

**ŠKOLSKÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM
ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI
(BEZ MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA)
PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE A NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE**

Stupeň vzdelania: **ŠkVP, primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie**

Dĺžka štúdia: **deväť rokov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka**

Vyučovací jazyk: **slovenský**

Študijná forma: **denná**

Druh školy: **štátna škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami**

Predkladateľ:

Názov školy: **Základná škola pre žiakov s autizmom, Jána Vojtaššáka 13, Žilina**

Adresa: **Jána Vojtaššáka 13, 010 008 Žilina**

IČO: **54 645 689**

Riaditeľ školy: **PaedDr. Júlia Mankovičová**

Koordinátor pre tvorbu ŠkVP: **Mgr. Ľubomíra Gajdošíková, Mgr. Mária Remišová, Mgr. Adriana Hnitková, PaedDr. Daša Potočárová**

Spracovala: **Mgr. Ľubomíra Gajdošíková**

Ďalšie kontakty: **0911 932 373**

Email: **zsaut@szsza.sk**

Web: **<https://zsaut.edupage.org/?edu=rd>**

Zriaďovateľ:

Názov: **REGIONÁLNY ÚRAD ŠKOLSKEJ SPRÁVY V ŽILINE**

Adresa: **Vysokoškolákov 8556 / 338, 010 08 Žilina**

Kontakty: **041/3226701**

Platnosť dokumentu: **od 1.9.2022 na dobu neurčitú**

Podpis riaditeľa

ZÁZNAMY O PLATNOSTI A REVIDOVANÍ ŠKOLSKÉHO VZDELÁVACIEHO PROGRAMU PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI (BEZ MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA) PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE A NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE

Revidovanie ŠkVP	Zaznamenanie inovácie, zmeny, úpravy a pod.
September 2022	<p>Vypracovanie Školského vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie pre žiakov prípravného ročníka až 9. ročníka.</p> <p>Vzdelávací program Schválilo Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky dňa 5. 5. 2016 pod číslom 2016-14674/20261:5-10F0 s platnosťou od 1. 9. 2016.</p>
September 2022	<p>Pedagogická rada schválila vypracovaný Školský vzdelávací program pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie pre žiakov prípravného ročníka až 9. ročníka.</p>
September 2022	<p>Rada školy schválila vypracovaný Školský vzdelávací program pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie pre žiakov prípravného ročníka až 9. ročníka.</p>

Všeobecná charakteristika školy

Základná škola pre žiakov s autizmom na ulici Jána Vojsaššáka 13 v Žiline začala svoju činnosť v školskom roku 2022/2023. V roku 2022 získala právnu subjektivitu. Škola je plno organizovaná pre žiakov s poruchami autistického spektra prípravného až 9. ročníka. Máme 5 tried, ktoré sú čiastočne vybavené interaktívnou technikou. Odborné učebne sú vypožičané na základe dohody o spolupráci so Špeciálnou základnou školou J. Vojsaššáka 13 Žilina.

Cieľom edukácie v našej základnej škole je vzdelávať a vychovávať tak, aby dosiahli v závislosti od svojich individuálnych dispozícií, čo možno najvyšší stupeň sociálneho a pracovného začlenia.

Zameranie školy

Stabilné jadro kolektívu tvoria kvalifikovaní špeciálni pedagógovia a vychovávatelia, ktorí majú požadované pedagogické vzdelanie 1., 2. aj 3. stupňa. Pedagogickí zamestnanci sa ďalej vzdelávajú v rôznych oblastiach v súlade s plánom aktualizácie vzdelávania pedagogických a odborných zamestnancov a s potrebami školy. Nové nadobudnuté skúsenosti, zručnosti a vedomosti uplatňujú pri práci so žiakmi.

Poradenské služby v otázkach výchovného, vzdelávacieho a profesijného vývinu žiakov zabezpečuje školský poradca. V pedagogickom kolektíve pracuje vedúci pre metodické združenie, ktoré zastrešuje ďalšie metodické usmernenia vo výchovno-vzdelávacom procese pre učiteľov.

Prostredníctvom činností v záujmových útvaroch v školskom klube detí rozvíjame počítačovú gramotnosť, nadanie a talent našich žiakov v oblasti tanca, športu, výtvarnej a dramatickej výchovy a tiež v oblasti profesionálnej orientácie žiakov.

Ciele výchovy a vzdelávania

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP (bez MP)“) sa postupuje podľa vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie. Uplatňuje sa pri vzdelávaní žiakov s touto diagnózou v základnej škole, t. j. v základnej škole pre žiakov s autizmom a v ďalších školách pre žiakov so zdravotným znevýhodnením, v špeciálnych triedach základných škôl alebo pri individuálnom začlenení. Vymedzuje špecifické potreby a požiadavky na komplexnú odbornú starostlivosť o žiakov v školách, kde sú vzdelávaní.

Hlavnými cieľmi primárneho vzdelávania a nižšieho stredného vzdelávania žiakov s AU alebo PVP (bez MP) sú rozvinuté kľúčové spôsobilosti ako kombinácie vedomostí, spôsobilostí, skúseností a postojov na úrovni, ktorá je pre nich osobne dosiahnuteľná a maximálne možné integrovanie do spoločnosti. Plnia porovnateľné ciele výchovy a vzdelávania ako žiaci základných škôl bez zdravotného znevýhodnenia na primárnom stupni vzdelávania a nižšom strednom stupni vzdelávania.

Stupeň vzdelania

Primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy

Nižšie stredné vzdelávanie – 2. stupeň základnej školy.

Profil absolventa

Osvojené kompetencie žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) zodpovedajú profilu absolventa primárneho stupňa vzdelávania a profilu absolventa nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Profil absolventa sa odvíja od kompetencií, ktoré žiak získal v procese vzdelávania a sebavzdelávania a iných rozvíjajúcich aktivít. Je založený na kľúčových spôsobilostiach, ktoré zahrňujú komplex vedomostí a znalostí, spôsobilostí a hodnotových postojov umožňujúcich jednotlivcovi poznávať, účinne konať, hodnotiť, dorozumievať sa a porozumieť si, začleniť sa do spoločenských vzťahov a osobnostne sa rozvíjať – zjednodušene ide o spôsobilosť uplatniť svoje vzdelanie v pracovnom, občianskom, rodinnom a osobnom živote.

Kľúčové spôsobilosti sa formujú na základe osobnej praktickej činnosti a skúsenosti a zároveň sú uplatniteľné v životnej praxi. Nevyjadrujú trvalý stav, ale menia svoju kvalitu a hodnotu počas celého života. Nestarnú ako vedomosti, ale majú potenciálnu vlastnosť neustále sa rozvíjať (a preto môžu byť základom celoživotného učenia sa a osobnej flexibility). Získavajú sa ako produkt celkového procesu vzdelávania a sebavzdelávania, t. j. kompletného vzdelávacieho programu a iných rozvíjajúcich aktivít prebiehajúcich v rámci školy.

Absolvent primárneho vzdelávania má osvojené základy čitateľskej, pisateľskej, matematickej, prírodovednej, kultúrnej a mediálnej gramotnosti, ktoré sa budú postupne rozvíjať v rámci nižšieho stredného stupňa vzdelávania.

Na veku primeranej úrovni disponuje nasledujúcimi kľúčovými kompetenciami:

- pozná a uplatňuje účinné techniky učenia sa a osvojovania si poznatkov;
- vyjadruje sa súvisle písomnou aj ústnou formou, v materinskom, štátnom jazyku;
- rozumie najzákladnejším slovným spojeniam v anglickom jazyku a dokáže ich používať;
- využíva základné matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách;
- vie používať vybrané informačné a komunikačné technológie pri učení sa, pozná riziká spojené s využívaním internetu a médií;
- dokáže uplatňovať základy kritického myslenia pri práci s informáciami;
- dokáže aplikovať osvojené prírodovedné a spoločenskovedné poznatky vo svojej činnosti, v starostlivosti o seba a druhých;
- rozpozná v škole a vo svojom najbližšom okolí určitý problém, premýšľa o jeho príčinách a vie navrhnúť riešenie podľa svojich vedomostí a skúseností;
- váži si seba i druhých, dokáže ústretovo komunikovať a spolupracovať;
- správa sa kultúrne, primerane okolnostiam a situáciám;

- má vzťah ku kultúrno-historickému dedičstvu, ľudovým tradíciám a umeniu, s ktorými sa stretáva vo svojom živote;
- dokáže byť tolerantný, snaží sa pochopiť druhého, pozná a toleruje jeho kultúru, tradície, spôsob života;
- uvedomuje si, že má svoje práva a povinnosti, rešpektuje práva iných.

Absolvent programu primárneho vzdelania nadobudol základy pre osvojenie účinných techník (celoživotného) učenia sa a pre rozvíjanie spôsobilostí. Získal predpoklady na

to, aby si vážil sám seba i druhých ľudí, aby dokázal ústretovo komunikovať a spolupracovať.

K rozvoju kompetencií prispieva celý vzdelávací obsah, organizačné formy a metódy výučby, podnetné sociálno-emočné prostredie školy, rôzne aktivity uskutočňované v škole, ale aj v mimo vyučovacej a mimoškolskej činnosti.

Absolvent nižšieho stredného vzdelávania disponuje nasledujúcimi základnými kompetenciami, ktoré vychádzajú zo vzdelávacích štandardov vyučovacích predmetov a špecifických cieľov prierezových tém na tomto stupni vzdelávania:

kompetencia (spôsobilosť) k celoživotnému učeniu sa

- uvedomuje si potrebu svojho autonómneho učenia sa ako prostriedku sebarealizácie a osobného rozvoja,
- dokáže reflektovať proces vlastného učenia sa a myslenia pri získavaní a spracovávaní nových poznatkov a informácií a uplatňuje rôzne stratégie učenia sa,
- dokáže kriticky zhodnotiť informácie a ich zdroj, tvorivo ich spracovať a prakticky využívať,
- kriticky hodnotí svoj pokrok, prijíma spätnú väzbu a uvedomuje si svoje ďalšie rozvojové možnosti,

sociálne komunikačné kompetencie (spôsobilosti)

- dokáže využívať všetky dostupné formy komunikácie pri spracovávaní a vyjadrovaní informácií rôzneho typu, má adekvátny ústny a písomný prejav zodpovedajúci situácii a účelu komunikácie,
- efektívne využíva dostupné informačno-komunikačné technológie,
- vie prezentovať sám seba a výsledky svojej práce na verejnosti, používa odborný jazyk,
- dokáže primerane komunikovať v materinskom a v jednom cudzom jazyku,
- chápe význam a uplatňuje formy takých komunikačných spôsobilostí, ktoré sú základom efektívnej spolupráce, založenej na vzájomnom rešpektovaní práv a povinností a na prevzatí osobnej zodpovednosti,

kompetencia (spôsobilosť) uplatňovať základ matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky

- používa matematické myslenie na riešenie praktických problémov v každodenných situáciách,
- používa matematické modely logického a priestorového myslenia a prezentácie (vzorce, modely, štatistika, diagramy, grafy, tabuľky),
- používa základy prírodovednej gramotnosti, ktorá mu umožní robiť vedecky podložené úsudky, pričom vie použiť získané operačné vedomosti na úspešné riešenie problémov,

kompetencia (spôsobilosť) v oblasti informačných a komunikačných technológií,

- má osvojené základné zručnosti v oblasti IKT ako predpoklad ďalšieho rozvoja, - používa základné postupy pri práci s textom a jednoduchou prezentáciou,
- dokáže vytvoriť jednoduché tabuľky a grafy a pracovať v jednoduchom grafickom prostredí,
- je schopný nahrávať a prehrávať zvuky a videá,
- dokáže využívať IKT pri vzdelávaní,

kompetencia (spôsobilosť) riešiť problémy

- uplatňuje pri riešení problémov vhodné metódy založené na analyticko-kritickom a tvorivom myslení,
- je otvorený (pri riešení problémov) získavaniu a využívaniu rôznych, aj inovatívnych postupov, formuluje argumenty a dôkazy na obhájenie svojich výsledkov,
- dokáže spoznávať pri jednotlivých riešeniach ich klady i zápory a uvedomuje si aj potrebu zvažovať úroveň ich rizika,
- má predpoklady na konštruktívne a kooperatívne riešenie konfliktov,

kompetencie (spôsobilosti) občianske

- uvedomuje si základné humanistické hodnoty, zmysel národného kultúrneho dedičstva, uplatňuje a ochraňuje princípy demokracie,
- vyvážene chápe svoje osobné záujmy v spojení so záujmami širšej skupiny, resp. spoločnosti,
- uvedomuje si svoje práva v kontexte so zodpovedným prístupom k svojim povinnostiam, prispieva k naplneniu práv iných,
- je otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti,
- má predpoklady zainteresovane sledovať a posudzovať udalosti a vývoj verejného života a zaujímať k nim stanoviská, aktívne podporuje udržateľnosť kvality životného prostredia,

kompetencie (spôsobilosti) sociálne a personálne

- dokáže na primeranej úrovni reflektovať vlastnú identitu a budovať si vlastnú samostatnosť/nezávislosť ako člen celku,

- vie si svoje ciele a priority stanoviť v súlade so svojimi reálnymi schopnosťami, záujmami a potrebami,
- osvojil si základné postupy efektívnej spolupráce v skupine,
- uvedomuje si svoju zodpovednosť v tíme, kde dokáže tvorivo prispievať k dosahovaniu spoločných cieľov,
- dokáže odhadnúť a korigovať dôsledky vlastného správania a konania a uplatňovať sociálne prospešné zmeny v medziosobných vzťahoch,

kompetencie (spôsobilosti) pracovné

- dokáže si stanoviť ciele s ohľadom na svoje profesijné záujmy, kriticky hodnotí svoje výsledky a aktívne pristupuje k uskutočneniu svojich cieľov,
- je flexibilný a schopný prijať a zvládať inováčné zmeny,
- chápe princípy podnikania a zvažuje svoje predpoklady pri jeho budúcom plánovaní,
- dokáže získať a využiť informácie o vzdelávacích a pracovných príležitostiach,

kompetencie (spôsobilosti) smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti

- dokáže inovovať zaužívané postupy pri riešení úloh, plánovať a riadiť nové projekty so zámerom dosiahnuť ciele, a to nielen v práci, ale aj v každodennom živote,

kompetencie (spôsobilosti) vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry

- dokáže sa vyjadrovať na vyššom stupni umeleckej gramotnosti prostredníctvom vyjadrovacích prostriedkov výtvarného a hudobného umenia,
- dokáže sa orientovať v umeleckých druhoch a štýloch a používať ich hlavné vyjadrovacie prostriedky,
- uvedomuje si význam umenia a kultúrnej komunikácie vo svojom živote a v živote celej spoločnosti,
- cení si a rešpektuje umenie a kultúrne historické tradície,
- pozná pravidlá spoločenského kontaktu (etiketu),
- správa sa kultivovane, primerane okolnostiam a situáciám,
- je tolerantný a empatický k prejavom iných kultúr.

Získané kompetencie žiaka-spôsobilosti k celoživotnému učeniu sa, sociálne komunikačné spôsobilosti, spôsobilosť riešiť problémy, spôsobilosti občianske, sociálne a personálne, spôsobilosti vnímať a chápať kultúru a vyjadrovať sa nástrojmi kultúry, digitálna spôsobilosť, spôsobilosti smerujúce k iniciatívnosti a podnikavosti a spôsobilosť uplatňovať základy matematického myslenia a základné schopnosti poznávať v oblasti vedy a techniky menia svoju kvalitu a rozvíjajú sa v priebehu jeho ďalšieho vzdelávania.

Vzdelávacie stratégie

- Rozvíjať kľúčové kompetencie žiakov, ich vedomostí a zručností potrebné pre život a vo vyučovaní používať efektívne metódy práce.

- Viest žiakov k tvorivosti, ku kritickému mysleniu, naučiť ich pracovať v tíme, komunikovať medzi sebou, rešpektovať sa a riešiť problémy.
- Dosiagnúť zvýšenie čitateľskej, matematickej, počítačovej a finančnej gramotnosti.
- Vytvárať podmienky pre racionálne využitie voľného času v záujmových útvaroch, podporovať talenty, osobnosť a záujmy každého žiaka.
- Podporovať prírodovedné a technické vzdelávanie a rozvíjať u žiakov ich technické zručnosti.
- Dať šancu žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, aby sa vzdelávali podľa svojich schopností a bolo im umožnené zažiť úspech.

Strategické ciele školy sa orientujú na skvalitňovanie výchovno-vzdelávacieho procesu rozvíjaním a využívaním počítačovej gramotnosti žiakov a učiteľov, zlepšovaním komunikačných schopností žiakov v cudzích jazykoch, uplatňovaním inovačných metód a foriem práce, využívaním potenciálu žiakov. Naším cieľom je rozvíjať u žiakov *tvorivé myslenie, samostatnosť, aktivitu a sebahodnotenie*.

Stratégia vyučovania určuje metódy a formy práce, ktorých premyslený výber, logické usporiadanie a kombinovanie je prostriedkom motivácie a usmernenia žiakov na vyučovaní a učení. Ide o výber vyučovacích metód, rôznych ciest a spôsobov, ako dosiahnuť cieľ vyučovacieho predmetu, vyučovacích zásad, foriem práce učiteľa a žiaka. V rámci jednotlivých predmetov používame rôzne metódy a formy vyučovania. Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na usporiadanie obsahu vyučovania a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kľúčových kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacej hodiny, vekových a iných osobitostí žiakov a materiálno –technického vybavenia školy.

ORGANIZAČNÉ FORMY VYUČOVANIA

- predstavujú organizovanú činnosť žiakov a učiteľa, ktorá prebieha v určitom čase, priestore, podľa plánu.

Na vyučovacích hodinách využívame tieto formy výučby:

Podľa prostredia:

- a) výučba v triede,
- b) výučba v špecializovaných priestoroch školy,
- c) výučba mimo triedy.

Podľa počtu žiakov:

- a) frontálna (hromadná) forma výučby (učí sa naraz celá trieda),
- b) skupinová forma výučby,
- c) individuálna forma výučby.

Podľa rolí žiakov:

- a) kooperatívna forma výučby (spolupráca),
- b) individuálna forma výučby.

Z organizačných foriem uplatňujeme vyučovaciu hodinu (základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu). Terénne pozorovania,

praktické aktivity a exkurziu (výučbu v špecializovaných priestoroch školy a výučbu mimo triedy) volí učiteľ podľa aktuálnej potreby, podmienok školy a regionálnych možností, pričom dbá na dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov.

METÓDY VYUČOVANIA NA ŠKOLE

Realizované metódy vyučovania podľa etáp vyučovacieho procesu:

- a) motivačné (metódy usmerňujúce záujem o učenie)
- b) expozičné (metódy prvotného oboznamovania žiakov s učivom)
- c) fixačné (metódy opakovania a upevňovania učiva)
- d) diagnostické a klasifikačné (metódy hodnotenia, kontroly a klasifikácie)

MOTIVAČNÉ METÓDY – ich prvoradou úlohou je vzbudiť u žiakov záujem o učebnú činnosť.

K najčastejšie používaným vstupným motivačným metódam na vyučovaní patria:

- a) **motivačné rozprávanie** – citové a sugestívne približovanie toho, o čom sa budú žiaci učiť.
- b) **motivačný rozhovor** – formou dialógu so žiakmi aktivizujeme ich poznatky, skúsenosti a zážitky, prebúdžeme záujem žiakov o nové učivo.
- c) **motivačná demonštrácia** – pomocou ukážky (obrazu, filmu, diafilmu, rôznych objektov pozorovania) vzbudzujeme záujem žiakov o poznávanú skutočnosť.
- d) **problém ako motivácia** – na základe nastoleného problému upútavame pozornosť žiakov a potom vysvetľujeme učivo.

K najčastejšie používaným priebežným motivačným metódam patria:

- a) **motivačná výzva** – vyzveme žiaka k niečomu (napr. aby urobil náčrtok do zošita alebo na tabuľu).
- b) **aktualizácia obsahu učiva** – približujeme a spájame učivo s príkladmi zo života, s tým čo žiakov zaujíma, spestrujeme učivo zaujímavými príkladmi, hádankami a pod.
- c) **pochvala, povzbudenie, kritika** – využívame ich veľmi citlivo, s pedagogickým taktom. Používame kritiku konštruktívnu a pozitívnu, aby žiak vedel čo robí nesprávne.

EXPOZIČNÉ METÓDY – vytvárajú u žiakov nové vedomosti, spôsobilosti, zručnosti a návyky.

- a) **rozprávanie** – využívame vtedy, ak učivo nie je náročné, ak má predovšetkým výchovné poslanie. Je zamerané predovšetkým na predstavy, city a fantáziu žiakov.
- b) **opis** – nimi žiakov zoznamujeme s charakteristickými znakmi preberaného predmetu alebo javu. Je spojený s pozorovaním.
- c) **vysvetľovanie** – používame, keď je učivo náročné, uplatňujeme pri ňom rôzne logické postupy. Motivujeme žiakov využívaním pomôcok – obrazov, náčrtov, ukážky predmetov atď., spájame vysvetľované učivo s predchádzajúcimi vedomosťami žiakov, vysvetľujeme učivo v logickej nadväznosti.

- d) **rozhovor** –ním aktivizujeme žiakov. Používame ho, ak u žiakov predpokladáme predbežné vedomosti o preberanom predmete alebo jave, ak u žiakov predpokladáme istú slovnú zásobu.
- e) **beseda**–je metóda, pri ktorej s triedou spoločne riešime jednu alebo viac otázok. Používame ju po prebratí tematického celku, po filme, po exkurzii a pod.
- f) **dramatizácia**–ňou pôsobíme na vnímanie žiaka a navodzujeme ich citový vzťah k preberanému učivu. Má charakter hry, má veľký didaktický účinok, napr. pri vyučovaní cudzích jazykov, pri literárnej výchove.
- g) **demonštračné** metódy-demonštrácia obrazov, filmov, diafilmu, pohybu, činnosti, akustická demonštrácia.
- h) **pozorovanie**-javov, navodených situácií, predmetov a pod. Ním zameriavame pozornosť žiaka na bezprostredné poznávanie predmetov a javov v dlhšom časovom období. Najčastejšie ju využívame v prírodovedných predmetoch(žiaci pozorujú kalendár prírody, vývoj rastliny, fázy Mesiaca, a pod.).
- i) **manipulácia s predmetmi**–laboratórna práca, pokus, hra ako metóda, práca s didaktickým zameraním.
- j) **projektové vyučovanie**–nimi sa snažíme prepojiť teóriu s praxou. Často ju aplikujeme napr. na hodinách BIO, GEG, SJL, VLA, MAT, ANJ (projekt – Cestovná kancelária, V hoteli, aj napr. úprava školského dvora).
- k) **samostatná práca s knihou**–nimi žiakov vedieme k tomu, aby sa žiaci naučili učiť sa z knihy, aby žiak vedel dobre čítať, vedel si robiť poznámky, rozlišovať podstatné od nepodstatného, zostaviť osnovu prečítaného, reprodukovať text po častiach a potom celok. Práca s knihou je súčasťou každej vyučovacej hodiny, takmer v každom predmete.
- l) **samostatná práca v laboratóriu**–využívame vtedy, ak žiak už má zručnosti, ktoré mu umožňujú pracovať samostatne, prípadne v skupine a tak získavať nové vedomosti a zručnosti.
- m) **samostatné štúdium**(encyklopédie, literatúry –spojené so záujmom jedinca) – ale aj štúdium prírody, kultúrnych pamiatok.
- n) **samostatné štúdium s využitím techniky**–audiovizuálna technika a predovšetkým internet sú mimoriadne významnými a obľúbenými prostriedkami na získavanie nových vedomostí.

FIXAČNÉ METÓDY-používame na to, aby sa proces zabúdania spomalil a naopak, procesy zapamätávania posilňovali.

Podľa zamerania používame:

- A. metódy opakovania a precvičovania vedomostí a spôsobilostí
- B. metódy precvičovania a zdokonaľovania zručností

A. Metódy opakovania a precvičovania vedomostí a spôsobilostí

- a) ústne opakovanie učiva žiakom–žiak pri tejto metóde reprodukuje učivo,
- b) metóda otázok a odpovedí–učiteľ kladie otázky, žiaci odpovedajú,

- c) písomné opakovania–žiak sám písomne odpovedá na otázky, alebo píše súvislý celok,
- d) opakovací rozhovor–rozhovorom so žiakmi upevňujeme ich vedomosti,
- e) opakovanie s využitím učebnice a inej literatúry–využívame ju najmä pri domácej príprave žiakov. Ide o opakovanie zamerané na presné zapamätanie textu (báseň, slová cudzieho jazyka, definície a pod.)
- f) beseda, laboratórna práca, film, ilustrácia, dramatizácia–tieto metódy taktiež používame na fixáciu učiva,
- g) domáca úloha–je pokračovaním učebnej činnosti žiaka doma. Prispieva k prehĺbovaniu vedomostí.

B. Metódy precvičovania a zdokonaľovania zručností –motorický tréning

- motorický tréning, nácvik –používame ho pri zdokonaľovaní technických, športovo-pohybových a umeleckých zručností. Ním si žiak osvojuje komplex pohybov (v úzkej spojitosti s vedomosťami).

METÓDY DIAGNOSTICKÉ A KLASIFIKAČNÉ

Nimi zisťujeme:

- kvantitu vedomostí,
- kvalitu vedomostí (či žiak ovláda podstatu učiva, či mu rozumie), - praktické využívanie vedomostí (či vie učivo aplikovať).

Najčastejšie používané diagnostické metódy vo vyučovacom procese: a)

- ústne skúšky,
- b) písomné skúšky -diktáty, rôzne písomné práce, dom. úlohy,
- c) praktické skúšanie –využívame v predmetoch ako sú technika, športová a telesná výchova, vo fyzike, v chémii, v informatike a pod.,
- d) didaktické testy.

Prostredníctvom obsahu, metód a foriem výučby a materiálnych prostriedkov sa budeme usilovať vo výučbe o rozvoj a sebauťváranie osobnosti žiaka, ktorý pozostáva z týchto procesov:

- osvojovanie poznatkov-vedúce k nadobúdaniu vedomostí,
- osvojovanie skúseností z realizácie spôsobov činností-vedúce prevažne k nadobúdaniu a rozvíjaniu zručností a návykov,
- osvojovanie skúseností z tvorivej činnosti-vedúce aj k nadobúdaniu a rozvíjaniu schopností a záujmov,
- utváranie postojov, názorov a hodnôt.

Organizácia vyučovania vyžaduje isté zmeny, budeme sa usilovať prejsť na flexibilný školský model, ktorý umožní na jednej strane reagovať na spoločenskú požiadavku a na strane druhej uspokojiť individuálne vzdelávacie potreby každého jednotlivca. V celkovom charaktere školy si tieto zmeny vyžadujú prechod od informatívneho vyučovania k vyučovaniu objavnému, od direktívneho typu vyučovania ku komunikatívnemu s dôrazom na sociálne zručnosti žiaka, od hodnotenia výsledkov k doceňovaniu priebehu poznávacej činnosti, od jednorazovej prípravy učiteľa

k celoživotnému vzdelávaniu. Tento cieľ bude vyžadovať zmenu v prístupe učiteľa k žiakovi (učiteľ riadi proces, žiaci ho vytvárajú), vo fragmentárne poňatom vzdelávacom obsahu k jeho celistvému poňatiu.

Vzdelávacie oblasti

Pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) je do vzdelávacích oblastí rámcového učebného plánu začlenená oblasť ŠPECIÁLNOPELAGOGICKÁ PODPORA.

Na primárnom stupni vzdelávania sú do tejto vzdelávacej oblasti zaradené špecifické vyučovacie predmety rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností a rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie.

Na nižšom stupni stredného vzdelávania je do tejto vzdelávacej oblasti zaradený špecifický vyučovací predmet rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností.

Podrobné charakteristiky špecifických vyučovacích predmetov sú uvedené v časti Špecifické vyučovacie predmety pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) v tomto dokumente.

VYUČOVACIE PREDMETY VO VZDELÁVACÍCH OBLASTIACH PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI (BEZ MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA) PRE NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE S VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

VZDELÁVACIA OBLASŤ	VYUČOVACIE PREDMETY
JAZYK KOMUNIKÁCIA ^A	SLOVENSKÝ JAZYK A LITERATÚRA
	ANGLICKÝ JAZYK
MATEMATIKA A PRÁCA S INFORMÁCIAMI	MATEMATIKA
	INFORMATIKA
ČLOVEK A PRÍRODA	FYZIKA
	CHÉMIA
	BIOLÓGIA
ČLOVEK A SPOLOČNOSŤ	DEJEPIS
	GEOGRAFIA
	OBČIANSKA NÁUKA
ČLOVEK A HODNOTY	ETICKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA / NÁBOŽENSTVO
ČLOVEK A SVET PRÁCE	TECHNIKA
UMENIE A KULTÚRA	HUDOBNÁ VÝCHOVÁ
	VÝTVARNÁ VÝCHOVA
ZDRAVIE A POHYB	TELESNÁ A ŠPORTOVÁ VÝCHOVA
ŠPECIÁLNOPELAGOGICKÁ PODPORA	ROZVÍJANIE KOMUNIKAČNEJ SCHOPNOSTI A SOCIALNÝCH ZRUČNOSTÍ
	ROZVÍJANIE GRAFOMOTORICKÝCH ZRUČNOSTÍ A PÍSANIE

Vzdelávacie štandardy

Vzdelávacie štandardy pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) sú rovnaké ako pre žiakov bez zdravotného znevýhodnenia.

Plnenie výkonového štandardu je však ovplyvnené konkrétnou diagnostickou kategóriou pervazívnej vývinovej poruchy a z toho vyplývajúcich individuálnych schopností a možností žiaka. Čiastočné plnenie jednotlivých výkonov vzdelávacieho štandardu, resp. ich neplnenie vôbec, v konkrétnom vyučovacom predmete je zaznamenané v individuálnom vzdelávacom programe žiaka. Vzdelávacie štandardy vymedzujú požiadavky, ktoré majú žiaci splniť v rámci konkrétného časového intervalu –ročníka, stupňa. Tieto požiadavky sú formulované ako kompetencie, ktorých súčasťou sú vedomosti, spôsobilosti, zručnosti, postoje a hodnoty v kontexte vymedzeného obsahu vzdelávania. Obsahujú štruktúru učebných cieľov, výkonové požiadavky a vymedzený rámcový učebný obsah. Vzdelávacie štandardy je nevyhnutné chápať ako základné východisko k mnohostranne chápanej výučbe, preto výučbu nemožno redukovať len na ich mechanické plnenie. Predstavujú dôležitý podklad na realizáciu osobného plánovania, tvorby špecifickej stratégie a taktiky na výučbu jednotlivých predmetov, pričom je nevyhnutná kognitívna pestrosť a vytváranie panorámy myšlienkových možností žiakov. Z hľadiska vymedzeného učebného obsahu je kľúčovým prvkom uvedomovanie si pojmov, vzťahov medzi nimi. Následne je žiaduce tieto pojmy a vzťahy medzi nimi spolu s funkčnými faktami názorne zobrazovať do pamäťových myšlienkových máp, ktoré sa potom stávajú základným prostriedkom efektívnejšieho upevňovania a systematizácie nadobudnutých

kompetencií žiakov. Stanovené štandardy si učitelia môžu viac špecifikovať s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti svojich žiakov. Vzdelávací štandard treba chápať v tom zmysle, že žiak nemá byť pasívnym aktérom výučby a konzumentom hotových poznatkov, ktoré si má len zapamätať a následne zreprodukovať, ale aj vytvárať ich v aktívnej činnosti

RÁMCOVÝ UČEBNÝ PLÁN PRE ŽIAKOV S AUTIZMOM ALEBO ĎALŠÍMI PERVAZÍVNÝMI VÝVINOVÝMI PORUCHAMI (BEZ MENTÁLNEHO POSTIHNUTIA) PRE PRIMÁRNE VZDELÁVANIE A NIŽŠIE STREDNÉ VZDELÁVANIE VYUČOVACÍM JAZYKOM SLOVENSKÝM

Vzdelávacia oblasť	Vyučovaci predmet	Ročník primárne vzdelávanie					Ročník nižšie stredné vzdelávanie					Σ	
		1.	2.	3.	4.	Σ	5.	6.	7.	8.	9.		Σ
Jazyk a komunikácia	slovenský jazyk a literatúra	2	9	8	7	7	33	5	5	4	5	5	24
	anglický jazyk				3	3	6	3	3	3	3	3	15
Matematika a práca s informáciami	matematika	3	4	4	4	4	19	4	4	4	4	5	21
	informatika				1	1	2	1	1	1	1		4
Človek a príroda	prvouka		1	2			3						
	prírodoveda				1	2	3						
	fyzika								2	1	2	1	6
	chémia									2	2	1	5
	biológia							2	1	2	1	1	7
Človek a spoločnosť	vlastiveda				1	2	3						
	dejepis							1	1	1	1	2	6
	geografia							2	1	1	1	1	6
	občianska náuka								1	1	1	1	4
Človek a hodnoty	etická výchova/ náboženská výchova		1	1	1	1	4	1	1	1	1	1	5
Človek a svet práce	pracovné vyučovanie	1			1	1	3						
	technika							1	1	1	1	1	5
Umenie a kultúra	hudobná výchova	1	1	1	1	1	5	1	1	1	1		4
	výtvarná výchova	1	2	2	1	1	7	1	1	1	1	1	6
Zdravie a pohyb	telesná a športová výchova	2	2	2	2	2	10	2	2	2	2	2	10
Špeciálnopedagogická podpora	rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností	7	2	2	2	2	15	2	1	1	1	1	6
		1	1	1	1	1	5	1	2	2	1	3	9
	rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie	1	1	1	1	1	5						
Základ		18	23	23	26	28	118	26	26	27	28	26	133

Voliteľné (disponibilné) hodiny	2	1	1	1	1	6	1	3	3	2	4	13
Spolu: povinná časť + voliteľné hodiny	20	24	24	27	29	124	27	29	30	30	30	146

Poznámky

1. Vyučovacia hodina má 45 minút v tomto rozdelení učebného plánu. Škola si môže zvoliť vlastnú organizáciu vyučovania. S prihliadnutím na osobitosti žiakov so zdravotným znevýhodnením môže škola uplatňovať aj iné spôsoby organizácie vyučovania, a to členením vyučovacej hodiny do kratších časových úsekov, zaraďovaním a organizovaním prestávok, blokovým vyučovaním a i nými organizačnými formami v zmysle platnej legislatívy.
2. V individuálnych prípadoch vydaním rozhodnutia riaditeľa školy možno oslobodiť žiaka od vzdelávania sa v jednotlivých vyučovacích predmetoch alebo ich častí. Pri rozhodnutí riaditeľa sa vychádza z odporúčania centra špeciálnopedagogického poradenstva žiadosti zákonného zástupcu žiaka a vyjadrenia pedagogickej rady. Tomuto žiakovi sa odporúča využiť ušetrené hodiny na posilnenie výučby iného vyučovacieho predmetu (napr. prvého cudzieho jazyka), ktorého obsah učiva sa nemení.
3. Druhý cudzí jazyk v 7. až 9. ročníku je možné pre žiaka zaviesť v rámci školského vzdelávacieho programu ako voliteľnú hodinu, a to na základe odporúčania centra špeciálno-pedagogického poradenstva.
4. Vyučovacie predmet pracovné vyučovanie je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
5. Vo vyučovacom predmete technika riaditeľ školy zohľadní personálno-odborné a materiálno-technické podmienky školy tak, aby v každom ročníku boli zastúpené témy tematických celkov Technika a Ekonomika domácnosti.
6. Vyučovacie predmet výtvarná výchova je možné vyučovať v dvojhodinových celkoch každý druhý týždeň.
7. Voliteľné (disponibilné) hodiny použije škola na dotvorenie školského vzdelávacieho programu.

Voliteľné (disponibilné) hodiny je možné využiť na:

- vyučovacie predmety, ktoré rozširujú a prehlbujú obsah predmetov zaradených do štátneho vzdelávacieho programu;
- vyučovacie predmety, ktoré si škola sama zvolí a sama si pripraví ich obsah, vrátane predmetov vytvárajúcich profiláciu školy a experimentálne overených inovačných programov zavedených do vyučovacej praxe;

Špecifiká výchovy a vzdelávania žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia)

Pri výchove a vzdelávaní žiakov s AU alebo PVP (bez MP) ide o žiakov s rôznymi diagnostickými kategóriami a z toho vyplývajúcimi symptómami, ktoré zásadne ovplyvňujú nielen aktuálny výchovno-vzdelávací proces, ale ich výchovu a vzdelávanie vôbec. Do skupiny pervazívnych vývinových porúch (F84) sú podľa

MKCH-10-SK- 2016)¹ zahrnuté nasledovné diagnostické kategórie: Detský autizmus (F84.0), Atypický autizmus (F84.1), Rettov syndróm (F84.2), Iná detská dezintegračná porucha (F84.3), Hyperaktívna porucha spojená s duševnou zaostalosťou a stereotypnými pohybmi (F84.4), Aspergerov syndróm (F84.5), Iná pervazívna vývinová porucha (F84.8), Pervazívna vývinová porucha, bližšie neurčená (F84.9).

Žiak s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) môže byť vzdelávaný

- a) v základnej škole pre žiakov s autizmom podľa individuálneho vzdelávacieho programu,
- b) v špeciálnej triede pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) základnej školy podľa individuálneho vzdelávacieho programu,
- c) v triede základnej školy spolu s inými žiakmi, t. j. v školskej integrácii podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Podmienkou prijatia žiaka do základnej školy pre žiakov s autizmom, špeciálnej triedy alebo na školskú integráciu je špeciálnopedagogická diagnostika, psychologická diagnostika, predložená školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, odborná lekárska diagnostika (najmä od detského psychiatra) a písomná žiadosť rodiča alebo zákonného zástupcu.

O prijatí dieťaťa s AU alebo PVP (bez MP) na vzdelávanie rozhoduje riaditeľ školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu a písomného vyjadrenia zariadenia výchovného poradenstva a prevencie, vydaného na základe diagnostického vyšetrenia dieťaťa.

Riaditeľ školy pred prijatím dieťaťa so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami do školy so vzdelávacím programom pre žiakov so špeciálnymi výchovnovzdelávacími potrebami poučí zákonného zástupcu o všetkých možnostiach vzdelávania jeho dieťaťa (Školský zákon).

Základná škola pre žiakov s autizmom má deväť ročníkov s možnosťou zriadenia prípravného ročníka.

Možnosť vzdelávať sa v prípravnom ročníku majú aj žiaci s AU alebo PVP (bez MP) v špeciálnej triede pre nich zriadenej a v školskej integrácii.

Žiakovi, ktorý dovŕšil 16 rokov veku, riaditeľ školy umožní ukončiť deviaty ročník a získať nižšie stredné vzdelanie, ak je predpoklad jeho úspešného ukončenia najneskôr do konca školského roka, v ktorom žiak dovŕši 17. rok veku. Žiakovi s ťažkým zdravotným postihnutím môže riaditeľ základnej školy, vrátane základnej školy pre žiakov s autizmom, umožniť predĺženie jeho vzdelávania do konca školského roka, v ktorom dovŕši 18. rok veku.

Rozvrhnutie a rozloženie obsahu vzdelávania na potrebnú dĺžku vzdelávania zahŕňa individuálny vzdelávací program žiaka.

¹ MKCH-10-SK-2016 dostupné na:

<http://www.nczisk.sk/Standardy-vzdravotnictve/Pages/Medzinarodna-klasifikacia-chorob-MKCH-10.asp>

Výchova a vzdelávanie žiaka s AU alebo PVP (bez MP) sa uskutočňuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu (ďalej aj „IVP“), ktorý vypracúva škola v spolupráci so školským zariadením výchovnej prevencie a poradenstva.

Špecifiká výchovy a vzdelávania s AU alebo PVP (bez MP) v triede základnej školy spolu s inými žiakmi, t. j. v školskej integrácii.

Školský špeciálny pedagóg sa podieľa na tvorbe IVP spolu s triednym učiteľom alebo vyučujúcimi jednotlivých predmetov, individuálne pracuje so žiakom AU alebo PVP (bez MP) podľa výsledkov lekárskej, psychologickkej a špeciálnopedagogickej diagnostiky. Metodicky vedie učiteľov, spolupracuje s rodičmi žiaka a so školským zariadením výchovného poradenstva a prevencie, ktoré vydalo písomné vyjadrenie k školskému začleneniu žiaka. Zákonný zástupca žiaka má právo sa s týmto IVP oboznámiť.

V školskej integrácii sa žiak vzdeláva podľa rámcového učebného plánu príslušnej školy v ktorej sa vzdeláva. Obsah vzdelávania však vychádza zo vzdelávacieho programu pre žiakov s žiakom s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia) pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie.

Škola je povinná zabezpečiť žiakovi odborné vzdelávanie špecifických vyučovacích predmetov.

Zo strany školy je potrebné zabezpečiť materiálno-technické podmienky, zodpovedajúce aktuálnym individuálnym vzdelávacím potrebám žiaka s AU alebo PVP (bez MP).

Začlenenie prierezových tém

Súčasťou obsahu vzdelávania na úrovni primárneho vzdelávania sú prierezové tematiky, ktoré sa prelínajú cez vzdelávacie oblasti, dopĺňajú ich, prepájajú ich obsah s aktuálnym dňom v spoločnosti, s každodennou skúsenosťou žiaka a konkrétnej triedy. Prierezové témy realizujeme viacerými formami - ako súčasť učebného obsahu vyučovacích predmetov alebo prostredníctvom samostatných projektov, vyučovacích blokov. Prierezové témy majú podporovať proces integrácie učiva jednotlivých školských predmetov, vymedzujú aktuálne trendy súvisiace s premenami súčasnej spoločnosti.

Účinnosť pôsobenia prierezových tém sa môže zvýšiť relevantnými akciami školského klubu detí, v rámci činnosti záujmových útvarov, či rôznymi mimoškolskými aktivitami. Tieto formy rôzne kombinujeme a aktualizujeme (návštevy tematických divadelných predstavení, školské výlety, podujatia organizované v spolupráci s knižnicou a pod.). Nevyhnutnou podmienkou účinnosti prierezovej tematiky je použitie aktivizujúcich, interaktívnych učebných metód.

Prierezové témy sú dôležitým prvkom vo výchove a vzdelávaní a podieľajú sa na utváraní a rozvíjaní osobnosti žiakov s AU alebo PVP (bez MP).

Na úrovni primárneho vzdelávania zavádza Štátny vzdelávací program do vyučovacieho procesu tieto prierezové témy:

- **Osobnostný a sociálny rozvoj**
- **Výchova k manželstvu a rodičovstvu**
- **Enviromentálna výchova**

- **Mediálna výchova**
- **Multikultúrna výchova**
- **Regionálna výchova a ľudová kultúra**
- **Dopravná výchova**
- **Ochrana života a zdravia**
- **Finančná gramotnosť**
- **Výchova k ľudským právam**
- **Protidrogová prevencia.**

Osobnostný a sociálny rozvoj (OSR)

Prierezová téma Osobnostný a sociálny rozvoj má nadpredmetový charakter, prelína sa celým vzdelávaním. Jej hlavným cieľom je rozvíjať osobnosť žiakov predovšetkým v oblasti postojov a hodnôt. Prostredníctvom nej sa zároveň s vedomostným rozvojom žiakov cielene rozvíjajú aj ich osobné a sociálne kompetencie. Umožňuje žiakom rozmýšľať o sebe, o svojom živote, vzťahoch s ľuďmi a smerovaní

v budúcnosti. Vedie ich k uplatňovaniu svojich práv a tiež k rešpektovaniu názorov, potrieb a práv ostatných. Usmerňuje ich v tom, ako chrániť svoje zdravie a odolávať rizikám. Pri správnom uplatňovaní významne prispieva k pozitívnej sociálnej klíme školy a dobrým vzťahom medzi pedagógmi a žiakmi.

Téma vytvára priestor na realizovanie medzipredmetových vzťahov, prelína sa všetkými vzdelávacími oblasťami, pričom sa pri jej uskutočňovaní berú do úvahy aktuálne potreby žiakov, ich individuálne psychosociálne a vývinové charakteristiky so zreteľom na ich aktuálne problémy a každodenný život. Nevyhnutné je, aby sa všetky témy realizovali prakticky, prostredníctvom vhodných cvičení, modelových situácií, diskusií, hier a iných interaktívnych metód.

Osobnostný a sociálny rozvoj integrujeme do vzdelávacích oblastí:

Jazyk a komunikácia

Človek a spoločnosť

Človek a hodnoty

Zdravie a pohyb.

Prierezová téma sa uplatňuje hlavne v predmetoch: vlastiveda, etická výchova, občianska náuka, slovenský jazyk a literatúra, rozvíjanie komunikačnej schopnosti a rozvíjanie sociálnych zručností, telesná výchova.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak: -

- porozumel sebe a iným;
- optimálne usmerňoval vlastné správanie a prejavovanie emócií;
- uprednostňoval priateľské vzťahy v triede i mimo nej;
- osvojil si, využíval a ďalej rozvíjal zručnosti komunikácie a vzájomnej spolupráce;
- nadobudol základné prezentačné zručnosti osvojené na základe postupného spoznania svojich predpokladov a uplatňoval ich pri prezentácii seba a svojej práce;
- získal a uplatňoval základné sociálne zručnosti pre optimálne riešenie rôznych situácií;

- rešpektoval rôzne typy ľudí, ich názory a prístupy k riešeniu problémov.

Výchova k manželstvu a rodičovstvu (VMR)

Dôležitou súčasťou osobnostného rozvoja žiakov s AU alebo PVP (bez MP) je príprava na zodpovedné medziľudské vzťahy, manželstvo a rodičovstvo. Prierezová téma Výchova k manželstvu a rodičovstvu je zameraná na utváranie základných vedomostí a zodpovedných postojov v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva v súlade s vedeckými poznatkami a etickými normami. Pri realizácii tém je nevyhnutné vychádzať zo životnej reality žiakov v konkrétnej triede, ich veku, zrelosti, vývinového štádia. Podmienkou je taktný a citlivý prístup pedagóga. V oblasti danej výchovy spolupracujeme s relevantnými odborníkmi z tunajšieho Centra špeciálnopedagogického poradenstva – psychológ, sociálny pracovník, liečebný pedagóg.

Táto prierezová téma sa realizuje prostredníctvom aktivít koordinátora, prvky danej výchovy sú včleňované do jednotlivých vyučovacích predmetov: vecné učenie, vlastiveda, biológia, slovenský jazyk a literatúra, etická výchova, občianska náuka, rozvíjanie sociálnych zručností, matematika, informatika, výtvarná výchova, pracovné vyučovanie.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné poznatky o biologických, psychických a sociálnych zmenách, ktoré ovplyvňujú vývin jeho osobnosti v súčasnosti i v budúcnosti;
- získal základné predpoklady pre zodpovedné rozhodnutia v oblasti medziľudských vzťahov;
- uprednostňoval základné princípy zdravého životného štýlu a nerizikového správania vo svojom (každodennom) živote.

Environmentálna výchova (ENV)

Environmentálna výchova sa ako prierezová téma prelína všetkými predmetmi.

Umožňuje žiakom získať vedomosti, zručnosti, postoje a návyky k ochrane a zlepšovaniu životného prostredia, ktoré sú dôležité pre trvalo udržateľný život na Zemi. Vedie ich na veku primeranej úrovni ku komplexnému pochopeniu vzájomných vzťahov človeka, organizmov a životného prostredia. Dôležité je, aby žiaci získali vedomosti, ale aj zručnosti, ktorými môžu pomáhať životnému prostrediu jednoduchými (primeranými a vhodnými) činnosťami – chrániť rastliny, mať kladný vzťah k domácim zvieratám a pod.

Na realizácii prierezovej témy sa podieľajú viaceré vzdelávacie oblasti. V našich podmienkach sa prvky danej témy včleňujú do týchto vyučovacích predmetov: vecné učenie, vlastiveda, fyzika, chémia, biológia, geografia, dejepis, etická výchova, informatika, pracovné vyučovanie, výtvarná výchova, telesná a športová výchova. Škola je v rámci danej témy celoročne aktívna – zapájame sa do separovaného zberu, organizujeme zber papiera. Koordinátor environmentálnej výchovy organizuje aktivity pre žiakov zamerané na poznávanie životného prostredia a na výchovu k jeho ochrane.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- osvojil základné pravidlá a zručnosti pre správanie sa v prírode s ohľadom na organizmy a ich životné prostredie;

- rozpoznal hlavné zmeny vo svojom okolí na základe pozorovania prírody;
- rozpoznal hlavné charakteristiky rôznych druhov životného prostredia;
- poznal a vyberal konkrétne možnosti smerujúce k ochrane a zlepšeniu svojho životného prostredia;
- aktívne sa podieľal na zveľaďovaní životného prostredia školy a jej okolia;
- správal sa šetrne k prírodným zdrojom, uskomnil sa v spotrebe, ktorá zaťažuje životné prostredie.

Mediálna výchova (MDV)

Médiá predstavujú významný faktor, ktorý vplyva na vývin osobnosti a socializáciu detí. Stali sa integrálnou súčasťou ich života, pričom si neuvedomujú dostatočne ich vplyv. Hlavným cieľom Mediálnej výchovy je položiť základy mediálnej gramotnosti žiakov a postupne zvyšovať úroveň schopností kriticky prijímať, analyzovať, hodnotiť a komunikovať širokú škálu mediálnych obsahov. Mediálna výchova dáva žiakom príležitosť a priestor na základnú orientáciu v mediálnom svete, osvojenie si stratégií zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, ako aj osvojenie si kritického a bezpečného prístupu pri ich využívaní na veku primeranej úrovni. Dôležitou úlohou mediálnej výchovy žiakov s mentálnym postihnutím je vychádzať z bezprostredných skúseností žiakov s médiami a vytvoriť pre žiakov príležitosti na ich spracovanie.

Žiaci s mentálnym postihnutím sú vystavení vplyvom médií – nielen elektronických ale aj tlačенých - rôznych časopisov. Zvlášť vo veľkej obľube sú televízia a počítač. Nie každý žiak dokáže ich obsah selektovať, preto sa čoraz viac do popredia dostáva potreba rozvíjať u žiakov mediálnu kompetenciu, ktorá by umožnila žiakom osvojiť si stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty, čo znamená, že učiteľ by mal viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, primerane veku sa v ňom orientovali.

Mediálnu výchovu ako prierezovú tému sme zaradili do ŠkVP ako súčasť obsahu vzdelávacích oblastí Jazyk a komunikácia, Matematika a práca s informáciami, Človek a hodnoty, Umenie a kultúra. Prierezová téma sa uplatňuje hlavne v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, občianska náuka, etická výchova, informatika, hudobná výchova. Vyučovanie mediálnej výchovy vychádza z osobných skúseností detí s masovými médiami v roli poslucháča, diváka, čitateľa (internet, televízia, tlačéné médiá atď.)

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby (si) žiak:

- uvedomil význam a vplyv médií vo svojom živote a v spoločnosti;
- pochopil a rozlíšil pozitíva a negatíva využívania, vplyvu médií a ich produktov;
- objavoval v nich to hodnotné, pozitívne formujúce jeho osobnostný a profesijný rast;
- uvedomil si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať;
- osvojil zodpovedný prístup pri využívaní médií na komunikáciu a vytváranie vlastných mediálnych produktov;

- dokázal primerane veku posudzovať mediálne šírené posolstvá;
- nadobudol základy zručností potrebných na využívanie médií.

Multikultúrna výchova (MUV)

S aktuálnou realitou celosvetovej globálnej spoločnosti a s multikultúrnym charakterom slovenskej spoločnosti sa spájajú riziká predsudkov a stereotypov, ktoré sa prejavujú v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie. Žiaci sú každodenne vystavení rôznym kultúrnym vplyvom a dostávajú sa do kontaktu s príslušníkmi rôznych kultúr. Prostredníctvom spoznávania svojej kultúry a iných kultúr, histórie, zvykov a tradícií sa naučia rešpektovať tieto kultúry ako rovnocenné a dokážu s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať. Pri realizácii Multikultúrnej výchovy sa odporúča využívať také didaktické postupy a metódy, ktoré neučia stierať medzikultúrne rozdiely, ale pochopiť ich a akceptovať, ako aj rešpektovať ľudské práva.

Prvky danej výchovy sú včleňované do tematických plánov jednotlivých vyučovacích predmetov: vecné učenie, vlastiveda, biológia, geografia, dejepis, občianska náuka, slovenský jazyk a literatúra, rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností, informatika, výtvarná výchova, telesná a športová výchova, pracovné vyučovanie.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rešpektoval prirodzenú rozmanitosť spoločnosti;
- spoznával rozličné tradičné aj nové kultúry a subkultúry; - akceptoval kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu;
- uplatňoval svoje práva a rešpektoval práva iných ľudí.

Regionálna výchova a ľudová kultúra (RLK)

Prierezová téma Regionálna výchova a ľudová kultúra úzko súvisí s prierezovou témou

Multikultúrna výchova, ale vo svojom obsahu sa ešte hlbšie zaoberá živým a hodnotným hmotným a nehmotným kultúrnym dedičstvom Slovenska. Poznanie svojho regiónu, jeho kultúrneho a prírodného bohatstva prispieva k formovaniu kultúrnej identity a postupnému rozvíjaniu historického vedomia žiakov. Regionálna výchova a ľudová kultúra má potenciál byť súčasťou obsahu všetkých povinných predmetov, najmä v predmetoch: vecné učenie, vlastiveda, biológia, dejepis, geografia, slovenský jazyk a literatúra, výtvarná výchova, hudobná výchova, etická výchova, pracovné vyučovanie.

Vhodnými formami sú tiež projekty, exkurzie, tematické vychádzky v regióne a pod. Vlastná realizácia prierezovej témy si vyžaduje zmeny aj v procesualnej zložke výchovy a vzdelávania – vo vyučovacích metódach a organizačných formách.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozširoval a rozvíjal svoje znalosti o historických, kultúrnych a prírodných hodnotách svojho regiónu;
- vytváral si pozitívny vzťah k svojmu bydlisku, obci, regiónu a krajine;
- rozvíjal svoju národnú a kultúrnu identitu.

Dopravná výchova (DV)

Zámerom Dopravnej výchovy – výchovy k bezpečnosti v cestnej premávke je pripraviť žiakov na bezpečný pohyb v cestnej premávke – ako chodcov alebo cyklistov. Danú tematiku začleňujeme najmä v rámci predmetov vecné učenie, vlastiveda, občianska náuka, etická výchova, telesná a športová výchova. Výučba sa uskutočňuje v objekte školy, na detskom dopravnom ihrisku alebo počas vychádzok do blízkeho okolia školy. Prvky danej výchovy sú včleňované do jednotlivých vyučovacích predmetov: vecné učenie, vlastiveda, fyzika, slovenský jazyk a literatúra, informatika, výtvarná výchova, telesná a športová výchova, pracovné vyučovanie.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak v rámci svojich individuálnych možností a schopností :

- pochopil funkcie dopravy ako riadeného systému vymedzeného všeobecne záväznými právnymi predpismi na veku primeranej úrovni;
- osvojil si zásady, nadobudol spôsobilosti a praktické zručnosti bezpečného pohybu v cestnej premávke (chôdza, jazda na bicykli...);
- pochopil význam technického stavu a údržby vozidiel pre bezpečnú jazdu v cestnej premávke a prakticky zvládol základné úlohy údržby bicykla;
- uvedomil si význam technických podmienok dopravy a zariadení ovplyvňujúcich bezpečnosť cestnej premávky.

Ochrana života a zdravia (OZO)

Zámerom prierezovej témy Ochrana života a zdravia je viesť žiakov k ochrane svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí prostredníctvom teoretických a praktických poznatkov, zručností v sebaochrane, poskytovania pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života. Na veku primeranej úrovni integruje postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na zdravý životný štýl a ochranu života a zdravia v mimoriadnych a nepredvídateľných situáciách. Prvky prierezovej témy sa včleňujú do vyučovacích predmetov: telesná a športová výchova, vecné učenie, vlastiveda, biológia, geografia, výtvarná výchova, ako aj samostatných organizačných foriem vyučovania – didaktických hier. Didaktické hry, ktoré sa uskutočňujú v každom ročníku, slúžia na praktické osvojenie si učiva.

Cieľom uplatňovania tejto prierezovej témy je prispieť k tomu, aby žiak:

- rozpozna nebezpečné situácie ohrozujúce život a zdravie;
- osvojil si praktické zručnosti v sebaochrane;
- pochopil dôležitosť poskytnutia pomoci iným v prípade ohrozenia zdravia a života;
- vedel vhodne zareagovať v prípade potreby poskytnutia prvej pomoci;
- osvojil si základné činnosti súvisiace s pohybom a pobytom v prírode;
- rozvíjal svoju telesnú zdatnosť a pohybovú výkonnosť v prírodných podmienkach.

Finančná gramotnosť (FG)

Finančná gramotnosť je schopnosť využívať poznatky, zručnosti a skúsenosti na efektívne riadenie vlastných finančných zdrojov s cieľom zaistiť celoživotné finančné

zabezpečenie seba a svojej domácnosti. Finančná gramotnosť nie je absolútnym stavom, je to kontinuum schopností, ktoré sú podmienené premennými ako vek, rodina, kultúra či miesto bydliska. Finančná gramotnosť je označením pre stav neustáleho vývoja, ktorý umožňuje každému jednotlivcovi efektívne reagovať na nové osobné udalosti a neustále meniace sa ekonomické prostredie.

Medzi najpálčivejšie problémy dnešnej doby patrí vysoká miera nezamestnanosti, s čím súvisí zlá ekonomická situácia, znižovanie životnej úrovne mnohých ľudí, nedostatok financií na zabezpečenie základných životných potrieb. Zvyšovanie počtu ľudí žijúcich na hranici chudoby často súvisí aj s nedostatočnou schopnosťou narábať s vlastnými financiami. Ľudia často nevedia zvážiť a reálne zhodnotiť finančnú situáciu, v ktorej sa nachádzajú, neodhadnú riziko, nemyslia na budúcnosť a dostávajú sa do ťažkých často neriešiteľných finančných situácií.

Oblasť FG sa našich žiakov úzko dotýka. Žiaci so ŠVVP majú skreslené predstavy o živote a my im chceme ponúknuť reálnejší pohľad na život, konkrétnu predstavu. Pomôcť im meniť postoj k životu a pripraviť ich na rôzne životné situácie.

Táto prierezová téma sa realizuje prostredníctvom aktivít koordinátora pre finančné vzdelávanie. Témy finančnej gramotnosti aplikujeme do tematických výchovnovzdelávacích plánov jednotlivých vyučovacích predmetov: vecné učenie, vlastiveda, slovenský jazyk a literatúra, matematika, rozvíjanie komunikačnej schopnosti, rozvíjanie sociálnych zručností, informatika, pracovné vyučovanie.

Výchova k ľudským právam (VLP)

Cieľom výchovy a vzdelávania k ľudským právam je osvojiť si vedomosti a zručnosti, formovať postoje, ktoré sú dôležité na podporovanie ľudskej dôstojnosti, informovanej a nezávislej participácie na vývoji demokratickej spoločnosti a to v súlade s hodnotami, ako sú ľudské práva, rovnosť, pluralita a spravodlivosť.

Zmyslom dosiahnutia (naplnenia) cieľov výchovy a vzdelávania k ľudským právam je, aby žiaci rozumeli najdôležitejším pojmom v tejto oblasti a osvojili si ich ako hodnoty, ktoré budú usmerňovať ich správanie. Základné poznatky a vedomosti by si žiaci mali osvojiť veku primeranou formou na aplikačnej úrovni prostredníctvom vlastného prežívania a skúsenosti.

Pri výučbe problematiky ľudských práv budeme používať také organizačné formy a metódy výchovy a vzdelávania, ktoré budú založené na aktivite žiakov. Takými to participatívnymi a interaktívnymi metódami sú napríklad zážitkové učenie, kooperatívne učenie, rolová simulácia, brainstorming, bzučiace skupiny, asociačné metódy, tvorivé používanie textov, otvorená a úprimná diskusia medzi učiteľom a žiakom, medzi žiakmi navzájom, rôzne psychohry a ďalšie aktivizačné metódy. Spomínané metódy zároveň umožňujú individuálny prístup k jednotlivým žiakom a osvojovanie si poznatkov a pojmov veku primeranou formou. Sú dôležitým nástrojom rozvíjania sociálnych zručností a psycho-sociálnych vlastností žiakov.

Výchovu k ľudským právam budeme realizovať v rámci jednotlivých predmetov podľa obsahu učiva, no najmä na etickej výchove, občianskej náuke, vlastivede, dejepise, vecnom učení, v rámci rôznych aktivít, kvízov, besied.

Protidrogová prevencia (PP)

Prevencia drogových závislostí je jednou z hlavných výchovných priorít školy. Výchovnozdelávací proces zameriame na podporu kvality života, prosociálnu orientáciu jednotlivca, zdravý životný štýl, podporu duševného zdravia a ochranu vlastného zdravia. Koordinátor drogovej prevencie monitoruje, koordinuje a metodicky usmerňuje preventívnu protidrogovú výchovu na škole, spolupracuje s vedením školy, výchovným poradcom, triednymi učiteľmi a vychovávateľkami školského klubu detí.

Plánovaná činnosť je zameraná predovšetkým na primárnu prevenciu, pomocou ktorej chceme predchádzať sociálno-patologickým javom, rizikovým faktorom a situáciám.

Osobitnú pozornosť venujeme žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia.

Hlavné metódy a formy práce:

- rozhovory, besedy, organizovanie zábavno-náučných a športových popoludní, súťaže,
- vhodné využitie protidrogových tém vo všetkých vyučovacích predmetoch,
- práca na triednických hodinách a v záujmových útvaroch mimo vyučovania,
- práca s internetom a počítačovými programami, návšteva webových stránok s protidrogovou tematikou, - nástenky, plagáty, výstavy,
- prosociálna činnosť,
- monitorovanie správania žiakov, - rozhovory s rodičmi a pod.

Vo všetkých aktivitách budú zohľadňované vekové osobitosti a individuálne schopnosti žiakov s AU alebo PVP (bez MP), ich záujmy, ako aj ich rodinné prostredie. Táto prierezová téma sa realizuje prostredníctvom aktivít koordinátora, prvky danej výchovy sú včleňované do jednotlivých vyučovacích predmetov: vecné učenie, vlastiveda, biológia, slovenský jazyk a literatúra, rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností, informatika, výtvarná výchova, telesná a športová výchova, pracovné vyučovanie. Hlavné ciele tejto témy sú:

- Zabezpečovať primárnu prevenciu drogových závislostí a iných sociálnopatologických javov.
- Pravidelne monitorovať zmeny v správaní detí. Vo všetkých ročníkoch priebežne sledovať žiakov a prostredníctvom vhodného učiva ich viesť k prevencii proti užívaniu drog a eliminovať nežiaduce návyky.
- Zistiť postoje žiakov ku konzumovaniu návykových látok, k závislostiam. Mladí ľudia musia slobodne urobiť vhodnú voľbu bez toho, že by boli pod vplyvom vrstovníkov.
- Viesť žiakov k asertívnemu správaniu, aby boli schopní povedať "nie" drogám i alkoholu bez toho, že by stratili priateľov, a aby rovesníci rešpektovali ich rozhodnutie neužívať chemikálie.
- Vzbudiť záujem žiakov o šport v čase osobného voľna, zabezpečiť žiakom bohatú ponuku záujmovej činnosti v rámci krúžkov, poskytnúť žiakom viac informácií o drogovej prevencii.
- Predchádzať všetkým formám diskriminácie, xenofóbie a iným prejavom intolerancie.

- Chrániť deti pred fyzickým násilím, psychickým týraním prípadne sexuálnym zneužívaním
- Prispievať k príjemnej a priateľskej atmosfére a upevňovať pocit spolupatričnosti v triedach.
- Vytvárať priestor pre činnosť záujmových krúžkov a organizovať spoločenské podujatia v čase mimo vyučovania, predchádzať kriminalite a ponúkať tvorivé činnosti k zmysluplnému využitiu voľného času.
- Rozvíjať spoluprácu s CŠPP a inými inštitúciami za účelom organizovania besied, exkurzií, ale i nových tvorivých činností.
- Spolupracovať s rodičmi.

Organizačné podmienky na výchovu a vzdelávanie

Výchova a vzdelávanie žiaka s AU alebo PVP (bez MP) sa realizuje podľa individuálneho vzdelávacieho programu.

Povinné personálne zabezpečenie výchovy a vzdelávania Pedagogickí zamestnanci

- spĺňajú kvalifikačné požiadavky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi,
- preukazujú odborné a osobnostné spôsobilosti, ktoré využívajú pri pedagogickej komunikácii, motivácii žiakov, ich diagnostikovaní, hodnotení, pozitívnom riadení triedy,
- riadia sebarozvíjanie a celoživotné vzdelávanie v odbornej oblasti a osobnostnom raste, ako súčasť kolektívu pedagógov sú schopní vzájomnej efektívnej a ľudsky podporujúcej komunikácie, spolupráce, tímovej práce a kooperatívneho riešenia problémov. Vedúci pedagogickí zamestnanci
- svojimi manažérskymi, organizačnými a pedagogickými schopnosťami vytvárajú predpoklady pre fungujúci, motivovaný spolupracujúci kolektív s profesionálnou klímou a podporujúcim prostredím,
- starajú sa o svoj odborný a osobnostný rast, ako aj všetkých členov kolektívu a vytvárajú preň podmienky,
- sú schopní poradiť učiteľom a obhájiť ich pred negatívnymi faktormi, ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali ich pedagogické pôsobenie.

Asistent učiteľa

- pracuje v triede, ktorú navštevuje žiak alebo viac žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez mentálneho postihnutia), ak si to vyžaduje výchova a vzdelávanie žiaka v závislosti od závažnosti postihnutia žiaka. Školský logopéd
- t. j. logopéd s odbornou a pedagogickou spôsobilosťou platnou v rezorte školstva. Vykonáva odborné činnosti v rámci logopedickej diagnostiky, terapie a prevencie žiakom s narušenou komunikačnou schopnosťou. Poskytuje odborné poradenstvo a konzultácie zákonným zástupcom žiakov a pedagogickým zamestnancom škôl.

Pomocný zdravotnícky personál

- poskytuje individuálnu pomoc žiakovi s autizmom alebo ďalšou pervazívnou vývinovou poruchou (bez mentálneho postihnutia) ak si to vyžaduje zdravotný stav žiaka.

Povinné materiálne-technické a priestorové zabezpečenie výchovy a vzdelávania

- Učebne (triedy) vybavené viacúčelovým výškovo nastaviteľným nábytkom, s priestorom pre relaxáciu a nenáročnú pohybovú aktivitu počas vyučovania.
- Učebne pre jednotlivé vyučovacie predmety vybavené špeciálnym nábytkom.
- Bezpodnetová miestnosť.
- Štruktúrované priestory na individuálne vzdelávanie žiakov.
- Priestory pre telovýchovné aktivity s bezpečným povrchom, náradím a náčiním.
- Priestory pre prípravné práce učiteľa, priestory pre uloženie pomôcok.
- Priestory pre záujmovú činnosť po vyučovaní (školský klub detí, záujmové krúžky a voľnočasové aktivity) vybavené pracovným a odpočinkovým nábytkom, priestormi pre učenie, s pomôckami pre relaxáciu.
- Priestory pre stravovanie rešpektujúce hygienické normy.
- Priestory pre vedenie školy a potrebných odborných a nepedagogických zamestnancov (miestnosť riaditeľa, zástupcu, hospodára, výchovného poradcu, liečebného pedagóga, školského psychológa a pod.), so zodpovedajúcim technickým vybavením a nábytkom,
- Miestnosť pre uskladnenie učebníc, archív.
- Priestory pre odkladanie odevov a obuvi (šatne).
- Spoločné priestory pre hygienu, vrátane WC, žiakov a žiačky, zamestnancov a zamestnankýň vybavené dávkovačmi pre tekuté mydlo, zásobník s dezinfekčným prostriedkom a zásobníkmi pre jednorazové utierky.
- Ďalšie pomocné priestory pre zaistenie chodu školy.

Podmienky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri výchove a

vzdelávaní Zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia žiakov a zamestnancov školy:

- zdravé prostredie tried (nábytok zodpovedajúci výške žiakov, protišmyková podlaha, dostatočné denné svetlo, možnosť ochrany pred priamym slnečným svetlom, vetranie, osvetlenie, vykurovanie),
- priestor pre ošetrovanie úrazu a ku krátkodobému pobytu zraneného, resp. chorého žiaka,
- výrazné označenie všetkých nebezpečných predmetov a priestorov, pravidelná kontrola z hľadiska bezpečnosti,
- lekárničky vybavené podľa predpisov na dostupných miestach, kontakty na rýchlu zdravotnú pomoc, linku dôvery, políciu,
- zabezpečený vhodný pitný a stravovací režim,
- dodržiavanie zákazu fajčenia, pitia alkoholu a používania iných omamných látok v škole a jej okolí a na všetkých akciách mimo priestoru školy organizovaných školou.

Zásady a podmienky pre vypracovanie školských vzdelávacích programov

Školský vzdelávací program pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami (bez MP) je vypracovaný v intenciách Štátneho vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo PVP bez MP pre primárne vzdelávanie a nižšie stredné vzdelávanie.

Hodnotenie vzdelávacích výsledkov práce žiakov Všeobecné pravidlá hodnotenia

Cieľom hodnotenia vzdelávacích výsledkov žiakov v škole je poskytnúť žiakovi a jeho rodičom spätnú väzbu o tom, ako žiak zvláda učivo, v čom má nedostatky, kde má rezervy a aké sú jeho pokroky. Súčasťou hodnotenia je tiež povzbudenie do ďalšej práce, čo je mimoriadne dôležité a návod, ako postupovať pri odstraňovaní nedostatkov. Hodnotenie má byť pre žiaka motivujúce. Dôležité je uplatňovať primeranú náročnosť a pedagogický takt, sústrediť sa na individuálny pokrok každého žiaka, neporovnávať výkony žiakov navzájom, nerozdeľovať ich na úspešných a neúspešných! Cieľom je zhodnotiť prepojenie vedomostí so zručnosťami a spôsobilosťami v rámci individuálnych možností každého žiaka s ohľadom na stupeň postihnutia. Žiaci sú cieľavedome vedení k sebahodnoteniu a sebakontrolu. Pri výchove a vzdelávaní žiakov so zdravotným znevýhodnením je nevyhnutné

rešpektovať obmedzenia, ktoré sú podmienené zdravotným znevýhodnením žiaka a uplatňovať požiadavky, ktoré má predpoklad splniť. Pri hodnotení a klasifikácii prospechu a správania nehodnotíme negatívne tie výkony žiaka, ktoré sú ovplyvnené jeho zdravotným stavom, ak z tejto príčiny nemá možnosť splniť alebo vykonať ich lepšie. Na celkové hodnotenie žiakov sa používa klasifikácia i slovné hodnotenie. *Slovné hodnotenie* schvaľuje riaditeľ školy po prerokovaní na pedagogickej rade na žiadosť rodičov alebo na návrh vyučujúcich.

Metódy a formy overovania vedomostí a schopností žiakov podľa spôsobu vyjadrovania sa žiakov pri skúšaní využívame:

Ústne skúšanie – hovorený prejav, prednes,...

Písomné skúšanie - päťminútovky, diktáty, ...

Praktické činnosti – overovanie zručností pri varení, vyšívaní, šití, modelovaní, tkaní. Podstatou hodnotenia je porovnávanie. V závislosti od kritéria „s čím“ sa žiak porovnáva nevyužívame rozlišujúce hodnotenie, tzv. NR hodnotenie – hodnotenie relatívneho výkonu, kedy sa výkon žiaka porovnáva s výkonom iných žiakov, ani overujúce hodnotenie, tzv. CR hodnotenie – hodnotenie absolútneho výkonu, kedy sa žiak porovnáva s určitou dopredu stanovenou normou, ale v plnom rozsahu využívame individualizované hodnotenie, pri ktorom je žiak porovnávaný s úrovňou vlastných možností a schopností, alebo so sebou samým v čase, t.j. s vlastným predchádzajúcim výkonom, správaním v predchádzajúcom období.

Správania

Hodnotenie správania sa odvíja od dodržiavania Školského poriadku, s ktorým sú žiaci oboznámení vždy v prvý deň v škole a rodičia na prvom rodičovskom združení. Hodnotí sa aj správanie na školských akciách, reprezentovanie školy, mimoriadne udalosti na verejnosti. Správanie hodnotí triedny učiteľ, navrhuje výchovné opatrenia,

podáva návrhy na zníženu známku zo správania. Zníženú známku zo správania udeľuje riaditeľ školy po prerokovaní na pedagogickej rade. Využívajú sa štyri stupne hodnotenia:

- 1 – veľmi dobré,
- 2 – uspokojivé,
- 3 – menej uspokojivé, 4 – neuspokojivé.

Na vysvedčení žiaka s autizmom je možné riadok v predmete správania vyškrtnúť, pokiaľ nie je vhodné jeho súhrnné klasifikovanie najlepším stupňom klasifikačnej stupnice. Odchýlky správania žiakov s autizmom od správania vyžadovaného všeobecne platným školským poriadkom sú súčasťou príznakov tohto zdravotného postihnutia a preto na to treba prihliadať a nepostihovať tie odchýlky správania, ktoré sú zapríčinené touto pervazívnou vývinovou poruchou.

Vnútorý systém kontroly a hodnotenia zamestnancov školy

Najdôležitejším kritériom pre ohodnotenie pedagógov je celkový prístup k práci so žiakmi, k mimotriednej a mimoškolskej aktivite .

Obsah vnútroškolskej kontroly:

- vypracovanie individuálnych vzdelávacích plánov v jednotlivých predmetoch,
- činnosť metodických orgánov,
- činnosť výchovného poradcu, činnosť koordinátorov environmentálnej výchovy, protidrogovej prevencie,
- odborná a metodická pripravenosť učiteľov,
- uplatňovanie zásad hodnotenia a klasifikácie,
- plnenie plánov školy, prijatých úloh a opatrení,
- úroveň školskej dokumentácie,
- dodržiavanie pracovného poriadku, - dochádzka zamestnancov školy,
- dodržiavanie pedagogického dozoru.

Formy vnútroškolskej kontroly:

- pozorovanie, hospitácie vedením školy, vzájomné hospitácie, otvorené hodiny,
- účasť na zasadnutiach PK, MZ,
- tvorba projektov,
- tvorba učebných pomôcok a ich využívanie vo výchovno-vyučovacom procese,
- práca s počítačovou technikou – odovzdávanie vedomostí a zručností žiakom,
 - vedenie krúžkov,
- príprava na súťaže,
- individuálny prístup k žiakom, vzťah učiteľ – žiak.

Požiadavky na kontinuálne vzdelávanie pedagogických a odborných zamestnancov

- uvádzať začínajúcich učiteľov do pedagogickej praxe,
- poskytovať začínajúcim pedagógom možnosť adaptačného vzdelávania,

- udržiavať a zvyšovať kompetenciu pedagogických zamestnancov, spôsobilosť efektívne vychovávať a vzdelávať,
- motivovať pedagogických zamestnancov pre neustále sebavzdelávanie, vzdelávanie a zdokonaľovanie profesijnej spôsobilosti, na získanie prvej a druhej atestácie,
- podporovať zdokonaľovanie osobnostných vlastností pedagogických zamestnancov, spôsobilosť pre tvorbu efektívnych vzťahov, konštruktívne riešenie konfliktov, vzájomnú komunikáciu a pod.,
- sprostredkovať pedagogickým zamestnancom najnovšie poznatky a inovácie z metodiky vyučovania jednotlivých predmetov, pedagogiky a príbuzných vied,
- pripravovať pedagogických zamestnancov na výkon špecializovaných funkcií, napr. triedny učiteľ, výchovný poradca, predseda predmetovej komisie, knihovník atď.,
- pripravovať pedagogických zamestnancov pre výkon činností nevyhnutných pre rozvoj školského systému, napr. tvorba pedagogickej dokumentácie, tvorba ŠkVP, atď.,
- pripravovať pedagogických zamestnancov pre prácu s modernými materiálmi prostriedkami: videotchnikou, výpočtovou technikou, multimédiami a pod.,
- zhromažďovať a rozširovať progresívne skúsenosti z pedagogickej a riadiacej praxe, podnecovať a rozvíjať tvorivosť pedagogických zamestnancov,
- sprostredkovať operatívny a časovo aktuálny transfer odborných a metodických informácií prostredníctvom efektívneho informačného systému.

Slovenský jazyk a literatúra

Vzdelávací štandard v učebnom predmete slovenský jazyk a literatúra na primárnom stupni vzdelávania je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov. K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa zložiek predmetu (jazyková a slohová zložka, čítanie a literárna výchova). Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard v učebnom predmete slovenský jazyk a literatúra na primárnom stupni je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale aby im vytváral primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, spôsobilostí a zručností.

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet slovenský jazyk a literatúra má vo vzdelávaní nezastupiteľné miesto. Je základným prostriedkom pre nadobúdanie kultúrnej gramotnosti žiaka, jeho kľúčových kompetencií. Umožňuje porozumenie a osvojenie si poznatkov vo všetkých vzdelávacích oblastiach. Z tohto dôvodu má v systéme primárneho vzdelávania kľúčové, centrálné postavenie. Spôsobilosti, ktoré žiak v rámci tohto učebného predmetu nadobudne, majú zásadný vplyv na jeho vzdelávanie aj v ďalších vzdelávacích oblastiach, učebných predmetoch. Kvalita spôsobilostí používať materinský jazyk zásadne ovplyvňuje aj komunikáciu žiaka s jeho okolím, vytváranie vzťahov s inými ľuďmi a formuje zaradenie žiaka do spoločnosti. Cieľom výučby slovenského jazyka na primárnom stupni vzdelávania je naučiť spisovný jazyk na takej úrovni, aby ho žiaci vedeli používať v praktickom živote. Používanie jazyka vnímame ako komplexné využívanie všetkých komunikačných zručností – rozprávania, písania, čítania a počúvania.

1. ročník ZŠ

Základným cieľom výučby slovenského jazyka a literatúry v tomto ročníku je osvojenie si kódu grafického zápisu reči, naučiť žiakov písať a čítať. Pre jednotlivé zložky učebného predmetu slovenský jazyk a literatúra môžeme pre tento ročník formulovať nasledovné špecifiká: *Jazyková a slohová zložka* – žiaci sa oboznamujú s grafickým zápisom reči a postupne si osvojujú schopnosť čítať a písať. Väčší dôraz sa kladie nielen na schopnosť prepísať a odpísať texty, ale aj na samostatné tvorivé písanie. Produktívne činnosti súvisiace s písaním zaradujeme postupne s ohľadom na individuálne schopnosti žiakov. Žiaci sa oboznamujú len s obmedzeným množstvom gramatických a pravopisných pravidiel, napr. žiak rozlišuje vety podľa začiatku a ukončenia, vety prečíta so správnou intonáciou. V slohovej zložke dbáme na to, aby žiaci ústne komunikovali, primerane si rozvíjali slovnú zásobu a maximálne využívali zaužívané konvencie.

Čítanie a literárna výchova – žiaci si osvojujú schopnosť čítať, neskôr čítať s porozumením. Pri čítaní literárnych textov si postupne uvedomujú ich estetické hodnoty.

V prvom ročníku systematicky podporujeme rozvoj všetkých komunikačných zručností. Sústreďujeme sa predovšetkým na:

Rozprávanie: žiaci si rozširujú aktívnu slovnú zásobu, primerane používajú komunikačné konvencie. Zdokonaľujú svoj ústny prejav rozprávaním krátkych príbehov. Okrem obsahovej stránky ústnych prejavov vyžadujeme od nich aj správnu výslovnosť.

Počúvanie: žiaci si uvedomujú, že počúvanie je neoddeliteľnou súčasťou vzájomnej komunikácie. Počúvajú svojho komunikačného partnera (žiaka, učiteľa, inú osobu) a získané informácie využívajú v následnej komunikácii.

Čítanie: zručnosť čítať žiaci nadobúdajú postupne. Základnou požiadavkou je dosiahnutie určitej úrovne kvality techniky čítania. Postupne na základe individuálnych schopností žiakov vyžadujeme aj čítanie s porozumením.

Písanie: základnou požiadavkou získania primeranej zručnosti písania žiakov je zapamätať si všetky tvary tlačených aj písaných písmen, odpísať a prepísať text.

Obsah učiva v 1. ročníku členíme do troch období: *prípravné, šlabikárové a čítankové.*

2. ročník ZŠ

Špecifickým cieľom výučby spisovného jazyka v druhom ročníku je osvojenie si prvotných princípov jazykového systému. Žiaci sa začínajú oboznamovať s gramatickými a jazykovými pravidlami. Výrazne sa zdokonaľujú v technike čítania a písania, ako aj v čítaní s porozumením. Oboznamujú sa so samostatnou tvorbou textu. Jednotlivé zložky učebného predmetu slovenský jazyk a literatúra majú v tomto ročníku nasledovné špecifiká:

Jazyková a slohová zložka – žiaci si začínajú osvojovať teoretické vedomosti o jazykových pravidlách a systéme jazyka. Uplatňujú jazykové pravidlá v písomnom prejave, nielen pri odpise a prepise, ale tiež pri veku primeranej jazykovej analýze textu. Dbajú na rozvoj komunikačných kompetencií a kladú dôraz na hovorenú reč.

Čítanie a literárna výchova - žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania, zapamätajú si určené literárne pojmy, vnímajú estetickú stránku literárneho diela. Na primeranej úrovni uskutočňujú obsahovú analýzu textu, čítajú s porozumením, identifikujú informácie uvedené priamo v texte.

V druhom ročníku systematicky podporujeme u žiakov rozvoj všetkých komunikačných zručností. Sústreďujeme sa predovšetkým na:

Rozprávanie: – zautomatizovanie primeraného používania komunikačných konvencií. Zdokonaľovanie spôsobilostí samostatného rozprávania a rozprávania podľa predlohy. Žiaci postupne nadobúdajú skúsenosti pri ústnej prezentácii výsledkov svojej práce a pri riešení rôznych úloh.

Počúvanie: žiaci sa zdokonaľujú v spôsobilosti počúvať partnera v rámci komunikácie. Nadobúdajú skúsenosti pri počúvaní spolužiakov pri ich prezentáciách, vedia reprodukovať počuté informácie. Od žiakov vyžadujeme porozumenie inštrukciám učiteľa pri riešení úloh.

Čítanie: žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania a v porozumení čítaného textu. Vyžadujeme od nich reprodukovanie informácií, ktoré sú uvedené v texte priamo podľa otázky formulovanej učiteľom. Pri čítaní literárnych textov si žiaci uvedomujú podobnosť textov v niektorých ich charakteristikách. Na základe tejto podobnosti sa pokúsia vysvetliť význam literárnych pojmov.

Písanie: žiaci sa zdokonaľujú v písaní správnych tvarov všetkých písaných písmen. Postupne zvyšujeme požiadavky na písanie samostatných viet podľa zadania a na samostatnú tvorbu textov.

3. ročník

Špecifickým cieľom jazykového vyučovania v treťom ročníku je zvládnutie učiva, zameraného na pravopisné pravidlá. Žiaci získavajú základné poznatky o jazykovom systéme slovných druhov, zvlášť ohybných slovných druhov. Intenzívna pozornosť sa venuje práci s textom. Žiaci rozlišujú slohové útvary: rozprávanie, opis, oznámenie, správa a i. Zvyšujeme požiadavky na čítanie s porozumením a na samostatnú tvorbu textov podľa zadania. Jednotlivé zložky učebného predmetu slovenský jazyk a literatúra majú v tomto ročníku nasledovné špecifiká: *Jazyková a slohová zložka* - osvojenie si základných pravopisných pravidiel a kľúčových pojmov o jazykovom systéme, slovných druhoch na elementárnej úrovni. Nadobudnutie spôsobilosti ústne prezentovať výsledky svojej práce, rozprávať podľa predlohy alebo zadania. Napísať krátke útvary podľa špecifického zamerania učiva.

Čítanie a literárna výchova – zdokonaľovanie techniky čítania, osvojenie si významu určených literárnych pojmov, estetické vnímanie literárneho diela, obsahová analýza textu na primeranej úrovni, čítanie s porozumením. Identifikácia informácií priamo uvedených v texte, formulovanie otázok k týmto informáciám a identifikovanie informácií uvedených v texte nepriamo.

Pre jednotlivé zložky učebného predmetu *slovenský jazyk a literatúra* môžeme v tomto ročníku formulovať nasledovné špecifiká:

Rozprávanie: žiaci dokážu rozprávať samostatne a podľa predlohy. Ústne prezentujú výsledky svojej práce pri riešení rôznych úloh.

Počúvanie: žiaci sa zdokonaľujú v spôsobilosti počúvať partnera v rámci komunikácie. Nadobúdajú skúsenosti pri počúvaní spolužiakov pri ich prezentáciách, vedia formulovať otázky k informáciám zadaným v prezentovanom texte. Od žiakov vyžadujeme, aby porozumeli nielen inštrukciám učiteľa pri riešení úlohy, ale aby nadobudli aj spôsobilosť vyžiadať si chýbajúce informácie.

Čítanie: žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania a v porozumení čítaného textu. Vyžadujeme porozumenie informáciám, ktoré sú v texte uvedené nepriamo na základe otázky formulovanej učiteľom. Žiaci triedia texty podľa ich vlastností.

Písanie: žiaci čitateľne prepisujú a odpisujú text. Samostatne tvoria krátke texty podľa zadania učiteľa.

4. ročník

Vo štvrtom ročníku sa systematizuje učivo z jazykového systému. K ohybným slovným druhom sa postupne pridávajú neohybné slovné druhy. Žiaci si osvojujú ďalšie pravidlá slovenského pravopisu. V priebehu celého školského roka intenzívne pracujú s textami, zameriavajú sa na porozumenie ich obsahu a pomenovanie ich základných vlastností. Zvyšujú sa požiadavky na kvalitu vytvorených textov v hovorenej aj písanej podobe. Pre jednotlivé zložky učebného predmetu slovenský jazyk a literatúra formulujeme nasledovné špecifiká:

Jazyková a slohová zložka – rozširovanie poznatkov o jazykovom systéme, slovných druhoch. V slohu sa zameriame na zautomatizovanie používania pravopisných pravidiel v písomnom prejave žiakov. Zdokonaľujeme u žiakov spôsobilosti vedieť ústne prezentovať výsledky svojej práce, rozprávať podľa zadania, predlohy a samostatne tvoriť písomne texty.

Čítanie a literárna výchova – u žiakov sa zameriame na zdokonaľovanie techniky čítania, osvojenie si významu ďalších určených literárnych pojmov, na estetické vnímanie literárneho diela a obsahovú analýzu textu na primeranej úrovni. Pri čítaní s

porozumením žiaci identifikujú informácie uvedené v texte priamo aj nepriamo a formulujú otázky k týmto informáciám.

Pre jednotlivé zložky učebného predmetu *slovenský jazyk a literatúra* formulujeme nasledovné špecifiká:

Rozprávanie: žiaci disponujú spôsobilosťou samostatne rozprávať a rozprávať podľa predlohy. Ústne prezentujú výsledky svojej práce pri riešení rôznych úloh. Odpovedajú na otázky zamerané na prezentované informácie.

Počúvanie: žiaci sa zdokonaľujú v spôsobilosti počúvať partnera v rámci komunikácie. Nadobúdajú skúsenosti pri počúvaní spolužiakov pri ich prezentáciách, vedia formulovať otázky k prezentovanému textu. Snažia sa porozumieť inštrukcii učiteľa pri riešení úlohy a vedia si vyžiadať chýbajúce informácie. Formulujú inštrukcie k práci so spolužiakom, pri skupinovej práci.

Čítanie: žiaci sa zdokonaľujú v technike čítania, predovšetkým v porozumení čítaného textu a v technike čítania so správnou intonáciou a dôrazom na prednes. Vedia porozumieť informáciám, ktoré sú v texte uvedené priamo aj nepriamo podľa otázky formulovanej učiteľom.

Písanie: žiaci čitateľne prepisujú a odpisujú text. Samostatne píšu texty podľa zadania učiteľa.

2. Vzdelávací štandard

Čítanie – prípravné obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci prípravného obdobia v 1. ročníku základnej školy vie/dokáže: ✓ rozprávať podľa obrázka, ✓ jednoducho a súvisle hovoriť k téme zadanej učiteľom,	komunikácia
✓ sluchovo rozlišovať hlásky v slove, ✓ zrakovo rozlišovať písmená,	hláska písmeno
✓ spájať hlásky do slabík,	slabika
✓ hovoriť slovo po slabikách, ✓ určovať počet slabík v slove,	slovo
✓ tvoriť vetu podľa grafickej schémy, ✓ určovať počet slov vo vete,	veta
✓ čítať veľké tlačené písmená podľa predlohy.	veľké tlačené písmená

Písanie – prípravné obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ písať tvary veľkých tlačенých písmen,	tvary veľkých tlačéných písmen
✓ písať podľa predlohy tvary prípravných cvikov.	prípravné cviky

Rozprávanie – prípravné obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ správne artikulovať a vyslovovať všetky hlásky,	výslovnosť slovenských hlások
✓ predstaviť sa rodným menom a priezviskom.	predstavenie sa

Počúvanie – prípravné obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ počúvať a porozumieť informácii od učiteľa, spolužiaka..., ✓ pracovať podľa inštrukcie učiteľa.	prijímanie informácií

Čítanie – šlabikárové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci šlabikarového obdobia v 1. ročníku základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ čítať všetky písmená, ✓ rozlišovať hlásky, ✓ vyslovovať krátku a dlhú hlásku, ✓ rozlišovať písmená: tlačené, písané, malé a veľké, 	<p>písmená</p> <p>hlásky</p> <p>dĺžka hlásky</p> <p>tlačené, písané, veľké a malé písmená abecedy</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ určovať hlásky v slabike, ✓ spájať hlásky do slabiky, 	<p>slabika (analýza a syntéza)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ čítať slabiky (otvorenú, zatvorenú, so spoluhláskovou skupinou a s viacnásobnou spoluhláskovou skupinou), 	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ čítať slová po slabikách, ✓ určovať počet slabík a hlások v slove, ✓ určovať pozíciu hlásky v slove (na začiatku, uprostred, na konci), ✓ čítať slová zložené z otvorených slabík, ✓ čítať slová zložené z otvorených a zatvorených slabík, ✓ čítať slová zo zatvorených slabík, ✓ čítať slová so slabikotvorným r – ř, l – ľ, ✓ čítať slová a vysvetľovať ich význam, 	<p>slovo</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ čítať vety, ✓ určovať prvé slovo vety podľa veľkého začiatočného písmena, ✓ rozlišovať druhy viet podľa interpunkčného znamienka, 	<p>veta druhy viet</p> <p>interpunkčné znamienka</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ správne vyslovovať hlásky s dĺžňom, mäkčeňom, vokáňom, dvoma bodkami, 	<p>rozlišovacie znamienka: dĺžeň, mäkčeň, vokáň, dve bodky</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ čítať text zľava doprava. 	<p>orientácia v texte</p>

Písanie – šlabikárové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ písať všetky tvary písaných písmen samostatne, v slabikách, slovách, vetách, pri prepise, odpise aj samostatnom písaní, ✓ písať písmená v správnom sklone a so správnou veľkosťou, 	tvary veľkých a malých písaných písmen
<ul style="list-style-type: none"> ✓ odpísať písaným písmom písmená, slabiky, slová, vety, text podľa písanej predlohy, 	odpis písmen, slabík, slov, viet a textu
<ul style="list-style-type: none"> ✓ prepísať písaným písmom slabiky, slová, vety, text podľa tlačenej predlohy, 	prepis písmen, slabík, slov, viet a textu
<ul style="list-style-type: none"> ✓ na základe počutého písať písmená, slabiky, slová, vety, text písaným písmom. 	písanie písmen, slabík, slov, viet a textu podľa diktovania

Rozprávanie – šlabikárové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vyžiadať si od učiteľa, spolužiaka informáciu potrebnú k riešeniu úlohy, 	vyžiadanie informácie
<ul style="list-style-type: none"> ✓ súvislo rozprávať o nejakej udalosti, ✓ dopĺňať rozprávanie na základe otázok učiteľa, spolužiaka, ✓ formulovať otázky na doplnenie informácie k rozprávaniu. 	rozprávanie o udalosti

Počúvanie – šlabikárové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ uvedomelo počúvať rozprávanie učiteľa alebo spolužiaka, ✓ porozumieť, čo učiteľ alebo spolužiak hovorí. 	počúvanie a porozumenie rozprávaniu učiteľa, spolužiaka

Čítanie – čítankové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci čítankového obdobia v 1. ročníku základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ čítať báseň, hádanku zapísanú tlačeným alebo písaným písmom, ✓ odlíšiť poéziu od prozaického textu (nepoužívajú pojem poézia, próza), ✓ odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám uvedeným v básni alebo hádanke, 	báseň hádanka
<ul style="list-style-type: none"> ✓ prečítať s porozumením prozaický text, ✓ odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám uvedeným v texte, ✓ porozprávať dej prečítaného príbehu (rozprávky), ✓ určiť nadpis a autora textu, 	text rozprávka, príbeh nadpis, autor
<ul style="list-style-type: none"> ✓ správne čítať oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, zvolacie a želacie vety, 	druhy viet
<ul style="list-style-type: none"> ✓ prerozprávať jednoduchý dej umeleckého textu, ✓ správne odpovedať na otázky viažuce sa k informáciám obsiahnutým priamo v texte, ✓ predniesť báseň alebo kratší prozaický text, 	rozprávanie dej v umeleckom texte umelecký prednes
<ul style="list-style-type: none"> ✓ odlíšiť reč postáv v dramatizovanom texte, ✓ prečítať text danej postavy v dramatickom diele, ✓ používať pri dramatizácii textu neverbálne prvky komunikácie, ✓ určiť postavy v dramatickom texte, ✓ primeraným spôsobom opísať ich vlastnosti, ✓ identifikovať ilustráciu v texte, ✓ poznať funkciu ilustrácie, ✓ prostredníctvom ilustrácie dopĺňať text, ✓ priradiť vhodnú ilustráciu k textu, ✓ priradiť k ilustrácii vhodnú časť textu, 	dramatizácia umeleckého textu dej zdramatizovaného textu postavy zdramatizovaného textu a ich vlastnosti ilustrácia a jej funkcia

Písanie – čítankové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ odpísať krátky text podľa predlohy, ✓ prepísať tlačенý text písaným písmom, ✓ písať vety a krátke texty podľa diktovania, ✓ samostatne zapísať vlastnú myšlienku v rozsahu jednej vety, ✓ používať pravopis písania veľkého písmena na začiatku vlastných podstatných mien osôb, ✓ napísať správne svoje rodné meno aj priezvisko, 	<p>odpis písaného textu</p> <p>prepis tlačeneho textu</p> <p>písanie podľa diktovania</p> <p>samostatné písomné vyjadrovanie myšlienok</p> <p>písanie vlastných podstatných mien osôb písaným písmom</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ písať prvé slovo vety s veľkým písmenom, ✓ správne písať interpunkčné znamienka na konci oznamovacích, opytovacích, zvolacích, želacích a rozkazovacích viet (pri odpise a prepise textu), ✓ písať správne interpunkčné znamienka na konci viet v diktáte. 	<p>veta – veľké písmená na začiatku viet</p> <p>interpunkčné znamienka na konci viet</p>

Rozprávanie – čítankové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ poznať základné pravidlá slušného správania a aplikovať ich v reálnom živote, ✓ pozdraviť, osloviť dospelých aj spolužiakov, ✓ zvítať, rozlúčiť sa, poprosiť, poďakovať, zaželať niekomu niečo, ✓ ospravedlniť, vyjadriť súhlas, nesúhlas, ✓ zablahoželať, privítať niekoho, rozlúčiť sa, poprosiť, ✓ požiadať niekoho o niečo. 	<p>základy spoločenského správania</p> <p>komunikácia</p>

Počúvanie – čítankové obdobie	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ uvedomelo počúvať rozprávanie učiteľa alebo spolužiaka, ✓ rozumieť tomu, čo učiteľ alebo spolužiak hovorí. 	počúvanie (porozumenie rozprávaníu učiteľa, spolužiaka)

Jazyková a slohová zložka	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ správne určovať hlásku a písmeno v daných slovách, ✓ vymenovať počet písmen a hlások v slovách, ✓ rozlišovať hlásky, ktoré sa zapisujú jedným písmenom od hlások, ktoré sa skladajú z dvoch písmen (dz, dž, ch), ✓ správne vyslovovať hlásky v slovách, ✓ napísať tlačené a písané písmená slovenskej abecedy, ✓ vymenovať a napísať písmená v abecednom poradí, ✓ zoraďovať slová v abecednom poradí na základe prvého písmena, 	<p>hláska a písmeno</p> <p>rozlíšenie pojmov hláska – písmeno</p> <p>odlišnosť písmen <i>ch</i>, <i>dz</i> a <i>dž</i> v hovorenej reči a v písanom prejave výslovnosť hlások a písmen v slovách</p> <p>abeceda</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ správne vyslovovať a písať hlásky s rozlišovacími znamienkami: dĺžeň, mäkkčeň, vokáň, dve bodky, ✓ rozlíšiť a správne použiť slová, kde rozlišovacie znamienko mení význam slov (koza - koža...), ✓ správne dopĺňať chýbajúce rozlišovacie znamienka do slov, ✓ opravovať text s nesprávne uvedenými rozlišovacími znamienkami, 	<p>rozlišovacie znamienka:</p> <p>dĺžeň, mäkkčeň, vokáň a dve bodky</p> <p>rozlišovacie znamienka v grafickom prejave a ich funkcia (zmena významu slova)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ samostatne vymenovať samohlásky krátke a dlhé, ✓ samostatne vymenovať spoluhlásky: mäkké, tvrdé, obojaké, ✓ samostatne vymenovať dvojhlásky, ✓ v texte rozlíšiť samohlásky, spoluhlásky a dvojhlásky, 	<p>samohlásky: krátke a dlhé spoluhlásky: mäkké, tvrdé a obojaké dvojhlásky</p> <p>rozlíšenie hlások na samohlásky, spoluhlásky a dvojhlásky</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozdeliť samohlásky na dve skupiny, ✓ správne vyslovovať krátke a dlhé samohlásky, ✓ uplatniť pravopis slov so samohláskou ä, ✓ rozlíšiť význam slov, kde kvantita samohlásky mení význam slova napr. (latka – látka, sud - súd), 	<p>samohlásky: krátke a dlhé samohláska ä a jej pravopis</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ správne vyslovovať a písať dvojhlásky: ia, ie, iu, ô, ✓ správne prepisovať slabiky ja–já, je, ju–jú na začiatku a na konci slova, ✓ zdôvodňovať pravopis v slovách s dvojhláskami: ia, ie, iu, ô, 	<p>dvojhlásky: <i>ia, ie, iu, ô</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať v slovách mäkké spoluhlásky č, dž, š, ž, c, dz, j d', t', ň, l' a samostatne ich vymenovať, ✓ uplatniť pravopis i/í po mäkkých spoluhláskach, ✓ správne vyslovovať mäkké spoluhlásky aj v menej známych slovách, v nových slovných spojeniach a poznať ich významovú stránku, 	<p>mäkké spoluhlásky</p> <p>pravopis <i>i/í</i> po mäkkých spoluhláskach a <i>y/ý</i> v koreni domácich slov výslovnosť mäkkých spoluhlások <i>č, dž, ž, š, c, dz, j d', t', ň, l'</i> výslovnosť a pravopis spoluhlások <i>d', t', ň, l'</i> pred samohláskami <i>i, e</i> a pred dvojhláskami <i>ia, ie, iu</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať v slovách tvrdé spoluhlásky h, ch, k, g, d, t n, l, ✓ rozlišovať tvrdé spoluhlásky v texte po sluchovej aj zrakovej stránke, ✓ uplatniť pravopis <i>y/ý</i> po tvrdých spoluhláskach, ✓ uplatniť pravopis <i>i/í</i> po tvrdých spoluhláskach v cudzích slovách (kino, kimono...) a v zvukomalebných slovách (kikirik, chi-chi...), ✓ uplatniť pravopis a výslovnosť slov s tvrdou spoluhláskou l, po ktorej sa píše y (lyko, mlyn, plyn, lysá, lyžica...), 	<p>tvrdé spoluhlásky</p> <p>výskyt <i>i/í</i> po tvrdých spoluhláskach v cudzích a zvukomalebných slovách výslovnosť a pravopis spoluhlások <i>d, t, n, l</i> v porovnaní s výslovnosťou a pravopisom spoluhlások <i>d', t', ň, l'</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozoznávať krátke a dlhé slabiky, ✓ správne spájať spoluhlásky a samohlásky do slabík, ✓ správne spájať spoluhlásky a dvojhásky do slabík, ✓ rozdeľovať slová na slabiky, ✓ rozdeľovať slová na jednoslabičné a viacslabičné, ✓ správne rozdeľovať slová na konci riadku, ✓ rozoznávať kvantitu slabík, ✓ rozdeľovať slová s dvojháskami na slabiky, 	<p>slabika kvantita slabík</p> <p>spájanie hlások do slabík slabičnosť slov</p> <p>rozdeľovanie slov na konci riadka</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ tvoriť gramaticky správne vety, ✓ poznať druhy viet (oznamovacie, opytovacie, rozkazovacie, želacie a zvolacie), ✓ správne používať za vetami interpunkčné znamienka: bodku, otáznik, výkričník, ✓ uplatňovať melódiu vety podľa komunikačného zámeru výpovede, ✓ rozlišovať neúplnú vetu v texte, 	<p>jednoduchá veta druhy viet</p> <p>interpunkčné znamienka (bodka, otáznik, výkričník) na konci vety</p> <p>neúplná veta</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zablahoželať ústne aj písomne, ✓ používať tykanie a vykanie v závislosti od danej situácie, ✓ napísať správne adresu svojho bydliska, ✓ napísať jednoduchý (súkromný) list, ✓ sformulovať blahoželanie ústne, písomne, ✓ napísať blahoželanie na pohľadnicu, 	<p>ústne a písomné blahoželanie tykanie – vykanie</p> <p>adresa bydliska súkromný list</p> <p>blahoželanie (ústne, písomne)</p> <p>pohľadnica</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ porozprávať vlastný zážitok, ✓ porozprávať obsah z prečítaného textu, ✓ porozprávať príbeh podľa série obrázkov, ✓ porozprávať dej konkrétneho alebo vymysleného príbehu, ✓ vytvoriť nadpis k príbehu, ✓ opísať predmet podľa jeho najvýraznejších (osobitých) znakov, ✓ opísať ilustráciu pomocou vlastnej slovnej zásoby. 	<p>rozprávanie (ústne)</p> <p>opis predmetu, ilustrácie</p>

Čítanie a literárna výchova	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ porozumieť, že text má určitý komunikačný zámer (oznámiť niečo, poučiť niekoho, prípadne pobaviť), ✓ uplatňovať správnu techniku čítania pri čítaní akéhokoľvek textu, ✓ čítať plynulo súvislý text, správne dýchať, artikulovať, dodržiavať správnu výslovnosť, ✓ prečítať text na primeranej úrovni, pričom uplatňuje vhodnú moduláciu hlasu, suprasegmentálne javy (melódia vety, slovný prízvuk, dôraz, pauza, rytmus, intenzita hlasu), ✓ čítať text s porozumením, reprodukovať informácie podľa otázok formulovaných učiteľom, ktoré sú v texte uvedené priamo, 	<p>text</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ porozumieť informáciám, podľa otázok formulovaných učiteľom, ktoré sú v texte uvedené nepriamo, ✓ vyjadriť vlastný názor na prečítaný text, ✓ rozlíšiť báseň od iných literárnych útvarov, ✓ identifikovať veršované a neveršované literárne útvary, ✓ identifikovať v básni strofu, ✓ identifikovať v básni rým, verš, ✓ zarecitovať báseň (básne) podľa vlastného výberu, ✓ identifikovať nadpis v texte, ✓ tvoriť nadpis k rôznym textom (básnickým alebo prozaickým), ✓ vyhľadávať v textoch mená autorov detskej literatúry, ✓ poznať mená najznámejších autorov detskej literatúry, ✓ orientovať sa v knižnici, 	<p>báseň, strofa, rým, verš</p> <p>nadpis</p> <p>autor, spisovateľ, spisovateľka kniha, knižnica, čitateľ</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ čítať knihy od známych slovenských aj zahraničných autorov detskej literatúry, ✓ povedať obsah prečítanej knihy, ✓ vymenovať postavy z prečítanej knihy, ✓ poznať mená detských ilustrátorov, ✓ nakresliť ilustráciu k prečítanej knihe, 	ilustrácia, ilustrátor
<ul style="list-style-type: none"> ✓ recitovať krátke útvary ľudovej slovesnosti, 	krátke literárne útvary ľudovej slovesnosti
<ul style="list-style-type: none"> ✓ odlíšiť krátke literárne útvary ľudovej slovesnosti od iných literárnych útvarov (napr. rozprávok), ✓ zaspievať ľudovú pieseň podľa vlastného výberu, 	ľudové riekanky, vyčítanky, piesne
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem ľudová rozprávka, ✓ plynulo prečítať text ľudovej rozprávky, ✓ uplatniť pri čítaní správne dýchanie, artikuláciu a dodržiavať správnu výslovnosť, ✓ identifikovať postavy v rozprávke, ✓ porozprávať dej rozprávky, ✓ povedať ponaučenie vyplývajúce z rozprávky, ✓ vymenovať názvy niektorých rozprávkových kníh, 	ľudová rozprávka (obsah, dej, postavy)
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem bábkové divadlo, ✓ vysvetliť, čo je báбка, kto je bábkoherec, bábkar, ✓ zhotoviť jednoduchú báбку (z papiera, látky), ✓ zahrať bábkovú hru so spolužiakmi, 	bábkové divadlo, bábkoherec, bábkar
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem zdobnenina, ✓ vyhľadať zdobneninu v texte, ✓ vytvoriť krátky literárny text so zdobneninami, 	zdobnenina
<ul style="list-style-type: none"> ✓ čítať nahlas a s porozumením veku primerané texty z novín a detských časopisov, ✓ povedať stručný obsah prečítaného textu, ✓ poznať názvy známych detských časopisov. 	noviny detské časopisy

Jazyková a slohová zložka	
Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zoradiť slová v abecednom poradí podľa druhého, tretieho..., n-tého písmena, ✓ použiť aspoň jednu kodifikovanú príručku slovenského jazyka, ✓ podľa abecedného poradia vyhľadať slová a heslá v slovníkoch, v telefónnom zozname a v encyklopédiách, 	<p>abeceda slovníky encyklopédie, telefónny zoznam</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ nahradiť spoluhlásku l, í a r, ř samohláskou a vytvoriť slabiku, ✓ identifikovať slová so slabikotvornými hláskami v texte, ✓ tvoriť nové slová zo slabikotvorných slabík, 	<p>slabikotvorné hlásky l, í, r, ř (písanie a výslovnosť)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenovať obojaké spoluhlásky, ✓ identifikovať v texte obojaké spoluhlásky, ✓ písať po obojakých spoluhláskach mäkké i, í, alebo tvrdé y, ý, 	<p>obojaké spoluhlásky</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenovať vybrané a príbuzné slová po spoluhláskach (b, m, p, r, s, v, z), ✓ rozoznať pravopis vybraných a príbuzných slov, ✓ používať vybrané a príbuzné slová v iných slovných spojeniach, v texte, 	<p>vybrané slová po obojakých spoluhláskach (<i>b, m, p, r, s, v, z</i>)</p> <p>príbuzné slová (odvodzovanie, tvorenie, pravopis)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem podstatné mená, ✓ pýtať sa na podstatné mená otázkou: kto je to? čo je to?, ✓ identifikovať na základe otázky podstatné mená v texte, ✓ vysvetliť pojem všeobecné a vlastné podstatné mená, ✓ rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená v texte, ✓ uplatňovať pravidlá slovenského pravopisu pri písaní vlastných mien osôb, zvierat, vecí, miest, mestských častí, obcí, ulíc, pohorí, riek, potokov, štátov, 	<p>podstatné mená</p> <p>všeobecné a vlastné podstatné mená</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem slovesá, ✓ opýtať sa na slovesá otázkou: čo robí?, ✓ identifikovať slovesá v texte na základe otázky, ✓ písať v slovesách koncovku – li, ✓ identifikovať slová podobného významu v texte, ✓ vysvetliť pojem prídavné mená, ✓ pýtať sa na prídavné mená otázkou: aký? aká? aké?, ✓ identifikovať na základe otázky prídavné mená v texte, ✓ identifikovať slová opačného významu v texte, ✓ používať synonymá a antonymá vo vetách, v texte, 	<p>slovesá</p> <p>slová podobného významu (synonymá) prídavné mená</p> <p>slová opačného významu (antonymá)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vyhľadať inzeráty v časopisoch, v novinách, v reklamách, na internete, ✓ triediť inzeráty podľa obsahového zamerania, ✓ dokáže písomne sformulovať krátky inzerát, 	<p>inzerát</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ posúdiť veku primeraným spôsobom a jazykom hodnovernosť reklamy, 	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem pozvánka, ✓ rozpoznať jednotlivé body pozvánky (miesto, čas, program, pozývateľ), ✓ sformulovať písomne text pozvánky na určité podujatie (besiedka, koncert), 	<p>pozvánka</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať charakteristické prvky predmetu, ✓ opísať funkčnosť predmetu a poznať jeho praktické využitie, ✓ slovne vysvetliť čo je nákres, schéma, ✓ identifikovať nákres, schému v texte, ✓ charakterizovať návod, ✓ pracovať podľa jednoduchého návodu, ✓ prezentovať návod verejne, ✓ rozpoznať jednoduchý recept, ✓ rozlíšiť druhy receptov (lekársky, kuchársky), ✓ pracovať podľa jednoduchého receptu, ✓ zostaviť jednoduchý recept, 	<p>opis pracovného predmetu</p> <p>nákres schéma návod</p> <p>recept</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať vizitku po vizuálnej stránke, ✓ rozoznať, ktoré údaje o človeku vizitka prezrádza, ✓ predstaviť sa prostredníctvom vizitky, ✓ vyrobiť vizitku pre seba, pre spolužiaka, rodiča. 	<p>vizitka</p>

Čítanie a literárna výchova	
Výkonový štandard	Obsahový štandard:
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ čítať plynulo súvislý umelecký text, ✓ uplatňovať zásady správnej techniky čítania zameranej na umelecký prednes, ✓ správne dýchať, artikulovať, dodržiavať správnu výslovnosť, ✓ literárny text čítať s porozumením, ✓ odpovedať na otázky zamerané na obsahovú stránku textu, ✓ vymenovať najznámejšie knihy pre deti a mládež, ✓ pozná mená významných autorov detskej literatúry, ✓ porozprávať krátky dej alebo obsah prečítanej knihy, ✓ vyjadriť pocity a zážitky z prečítaného textu (knihy), 	literatúra pre deti a mládež
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojmy poézia a próza, ✓ rozoznať v texte poéziu od prózy, ✓ recitovať báseň so zameraním na umelecký prednes, ✓ rozoznať v prozaickom útvare odseky, 	<p>poézia, próza</p> <p>odsek</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vyhľadať pranostiky v texte, ✓ zapamätať si najznámejšie pranostiky, ✓ vyhľadať príslovia a porekadlá v texte, ✓ povedať ponaučenie vyplývajúce z príslovia, ✓ vysvetliť pojem prirovnanie, ✓ identifikovať prirovnania v texte, ✓ napísať samostatne vety, v ktorých použije čo najviac prirovnaní, 	príslovie porekadlo prirovnanie

<ul style="list-style-type: none"> ✓ autorskú rozprávku prečítať nahlas, plynulo, s porozumením, ✓ v rozprávke výrazne čítať priamu reč, ✓ rozlíšiť rozdiely medzi ľudovou a autorskou rozprávkou, ✓ rozlíšiť hlavné a vedľajšie postavy rozprávky, ✓ povedať ponaučenie vyplývajúce z rozprávky, 	<p>autorská rozprávka</p> <p>hlavná a vedľajšia postava</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť hlavnú myšlienku v rôznych literárnych textoch, ✓ určiť rozdiely medzi rozprávkou a povest'ou, ✓ charakterizovať povest', ✓ určiť hlavnú myšlienku povesti, ✓ správne formulovať otázky k obsahu povesti, ✓ vysloviť vlastný názor na povest'. 	<p>hlavná myšlienka</p> <p>povešť (vhodný výber povesti, zamerať sa na kratšie a po obsahovej stránke jednoduchšie povesti)</p>

Jazyková a slohová zložka	
Výkonový štandard	Obsahový štandard:
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vytvárať nové slová s rôznymi predponami, ✓ uplatniť pravopis predpôn, ✓ identifikovať slabičné a neslabičné predpony, ✓ rozlíšiť význam slov utvorených z rôznych predpôn, ✓ používať slová s predponami v texte, 	<p>tvorenie slov predponami pravopis a výslovnosť predponových odvodenín</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ uplatniť pravopis vybraných a odvodených slov, ktoré rovnako alebo podobne znejú, ale majú odlišný význam aj pravopis (napr. byť – biť, vyt – viť, výr – vír), ✓ uplatniť pravopis geografických názvov s <i>i/í</i> a <i>y/ý</i> po obojakej spoluhláske, 	<p>pravopis ďalších vybraných slov geografické názvy s <i>i/í</i> a <i>y/ý</i> po obojakej spoluhláske</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem priama reč, ✓ rozoznať priamu reč v hovorenom prejave, ✓ na základe úvodzoviek a uvádzacej vety identifikovať priamu reč v texte, ✓ rozlíšiť uvádzaciu vetu od priamej reči, ✓ rozdeliť slovné druhy na ohybné a neohybné, ✓ rozlíšiť všeobecné a vlastné podstatné mená, ✓ uplatniť pravopis v názvoch štátov a v pomenovaniach príslušníkov národov, ✓ určiť gramatické kategórie podstatných mien, ✓ určiť mužský, ženský a stredný rod podstatných mien, ✓ určiť jednotné a množné číslo podstatných mien, ✓ vymenovať pádové otázky a latinské názvy pádov, ✓ skloňovať podstatné mená podľa jednotlivých pádov, ✓ určiť a vytvoriť základný tvar podstatného mena, ✓ použiť tvary podstatných mien vo vetách a v texte, ✓ určiť rod, číslo a pád prídavných mien, ✓ určiť základný tvar prídavného mena, ✓ určiť zhodu podstatného a prídavného 	<p>priama reč uvádzacia veta, úvodzovky</p>

<p>mena v rode, čísle a páde,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať zámená v texte, ✓ rozoznať druhy zámen (osobné a privlastňovacie), ohybné a neohybné slovné druhy podstatné mená - vlastné a všeobecné ✓ vlastné podstatné mená – názvy štátov a príslušníkov národov ✓ gramatické kategórie podstatných mien (rod, číslo, pád) rod podstatných mien ✓ číslo podstatných mien pád podstatných mien ✓ základný tvar podstatného mena ✓ prídavné mená (rod, číslo, pád) základný tvar prídavného mena ✓ zhoda podstatného a prídavného mena v rode, čísle a páde zámená ✓ druhy zámen (osobné, privlastňovacie) 	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ používať zámená v ústnej aj písomnej komunikácii, ✓ identifikovať základné a radové číslovky v texte, ✓ správne skloňovať číslovky, ✓ uplatniť pravopis čísloviek, ✓ určiť v texte základný tvar slovesa – neurčitok, ✓ určiť gramatické kategórie slovies (osobu, číslo a čas), ✓ správne časovať slovesá, ✓ správne časovať sloveso <i>byť</i> vo všetkých slovesných časoch, ✓ charakterizovať neohybné slovné druhy, ✓ vymenovať neohybné slovné druhy, ✓ určiť funkciu neohybných slovných druhov vo vete, ✓ identifikovať neohybné slovné druhy v texte, ✓ vyhľadať príslovky v texte na základe otázok: kde? kedy? a ako?, ✓ identifikovať predložky v texte, ✓ uplatniť správnu výslovnosť a pravopis predložiek s/so, z/zo, k/ku v spojení s osobnými zámenami, ✓ identifikovať spojky v texte, ✓ vymenovať spojky, ktoré sa v reči 	<p>číslovky: základné a radové</p> <p>slovesá</p> <p>gramatické kategórie slovies časovanie slovies</p> <p>neohybné slovné druhy</p> <p>príslovky, predložky, spojky, častice, citoslovcia funkcia neohybných slovných druhov vo vete príslovky</p> <p>predložky</p> <p>pravopis predložiek a ich správna výslovnosť spojky</p> <p>najfrekventovanejšie spojky (<i>a, ale, keď, aby, že ...</i>)</p>

najčastejšie vyskytujú,	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozoznať v texte častice a citoslovčia, ✓ určiť funkciu častíc a citosloviec, ✓ vymenovať najfrekvencovanejšie výrazy súhlasu, nesúhlasu, istoty, pochybnosti (áno/nie, hádam, asi, možno...), 	častice a citoslovčia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ používať častice a citoslovčia v ústnej a písomnej komunikácii, 	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem umelecký a vecný text, ✓ prakticky rozoznať umelecký a vecný text, ✓ vysvetliť pojem kľúčové slová, ✓ identifikovať kľúčové slová v umeleckom a vecnom texte, ✓ porozprávať prostredníctvom kľúčových slov krátky príbeh, ✓ napísať osnovu, ✓ zreprodukovať text podľa napísanej osnovy, ✓ napísať krátky umelecký text, ✓ napísať krátky vecný text, 	<p>umelecký a vecný text kľúčové slová</p> <p>osnova v umeleckom a náučnom texte (písomne)</p> <p>tvorivé písanie</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem diskusia, ✓ diskutovať na určitú tému vybratú učiteľom/žiakom, ✓ vysloviť a obhájiť si vlastný názor v diskusii, ✓ dodržiavať pravidlá spoločenského správania počas diskusie, ✓ primerane riešiť umelo vytvorenú konfliktnú situáciu, ✓ prejaviť vlastný názor primeraným spôsobom a primeranými jazykovými prostriedkami na konfliktnú situáciu, ✓ poznať niektoré stratégie riešenia konfliktu, 	<p>diskusia</p> <p>názor</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať podľa predlohy osobu, vymenovať charakteristické črty opisovanej osoby: vonkajšie, vnútorné (charakterové), ✓ opísať osobu podľa živého modelu (spolužiaka, učiteľa), ✓ v opise použiť jednoduché vety, súvetia a prirovnania, 	<p>opis osoby (ústne, písomne)</p>

<ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť pojem interview,✓ písomne koncipovať jednoduché otázky a odpovede ako koncept k interview,✓ zrealizovať so spolužiakmi interview o aktuálnej udalosti,	interview (cieľový rozhovor)
<ul style="list-style-type: none">✓ zreprodukovať ústne a písomne kratší prečítaný text,✓ dodržiavať časovú postupnosť deja,✓ napísať dejovú postupnosť rozprávania,✓ písomne priradiť správne nadpisy k dejovej osnove,	reprodukcia rozprávania časová postupnosť deja
<ul style="list-style-type: none">✓ vlastnými slovami charakterizovať plagát,✓ rozlíšiť, na aké účely sa plagát používa,✓ vytvoriť jednoduchý plagát k aktuálnej udalosti.	plagát

Čítanie a literárna výchova	
Výkonový štandard	Obsahový štandard:
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ čítať náučný text s porozumením,✓ identifikovať informácie uvedené priamo v texte,✓ tvoriť otázky k informáciám uvedeným priamo v texte,✓ identifikovať informácie uvedené v texte nepriamo,✓ tvoriť otázky k informáciám uvedeným v texte nepriamo,✓ identifikovať v texte diagramy a grafy,✓ prečítať diagramy a grafy v náučnom texte,✓ určovať podľa diagramu alebo grafu pomerné zastúpenie jednotlivých položiek,✓ v texte navzájom odlíšiť umeleckú a náučnú literatúru,	náučná literatúra diagramy a grafy umelecká literatúra

<ul style="list-style-type: none"> ✓ čítať umelecký text samostatne, s dôrazom na správnu výslovnosť, dikciu, artikuláciu, ✓ naspamäť zarecitovať jednu/viac básní, ✓ predniesť kratšie prozaické dielo, ✓ charakterizovať divadlo, divadelnú hru, ✓ účinkovať v divadelnej hre, ktorú nacvičí učiteľ so žiakmi v triede, v škole, ✓ dbať na výrazný prednes priamej reči v dramatických textoch, ✓ poznať spoločenské pravidlá správania sa v divadle, 	<p>divadlo, divadelná hra</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ charakterizovať pojmy rozhlas, televízia, film, kino a vzájomne ich odlíšiť, ✓ poznať názvy detských literárnych diel (rozprávok), ktoré boli sfilmované, ✓ rozprávať obsah detského filmu, ktorý žiakov najviac upútal, 	<p>rozhlas, televízia, film, kino prepojenie literatúry s filmovou, televíznou a divadelnou tvorbou</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenovať hlavné postavy z detského filmu, ✓ opísať vzťahy medzi filmovými postavami, ✓ poznať spoločenské pravidlá správania sa v kine, 	
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem dialóg, poznať koľko osôb na ňom participuje, ✓ identifikovať dialóg v texte a prečítať ho s porozumením, ✓ zrealizovať dialóg so spolužiakom, použiť primeranú gestikuláciu, mimiku, 	<p>dialóg mimozajzykové prostriedky (gestikulácia, mimika)</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem kapitola, ✓ rozoznať v knihe kapitoly, 	<p>kapitola</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem bájka, ✓ vyhľadať bájky z rôznych zdrojov (kníh, internetu), ✓ čítať bájku so zameraním na výrazný prednes priamej reči, ✓ pokúsiť sa o dramatizáciu bájky, ✓ vlastnými slovami hovoriť ponaučenie vyplývajúce z bájky, ✓ poznať mená autorov bajok slovenskej a svetovej literatúry, 	<p>bájka bájka v svetovej literatúre (Ezop) bájka v slovenskej literatúre (J. Záborský)</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť pojem komiks, ✓ čítať komiks so zameraním na dejovú postupnosť, ✓ zoradiť obrázky podľa dejovej postupnosti, ✓ nakresliť samostatne alebo za pomoci spolužiakov krátky komiks a napísať k nemu výstižný text, ✓ charakterizovať vlastnými slovami pojmové mapy, 	<p>komiks</p> <p>dejová postupnosť v komikse (text umiestnený v bublinách, uprostred textu, na okrajovej časti obrázku)</p> <p>pojmové mapy</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ samostatne porozprávať o danej téme prostredníctvom pojmovej mapy, ✓ tvoriť v skupine pojmové mapy výberom z ponuky slov, slovných spojení. 	

Kritériá kontroly a hodnotenia diktátov

Počet a zameranie kontrolných diktátov v 1. ročníku ZŠ

počet: 1

Zameranie: opakovanie učiva z 1. ročníka ZŠ

Počet a zameranie kontrolných diktátov v 2. ročníku:

počet: 10

Zameranie:

1. Opakovanie učiva z 1. ročníka ZŠ
2. Hláska a písmeno (ch, dz, dž)
3. Samohláska ä
4. Dvojhlásky
5. Tvrdé spoluhlásky
6. Opakovanie učiva za 1. polrok
7. Mäkké spoluhlásky
8. Slabiky di, ti, ni, li, de, te, ne, le
9. Vety
10. Opakovanie učiva z 2. ročníka

Počet a zameranie kontrolných diktátov v 3. ročníku ZŠ:

počet: 10

Zameranie:

1. Opakovanie učiva z 2. ročníka ZŠ
2. Slová s l, í, r, ř
3. Vybrané slová po b
4. Vybrané slová po m
5. Vybrané slová po p
6. Opakovanie učiva za 1. polrok
7. Vybrané slová po r, s
8. Vybrané slová po v, z
9. Slovné druhy
10. Opakovanie učiva z 3. ročníka ZŠ

Počet a zameranie kontrolných diktátov v 4. ročníku ZŠ:

počet: 10

Zameranie:

1. Opakovanie učiva z 3. ročníka ZŠ
2. Vybrané slová po b, m
3. Vybrané slová po p, r
4. Vybrané slová po s, v, z
5. Spodobovanie
6. Opakovanie učiva za 1. polrok
7. Vlastné podstatné mená
8. Ohybné slovné druhy
9. Neohybné slovné druhy
10. Opakovanie učiva zo 4. ročníka ZŠ

Stupnica hodnotenia kontrolných diktátov:

- 0 – 1 chyba = 1
- 2 – 4 chyby = 2
- 5 – 7 chýb = 3
- 8 – 10 chýb = 4
- 11 a viac chýb = 5

Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za jednu chybu, napríklad rýchly chlapec mal rýchly krok – (1 chyba).

Rozsah kontrolných diktátov v jednotlivých ročníkoch:

1. ročník 10 – 15 plnovýznamových slov
2. ročník 20 – 30 plnovýznamových slov
3. ročník 30 – 40 plnovýznamových slov
4. ročník 40 – 50 plnovýznamových slov

Poznámka: Navrhovaný rozsah slov platí aj pri prepise a odpise textu.

Anglický jazyk

Vzdelávací štandard z anglického jazyka pre primárne vzdelávanie svojou štruktúrou, obsahom aj rozsahom korešponduje s pôvodným vzdelávacím programom z roku 2011. Zahŕňa výkonový a obsahový štandard, ktorý je východiskom školského vzdelávacieho programu pre príslušný vyučovací predmet a daný stupeň vzdelávania. Vzdelávací štandard zároveň obsahuje odporúčané časti, ktoré dotvárajú plastický obraz o používaní a ovládaní jazyka na príslušnej úrovni. Úpravy pôvodného dokumentu spočívali v doplnení charakteristiky predmetu a cieľov, precizovaní jednotlivých častí obsahového štandardu a citátov podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. Aktualizovali sa niektoré pojmy, napr. *spôsobilosti* v obsahovom štandarde sú označené ako kompetencie.

Požiadavky z výkonového štandardu môžu učitelia konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh a otázok. K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, ktorom sa zdôrazňujú kompetencie a funkcie jazyka ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Kompetencie a funkcie jazyka sú základom vymedzeného učebného obsahu, to však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard predstavuje rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií a ich realizáciu v rôznych komunikačných kontextoch. Zároveň poskytuje priestor na vytváranie množstva komunikačných situácií a podporuje činnostne zameraný prístup. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať. Vzdelávací štandard je programom rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

1. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet anglický jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Výučba anglického jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A1.1+ podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SEER) na konci primárneho vzdelávania. Kompletnú komunikačnú úroveň A1 žiaci dosiahnu na konci 5. ročníka ZŠ. Označenie úrovne A1 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A1 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším slovným spojeniam, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a slovné spojenia dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že

2. Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- využívať komunikačné jazykové kompetencie, aby sa realizoval komunikačný zámer vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

Špecifiká vyučovania cudzích jazykov v primárnom vzdelávaní

Dôležitou úlohou primárneho vzdelávania v oblasti cudzích jazykov je podpora rozvoja osobnosti dieťaťa. Vytvárajú sa základy pre ďalšie vzdelávanie, rozvíja sa schopnosť žiakov porozumieť vlastnej a cudzej kultúre. Osvojenie si cudzieho jazyka má veľký význam. Prostredníctvom cudzieho jazyka sa žiaci oboznámia so zvyklosťami, spôsobom správania sa ľudí v rôznych krajinách. Znalosti cudzích jazykov vytvárajú podmienky pre nezaujatú otvorenosť pre svet.

Východiskom pre výber vyučovacích metód je skutočnosť, že žiaci mladšieho školského veku nadobúdajú komunikačné kompetencie špecifickými formami učenia sa. Základný princíp vyučovania cudzích jazykov v primárnom vzdelávaní spočíva v podpore radosti žiakov z učenia sa cudzieho jazyka, využívaní vysokej miery zvedavosti detí, ich túžby skúmať a objavovať. Pri výučbe cudzieho jazyka je dôležité rešpektovať možnosti a schopnosti detí. Predovšetkým je potrebné upriamiť pozornosť na stav a úroveň vývinu poznávacích schopností a osobnostných charakteristík detí v mladšom školskom veku. Je nevyhnutné zabezpečiť podmienky vyučovania cudzieho jazyka tak, aby sa u žiakov podporovala a rozvíjala:

- motivácia – učenie sa, získavanie a osvojovanie nových poznatkov a informácií, aktívna spolupráca na činnostiach v triede, tvorivosť, flexibilita,
- záujmy – záujem o školu, učenie, predmet cudzí jazyk a ostatné vyučovacie predmety,
- osobnostné vlastnosti a prejavy – zodpovednosť, kooperatívnosť, empatia, vôľové a sebaregulačné vlastnosti, emocionálna stabilita, rozvíjanie sebavedomia a pozitívnych postojov,
- všeobecné rozumové schopnosti – rozvoj foriem myslenia (názorné, logické, abstraktné, kritické), posilňovanie psychických funkcií (*vnímanie* prostredníctvom rôznych zmyslov, *zámerná pozornosť*, vizuálna, auditívna, kinestetická *pamäť, reč*).

3. Proces vyučovania

Proces učenia sa cudzieho jazyka u žiakov v primárnom vzdelávaní sa opiera o činnosť žiakov a ich zmyslové vnímanie, ktoré sú základom pre pamäťové a verbálne učenie sa. Zapájanie viacerých zmyslových vnemov pri osvojovaní si učiva podporuje kvalitnejší proces zapamätávania a dlhodobejšie uchovanie vedomostí a zručností. Učenie má názorno- činnostný charakter a využíva názorné učebné pomôcky s možnosťou variabilných aktivít.

Nasledujúce metodicko-didaktické princípy majú význam pre efektívne vyučovanie cudzieho jazyka na prvom stupni základnej školy:

- vyučovanie orientované na žiaka,
- činnostný charakter vyučovania,
- rešpektovanie individuálnych osobitostí žiakov,
- pozitívna motivácia,
- názornosť a primeranosť veku,
- časté striedanie organizačných foriem práce v rámci vyučovacej hodiny,
- systematické opakovanie,
- tolerovanie chyby ako prirodzenej súčasť učenia sa jazyka,
- rozvíjanie komunikačnej kompetencie ako produktu vyučovania, nie domácej prípravy.

Kompetencie

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR, 2013, s. 12, 103).

Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk. Zahŕňajú široké spektrum spôsobilostí, ktoré sa týkajú napríklad sebauvedomenia, procesu učenia sa a pod., a sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností (SEER, 2013, s. 12).

Žiak dokáže:

- osvojiť si efektívne stratégie učenia, ktoré vedú k pochopeniu potreby vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- sústrediť sa na prijímanie informácií,
- používať získané vedomosti a spôsobilosti.

Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie umožňujú žiakovi konať s použitím konkrétnych gramatických prostriedkov (SEER, 2013, s. 12).

Žiak dokáže:

- používať známe každodenné výrazy, najzákladnejšie slovné spojenia a jednoduché vety a rozumieť im,
- predstaviť seba a iných,
- porozumieť jednoduchým otázkam a odpovedať na ne,
- jednoducho opísať seba, svoju rodinu a kamarátov,
- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom s využívaním prevažne verbálnych, ale aj neverbálnych komunikačných prostriedkov v kontexte každodennej komunikácie a vyjadrenia svojich osobných záujmov.

Jazykové kompetencie

Žiak dokáže:

- používať iba najzákladnejší rozsah jednoduchých slov a výrazov týkajúcich sa jeho osoby a záujmov,
- používať základný repertoár slovnej zásoby, izolovaných slov a slovných spojení,
- ovládať výslovnosť obmedzeného repertoáru naučenej slovnej zásoby,
- odpísať známe slová, krátke slovné spojenia a vety,
- vyhláskovať svoje meno, adresu.

Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- nadviazať základnú spoločenskú komunikáciu,
- pozdraviť sa, rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať sa, atď.

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- spájať písmená,
- spájať slová pomocou spojovacích výrazov, napr. „a“, „alebo“.

4. Výkonový štandard - komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak dosiahnuť na konci príslušného ročníka. Navrhované delenie výkonových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci primárneho vzdelávania dosiahnuť úroveň A 1.1+.

Jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t. j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Receptívne činnosti a stratégie

Rozvoj počúvania s porozumením sa pri vyučovaní cudzieho jazyka v primárnom stupni vzdelávania považuje za kľúčový.

Žiak počúva rôzne dialógy, texty, príbehy a pod. v anglickom jazyku, ktoré potom ako model imituje a používa v rozličných situáciách. Vnímanie a porozumenie zvukovej podoby jazyka je východiskom pre rozvoj ostatných komunikačných jazykových činností a stratégií. Osvojenie si zvukovej podoby jazyka predchádza osvojeniu si jeho písomnej podoby.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci tretieho ročníka dokáže:

- identifikovať známe slová,
- identifikovať najzákladnejšie slovné spojenia a veľmi jednoduché vety týkajúce sa jeho osoby a oblasti jeho záujmov,
- porozumieť najzákladnejším slovným spojeniam a veľmi jednoduchým vetám, ktoré sa týkajú jeho osoby a oblasti jeho záujmov.

Žiak na konci štvrtého ročníka dokáže:

- identifikovať známe slová,
- identifikovať najzákladnejšie slovné spojenia a veľmi jednoduché vety týkajúce sa jeho osoby a oblasti jeho záujmov,
- porozumieť najzákladnejším slovným spojeniam a veľmi jednoduchým vetám, ktoré sa týkajú jeho osoby a oblasti jeho záujmov,
- porozumieť jednoduchým pokynom k práci na vyučovacej hodine,
- porozumieť jednoduchým pokynom ako sa orientovať,
- porozumieť jednoduchým otázkam na známe témy,
- porozumieť hlavnej myšlienke vypočutého jednoduchého textu za predpokladu, že je hovorený zreteľne, je starostlivo artikulovaný a porozumenie je podporené vizuálnymi podnetmi.

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci tretieho ročníka dokáže:

- identifikovať hlásky,
- vyhľadať známe slová a základné slovné spojenia,
- porozumieť a zapamätať si jednoduché slová a vety na známe témy.

Žiak na konci štvrtého ročníka dokáže:

- identifikovať hlásky,
- vyhľadať známe slová a základné slovné spojenia,
- porozumieť a zapamätať si jednoduché slová a vety na známe témy,
- prečítať a porozumieť jednoduchým pokynom k práci na vyučovacej hodine a jednoduchým orientačným pokynom,
- porozumieť hlavnej myšlienke jednoduchého textu na známu tému,
- prečítať a porozumieť veľmi krátkym jednoduchým textom, napr. na plagátoch, pohľadniciach.

Produktívne činnosti a stratégie

Ústny prejav – výkonový štandard

Žiak na konci tretieho ročníka dokáže:

- pýtať sa jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov,
- odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov, napr. o sebe, o svojej rodine, o kamarátoch.

Žiak na konci štvrtého ročníka dokáže:

- pýtať sa jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov,
- odpovedať na jednoduché otázky z oblasti jeho každodenného života a osobných záujmov, napr. o sebe, o svojej rodine, o kamarátoch,
- porozumieť a riadiť sa krátkymi a jednoduchými pokynmi,
- používať čísla, základné číslovky, údaje o čase,
- porozumieť časovým údajom v rámci denného režimu, týždňa, mesiaca a roka,
- jednoduchým spôsobom opísať seba, svoj domov, školu, spolužiakov,
- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom s partnerom v krátkom dialógu na známe témy.

Písomný prejav – výkonový štandard

Písanie sa začína nacvičovať pomocou aktivít, v ktorých žiak odpisuje alebo dopĺňa písmená, slová, neskôr krátke vety, pričom má k dispozícii správny vzor.

Žiak na konci tretieho ročníka dokáže:

- správne napísať všetky písmená abecedy,
- správne odpísať slová, krátke vety.

Žiak na konci štvrtého ročníka dokáže:

- správne napísať všetky písmená abecedy,
- správne odpísať slová, krátke vety,
- napísať vlastné meno, adresu, vek,
- napísať krátky pozdrav a pohľadnicu.

Prehľad kompetencií a funkcií jazyka pre úroveň A1 až B2

Kompetencie a funkcie jazyka stanovené **pre úroveň A1 až B2** uvádza nasledujúca tabuľka (BEACCO, J.-C., BOUQUET, S., PORQUIER, R., 2004, s.63-66).

V rámci primárneho vzdelávania sa v cudzích jazykoch rozvíjajú **iba kompetencie a funkcie špecifikované v časti obsahový štandard**, v súlade s výkonovým štandardom v cudzom jazyku pre žiakov mladšieho školského veku.

Každá kompetencia v obsahovom štandarde sa člení na štyri komponenty, ktoré sú všetky súčasťou komunikačnej kompetencie a bez ktorých sa komunikácia nemôže uskutočňovať. V rámci obsahového štandardu jednotlivé kompetencie na seba nenadväzujú, môžu sa navzájom kombinovať a neustále vytvárať nové komunikačné kontexty.

Tabuľka uvádza prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úroveň A1 až B2. Kompetencie a funkcie **relevantné pre primárne vzdelávanie** sú **zvýraznené**.

Kompetencie	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav PodĎakovať sa a vyjadriť uznanie Rozlúčiť sa
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
4. Vyjadriť názor	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupne istoty
5. Vyjadriť vôľu	Vyjadriť želania Vyjadriť plány
6. Vyjadriť	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vyjadriť pocity	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať sa Zistiť spokojnosť/nespokojnosť
9. Predstaviť záľuby a vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, zlú náladu niekoho iného

<p>11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</p>	<p>Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dať súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Sľúbiť</p>
<p>12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</p>	<p>Obviniť(sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/Poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať</p>
<p>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</p>	<p>Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo Vyjadriť nezáujem</p>
<p>14. Dať ponuku a reagovať na ňu</p>	<p>Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh</p>
<p>15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti</p>	<p>Varovať pred niekým/niečím Poradiť Povzbudiť Vyjadriť želanie</p>
<p>16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</p>	<p>Spomenúť si na niečo/niekoho Vyjadriť, že som na niečo/niekoho zabudol Pripomenúť niekomu niečo Kondolovať Blahoželať</p>
<p>17. Reagovať pri prvom stretnutí</p>	<p>Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať</p>
<p>18. Korešpondovať</p>	<p>Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list</p>
<p>19. Telefonovať</p>	<p>Začať rozhovor Udržiavať rozhovor Ukončiť rozhovor</p>
<p>20. Komunikovať</p>	<p>Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore</p>

21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
23. Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať	Navrhnuť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie
24. Uistiť sa, že slová/ výklad/argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadat' o pomoc pri vyjadrení slova/ slovného spojenia Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo Hľadať slovo/slovné spojenie Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
25. Porozprávať príbeh	Rozprávať Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť

5. Obsahový štandard

Obsahový štandard pozostáva z kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového

štandardu. Obsahový štandard je vymedzený pre tretí a štvrtý ročník. Navrhované delenie do ročníkov je iba odporúčané, nie povinné. Obsahový štandard pre oba ročníky spoločne vymedzuje záväzné požiadavky pre komunikačnú úroveň A 1.1+. Kompetencie stanovené pre tretí ročník žiak využíva pri ďalšom rozvíjaní komunikačnej kompetencie vo vyššom ročníku bez toho, aby boli duplicitne uvádzané v obsahovom štandarde pre 4. ročník ZŠ.

Jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka v rámci ročníka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Ďalšou povinnou súčasťou obsahového štandardu je Jazyková dimenzia, ktorá je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy. Javy, ktoré si žiak osvojil pri určitej kompetencii, používa aj v rámci iných kompetencií vymedzených v tomto obsahovom štandarde.

Obsahový štandard – 3. ročník

COMPETENCE 1: « RELATING WITH OTHERS IN A COMMUNICATIVE SITUATION »

Kompetencia č.1: « Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou »

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Relating with others in a communicative situation <i>Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</i>	Greeting sb <i>Pozdraviť</i>	Hello./Hi. Good morning. I am Jim. Good afternoon. Good evening.	Časovanie pomocného slovesa <i>to be</i> v jednotnom čísle v jednoduchom prítomnom čase.
	Expressing thanks and appreciation <i>Podakovať sa a vyjadriť uznanie</i>	Thank you./Thanks. That's ok.	
	Parting <i>Rozlúčiť sa</i>	Good night. Goodbye./Bye-bye./Bye.	

COMPETENCE 2: « LISTENING TO AND GIVING INFORMATION »

Kompetencia č. 2: « Vypočuť si a podať informácie »

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
<p>Listening to and giving information</p> <p><i>Vypočuť si a podať informácie</i></p>	<p>Asking for information</p> <p><i>Informovať sa</i></p>	<p>Are you a pupil? Is she your friend? Where's my pen? Who is that? What is it? There's a school.</p>	<p>Časovanie pomocného slovesa <i>to be</i> v jednotnom čísle v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázky, záporu. <i>Väzba there is/there are</i> – oznamovací a veta, otázka, zápor.</p> <p>Opytovacie zámená <i>who, what, where, how.</i></p> <p>Základné prívlastňovací e zámená <i>my, your.</i> <i>Väzba there is/there are</i> – oznamovací a veta, otázka, zápor.</p> <p>Opytovacie zámená <i>who, what, where, how.</i></p> <p>Základné prívlastňovací e zámená <i>my, your.</i></p>

COMPETENCE 3: « CHOOSING FROM GIVEN OPTIONS »

Kompetencia č. 3: «Vybrať si z ponúkaných možností»

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
<p>Choosing from given options</p> <p><i>Vybrať si z ponúkaných možností</i></p>	<p>Identifying <i>Identifikovať</i></p>	<p>I have a blue sweater. The red pen is on the table. I'm nine years old. I've got my bike here.</p>	<p>Abeceda</p> <p>Predložky určujúce miesto <i>on, in, at.</i></p> <p>Základné číslovky 0-10. Prídavné mená. Časovanie slovesa <i>have got</i> v jednotnom a množnom čísle v oznamovacej vete, otázka a zápor.</p> <p>Príslovky miesta <i>here, there.</i></p>

COMPETENCE 4: « EXPRESSING AN OPINION »

Kompetencia č. 4: « Vyjadriť názor »

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
<p>Expressing an opinion</p> <p><i>Vyjadriť názor</i></p>	<p>Expressing an opinion</p> <p><i>Vyjadriť názor</i></p>	<p>She´s a nice girl. This is a good book. These flowers are beautiful.</p>	<p>Ukazovacie zámená <i>this/these, that/those</i>.</p> <p>Jednotné a množné číslo pravidelných podstatných mien.</p> <p>Časovanie pomocného slovesa <i>to be</i> v množnom čísle v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázky, záporu.</p>

COMPETENCE 5: « EXPRESSING WILLINGNESS »

Kompetencia č. 5 « Vyjadriť vôľu »

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
<p>Expressing willingness</p> <p><i>Vyjadriť vôľu</i></p>	<p>Expressing wishes</p> <p><i>Vyjadriť želania</i></p>	<p>I want a dog. He wants a toy.</p>	<p>Jednoduchý prítomný čas základných plnovýznamových slovies v jednotnom čísle v oznamovacej vete.</p> <p>Osobné zámená <i>I, you, he, she, it</i>.</p>

COMPETENCE 6: « EXPRESSING ABILITY »

Kompetencia č. 6: « Vyjadriť schopnosť »

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
<p>Expressing ability</p> <p><i>Vyjadriť schopnosť</i></p>	<p>Expressing ability to do sth</p> <p><i>Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť</i></p>	<p>I can swim.</p> <p>Can you speak English? I can't play the piano.</p>	<p>Časovanie modálneho slovesa <i>can</i> v prítomnom čase, tvorba otázky, záporu.</p>

Obsahový štandard – 4. ročník

COMPETENCE 3: « CHOOSING FROM GIVEN OPTIONS »

Kompetencia č. 3: «Vybrať si z ponúkaných možností »

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
<p>Choosing from given options</p> <p><i>Vybrať si z ponúkaných možností</i></p>	<p>Describing</p> <p><i>Opísať</i></p>	<p>The house is next to the cinema.</p> <p>My pencil is new.</p> <p>We have got 26 books.</p>	<p>Neurčitý a určitý člen.</p> <p>Predložky určujúce smer a miesto <i>between, next to, from</i>.</p> <p>Základné číslovky 10-30.</p> <p>Časovanie slovesa <i>have got</i> v oznamovacej vete, tvorba otázky a záporu.</p>

COMPETENCE 7: « EXPRESSING FEELINGS »

Kompetencia č. 7: « Vyjadriť pocity »

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Expressing feelings <i>Vyjadriť pocity</i>	Expressing joy, happiness, satisfaction <i>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie</i>	She's nice and clever. It's perfect.	Skrátené tvary pomocných slovík <i>to be, have got.</i>
	Expressing sadness, dejection <i>Vyjadriť smútok, sklúčenosť</i>	I'm sad today. They aren't happy. It isn't nice.	Spojky <i>and, but, or.</i> Príslovky času <i>now, today.</i>

COMPETENCE 9: « EXPRESSING INTERESTS AND TASTES »

Kompetencia č. 9: « Predstaviť záľuby a vkus »

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Expressing interests and tastes <i>Predstaviť záľuby a vkus</i>	Expressing likes and respects <i>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam</i>	I love/like English. I'm watching TV now. Does your brother like football?	Jednoduchý prítomný čas základných plnovýznamových slovík, tvorba otázky a záporu.
	Expressing dislikes about sb/sth <i>Vyjadriť, že niekoho/ niečo nemám rád</i>	I don't like cakes. He doesn't like computer games.	Prítomný prítomný čas, tvorba otázky a záporu.

COMPETENCE 11: « SETTING, STATING, TAKING A STANCE TOWARDS RULES AND OBLIGATIONS »

Kompetencia č. 11: « Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam »

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Setting, stating, taking a stance towards rules and obligations <i>Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</i>	Expressing a command/prohibition <i>Vyjadriť príkaz/zákaz</i>	Open/Close the door. Don't run/talk. Sit down/Stand up. Listen. Read. Sing. Come here. Turn right.	Rozkazovací spôsob.

COMPETENCE 14: « MAKING AND RESPONDING TO AN OFFER »

Kompetencia č. 14: « Dať ponuku a reagovať na ňu »

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Making and responding to an offer <i>Dať ponuku a reagovať na ňu</i>	Asking sb for sth <i>Žiadať niekoho o niečo</i>	Give me your exercise book, please. Can I go to the toilet, please?	Osobné zámená. Sloveso <i>can</i> v žiadosti. Spojenie <i>let's + sloveso</i> . Predložka <i>for</i> .
	Responding to a request <i>Odpovedať na žiadosť</i>	Yes. Ok. No, sorry.	
	Suggesting sb do sth <i>Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil</i>	Can you visit me today?	
	Suggesting sb do sth together <i>Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili</i>	Let's play.	
	Offering help <i>Ponúknuť pomoc</i> Responding to a suggestion <i>Odpovedať na návrh</i>	Can I help you? Ok. Yes, please. Thanks. No, thank you. These flowers are for you.	

COMPETENCE 17: « REACTING AT THE FIRST MEETING »

Kompetencia č. 17: « Reagovať pri prvom stretnutí »

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Reacting at the first meeting <i>Reagovať pri prvom stretnutí</i>	Introducing sb <i>Predstaviť niekoho</i>	This is my friend Jane. She's from England. They work in a hospital. My mother's name is Mia. She's my sister. I've got one sister and two brothers.	Privlastňovacia pád. Základné privlastňovacie zámená. Jednoduchý prítomný a prítomný čas, tvorba otázky a záporu. Spojka <i>with</i> .
	Introducing oneself <i>Predstaviť sa</i>	My name is Tina Jones. I'm from Slovakia. I come from Slovakia. I live in a small town.	
	Responding to an introduction <i>Reagovať na predstavenie niekoho</i>	Hello. I'm Jane. How are you? Fine, thanks. And you?	
	Welcoming <i>Privítať</i>	Welcome. Come in. We can play with our toys together.	

COMPETENCE 19: « MAKING A PHONE CALL »

Kompetencia č. 19: « Telefonovať »

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia
Making a phone call <i>Telefonovať</i>	Beginning a phone call <i>Začať rozhovor</i>	Hello. 235689. This is Peter. Peter, here. Can you spell your name? Peter speaking. Is Jo there, please? When have we got the tennis match?	Opytovacie zámeno <i>when</i> . Predložky času <i>on, in, at</i> .
	Ending a phone call <i>Ukončiť rozhovor</i>	See you at school. Bye. Goodbye.	

Tematické okruhy

Predložený dokument stanovuje základné tematické okruhy, ku ktorým boli pričlenené podtémy bližšie špecifikujúce tematické okruhy. Tematické okruhy a podtémy sú v zásade spoločné pre všetky cudzie jazyky, ktoré sa vyučujú na našich školách. Slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých komunikačných témach prelína. Naplnenie každého tematického okruhu konkrétnou slovnou zásobou sa odvíja od používaných materiálno-didaktických prostriedkov a korešponduje s rozvíjanými kompetenciami, ktoré sú stanovené v obsahovom štandarde.

Uvedené tematické okruhy sú odporúčané, nie povinné.

Rodina a spoločnosť

Osobné údaje

Rodina - vzťahy v rodine

Náš domov

Môj dom/byt Domov a jeho okolie

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie Ľudské telo

Fyzické charakteristiky

Človek na cestách

Dopravné prostriedky

Vzdelávanie

Škola a jej zariadenie Učebné predmety

Človek a príroda

Zvieratá Počasie Rastliny

Voľný čas a záľuby

Záľuby

Výživa a zdravie

Zdravé

stravovanie Jedlá

Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Cudzie jazyky

Rodinné sviatky

Zbližovanie kultúr

Odievanie a móda

Základné druhy oblečenia

Šport nám, my športu

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne

Obchody

Obchody a nakupovanie

Krajiny, mestá a miesta

Moja krajina a moje mesto

Vzory

Dieťa a jeho vzory

Postup pri rozvíjaní komunikačných jazykových činností a stratégií

Počúvanie s porozumením a ústny prejav ako primárna činnosť

V počiatkových etapách je vyučovanie cudzieho jazyka zamerané na nácvik správnej výslovnosti, budovanie aktívnej slovnej zásoby a komunikačných jazykových činností a stratégií. Rozvíjajú sa receptívne činnosti: *počúvanie* ako jazykový vzor a zdroj gramatických prostriedkov a produktívne činnosti, *ústny prejav*, v ktorom dôležitú úlohu zohráva reprodukčná fáza - rôzne druhy opakovania. Na začiatku výučby žiaci musia veľa počúvať.

Každá cudzojazyčná rečová činnosť učiteľa by mala byť sprevádzaná jeho neverbálnymi komunikačnými prejavmi (mimika, gestikulácia, názorný, napr. obrázkový materiál), mala by byť motivujúca, aby žiaci radi počúvali. Ústny prejav žiakov sa na tomto stupni realizuje väčšinou imitatívnou formou (opakovanie jazykových štruktúr alebo len jednotlivých slov).

Začiatky čítania a písania

Počiatkový kontakt s písomnou formou cudzieho jazyka je vizuálny. Vychádza zo slovnej zásoby, ktorú si žiaci osvojili prostredníctvom počúvania. Nácvik čítania s porozumením má byť odstupňovaný - obrázky, slová, slovné spojenia, krátke vety.

V počiatkovej fáze *čítania* žiaci čítajú slová, ktoré si už osvojili (rozumejú im po vypočutí, vedú ich vyslovovať, poznajú ich konkrétny význam). V prvej etape sa vytvára asociácia medzi zvukovou/hovorenou podobou slova a konkrétnou predstavou jeho významu (napr. obrázok). V začiatkoch čítania je k tejto predstave priradená písomná podoba slova a žiaci ho čítajú s naučenou správnu výslovnosťou a s porozumením. Žiaci pokračujú v čítaní slovných spojení a jednoduchých viet.

Žiaci začínajú *písať* po nácviku čítania slov, resp. po fáze vizuálneho kontaktu s písomnou podobou známych slov. Písanie sa najskôr obmedzuje na odpisovanie slov. Pri písaní slovných spojení a jednoduchých viet pracujú žiaci pomocou modelového textu. Nácvik čítania a písania v cudzom jazyku musí byť veku primeraný a postupný, čo sa týka obsahu aj nárokov na žiaka.

Komunikačný kontext sa vytvára prostredníctvom krátkych a jednoduchých textov, ktoré sú primeraným spôsobom upravené pre komunikačnú úroveň žiakov a sú v súlade s vekovými osobitosťami žiakov mladšieho školského veku, napr.: obrázkové príbehy, ukážky z rozprávok, pohľadnice, pokyny, dotazníky, ilustrované opisy, plagáty, texty detských piesní.

Hodnotenie

V počiatočnej fáze učenia sa cudzieho jazyka v primárnom vzdelávaní má hodnotenie žiakov predovšetkým motivačnú a formatívnu funkciu.

Obsah hodnotenia

Počúvanie s porozumením: hodnotia sa rôzne čiastkové spôsobilosti - rozlišovanie a porovnávanie hlások, slabík a slov, porovnávanie významu viet na základe ich intonácie.

Úlohy vhodné pre žiakov tohto veku sú také, ktoré im umožňujú demonštrovať pochopenie prostredníctvom neverbálnych prostriedkov (označovanie a spájanie obrázkov, vyfarbovanie, kreslenie).

Ústny prejav: úlohy, ktoré sú určené na hodnotenie ústneho prejavu, musia byť realistické, zmysluplné. Výroky žiakov v cudzom jazyku sa nemajú hodnotiť izolovane, ale majú byť vnímané v kontexte situácie. Dôraz sa kladie na splnenie komunikačného zámeru. Osobitnú pozornosť je potrebné venovať správnej výslovnosti a náležitej intonácii.

Čítanie s porozumením: hodnotia sa čiastkové spôsobilosti čítania (napr. rozlišovanie a porovnávanie písomnej formy slov, hľadanie konkrétnych slov alebo informácií v texte, čítanie krátkych textov s porozumením).

Písaný prejav: úlohy určené na hodnotenie písania by mali odzrkadľovať aktivity v triede. Žiaci odpisujú slová a krátke vety, neskôr aj krátke odseky; nakoniec píšú vlastné vety a krátke odseky. Úlohy musia byť autentické a pre žiakov zaujímavé (napísanie zoznamu potravín, ktoré treba kúpiť, napísať krátke vety o sebe a pod.).

Spôsoby hodnotenia:

1. **Hodnotenie učiteľom: ústnou formou** alebo **písomnou formou**: jeho cieľom je ohodnotiť vedomosti žiaka a jeho spôsobilosti, pomáhať učiteľom aj žiakom monitorovať pokrok žiaka v učení. Forma a obsah hodnotenia by mali reflektovať skúsenosti detí z vyučovania (typy úloh sú žiakom známe z vyučovacieho procesu).
2. **Hodnotenie spolužiakmi**: má mať motivačnú funkciu, viesť žiakov k väčšej vzájomnej tolerancii a naučiť ich všímať si pozitíva práce spolužiakov, čo môže pozitívne ovplyvniť atmosféru v triede, pretože žiaci sa učia rešpektovať jeden druhého.
3. **Sebahodnotenie**: rozvíja kognitívne spôsobilosti žiaka, ako je napríklad monitorovanie vlastného pokroku v učení, uvedomovanie si svojich schopností, štýlov učenia a kladenia si vlastných cieľov. Proces hodnotenia prebieha zo začiatku v materinskom jazyku. Medzi najčastejšie metódy sebahodnotenia patria: portfólio, dotazníky, rozhovory s učiteľom a denníky. Portfólio obsahuje sebahodnotiace záznamy, hodnotenie učiteľom a zbierku prác, ktoré žiak vytvorí počas určitého obdobia. Súčasťou portfólia môžu byť písomné práce, kresby, projekty a pod., ktoré si do portfólia vyberá žiak podľa vlastného uváženia.

Literatúra

BEACCO, J.- C. *Les Dimensions culturelles des enseignements de langue*, Paris: Hachette éducation, 2000.

BEACCO, J.- C., BOUQUET, S., PORQUIER, R. *Niveau B2 pour le français (utilisateur*

/apprenant indépendant) – Un Référentiel. Paris: Didier, 2004.

BEACCO, J.- C., DE FERRARI, M., LHOPE, G. *Niveau A1.1 pour le français (Publics adultes peu francophones, scolarisés, peu ou non scolarisés) – Référentiel et certification (dilt) pour les premiers acquis en français*. Paris: Didier, 2005.

BÉRARD, É. *Grammaire du français comprendre, réfléchir, communiquer (Niveaux A1/A2 du Cadre européen)*. Paris: Didier, 2005.

BUTAŠOVÁ, A. a kol. *Učenie sa, vyučovanie a hodnotenie cudzích jazykov v terminologickom rámci. Slovník termínov k Spoločnému európskemu referenčnému rámcu pre jazyky*. Bratislava, 2010. 141 s. ISBN 978-80-223-2919-4.

BUTAŠOVÁ, A. a kol. *Koncepcia vyučovania cudzích jazykov v základných a stredných školách*. Bratislava: ŠPÚ, 2007. ISBN 978-80-89225-31-6.

EURÓPSKA KOMISIA. *Akčný plán 2004 – 2006*. Brusel. 2003.

GADUŠOVÁ, Z. a kol. *PEDAGOGICKÁ DOKUMENTÁCIA z anglického jazyka, úroveň A1*. 2009. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2009. 41 s. ISBN 978-80-89225-67-5.

HARMER, J. *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Longman, 2007. 448 s. ISBN 978-1-4058-5311-8.

KOLLÁRIKOVÁ, Z.; PUPALA, B. *Predškolská a elementárna pedagogika*. Portál, 2001. 456 s. ISBN 80-7178-585-7.

RIES, L.; KOLLÁROVÁ, E. (eds.) *Svet cudzích jazykov DNES. Inovačné trendy v cudzojazyčnej výučbe*. DIDAKTIS, 2004. 188 s. ISBN 80-89160-11-5.

LITTLE, D.; PERCLOVÁ, R. *Európske jazykové portfólio. Príručka pre učiteľov a školiteľov*. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2002. ISBN 80-857652-8.

LOJOVÁ G., KOSTELNÍKOVÁ M. (eds.) *ELT in primary education*. Bratislava, 2008. 158 s. ISBN 978-80-89225-66-8.

PRŮCHA J. *Moderní pedagogika* Portál 1997 496 s. ISBN 80-7178-170-3.

Slovensko-anglicko-francúzsko-nemecký slovník termínov k Spoločnému európskemu referenčnému rámcu pre jazyky. Bratislava: ŠPÚ, 2009. 234 s. ISBN 978-80-89225-71-2.

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky, učenie sa, vyučovanie, hodnotenie. Bratislava: ŠPÚ, 2006. 252 s. ISBN 80-58756-93-5, revidované vydanie 2013.

WIDLOCK, B. a kol. *Norimberské odporúčania pre včasnú výučbu cudzích jazykov*. München: Goethe Institut e.V., 2010. 39 s. ISBN 978-3-939670-38-4.

Matematika

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard učebného predmetu matematika ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia.

1. Charakteristika predmetu

Predmet matematika je na primárnom stupni vzdelávania prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomostí (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov).

Výučba matematiky musí byť vedená snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku s **propedeutickými postupmi** prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom i divergentných úloh, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore.

Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Na hodinách matematiky sa tiež kladie dôraz na rozvoj žiackych schopností a zručností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov. Proces získavania nových matematických vedomostí u žiakov musí učiteľ realizovať s prevahou pozorovania a experimentovania v ich prirodzenom prostredí. Učiteľ by mal tiež naučiť žiakov správne klásť otázky, odhadnúť výsledky i korektne formulovať závery. Učenie matematiky by malo byť pre žiakov zaujímavé, aby sa u nich formoval pozitívny vzťah k matematike a aby ju vnímali ako nástroj na riešenie problémových úloh každodenného života.

Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a presuny v rámci ročníkov.

2. Ciele predmetu

Žiaci na primárnom stupni vzdelávania majú dosiahnuť nasledujúce ciele:

- osvojiť si základné matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy uvedené vo vzdelávacom štandarde,
- pracovať s prirodzenými číslami (v obore do 10 000) tak, ako to bližšie špecifikuje vzdelávací štandard,
- používať zlomky na propedeutickej, prípravnej úrovni,
- identifikovať a správne pomenovať funkčné vzťahy medzi číslami,
- objavovať pravidlá vytvorených postupností a dopĺňať ich,
- orientovať sa v tabuľkách, grafoch a vytvárať ich,
- identifikovať, pomenovať, narysovať a správne označiť geometrické útvary bližšie špecifikované vo vzdelávacom štandarde,
- odhadnúť a presne odmerať dĺžku útvaru, premeniť jednotky dĺžky (mm, cm, dm, m, km),
- používať matematiku ako jeden z nástrojov na riešenie problémov reálneho života (vrátane postupného nadobúdania finančnej gramotnosti),
- rozvíjať zručnosti súvisiace s procesom učenia sa,
- rozvíjať poznávacie procesy a myšlienkové operácie,
- upevniť kladné morálne a vôľové vlastnosti (samostatnosť, rozhodnosť, vytrvalosť, húževnatosť, kritiku, sebakritiku, dôveru vo vlastné schopnosti a možnosti, systematickosť pri riešení úloh v osobnom i verejnom kontexte),
- rozvíjať kľúčové kompetencie v sociálnej a komunikačnej oblasti.

3. Vzdelávací štandard

Prirodzené čísla 1 – 20 a 0

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ určiť počet prvkov v skupine (počítaním po jednom, po dvoch, na prvý pohľad) a vyjadriť ho prirodzeným číslom,✓ vytvoriť (vyznačiť, oddeliť) skupinu s daným počtom prvkov,✓ porovnať počet prvkov v dvoch skupinách (počítaním i na prvý pohľad),✓ napísať a prečítať číslo,✓ rozložiť číslo na jednotky a desiatky,✓ zložiť číslo z jednotiek a desiatok,✓ použiť základné i radové číslovky v číselnom obore do 20,✓ orientovať sa v číselnom rade,✓ vytvoriť vzostupný a zostupný číselný rad,✓ zobrazíť číslo na číselnej osi,✓ doplniť chýbajúce čísla do vzostupného aj zostupného číselného radu,✓ vymenovať niekoľko čísel menších (väčších) ako dané číslo,✓ usporiadať čísla podľa veľkosti vzostupne i zostupne, porovnať dve čísla a výsledok porovnania zapísať pomocou relačných znakov $>$, $<$, $=$,✓ vyriešiť jednoduché nerovnice,✓ vyriešiť slovné úlohy na porovnávanie.	<p>skupina, počet predmetov (prvkov) v skupine, číslo pár párny a nepárny počet predmetov viac, menej, rovnako prirodzené čísla 1 – 20 a 0 jednotky, desiatky rozklad čísla na jednotky a desiatky prvý, druhý, tretí, ..., dvadsiaty číselný rad pojmy súvisiace s orientáciou v číselnom rade: pred, za, hneď pred, hneď za, predposledný, posledný, nasledujúci, predchádzajúci vzostupný číselný rad (od najmenšieho čísla po najväčšie číslo) zostupný číselný rad (od najväčšieho čísla po najmenšie číslo) číselná os relačné znaky $>$, $<$, $=$ nerovnice (na propedeutickej úrovni) slovné úlohy na porovnávanie charakterizované vzťahmi viac, menej, rovnako</p>

Sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sčítať a odčítať prirodzené čísla v číselnom obore do 20 bez prechodu cez základ 10, ✓ použiť znaky +, -, =, ✓ vytvoriť príklady na sčítanie a odčítanie k danej situácii (matematizácia reálnej situácie), ✓ vytvoriť slovné úlohy k danému numerickému príkladu na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20 bez prechodu cez základ 10, ✓ sčítať a odčítať prirodzené čísla v číselnom obore do 20 s prechodom cez základ 10 na úrovni manipulácie, ✓ vyriešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20 bez prechodu cez základ 10, ✓ vyriešiť jednoduché rovnice. 	<p>sčítanie, odčítanie znaky +, -, = sčítanie a odčítanie na modeloch (dynamický model, statický model) sčítanie a odčítanie pomocou znázornenia sčítanie počítaním po jednom, dopočítaním druhého sčítanca k prvému, dopočítaním menšieho sčítanca k väčšiemu sčítanie a odčítanie použitím zautomatizovaného spoja jednoduché slovné úlohy typu: určiť súčet, keď sú dané dva sčítance zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek určiť jedného sčítanca, ak je daný súčet a druhý sčítanec zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek porovnať rozdielom rovnice (na propedeutickej úrovni)</p>

Geometria a meranie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť, pomenovať a nakresliť krivú, otvorenú i uzavretú čiaru, ✓ rozlíšiť, pomenovať, narysovať rovnú čiaru, ✓ rozlíšiť, pomenovať, nakresliť rovinné geometrické útvary, ✓ rozlíšiť a pomenovať priestorové geometrické útvary, ✓ umiestniť (dokresliť) rovinné a priestorové geometrické útvary podľa pokynov, ✓ určiť polohu geometrických útvarov v priestore, ✓ porovnať a usporiadať (vzostupne, zostupne) predmety podľa dĺžky (výšky, šírky, ...), ✓ odmerať dĺžku (výšku, šírku, ...) daného predmetu pomocou neštandardných jednotiek dĺžky, ✓ nájsť a vyznačiť cestu v jednoduchom bludisku, labyrinte, ✓ na základe symbolov $\uparrow \rightarrow \downarrow \leftarrow$ nakresliť (narysovať) v štvorcovej sieti obrázok, ✓ pomocou symbolov $\uparrow \rightarrow \downarrow \leftarrow$ popísať obrázok v štvorcovej sieti, ✓ v štvorcovej sieti dokresliť (dorysovať) osovo súmerný obrázok. 	<p>rovinné geometrické útvary: krivá čiaru, rovná čiaru, otvorená a uzavretá čiaru, kruh, štvorec, trojuholník, obdĺžnik kreslenie, rysovanie</p> <p>priestorové geometrické útvary: kocka, valec, guľa</p> <p>vpravo, vľavo, hore, dole, nad, pod, do, na, pred, za, vedľa, medzi, vpredu, vzadu pojmy pre porovnávanie: dlhší, kratší, vyšší, nižší, širší, užší, najdlhší, najkratší, najnižší,</p> <p>neštandardné jednotky dĺžky (stopa, palec, dlaň, lakeť, iný predmet – napr. spinka) bludisko, labyrint</p> <p>symbols na orientáciu v štvorcovej sieti: \uparrow $\rightarrow \downarrow \leftarrow$ kreslenie a rysovanie obrázkov v štvorcovej sieti zhodné zobrazenie – osová súmernosť (na propedeutickej úrovni)</p>

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ roztriediť predmety, objekty, čísla podľa toho, či danú vlastnosť majú alebo nemajú, ✓ roztriediť predmety, objekty a čísla podľa jedného alebo viacerých znakov, ✓ určiť vlastnosť, podľa ktorej boli predmety, objekty, čísla roztriedené, ✓ určiť vlastné kritérium triedenia, ✓ rozhodnúť o pravdivosti (nepravdivosti) tvrdenia, ✓ sformulovať pravdivý alebo nepravdivý výrok, ✓ vytvoriť negáciu jednoduchého výroku, ✓ rozlíšiť a správne použiť kvantifikované výroky, ✓ porovnať dva objekty podľa danej vlastnosti, ✓ identifikovať jednoduché pravidlo vytvorenia danej postupnosti, ✓ doplniť do postupnosti niekoľko chýbajúcich znakov, symbolov, čísel, obrázkov, ✓ nájsť niekoľko rôznych spôsobov usporiadania predmetov, znakov, symbolov, vyriešiť nepriamo sformulované úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20, ✓ orientovať sa v jednoduchej tabuľke, identifikovať riadok, stĺpec, údaj, ✓ doplniť údaje do jednoduchej tabuľky, ✓ určiť na digitálnych i ručičkových hodinách celé hodiny, ✓ znázorniť na digitálnych i ručičkových hodinách celé hodiny. 	<p>predmety, objekty, čísla, ktoré danú vlastnosť majú a ktoré danú vlastnosť nemajú</p> <p>triedenie podľa farby, tvaru, veľkosti, materiálu,</p> <p>dichotomické triedenie (výsledkom triedenia sú dve skupiny) podľa dvoch vlastností, dichotomické triedenie bez určenia vlastnosti, trichotomické triedenie (výsledkom triedenia sú tri skupiny) podľa troch vlastností, trichotomické triedenie bez určenia vlastnosti</p> <p>pravda, nepravda pravdivosť, nepravdivosť veta, tvrdenie</p> <p>kvantifikované výroky: všetky, nie všetky, všetci, nie všetci, žiaden, každý, niekto, nikto, nič</p> <p>porovnávanie podľa veľkosti, dĺžky, výšky, veku, rýchlosti, množstva, počtu objektov v skupinách a pod.</p> <p>postupnosť znakov, symbolov, čísel, obrázkov nepriamo sformulované úlohy tabuľka, riadok, stĺpec, údaj hodiny (čas)</p>

Sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20 s prechodom cez základ 10

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sčítať a odčítať prirodzené čísla v číselnom obore do 20 s prechodom cez základ 10, ✓ sčítať (odčítať) čísla v ľubovoľnom poradí pri riešení úloh, ✓ vyriešiť jednoduché rovnice na sčítanie a odčítanie, ✓ vyriešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20, ✓ vyriešiť zložené slovné úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20, ✓ vytvoriť jednoduché i zložené slovné úlohy k danému numerickému príkladu na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 20, ✓ sčítať viac rovnakých sčítancov, ✓ odčítať viac rovnakých menšiteľov. 	<p>sčítaniepočítaním po jednom, dopočítaním druhého sčítanca k prvému, dopočítaním menšieho sčítanca k väčšiemu</p> <p>sčítanie a odčítanie použitím zautomatizovaného spoja rovnice (na propedeutickej úrovni)</p> <p>jednoduché slovné úlohy typu:</p> <p>určiť súčet, keď sú dané sčítance zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek</p> <p>určiť jedného sčítanca, ak je daný súčet a druhý sčítanec zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek</p> <p>porovnať rozdielom zložená slovná úloha typu:</p> <p>určiť súčet, keď sú dané tri sčítance</p> <p>určiť rozdiel, keď je daný menšenec a dva menšitele</p> <p>propedeutika násobenia a delenia prirodzených čísel</p>

Vytváranie prirodzených čísel v číselnom obore do 100

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť počet prvkov v skupine a vyjadriť ho prirodzeným číslom, ✓ vytvoriť (vyznačiť, oddeliť) skupinu s daným počtom prvkov, ✓ napísať a prečítať číslo, ✓ rozlíšiť a správne použiť pojmy číslo, číslica, cifra, ✓ rozlíšiť jednociferné, dvojciferné a trojciferné číslo, ✓ rozložiť dvojciferné číslo na jednotky a desiatky, ✓ zložiť z jednotiek a desiatok dvojciferné číslo, ✓ použiť radové číslovky v číselnom obore do 100, ✓ orientovať sa v číselnom rade, ✓ vytvoriť vzostupný a zostupný číselný rad, ✓ doplniť chýbajúce čísla do vzostupného aj zostupného číselného radu, ✓ zobrazíť číslo na číselnej osi, ✓ usporiadať čísla podľa veľkosti vzostupne i zostupne, ✓ porovnať dve čísla a výsledok porovnania zapísať pomocou relačných znakov $>$, $<$, $=$, ✓ vymenovať niekoľko čísel menších (väčších) ako dané číslo, ✓ vyriešiť jednoduché nerovnice, ✓ vyriešiť slovné úlohy na porovnávanie. 	<p>počítanie po dvoch, troch, ..., po jednotkách, po desiatkach prirodzené čísla 1 – 100 a 0 číslo, číslica, cifra</p> <p>jednociferné číslo, dvojciferné číslo, trojciferné číslo jednotky, desiatky rozklad čísla na jednotky a desiatky prvý, piaty, ..., dvadsiaty piaty, ..., stý číselný rad pojmy súvisiace s orientáciou v číselnom rade: pred, za, hneď pred, hneď za, prvý, druhý, ..., predposledný, posledný vzostupný a zostupný číselný rad číselná os väčšie, menšie, rovné, najväčšie, najmenšie relačné znaky $>$, $<$, $=$ nerovnice (na propedeutickej úrovni)</p> <p>slovné úlohy na porovnávanie charakterizované vzťahmi viac, menej, rovnako</p>

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v číselnom obore do 100

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sčítať prirodzené čísla spamäti, ✓ odčítať prirodzené čísla spamäti, ✓ sčítať prirodzené čísla písomne, ✓ odčítať prirodzené čísla písomne, ✓ pri riešení úloh využiť komutatívnosť sčítania, ✓ vyriešiť jednoduché rovnice v číselnom obore do 100, ✓ vyriešiť jednoduché slovné úlohy v číselnom obore do 100, ✓ vyriešiť zložené slovné úlohy v číselnom obore do 100, ✓ pri riešení slovných úloh vykonať kontrolu správnosti. 	<p>pamäťové sčítanie a odčítanie:</p> <p>sčítanie a odčítanie celých desiatok</p> <p>sčítanie dvojciferného a jednociferného čísla bez prechodu cez základ 10, odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného bez prechodu cez základ 10</p> <p>sčítanie dvojciferného čísla a celej desiatky, odčítanie celej desiatky od dvojciferného čísla</p> <p>sčítanie dvojciferného čísla a jednociferného čísla s prechodom cez základ 10, odčítanie jednociferného čísla od dvojciferného s prechodom cez základ 10</p> <p>sčítanie a odčítanie dvojciferných čísel bez prechodu cez základ 10</p> <p>sčítanie a odčítanie dvojciferných čísel s prechodom cez základ 10</p> <p>algoritmus písomného sčítania a odčítania dvoch prirodzených čísel bez prechodu i s prechodom cez základ 10</p> <p>sčítanie troch a viacerých prirodzených čísel</p> <p>komutatívnosť ako vlastnosť sčítania (na propedeutickej úrovni)</p> <p>rovnice (na propedeutickej úrovni)</p> <p>jednoduché slovné úlohy na sčítanie:</p> <p>určiť súčet, ak sú dané sčítance</p> <p>zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek</p> <p>jednoduché slovné úlohy na odčítanie:</p> <p>určiť rozdiel dvoch čísel</p> <p>zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek</p> <p>porovnať rozdielom</p> <p>zložené slovné úlohy typu: $a + b + c$, $a + b - c$, $a - b + c$, $a - b - c$</p> <p>kontrola správnosti (skúška správnosti)</p>

Geometria a meranie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyznačiť bod a pomenujú ho, ✓ narysovať, označiť a pomenovať priamku, polpriamku, úsečku, ✓ vyznačiť bod, ktorý danému útvaru (úsečke, priamke, polpriamke) patrí, resp. nepatrí, ✓ vyznačiť úsečku na priamke, polpriamke, ✓ narysovať úsečku, ak sú dané dva krajné body, ✓ odmerať dĺžku predmetu za pomoci pravítka (s presnosťou na centimetre) a výsledok merania zapísať, ✓ odmerať dĺžku úsečky (s presnosťou na centimetre), ✓ porovnať a usporiadať úsečky podľa dĺžky, ✓ narysovať úsečku danej dĺžky (s presnosťou na centimetre), ✓ odmerať vzdialenosť za pomoci metra i pásma (s presnosťou na metre) a výsledok merania zapísať, ✓ správne použiť a označiť jednotky dĺžky, ✓ pri meraní dĺžky použiť vhodný nástroj na meranie a zvoliť vhodnú jednotku dĺžky, ✓ odmerať dĺžku za pomoci neštandardných jednotiek, ✓ narysovať uzavretú čiaru, ✓ identifikovať a pomenovať mnohoúhelníky, ✓ identifikovať strany a vrcholy rovinných geometrických útvarov, ✓ v štvorcovej sieti dokresliť (dorysovať) zhodný obrázok, ✓ postaviť jednoduchú stavbu z kociek podľa vzoru a podľa obrázka. 	<p>bod, označenie bodu veľkým tlačeným písmenom (A, B,...) priamka, polpriamka, úsečka</p> <p>bod patrí (nepatrí) útvaru, bod leží (neleží) na útvaru krajné body úsečky</p> <p>jednotky dĺžky: milimeter (mm), centimeter (cm), meter (m) dĺžka úsečky v centimetroch</p> <p>porovnávanie a usporiadanie úsečiek nástroje na meranie dĺžky: pravítko, meter, meracie pásmo</p> <p>neštandardné jednotky dĺžky: palec, stopa, lakeť a pod.</p> <p>uzavretá čiara</p> <p>pomenovanie mnohoúhelníkov: trojuholník, štvoruholník, ... strana a vrchol rovinného geometrického útvaru</p> <p>zhodné zobrazenie – posunutie (na propedeutickej úrovni) vzor, obraz</p> <p>stavba z kociek</p>

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozhodnúť o pravdivosti (nepravdivosti) tvrdenia, ✓ identifikovať a popísať pravidlo vytvorenej postupnosti čísel, znakov, symbolov, na základe identifikovaného pravidla doplniť do postupnosti niekoľko čísel, znakov, symbolov, ✓ vytvoriť systém pri hľadaní a zapisovaní spôsobov usporiadania dvoch (troch) predmetov, znakov, symbolov, ✓ nájsť všetky rôzne spôsoby usporiadania dvoch (troch) predmetov, znakov, symbolov, ✓ určiť počet možností usporiadania dvoch (troch) predmetov, znakov, symbolov, ✓ vyriešiť nepriamo sformulované úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 100, ✓ zozbierať, zoskupiť, zaznamenať údaje rôznymi spôsobmi, ✓ vytvoriť jednoduchú tabuľku a orientovať sa v nej, ✓ doplniť do tabuľky chýbajúce údaje, ✓ využívať tabuľku ako nástroj na riešenie úloh, ✓ označiť a pomenovať jednotky času, ✓ určiť čas na digitálnych i ručičkových hodinách, ✓ znázorniť čas na digitálnych i ručičkových hodinách, ✓ doplniť chýbajúce čísla (znaky) podľa logického usporiadania (sudoku, magické štvorce), ✓ vymenovať platidlá, ✓ nájsť niekoľko spôsobov zaplatenia danej sumy, ✓ vyriešiť primerané úlohy z oblasti finančnej gramotnosti. 	<p>pravda, nepravda</p> <p>postupnosť znakov, symbolov, čísel, obrázkov</p> <p>pravidlo vytvorenia postupnosti znakov, symbolov, čísel, obrázkov doplnenie čísel, znakov, symbolov do postupnosti systém usporiadania dvoch (troch) predmetov, znakov, symbolov</p> <p>spôsobys usporiadania dvoch (troch) predmetov, znakov, symbolov počet všetkých možností usporiadania dvoch (troch) predmetov, znakov, symbolov nepriamo sformulované úlohy</p> <p>zber údajov a ich zaznamenávanie rôznymi spôsobmi tabuľka, riadok tabuľky, stĺpec tabuľky, údaj jednotky času: hodina, minúta</p> <p>časové údaje: pol hodiny, štvrt' hodiny, trištvrt' hodiny sudoku s rozmermi max. 5x5</p> <p>magický štvorec s rozmermi max. 4x4 platidlá: eurá (€), centy (c)</p> <p>numerické a slovné úlohy z oblasti finančnej gramotnosti</p>

Násobenie a delenie v obore násobilky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymodelovať násobenie prirodzených čísel ako súčet viacerých rovnakých sčítancov a zapísať ho pomocou znaku násobenia (s rešpektovaním poradia činiteľov), ✓ vymenovať čísla po 2, 3, 4, 5, ..., 10 vzostupne ✓ vynásobiť prirodzené čísla v obore malej násobilky do 100 spamäti ✓ zväčšiť dané číslo násobením niekoľkokrát, ✓ vytvoriť príklady na násobenie k danej situácii, ✓ pri riešení úloh využiť vzťah medzi sčítaním viacerých rovnakých sčítancov a násobením, ✓ pri riešení úloh využiť komutatívnosť násobenia, ✓ rozdeliť celok na skupiny danej veľkosti (delenie podľa obsahu), ✓ rozdeliť celok na daný počet rovnakých častí (delenie na rovnaké časti), ✓ zapísať delenie podľa obsahu a delenie na rovnaké časti pomocou znaku delenia, ✓ vymenovať čísla po 2, 3, 4, 5, ..., 10 zostupne, ✓ vydeliť prirodzené čísla v obore násobilky do 100 spamäti, ✓ zmenšiť dané číslo delením niekoľkokrát, ✓ vytvoriť príklady na delenie k danej situácii, ✓ pri riešení úloh využiť vzťah medzi odčítaním viacerých rovnakých menšiteľov a delením, ✓ vyriešiť jednoduchú rovnicu na násobenie a delenie v číselnom obore do 100, ✓ vyriešiť jednoduché slovné úlohy na násobenie a delenie prirodzených čísel v obore násobilky do 100, ✓ vytvoriť jednoduché slovné úlohy k danému numerickému príkladu na násobenie a delenie v obore násobilky do 100, ✓ overiť správnosť riešenia (výsledku) úlohy, ✓ k slovnej úlohe sformulovať otázku a zoštylizovať správnu odpoveď, ✓ pomenovať jednu časť celku, ✓ určiť, aká časť celku je vyznačená (oddelená). 	<p>násobenie s využitím modelov (napr. grafické znázornenie, štvorcová sieť)</p> <p>rozlíšenie, že model $3 \cdot 4$ sa nerovná modelu $4 \cdot 3$ operácia „násobenie“, znak násobenia \cdot (krát) násobok čísla párne a nepárne číslo</p> <p>násobenie použitím zautomatizovaného spoja, násobilka niekoľkokrát viac komutatívnosť ako vlastnosť násobenia (na propedeutickej úrovni) delenie podľa obsahu (delenie po, rozdelenie na skupiny danej veľkosti)</p> <p>delenie na rovnaké časti (delenie na daný počet rovnakých častí) delenie, znak delenia $:$ (delené) delenie použitím zautomatizovaného spoja niekoľkokrát menej</p> <p>matematizácia reálnej situácie jednoduché slovné úlohy typu: určiť súčet viacerých rovnakých sčítancov zväčšiť dané číslo niekoľkokrát</p> <p>rozdeliť dané číslo na daný počet rovnako veľkých častí (delenie na rovnaké časti)</p> <p>rozdeliť dané číslo na čísla danej veľkosti (delenie podľa obsahu) zmenšiť dané číslo niekoľkokrát porovnať podielom</p> <p>kontrola správnosti riešenia slovnej úlohy otázka a odpoveď k slovnej úlohe jedna časť celku: polovica, tretina, štvrtina, časť celku: dve tretiny, tri štvrtiny,</p>

Vytváranie prirodzených čísel v číselnom obore do 10 000

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť počet prvkov v skupine a vyjadriť ho prirodzeným číslom, ✓ napísať a prečítať číslo, ✓ rozlíšiť jednociferné, dvojciferné, trojciferné a štvorciferné číslo, ✓ rozložiť trojciferné číslo na jednotky, desiatky, stovky, ✓ rozložiť štvorciferné číslo na jednotky, desiatky, stovky, tisícky, ✓ zložiť z jednotiek, desiatok a stoviek trojciferné číslo, ✓ zložiť z jednotiek, desiatok, stoviek a tisícok štvorciferné číslo, ✓ orientovať sa v číselnom rade, ✓ vytvoriť vzostupný a zostupný číselný rad, ✓ doplniť chýbajúce čísla do vzostupného aj zostupného číselného radu, ✓ zobrazíť číslo na číselnej osi, ✓ usporiadať čísla podľa veľkosti vzostupne i zostupne, ✓ porovnať dve čísla a výsledok porovnania zapísať pomocou znakov $>$, $<$, $=$, ✓ vymenovať niekoľko čísel menších (väčších) ako dané číslo, ✓ vyriešiť jednoduché nerovnice, ✓ vyriešiť slovné úlohy na porovnávanie, ✓ zaokrúhliť číslo na desiatky, stovky i tisícky podľa pravidiel zaokrúhľovania a výsledok zapísať. 	<p>počítanie po tisícoch, stovkách, desiatkach a jednotkách prirodzené čísla 1 – 10 000 a 0</p> <p>jednociferné číslo, dvojciferné číslo, trojciferné číslo, štvorciferné číslo jednotky, desiatky, stovky, tisícky</p> <p>rozklad čísla (dvojciferné: na súčet jednotiek a desiatok; trojciferné: na súčet jednotiek, desiatok a stoviek; štvorciferné: na súčet jednotiek, desiatok, stoviek a tisícok)</p> <p>číselný rad</p> <p>pojmy súvisiace s orientáciou v číselnom rade: pred, za, hneď pred, hneď za, ..., predposledný, posledný</p> <p>vzostupný a zostupný číselný rad číselná os</p> <p>väčšie, menšie, rovné, najväčšie, najmenšie nerovnice (na propedeutickej úrovni)</p> <p>slovné úlohy na porovnávanie charakterizované vzťahmi viac, menej, rovnako</p> <p>pravidlá zaokrúhľovania</p> <p>zaokrúhľovanie čísla na desiatky, zaokrúhľovanie čísla na stovky, zaokrúhľovanie čísla na tisícky (aritmetické) znak zaokrúhľovania</p>

Geometria a meranie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ odmerať dĺžku úsečky (s presnosťou na milimetre), ✓ porovnať a usporiadať úsečky podľa dĺžky, ✓ narysovať úsečku danej dĺžky (s presnosťou na milimetre), ✓ odmerať dĺžku (šírku) predmetu za pomoci pravítka (s presnosťou na milimetre) a výsledok merania zapísať, ✓ správne použiť a označiť jednotky dĺžky, ✓ porovnať jednotky dĺžky, ✓ odmerať väčšie vzdialenosti v metroch, ✓ porovnať vzdialenosti, ✓ odhadnúť dĺžku úsečky, ✓ odhadnúť kratšiu dĺžku v centimetroch (milimetroch) a dlhšiu dĺžku v metroch, ✓ osvojiť si a použiť základné zásady rysovania, ✓ narysovať rovinné útvary v štvorcovej sieti a označiť ich vrcholy veľkým tlačným písmenom, ✓ vyznačiť bod, ktorý danému geometrickému útvaru patrí, resp. nepatrí, ✓ zväčšiť a zmenšiť rovinné útvary v štvorcovej sieti (štvorec, obdĺžnik), ✓ identifikovať steny, hrany a vrcholy kociek, ✓ postaviť stavbu z kociek na základe plánu, ✓ vytvoriť plán stavby z kociek. 	<p>dĺžka úsečky v milimetroch dĺžka, šírka, meranie jednotky dĺžky: milimeter (mm), centimeter (cm), decimeter(dm), meter (m), kilometer (km)</p> <p>vzdialenosť, meranie vzdialenosti, porovnávanie vzdialeností odhadovaná dĺžka, skutočná dĺžka čistota a presnosť rysovania, voľba vhodnej rysovej pomôcky, hygiena a bezpečnosť pri rysovaní štvorcová sieť</p> <p>rysovanie štvorca a obdĺžnika v štvorcovej sieti označovanie vrcholov štvorca a obdĺžnika veľkým tlačným písmenom</p> <p>zväčšenie a zmenšenie rovinných útvarov v štvorcovej sieti</p> <p>podobné útvary (na propedeutickej úrovni) vrchol, hrana a stena kocky stavba z kociek, plán stavby z kociek (pôdorys stavby s vyznačeným počtom na sebe stojacich kociek) rady, stĺpce (pri stavbách z kociek)</p>

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť istú udalosť, možnú udalosť, nemožnú udalosť, ✓ rozhodnúť o pravdivosti (nepravdivosti) tvrdenia, ✓ rozlíšiť a správne použiť kvantifikované výroky, ✓ identifikovať a popísať pravidlo vytvorenej postupnosti čísel, znakov, symbolov, ✓ na základe identifikovaného pravidla doplniť do postupnosti niekoľko čísel, znakov, symbolov, ✓ vytvoriť systém pri hľadaní a zapisovaní rôznych dvojciferných (trojciferných, štvorciferných) čísel zložených z daných číslic (čísllice sa môžu aj opakovať), ✓ vytvoriť rôzne dvojciferné (trojciferné, štvorciferné) čísla z množiny číslic (čísllice sa môžu aj opakovať), ✓ vyriešiť slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou, ✓ vyriešiť nepriamo sformulované úlohy na násobenie a delenie v obore násobilky, ✓ zozbierať, zoskupiť, zaznamenať údaje rôznymi spôsobmi, ✓ z daných údajov vytvoriť prehľadnú tabuľku, ✓ doplniť do tabuľky chýbajúce údaje, 	<p>istá udalosť, možná udalosť, nemožná udalosť pravdivé tvrdenie, nepravdivé tvrdenie</p> <p>kvantifikované výroky: aspoň jeden, práve jeden, najviac jeden pravidlo vytvárania postupnosti pravidlo, symbol</p> <p>systém pri vypisovaní dvojciferných (trojciferných, štvorciferných) čísel slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou (na úrovni manipulácie a znázorňovania) nepriamo sformulované úlohy na násobenie a delenie</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ popísať časti tabuľky, orientovať sa v tabuľke, ✓ využívať tabuľku ako nástroj na riešenie úloh, ✓ orientovať sa v stĺpcovom grafe, ✓ dokresliť chýbajúce údaje do stĺpcového grafu, ✓ vyriešiť aplikačné úlohy súvisiace s orientáciou v tabuľke alebo stĺpcovom grafe, ✓ označiť a pomenovať jednotky času, ✓ premeniť jednotky času, ✓ určiť čas na digitálnych i ručičkových hodinách, ✓ znázorniť čas na digitálnych i ručičkových hodinách, ✓ zapísať čas z ručičkových hodín do digitálnych a naopak, ✓ vyriešiť aplikačné úlohy súvisiace s orientáciou v čase, ✓ nájsť niekoľko spôsobov zaplatenia danej sumy, ✓ vyriešiť primerané úlohy z oblasti finančnej gramotnosti. 	<p>zber údajov, rôzne spôsoby zaznamenávania údajov (grafické, numerické) časti tabuľky: riadok, stĺpec, údaj stĺpcový graf</p> <p>jednotky času: hodina, minúta, sekunda premena jednotiek času znázornenie času na ručičkových hodinách zapísanie času na digitálnych hodinách aplikačné úlohy</p> <p>numerické a slovné úlohy z oblasti finančnej gramotnosti</p>
--	---

Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v číselnom obore do 10 000

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ aktívne v komunikácii používať pojmy sčítanec, súčet, menšenec, menšiteľ, rozdiel, ✓ sčítať a odčítať prirodzené čísla spamäti, ✓ pri riešení úloh využiť komutatívnosť sčítania, ✓ písomne sčítať dve prirodzené čísla (algoritmus písomného sčítania), ✓ písomne odčítať dve prirodzené čísla (algoritmus písomného odčítania), ✓ písomne sčítať tri a viac prirodzených čísel, ✓ sčítať a odčítať prirodzené čísla s využitím kalkulačky, ✓ vyriešiť jednoduché úlohy na sčítanie (odčítanie) so zátvorkami, ✓ vyriešiť jednoduché rovnice, ✓ vyriešiť jednoduché slovné úlohy na sčítanie a odčítanie, ✓ vyriešiť zložené slovné úlohy, ✓ sformulovať text slovnej úlohy k numerickému príkladu, ✓ vyriešiť slovné úlohy s využitím zaokrúhlenia prirodzených čísel, ✓ odhadnúť výsledok úlohy, ✓ vyriešiť primerané slovné úlohy s neprázdny m prienikom, ✓ pri riešení slovnej úlohy využiť v prípade potreby jednotlivé elementy postupu riešenia, ✓ zmatematizovať primerané reálne situácie. 	<p>sčítanec, súčet, menšenec, menšiteľ, rozdiel pamäťové sčítanie a odčítanie: sčítanie a odčítanie celých desiatok, stoviek, tisícok</p> <p>pričítanie celej desiatky, stovky, tisícky k trojcifernému (štvorcifernému) číslu</p> <p>odčítanie jednociferného čísla, celej desiatky, stovky, tisícky od trojciferného (štvorciferného) čísla</p> <p>komutatívnosť ako vlastnosť sčítania (na propedeutickej úrovni) algoritmus písomného sčítania a odčítania dvoch prirodzených čísel bez prechodu i s prechodom cez základ 10</p> <p>sčítanie troch a viacerých prirodzených čísel sčítanie a odčítanie s využitím kalkulačky</p> <p>zátvorky, význam zátvoriek, počítanie úloh so zátvorkami sčítanie a odčítanie so zátvorkami</p> <p>rovnice (na propedeutickej úrovni)</p> <p>jednoduché slovné úlohy na sčítanie: určiť súčet, ak sú dané sčítance</p> <p>zväčšiť dané číslo o niekoľko jednotiek</p> <p>jednoduché slovné úlohy na odčítanie: určiť rozdiel dvoch čísel</p> <p>zmenšiť dané číslo o niekoľko jednotiek</p> <p>porovnať rozdielom</p> <p>zložené slovné úlohy typu: $a + b + c$, $a - b - c$, $a - (b + c)$, $(a + b) - c$, $a + (a + b)$, $a + (a - b)$</p> <p>odhad, približne, presne</p> <p>slovné úlohy s neprázdny m prienikom</p> <p>elementy postupu riešenia slovnej úlohy: čítanie textu slovnej úlohy s porozumením, zápis, grafické znázornenie slovnej úlohy, formulácia a vyriešenie matematickej úlohy, kontrola správnosti riešenia, odpoveď</p> <p>matematizácia reálnej situácie</p>

Násobenie a delenie prirodzených čísel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vynásobiť a vydeliť prirodzené čísla v obore násobilky do 100 spamäti, ✓ aktívne v komunikácii používať pojmy činiteľ, súčin, delenec, deliteľ, podiel, ✓ zväčšiť (zmenšiť) dané číslo niekoľkokrát, ✓ pri riešení úloh využiť komutatívnosť násobenia, ✓ vynásobiť a vydeliť prirodzené číslo 10, 100 a 1000, ✓ vyriešiť jednoduchú rovnicu na násobenie a delenie v obore násobilky, ✓ vyriešiť jednoduché úlohy na násobenie (delenie) so zátvorkami, ✓ vyriešiť jednoduché slovné úlohy na ✓ vytvoriť slovné úlohy k danému numerickému príkladu na násobenie a delenie v obore násobilky do 100, ✓ vyriešiť slovné úlohy na priamu úmernosť, ✓ vyriešiť zložené slovné úlohy, ✓ zmatematizovať primerané reálne situácie, ✓ pri riešení slovnej úlohy využiť v prípade potreby jednotlivé elementy postupu riešenia, ✓ znázorniť na primeranom geometrickom modeli danú časť celku (polovicu, tretinu, štvrtinu, ...). 	<p>násobenie a delenie použitím zautomatizovaného spoja činiteľ, súčin, delenec, deliteľ, podiel niekoľkokrát viac, niekoľkokrát menej</p> <p>komutatívnosť ako vlastnosť násobenia (na propedeutickej úrovni) násobenie a delenie číslami 10, 100 a 1000 rovnicu (na propedeutickej úrovni) okrúhle zátvorky, význam zátvoriek počítanie úloh so zátvorkami jednoduché slovné úlohy typu: určiť súčet viacerých rovnakých sčítancov zväčšiť dané čísla niekoľkokrát rozdeliť dané číslo na daný počet rovnako veľkých častí (delenie na rovnaké časti) rozdeliť dané číslo na čísla danej veľkosti (delenie podľa obsahu)</p> <p>zmenšiť dané číslo niekoľkokrát porovnať podielom priama úmernosť (na propedeutickej úrovni)</p> <p>zložené slovné úlohy typu: $a + a \cdot b$, $a + a : b$, $a \cdot b + c$, $a \cdot b + c \cdot d$ matematizácia reálnej situácie</p> <p>elementy postupu riešenia slovnej úlohy: čítanie textu slovnej úlohy, s porozumením, zápis, grafické znázornenie slovnej úlohy, formulácia a vyriešenie matematickej úlohy, kontrola správnosti riešenia, odpoveď</p> <p>geometrické modely zlomkov: úsečkový model, kruhový model, obdĺžnikový model (na propedeutickej úrovni)</p>

Geometria a meranie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ premeniť jednotky dĺžky (aj zmiešané), ✓ identifikovať a pomenovať mnohouholník (štvoruholník, päťuholník), ✓ vymenovať vrcholy a strany mnohouholníka (trojuholníka, štvorca a obdĺžnika, štvoruholníka, päťuholníka, ...) ✓ označiť vrcholy mnohouholníka (trojuholníka, štvorca a obdĺžnika, štvoruholníka, päťuholníka, ...), ✓ vyznačiť protíahlé i susedné strany štvorca a obdĺžnika, ✓ v štvorci a obdĺžniku vyznačiť uhlopriečky, ✓ popísať vlastnosti rovinných geometrických útvarov (trojuholník, štvorec, obdĺžnik), ✓ rozlíšiť, pomenovať kruh a kružnicu, ✓ určiť, vyznačiť a pomenovať v kružnici (kruhu) stred, polomer, priemer, ✓ narysovať kružnicu (kruh) pomocou kružidla, ✓ odmerať dĺžky strán trojuholníka, štvorca, obdĺžnika (s presnosťou na milimetre), ✓ narysovať trojuholník a pomenovať jeho vrcholy, ✓ určiť súčet dvoch a viacerých úsečiek graficky a numericky, ✓ určiť rozdiel dvoch úsečiek graficky a numericky, ✓ určiť násobok úsečky graficky a numericky, ✓ vypočítať obvod trojuholníka, štvorca a obdĺžnika ako súčet dĺžok strán, ✓ vytvoriť z kociek rôzne stavby podľa plánu, ✓ vytvoriť a slovne opísať vlastnú stavbu z kociek, nakresliť plán stavby z kociek. 	<p>premena jednotiek dĺžky (mm, cm, dm, m, km) zmiešané jednotky dĺžky premena zmiešaných jednotiek dĺžky</p> <p>mnohouholník, označenie mnohouholníka (<i>ABCD, ABCDE,...</i>)</p> <p>vrchol a strana trojuholníka, štvorca, obdĺžnika, štvoruholníka, päťuholníka,</p> <p>označenie vrcholov mnohouholníka veľkými tlačеныmi písmenami protíahlé a susedné strany uhlopriečka</p> <p>vlastnosti rovinných geometrických útvarov: počet strán, počet vrcholov, dĺžky susedných a protíahlých strán</p> <p>kruh, kružnica, kružidlo</p> <p>časti kružnice (kruhu) a ich označovanie: polomer (<i>r</i>), priemer (<i>d</i>, \varnothing), stred (<i>S</i>)</p> <p>rysovanie kružnice (kruhu):</p> <p>s ľubovoľným stredom a ľubovoľným polomerom s daným stredom a ľubovoľným polomerom s daným stredom a daným polomerom</p> <p>dĺžka strany trojuholníka, štvorca a obdĺžnika rysovanie ľubovoľného trojuholníka rysovanie trojuholníka, ak sú dané dĺžky jeho strán súčet, rozdiel dĺžok úsečiek; násobok dĺžky úsečky obvod štvorca, obdĺžnika a trojuholníka (na propedeutickej úrovni) ako súčet dĺžok strán</p>

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vytvoriť pravdivé (nepravdivé) tvrdenie, ✓ zdôvodniť pravdivosť (nepravdivosť) tvrdenia, ✓ vytvoriť zložené výroky a rozhodnúť o ich pravdivosti (nepravdivosti), ✓ vyriešiť slovné úlohy na výrokovú logiku, ✓ vyriešiť nepriamo sformulované úlohy na sčítanie a odčítanie v číselnom obore do 10 000, ✓ vyriešiť slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou, ✓ zozbierať, zoskupiť, zaznamenať údaje rôznymi spôsobmi, ✓ z daných údajov vytvoriť prehľadnú tabuľku, ✓ popísať časti tabuľky, orientovať sa v tabuľke, ✓ doplniť do tabuľky chýbajúce údaje, ✓ orientovať sa v stĺpcovom grafe, ✓ dokresliť chýbajúce údaje do stĺpcového grafu, ✓ vyriešiť aplikačné úlohy súvisiace s orientáciou v tabuľke alebo v stĺpcovom grafe, ✓ vyriešiť aplikačné úlohy súvisiace s orientáciou v čase, ✓ vyriešiť primerané úlohy z oblasti finančnej gramotnosti. 	<p>zdôvodnenie rozhodnutia o pravdivosti (nepravdivosti) tvrdenia zložené výroky s použitím spojok a, i, aj, tiež, zároveň, alebo (na propedeutickej úrovni) pravdivosť (nepravdivosť) zloženého výroku (na propedeutickej úrovni) slovné úlohy na výrokovú logiku nepriamo sformulované úlohy slovné úlohy s kombinatorickou motiváciou (na úrovni manipulácie a znázorňovania) časti tabuľky: riadok, stĺpec, údaj</p> <p>stĺpcový graf, údaje v stĺpcovom grafe, legenda aplikačné úlohy numerické a slovné úlohy z oblasti finančnej gramotnosti</p>

Informatika

Vzdelávací štandard stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Výkonový štandard predstavuje ucelený systém všeobecne formulovaných kognitívne odstupňovaných výkonov. Tieto výkony môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Stanovený učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôbi počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

1. Charakteristika predmetu

V predmete informatika sa prelínajú dve zložky. Jedna zložka je zameraná na získanie konkrétnych skúseností a zručností pri práci s počítačom i aplikáciami – na prácu s digitálnymi technológiami. Druhá zložka je zameraná na budovanie základov informatiky. Hlavne na riešenie problémov pomocou počítačov. Prvá zložka tvorí základ vyučovania informatiky v rámci primárneho vzdelávania a z väčšej časti sa prelína i celým nižším stredným vzdelávaním. Skúsenosti získané praktickou činnosťou v tejto oblasti sú potom dobrým predpokladom pre zvládnutie druhej zložky, ktorá má dominantné postavenie pri výučbe informatiky na strednej škole. Zároveň sa však druhá zložka objavuje už i v primárnom vzdelávaní, aj keď iba vo veľmi jednoduchej forme. Informatika zároveň pripravuje žiakov na to, aby korektne využívali takto na- dobudnuté zručnosti a poznatky i v iných predmetoch.

2. Ciele predmetu

Žiaci:

- uvažujú o informáciách a rôznych reprezentáciách, používajú vhodné nástroje na ich spracovanie,
- uvažujú o algoritmoch, hľadajú a nachádzajú algoritmické riešenia problémov , vytvárajú návody, programy podľa daných pravidiel,
- logicky uvažujú, argumentujú, hodnotia, konajú zdôvodnené rozhodnutia,
- poznajú princípy softvéru a hardvéru a využívajú ich pri riešení infromatických problémov,
- komunikujú a spolupracujú prostredníctvom digitálnych technológií, získavajú informácie na webe,
- poznajú, ako informatika ovplyvnila spoločnosť,
- rozumejú rizikám na internete, dokážu sa im brániť a riešiť problémy, ktoré sa vyskytnú,
- rešpektujú intelektuálneho vlastníctvo.

3. Vzdelávací štandard - 3. – 4. ročník

Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu obrázkov a animácií,✓ nájsť, odhaliť a opraviť chyby pri úprave obrázkov aj animácií.	<p><i>Pojmy:</i> oblasť, animácia</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> animácia ako postupnosť obrázkov</p> <p><i>Procesy:</i> kreslenie čiary, úsečky, obdĺžnika, štvorca, oválu, kruhu, používanie výplne, farby, palety farieb, nastavovanie hrúbky čiary, omaľovanie, pečiatkovanie, dokresľovanie, kreslenie základných geometrických tvarov, označovanie, presúvanie a kopírovanie oblasti, spustenie a zastavenie animácie, krokovanie a prepínanie sa medzi obrázkami animácie, kreslenie obrázkov animácie</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s textom

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu textu,✓ zašifrovať a rozšifrovať text podľa jednoduchých pravidiel (reprezentovať znaky a slová).	<p><i>Pojmy:</i> malé a veľké písmeno, znak, slovo, veta, symboly, číslica, znaky ako písmená, číslice, špeciálne znaky a symboly</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> slovo ako skupina písmen, veta ako skupina slov, odsek ako skupina viet, medzery a oddeľovače, obrázok a text, formátovanie textu, písmo + typ, veľkosť, hrúbka a farba písma (t. j. zvýraznenia), zarovnanie odseku, text ako postupnosť znakov,</p> <p><i>Procesy:</i> písanie na klávesnici, opravovanie, mazanie, výmena slov, vkladanie obrázkov (cez schránku), vloženie a odstránenie medzery (z chybného textu)</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s príbehmi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu príbehov.	<p><i>Pojmy:</i> snímka</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> snímky a ich poradie</p> <p><i>Procesy:</i> vytváranie príbehov, vloženie novej snímky, vloženie textu, vloženie obrázka, spustenie a zastavenie</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s multimédiami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ použiť konkrétne nástroje na prehratie zvukov,✓ použiť konkrétne nástroje na prehratie videa.	<p><i>Pojmy:</i> zvuk, hlas, hudba, prehrávač zvukov, video, prehrávač videa</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> hlasitosť zvuku</p> <p><i>Procesy:</i> prehrávanie, spustenie a zastavenie zvuku, nastavenie hlasitosti, spustenie prehrávanie a zastavenie videa</p>

Reprezentácie a nástroje – informácie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ zakódovať informáciu podľa pokynov do konkrétnej reprezentácie,✓ dekódovať informáciu z jednoduchých reprezentácií,✓ zvoliť si nástroj z danej skupiny nástrojov pre danú konkrétnu situáciu, problém.	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> vzťahy medzi jednotlivými typmi informácie, text a grafika</p>

Reprezentácie a nástroje – štruktúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadávať a získavať informácie z jednoduchej štruktúry podľa zadaných kritérií, ✓ organizovať informácie do štruktúr – podľa zadania vytvárať jednoduché štruktúry údajov, podľa konkrétnych jednoduchých pravidiel manipulovať so štruktúrami údajov, ✓ interpretovať údaje zo štruktúr – prerozprávať informácie z jednoduchej štruktúry vlastnými slovami. 	<p><i>Pojmy:</i> postupnosť, tabuľka (v zmysle frekvenčná a kódovacia tabuľka, slovník, mriežka), riadok, stĺpec</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> poradie objektov, pozícia v postupnosti, pozícia objektov v tabuľke, význam postupnosti a tabuľky</p> <p><i>Procesy:</i> práca s grafovými štruktúrami (s mapou, labyrintom, sieťou), zapisovanie, vyhľadávanie v jednoduchej štruktúre</p>

Komunikácia a spolupráca – práca s webovou stránkou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ použiť nástroje na prezeranie webových stránok, ✓ získať informácie z webových stránok. 	<p><i>Pojmy:</i> webová stránka, odkaz, prehliadač</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> adresa stránky identifikuje konkrétnu stránku a súvisí s jej obsahom a zobrazením, odkazy ako prepojenia na webové stránky a súbory, prehliadač ako nástroj na zobrazovanie webových stránok</p> <p><i>Procesy:</i> orientácia na webovej stránke, medzi webovými stránkami, používanie odkazov na iné webové stránky, návrat na predchádzajúcu navštívenú stránku</p>

Komunikácia a spolupráca – vyhľadávanie na webe

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyhľadať a získať informáciu na zadaných stránkach internetu, ✓ diskutovať o výsledkoch vyhľadávania, ✓ posúdiť správnosť výsledku. 	<p><i>Pojmy:</i> vyhľadávač</p> <p><i>Procesy:</i> vyhľadávanie obrázkov na zadaných stránkach, vyhľadávanie v mapách na internete</p>

Komunikácia a spolupráca – práca s nástrojmi na komunikáciu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zostaviť a poslať správu danému príjemcovi prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja, ✓ nájsť a zobrazíť prijatú správu od konkrétneho odosielateľa prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja, ✓ zhodnotiť správnosť e-mailovej adresy. 	<p><i>Pojmy:</i> správa, email, e-mailová adresa, kôš</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> e-mail ako správa pre adresáta, adresát, e-mail a program na prácu s e-mailom</p> <p><i>Procesy:</i> zadanie adresy, predmetu správy, napísanie emailu, odoslanie emailu, prijatie emailu, vymazanie emailu, dodržiavanie etikety</p>

Algoritmické riešenie problémov – analýza problému

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ navrhnuť riešenie, vyjadriť plán riešenia, ✓ rozhodnúť sa o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia (výroku), ✓ vybrať prvky alebo možnosti podľa pravdivosti tvrdenia, ✓ uvažovať o rôznych riešeniach. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> pravda – nepravda, platí – neplatí, áno/alebo/nie (neformálne)</p> <p><i>Procesy:</i> idea sekvencie príkazov, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia</p>

Algoritmické riešenie problémov – interaktívne zostavovanie riešenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ riešiť problém priamym riadením vykonávateľa (napr. robot, korytnačka),✓ aplikovať elementárne príkazy daného jazyka (zo slovníka príkazov) na riadenie vykonávateľa.	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> priamy príkaz – akcia vykonávateľa <i>Procesy:</i> riadenie vykonávateľa v priamom režime, používať jazyk vykonávateľa

Algoritmické riešenie problémov – pomocou postupnosti príkazov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ riešiť problém skladaním príkazov do postupnosti,✓ doplniť, dokončiť, modifikovať rozpracované riešenie,✓ interpretovať postupnosť príkazov,✓ vyhľadať chybu v postupnosti príkazov.	<i>Pojmy:</i> príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> ako súvisí príkaz/poradie príkazov a výsledok <i>Procesy:</i> zostavenie a upravenie príkazu/príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov

Algoritmické riešenie problémov – interpretácia zápisu riešenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ realizovať návod, postup, algoritmus riešenia úlohy – interpretovať ho, krokovať riešenie, simulovať činnosť vykonávateľa.	<i>Procesy:</i> krokovanie

Algoritmické riešenie problémov – hľadanie, opravovanie chýb

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ vyhľadať chybu vo výsledku po vykonaní algoritmu,✓ nájsť a opraviť chybu v návode, v zápise riešenia,✓ diskutovať o svojich riešeniach.	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> chyba ako zlý výsledok, chyba v návode <i>Procesy:</i> rozpoznanie chyby

Softvér a hardvér – práca so súbormi a priečinkami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ uložiť produkt do súboru podľa pokynov✓ otvoriť rozpracovaný produkt zo súboru podľa pokynov.	<i>Pojmy:</i> súbor, priečinok <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> v súbore je uložený nejaký obsah, rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií (súbor s obrázkom, súbor s textom) <i>Procesy:</i> vytvorenie, ukladanie dokumentov

Softvér a hardvér – práca v operačnom systéme

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ spustiť program/aplikáciu, ukončiť bežiacu aplikáciu a otvoriť v nej dokument,✓ prihlásiť sa a odhlásiť sa z programu/aplikácii.	<i>Pojmy:</i> aplikácia, ikona, okno, pracovná plocha <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> ikona ako reprezentácia programu alebo dokumentu

Softvér a hardvér – počítač a prídavné zariadenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ pracovať so základným hardvérom na používateľskej úrovni: ovládať programy myšou, písať na klávesnici.	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> rôzna funkčnosť klávesov (písmená, čísla, šípky, enter, medzera, shift, delete, diakritika,...) <i>Procesy:</i> pohyb, klikanie a ťahanie myšou, ovládanie kurzora na obrazovke

Softvér a hardvér – práca v počítačovej sieti a na internete

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ rozlíšiť e-mailovú a webovú adresu.	<i>Vlastnosti a vzťahy:</i> internet ako celosvetová počítačová sieť

Informačná spoločnosť – bezpečnosť a riziká

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ diskutovať o rizikách na internete, ✓ aplikovať pravidlá pre zabezpečenie e-mailu proti neoprávnenému použitiu.	<i>Procesy:</i> bezpečné správanie sa na internete

Informačná spoločnosť – digitálne technológie v spoločnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ diskutovať o digitálnych technológiách, o ich kladoch i záporoch ✓ diskutovať o využití konkrétnych nástrojov digitálnych technológií pri učení sa iných predmetov, diskutovať aj o tom, ako pomáhajú učiteľovi – ako pomáhajú žiakovi.	<i>Pojmy:</i> hry, filmy, hudba <i>Vlastnosti a vzťahy:</i> digitálne technológie okolo nás (aj napriek tomu, že na prvý pohľad nevyzerajú ako zariadenia s procesorom), digitálne technológie ako nástroje pre komunikáciu, digitálne technológie doma, v škole <i>Procesy:</i> používanie nástrojov na vlastné

	učenie sa, zábavu a spoznávanie
--	---------------------------------

Informačná spoločnosť – legálnosť používania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ diskutovať o princípoch dodržiavania základných autorských práv. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> autorské právo a jeho vzťah k autorovi, dielu a použitiu <i>Procesy:</i> legálnosť a nelegálnosť používania informácií (obrázky, hudba, filmy)</p>

Prvouka

Vzdelávací štandard prvouky nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard prvouky ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia v prvouke. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

Keďže predmet je vytvorený z obsahov dvoch vzdelávacích oblastí – prírodovednej a spoločenskovednej, výkonový štandard je rozdelený do dvoch častí, ktoré korešpondujú s danými vzdelávacími oblasťami. Spoznávanie prírodného prostredia je viazané s iným typom poznávacích procesov v porovnaní so spoznávaním spoločenského prostredia, preto zostali vzdelávacie oblasti v tomto dokumente formálne oddelené. Vytvorením spoločného predmetu pre dve vzdelávacie oblasti však naznačujeme možnosť vytvárať také tematické aktivity, v ktorých sa rozvíjajú vedomosti a spôsobilosti v oboch spomínaných vzdelávacích oblastiach.

1. Charakteristika predmetu

Prvouka vytvára vedomostný, spôsobilostný a postojový základ pre dva nadväzujúce predmety – prírodovedu a vlastivedu. Vo vlastivednej oblasti sa zameriava na poznávanie reálneho spoločenského priestoru prostredníctvom oboznamovania sa s fungovaním služieb, samosprávy a geografického opisu krajiny. V prírodovednej oblasti poznávaním organizmov, neživého prostredia a ich vzájomných vzťahov oboznamuje žiakov s reálnym prírodným priestorom prostredníctvom skúmania fungovania vybraných prírodných javov.

2. Ciele predmetu

Žiaci:

- rozvíjajú svoje predstavy o vybraných prírodných a spoločenských javoch,
- rozvíjajú svoje pozorovacie spôsobilosti tak, aby z bežne zažívaných situácií dokázali získať nové informácie a obohatiť si doterajšie poznanie,
- sú vedení k porovnávaniu predmetov a javov a k zoskupovaniu, triedeniu predmetov a javov podľa identifikovaných znakov,
- zovšeobecňujú na základe porovnávania,
- vytvárajú vlastný, argumentačne podložený úsudok,
- spolupracujú pri riešení jednoduchých skúmateľských aktivít, pričom súčasťou kooperácie je podieľanie sa na aktuálnom poznaní a jeho efektívnom využívaní pri tvorbe záveru (riešenia),
- argumentujú prostredníctvom vlastnej skúsenosti, t.j. rozvoja odbornej diskusie k danej téme, ktorá je adekvátne z hľadiska vekuprimeranosti žiakov,
- rozlišujú vhodné a nevhodné správanie v triede aj mimo nej,
- uvedomujú si a rešpektujú rozdielnosť u ľudí (rozumejú, že existujú podobnosti a rozdiely medzi skupinami ľudí),
- vysvetľujú význam pravidiel a predpisov v živote,
- rozlišujú riziká spojených s každodenným životom a možnosťami úrazu (šport, rekreácia a i.),
- poznajú bezpečnosť v domácom prostredí, v škole i na ceste do školy a v mimoškolských aktivitách,
- poznajú pravidlá správania sa v rizikových situáciách podľa vzoru (vedia ako a kde sa obrátiť o pomoc).

3. Vzdelávací štandard

- *vzdelávacia oblasť Človek a príroda*

Rastliny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ rozpoznať základné časti rastlín,✓ identifikovať základné časti rastlín (příhľava dvojdomá, púpava lekárska, rebríček obyčajný, kapsička pastierska, ruža šípová, pagaštan konský¹),✓ identifikovať päť podobností a päť odlišností v tvaroch, veľkosti, farbe základných častí rôznych rastlín,✓ na základe vlastného pozorovania triediť rastliny na byliny, kry a stromy,✓ deliť rastliny podľa tvaru listov na listnaté a ihličnaté,✓ opísať funkcie jednotlivých častí rastlín (napríklad: koreňom rastlina čerpá z pôdy vodu a živiny),✓ vysvetliť princíp opeľovania,✓ že plod je časť rastliny, ktorá vzniká z kvetu,✓ že plody obsahujú semená, z ktorých vyrastú nové rastliny.	<p>základné časti rastlín: koreň, stonka, list, kvet, plod byliny, kry, stromy životné prejavy rastlín – rast, vývin, rozmnožovanie</p>

¹ Z dôvodu odbornej korektnosti sú vo vzdelávacích štandardoch pri všetkých rastlinných a živočíšnych druhoch uvedené rodové aj druhové názvy organizmov. Štandardným výkonom žiaka prvého stupňa základnej školy je poznanie rodového názvu organizmov, uvedených vo vzdelávacom štandarde.

Živočíchy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ uviesť tri spoločné a tri rozličné znaky, ktorými sa živočíchy a rastliny vzájomne podobajú,✓ vysvetliť, ako sú živočíchy tvarom tela a spôsobom života prispôsobené prostrediu, v ktorom žijú (ako príklad použije: mačka domáca, dážďovka zemná, krt obyčajný, lastovička obyčajná, kapor obyčajný, voš detská),✓ na príkladoch uviesť rozdiely medzi suchozemskými a vodnými živočíchmi,✓ že živočíchy získavajú potravu rôznym spôsobom,✓ vysvetliť vzťah dravec a korisť,✓ vysvetliť význam maskovania živočíchov v prostredí,✓ identifikovať časť tela, ktorá zabezpečuje živočíchom pohyb,✓ triediť živočíchy podľa toho, čím a ako sa pohybujú a tieto✓ informácie dať do súvislosti s tým, kde a ako živočíchy žijú.	<p>životné prejavy živočíchov suchozemské a vodné živočíchy dravec, korisť končatiny</p>

Človek

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ identifikovať päť základných zmyslov človeka a im prislúchajúce zmyslové orgány,✓ vysvetliť význam zmyslových orgánov pre život človeka,✓ vysvetliť zásady starostlivosti o zrak a sluch,✓ vytvoriť závery o funkcii ušnice pri zachytávaní zvuku,✓ že orgány hmatu sú rozmiestnené po celom tele v koži a sú zodpovedné za jej citlivosť.	<p>zmysly: zrak, sluch, hmat, čuch, chuť, poruchy zraku</p>

Neživá príroda a skúmanie prírodných javov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť rozdiel medzi živými a neživými súčasťami prírody,✓ triediť na základe znakov, identifikovaných vlastným pozorovaním, prírodné objekty na živé, neživé a odumreté, vysvetliť, na čo všetko používa človek vodu a čo by sa stalo, ak by jej mal nedostatok,✓ vysvetliť, aký význam má voda v pôde a ako sa to týka človeka,✓ že voda sa vyskytuje v rôznych formách (niektoré vymenuje, napr. ľad, vodná para, sneh, dážď, námraza, rosa),✓ vymenovať tri typy vodných zdrojov,	<p>životné prejavy organizmov: pohyb, rast, príjem potravy, dýchanie, rozmnožovanie vodné zdroje (potok, rieka, jazero, more, podzemná voda), význam vody pre život svetelné zdroje, tieň, priehľadný, nepriehľadný materiál</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ na základe skúmania vytvoriť závery o priehľadnosti a priehľadnosti rôznych materiálov (prostredí), ✓ že hlavným zdrojom svetla je Slnko, ✓ vysvetliť, kedy sa vytvára a kedy sa nevytvára tieň, kedy sa vytvára dlhší tieň a kedy sa vytvára kratší tieň, kedy sa vytvára viac tieňov, ✓ vymenovať ďalšie zdroje svetla: plameň, blesk, žiarovka a iné elektrické zariadenia, ktoré vytvára človek, ✓ navrhnuť vlastný spôsob merania časového úseku, ✓ zostrojiť presýpacie hodiny, ✓ vysvetliť vzťah rýchlosti presypania presýpacích hodín a niektorých vlastností presýpanej látky na základe pozorovania presýpacích hodín, ✓ zostrojiť kyvadlo, ✓ vysvetliť vzťah rýchlosti kmitania kyvadla a niektorých vlastností kyvadla na základe pozorovania kyvadla. 	<p style="text-align: center;">meranie času, presýpacie hodiny, kyvadlo</p>
---	---

- **vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť**

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v budove školy (trieda, jedáleň, WC a i.), ✓ definovať pravidlá bezpečnosti pri návšteve školy, ✓ pomenovať významné orientačné body v blízkosti školy (budovy a i.), ✓ povedať zjednodušenú adresu školy a adresu svojho bydliska, ✓ rozlíšiť pojmy predtým, včera, dnes, potom a zajtra, ✓ identifikovať dni v týždni, ✓ čo škodí zdraviu, ✓ určiť členov rodiny vo vzťahu k sebe. 	<p>moja trieda, škola, bezpečnosť v škole, v triede, orientácia v priestore kde, tu, tam, vpravo, vľavo, hore, dolu, vpredu, vzadu</p> <p>škola, školský dvor, objekty v okolí školy, adresa školy, adresa môjho bydliska dni v týždni, začiatok, koniec, predtým, včera, dnes, potom, zajtra umývanie rúk, čistota tela, návšteva a správanie sa u lekára, v lekárni</p> <p>funkcia členov rodiny, prejav úcty k rodičom, starým rodičom a jednotlivým členom rodiny</p>

- **vzdelávacia oblasť Človek a príroda**

Rastliny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť päť príkladov rôznych prostredí a k nim príklady rastlín v nich žijúcich, ✓ vysvetliť na príkladoch, ako sa rastliny prispôbujú svojim tvarom a spôsobom života podmienkam, v ktorých žijú, ✓ vysvetliť, ako sú rastliny závislé od neživého prostredia, ✓ opísať tri životné prejavy rastlín, ✓ vysvetliť, kde a prečo je možné nájsť semená rastlín, ✓ zhodnotiť význam rastlinných semien pre život človeka, ✓ uviesť na príkladoch, že niektoré 	<p>rôznorodosť životných podmienok rastlín, prispôsobovanie sa prostrediu, životné prejavy rastlín význam rastlinných semien, rozširovanie semien, podmienky</p>

<p>semená majú vyvinuté nástroje na to, aby sa dostali čo najďalej od materskej rastliny,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť, z ktorej časti semena rastlina klíči a čo sa deje so zvyškom semena po jej vyklíčení, ✓ navrhnúť postup, ako je možné zistiť podmienky klíčenia semien, ✓ vysvetliť, akým spôsobom a prostredníctvom ktorých častí získavajú rastliny z prostredia vodu, vzduch a svetlo, ✓ navrhnúť postup na overenie predpokladov týkajúcich sa podmienok rastu rastlín. 	<p>klíčenia semien: vzduch, voda, teplo rast rastliny, životné podmienky rastlín: svetlo, teplo, vzduch, voda, pôda</p>
---	--

Živočíchy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ porovnať spôsob života živočíchov a rastlín, zistiť, že životné prejavy živočíchov sú podobné životným prejavom rastlín, ich spôsob života je však iný, ✓ že živočíchy (aj človek) sa postupne menia – rastú, vyvíjajú sa, dospievajú, starnú, ✓ uviesť príklady mláďat rôznych druhov živočíchov, ktoré sa nemusia podobať na dospelé jedince ✓ že dĺžka života živočíchov je rôzna, ✓ že človek získava potravu rôznym spôsobom ✓ vysvetliť na príkladoch, aký úžitok človeku poskytuje chov živočíchov, ✓ vysvetliť význam tvorby živočíšneho spoločenstva, ✓ spoznať včelu medonosnú, ✓ opísať spôsob života včiel a mravcov. 	<p>životné prejavy živočíchov a rastlín rast, vývin pestovanie úžitkových rastlín, zber divo rastúcich rastlín, lov divo žijúcich zvierat</p> <p>chov zvierat: kravy, ovce, sliepky, kone, včely spoločenský hmyz včelia rodina: matka, trúd, robotnica mravenisko</p>

Človek

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť, aký význam má pre človeka pohyb,✓ zistiť vlastným pozorovaním, že palec umožňuje realizovať najviac pohybov a úkonov, ktoré sú typické pre človeka,✓ že pohyb zabezpečujú svaly, ktoré sú upnuté na kosť, pomenovať niektoré hlavné kosti ľudského tela a identifikovať ich na vlastnom tele✓ vytvoriť jednoduchý nákres kostry ľudského tela (sústredí sa na to, že kosti sa nachádzajú v celom tele a sú pospájané kĺbmi),✓ že kosti rastú spolu s človekom až do dospelosti,✓ že kosti sa môžu zlomiť; zlomená kosť sa späť zrastie,✓ že človek pomocou svalov vykonáva rôznorodé pohyby,✓ skúmaním zistiť, že niektoré pohyby v tele sú ovládané vôľou (chcením) a niektoré mimo vôle človeka,✓ vymenovať päť rôznych pohybov, ktoré zabezpečujú svaly,✓ že svaly rastú, vyvíjajú sa a silnejú postupne s rastom a vývinom človeka,✓ vysvetliť únavu svalov a význam pravidelného cvičenia pre vývin✓ svalstva.	<p>pohyb ako prejav života</p> <p>kostra ľudského tela: lebka, chrbtica a stavce, rebrá, ramenná kosť, stehenná kosť, kĺb, zlomenina</p> <p>svaly ich význam a rozvoj, únava svalov, pohyby ovládané vôľou a pohyby realizované mimo vôle človeka</p>

Neživá príroda a skúmanie prírodných javov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť, čo obsahuje pôda a jednotlivé jej zložky zaradiť k živým, neživým alebo odumretým súčastiam,✓ uviesť medzi živými súčastami živočíchy, ktoré žijú v pôde a dýchajú vzduch prítomný v pôde,✓ uviesť vodu a vzduch ako neživé súčasti prírody,✓ že z pôdy sa do vody prítomnej v pôde uvoľňujú rôzne látky, ktoré potom rastliny prijímajú koreňmi a využívajú ich na svoj rast,✓ zistiť vlastnosti rôznych typov pôd,✓ vytvoriť zo skúmania závery o rôznych vlastnostiach pôd,✓ skúmať rozpúšťanie látok vo vode,✓ vytvoriť záver o tom, ktoré látky sa rozpúšťajú vo vode a ktoré nie,✓ skúmaním zistiť, akým spôsobom je možné rozpúšťanie urýchliť,✓ jednoducho vysvetliť, čo sa deje s látkou, ktorá sa vo vode rozpúšťa,✓ navrhnúť postup, ako zistiť prítomnosť látky vo vode,✓ opísať na základe pozorovania proces filtrácie,✓ čo je odparovanie,✓ vysvetliť, čo sa pri odparovaní deje s vodou a s látkou, ktorá bola vo vode rozpustená.	<p>zloženie pôdy, úrodnosť pôdy, znečistenie pôdy</p> <p>rozpúšťanie látok vo vode, zrýchľovanie rozpúšťania, filtrácia, odparovanie</p>

- **vzdelávacia oblasť Človek a spoločnosť**

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať cestu do školy, ✓ ovládať základné pravidlá bezpečnosti na ceste, ✓ určiť aktuálny rok, ✓ zaradiť mesiace v roku podľa ročných období od začiatku roka, ✓ určiť význam sviatkov (narodeniny, sviatky na Slovensku), ✓ že jeho obec je súčasťou Slovenska, ✓ rozpoznať štátne symboly (štátnu vlajku a štátny znak SR), ✓ odlíšiť jednotlivé prvky krajiny, ✓ opísať krajinu v okolí školy/bydliska (podľa obrázkov) počas roka, ✓ uviesť dôvody, prečo ľudia cestujú, ✓ odlíšiť druhy dopravy, ✓ porozprávať o javoch v krajine, ktoré sú pri cestovaní zaujímavé (atrakcie, pamiatky, príroda a i.), ✓ odlíšiť vybrané profesie a ich náplň, ✓ opísať úlohu hasičov, policajtov a záchranej zdravotnej služby, ✓ zvládnuť postup, ako privolať pomoc, ✓ určiť čas celých hodín na klasických a digitálnych hodinách. 	<p>cesta do školy, priechod pre chodcov, semafor</p> <p>kalendár – rok, mesiac, týždeň, deň, dátum, sviatky, rodina, narodeniny</p> <p>jeseň (september, október, november), zima (december, január, február), jar (marec, apríl, máj), leto (jún, júl, august)</p> <p>Vianoce, Nový rok, vznik Slovenskej republiky, Veľká noc, Pamiatka zosnulých</p> <p>Slovensko – štátna vlajka, štátny znak</p> <p>prvky krajiny (polia, lúky, lesy, rieky, jazerá, vrchy, rovina, domy a cesty)</p> <p>cestovanie, práca, škola, dovolenka, druhy dopravy (auto, autobus, vlak, lietadlo, loď), spoznávanie krajiny, pamätihodnosti povolania ľudí (lekár, učiteľ, vedec, strojník, pekár, mäsiar, obchodník a i.)</p> <p>zásady bezpečnosti, slnečné žiarenie, oheň, elektrický prúd a iné nebezpečné predmety, postup pri volaní hasičov (150), záchranej zdravotnej služby (155), polície (158), tiesňová linka (112)</p>

Prírodoveda

Vzdelávací štandard prírodovedy nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard prírodovedy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia prírodovedy. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

1. Charakteristika predmetu

Vzdelávací štandard predmetu je konštruovaný tak, aby si žiaci postupne systematizovali poznatky o prírode, ktoré nadobudli spontánnym učením, pričom najskôr sa sústredia na opis pozorovaných skutočností, rozvíjajú si pozorovacie a kategorizačné spôsobilosti. Neskôr sa sústredia na rozširovanie poznania tým, že sa snažia skúmať fungovanie vybraných prírodných javov.

Rozvíjané sú spôsobilosti potrebné pre objektívne skúmanie sveta a vyhľadávanie informácií v rôznych druhoch sekundárnych zdrojov. Učiteľ vedie žiakov do situácií, v ktorých je ich úlohou vyjadrovať aktuálne poznanie, diskutovať s vrstovníkmi o vysvetleniach pozorovaných skutočností. Zároveň poskytuje žiakom dostatok času na skúmanie situácií a javov tak, aby sami získali nové poznanie, ktoré je funkčne začlenené v ich aktuálnom systéme vedomostí. Učiteľ usmerňuje žiakov, ktorých úlohou je samostatne tvoriť nové poznatky vlastnou bádateľskou činnosťou. Prírodoveda vedie žiakov k premýšľaniu, skúmaniu, hľadaniu informácií, zvažovaniu, usudzovaniu a k tvorbe záverov, ktoré sú argumentačne podložené, či už minulou a aktuálnou skúsenosťou, alebo inak získavanými objektívnymi informáciami.

2. Ciele predmetu

Cieľom prírodovedy je rozvoj prírodovednej gramotnosti žiakov. Prírodoveda rozvíja vo vzájomnej súčinnosti všetky tri zložky prírodovednej gramotnosti:

- žiacke aktuálne poznanie (prírodovedné pojmy, koncepty);
- poznávacie procesy žiaka potrebné pri úprave aktuálnych a tvorbe nových prírodovedných poznatkov (rozvíja induktívne poznávanie žiaka);
- špecifické prírodovedné postoje, ktoré vedú žiaka k uvedomenému využívaniu vedomostí.

Žiaci:

- spoznávajú životné prostredie a pozorujú zmeny, ktoré sa v ňom dejú,
- vyjadrujú svoje predstavy o javoch slovom a obrazom, diskutujú o svojich aktuálnych predstavách,
- argumentujú a menia svoje naivné predstavy a vysvetlenia vplyvom argumentácie a/alebo vlastného bádania,
- samostatne vyhľadávajú informácie v rôznych informačných zdrojoch a vo vybraných prírodovedných témach vedú veku primeranú a úrovni poznania zodpovedajúcu diskusiu,
- pozorujú detaily prírodných objektov a prírodných javov a na ich základe rozvíjajú svoje aktuálne poznanie,
- kategorizujú prírodné objekty na základe pozorovateľných znakov,
- identifikujú faktory (premenné), ktoré vplyvajú na priebeh pozorovaných či skúmaných situácií a javov,
- experimentujú so zmenami podmienok a vyslovujú závery z vlastného bádania,
- vytvárajú si vlastné poznámky z prírodovednej aktivity a uvedomujú si ich význam pri tvorbe záveru zo zrealizovanej činnosti,
- majú osvojené základné prírodovedné pojmy, pričom ich vzájomne prepájajú a vytvárajú vysvetlenia,
- odlišujú vedeckú terminológiu od bežnej, hovorovej komunikácie,
- chápu význam výsledkov vedy pre každodenný život a objektívne posudzujú pozitívne a negatívne vplyvy vedy a technológií na prírodu a celkové životné prostredie,
- citlivo pristupujú k živej prírode,
- majú tendenciu vytvárať vysvetlenia,
- dokážu meniť svoje predstavy o skutočnosti, ak sú ovplyvňované logickou argumentáciou.

3. Vzdelávací štandard

Rastliny a huby

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ opísať životný cyklus známeho rastlinného druhu: stromu – pagaštan korský; byliny – fazuľa obyčajná,✓ že niektoré rastliny žijú kratšie a iné dlhšie,✓ že rastlina počas života kvitne a prinesie semená,✓ že zo semien na jar vyrastajú nové rastliny,✓ že niektoré rastliny na jar nevyrastajú zo semien, ale z koreňov, hlúč alebo cibúl, ktoré sú počas zimy ukryté v zemi,✓ hodnotiť význam stromov (lesa, dreva) pre človeka,✓ skúmať život na vybranom strome,✓ vyhľadať chýbajúce informácie a zistenia prezentovať,✓ rozpoznať typické poľné plodiny,✓ hodnotiť význam pestovania vybraných poľných plodín,✓ že mnohé rastliny obsahujú látky, ktoré pomáhajú liečiť zranenia a ochorenia,✓ že liečivé látky sa nachádzajú v rôznych častiach rastliny (uvedie päť príkladov), pripraviť z liečivých bylín odvar a výluh a vysvetliť medzi nimi rozdiel,✓ že neznáma rastlina môže byť jedovatá,✓ vysvetliť, akým spôsobom sa môže jed dostať do tela,✓ že huby nepatria medzi rastliny,✓ určiť na piatich hubách, či sú jedlé, nejedlé alebo jedovaté,✓ že medzi huby zaraďujeme aj plesne a kvasinky.	<p>životný cyklus rastlín, dĺžka života rastlín význam lesa pre človeka zemiak (ľuľok zemiakový), cukrová repa, pšenica ozimná¹</p> <p>liečivé rastliny, odvar, výluh, žihľava dvojdomá, repík lekársky, lipa malolistá, skorocel kopijovitý, materina dúška jedovaté rastliny</p> <p>jedlé, nejedlé a jedovaté huby, plesne, kvasinky</p>

¹ Z dôvodu odbornej korektnosti sú vo vzdelávacích štandardoch pri všetkých rastlinných a živočíšnych druhoch uvedené rodové aj druhové názvy organizmov. Štandardným výkonom žiaka prvého stupňa základnej školy je poznanie rodového názvu organizmov uvedených vo vzdelávacom štandarde.

Živočíchy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ opísať spôsob života vybraných zástupcov živočíšnej ríše (ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce, bezstavovce),✓ opísať vzťah vybraných živočíšnych druhov k prostrediu, v ktorom žijú.	<p>ryby: kapor obyčajný, štika obyčajná;</p> <p>obojživelníky: skokan hnedý;</p> <p>plazy: jašterica múrová, užovka obyčajná;</p> <p>vtáky: sýkorka veľká, lastovička obyčajná, drozd čierny;</p> <p>cicavce: jež tmavý, krt obyčajný, mačka domáca;</p> <p>živočíchy bez vnútornej kostry: babôčka pávoooká, slimák záhradný</p>

Človek

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ že trávenie je proces, pri ktorom si človek ponecháva v tele z potravy látky, ktoré potrebuje a zvyšok z tela vylučuje,✓ vysvetliť proces trávenia človeka,✓ zakresliť časti tráviacej sústavy,✓ vysvetliť, čo sa v zakreslených častiach sústavy deje s potravou,✓ zdôvodniť, na čo človek využíva získanú energiu a stavebné látky,✓ vysvetliť vznik obezity,✓ vysvetliť princíp potravinovej pyramídy,✓ vytvoriť týždenný jedálny lístok založený na vedomostiach o správnej životospráve,✓ vysvetliť, ako sa dostáva voda do organizmu a ako sa z neho vylučuje,✓ zakresliť, ako sa voda dostáva do organizmu a ako sa z neho vylučuje,✓ vysvetliť pitný režim,✓ realizovať prieskum o pitnom režime, zhodnotiť výsledky prieskumu vzhľadom na vedomosti o správnej životospráve, odporučiť zmeny v pitnom režime.	<p>trávenie, energia, stavebné látky, obezita, potravinová pyramída vylučovanie, moč, potenie, pitný režim</p>

Neživá príroda a skúmanie prírodných javov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ že vzduch je potrebný pre život mnohých organizmov, ✓ že vzduch sa nachádza všade, vyplňa priestory, ktoré sa zdajú byť prázdne, ✓ že vietor je pohybujúci sa vzduch, ✓ vysvetliť vznik vetra použitím poznatku o stúpaní teplého a klesaní studeného vzduchu, ✓ vysvetliť fungovanie teplovzdušného balóna, ✓ navrhnúť spôsob merania rýchlosti a smeru prúdenia vzduchu, ✓ navrhnúť spôsob, akým je možné merať množstvo zrážok, ✓ realizovať dlhodobé pozorovanie znakov počasia a z výsledkov vyvodiť závery, ✓ že najväčším zdrojom tepla je Slnko, ✓ že teplo vzniká aj horením látok alebo trením, ✓ že teplo tvorí aj väčšina živočíchov, ✓ že teplo spôsobuje zvyšovanie teploty látok, ✓ skúmať stálosť telesnej teploty, ✓ porovnať telesnú teplotu detí a dospelých, vysvetliť na príkladoch rozdiel, že niektoré látky sa zahrievajú rýchlejšie a iné pomalšie, ✓ že látky môžu byť v troch skupenstvách – tuhé, kvapalné a plynné, ✓ vysvetliť zmeny skupenstiev na príklade vody a použiť pri tom pojmy topenie, vyparovanie a tuhnutie, ✓ vysvetliť vznik dažďa, snehu a hmly, pričom využije poznatky o skupenských premenách, ✓ vysvetliť kolobeh vody v prírode, 	<p>vzduch, kyslík, oxid uhličitý, prúdenie vzduchu, vietor, zrážky, teplota prostredia teplo, teplota, teplomer, telesná teplota</p> <p>kolobeh vody v prírode, dážď, sneh, hmla, topenie, vyparovanie, tuhnutie, tuhé, kvapalné a plynné látky, rozpúšťanie a topenie plávajúce a neplávajúce predmety, nadľahčovanie telies vo vode, objem a hmotnosť</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť na príkladoch rozdiel medzi rozpúšťaním a topením, ✓ že niektoré látky plávajú na vode, iné klesajú ku dnu, ✓ navrhnúť postup, ako z neplávajúceho predmetu vytvoriť plávajúci a naopak, ✓ že predmety sa javia na vzduchu ťažšie ako vo vode, ✓ že objem vyjadruje to, akú časť priestoru predmet zaberá, ✓ navrhnúť postup porovnávania (merania) objemu a hmotnosti dvoch predmetov. 	
--	--

Prírodné spoločenstvá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať les ako spoločenstvo rastlín a živočíchov, ktoré sú vzájomne na sebe závislé, ✓ vysvetliť život živočíchov v lese, ✓ opísať spôsob života typických zástupcov lesného spoločenstva, ✓ že rastliny vyžadujú pre svoj život rôznorodé podmienky, ✓ navrhnúť postup skúmania rôznorodosti lúčneho porastu, ✓ vysvetliť život živočíchov v lúčnom poraste, ✓ opísať spôsob života typických zástupcov lúčneho spoločenstva, ✓ vysvetliť vznik polí obrábaním, ✓ vysvetliť význam polí pre človeka, ✓ porovnať pole s lúkou, ✓ vytvoriť, na základe porovnania poľa s lúkou, závery o rôznorodosti rastlínstva, ✓ vysvetliť život živočíchov na poli, ✓ opísať spôsob života typických 	<p>dub letný, buk lesný, hrab obyčajný, borovica lesná, jeleň lesný, medveď hnedý, veverica stromová, sova lesná zvonček konársky, rumanček roľný, nevädza poľná, lipnica lúčna,</p> <p>čakanka obyčajná, koník lúčny, čmeľ zemný, križiak obyčajný obrábanie pôdy, poľné plodiny, zajac poľný, králik poľný, sokol sťahovavý, škrečok poľný vrba biela, jelša lepkavá, trst' obyčajná, lekno biele, kapor obyčajný, šťuka obyčajná, kačica divá, vážka, komár potravové reťazce a potravové siete plesnivec alpský, črievičník papučka, bleduľa jarná, rys ostrovid, vydra riečna, medveď hnedý</p>

poľných živočíchov,

- ✓ vysvetliť, že rastliny, ktoré žijú v blízkosti vodných zdrojov vyžadujú väčšie množstvo vody, v inom prostredí by neprežili,
- ✓ vysvetliť, ako sa vodné rastliny prispôbili životu vo vode,
- ✓ vysvetliť, že voda je prostredím pre život mnohých živočíchov,
- ✓ uviesť príklady živočíchov žijúcich priamo vo vode,
- ✓ uviesť príklady živočíchov žijúcich pri vode a vodný zdroj je pre nich zdrojom potravy,
- ✓ uviesť príklady živočíchov, ktoré potrebujú vodu len na rozmnožovanie,
- ✓ že potravný reťazec vyjadruje potravnú závislosť jednotlivých organizmov žijúcich na určitom území,
- ✓ zostaviť na základe informácií, ktoré má o organizmoch žijúcich na vybranom území, potravný reťazec
- ✓ vyhľadať v informačných zdrojoch chýbajúce informácie o spôsobe života organizmov,
- ✓ že niektoré rastliny sú na pokraji vyhynutia, preto sú zákonom chránené,
- ✓ vysvetliť narušenie rovnováhy potravného reťazca pri vyhynutí určitej rastliny,
- ✓ vysvetliť, čo sa môže stať, ak úplne vyhynie niektorý živočíšny druh,
- ✓ uvažovať o vzťahoch medzi rastlinami, živočíchmi a prostredím.

Človek

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ že vdychovaný vzduch sa od vydychovaného odlišuje tým, že obsahuje menej kyslíka a viac oxidu uhličitého,✓ že pri zvýšenej námahe potrebuje človek viac energie (potravu) aj kyslíka (dýcha rýchlejšie),	<p>dýchanie, spotreba kyslíka, pľúca</p> <p>kvapôčková infekcia a pôvodcovia ochorení, kašeľ, kýchanie srdce, tep krv, červené krvinky, biele krvinky, krvné doštičky cievy, krvný obeh rozmnožovanie človeka, počatie, tehotenstvo, pôrod, detstvo, dospelosť, staroba, smrť</p>
<ul style="list-style-type: none">✓ že vo vydychovanom vzduchu sa nachádza veľa vody v podobe vodnej pary,✓ vysvetliť proces dýchania,✓ zakresliť proces dýchania,✓ navrhnúť postup, ako zistiť, či človek dýcha,✓ že so vzduchom sa do organizmu môžu dostať aj nečistoty alebo pôvodcovia ochorení,✓ že na zachytávanie nečistôt a pôvodcov ochorení slúži hlien, ktorý sa vylučuje v nose a v hrdle,✓ vysvetliť prenos ochorenia prostredníctvom kvapôčkovej infekcie,✓ vysvetliť obranné mechanizmy - kýchanie a kašľanie,✓ že srdce je sval,✓ že srdce je duté a pracuje ako pumpa na krv,✓ že na srdce sú napojené cievy, ktoré rozvádzajú krv po celom tele,✓ kde sa nachádza srdce, aký má tvar a aké je veľké,✓ že činnosť srdca sa prejavuje ako tep,✓ vysvetliť, ako a prečo sa zrýchľuje tep pri vynakladaní námahy,✓ že pravidelným cvičením sa trénuje aj srdce,✓ že krv je tekutina, ktorá rozvádzá po tele potrebné látky,	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť, akým spôsobom sa tieto látky dostávajú do krvi, že v krvi sa nachádzajú červené krvinky, biele krvinky a krvné doštičky, ✓ vysvetliť význam darcovstva krvi, ✓ že krv je rozvádzaná po tele cievami, ✓ že cievy sa nachádzajú v celom tele, ✓ že cievy sa rozvetvujú od najhrubších vychádzajúcich zo srdca, po najtenšie nachádzajúce sa v pokožke, ✓ vysvetliť krvný obeh, ✓ zakresliť krvný obeh, ✓ vysvetliť, ako sa krvou dostávajú lieky, ale aj jedy do rôznych častí tela, ✓ že na splodenie dieťaťa je potrebný dospelý muž a dospelá žena, ✓ že po oplodnení ženy mužom sa v tele ženy vyvíja dieťa – žena je tehotná, ✓ že dieťa sa v tele ženy vyvíja približne deväť kalendárnych mesiacov, pričom matka je s dieťaťom spojená pupočnou šnúrou, cez ktorú dieťa od matky prijíma potrebné látky a kyslík, ✓ vysvetliť význam rodiny pri rozmnožovaní človeka, ✓ opísať vývin človeka od počatia až po starobu a sústrediť sa na zmeny v raste a vývine organizmu. 	
---	--

Neživá príroda a skúmanie prírodných javov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ že niektoré predmety padajú k zemi rýchlejšie, iné pomalšie, ✓ skúmaním zistiť, že to, ako rýchlo predmety padajú k zemi, závisí od veľkosti a tvaru predmetov, ✓ skúmaním zistiť, že to, ako rýchlo predmety padajú k zemi, závisí od výšky, z ktorej padajú a od spôsobu hodu predmetov, 	<p>spomaľovanie a zrýchľovanie pádu predmetov magnet, magnetické pole, kompas páka, hojdačka, rovníramenné váhy, nožnice, kliešte, páčidlo, veslo, kľučka, pevný bod kladka, lanovka, stavebná kladka, posilňovacie stroje, pevná kladka, voľná kladka, kladkostroj naklonená rovina: svahové cesty –</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ že magnet je predmet, ktorý priťahuje niektoré kovové predmety a nepriťahuje žiadne nekovové predmety, ✓ skúmaním zistiť, že magnet pôsobí do určitej vzdialenosti – má okolo seba tzv. magnetické pole, ✓ navrhnúť postup, pomocou ktorého porovná veľkosť (odmeria) magnetického poľa dvoch magnetov, ✓ vysvetliť, ako sa k sebe správajú dva magnety, ✓ ako sa používa kompas, ✓ že pomocou páky môžeme nadvihnúť ťažké predmety s menšou námahou, ✓ použiť páku, ✓ skúmaním zistiť, že čím dlhšia je páka, tým menej sa pri nadvihovaní namáhame, ✓ že pomocou kladky môžeme dvíhať ťažké predmety s menšou námahou, ✓ zostrojiť pevnú kladku, voľnú kladku aj kladkostroj, ✓ že pomocou naklonenej roviny dokážeme vyniesť veľký náklad do výšky s menšou námahou, ✓ skúmať zmenu vynaloženej námahy pri zmene sklonu naklonenej roviny, ✓ vytvoriť z vlastného skúmania závery, ✓ že ozubené koleso je koleso, ktoré má na okraji zuby; tie zapadajú do zubov iných ozubených kolies, ✓ vysvetliť, že použitím kombinácie väčších a menších kolies a ozubnice (ozubenej reťaze) môžeme meniť smer točenia ozubených kolies, rýchlosť ich točenia aj námahu, ktorú je potrebné na točenie vynaložiť, ✓ že Zem je planéta, ktorá obieha okolo hviezdy nazývanej Slnko, ✓ že Zem má približne guľovitý tvar a okolo Zeme obieha jej družica-Mesiac, ✓ že Zem sa okrem pohybu okolo Slnka otáča aj okolo vlastnej osi, ✓ že Zem sa okolo vlastnej osi otočí za jeden deň (24 hodín) a obehne okolo Slnka za jeden rok (365 dní), 	<p>serpentín; skrutka, sekera, pluh, klin ozubené koleso: bicykel, hodiny, kuchynský mechanický šľahač, mechanická vrtáčka, vodný a veterný mlyn, súkolesie, ozubnica Zem ako planéta, Mesiac ako družica Zeme, Slnko ako hviezda Slnčná sústava, Merkúr, Venuša, Zem, Mars, Jupiter, Saturn, Urán, Neptún, súhvezdie, Veľký voz, Orion</p> <p>hvezdáreň, ďalekohľad, podmienky života na Zemi a vo vesmíre</p>
--	---

<p>demonštrovať na modeli Zeme rotáciu planéty okolo vlastnej osi a zároveň rotáciu okolo Slnka,</p> <ul style="list-style-type: none">✓ že Mesiac nesvieti, ale odráža svetlo dopadajúce naň zo Slnka,✓ vymenovať v poradí planéty slnečnej sústavy: Merkúr, Venuša, Mars, Jupiter, Saturn, Urán a Neptún,✓ že planéty spolu tvoria slnečnú sústavu,✓ charakterizovať súhvezdie ako viditeľné usporiadanie hviezd do rozpoznateľného obrazca,✓ rozpoznať hlavné súhvezdie zimnej oblohy – Orion a hlavné súhvezdie letnej oblohy – Veľký voz,✓ graficky znázorniť usporiadanie slnečnej sústavy,✓ že vo vesmíre nie je vzduch,✓ vysvetliť, akými spôsobmi človek skúma vesmír,✓ zvážiť, aké podmienky by musela mať planéta na to, aby na nej človek prežil.	
---	--

Vlastiveda

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z vlastivedy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

1. Charakteristika predmetu

Vlastiveda v 3. a 4. ročníku má osobité, nezastupiteľné postavenie vzhľadom na význam v utváraní predstáv o bezprostrednom mieste života žiakov (priestorový aspekt) a historickom období, v ktorom žijú (časový aspekt). Svojím zameraním má za cieľ podnecovať, motivovať žiakov na rozprávanie o danej téme (či už na základe vlastných skúseností, podľa obrázka a i.) a v čo najväčšej miere využívať heuristický rozhovor a zážitkové učenie.

Vlastivedné – motivačné poznávanie začína v 1. a 2. ročníku (prvouka) spoznávaním okolia školy a bydliska a postojmi k spoločnosti, pokračuje v 3. ročníku (Moja obec) a končí vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku).

Vlastiveda v 3. ročníku (Moja obec) je obsahovo naplnená emotívnym (dobrodružným) poznávaním, pozorovaním a hodnotením javov a celkovo dojmami z vlastnej obce (okolie školy) v časových premenách jednotlivých ročných období (aj s aspektom starostlivosti o bezpečnosť a zdravie). Nezastupiteľná je vlastivedná vychádzka, ktorá má motivačno-heuristický charakter. Vybrané témy, napr. orientácia v okolí školy, sa odporúča realizovať formou pozorovania mimo triedy, ak sú na to možnosti. Delí sa na spoznávanie miestnej krajiny (jednoduchá práca s nákresmi) a orientáciu v čase (plynutie kalendárneho a školského roka, významné sviatky počas roka, tradície a i.). Na ne nadväzuje rozprávanie o doprave, o pamätihodnostiach. Osobitá pozornosť sa venuje pozorovaniu, skúmaniu prírody, jej zložiek, ale rovnako aj pamiatok v okolitej krajine.

Vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku) žiaci spoznajú najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov. Tieto cesty sa realizujú prostredníctvom „výletov“ od Tatier k Dunaju, od Dunaja k Hornádu, od Hornádu po Dunajec. Výlety po Slovensku sú zamerané na zážitkové (názorné) spoznávanie regiónov. Dôraz je na práci s

mapami, príbehmi a ilustráciami. Mapy použité v 3. a 4. ročníku sú zamerané a prispôbené vyučovaniu vlastivedy. Každý zemepisný názov z textu nájdú žiaci na mape, obrázku aj kresbe. Používajú sa veľmi jednoduché mapy, ktoré pri ústnom, či písomnom preverovaní vedomostí pomáhajú žiakom (nič sa neučia naspamäť). Základ tvorí „Čítanie mapy – prstom po mape“ a prerozprávanie príbehov podľa obrázkov.

2. Ciele predmetu

Žiaci:

- skúmajú, pozorujú a bádajú v kraji, v ktorom žijú,
- porozprávajú o svojej obci (mesto, dedina – o krajine svojho okolia) a určia jednotlivé prvky – časti svojej obce,
- orientujú sa v rodnom kraji pomocou svetových strán a významných objektov,
- rozlišujú primerane vzťahy a väzby prírodného a spoločenského charakteru vo svojej obci, doma i v škole,
- použijú poznatky zo svojich pozorovaní a skúseností,
- identifikujú a odlišia, čo vytvorila príroda a čo človek,
- rozprávajú o premenách prírody počas roka (vyhľadajú v kalendári významné dni),
- ukážu na mape (prispôbenej vlastivede v 4. ročníku) vybrané pohoria, jaskyne, rieky, mestá a iné,
- opíšu (pomocou obrázkov) pojmy, krajinu, pamiatky, ktoré už nie sú z ich bezprostredného okolia,
- prerozprávajú obsah povesti podľa výberu,
- porozprávajú o významných historických udalostiach,
- vedia čítať mapu a rozprávať podľa ilustrácií a fotografií
- vypátrajú pútavé skutočnosti o rôznych častiach Slovenska,
- porovnávajú jednotlivé oblasti so svojou obcou.

3. Vzdelávací štandard

Moja obec

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ napísať presný názov svojej obce (presnú adresu školy a bydliska),✓ zaradiť obec, kde býva, medzi mestá alebo dediny,✓ určiť smer na sever podľa poludňajšieho tieňa a identifikovať svetové strany v krajine,✓ orientovať sa v okolí školy a bydliska pomocou svetových strán a významných objektov v miestnej krajine,✓ porozprávať vlastnými slovami cestu do školy alebo zo školy domov,✓ opísať svoju obec (napr. aké domy, ulice – pozná, možno aj vymenovať, blízka rieka, park a iné),✓ zhotoviť jednoduchý náčrt okolia školy a bydliska,✓ ukázať na mape Slovenska svoju obec,✓ identifikovať na mape Slovenska pohoria, nížiny, rieky a cesty (podľa farieb),✓ opísať spôsob života obyvateľov obce – iné v meste, iné na dedine, ako sa starať o svoje okolie, ako tráviť voľný čas,✓ charakterizovať zmeny vo svojej obci (v prírode) na jeseň a použiť pri tom vlastné pozorovania i skúsenosti (dĺžka dňa a iné),✓ porozprávať, ako si ľudia pripomínajú svojich predkov a priateľov (Pamiatka zosnulých) na jeseň,✓ zostrojiť časovú priamku vlastnej rodiny a rodinných príslušníkov,✓ charakterizovať zmeny vo svojej obci v zime (vlastné pozorovania),	<p>moja obec, miestna krajina, okolie školy, bydliska</p> <p>smer na sever (podľa poludňajšieho tieňa), svetové strany cesta do školy a bezpečnostné pravidlá pri ceste do školy znaky jesene, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, zber úrody, príprava živočíchov na zimu predkovia, dedina alebo mesto (aj s opisom) a jej obyvatelia znaky zimy, starostlivosť o zver v prírode zimné sviatky, pamätihodnosti</p> <p>významní rodáci, zmienky o obci a jej okolí v povestiach, piesňach, známe udalosti v obci, historické pamiatky v obci znaky jari, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, jaré práce veľkonočné sviatky a tradície, plán, mapa danej krajiny znaky leta, zmeny v prírode a dĺžky dňa a noci, dozrievanie novej úrody, starostlivosť živočíchov o mláďatá, oddych a rekreácia počas letných prázdnin, starostlivosť o zdravie a bezpečnostné pravidlá počas letných aktivít časová priamka (vizualizácia času)</p>

<ul style="list-style-type: none">✓ vlastnými slovami porozprávať o sviatočných dňoch v obci na rozhraní kalendárnych rokov (Vianoce, Silvester, Nový rok, Traja králi),✓ opísať druhy dopravy v obci (zopakovať si bezpečnosť na cestách),✓ opísať podľa náčrtu cestu do stredu obce (mesta, dediny),✓ určiť dve historické pamiatky vo svojej obci,✓ prerozprávať jednu povesť, pieseň, či báseň, ktorá sa viaže k obci alebo jej okoliu,✓ určiť, aké významné kultúrne a športové podujatie sa v obci konajú,✓ charakterizovať zmeny v prírode na jar a použiť pri tom vlastné pozorovania a skúsenosti (zmeny v prírode, dĺžka dňa),✓ opísať činnosti ľudí na jar,✓ porozprávať o veľkonočných tradíciách v obci,✓ identifikovať zmeny v prírode počas leta a rozprávať o oddychu a rekreácii počas letných prázdnin,✓ vyhľadať informácie o svojej obci na internete a iných médiách,✓ interpretovať obrazový materiál o obci a jej obyvateľoch.	
--	--

Slovensko

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť vlastnými slovami, čo je mapa, ✓ identifikovať znaky na mape (farby, tvary), ✓ odmerať podľa nakreslenej (grafickej) mierky vzdialenosti na mape, ✓ ukázať polohu Slovenska na mape sveta a Európy, ✓ ukázať na mape Slovenska svoju obec, ✓ porozprávať o ceste od Tatier k Dunaju (Bratislavy) a jej jednotlivých zastávkach (Poprad, Nízke Tatry, Ružomberok, Martin, Orava, Veľká Fatra, Malá Fatra, Kysuce, Žilina, Súľovské vrchy, Trenčín, Piešťany, Trnava, Malé Karpaty, Záhorie) – „Čítanie z mapy = prstom po mape“, ✓ pátrať po obrazovom materiáli (internet, médiá) z cesty a interpretovať ho, ✓ odlíšiť na ceste od Tatier k Dunaju tri známe pohoria a tri kotliny, ✓ prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty od Tatier k Dunaju, ✓ porozprávať o ceste od Dunaja po Hornád (z Bratislavy do Košíc) cez Nitru, Hornú Nitru, Podunajsko a Pohronie a o zastávkach v Banskej Štiavnici, Kremnici, Zvolene, Banskej Bystrici, Poľane, Lučenci, Rožňave a Slovenskom Rudohorí – „Čítajú z mapy = prstom po mape“, ✓ prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty od Dunaja po Hornád, ✓ opísať výlet od Hornádu po Dunajec (z Košíc po Dunajec) cez Michalovce, Zemplín, Humenné, Vihorlat, Bardejov, Nízke Beskydy, Prešov, Šariš, Levoču, Slovenský raj, Spiš - „Čítanie z mapy 	<p>vlastivedná mapa Slovenska, znaky na mape a v legende, svetové strany na mape, poloha miestnej krajiny na Slovensku, význam modrej, hnedej a zelenej farby na mape, kreslená mierka Tatry, Nízke Tatry, Pieniny, Malá Fatra, Veľká Fatra, Poľana, Kremnické vrchy, Štiavnické vrchy, Slovenské Rudohorie, Podunajská nížina, Východoslovenská nížina, Záhorská nížina, Váh, Dunaj, Hron, Dunajec, Demänovské jaskyne, Domica listnaté, zmiešané a ihličnaté lesy, TANAP</p> <p>pamiatky (UNESCO) Slovenska (Bardejov, Vlkolínec, Banská Štiavnica s okolím, Spišský hrad a okolie, jaskyne Slovenského krasu, bukové lesy Východných Karpát, Levoča, drevené kostolíky) Bratislava, Košice, Trnava</p> <p>Bratislavský hrad, Devín, Trenčiansky hrad, Bojnický zámok a zoo, Dunaj, Nitriansky hrad, Žilina, Kysuce, Martin, Strečno, Orava, Oravský hrad a priehrada, Horehronie, Banská Bystrica, Zvolenský zámok, Spiš, Poprad, Prešov</p> <p>Konštantín (Cyril) a Metod, Svätoplukove prúty, vpády Tatárov a Turkov, Mária Terézia, Ľudovít Štúr, prvá svetová vojna, Milan Rastislav Štefánik, Tomáš Garrigue Masaryk, druhá svetová vojna, samostatná Slovenská republika, naše štátne symboly</p>

= prstom po mape“,

<ul style="list-style-type: none"> ✓ prerozprávať dve povesti (legendy) z cesty po hradoch na východe Slovenska, ✓ identifikovať päť najvýznamnejších kultúrnohistorických pamiatok Slovenska na mape, ✓ vytvoriť zoznam desiatich prírodných divov Slovenska, ✓ rozlíšiť pomocou mapy najvýznamnejšie cesty Slovenskom, ✓ zistiť na obrázkoch, ako sa krajina Slovenska menila (historické obrazy), ✓ vytvoriť plán cesty po Slovensku. 	
--	--

Výlety po Slovensku – „Čítanie z mapy = prstom po mape“

Vo 4. ročníku (Objavné cesty po Slovensku) žiak vie/dokáže spoznať najvýznamnejšie a najatraktívnejšie prvky, časti regiónov.

1. od Tatier k Dunaju (Bratislavy) a jej jednotlivých zastávkach (Poprad, Nízke Tatry, Ružomberok, Martin, Orava, Veľká Fatra, Malá Fatra, Kysuce, Žilina, Súľovské vrchy, Trenčín, Piešťany, Trnava, Malé Karpaty, Záhorie)
2. od Dunaja po Hornád (z Bratislavy do Košíc) cez Nitru, Hornú Nitru, Podunajsko a Pohronie a o zastávkach v Banskej Štiavnici, Kremnici, Zvolene, Banskej Bystrici, Poľane, Lučenci, Rožňave a Slovenskom Rudohorí
3. od Hornádu po Dunajec (z Košíc po Dunajec) cez Michalovce, Zemplín, Humenné, Vihorlat, Bardejov, Nízke Beskydy, Prešov, Šariš, Levoču, Slovenský raj, Spiš

Etická výchova

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

1. Charakteristika predmetu

Úlohou povinne voliteľného predmetu etická výchova v primárnom vzdelávaní je podporovať osobnostný a sociálny rozvoj žiaka s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tejto úlohy sa využíva hlavne zážitkové učenie, ktoré popri informáciách účinne podporuje pochopenie a zvnútornenie mravných noriem a napomáha osvojeniu správania sa, ktoré je s nimi v súlade.

V etickej výchove sa kladie dôraz na rozvoj mravného usudzovania, na kultivovanie medziľudských vzťahov, ktoré vychádzajú z rodiny, rozširujú sa na triedny kolektív, na školu a na región, v ktorom žiaci žijú. Deje sa to prostredníctvom rozvoja sociálnych spôsobilostí (otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod.). Etická výchova sa tak podieľa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení ku kritickému mysleniu, diskusii, hodnotiacim postojom, ku harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

2. Ciele predmetu

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa aktívne participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu),
- osvoja si prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie hodnoty priateľstva, vzájomnosti a rodiny,
- rozvíjajú svoj postoj k postihnutým, chorým a starým ľuďom.

3. Vzdelávací štandard

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ predstaviť seba i spolužiakov krátkou charakteristikou,✓ pomenovať dôvody pre vďačnosť, prosbu, ospravedlnenie,✓ podieľať sa na vytváraní pravidiel skupiny,	rodina, skupina, školská trieda pozdrav, vďačnosť, ospravedlnenie pravidlá skupiny

Prvky prosociálneho správania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ uviesť príklady úcty k rodičom, učiteľom a spolužiakom,✓ vyjadriť adekvátne vďačnosť, prosbu a ospravedlnenie,✓ riadiť sa pravidlami skupiny,✓ rešpektovať spolužiakov,	úcta úcta k rodičom, učiteľom, starším ľuďom, spolužiakom prejavu úcty

Ľudská dôstojnosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ rozpoznať postupne rôzne vlastnosti ľudí,✓ uviesť vlastnosti, ktorými sa odlišuje od iných,✓ poukázať na dôležitosť sebaovládania v medziľudských vzťahoch,	hodnota osoby, moja hodnota, rozdiel medzi mnou a ostatným svetom ľudská osoba sebaovládanie

Pozitívne hodnotenie iných

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ rozlíšiť medzi dobrým a zlým správaním u seba i u spolužiakov,✓ uviesť dobré vlastnosti spolužiakov a príslušníkov rodiny,✓ zahrať scénu, kde vyjadrí pochvalu spolužiakom,	vlastnosti iných osôb pozitívne vlastnosti rodinných príslušníkov, spolužiakov vyjadrenie pozitívneho hodnotenia iných negatívne správanie a jeho dôsledky

Naša rodina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ pomenovať rodinné vzťahy,✓ vysvetliť tri pravidlá vo vlastnej rodine,✓ uviesť príklad úctivej komunikácie v rodine,✓ napláňovať si konkrétnu pomoc pre členov rodiny.	rodina a jej úloha v živote človeka vzťahy medzi členmi rodiny rodinné pravidlá komunikácia pomoc v rodine

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť pojem spolupráca na príkladoch,✓ zdôvodniť potrebu vzájomného počúvania,✓ rozpoznať vzťah medzi právom a povinnosťou,✓ vysvetliť svoje práva a povinnosti v škole i v rodine,	spolupráca vzťahy v triede právo a povinnosť práva a povinnosti v rámci rodiny a triedy

Tvorivosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ zhotoviť originálny darček pre spolužiaka,✓ zahrať pomocou pantomímy rôzne situácie,✓ vymyslieť spoločne príbeh o svojej triede,✓ oceniť originalitu iných,✓ dopĺňať znenie pravidiel skupiny,	tvorivosť vlastné talenty pozornosť, fantázia, úsilie, vytrvalosť prínos tvorivosti (úžitok, radosť, obohatenie iných) tvorivosť, ktorá škodí a zarmucuje

Iniciatíva

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ uviesť príklady iniciatívneho správania,✓ určiť oblasť, v ktorej je iniciatívny,✓ zapájať sa do triednych a školských činností,	iniciatíva – ochota, prekonanie lenivosti a obáv iniciatíva pri poznávaní nových vecí, pri vytváraní dobra a zabraňovaní zlu iniciatíva pri vytváraní dobrých vzťahov v triede i mimo nej

Vyjadrovanie citov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ opísať jednoduchou formou, čo znamená slovo city,✓ prejaviť svoje city spojené s príjemným i nepríjemným prežívaním formou kresby – „moje city počas dňa“,✓ vyjadriť kultivovane svoje city,✓ uviesť, ako vhodnou formou vie vyjadriť city spojené s nepríjemným prežívaním,	city prežívanie citov city v rodine, medzi rovesníkmi úcta k osobám opačného pohlavia úcta k citom iných

Naša trieda

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ rozlíšiť medzi vhodným a nevhodným správaním v triede,✓ predložiť návrhy na zlepšenie súdržnosti spoločenstva triedy,✓ prejaviť pochopenie so spolužiakmi,✓ prispieť k dobrej atmosfére v triede,✓ vyjadriť svoje pozitívne prania formou kresby.	naša trieda – spoločenstvo detí pozitíva a negatíva našej triedy vylepšovanie nášho spolužitia súdržnosť spoločenstva

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ vyhodnotiť pravdivé informácie o sebe,✓ preveriť si informácie o iných,✓ rozpoznať rizikové situácie a negatívne ponuky,✓ zahrať formou scény situácie s negatívnymi ponukami,	pravda v živote ľudí otvorená komunikácia – pravdivosť a objektívnosť zdroje informácií pravda o sebe a jej prijatie, pravda o iných rizikové situácie v živote detí odmietnutie zla a negatívnych ponúk

Vcítanie sa do prežívania iných – empatia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ uviesť príklady na situácie, v ktorých prejavuje súcit a pochopenie,✓ poukázať na dôležitosť radosti vo svojom prostredí,✓ prejaviť spoluúčasť a pochopenie iných v problémových situáciách,	empatia radosť a smútok v živote ľudí súcit a spoluúčasť so slabšími, chorými, zdravotne a sociálne znevýhodnenými ľuďmi vcítanie sa do situácie spolužiakov

Riešenie konfliktov – výchova k zmierlivosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ uznať právo človeka na omyl,✓ rozlíšiť omyl od zákernosti,✓ diskutovať o možnostiach nápravy omylu,✓ porozumieť významu odpúšťania a komunikácie v konfliktných situáciách,✓ formulovať rôzne typy žiadosti o prepáčenie,	právo na omyl omyl a zákernosť odpúšťanie v medziľudských vzťahoch sebaovládanie v konfliktných situáciách upevňovanie vzájomnosti súťaživosť a kooperácia

Pomoc, darovanie, delenie sa

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť rozdiel medzi materiálnou a nemateriálnou pomocou,✓ uviesť príklady pomoci v rámci triedy a rodiny,✓ pomáhať si navzájom,	vnímanie a prežívanie prosociálnosti materiálna a nemateriálna pomoc podelenie sa a darovanie v rámci rodiny a žiackeho kolektívu odmietnutie dobra inými

Naša škola

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vymenovať pozitívne stránky svojej školy,✓ uviesť príklad problémov, ktoré sa v škole vyskytujú,✓ navrhnuť svoj príspevok k dobrej atmosfére v škole.	naša škola príslušnosť k našej škole účasť žiakov na úspechoch i problémoch školy

Postoje a spôsobilosti v medziľudských vzťahoch

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ opísať rozdiely správania medzi chlapcami a dievčatami,✓ rozpoznať vhodné a nevhodné správanie voči osobám opačného pohlavia,✓ rozpoznať situácie, kde je potrebné ticho a počúvanie,	tolerancia a ústretovosť vo vzťahoch zlaté pravidlo mravnosti rešpekt a úcta rovnoprávnosti mužov a žien komunikačné zručnosti v medziľudských vzťahoch kultivované správanie k osobám opačného pohlavia

Reálne a zobrazené vzory

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ rozlíšiť na príkladoch pozitívne i negatívne vplyvy televízie a iných komunikačných prostriedkov,✓ uviesť príklady prosociálnych ľudí zo svojho okolia,✓ vyjadriť svoj názor na prečítanú knihu,	vzor správania komunikačné prostriedky a ich úloha prosociálne vzory v okolí dieťaťa čitateľský návyk – zdroj prosociálnych vzorov

Rozvoj tvorivosti a iniciatívy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ uviesť príklady vzájomnej užitočnosti,✓ vymenovať iniciatívy, kde môže preukázať svoj vzťah k ochrane prírody a životného prostredia,✓ pripraviť si iniciatívy na ochranu prírody,	záujmy rozvíjajúce osobnosť človeka kvality človeka využité pre spoločné dobro tvorivosť, iniciatívnosť a vytrvalosť pri riešení každodenných problémov

Dohovor o právach dieťaťa

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vymenovať päť práv dieťaťa,✓ rozpoznať, ktoré práva dieťaťa sa dodržiajú alebo porušujú v jeho prostredí,✓ vysvetliť potrebu solidarity s deťmi, ktoré dlhodobo trpia nedodržiavaním ich práv,✓ zapojiť sa do aktivity, ktorá podporuje solidaritu,✓ vymenovať päť povinností, ktoré má voči iným ľuďom,	ľudské práva, práva detí detská práca solidarita a prijatie odlišností povinnosti detí vyplývajúce z ich práv

Náš región – naša vlasť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ priradiť svoje bydlisko do lokality regiónu,✓ pomenovať špecifiká, krásy i možnosti svojho regiónu,✓ napísať list priateľovi, v ktorom bude vykreslený jeho región,✓ zostaviť prezentáciu, v ktorej predstaví svoj región,✓ navrhnuť akciu na pomoc svojho regiónu.	dedina, mesto, región vlasť, Slovensko vlastenectvo

Náboženská výchova/Náboženstvo – katolícka cirkev

Vzdelávací štandard predmetu náboženská výchova/náboženstvo Katolíckej cirkvi nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Požadované vedomosti v náboženskej výchove/náboženstve slúžia rozvoju náboženskej dimenzie, ktorá je súčasťou kultúry a prispieva k celkovému formovaniu osobnosti žiakov.

1. Charakteristika predmetu

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v primárnom vzdelávaní podporuje základné predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Rozvíja duchovný svet detí, umožňuje im prostredníctvom biblických príbehov poznávať Trojjediného Boha, Božiu Matku Máriu a svätých. Poznatky, ktoré získavajú žiaci v tomto období, sú predpokladom pre otvorenie sa životu s Ježišom Kristom aj prostredníctvom prijatia sviatosti Eucharistie. Na podklade Božích prikázaní ich učí rozlišovať dobro od zla. Náboženská výchova/náboženstvo v nich rozvíja komunikačné zručnosti, otvára ich chápaniu okolitého sveta a vďačnosti za prijaté dary. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- nadobudnú základné vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o živote Panny Márie a svätých, ktoré sú predpokladom náležitej úcty k nim,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- zorientujú sa v morálnych hodnotách, ktoré sú postavené na Desatore,
- nadobudnú vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok a citov,
- získajú spôsobilosť pre pravidelnú modlitbu, rozlišovanie dobra od zla, voľbu

dobra pre seba i iných.

3. Vzdelávací štandard

Som na svete z lásky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ vymenovať svoje odlišnosti od spolužiakov,✓ vyjadriť slovne poďakovanie a odprosenie,✓ formulovať spontánnu modlitbu poďakovania,✓ vymenovať z konkrétneho príbehu postavy, ktoré konajú dobro,✓ rozlíšiť medzi dobrým a zlým správaním u seba a iných,	meno a jedinečnosť čo dokážem patrím do rodiny svet, v ktorom žijem

Rodina – ohnisko lásky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vymenovať tri pozitíva v rodine,✓ z reprodukovat' modlitbu Otče náš,✓ naplánovať si konkrétny dobrý skutok pre členov rodiny,	komunikácia v rodine modlitba v rodine modlitba Otče náš

Dar lásky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ opísať dobrotu sv. Mikuláša,✓ prerozprávať s pomocou učiteľa biblické udalosti zvestovania a narodenia Ježiša,✓ z reprodukovat' modlitbu Zdravas Mária,✓ nakresliť dva symboly Vianoc,✓ reprodukovat' s pomocou učiteľa prvé roky života Ježiša,	sv. Mikuláš zvestovanie, návšteva Alžbety zmysel a hodnota daru narodenie Ježiša Krista

Moc života a lásky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ opísať biblický príbeh o vzkriesení Jairovej dcéry,✓ vysvetliť jednoduchým spôsobom dôvod slávenia veľkonočných sviatkov,✓ znázorniť s pomocou učiteľa a obrazov veľkonočný symbol,✓ vysvetliť jednoducho zmysel slávenia nedele ako dňa Ježišovho zmŕtvychvstania,	život a smrť vzkriesenie Jairovej dcéry Veľká noc – smrť a zmŕtvychvstanie Krista nedeľa – deň oslavy Ježišovho zmŕtvychvstania

Spoločenstvo lásky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ reprodukovať pomocou učiteľa udalosti zoslania Ducha Svätého,✓ zreprodukovať modlitbu Sláva Otcu,✓ vyjadriť slovne pocity pri konaní dobra,✓ vymenovať niekoľko dobrých skutkov,✓ napláňovať si konkrétny dobrý skutok pre spolužiaka.	zoslanie Ducha Svätého Cirkev – Božia rodina sv. Juraj – odvaha, pomoc, dobro a zlo

Boh mi dôveruje

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ uviesť odlišnosti človeka od ostatných živočíchov,✓ rozlíšiť jednoduchým spôsobom pojmy –stvoríť a vytvoríť,✓ reprodukovať pomocou učiteľa biblický príbeh o rajskej záhrade,✓ vyjadriť závislosť človeka na prírode a zodpovednosť človeka za prírodu,✓ rozlíšiť na konkrétnom príklade dobro od zla,	stvoreníe človek ako Boží obraz obraz rajskej záhrady Boh nám zveril zem a my ju chránime

Dôverujem Bohu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ opísať na konkrétnom príklade hlavné znaky a prejavy dôvery voči človeku,✓ reprodukovať biblický príbeh o Abrahámovi,✓ vysvetliť potrebu človeka niekomu veriť,✓ formulovať jednoduchým spôsobom modlitbu vlastnými slovami,✓ zdôvodniť potrebu odpočinku,✓ opísať nedeľu ako deň odpočinku a úcty k Bohu,	Abrahám Boh a jeho meno modlitba nedeľa

Dôvera v rodine

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť potrebu dôvery v rodine,✓ prerozprávať príbeh o Jakubovi a Ezauovi,✓ charakterizovať jednoduchým spôsobom krst,✓ nakresliť jednotlivé krstné symboly,✓ formulovať modlitbu za rodičov a súrodencov,	advent rodina ako spoločenstvo – úlohy a roly v rodine Jakub a Ezau - narušenie vzájomnej dôvery Cirkev - Božie rodina pozvanie do Božej rodiny

Dôverujeme si navzájom

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ zdôvodniť význam poďakovania a prosby pre budovanie medziludských vzťahov a slušného správania,✓ prerozprávať biblický príbeh o boháčovi a Lazárovi,✓ uviesť príklady osobného a spoločného majetku,✓ zdôvodniť potrebu pomoci núdznym,	schopnosť hovoriť ako Boží dar – výchova k citlivosti voči vyslovenému slovu čisté srdce – vedomie úcty k jedinečnosti každého človeka boháč a Lazár osobný majetok, bohatstvo

Desatoro – pozvanie k slobode a k dôvere

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ prerozprávať s pomocou učiteľa biblický príbeh o Mojžišovi a vyslobodení Izraelitov,✓ opísať situáciu prijatia Desatora,✓ priradiť pomocou učiteľa k jednotlivým prikázaniam čnosti,	uzatvorenie zmluvy na hore Sinaj Desatoro ako pravidiel pre život

Pozvanie na hostinu – obnovenie dôvery

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ prerozprávať biblický príbeh o márnotratom synovi,✓ vysvetliť dôležitosť ľútosti nad vykonaným zlom,✓ opísať potrebu odpustenia pre budovanie dobrých vzťahov,✓ navrhnúť spôsob ako vyjadriť prosbu o odpustenie.	milosrdný otec / márnotravný syn umenie povedať zlu „nie“, obrátiť sa, zmieriť sa s ľuďmi a s Bohom sviatosť zmierenia

Veriť Bohu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť jednoduchým spôsobom, čo znamená dôverovať,✓ vysvetliť podobenstvo o horčičnom semienku,✓ vymenovať krstné sľuby,✓ vysvetliť krstné symboly,✓ reprodukovať Apoštolské vyznanie viery,	viera v Boha biblické obrazy Boha podobenstvo o horčičnom semienku krst

Ježiš uzdravuje

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ reprodukovať biblické príbehy o uzdravení slepého, hluchonemého, človeka s „vyschnutou rukou“ a ochrnutého,✓ vysvetliť, čo sa vo viere chápe ako zázrak,✓ identifikovať sa s biblickými postavami, ktoré potrebujú uzdravenie,	Ježišove uzdravenia rozvoj mravného cítenia

Ježiš nám odpúšťa

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vymenovať možné reakcie človeka na vinu,✓ vysvetliť dôležitosť uznania si viny,✓ prerozprávať biblický príbeh o Zachejovi,✓ opísať stručne pojmy svedomie a spytovanie svedomia,✓ opísať dôležitosť vzájomného odpúšťania,✓ ovládať priebeh sviatosti zmierenia,	vina, hriech Ježiš v dome hriešnika (Zachej) na ceste zmierenia - márnotravný syn, ľútosť sviatosť zmierenia - ako prijatie odpustenia

Ježiš nás oslobodzuje

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-------------------	-------------------

<ul style="list-style-type: none">✓ reprodukovať udalosti vyslobodenia Izraelitov z egyptského otroctva,✓ opísať na základe podobenstva o márnoratnom synovi pojem hriech a jeho dôsledky,✓ rozlíšiť ťažký a ľahký hriech,✓ reprodukovať Desatoro a jednoducho vysvetliť význam jednotlivých prikázaní,✓ porozprávať udalosti umučenia a vzkriesenia Krista,✓ vysvetliť jednoducho význam	<p>Veľká noc (Pascha)</p> <p>Desatoro – pravidlá pre život v slobode hriech a jeho dôsledky Ježišova smrť a zmŕtvychvstanie</p>
--	---

Ježiš nás pozýva na hostinu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenovať základné časti sv. omše, ✓ odlíšiť bežný pokrm od Eucharistie, ✓ objasniť potrebu slávenia Eucharistie pre človeka i spoločenstvo, ✓ zdôvodniť dôležitosť účasti na bohoslužbe v nedeľu, ✓ vysvetliť zmysel spoločenstva v Cirkvi. 	<p>nasýtenie (zázrak rozmnoženia chlebov) Posledná večera (Eucharistia) svätá omša ako hostina (hostina spoločenstva, slova a chleba) Cirkve ako prostredníčka Božích tajomstiev</p>

Cesta nádeje

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Ziak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať prvky, ktoré robia človeka jedinečným, ✓ vysvetliť hodnotu priateľstva, ✓ prerozprávať biblický príbeh o Noemovej arche, ✓ opísať Božiu blízkosť cez biblické postavy Noema, Abraháma a Mojžiša, 	<p>cesta k sebe – som jedinečný cesta k druhým – budovanie vzťahov cesta do sveta, v ktorom žijem (Noemova archa) cesta k Bohu – biblické obrazy Božej blízkosti</p>

Biblia – slovo o nádeji

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť medzi Starým a Novým zákonom, ✓ identifikovať sa s postojmi nádeje v živote biblických postáv, ✓ reprodukovať biblický príbeh o povolaní Gedeona, ✓ interpretovať jednoduchým spôsobom biblické texty prorociev Micheáša a Izaiáša – ako posolstvo nádeje, ✓ interpretovať biblické príbehy o Jánovi Krstiteľovi a Panne Márii ako naplnenie očakávanej nádeje na príchod Vykupiteľa, ✓ vysvetliť podobenstvá o Božom 	<p>Biblia – Kniha kníh zaslúbená zem odkrývanie nádeje v živote biblických postáv očakávanie Mesiáša príchod Mesiáša</p> <p>Ježiš ohlasuje Božie kráľovstvo (podobenstvá o Božom kráľovstve) Ježiš sprítomňuje Božie kráľovstvo (Ježišove zázraky)</p>

kráľovstve, uviesť tri Ježišove zázraky,	
--	--

Nádej presahujúca smrť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať rôzne podoby utrpenia a bolesti, ✓ zreprodukovať biblický príbeh o vzkriesení Lazára, ✓ vysvetliť vlastnými slovami pojmy vykúpenie a spása, ✓ charakterizovať jednoducho kresťanskú vieru vo vzkriesenie a jej dôležitosť, ✓ vysvetliť pojem súcít, ✓ naplánovať si konkrétnu pomoc trpiacemu človeku vo svojom okolí, ✓ opísať rôzne podoby utrpenia a bolesti, ✓ zreprodukovať biblický príbeh o vzkriesení Lazára, ✓ vysvetliť vlastnými slovami pojmy vykúpenie a spása, ✓ charakterizovať jednoducho kresťanskú vieru vo vzkriesenie a jej dôležitosť, ✓ vysvetliť pojem súcít, ✓ naplánovať si konkrétnu pomoc trpiacemu človeku vo svojom okolí, 	<p>skúsenosť – strachu, dôvery a nádeje Bože, kde si? (Jób)</p> <p>smrť a nádej (vzkriesenie Lazára) Ježiš, silnejší ako smrť – vzkriesenie sviatosť pomazania chorých</p> <p>skúsenosť – strachu, dôvery a nádeje Bože, kde si? (Jób)</p> <p>smrť a nádej (vzkriesenie Lazára) Ježiš, silnejší ako smrť – vzkriesenie sviatosť pomazania chorých</p>

Svedectvo nádeje

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť dôležitosť úcty k iným cirkvám a náboženstvám, ✓ vnímať odlišnosť chrámov podľa vierovyznaní, ✓ porovnať základné odlišnosti katolíckych kostolov podľa doby, v ktorej vznikli, ✓ vymenovať kresťanské cirkvi na Slovensku, ✓ pomenovať na základe života svätých dva spôsoby, ako byť svedkom nádeje, 	<p>rôzne veže</p> <p>rôznorodosť vierovyznaní</p> <p>kresťanské cirkvi pôsobiace v našej krajine (regióne) kresťania – nádej pre svet</p>

Prameň nádeje

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ zdôvodniť jednoduchým spôsobom potrebu modlitby,✓ vysvetliť význam ticha (stíšenia sa) pre stretnutie s Bohom v modlitbe,✓ zdôvodniť potrebu spoločnej modlitby doma s rodinou, s kamarátmi a veriacimi v kostole,✓ sformulovať osobnú modlitbu.	modlitba – život v Božej prítomnosti Boh – stred kresťanského spoločenstva

Pracovné vyučovanie

Vzdelávací štandard vyučovanie nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízky učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, manipulovanie s predmetmi, experimentovanie, konštruovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad rozvíjania ich praktických zručností. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne reprodukovať.

1. Charakteristika predmetu

Pracovné vyučovanie na primárnom stupni vzdelávania je zamerané na široké spektrum pracovných činností a technológií založených na tvorivej tímovej spolupráci. Technickým vzdelávaním sú žiaci vedení k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti. Vzdelávací obsah predmetu pracovné vyučovanie prispieva k vytváraniu životnej a profesijnej orientácie žiakov. Predmet je zameraný na rozvoj praktických pracovných zručností a dopĺňa celé základné vzdelávanie o dôležitú zložku nevyhnutnú pre uplatnenie človeka v ďalšom živote a v spoločnosti.

2. Ciele predmetu

Žiaci:

- rozlíšia rôzne prírodné a technické materiály a ich význam pre človeka,
- pochopia techniku ako nástroj na riešenie problémov reálneho života,
- spoznajú základné vlastnosti materiálov a možnosti ich použitia v praxi,
- získajú poznatky o pracovných činnostiach vo vybraných povolaniach a profesiách,
- spoznajú ľudové tradície, remeslá a zhotovia tradičné produkty,
- upevnia svoje kladné morálne a vôľové vlastnosti pri riešení technických problémov,
- pracujú a riadia pracovnú činnosť v tíme,
- narábajú s jednoduchým náradím na opracovanie materiálov bezpečne a dodržiavajú hygienu práce,
- navrhujú vlastnú predstavu pri konštruovaní jednoduchých statických a pohyblivých modelov,
- poznajú zásady stolovania a prípravy jednoduchých pokrmov.

3. Vzdelávací štandard

Človek a práca

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť význam práce pre človeka, ✓ vysvetliť význam učenia sa k príprave na budúce povolanie, ✓ informovať o rôznych povolaniach z okolia, v ktorom žijú, ✓ uviesť klady a zápory vplyvu techniky na prácu človeka, ✓ diskutovať o poznatkoch získaných na exkurzii. 	<p>učenie, povolanie, práca; význam učenia sa k príprave na budúce povolanie BOZP, hygiena, pracovný a organizačný poriadok výrobné zariadenie, stavba</p>

Tvorivé využitie technických materiálov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zhotoviť výrobok z odpadového prírodného alebo technického materiálu, ✓ zdôvodniť využitie odpadových materiálov, ✓ vyhodnotiť druhy odpadu z domácnosti, ✓ uviesť možnosti druhotného využitia odpadového materiálu, ✓ preskúmať vlastnosti odpadových materiálov, ✓ preskúmať vlastnosti papiera, ✓ zhodnotiť využitie papiera v praxi, ✓ zhotoviť výrobok z papiera a kartónu, ✓ šiť základné stehy, ✓ preskúmať vlastnosti textilných materiálov, ✓ zhotoviť výrobok z textilu. 	<p>odpadový prírodný a technický materiál vlastnosti a druhotné využitie odpadového materiálu, triedenie odpadu pokus na rozložiteľnosť drobných materiálov výrobky: z téglikov, zo škatuliek, z drôtu, a pod.</p> <p>papier a kartón, vlastnosti a použitie, základné suroviny na výrobu papiera strihanie, trhanie, skladanie, lepenie</p> <p>výrobky: priestorové a kruhové vystrihovačky, origami, obaly na knihy a darčeky, koláž z kartónu, textil, vlastnosti textilu (podľa udržiavania tepla, krčivosti, väzby,</p> <p>nasiakavosti a iné), základné stehy (predný, zadný), údaje na visačkách textilných materiálov výrobky: záložka do knihy, obrúsok, gombíkový panáčik a pod.</p>

Základy konštruovania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ zhotoviť modely dopravných prostriedkov alebo zdvižných zariadení,✓ vysvetliť úlohu dopravných prostriedkov a zdvižných zariadení,✓ diskutovať o bezpečnosti v doprave a na stavbe,✓ určiť základné časti bicykla,✓ urobiť elementárnu údržbu bicykla.	<p>technika v doprave, preprava tovaru, význam a využitie dopravných prostriedkov, dopravné prostriedky v okolí, bezpečnosť v doprave výrobky: dopravné objekty zo stavebníc alebo z odpadových materiálov (autá, lode, lietadlá, žeriavy)</p> <p>bicykel, pravidlá a bezpečnosť jazdy na bicykli, správne vybavenie bicykla, kontrola bicykla pred jazdou, údržba bicykla</p> <p>bezpečná mobilita</p> <p>výrobky: leporelo na tému Jazdíme bezpečne na bicykli</p>

Stravovanie a príprava pokrmov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ zdôvodniť správne rozloženie kuchynského náradia a spotrebičov,✓ vysvetliť bezpečné používanie kuchynského náradia a spotrebičov,✓ prezentovať pravidlá zaobchádzania s horúcimi predmetmi,✓ vysvetliť pravidlá hygieny v kuchyni,✓ simulovať nákup potravín,✓ odhadnúť cenu plánovaného nákupu,✓ zdôvodniť význam správneho skladovania potravín,✓ vytvoriť tabuľku s údajmi o dĺžke skladovania potravín,✓ pripraviť jednoduchý pokrm,✓ prezentovať zásady správneho stolovania, <p>upraviť stôl pred stolovaním.</p>	<p>kuchyňa, jej hlavné časti a ich rozloženie náradie, spotrebiče v kuchyni a ich význam základné bezpečnostné a hygienické pravidlá</p> <p>nákup potravín, cenová kalkulácia nákupu, (ne)výhody nákupu na trhoviskách a v supermarketoch</p> <p>obalové materiály, identifikačné údaje pre spotrebiteľa</p> <p>skladovanie potravín (miesto skladovania, dĺžka skladovania, záručná doba potravín)</p> <p>jednoduché pokrmy (nátierky, zeleninové alebo ovocné šaláty a pod.)</p> <p>stolovanie, pravidlá stolovania</p>

Ľudové tradície a remeslá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ opísať tradície a remeslá v regiónoch,✓ vymenovať regionálne ľudové remeslá,✓ zhotoviť jednoduché výrobky súvisiace s ľudovými tradíciami.	ľudové tradície a remeslá v regióne remeselnícka dielňa, múzeum, skanzen výrobky: veľkonočné ozdoby a doplnky, ozdoba z drôtu, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné

Človek a práca

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ uviesť príklady technických vynálezov, vyhľadať informácie o pracovných možnostiach vo svojom regióne,✓ zrealizovať jednoduchý projekt.	technické vynálezy a ich vplyv na výber povolania povolania budúcnosti v súvislosti s novými vynálezmi pracovné príležitosti v regióne, najžiadanejšie povolania

Technické materiály

Výkonový štandard	Obsahový štandard
-------------------	-------------------

<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť základné vlastnosti vybraných druhov technických materiálov, ✓ zhotoviť ľubovoľný výrobok z technického materiálu, ✓ uviesť základné suroviny na výrobu papiera, preskúmať ďalšie vlastnosti papiera, ✓ zhotoviť výrobok podľa návodu s požadovanou presnosťou, ✓ vyšiť ozdobné stehy, ✓ uviesť zásady starostlivosti o textil, ✓ zhotoviť výrobok z textilu, ✓ preskúmať vlastnosti textilných materiálov, ✓ uviesť rozdiel medzi kríkmi a stromami, ✓ zistiť výskyt stromov v okolí, navrhnuť projekt ošetrovania poškodených stromov, ✓ zhotoviť výrobok z dreva. 	<p>technické materiály (papier, textil, drevo,...), vlastnosti technických materiálov</p> <p>výrobky: z papiera, textilu, dreva alebo ich vzájomná kombinácia výroba papiera, základné suroviny na výrobu papiera priesvitnosť, priehľadnosť, krčivosť, nasiakavosť, pevnosť a pod. výrobky: priestorové vystrihovačky, masky z papiera, orgiami, koláž, priestorové výrobky z kartónu</p> <p>textil – vlastnosti textilu, nasiakavosť, farebná kombinovateľnosť a pod., údržba textilu</p> <p>stehy (krížikový, stonkový, a iné) výrobok podľa strihu</p> <p>oprava odevu (spínadlá, gombíky, ozdobné záplaty) výrobky: vrecúško, puzdro, odev pre bábiku a pod.</p> <p>dreviny (stromy – ihličnaté, listnaté), kríky, vlastnosti drevín, drevené predmety, poškodené dreviny</p> <p>ohýbanie, oddeľovanie, spájanie a úprava povrchu dreva</p> <p>výrobky: zvieratká, postavy, príbytky, a pod.</p>
--	---

Základy konštruovania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zhotoviť konštrukcie zo stavebníc alebo zo škatúl, ✓ opísať konštrukcie stavieb vo svojom okolí, ✓ uviesť zdroje elektrickej energie, ✓ prezentovať zásady bezpečnej práce s elektrickými zariadeniami, ✓ vysvetliť význam šetrenia elektrickou energiou, ✓ zhotoviť výrobky s využitím zapojenia jednoduchého elektrického obvodu, ✓ porovnať komunikáciu na diaľku v minulosti a v súčasnosti, ✓ napísať správu prostredníctvom SMS alebo cez e-mail, ✓ vysvetliť výhody a nevýhody moderných komunikačných prostriedkov, ✓ vypracovať jednoduchý projekt o ochrane životného prostredia. 	<p>konštrukcie okolo nás a ich spoločenský význam</p> <p>výrobky: obydlia, mosty, pohyblivé detaily strojov, vrtuľka, šarkan..., stavebnice, alebo rôzny technický materiál (papier, kartón, lepenka, koženka, plasty, drôťky, drevo) za použitia dostupných nástrojov a náradí</p> <p>elektrická energia, zdroje (obnoviteľné a neobnoviteľné) a ich vplyv na životné prostredie, výroba elektrickej energie, význam a šetrenie bezpečné zaobchádzanie s elektrickými zariadeniami</p> <p>elektrický prúd, elektrický obvod, zdroj, spotrebič výrobky: hračka (lapión, betlehem...) s využitím jednoduchého elektrického obvodu - žiarovka E 10, tenký vodič, spínač, batéria 4,5 V</p> <p>technické komunikačné prostriedky, historické a moderné, ich výhody a nevýhody</p>

Príprava pokrmov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ navrhnuť úpravu stola na slávnostnú príležitosť, ✓ vytvoriť menu na slávnostnú príležitosť, ✓ uviesť príklady vhodných potravín na špecifické udalosti, ✓ pripraviť jednoduché pohostenie. 	<p>stôl na slávnostnú príležitosť</p> <p>pokrm na oslavu (napr. nepečená ovocno-smotanová torta, ovocná šťava)</p> <p>vhodné pokrmy na kúpalisko, výlet a pod. kultúra stolovania na Slovensku a vo svete</p>

Ľudové tradície a remeslá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ navrhnuť ozdoby a doplnky súvisiace s ľudovými tradíciami,✓ vytvoriť ozdoby a doplnky,✓ vymenovať ľudové remeslá,✓ zhotoviť produkty súvisiace s ľudovými remeslami.	<p>ľudové tradície (napr. na sv. Mikuláša, Luciu)</p> <p>ľudové remeslá (napr. tkáčstvo, výšivkárstvo, hrnčiarstvo)</p> <p>výrobky: mikulášsky darček, tkáčsky výrobok, ľudová výšivka a iné</p>

Hudobná výchova

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard hudobnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia hudobného umenia.

1. Charakteristika predmetu

Primárna hudobná edukácia predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie predprimárnej hudobnej výchovy. Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným, činnostným, kde sa na báze hudobných hrových činností žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúdza sa v nich záujem o elementárne muzicírovanie a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie v oblasti hudby a umenia.

Na primárnom stupni vzdelávania sa prirodzene a plynule nadväzuje na vrodené predpoklady detí ich spontánnosť, sklony k hravosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta. Hudba má byť pre žiakov súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov k hudobnému poznávaniu a prostriedkom žiakovej hudobnej expresie, ktorá podporuje ich hudobnú sebarealizáciu v komplexe aktívnych aj receptívnych hudobných činností. Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy kontaktu žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, obrazom, pohybom, hrou na elementárnych hudobných nástrojoch. Hudobné činnosti tvoria základný prostriedok na rozvíjanie hudobných i kľúčových kompetencií žiakov. Hudobné činnosti nie sú izolované, ale v reálnej praktickej podobe sa vzájomne dopĺňajú, podporujú aj s inými mimohudobnými činnosťami a zmysluplne sa integrujú. Hudobný materiál a hudobné činnosti sú kľúčovým prostriedkom na osvojenie si hudobno-teoretických poznatkov. Tie si však žiaci osvojujú postupne a nadobudnuté vedomosti sú výsledkom aktívnych hudobných činností, z ktorých vyplývajú. Teoretické poznatky a vedomosti sú dôležité len do tej miery, do akej sú nevyhnutné pre aktívny hudobný prejav žiakov, chápanie základných zákonitostí hudby a prácu s hudobným materiálom.

2. Ciele predmetu

- rozvíjať hudobné kompetencie dieťaťa mladšieho školského veku,
- rozvíjať kultivovaný rečový, hlasový, pohybový prejav v spojení s hudbou,
- vychovávať aktívneho a vnímavého interpreta a percipienta hudby,
- naučiť žiaka orientovať sa vo svete hudobného umenia,
- rozvíjať emocionálny svet a hudobný vkus žiaka mladšieho školského veku,
- v rámci stanovených cieľov z hudobnej výchovy využívať integratívne prístupy a prieniky s ostatnými vyučovacími predmetmi v primárnej edukácii,
- viesť žiakov k samostatnej práci a hudobnej tvorivosti.

3. Vzdelávací štandard

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ použiť hlas na dosiahnutie špecifického hudobného cieľa, ✓ rytmizovať reč, ✓ melodizovať reč 5.-3. a 5.-6.-5.-3. stupňom (so-mi; so-la-so-mi), ✓ hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, ✓ hrať na tele, ✓ hrať rytmické modely, ✓ hrať melodické modely, 	<p>Hlasová činnosť</p> <p>vokálne činnosti v rámci rozsahu d1-h1, rytmizovanie reči: detské ľudové a autorské piesne, popevky, riekanky, rečňovanky, dialogické hry, hlasové a dychové cvičenia, hry s dychom a hlasom</p> <p>2/4 a 3/4 takt, osminové a štvrtové rytmické hodnoty,</p> <p>pomocné rytmické prostriedky (rytmické slabiky ta, ti-ti a ich kombinácie, ručné znaky na vyjadrenie rytmu)</p> <p>pomocné intonačné prostriedky: ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov, relatívna solmizácia, fonogestika</p> <p>Inštrumentálne činnosti</p> <p>správne použitie Orffových nástrojov (paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá, xylofón, zvonkohra, metalofón); hra na tele, hra na objektoch, hra na zvukových hračkách a ďalších elementárnych nástrojoch</p> <p>2/4 a 3/4 takt, osminové a štvrtové rytmické hodnoty</p> <p>modely 5.-3. a 5.-6.-5.-3. (so-mi, so-la-so-mi)</p> <p>ostinátne rytmicko-melodické sprievody</p> <p>rytmická a melodická improvizácia</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ aktívne počúvať zvuky, piesne a hudobné skladby, ✓ sluchom rozlíšiť rozličné kvality zvuku a tónu, ✓ identifikovať obsadenie interpretovanej hudobnej skladby, ✓ rozpoznať totožné a kontrastné prvky v hudobnej forme, ✓ určiť a rozpoznať melodické a rytmické modely, ✓ uplatniť vhodný pohyb v hudobno-pohybových hrách so spevom, ✓ adekvátne reagovať na rytmus, metrum a tempo, ✓ pohybom adekvátne vyjadriť hudobno-výrazové prostriedky, ✓ ovládať tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách, ✓ stvárniť riekanku či pieseň hudobno-dramatickými prostriedkami. 	<p>Percepčné činnosti – aktívne počúvanie zvuky okolia, objektov, vlastného tela; skladby slovenských a svetových skladateľov; piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky; vlastný hudobný prejav žiaka, hudobný prejav triedy (skupiny)</p> <p>zvuk, tón: výška, sila, dĺžka, farba, tempo, metrum, dynamika, hry so zvukom; kontrasty: nízky – vysoký hlasný – tichý dlhý – krátky, rýchly – pomalý, metaforické vyjadrenie farby tónu: lesklý - temný, chladný – teplý, kovový – drevitý a pod.</p> <p>spev, sólo, zbor, hra na sólovom hudobnom nástroji, hra orchestra, husle, klavír</p> <p>rytmické modely ta, ti-ti a kombinácie, melodické modely so-mi, la-so- mi</p> <p>Hudobno-pohybové činnosti</p> <p>hudobno-pohybové hry so spevom, tanečná chôdza, tanečný beh, pochod, prísunový krok dopredu, dozadu a do strán, pohyb, gesto, mimika, tlieskanie, plieskanie, dupanie pomocný prostriedok percepčných činností (počúvanie hudby)</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu rytmickými a melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku, ✓ realizovať hudobné činnosti podľa voľného i štandardizovaného grafického vyjadrenia hudobných dejov, vizuálne zobrazíť zvukové vnemy. 	<p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <p>príbehy, rozprávky, básne; integrácia s predmetom slovenský jazyk a literatúra</p> <p>Hudobno-vizuálna činnosti</p> <p>grafická notácia; grafická partitúra; integrácia s výtvarnou výchovou</p>
---	---

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, ✓ hrať rytmické modely, ✓ hrať melodické modely, ✓ vytvoriť inštrumentálny sprievod, ✓ inštrumentálne improvizovať, ✓ reagovať pri hre na hudobných nástrojoch na gestá učiteľa – nástup, odsadenie, adekvátne meniť tempo, dynamiku, 	<p>Inštrumentálne činnosti</p> <p>Orffove nástroje rytmické: paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá a melodické hudobné nástroje (xylofón, zvonkohra, metalofón), hra na tele, okolité objekty triedy, rozličné objekty, prírodniny</p> <p>rytmické hodnoty štvrtová, osminová, pólóvá, pomlčky, bodka za štvrtovou notou, pomocné rytmické prostriedky: ta, ti-ti, „nič“, „pau- za“, tai-ti</p> <p>so-mi, so-la-so-mi, so-mi-do, durový kvintakord</p> <p>inštrumentálny sprievod – jedným tónom, dvoma tónmi toniky a dominanty, jednoduché ostináto predohra, medzihra a dohra</p> <p>improvizácia gestá učiteľa</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ aktívne počúvať zvuky, piesne a hudobné skladby, ✓ určiť vlastnosti zvuku, charakter skladby, ✓ vyjadriť pocity z počúvanej hudby verbálne, pohybom a inými umeleckými prostriedkami, ✓ identifikovať hudobno-vyjadrovacie prostriedky v kontrastoch, ✓ pri počúvaní identifikovať nástrojové obsadenie hudobnej skladby, ✓ rozlíšiť niektoré hudobné nástroje v počúvaných skladbách, ✓ rozpoznať jednohlas, dvojhlas, ✓ rozpoznať totožné a kontrastné prvky v hudobnej forme, ✓ určiť a rozpoznať melodické a rytmické modely, ✓ vyjadriť pocity z počúvanej hudby pohybom a inými umeleckými prostriedkami, ✓ adekvátne reagovať na rytmus, metrum a tempo, ✓ pohybom adekvátne vyjadriť hudobno-výrazové prostriedky, ✓ tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách, 	<p>Percepčné činnosti - aktívne počúvanie</p> <p>zvuky okolia, objektov, vlastného tela; skladby slovenských a svetových skladateľov; piesne, spev a interpretáciu učiteľa/ky; vlastný hudobný prejav, hudobný prejav triedy (skupiny), hry so zvukom</p> <p>výrazné zvukové kontrasty, pohyb kantilény, tempo, rytmus, zvuková farba, dynamika, harmónia, forma, agogické zmeny</p> <p>jednohlas, dvojhlas, zbor</p> <p>hudobná forma, malá piesňová forma</p> <p>Hudobno-pohybové činnosti</p> <p>pohybová improvizácia, pohybová interpretácia</p> <p>pohyby v priestore (chôdza, pádovanie, poskoky, beh, cval, jednokročka, dvojkročka), pohyby na mieste (ohýbanie sa, vystieranie, výskok, drep, otočka, švihanie, hra na tele – tlieskanie, plieskanie, dupanie, lúskanie;</p> <p>orientácia v priestore (vpred, vzad, vpravo, vľavo, hore, dolu, v kruhu, v rade, v zástupe, jednotlivo, v dvojiciach, v skupine)</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu rytmickými a melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku, pohybom, dramatickými prostriedkami, ✓ vytvoriť hudobno–dramatický celok, ✓ realizovať hudobné činnosti podľa voľného i štandardizovaného grafického vyjadrenia hudobných dejov, ✓ vizuálne zobrazit' zvukové vnemy, <p>interpretovať tú istú pieseň rôznymi výrazovými prostriedkami (spevácky, pohybom, hrou na hudobnom nástroji).</p> 	<p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <p>nahrávky, piesne, príbehy, rozprávky, video, integrácia s rozličnými vyučovacími predmetmi</p> <p>materiál s dramatickým potenciálom: hudobno-pohybové hry, riekanky, básne, rozprávky, príbehy, piesne, inštrumentálne skladby, herecké etudy, krátke sekvencie, dialógy a scény</p> <p>Hudobno-vizuálne činnosti</p> <p>notový zápis tónov c1-a1</p>
---	---

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ používať hlas vedome na dosiahnutie špecifického hudobného cieľa (rytmus, melódia, dynamika, výraz, nálada), prirodzene aplikovať správnu hlasovú techniku, ✓ spievať čisto a rytmicky správne, ✓ reagovať pri speve na gestá učiteľa, adekvátne meniť tempo, dynamiku, reagovať na štandardizované dirigentské gestá (taktovacie schémy), nástup a odsadenie, ✓ rytmizovať reč s vedomím základných rytmických modelov, ✓ hlasom realizovať rytmické schémy podľa zápisu, ✓ tvoriť adekvátne texty k rytmickým schémam, ✓ spievať melodické modely (so-mi; la-so-mi; la-so-mi-do, príp. do'-la-so-mi-do), 	<p>Hlasové činnosti</p> <p>vokálne činnosti v rámci rozsahu h-d2, detské piesne, ľudové piesne, regionálne ľudové piesne, autorské piesne, vokálne dialogické hry, dychové a hlasové cvičenia, hry s hlasom, zvukomalebné hlasové hry, deklamácia, rytmizácia reči, artikulácia – článkovanie reči</p> <p>ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov, relatívna solmizácia, fonogestika, ručné znaky na vyjadrenie rytmu</p> <p>taktovacie gestá 2/4,3/4/,4/4 taktu, gestá pre zmeny tempa a dynamiky, nástup a odsadenie</p> <p>rytmické modely</p> <p>melodické modely</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, ✓ hrať na tele, ✓ hrať na objektoch, 	<p>Inštrumentálne činnosti</p> <p>Orffove nástroje rytmické: paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá a melodické hudobné nástroje (xylofón, zvonkohra, metalofón), hra na tele, okolité objekty triedy, rozličné objekty, prírodniny</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vytvoriť elementárne hudobné nástroje, 	<p>samostatne zhotovené elementárne hudobné nástroje</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ hrať rytmické modely, 	<p>rytmické hodnoty štvrt'ová, osminová, polová, šesnástinová, pomlčky, bodka za štvrt'ovou notou, synkopy, pomocné rytmické prostriedky: ta, ti-ti, „nič“, „pau-za“, tai-ti, ti-tai, ti-ri-ti-ri</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ hrať melodické modely podľa zápisu, 	<p>melodické modely so-mi; la-so-mi; la-so-mi-do, príp. do'-la-so-mi-do</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vytvoriť inštrumentálny sprievod, ✓ inštrumentálne improvizovať, 	<p>inštrumentálny sprievod, ostináto, tóny 1. a 5. stupňa (tonika, dominanta), voľný zvukomalebný sprievod, predohra, medzihra a dohra improvizácia dirigentské a individuálne gestá učiteľa</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ reagovať pri hre na hudobných nástrojoch na gestá učiteľa, adekvátne meniť tempo, dynamiku. 	

<ul style="list-style-type: none"> ✓ aktívne počúvať piesne, hudobné skladby, ako aj vlastné hudobné prejavy, ✓ vyjadriť pocity z počúvanej hudby verbálne, pohybom a inými umeleckými prostriedkami, ✓ identifikovať funkcie hudby a jej spoločenský význam ✓ identifikovať, charakterizovať a terminologicky správne pomenovať hudobno-vyjadrovacie prostriedky, ✓ identifikovať obsadenie interpretovanej hudobnej skladby, ✓ rozpoznať jednohlas, dvojhlas, ✓ rozpoznať totožné a kontrastné prvky v hudobnej forme, ✓ určiť a rozpoznať melodické a rytmické modely, ✓ vyjadriť pocity z počúvanej hudby pohybom a inými umeleckými prostriedkami, 	<p>Percepčné činnosti – aktívne počúvanie</p> <p>skladby slovenských a svetových skladateľov; piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky; vlastný hudobný prejav, hudobný prejav triedy (skupiny), hry so zvukom</p> <p>funkcie hudby: estetická, umelecká, spoločenská, zábavná, úžitková melódia, tempo, rytmus, zvuková farba, dynamika, forma melódia stúpajúca, klesajúca; tempo pomalé, stredné, rýchle; rytmus – taktová schéma a rytmické modely, dynamika – piano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo; forma – kontrastné časti</p> <p>nástroje skupiny symfonického orchestra, niektoré konkrétne hudobné nástroje (husle, kontrabas, flauta, klavír, trúbka, bicie)</p> <p>komorný orchester, symfonický orchester, orchester ľudových nástrojov, skupiny populárnej hudby</p> <p>jednohlas, dvojhlas, zbor</p> <p>hudobná forma, malá a veľká piesňová forma</p> <p>Hudobno-pohybové činnosti</p> <p>pohybová improvizácia, pohybová interpretácia gesto, mimika, improvizácia</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ adekvátne reagovať na rytmus, metrum a tempo, ✓ pohybom adekvátne vyjadriť hudobno-výrazové prostriedky, ✓ realizovať tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách, ✓ vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu rytmickými a melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku, ✓ vytvoriť hudobno-dramatický celok, ✓ realizovať hudobné činnosti podľa voľného i štandardizovaného grafického vyjadrenia hudobných dejov, ✓ vizuálne zobraziť zvukové vnemy, vytvoriť (zapíšu), prečítať a realizovať (hlasom, alebo hrou na nástroji) notový zápis. 	<p>polkový krok, prísunové kroky, podupy, točenie v pároch, čapáše, valčík, mazurkový krok, valašský krok, tanec, ľudový tanec, moderný tanec</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <p>vizualizácia – integrácia s výtvarnou výchovou (kostýmy, rekvizity, kulisy, farby), integrácia so slovenským jazykom a literatúrou (rozprávky, príbehy, básne), integrácia s telesnou výchovou (základné pohybové schémy), integrácia s inými predmetmi</p> <p>tvorivá dramatika</p> <p>Hudobno-vizuálne činnosti</p> <p>grafická partitúra</p> <p>notový zápis tónov c1-c2</p>
--	---

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ používať hlas vedome na dosiahnutie špecifického hudobného cieľa (rytmus, melódia, dynamika, výraz, nálada), ✓ prirodzene aplikovať správnu hlasovú techniku, ✓ spievať čisto a rytmicky správne, ✓ poznať špecifiká ľudovej hudobnej kultúry vlastného regiónu, ✓ spievať jednoduchý dvojhlas (udržia svoju melodickú líniu), ✓ intonovať podľa notového zápisu melodické modely, ✓ hlas používať v improvizácii a elementárnej kompozícii, 	<p>Hlasové činnosti</p> <p>vokálne činnosti v rámci rozsahu b-d2, detské piesne, ľudové piesne, regionálne ľudové piesne, autorské piesne, vokálne dialogické hry, dychové a hlasové cvičenia, hry s hlasom, zvukomalebné hlasové hry, deklamácia, rytmizácia reči, artikulácia – článkovanie reči</p> <p>kánon, burdón, ostinátny druhý hlas</p> <p>melodické modely napr. <i>s-m; l-s-m; l-s-m-d; d'-l-s-m-d; m-r-d; s-f-m- r-d; d'-t-l-s-f-m-r-d; a i</i></p> <p>taktovacie gestá 2/4,3/4,4/4 taktu, gestá pre zmeny tempa a dynamiky improvizácia a elementárna kompozícia</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, ✓ hrať na tele, ✓ hrať na objektoch, ✓ vytvoriť elementárne hudobné nástroje, ✓ hrať rytmické modely, ✓ hrať podľa zápisu jednoduché melodicko-rytmické útvary, ✓ vytvoriť inštrumentálny sprievod, ✓ inštrumentálne improvizovať, ✓ reagovať pri hre na hudobných nástrojoch na gestá učiteľa, adekvátne meniť tempo, dynamiku, ✓ dirigovať, 	<p>Inštrumentálne činnosti</p> <p>Orffove nástroje rytmické: paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá a melodické hudobné nástroje (xylofón, zvonkohra, metalofón), hra na tele, okolité objekty triedy, rozličné objekty, prírodniny</p> <p>samostatne zhotovené elementárne hudobné nástroje</p> <p>rytmické modely napr. tá; ti-ti; tá-ja; tá-ja-ja-ja; ti-ri-ti-ri; nič; es; pau- za; veľ-ká pau-za; atď. melodicko-rytmické schémy, cvičenia, piesne</p> <p>inštrumentálny sprievod, burdón, ostináto, tóny 1. a 5. stupňa (tonika, dominanta), voľný zvukomalebný sprievod predohra, medzihra a dohra improvizácia dirigentské a individuálne gestá učiteľa</p> <p>dirigovanie – intuitívne výrazové pohyby, štandardizované taktovacie schémy (2/4;3/4;4/4)</p>
--	--

<p>aktívne počúvať piesne, hudobné skladby, ako aj vlastné hudobné prejavy,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť pocity z počúvanej hudby verbálne, pohybom a inými umeleckými prostriedkami, ✓ identifikovať funkcie hudby a jej spoločenský význam, ✓ identifikovať, charakterizovať a terminologicky správne pomenovať hudobno-vyjadrovacie prostriedky, ✓ identifikovať obsadenie interpretovanej hudobnej skladby, ✓ identifikovať hudobné formy a žánre, ✓ rozpoznať formotvorné prvky, ✓ počúvať sústredene, dešifrovať a vlastnými slovami vyjadriť atmosféru, emócie, asociácie, predstavy, príp. konkrétny program, 	<p>Percepčné činnosti - aktívne počúvanie</p> <p>skladby slovenských a svetových skladateľov; piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky; vlastný hudobný prejav, hudobný prejav triedy (skupiny), hry so zvukom</p> <p>funkcie hudby: estetická, umelecká, spoločenská, zábavná, úžitková melódia, tempo, rytmus, zvuková farba, dynamika, harmónia, forma</p> <p>melódia stúpajúca, klesajúca; tempo pomalé, stredné, rýchle; rytmus – taktová schéma a rytmické modely, dynamika – piano, pianissimo, mezzoforte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo; akcent; harmónia durová, mólová, forma – kontrastné časti</p> <p>nástroje skupiny symfonického orchestra, niektoré konkrétne hudobné nástroje</p> <p>komorný orchester, symfonický orchester, orchester ľudových nástrojov, skupiny populárnej hudby</p> <p>pieseň, koncert, opera, muzikál, komorná hudba, hudba klasická, ľudová, tanečná, zábavná, populárna</p> <p>motív, veta (predvetie, závetie), opakovanie, kontrast</p>
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť pocity z počúvanej hudby pohybom a inými umeleckými prostriedkami, ✓ adekvátne reagovať na rytmus, metrum a tempo, ✓ pohybom adekvátne vyjadriť hudobno-výrazové prostriedky, ✓ realizovať tanečné prvky a pohyb v jednoduchých choreografiách, ✓ pohybom rozlíšiť kontrastné časti hudobnej formy, ✓ pohybom rozlíšiť formotvorné prvky, ✓ realizovať kultivovaný estetický pohyb, ✓ samostatne vyjadriť dej, náladu, charakteristiku postáv príbehu, rytmickými a melodickými nástrojmi alebo inými zdrojmi zvuku, ✓ vytvoriť hudobno–dramatický celok, ✓ realizovať hudobné činnosti podľa voľného i štandardizovaného grafického vyjadrenia hudobných dejov, ✓ vizuálne zobrazit' zvukové vnemy, ✓ vytvoriť (zapísať), prečítať a realizovať (hlasom, alebo hrou na nástroji) notový zápis. 	<p>Hudobno-pohybové činnosti</p> <p>pohybová improvizácia, pohybová interpretácia gesto, mimika, improvizácia</p> <p>polkový krok, prísunové kroky, podupy, točenie v pároch, čapáše, valčík, mazurkový krok, valašský krok, tanec, ľudový tanec, moderný tanec</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <p>vizualizácia – integrácia s výtvarnou výchovou (kostýmy, rekvizity, kulisy, farby), integrácia so slovenským jazykom a literatúrou (rozprávky, príbehy, básne, scenár), integrácia s telesnou výchovou (základné pohybové schémy), integrácia s inými predmetmi</p> <p>tvorivá dramatika</p> <p>Hudobno-vizuálne činnosti</p> <p>grafická partitúra</p>
---	--

Výtvarná výchova

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh – výtvarných zadaní.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú, hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia vo výtvarnej výchove. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú zapamätať a následne zreprodukovať.

1. Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova v primárnom vzdelávaní vychádza zo spontánneho detského prejavu. Žiaci prostredníctvom výtvarných činností, hravou formou spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky). Formou výtvarných činností (kreslenia, maľovania, priestorového a objektového vytvárania) sa stretávajú so svetom navrhovania dizajnu, architektúry, fotografie, videa a filmu. Aktívnu prácu s materiálom a nástrojmi nie je možné nahradiť formou pracovných zošitov – všetky ostatné didaktické formy, ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a pod. sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok). Výtvarná výchova zahŕňa aj prácu s vizuálnymi prostriedkami prostredníctvom počítača. Od žiakov očakávame najmä uplatnenie jeho predstavivosti a fantázie; nie napĺňanie dopredu očakávaných výsledkov. Výtvarná výchova je založená na tvorivosti žiaka – na rozvíjaní jeho vlastných nápadov a koncepcií. Zručnosti (ovládanie nástrojov a techník) sú podriadené tvorivosti – prednosť má vymýšľanie, od námetu až po realizáciu formy. Očakávané sú vlastné riešenia žiakov, nie presné plnenie úloh.

Výtvarná výchova obsahuje aj prvky, ktoré ju prepájajú s inými vyučovacími predmetmi, napr. s pracovným vyučovaním (zručnosti v ovládaní nástrojov a v spracovaní materiálov), s hudobnou výchovou (tvorivé reagovanie na zvukové podnety), prírodovedou a vlastivedou (reakcie na prostredie, prírodné javy, históriu a pod.), s IKT, s matematikou (porovnávanie, mierka, počet a pod.) s geometriou (tvar). Niektoré témy je možné, podľa uváženia učiteľa prepájať s témami týchto predmetov.

Žiaci sú veku prístupnou formou uvádzaní do znalosti súčasného umeleckého vyjadrovania sveta, do súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Získavajú dôležité kompetencie porozumenia svetu, ktorý je ich každodennou skúsenosťou.

2. Ciele predmetu

Hlavný cieľ predmetu

Žiaci v nadväznosti na detský výtvarný prejav rozvíjajú svoju vizuálnu kultúru na úrovni poznania i vyjadrovania.

Ciele predmetu

Žiaci

- rozvíjajú svoju predstavivosť a fantáziu,
- rozvíjajú si pozorovacie schopnosti,
- spoznávajú základné prostriedky výtvarného vyjadrovania,
- rozvíjajú tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- osvojujú si základné zručnosti pri práci s nástrojmi a materiálmi,
- poznávajú umelecké diela a svoj zážitok z nich výtvarne vyjadrujú,
- osvojujú si základné kultúrne postoje.

3. Vzdelávací štandard

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ tvoriť škvvrny,✓ rozlíšiť v škvvrne významovo čitateľný tvar,✓ vyhľadať v textúre čiar tvary podľa svojich predstáv,✓ pomenovať objavené tvary,✓ pomenovať tóny základných farieb,✓ rozlíšiť svetlé a tmavé farebné tóny,✓ rozlíšiť priamku od krivky,	<p>škvrna (vytvorená napr. odtlačaním farby (dekalk), rozlievaním, zapúšťaním do mokrého podkladu, rozfúkavaním) – náhodný tvar, jeho dopĺňanie na významový, zobrazujúci tvar (podľa predstavivosti žiaka) náhodné čiary alebo tvary (dokresľovanie alebo domaľovávajúce škvvrny, odtlačku farby, čarbanice, pokrčeného papiera – krkváže a pod.) obrys (výtvarné zobrazenie obrysov tvarov predmetov, figúr)</p> <p>základné tóny farieb, druhotné (vymiešané) tóny, teplé a studené farby</p>

Rozvoj fantázie a synestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ výtvarne zobrazíť svoje predstavy a fantáziu na zadanú tému, ✓ nakresliť predmety na základe hmatového vnemu, ✓ pomenovať charakter rôznych povrchov podľa hmatového vnemu, 	fantazijné kreslenie fantazijné maľovanie fantazijné modelovanie tvar a hmat (napr. ohmatávanie tvarov predmetov skrytých pod dekou, alebo kreslenie so zaviazanými očami ...) povrch predmetu

Podnety moderného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ použiť rôzne kresliarske (maliarske) nástroje, ✓ vyjadriť výtvarné stopy (nástroja, materiálu, ✓ vytvoriť objekt zo zvolených materiálov, 	fŕkanie, liatie, odtlačanie, kvapkanie, roztieranie, rozfúkavanie... farebnej hmoty stopa kresliaceho (maliarskeho) nástroja (využitie vlastností rôznych nástrojov) stopa gesta (rôzne druhy stôp/čiar/ťahov) odpadový materiál objekt ukážky: akčná maľba

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ namaľovať svoju predstavu inšpirovanú pravekým umením, 	praveké jaskynné maľby (motívy) materiál, nástroje, podklad v tvorbe pravekých ľudí hra na pravekého umelca - tvorba artefaktu limitovaného motívom a technikou

Škola v galérii

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ výtvarne vyjadriť rôzne výrazy tváre, 	výraz portréту (maľba, socha, fotografia) – v priestoroch galérie, alternatívne vo virtuálnej galérii na internete akčné napodobnenie výrazu portréту (grimasa, performancia ...) výtvarná interpretácia výrazu (kresba, maľba ...)

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ zobrazíť architektúru podľa vlastnej fantázie,✓ porozprávať o zobrazenej architektúre,	rozprávková architektúra (maľba, kresba, modelovanie, objekt – skladanie, lepenie, strihanie...) fantastické motívy v architektúre architektúra v rozprávkach (animácie, ilustrácie, filmy)

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ doplniť fotografický podklad podľa vlastnej fantázie,	fotografia (napríklad z časopisu) zásah do kompozície fotografie, jej doplnenie, prekreslenie, premaľovanie kolorovanie, dokomponovanie

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ porozprávať o akcii v uvedenej ukážke filmu,✓ výtvarne interpretovať vybranú akciu z filmovej ukážky,	krátka ukážka z vybraného filmu, (groteska) pohyblivý obraz – akcia vo filme (videu) výtvarné spracovanie akcie/pohybu

Podnety dizajnu a remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ nakresliť dizajn podľa svojej fantázie,✓ porozprávať o nakreslenom,	nezvyčajný, fantastický nábytok, alebo nábytok s nezvyčajnými funkciami (napr. hojdanie, skákanie, kotúľanie, preklápanie, skladanie a rozkladanie – aplikované na typ stoličky, posteľe, skrine, lampy a pod.) alt. nezvyčajný odevný doplnok alt. fantastický stroj

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ výtvarne reagovať na písmená abecedy.	oživené písmená tvary písmen (tlačených, písaných, veľkých, malých) figuratívna kompozícia z tvarov písmen

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 2. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ použiť rôzne kresliace nástroje, ✓ kresliť čiarami s rôznym charakterom, ✓ vyjadriť základný farebný tón predmetu, ✓ vyjadriť približný obrysový tvar predmetu, ✓ usporiadať tvary symetricky alebo asymetricky,	lína (rôzne typy čiar) výrazový charakter línie (využitý pri tematickom kreslení) kresliace nástroje a pomôcky (voľnou rukou, pravítkom, kružidlom, náhodne) lokálny farebný tón (maľba, alt. kolorovaná kresba jednotlivých predmetov, farba podľa videnej skutočnosti) obrysový tvar predmetu symetria a asymetria jednoduchých tvarov (osová, stredová symetria)

Rozvoj fantázie a synestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ v kresbe vyjadriť rôzne hudobné rytmy,	rytmy v hudobnej skladbe (ukážky) rytmy v kresbe, maľbe rytmy v prírode kresba námetu podľa fantázie (alternatívne fantastická téma, hudobníci, tanečníci, počutá hudba, abstraktné zobrazenie rytmov ...) <i>pozn. možno nadviazať – spojiť s témou výtvarné vyjadrovacie prostriedky</i>

Podnety moderného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vytvoriť objekt (výtvarnú realizáciu) v krajine, ✓ vytvoriť objekt (asambláž) zbieraním, ukladaním, vrstvením, lepením z rôznych prírodných materiálov podľa vlastnej fantázie,	land art prírodná/mestská krajina prírodné materiály/umelé materiály surrealizmus fantastický portrét asambláž ukážky: umenie land artu

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vytvoriť vlastnú verziu obrázkového písma,	umenie Egypta (pyramídy, hieroglyfy ...) rôzne typy písma – história vývoja písma (obrázkové – hláskové) výtvarná interpretácia obrázkového písma, význam a obraz

Škola v galérii

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ napodobniť sochy postojom, výrazom alebo performanciou (akciou)	živá socha (ukážky) sochy v galérii (alt. virtuálnej galérii) sochy v kostole sochy na verejnom priestranstve výtvarná interpretácia sochy v inom médiu (maľba, koláž, performancia) alebo v inej technike (napr. modelovanie z plastelíny...)

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ skonštruovať architektonický tvar (prvok) zo stavebnice,	architektonické prvky (oblúk, preklad, stena, strop, brána, schody, ...) architektúra ako skladačka (skladanie – stavba z kociek, lega, škatuliek, kartónu, ...) spájanie (alt.: zárezmi, spinkami, lepiacou páskou, lepidlom, viazaním, ...) alt. modelovanie architektonického prvku z modelovacej hmoty

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ zostaviť koláž z častí rôznych fotografií,	rôzne žánre fotografie (z časopisov) – portrét, krajina, architektúra, mikro/makrofotografia, reportáž ... koláž, montáž strihanie a spájanie častí fotografií do nových kompozičných súvislostí kompozícia z rôznych žánrov a rôzneho tvaroslovia

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ výtvarne interpretovať filmovú postavu v novej dramatickej situácii podľa vlastnej fantázie,✓ navrhnuť kostým pre filmovú postavu,	filmová postava v kreslenom, animovanom alebo hranom filme filmový kostým, výzor postavy filmová postava v dramatickej akcii

Elektronické médiá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ napísať malé písmená, veľké písmená a čísla v textovom programe,✓ napísať slová s diakritikou v textovom programe,✓ zmeniť písmo, rez písma, farbu písma, píšu krátke vety v textovom programe,	používanie klávesnice, vyhľadávanie písmen, malé a veľké písmená, čísla, používanie klávesu Shift, písanie diakritiky, zmena písma a rezu písma, zmena veľkosti písma, krátke texty

Podnety dizajnu a remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ navrhnuť hračku podľa vlastnej fantázie,✓ vytvoriť jednoduchú pokrývku hlavy podľa vlastnej fantázie,	hračky rôzneho druhu chlapčenské a dievčenské hračky mechanické a statické hračky (funkcie, materiál, farby, tvary ...) klobučnícke remeslo pokrývky hlavy – klobúky, čiapky, šatky, kukly, kapucne, koruny

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vytvoriť objekt (alt. asambláž alebo obraz) z prírodnín nájdených v okolitej prírode,✓ interpretovať prírodné tvary.	prírodoveda – prírodniny a prírodné materiály (listy, kôra, kamene, semená, plody ...) <i>pozn. možno nadviazať – spojiť s témou podnety výtvarného umenia – land-art</i>

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 3. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ použiť v maľbe zosvetlenie a stmavenie farieb,✓ vytvoriť figuratívnu kresbu z geometrických tvarov (alt. objekt zo stereometrických tvarov),	farba – zosvetľovanie a stmavovanie farieb, farebný valér svetlostná škála jednotlivých farieb tóny sivej farby daný motív vo svetlých a v tmavých farbách plošné geometrické tvary a stereometrické telesá spájanie geometrických tvarov do kompozície podľa predstavy skladanie, lepenie, strihanie, spájanie, komponovanie

Rozvoj fantázie a synestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ farbami a tvarmi vyjadriť svoje vnemy z rôznych vôní,✓ pomenovať namaľované,	vône a pachy príjemné a nepríjemné prírodné a umelé vône, parfumy asociácie farby, tvaru – vône, chute porovnávanie pocitov, ich výtvarná interpretácia

Podnety moderného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vytvoriť tvar paketážou,✓ opísať vybrané dielo z umenia paketáže,	ukážky: umenie paketáže (obalovanie tvaru), presáže (stláčanie a lisovanie tvarov) a akumulácie (hromadenie tvarov) baliace materiály; balenie, lepenie, viazanie skrytý tvar

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ výtvarne interpretovať artefakt antického umenia,	antické umenie (sochárstvo, architektúra, keramika, odev, predmety) príbehy na keramických vázach, mýty

Škola v galérii

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ výtvarne parafrázovať osobu (udalosť) na základe videného výtvarného diela,	predmoderné (historické) a moderné obrazy zobrazenie svätcov (historických osobností) – charakteristické atribúty ikonografia najznámejších patrónov, osobností príbehy osobností z obrazov

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ popísať rôzne stavby (podľa zažitej skúsenosti alebo ukážok),✓ výtvarne interpretovať vybrané architektúry s rôznym výrazom,	výraz architektúry (napr. podľa slohu: funkcionalistickej, secesnej, barokovej, klasicistickej, rokokovej, gotickej, postmodernej ...; podľa funkcie: sakrálnej, pomníkovej, civilnej ...; podľa materiálu: drevenej, tehlovej, sklobetónovej ...) porovnanie rôznych typov výrazu, ich subjektívneho pôsobenia architektúra v prírodnom a mestskom prostredí

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ doplniť chýbajúce časti fotografie kresbou (alt. maľbou, reliéfom, kolážou ...),	maľba (kresba) zasahujúca do fotografických kompozícií (z časopisov) rekonštrukcia neúplného obrazu námet fotografie

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ nakresliť prostredie pre vybrané scény z filmu,	filmový priestor – priestor v ktorom sa odohráva filmový príbeh filmová scénografia, kulisy scénografia

Elektronické médiá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vytvoriť obrázky z písmen nezávisle na riadku v grafickom programe, ✓ nakresliť tematický obrázok pomocou nástrojov grafického programu,	typy písma, veľkosti písma, farby písma, porovnanie rovnakých písmen v rôznych fontoch, rotácia písmen, zrkadlenie písmen, montáž rôznych typov písma, obrázok z písmen – lettrizmus, vlastné písmená; nástroje grafického programu – čiara, úsečka, vyplnený obdĺžnik alebo štvorec, paleta farieb, krok späť, guma, nastavenie veľkosti hrotu, paleta farieb, nástroj pečiatka <i>pozn. možno nadviazať – spojiť s témou predmetu informatika</i>

Podnety dizajnu a remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ navrhnuť vlastný erb (alt. vlajku, logo) podľa vlastnej fantázie, ✓ vytvoriť jednoduchú bábkku,	vybrané znaky a ich význam (erb, vlajka, logo ...) symboly na erboch, vlajkách, logách alternatívne: bábkarstvo, alt. tieňové divadlo bábky (prstové, marionety, jawajky ...) konštrukcia jednoduchšej bábky charakter (výraz) postavy bábky

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ výtvarne vyjadriť vybraný proces zmeny látky v prírode.	prírodoveda – zmeny látok (mrznutie, topenie, tuhnutie, horenie, tečenie, vyparovanie, rast ...)

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 4. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ vytvoriť obraz s použitím bodov, ✓ použiť v maľbe farebné kontrasty,	bod vlastnosti bodov (veľkosť, vzťahy dvoch a viacerých bodov – príťažlivosť, pohyb, nehybnosť ...) textúra bodov (vzor, raster; hustá a riedka textúra) pointilizmus – maľba bodmi ukážky: pointilistické umenie základné farebné kontrasty (teplá-studená, tmavá-svetlá, doplnkové farby)

Rozvoj fantázie a synestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ variovať grafické stereotypy, ✓ namaľovať farebnú stupnicu tónov,	možnosti zobrazovania zvoleného motívu odklon od schematickeho zobrazovania, inovácia, fantázia pluralita tvarov motívu výraz, psychická vlastnosť (napr. smutný, veselý, unudený, smiešny, lenivý...) – výraz spracovávaného motívu hudba ako obraz z tónov (hudobná interpretácia farebnej stupnice) farebné tóny, farebné stupnice

Podnety moderného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ namaľovať obraz prostredníctvom bodov alebo škvŕn, ✓ vyjadriť v maľbe zmenu atmosféry (svetelnosti, počasia ...), 	<p>impresionizmus</p> <p>krajinomaľba – impresionizmus (napr. variácie krajiny v rôznych situáciách, atmosférach) farebné škvŕny v maľbe krajiny ukážky: porovnanie impresionistických a pointilistických krajinomalieb</p> <p><i>pozn.: možno nadviazať na výtvarné vyjadrovacie prostriedky – bod (pointilizmus)</i></p>

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ výtvarne interpretovať artefakt umenia vybranej kultúry, 	<p>ukážky: umenie iných kultúr (napr. Indiánov, Číny, Japonska ...) typické artefakty vybranej kultúry odlišnosti a podobnosti s našou kultúrou</p>

Škola v galérii

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zahrať scénu (príbeh) videnú na obraze, ✓ vytvoriť rekvizity k scéne z obrazu, ✓ povedať svoju interpretáciu videného obrazu, 	<p>tradičné žánre obrazov (portrét, zátišie, krajinomaľba, scéna zo života, ...)</p> <p>žánrový obraz (scéna zo života) v múzeu/galérii (alt. virtuálnej galérii)</p> <p>zobrazenie postáv, deja, prostredia svet v období, ktoré obraz zobrazuje</p> <p>móda v období, ktoré obraz zobrazuje</p> <p>dramatizácia výtvarného diela, príbeh</p>

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ navrhnuť antropomorfnu (alt. zoo/fytomorfnu) architektúru podľa vlastnej fantázie, ✓ rozlíšiť prírodné a geometrické tvary, 	<p>architektúra vychádzajúca z ľudských, živočíšnych alebo rastlinných tvarov</p> <p>postava ako budova – budova ako postava</p> <p>organické a geometrické tvary</p>

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ spojiť časti fotografie do novej kompozície,	roláž alebo montáž z dvoch fotografií (reprodukcí) rytmické striedanie častí obrazu tvarové súvislosti častí obrazu a jeho celku ukážky: roláž a fotomontáž v umení, autorské techniky

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ vytvoriť kulisu, ✓ navrhnuť vymysleného tvora,	filmové triky kulisy vytvárajúce ilúziu nejestvujúce (rozprávkové, fantastické, sci-fi) tvory vo filmoch ukážky: animovaný a hraný film – animácie v hranom filme

Elektronické médiá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
✓ nakresliť lineárnu kresbu počítačovým nástrojom, ✓ namaľovať jednoduchý motív počítačovým nástrojom, ✓ použiť nástroj osová súmernosť v kompozícii, ✓ uložiť kresbu alebo maľbu ako novú pečiatku,	pokročilé digitálne kresliace nástroje – vyplnený mnohoúholník, vyplnená krivka, vyplnený pravidelný mnohoúholník, nástroj osová súmernosť, pokročilé miešanie digitálnych farieb, vlastná farebná škála, farebné kontrasty, vzory z písmen, vytvorenie pečiatky <i>pozn. možno nadviazať – spojiť s témou predmetu informatika</i>

Podnety dizajnu a remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ nakresliť vymyslený dizajn predmetu inšpirovaný organickými tvarmi,✓ vytvoriť jednoduchú kresbu (alt. objekt, šperk) z mäkkého drôtu,	<p>dizajn inšpirovaný organickými tvarmi a telesnými funkciami rastlín, živočíchov alebo človeka</p> <p>výber oblasti dizajnu (napr. nábytok, predmety dennej spotreby, odev a doplnky, obuv, dopravné prostriedky, stroje, školské pomôcky...) <i>pozn.: možnosť nadviazať na podnety architektúry</i></p> <p>ľudové remeslo: drotárstvo (strihanie, ohýbanie, tvarovanie, omotávanie, spájanie mäkkého drôtu...)</p>

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ zhotoviť vlastnú mapu s fantazijnou symbolikou,✓ k mape vytvoriť legendu.	<p>vlastiveda – mapa (napr. fantastickej krajiny, krajiny z filmu, cesty do školy, zmenenej reálnej krajiny ...)</p> <p>prvky a symboly mapy – ich výtvarné vlastnosti</p>

Telesná a športová výchova

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom je priradený obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Pri plánovaní vzdelávacej činnosti je cieľom učiteľa vytvárať pre žiakov podnetné prostredie, ktoré im umožní osvojiť si nové pohybové zručnosti a tie budú predpokladom pre vykonávanie pohybovej aktivity i mimo školského prostredia. V prípade účinného osvojenia si týchto zručností existuje reálna možnosť vytvorenia si trvalého vzťahu k pohybovej aktivite, ktorá je kľúčom k zdravému životnému štýlu.

1. Charakteristika predmetu

Zameranie telesnej a športovej výchovy v primárnom vzdelávaní je dominantne upriamené na telesné, funkčné a pohybové zdokonaľovanie, čím prispieva k upevňovaniu zdravia, zdravotne orientovanej zdatnosti a pohybovej výkonnosti. Telesná a športová výchova poskytuje elementárne teoretické a praktické vzdelanie z oblasti pohybových aktivít a športu, významne prispieva k psychickému, sociálnemu a morálnemu vývinu žiakov, k formovaniu kladného vzťahu k pohybovej aktivite a plní aj dôležitú kompenzačnú funkciu v procese edukácie. Svojím zameraním má telesná a športová výchova výnimočné a špecifické postavenie v rámci vzdelávania žiakov mladšieho školského veku. Využíva predovšetkým široké spektrum pohybových prostriedkov, ktoré prispievajú k celkovému formovaniu osobnosti s akcentom na hrubú i jemnú motoriku. Prostredníctvom pohybových cvičení, hier a súťaží pozitívne ovplyvňuje zdravotný stav žiakov.

Vzdelávací štandard má tri základné časti: Zdravie a zdravý životný štýl, Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť a Športové činnosti pohybového režimu. Tieto časti zohľadňujú pohybovo a zdravotne orientovanú koncepciu telesnej a športovej výchovy. Časť s názvom Športové činnosti pohybového režimu je členená na základné tematické celky a pre jednoduchšiu orientáciu učiteľa je navrhnutá odporúčaná časová dotácia pre základné pohybové zručnosti (30 %), manipulačné, prípravné a športové hry (30 %), hudobno-pohybové a tanečné činnosti (15 %), psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia (10 %) a aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti (15 %).

Základnou organizačnou formou je 45 minútová vyučovacia hodina a zúčastňujú sa jej všetci žiaci zaradení do I. a II. zdravotnej skupiny, prípadne III. zdravotnej skupiny (integrované vyučovanie). Žiaci so zdravotným oslabením, zdravotným postihnutím (III. zdravotná skupina) sa môžu vyučovať samostatne v oddelení zdravotnej telesnej výchovy, pričom obsah vyučovania sa realizuje podľa samostatných vzdelávacích programov.

2. Ciele predmetu

Žiaci:

- získajú poznatky o vplyve pohybu na zdravie a vnímajú pohybovú aktivitu ako prostriedok upevňovania zdravia,
- osvoja si základné vedomosti a poznatky z telesnej výchovy a športu,
- majú vytvorenú elementárnu veku primeranú predstavu o vlastných pohybových možnostiach,
- nadobudnú pozitívny vzťah k telesnej výchove, pohybovým aktivitám a športu,
- uplatňujú zásady hygieny a bezpečnosti pri pohybovej činnosti,
- majú kultivovaný pohybový prejav s akcentom na správne držanie tela,
- osvoja si základné pohybové zručnosti súvisiace s vykonávaním základných lokomócií, nelokomočných pohybových zručností a vybraných športov,
- prostredníctvom vhodných telesných cvičení si rozvíjajú pohybové schopnosti pre optimálny rozvoj zdravotne orientovanej telesnej zdatnosti,
- chápu význam diagnostiky v telesnej výchove ako prostriedku pre získanie informácií o úrovni vlastnej telesnej zdatnosti.

3. Vzdelávací štandard

Zdravie a zdravý životný štýl

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 1. stupňa základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ identifikovať znaky zdravého životného štýlu,✓ rozlišovať zdravú a nezdravú výživu,✓ rozpoznať nebezpečenstvo návykových látok a ich negatívny vplyv na zdravie človeka,✓ vysvetliť význam pohybovej aktivity pre zdravie človeka,✓ rozpoznať základné spôsoby a význam otužovania organizmu,✓ dodržiavať hygienické požiadavky pri vykonávaní pohybovej činnosti,✓ aplikovať zásady bezpečnosti pri cvičení,	<p>zásady zdravého životného štýlu (pravidelný pohyb v dennom režime, pitný režim, zdravé a nezdravé potraviny, stravovanie pri zvýšenej telesnej záťaži, práca a odpočinok v dennom režime)</p> <p>význam príjmu a výdaja energie, zachovanie rovnováhy pre udržanie hmotnosti</p> <p>negatívne vplyvy fajčenia, alkoholu, nedovolených látok a iných závislostí na zdravie človeka</p> <p>význam pohybu pre zdravie človeka, adaptácia organizmu na zaťaženie, dôležité fyziologické zmeny vplyvom telesného zaťaženia</p> <p>spôsoby otužovania – vzduchom, vodou, slnkom</p> <p>hygienické zásady pred, pri a po cvičení hygiena úborov, význam dodržiavania základných hygienických zásad</p> <p>organizácia cvičenia, dopomoc a záchrana pri cvičení,</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať zásady poskytovania prvej pomoci v rôznom prostredí, 	<p>prvá pomoc pri drobných poraneniach, praktické poskytnutie prvej pomoci</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ popísať znaky správneho držania tela v rôznych polohách, 	<p>zásady správneho držania tela, správne držanie tela v stoji, v sede, v ľahu, chybné držanie tela, odchýlky v držaní tela, cvičenia pre správne držanie tela</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ aplikovať osvojené pohybové zručnosti v režime dňa, 	<p>pohybový režim, aktívny odpočinok, základné poznatky o formách pohybovej aktivity v režime dňa (ranné cvičenie, spontánna pohybová aktivita, racionálne využívanie voľného času a pod.)</p>

Telesná zdatnosť a pohybová výkonnosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť význam diagnostiky pohybovej výkonnosti pre zdravie a osobný telesný, motorický a funkčný vývin, ✓ individuálne sa zlepšiť v stanovených ukazovateľoch vybraných testov, ✓ ✓ odmerať pulzovú frekvenciu na krčnej tepne, ✓ rozpoznať základné prejavy únavy pri fyzickej záťaži, ✓ využívať prostriedky na rozvoj pohybových schopností, 	<p>poznatky o rozvoji a diagnostikovaní pohybovej výkonnosti, zdravotne orientovaná zdatnosť</p> <p>odporúčané testy pre posudzovanie individuálnych výkonov:</p> <p>skok do diaľky z miesta, člnkový beh 10x5 m, výdrž v zhybe, ľah–sed za 30 sek, vytrvalostný člnkový beh</p> <p>meranie pulzovej frekvencie na krčnej tepne pred zaťažením a po zaťažení, vysvetlenie rozdielov v pulzovej frekvencii, príčiny zmien poznatky o vonkajších</p> <p>prejavoch únavy pri zaťažení (potenie, dýchanie, farba pokožky, koordinácia pohybov)</p> <p>pohybové prostriedky na rozvoj kondičných a koordinačných schopností</p>

Športové činnosti pohybového režimu TC: Základné pohybové zručnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ pomenovať základné povely a útvary poradových cvičení realizovaných vo výučbe, ✓ používať základné povely a správne na ne reagovať pohybom, ✓ vysvetliť význam a potrebu rozcvičenia pred vykonávaním pohybovej činnosti, ✓ pomenovať základné pohybové zručnosti, ✓ zvládnuť techniku behu, skoku do diaľky a hodu tenisovou loptičkou, ✓ pomenovať a vykonať základné polohy tela a jeho častí, ✓ zvládnuť techniku základných akrobatických cvičení v rôznych obmenách a väzbách a skokov, ✓ vykonať ukážku z úpolových cvičení, 	<p>základné povely, postoje, obraty a pochodové útvary – pozor, pohov, vpravo vbok, vľavo vbok, čelom vzad rad (dvojrad, 3–rad ap.), zástup (dvojstup, 3-stup ap.) kruh, polkruh jednotliviec, dvojica, trojica, družstvo, skupina, kolektív na značky, čiara, priestor, ihrisko</p> <p>cvičenia a hry s prvkami poradovej prípravy ako prostriedky účelnej organizácie činností v priestore</p> <p>úloha rozcvičenia pred vykonávaním pohybových činností ako prevencia pred zranením</p> <p>rôzne spôsoby rozcvičení bez náčinia, s náčiním, s hudobným doprovodom a pod.</p> <p>bežecká abeceda, beh rýchly, beh vytrvalostný, beh akceleračný, beh z rôznych polôh, beh so zmenami smeru</p> <p>hod loptičkou, hod plnou loptou</p> <p>skok do diaľky, skok do diaľky znožmo z miesta, pojmy – štart, cieľ, súťaž, pravidlá, dráha</p> <p>cvičenia základnej gymnastiky, cvičenia spevňovacie, odrazové, rotačné cvičenia okolo rôznych osí tela cvičiaceho (prevaly, obraty, kotúle) stojka na lopatkách, stojka na hlave</p> <p>cvičenie a manipulácia s náčiním a pomôckami – gymnastickým náčiním (lopta, stuha, obruč, krátka tyč, overbal, fitbal, švihadlo, lano, expander ap.)</p> <p>cvičenie na náradí (lavičky, rebriny, debna, preliezky, lezecké a prekážkové dráhy)</p> <p>preskoky a skoky na švihadle, skoky na pružnom mostíku a trampolíne</p> <p>úpolové cvičenia a hry zamerané na: odpory pretláčanie preťahovanie</p>

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Manipulačné, prípravné a športové hry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ charakterizovať základné pojmy súvisiace s hrami,✓ pomenovať základné herné činnosti jednotlivca,✓ vymenovať názvy hier realizovaných vo výučbe,✓ aplikovať v hre dohodnuté pravidlá a rešpektovať ich,✓ zvládnuť techniku manipulácie s náčiním,✓ uplatniť manipuláciu s náčiním v pohybovej alebo prípravnej športovej hre,✓ zvládnuť herné činnosti jednotlivca v hrách realizovaných vo výučbe,✓ využívať naučené zručnosti z hier v rôznom prostredí (telocvičňa, príroda, voda),	<p>základné pojmy – pohybová hra, športová hra, hráč, spoluhráč, súper, kapitán, rozhodca, útočník – útok, útočná činnosť, obranca – obrana, obranná činnosť</p> <p>ihrisko (hrací priestor, hracia plocha), stredová čiara, bránka, kôš, hracie náčinie (lopta, páka, hokejka a pod.) gól, bod, prihrávka, hod, streľba, dribling</p> <p>hry so zameraním na manipuláciu s rôznym tradičným, ale aj netradičným náčiním a s inými pomôckami</p> <p>pravidlá realizovaných hier, ich význam a sankcie za porušenie,</p> <p>pravidlá fair-play</p> <p>pohybové hry zamerané na rozvoj pohybových schopností (kondičných, koordinačných a hybridných),</p> <p>prípravné športové hry zamerané na futbal, basketbal, volejbal, hádzanú, tenis</p> <p>pohybové hry zamerané na precvičovanie osvojovaných pohybových zručností rôzneho charakteru (gymnastického, atletického, plaveckého)</p>

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Hudobno-pohybové a tanečné činnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vymenovať základné pojmy rytmickej a modernej gymnastiky,✓ pomenovať tanečné kroky realizované vo výučbe,✓ vykonať ukážku rytmických cvičení,✓ zladať pohyby tela, chôdzu, skoky a beh s rytmom navodeným potleskom, zvukovým signálom, hudbou,✓ zvládnuť základné tanečné kroky, tanečné motívy v rôznych obmenách realizovaných vo výučbe,✓ vytvoriť krátke väzby a motívy z naučených tanečných krokov ľudových i moderných tancov,✓ uplatniť prvky rytmiky a tanca v hudobno-pohybových, tanečných a dramatických hrách,✓ improvizovať na zadanú tému alebo hudobný motív,	<p>základné pojmy a poznatky – rytmická gymnastika (rytmus, takt, tempo, dynamika), moderná gymnastika – náčinie a cvičenia s ním (lopta, švihadlo, stuha, kužele, obruč), rovnovážne výdrže – pózy, poskoky a skoky (nožnicový, čertík, kadetkový)</p> <p>tanec – ľudový, moderný, tanečný krok (prísunný, cval, poskočný, polkový, valčíkový, mazurkový), tanečný motív, tanečná väzba, pohybová skladba</p> <p>rytmické cvičenia spojené s vytlieskavaním, vydupávaním, hrou na telo</p> <p>cvičenia a hry na rozvoj rytmickej schopnosti</p> <p>tanečná a štylizovaná chôdza, beh, skoky, poskoky, so zameraním na správne a estetické držanie tela ako celku i jeho častí v rôznych polohách</p> <p>tanečné kroky a motívy regionálnych ľudových tancov tanečné kroky a motívy vybraných moderných tancov aerobik, zumba, brušné tance a iné formy cvičení s hudobným sprievodom</p> <p>rytmizované pohyby s využitím hudby alebo rôznych jednoduchých hudobných nástrojov</p> <p>imitačné pohyby so slovným navádzaním, napodobňovacie pohyby (napr. zvierat, športovcov, činností človeka)</p> <p>tanečná improvizácia</p> <p>pohybová improvizácia na hudobné motívy, alebo zadané témy, pantomíma</p>

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Psychomotorické a zdravotne orientované cvičenia a hry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ postupne uvoľniť pri slovnom doprovode svalstvo končatín i celého tela,✓ opísať základné spôsoby dýchania,✓ vykonať jednoduché strečingové cvičenia,✓ charakterizovať cvičenia z psychomotoriky,✓ vysvetliť podstatu psychomotorických cvičení a ich význam,✓✓ aplikovať naučené zručnosti v cvičeniach a hrách,	<p>relaxačné (uvoľňovacie) cvičenia a hry (vyklepávanie, vytriasanie, automasáž a pod.)</p> <p>cvičenia so zameraním na riadené spevňovanie a uvoľňovanie svalstva (svalové napätie a uvoľnenie)</p> <p>aktivity zamerané na rozvoj dýchania, dýchacie cvičenia – cvičenia zamerané na nácvik správneho dýchania v rôznych polohách</p> <p>naťahovacie (strečingové) cvičenia kompenzačné (vyrovnávajúce) cvičenia cvičenia na rozvoj flexibility (ohybnosť, pohyblivosť)</p> <p>rozvoj rovnovážových schopností: statickej r. (cvičenia zamerané na stabilitu a labilitu v rôznych polohách), dynamickej r. (balansovanie na fit lopte, cvičenia na balančných pomôckach – bosu, go-go šliapadlo a pod.)</p> <p>balansovanie s predmetmi (žonglovanie, prenášanie predmetov rôznym spôsobom a pod.)</p> <p>cvičenia telesnej schémy zamerané na uvedomovanie si vlastného tela</p> <p>– pohybových možností jeho jednotlivých častí</p> <p>cvičenia spájajúce zmyslové vnímanie s pohybovým (napr. pohybové reakcie na zmyslové podnety)</p> <p>psychomotorické hry, cvičenia a hry s neštandardným náčiním (balóny, štipce, noviny a pod.)</p>

Športové činnosti pohybového režimu

TC: Aktivity v prírode a sezónne pohybové činnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vymenovať základné druhy realizovaných sezónnych pohybových aktivít,✓ zvládnuť pohybové zručnosti vybraných sezónnych aktivít,✓ uplatniť prvky sezónnych pohybových činností v hrách,✓ súťažiach, v škole i vo voľnom čase,✓ bezpečne sa pohybovať v rôznom priestore a v rôznych podmienkach,✓ prekonať pohybom rôzne terénne nerovnosti,✓ vysvetliť význam a zásady ochrany prírody počas pohybových aktivít v nej.	<p>základné pojmy a poznatky zo sezónnych aktivít realizovaných vo výučbe</p> <p>korčuľovanie (in-line a na ľade) – jazda vpred, vzad, zastavenie, obrat, hry a súťaže na korčuľoch</p> <p>lyžovanie – lyže zjazdové, bežecké, skokanské, zjazd, slalom, beh na lyžiach, základná manipulácia s lyžami a palicami, chôdza, obraty,</p> <p>výstupy, padanie, zjazdy (po spádnicí), brzdenie jazdy, jazda šikmo svahom, prívrat (oboma lyžami, jednou lyžou, v pokoji a v pohybe), odvrát, oblúky</p> <p>cvičenia a hry zamerané na oboznámenie sa s vodným prostredím, splývanie, dýchanie a orientáciu vo vode, skoky do vody z rôznych polôh, nácvik techniky jedného plaveckého spôsobu, plavecký spôsob (kraul, znak, prsia), štartový skok, obrátka</p> <p>chôdza a jej rôzne druhy a spôsoby vzhľadom na povrch a terén, turistika – jej druhy a formy, turistický výstroj, turistický chodník, turistická značka, mapa, buzola, zásady a význam otužovania, pohybu a pobytu v prírode v každom ročnom období a počasí</p> <p>jazda, hry a súťaže na kolobežke, bicykli</p>

Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností

1. Charakteristika predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností.

Z oblastí, ktoré sú pri autizme a ďalších pervazívnych vývinových poruchách poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností. Nakoľko skutočná komunikácia predstavuje vždy sociálnu interakciu, nemožno od poškodenia sociálnych zručností komunikáciu oddeliť.

Rozvíjanie schopnosti komunikovať je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia (ďalej aj „dieťa/žiak s AU alebo PVP (bez MP)“) závislosti od miery ich „autistického“ poškodenia, resp. aktuálne používanej formy komunikácie.

Cieľom špecifického vyučovacieho predmetu rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností je vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačnej schopnosti s atribútmi prostriedku vyjadrovania potrieb, nadväzovania kontaktov, ako aj výmeny informácií a vo vyšších ročníkoch, resp. v prípade menšej miery autizmu, aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí, a najmä následná schopnosť prispôbenia vlastného správania vnímaným informáciám verbálneho aj neverbálneho charakteru.

Na každom stupni vyučovania predmetu, nezávisle od spôsobu komunikácie dieťaťa, je potrebné rozvíjanie jestvujúcich schopností komunikácie v zmysle sociálnej komunikácie, ich posúvanie na vyššiu vývinovú úroveň a generalizácia naučených schopností na nové situácie, nový kontext.

Prvoradým cieľom je sociálne správanie zodpovedajúce veku dieťaťa, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie učenie základných predpokladov týchto zručností. Všetky naučené schopnosti je potrebné za úzkej spolupráce s rodinou generalizovať na prirodzené, domáce prostredie, inak vzdelávanie stráca zmysel.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti - nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď., vrátane „zamestnaní“, ktoré pre bežné deti nie sú atraktívne. Je to pomoc pedagógom cez prestávku, zodpovednosť za čistotu v jasne určenom priestore, zodpovednosť za poriadok na jasnom mieste a pod.

Aby sa dieťa s AU alebo PVP (bez MP) stalo členom skupiny, resp. malo vzťah s iným dieťaťom alebo s členom rodiny, musí mať schopnosti nevyhnutné k nadväzovaniu interakcií. Členovia skupiny iniciujú kontakty, reagujú jeden na druhého a podieľajú sa na ovplyvňovaní štruktúry interakcie. Inými slovami deti sa samy rozhodujú, kedy a ako prebieha interakcia, nereagujú len na inštrukcie vonkajšieho vodcu. Deti sú aktívne, pretože aktivita sama je pre ne odmenou (aspoň čiastočne).

U malých detí, ktoré nemajú AU alebo PVP, sa sociálne kontakty prejavujú rôznymi formami sociálnych hier. Avšak základy sociálnej hry sú väčšinou naučené v izolácii od iných detí. Dieťa sa naučí hádzať loptu, stavať vežu, bicyklovať atď. samo, resp. bez asistencie iných detí. To znamená, že dieťa naučené zručnosti nezačne automaticky využívať aj v aktivitách s inými deťmi. V ranom sociálnom vývine dieťa potrebuje zažiť rôznorodé sociálne interakcie, až potom ich začne samo vyhľadávať. Sociálny vývin dieťaťa s AU alebo PVP (bez MP) je od tejto prirodzenej cesty výrazne odlišný.

Problémy, vyplývajúce z autizmu a ďalších pervazívnych vývinových porúch, neumožňujú deťom, aby sociálne zručnosti nadobúdali spontánne, intuitívne,

vyplývajúc zo sociálneho pochopenia. Z hľadiska používaných metód majú preto dominantnú úlohu kognitívne postupy a postupy terapie správania. Z rovnakého dôvodu deti naučené schopnosti neaplikujú spontánne v domácom prostredí. Je nevyhnutné nepretržite rodinu informovať o dosiahnutých pokrokoch detí a metódach, ako ich preniesť domov - v oblasti komunikácie, sociálneho správania i integračných zručností.

Všeobecným cieľom predmetu, ktorý sa prelína každým ročníkom je rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách:

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov.

Vhodným východiskom je tzv. Laheyovej model vývinu reči, ktorý sa orientuje na jazykové schopnosti detí, komunikačné správanie, ako aj nerečové komunikačné správanie. Vychádza zo zákonitostí normálneho vývinu, pričom rešpektuje kognitívne a sociálne aspekty vývinu konkrétneho dieťaťa. Pri voľbe cieľov na najbližšie obdobie, vychádzame z dosiahnutej úrovne troch základných dimenzií jazyka: obsahu, formy a pragmatiky.

Obsah – o čom sa hovorí, alebo čo v reči rozumieme. Predstavuje sémantiku reprezentovanú vo vyjadrovaní. Vyvíja sa spontánne počas celého života. Existujú tri hlavné kategórie obsahu: predmety, vzťahy medzi predmetmi a vzťahy medzi dejmi.

Forma – cesta ako prebieha prenos informácií. Môže prebiehať prostredníctvom zvukov, pohybmi alebo postavením rúk, používaním komunikačných symbolov a rôznych komunikačných prostriedkov, ktoré plnia rolu náhradnej a/alebo podpornej komunikácie.

Pragmatika – prečo dochádza ku komunikácii a ako prebieha komunikácia. Rozlišujeme tri základné aspekty pragmatiky:

Ciele – prečo dochádza ku komunikácii, t. j. interakcia, regulácia a kontrola medzi partnermi komunikácie, dosiahnutie osobných cieľov, vzbudenie pozornosti.

Výber foriem na dosiahnutie cieľa – ako sa vyberajú formy vyjadrovania, aby slúžili potrebnej funkcii v danom kontexte. Časť správy je vždy nejazyková: predmety, deje, vzťahy atď.

Interakcia medzi ľuďmi – ako upútať pozornosť, ako reagovať na prehovor inej osoby, ako ukončiť rozhovor, vedieť sa správať v roli počúvajúceho aj hovoriaceho, resp. toho, kto sa nejakou formou vyjadruje.

Sekundárnym cieľom špecifického predmetu je zmierňovanie prejavov problémového správania.

Ciele možno dosiahnuť používaním správnych foriem komunikácie: verbálnej a/alebo alternatívnej, a/alebo augmentatívnej.

Pri výbere správnych spôsobov komunikácie treba zohľadniť – aký je stupeň motivácie dieťaťa komunikovať, aký je repertoár neverbálneho komunikačného správania dieťaťa, aká je kognitívna úroveň dieťaťa, aké má dieťa problémové správanie – ktoré je potrebné brať do úvahy pri výbere komunikačného systému.

Ciele možno dosiahnuť používaním vhodných foriem a stupňov pomoci: prompt (fyzický, vizuálny, iný, nešpecifický), tvarovanie (jestvujúceho správania do inej, želanej formy), reťazenie (vybudovanie nového správania kombináciou jednoduchých prvkov správania).

Vzhľadom na fakt, že narušenie sociálnych zručností a komunikačnej schopnosti je pre autizmus a ďalšie pervazívne vývinové poruchy symptomatické, ako aj fakt, že autistický vývin je charakterizovaný svojou nerovnomernosťou, je takmer nepravdepodobné, aby žiak mohol postupovať rovnomerne, resp. že každý nový školský rok sa automaticky prechádza v obsahu vzdelávania do cieľov ďalšieho ročníka.

Inými slovami ciele treba voliť na základe dosiahnutej vývinovej úrovne, t. j. vybrať si najbližší dosiahnuteľný ročník. Môže to znamenať, že žiak je viacero školských rokov vzdelávaný podľa obsahu vzdelávania rovnakého ročníka, príp. nepostupuje vzhľadom na ročník. Súvisí to s možnosťami žiaka dosiahnuť v tejto oblasti viac, s kapacitami konkrétneho žiaka, podmienené mierou autizmu alebo ďalších pervazívnych vývinových porúch, mentálnou úrovňou, príp. pridruženými postihnutiami a pod.

Cieľom nie je za jeden školský rok zvládnuť ciele jedného ročníka, ale zvoliť ciele takého ročníka v tomto predmete, ktoré žiak môže dosiahnuť, na ktoré má vývinové predpoklady, v jeho vlastnom, individuálnom tempe, sprostredkované špecifickými formami, metódami a prostriedkami, ktoré sú jedinečné pre každého žiaka s AU alebo PVP (bez MP).

Ciele jednotlivých ročníkov je potrebné vždy adaptovať vzhľadom na zvolené formy komunikácie (pozri proces vyššie).

Dieťa, ktoré je verbálne, nie automaticky využíva svoju verbalitu na sociálnu komunikáciu, či vyjadrovanie potrieb. Rovnako nie je pre autistický vývin prirodzené, že verbalizujúce dieťa má osvojené a pragmaticky využíva preverbálne formy komunikácie.

Pre optimálnu voľbu správnych cieľov prejdeme cieľmi od najnižšieho ročníka, čím vlastne diagnostikujeme stupeň dosiahnutej vývinovej úrovne. Hneď ako sú niektoré ciele dieťaťom len naznačované, ale nie zvládnuté v rôznych kontextoch a spontánne využívané (pragmatika), to sú tie správne ciele a správna úroveň, z ktorej sa v danom školskom roku vychádza (aj keď sa začne učiť polovica cieľov jedného ročníka a v rámci školského roka sa prechádza do ďalšieho ročníka).

Ciele sa prispôsobujú aktuálnej forme komunikácie dieťaťa (verbálnej, neverbálnej).

Poznámka k alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácii (AAK)

Väčšina detí, ktoré sú neúspešné v dosiahnutí optimálnej verbálnej komunikácie, resp. ich schopnosti sú obmedzené, môžu rozširovať svoje komunikačné schopnosti používaním AAK. Neexistuje najefektívnejšia forma pre deti s AU alebo PVP. Výber vhodnej AAK je zložitý. Najdôležitejšia je správna voľba AAK vzhľadom na konkrétne dieťa. Úspešná komunikácia vyžaduje, aby dieťa bolo schopné používať určité komunikačné prostriedky. Vždy je potrebné zvážiť silné a slabé stránky dieťaťa a vyberať s ohľadom na výhody a nevýhody AAK.

Najpoužívanejšia forma komunikácie je reč, predovšetkým pre jej zrozumiteľnosť, ako aj schopnosť posilňovať verbálny prejav detí bez špecifického tréningu. Reč je vždy poruke, možno ju rýchlo a úspešne využiť. Napriek uvedenému je pre dieťa s AU alebo PVP reč mimoriadne náročná forma komunikácie (z rôznych dôvodov). Čím neskôr začne dieťa s AU alebo PVP „hovoriť“, tým je pravdepodobnejšie, že sa verbálna komunikácia bude rozvíjať obmedzene, čo je potrebné brať do úvahy pri vzdelávaní žiaka s AU alebo PVP (bez MP).

Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností pre prípravný ročník

1. Charakteristika predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností. (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností sa bude realizovať 8 hodín týždenne. Ciele je potrebné dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

3. Ciele a obsah vzdelávania

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Zintenzívňovať túžbu žiaka komunikovať,
- vytvárať podmienky k tomu, aby sa komunikácia stala pre žiaka zábavnou,
- rozvíjať expresívne vyjadrovanie potrieb (verbálne),
- využívať neverbálne modalitty vrátane očného kontaktu ku komunikácii,
- zapájať sa do skupinovej činnosti (5- 6 detí), napr. počúvanie príbehu,
- počúvať v nerecipročných situáciách, napr. rozhlas, čítanie príbehov (nie video),
- dokončiť vlastnú úlohu v skupine, bez intervencie učiteľa,
- potichu počúvať ostatných,
- počúvať deti a dospelých, pýtať sa a reagovať na otázky a komentovať to, čo sa povedalo (zväčšovanie rozsahu a tenacity pozornosti),
- dokázať sa sústrediť na jeden zvuk, napr. hlas spomedzi iných,
- počúvať a nasledovať inštrukcie a usmernenia,
- identifikovať svoje oblečenie, tašku a ostatné veci,
- identifikovať ostatné veci, ktoré dieťaťu patria,
- schopnosť nájsť svoje miesto/ lavicu v triede.

OBSAH VZDELÁVANIA

Zmapovaním základných potrieb žiaka špecifikovať najfrekvencovanejšie potreby a prístup kním obmedziť, resp. využiť ako základ vyjadrovania potrieb jednoduchou verbálnou formou, ktorá je v súlade s používanou úrovňou verbálneho vyjadrovania žiaka. Provokácia komunikácie žiaka používaním jeho hračiek, predmetov záujmu, zmapovaním obľúbených aktivít/predmetov (motivačná báza) žiaka.

Vytvoriť podmienky k tomu, aby bol žiak nútený verbálne vyjadriť žiadosť o ne. Provokácia komunikácie žiaka používaním sociálnych rituálov, ktoré žiak obľubuje, dôsledné vyžadovanie používania neverbálnych modalít (očného kontaktu) so súčasnou verbalizáciou v rámci každej komunikačnej situácie.

Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností pre 1. ročník

1. Charakteristika predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností. (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností sa bude realizovať 3 hodín týždenne. Ciele dosahujeme rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy. Cieľom je naučiť sa používať konverzačné frázy v každodenných situáciách. Spočiatku sa žiak učí dávať mechanické odpovede na opakujúce sa situácie. Prompty sú postupne zmierňované, pretože sa očakáva, že žiak bude komunikovať v prirodzených situáciách. Podstatné je uvedomiť si, že aj keď žiaka naučíme mnoho reakcií, ešte to neznamená, že bude schopné sociálne komunikovať. Je potrebné ho učiť byť vnímavejším k sociálnym kľúčom správania sa a komunikácie.

Rozhovor predpokladá schopnosti

- všímať si rôznorodé aspekty „správy“ komunikačného partnera,
- spracovať rôznorodé aspekty „správy“ komunikačného partnera,
- interpretovať obsah a zmysel verbálneho, neverbálneho a afektívneho správania hovoriaceho,
- pochopiť správu hovoriaceho vo vzťahu k sociálnemu kontextu,
- pochopiť mentálny stav komunikačného partnera,
- mapovať relevantnosť rozhovoru pre partnera,
- zorganizovať si myšlienky relevantné k téme rozhovoru,
- znovu si vybaviť informácie relevantné k téme rozhovoru, partnerovi a kontextu,
- používať primeranú proximitu a reč tela,
- priebežne dynamicky reagovať na sociálnu dynamiku rozhovoru.

Aby sme dieťa pripravili na interaktívnu hru s iným dieťaťom, učíme ho potrebné sociálne zručnosti najprv v situácii 1:1. Keď má dieťa naučené niektoré sociálne zručnosti, začneme s krátkou interakciou s iným dieťaťom. Interakcia ešte nemusí mať za cieľ deti niečo naučiť. Dôležité je, aby si na seba zvykli, aby spolu zažili spoločné príjemné zážitky z aktivít, ktoré majú spoločné. Tieto stretnutia sú ideálnou príležitosťou na odpozorovanie ich schopností a identifikáciu tých, ktoré ich budeme ďalej učiť v situáciách 1:1. Tieto situácie nemajú len funkciu identifikácie nedostatkov dieťaťa, ale aj postupné priblíženie jeho hrových, sociálnych a komunikačných schopností štandardným.

V situácii učenia by mal byť vždy len jeden aspekt hry pre dieťa nový. V rámci každej aktivity je potrebné stanoviť si aj behaviorálne ciele. Prirodzene je potrebné facilitovať veku primerané a kooperatívne správanie – dieťa má reagovať na svojho partnera v hre, ktorý nesmie robiť nič namiesto neho. Dospelý nemá byť cieľom interakcie dvoch detí, ale jej prostredníkom. V rámci interakcie dvoch detí je potrebné byť flexibilný, rýchlo sa prispôbiť a neprerušovať správanie, ktoré je pozitívne (nedávať príliš veľa inštrukcií, ktoré bránia spontánnemu správaniu).

3. Ciele a obsah vzdelávania

1. ROČNÍK

CIELE

- Poznať bežné sociálne verbálne rutiny,
- iniciovať, udržať a ukončiť rozhovor verbálne,
- podporovať asertívnosť,
- dať zmysel odpovedaniu na jednoduché otázky.
- používať osvojené hrové zručnosti na interaktívne hry s dospelým,
- používať osvojené hrové zručnosti na samostatnú hru,
- podporovať spontánne vyjadrovanie žiadostí nezávisle na situačnom kontexte,
- podporovať schopnosti vybrať si z ponúkaných aktivít,
- vnímať prítomnosť vyjadrovania gestami,
- vyvodiť zmysel z intonácie, výšky, hlasitosti, rytmu, prízvuku.

OBSAH VZDELÁVANIA

Nácvik konvenčných verbálnych rutín, využívaných v sociálnych interakciách (pozdrav, zdvorilostné frázy zamerané na iného človeka.

Učenie verbálnych schopností na iniciáciu interakcie – rozhovoru alebo hry s učiteľom (dospelými).

Rozprávanie na jednoduché konverzačné témy s dospelým (nácvik v štruktúrovaných podmienkach, s nevyhnutnou mierou vizualizácie na dosiahnutie plynulosti rozhovoru).

Učenie verbálnych schopností na adekvátne verbálne asociálne neverbálne ukončenie rozhovoru s dospelým.

Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností pre 2. ročník

1. Charakteristika predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností. (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností sa bude realizovať 3 hodiny týždenne. V rámci nácviku sociálnych zručností, ak je to potrebné, postupovať nasledovne:

- vybrať si konkrétnu sociálnu zručnosť,
- zručnosť rozložiť na časti/ kroky,
- demonštrovať zručnosť dieťaťu s použitím primeranej procesuálnej schémy ako prostriedku nesociálneho promptu,

3. Ciele a obsah vzdelávania

2. ROČNÍK

CIELE

- Spontánne používať bežné sociálne verbálne rutiny,
- spontánne iniciovať, udržať a viesť jednoduchý verbálny rozhovor,
- učiť sa ďalšie pravidlá rozhovoru, kontrolovať tón a silu hlasu,
- vnímať, rozumieť a používať jednoduché gestá počas rozhovoru,
- učiť sa porozumieť jednoduchým metaforám,
- vedieť reagovať odpovedaním na otázky, týkajúce sa osobných údajov,
- dodržiavať pravidlá správania v triede,
- praktizovať zručnosť až kým ju dieťa nezvládne samostatne.

OBSAH VZDELÁVANIA

Používanie komunikácie a sociálnych zručností spontánne, v primeraných sociálnych situáciách.

Rozširovanie nadobudnutých schopností na deti, najmä rovesníkov: primerane sa zdraviť pri príchode a lúčení, žiadať o niečo – čakať kým dokončí ten, kto rozpráva, vrátiť niečo s poďakovaním a pod.

Používanie naučených sociálno-komunikačných zručností pri komunikácii s dospelým, precvičovať pravidlá rozhovoru: striedanie rolí, pohľad do očí s partnerom, rozvíjanie už načatej témy rozhovoru, schopnosť držať sa jej a neodbiehať k svojmu záujmu rozhovoru.

Nácvik používania rôzneho tónu hlasu a sily hlasu. Napodobňovanie sily a tónu hlasu s cieľom sebakontroly a sebaovládania pri komunikácii so spolužiakmi.

Priradovanie zmyslu rôznym gestám v hraných situáciách, „prekladanie“ gest do slov a slov do gest, hranie životných situácií a ich sprevádzanie bežnými gestami (nácvik s dospelými, postupný transfer do reálnych situácií).

Vysvetľovanie jednoduchých slovných metafor, ktoré sú veku primerané, precvičovanie ich používania rôznymi formami – hranie, rolí, pracovné listy, čítanie textu a nahrádzanie metafor pravým významom a pod.

Precvičovanie pohotovosti v poskytovaní informácií o sebe v rozhovoroch s dospelým, aj rovesníkmi (meno, adresa, vek a pod.).

Používanie viac-menej stabilných pravidiel správania, viazaných na určité situácie vizualizovaných pre žiaka zrozumiteľnou neverbálnou formou – súvisiacich so životom v škole (čakanie na pedagóga, presun do inej učebne, čakanie v rade na obed a pod.

Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností pre 3. ročník

1. Charakteristika predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností. (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností sa bude realizovať 3 hodiny týždenne. Priradovanie zmyslu rôznym gestám v dramatizovaných situáciách, „prekladanie“ gest do slov a slov do gest, prehrávanie životných situácií a ich sprevádzanie bežnými gestami. Odporúčaná je nácvik s dospelými a postupný transfer do reálnych situácií.

Vyberať také metafory, ktoré sú primerané veku a komunikačným schopnostiam žiaka. Slovné metafory je potrebné vysvetľovať, precvičovať ich používanie rôznymi formami: v rámci hier, hranie rolí, používaním pracovných listov, čítanie textu a nahrádzanie metafor pravým významom a podobne.

Bežné pravidlá správania, viazané na určité situácie, napr. čakanie na pedagóga, presun do inej učebne, čakanie v rade na obed a pod., môžeme vizualizovať pre žiaka zrozumiteľnou neverbálnou formou.

3. Ciele a obsah vzdelávania

3. ROČNÍK

CIELE

- Používať bežné sociálne verbálne rutiny,
- spontánne iniciovať, udržať a viesť jednoduchý verbálny rozhovor,
- učiť sa ďalšie pravidlá rozhovoru,
- vnímať, rozumieť a používať jednoduché gestá počas rozhovoru,
- učiť sa porozumieť jednoduchým metaforám,
- vedieť reagovať odpoveďami na bežné otázky týkajúce sa osobných údajov, bydliska, školy a iné,
- dodržiavať pravidlá správania v triede, v škole a na verejnosti.

OBSAH VZDELÁVANIA

Rozvíjanie komunikačnej schopnosti a sociálnych zručností spontánne, v primeraných sociálnych situáciách. Rozširovanie nadobudnutých schopností a zručností na spolužiakov, rovesníkov. Vedieť sa pozdraviť pri stretnutí a lúčení, pri vstupe do miestnosti a odchode z miestnosti, požiadať o niečo, počkať kým dokončí ten, kto rozpráva, vrátiť niečo s poďakovaním a pod.

Používanie naučených sociálno-komunikačných zručností pri komunikácii s dospelým, s rovesníkmi.

Precvičovanie pravidiel rozhovoru – striedanie rolí, pohľad do očí s partnerom, rozvíjanie už načatej témy rozhovoru, držať sa načatej témy rozhovoru, neodbiehať k svojmu záujmu rozhovoru a pod.

Nacvičovanie používania intenzity hlasu za účelom sebakontroly a sebaovládania pri komunikácií so spolužiakmi, rovesníkmi.

Priradovanie zmyslu a významu rôznym gestám v modelových situáciách. Vysvetľovanie jednoduchých slovných metafor a ich používanie.

Precvičovanie pohotovosti v poskytovaní informácií o sebe v rozhovoroch s dospelými, aj s rovesníkmi – meno, adresa bydliska, školy, vek žiaka a iné. Používanie autvrdzovanie zaužívaných pravidiel správania súvisiacich so životom v triede, škole.

Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností pre 4. ročník

1. Charakteristika predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností. (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností sa bude realizovať 3 hodiny týždenne. Ciele je potrebné dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

3. Ciele a obsah vzdelávania

4. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať verbálne rutiny o nové témy súvisiace s častými životnými sociálnymi situáciami,
- spontánne iniciovať a viesť rozhovor k témam, ktoré nie sú obľúbenými témami žiaka a udržať rozhovor pri danej téme (neodbiehať),
- neustále cibriť jemné odtienky pravidiel v rámci rozhovoru,
- učiť žiaka uvedomiť si, či je druhá osoba „účastná“ rozhovoru a ako ju zaujať,
- spontánne používať jednoduché gestá počas rozhovoru,
- rozvíjať porozumenie a používať zložitejšie gestá,
- udržiavať a rozvíjať porozumenie jednoduchých slovných prirovnaní,
- vystavovať žiaka vnímaniu zložitejších slovných metafor a učiť vyjadriť pochybnosti v prípade, že im nerozumie,
- zatelefonovať niekomu bez pomoci,
- viesť primeraný telefonický rozhovor bez pomoci,
- poznať svoje/domáce telefónne číslo,
- rozvíjať primerané správanie na základe jasne určených pravidiel v škole, na rôznych bežných verejných miestach,
- rozumieť vlastným povinnostiam v rámci špecifického prostredia.

OBSAH VZDELÁVANIA

Sledovaním sociálnych príbehov (kreslených, fotografických, statických, aj dynamických) poskytovanie vzoru sociálnych a verbálnych rutín.

Vizualizácia pravidiel udržiavania rozhovoru, spoznávanie nevhodných prvkov rozhovorov – odbiehanie od témy – sledovaním audiovizuálnych, zvukových, kreslených rozhovorov.

Spoznávanie vonkajších prejavov ľudí, ktorí sú účastníkmi rozhovoru, identifikácia ich zaujatia alebo naopak nezaujmu o pokračovanie rozhovoru – sledovaním audiovizuálnych, zvukových, kreslených rozhovorov.

Používanie rôznych gest počas rozhovorov v hraných scénkach: priradovanie významu gestám. Priradovanie významu jednoduchým slovným prirovnaniam, spájanie ich slovným vysvetlením, synonymom a pod.

Zámerné používanie zložitejších slovných metafor a gest v rámci nácviku komunikačnej schopnosti asociálnych zručností. Nácvik adekvátneho sociálneho správania akladením otázok v prípade nepochopenia týchto prejavov.

Jasné definovanie primeraného správania v jasne definovanom kontexte (napísané pravidlá, ktoré platia v určitej situácii), ako aj dôsledky za ich porušenie.

Ovplyvňovanie správania jeho podmieňovanie (najmä obľúbenou aktivitou), vizualizácia dôsledkov za dodržiavanie a porušovanie pravidiel (napr. pridelovaním žetónov a pod., kde určitý počet je možné si u pedagóga „vymeniť“ za drobnú vecnú odmenu, obľúbenú činnosť a pod., ale aj naopak – odnímanie žetónov).

Učenie stratégií pútania pozornosti inej osoby (dotyk, tiché zamávanie na diaľku a pod.) – odovzdanie odkazu, spýtanie sa na niečo iného človeka.

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie.

Špecifický vyučovací predmet „Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie“ je zaradený do vzdelávacej oblasti špeciálnopedagogická podpora štátneho vzdelávacieho programu pre žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia (ďalej aj „žiak s AU alebo PVP (bez MP)“). Jeho poslaním je, v súlade s ďalšími vyučovacími predmetmi, rozvíjať zručnosti a schopnosti žiaka, pre ktorého je v dôsledku jeho diagnózy potrebné vytvoriť vzdelávacie podmienky zamerané na zmierňovanie odchýlok od intaktnej populácie žiakov. Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie je doplňujúcim vyučovacím predmetom k slovenskému jazyku a literatúre.

Vyučovací predmet „Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie“ má pri vyučovaní žiakov s AU alebo PVP aj napriek tomu, že ich intelekt je v pásme normy, veľmi špecifický charakter z hľadiska jeho cieľov, obsahu, foriem, metód a používaných prostriedkov. Keďže monotónny nácvik písania pre týchto žiakov nemá priamy zmysel, používanie metód zaužívaných pri intaktných žiakoch alebo pri žiakoch s mentálnym postihnutím bez autizmu, ktorí pociťujú prirodzenú potrebu spolupracovať pri učení, vyplývajúcu z potreby sociálnej komunikácie, zlyháva. Preto je potrebné v prvom rade týmto žiakom sprostredkovať konkrétny, najmä komunikačný zmysel využitia nadobúdaných grafomotorických zručností a písania a naučené zručnosti čím skôr zaradiť do bežných sociálnych kontextov.

Mechanické precvičovanie písania izolovaných písmen, resp. pre žiaka nezmyselných a navzájom nesúvisiacich slov, môže viesť k jeho problémovému správaniu. Úhľadnosť písma a zvládanie niektorých pravidiel pri písaní možno uplatňovať až ako sekundárny cieľ, ktorý u väčšiny žiakov s AU alebo PVP (bez MP) nie je možné vôbec dosiahnuť; u iných žiakov naopak, môže sa stať formálna stránka písma prvotnou, dokonca s prejavmi obsedancie. Je známe, že od väčšiny žiakov s AU alebo PVP (bez MP) nie je možné vyžadovať písanie písaným písmom, keďže nechápu zmysel používania dvoch foriem písma a odmietajú ho. Vzhľadom na to, že táto forma písma nemá pre praktický život bezpodmienečne nutný praktický význam, je postačujúce naučiť ich používať aj pri písaní písmená veľkej tlačenej abecedy. K nácviku písmen malej a veľkej písanej abecedy pristupujeme len u žiakov s vhodnými dispozíciami na túto činnosť. Nácvik písaných tvarov písma vtedy nacvičujeme súčasne s nácvikom ich čítania.

Podobne ani prípravné grafomotorické cvičenia, bežne využívané pri vyučovaní písania intaktných žiakov, nemusia mať očakávaný motivačný efekt, práve naopak. Spojenie písania s riekankami môže viesť k objaveniu sa alebo zhoršeniu nevhodného správania (môžu viesť najmä k verbálnym stereotypiám).

Pre uvedené fakty je potrebné, aby bol pedagóg z hľadiska obsahového naplňania cieľov tohto vyučovacieho predmetu veľmi opatrný, nakoľko musí byť veľmi individualizovaný.

Ako účinné pomôcky na vyučovanie rozvíjania grafomotorických zručností a písania okrem písacích nástrojov (voskový pastel, krieda, suchý pastel, mäkká ceruza, neskôr pero), kartičiek s písmenami a obrázkami, je vhodné využívať makety jednoduchých geometrických a iných tvarov na obkresľovanie a výkresy s predpísanými slovami, textami a nalepenými obrázkami, ktoré sa vložia do fólie, na ktorú žiak môže zmazateľnou fixkou vpisovať v texte vynechané písmená, slová... a pomôcku možno využiť opakovane pre toho istého žiaka alebo postupne pre viacerých žiakov.

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie pre prípravný ročník

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie sa bude realizovať 2 hodiny týždenne.

Pri motivácii žiaka je potrebné vychádzať z individuality žiaka, z charakteru jeho povahy, t. j. ak si prístup k nemu vyžaduje vecný, pragmatický prístup, nepoužívať „obrazné“ prirovnania činnosti k inej činnosti, potrebné je len ju predviesť a vyžadovať jej splnenie.

Pri každej činnosti je potrebné dbať na pocitovú pohodu žiaka – zachovať jeho pozíciu v miestnosti, v poradí postupu, systém v ukladaní pomôcok na stôl, pri ich odkladaní po použití.

Pri cvičení motoriky rúk bez použitia pomôcky treba dbať na používanie oboch rúk. Pri manipulácii s jedným predmetom vykonávať nácvik vždy tou istou rukou, určenou pri orientačnej skúške laterality. Ak výsledky orientačnej skúšky nie sú jednoznačné a lateralita žiaka nebola určená odborným vyšetrením, je potrebné počkať na výsledky z odborného vyšetrenia laterality.

Cvičenia na rozvíjanie jemnej motoriky je potrebné zaraďovať do činností vykonávaných na vyučovacej hodine aj vtedy, keď už žiak pracuje s kreslicami a písacími potrebami. Dôležité je spevňovanie jemného svalstva rúk a prstov a jeho uvoľňovanie striedaním napätia a uvoľnenia na každej hodine – točenie zápästiami, niekoľkokrát zopakované zovretie prstov do dlane a dôkladné vystretie a rozťahnutie prstov, stláčanie štipcov na bielizeň. Postupne predlžovať čas potrebný na sústredenie sa na cieľnú činnosť.

3. Ciele a obsah vzdelávania

PRÍPRAVNÝ ROČNÍK

CIELE

- Vytvoriť základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania,
- rozvinutie jemnej motoriky a spevnenie jemných svalov rúk a prstov,
- vytvoriť, resp. zlepšiť koordináciu ruka – oko,
- zlepšiť jemnú motoriku,
- nadobudnúť prvé skúsenosti v používaní písacieho nástroja.

OBSAH VZDELÁVANIA

Rozvíjanie motoriky rúk nasledujúcimi činnosťami: mávanie – pohyb prstov zhora dolu, pohyb prstov spolu s dlaňami zhora dolu, tleskanie, hladkanie, naberanie sypkého materiálu prstami a jeho odsýpanie („solenie“).

Zovretie prstov do dlane a dôkladné vystretie a rozťahnutie prstov.

Točenie zápästiami oboch rúk – k sebe a od seba.

Nácvik imitácie pohybov rúk prostredníctvom napodobňovania jednoduchých pohybov rúk znázorňujúcich rôzne manuálne činnosti (strúhanie mrkvy, krčenie papiera, trhanie papiera), resp. vykonávanie takýchto činností, „hrania“ na jednoduchých hudobných nástrojoch.

Vytváranie rôznych tvarov dlaňami do piesku.

Hra s prstovými farbami.

Hra s plastelínou.

Skladanie plošných skladačiek, vkladanie drobných predmetov do jamiek, vyznačených políčok a pod.

Strihanie, vystrihovanie.

Šitie jednoduchými stehmi.

Navliekanie ihly.

Napodobňovanie zložitejšieho postavenia prstov.

Stláčanie kolíka na bielizeň palcom a ukazovákom (resp. aj prostredníkom) - pripínanie textílií (vreckovky, stužky) alebo papiera na natiahnutú šnúru.

Nácvik uchopovania písacieho nástroja (voskový pastel, krieda) do dlane.

Čmáranie na zvislú plochu (tabuľa).

Nacvičovanie uchopovania písacieho nástroja (suchý pastel, ceruzky) prstami.

Zanechávanie stopy na vodorovne položenej podložke (papieri).

Vedenie žiaka k správnej pozícii tela pri písaní.

Voľné čmáranie dominantnou rukou.

Kruhové čmáranie.

Čmáranie vertikálnym smerom - k hornej a dolnej časti papiera bez prerušovania.

Čmáranie vertikálnym smerom - k hornej a dolnej časti papiera s prerušovaním.

Čmáranie horizontálnym smerom – od ľavého okraja k pravému okraju papiera bez prerušovania.

Čmáranie horizontálnym smerom – od ľavého okraja k pravému okraju papiera s prerušovaním.

Obťahovanie tvarov podľa makety.

Spájanie bodov čiarami – s predlohou.

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie pre 1. ročník

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie sa bude realizovať 1 hodina týždenne.

Vychádzať z informácií k procesu vyučovania rozvíjania grafomotorických zručností a písania uvedených k prípravnému ročníku.

Nadalej je dôležité spevňovanie jemného svalstva rúk a prstov a jeho uvoľňovanie striedaním napätia a uvoľnenia na každej hodine – točenie zápästiami, niekoľkokrát zopakované zovretie prstov do dlane a dôkladné vystretie a rozťahnutie prstov, stláčanie štipcov na bielizeň.

Postupne predlžovať čas potrebný na sústredenie sa na cielenú činnosť.

Dbáť na správne držanie tela.

Pri nácviku písania dbať na odstraňovanie tlaku písacej potreby na podložku – nacvičovať vedenie stopy na papieri bez tlaku s použitím vhodných písacích a kresliacich potrieb ľahko zanechávajúcich stopu; u žiakov, ktorí nemajú dostatočne vyvinutú jemnú motoriku, používať ceruzky, perá, pastelky s hrubším priemerom alebo s použitím korekčných násadiiek na ich správne držanie.

3. Ciele a obsah vzdelávania

1. ROČNÍK

CIELE

Pre žiakov, ktorí neabsolvovali prípravný ročník vytvoriť základné predpoklady pre rozvíjanie zručnosti písania – rozvinutie jemnej motoriky a spevnenie jemných svalov rúk a prstov, nadobudnúť prvé skúsenosti s používaním písacieho nástroja a vedením jeho stopy,

- zvládnuť prípravné cviky na písanie,
- vedieť vytvoriť na podložke/papieri stopy písacím nástrojom podľa slovnej inštrukcie, názornej inštrukcie a promptu (pomoc vedením ruky) prvky jednotlivých písmen,
- vedieť napodobňovať smer a tvar pri písaní, písanie písmen.

OBSAH VZDELÁVANIA

Pre žiakov, ktorí neabsolvovali prípravný ročník – začať cvikmi na rozvíjanie jemnej motoriky a spevňovanie zápästia, záprstia a prstov.

Nacvičovanie správneho držania ceruzky a správneho umiestnenia papiera na pracovnom stole.

Repetitívne (opakované) čmáranie dominantnou rukou – kruhové čmáranie a čmáranie vertikálnym smerom.

Učiť žiaka postupne nakresliť na požiadanie nasledujúce tvary:

- zvislá čiara – v smere zhora nadol – neprerušovaná,
- zvislá čiara – v smere zhora nadol – prerušovaná,
- vodorovná čiara – v smere zľava doprava – neprerušovaná,

- vodorovná čiara – v smere zľava doprava – prerušovaná,
- kružnica – proti smeru hodinových ručičiek,
- kružnica – v smere hodinových ručičiek,
- spojenie dvojice bodov čiarou,
- spojenie niekoľkých bodov čiarou,
- imitovať kreslenie prekrížených čiar (predkreslených, neskôr iba podľa predlohy) v tvare veľkého znamienka „plus“, neskôr v tvare písmena „X“.

Vyfarbovanie jednoduchých geometrických tvarov (s toleranciou presahovania okrajov), jednoduchých obrázkov členených na časti – minimálne dvomi farbami.

Sledovanie predkreslených priamych čiar písacím nástrojom s vytváraním vlastnej, farebne odlišnej stopy.

Niekoľkonásobné obkresľovanie veľkých tvarov a čiar v tvare oblúka, vlnovky (výška 10 cm a viac).

Niekoľkonásobné obkresľovanie obrysov jednoduchých plošných geometrických tvarov – štvorec, obdĺžnik, rôzne tvary trojuholníkov, kruh, elipsa.

Zakresľovanie šikmých čiar smerujúcich zhora nadol do riadkov podľa predlohy predpísanej na začiatku každého riadka (štyri riadky vytvorené preložením papiera po šírke formátu A4).

Postupný nácvik horného oblúka, dolného oblúka, vlnovky, elipsy, slučky – systematicky zoradených do riadkov vo veľkosti

Obkresľovanie veľkých tlačенých tvarov písmen v poradí, v ktorom sa začnú preberať v predmete čítanie.

Písanie písmena preberaného na slovenskom jazyku – vychádzanie z predpísaného bodu, v prípade nutnosti spájaním pripravených oporných bodov.

Napísanie príslušného písmena napodobnením (podľa predlohy).

Nácvik napísania príslušného písmena na požiadanie bez predlohy a opory, možno využiť ako dopisovanie vynechaného písmena do slova preberaného na slovenskom jazyku.

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie pre 2. ročník

1.Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie sa bude realizovať 1 hodina týždenne.

Na vyučovacej hodine rozvíjania grafomotorických zručností a písania je potrebné dodržiavať jej pevnú štruktúru.

Každá hodina začína zaradením krátkeho cvičenia zameraného na upevňovanie správneho držania chrbtice a uvoľňovacieho cvičenia rúk a prstov oboch rúk. Cviky sa nevykonávajú v sede. Odporúča sa zaradiť ich aj počas hodiny alebo pri jej ukončení.

Na každej hodine písania by malo byť zaradené aj písanie na zvislú tabuľu s väčšími rozmermi (školská tabuľa s povrchom podľa vybavenia triedy) každým žiakom. Služí na precvičenie jednak správneho tvaru na väčšom rozmere príslušného znaku, resp. celého písmena, vzájomného pripájania písmen, ale aj na nácvik zápisu na tabuľu – nácvik techniky písania na tabuľu a dodržania primeranej veľkosti písmen, slov pre ich čitateľnosť z určitej vzdialenosti.

Žiak má na hodinu rozvíjania grafomotorických zručností a písania založený samostatný zošit. Veľkosť riadkov (rozostup linajok) pre jednotlivých žiakov možno zvoliť individuálne, podľa ich potreby, rovnako nie je potrebné dôsledne vyžadovať zvolenú veľkosť písma. Ak žiak inklinuje k väčším tvarom, dbá sa na to, aby k jeho zmenšovaniu dochádzalo postupne. Ako pomôcku mu možno do riadku narysovať obyčajnou ceruzkou pomocnú linajku, ktorá bude pre neho oporou na dodržanie veľkosti písmen malej písanej abecedy. Pomocnú linajku možno narysovať do riadkov aj žiakovi so sklonom príliš zmenšovať veľkosť svojho písma.

Aj žiaci, ktorí pri písaní zameranom na obsah napísaného textu, t. j. na ostatných vyučovacích hodinách nepoužívajú tvary písmen písanej abecedy, na hodine rozvíjania grafomotorických zručností a písania vypracúvajú tie isté cvičenia a plnia rovnaké úlohy ako ostatní žiaci. Je nevyhnutné, aby si týmto spôsobom osvojili vizuálne tvary písaného písma, aj ak ho vo svojom písomnom prejave nebudú používať. Je však dôležité, aby si tvary písmen písanej abecedy – malej aj veľkej osvojili tak, aby vedeli text napísaný písaným písmom čítať.

3. Ciele a obsah vzdelávania

2.ROČNÍK

CIELE

- Upevniť správne návyky pri písaní,
- dodržiavať rovnomernosť proporcií jednotlivých písmen, veľkosti písma, medzier medzi slovami, čitateľnosť písma,
- zmenšovať veľkosť písma,
- zrýchľovať tempo pri písaní.

OBSAH VZDELÁVANIA

Písanie rovnakých znakov vychádzajúcich z častí tvarov písma písanej abecedy, radených vedľa seba do riadku; nácvik je zameraný na osvojenie si primeraného tlaku na písacie potreby, dodržiavanie predpísaného tvaru a veľkosti, podľa možností žiaka aj sklonu (nie je vhodné nútiť žiaka s AU alebo PVP (bez MP) dodržiavať normovaný sklon písma). Písanie jednotlivých písmen písanej abecedy vedľa seba do riadku, jednotlivé písmená v riadku nestriedať, vhodné je precvičovať príslušné písmeno vo viacerých riadkoch idúcich po sebe; odporúča sa na jednej hodine precvičovať len písmená s rovnakým prvkom v ich tvare. Príklady: i – u... (písmená s dolným oblúkom), L, Z, p... (písmená s vlnovkou), a – o, k – h, n – m, N – M, I – K, P – R, j – p, atď.; týmto spôsobom je potrebné precvičiť všetky písmená slovenskej malej a veľkej písanej abecedy, vrátane zriedkavo používaných písmen x, w, q a písmen s diakritikou malej aj veľkej písanej abecedy (na jednej hodine sa zameriame na správne písanie len jedného diakritického znamienka – písmená s dĺžňom alebo s mäkčeňom; písmeno ä, písmeno ô).

Písanie dvojíc písmen pozostávajúcich z písmen s rovnakým vzájomným pripájaním: ma, mo, na, no, pa, po...; ol, vl, bl....

Písanie otvorených slabík – obidve písmená malej písanej abecedy.

Písanie otvorených slabík s prvým písmenom s mäkčeňom.

Písanie otvorených slabík s druhým písmenom s dĺžňom.

Písanie otvorených slabík - prvé písmeno veľkej písanej abecedy, druhé písmeno malej písanej abecedy – bez diakritických znamienok.

Písanie otvorených slabík, prvé písmeno veľkej písanej abecedy s mäkčeňom.

Písanie vlastných mien – so začiatočným veľkým písmenom.

Písanie slov s dvojhláskami.

Písanie krátkych viet so správnym zápisom interpunkčných znamienok.

Nácvik písania písmen veľkej tlačenej abecedy v poradí slovenskej abecedy, vrátane písmen s diakritickými znamienkami okrem písmen s dĺžňom. Ide o odpis písmen (zrakovú oporu tvoria tlačené písmená) – na jednej hodine všetky písmená; celú abecedu môže žiak zapísať viackrát, jej začiatok je potrebné začať písať v novom riadku. Písanie písmen veľkej písanej abecedy ako prepis písmen veľkej písanej abecedy (zrakovú oporu tvoria písmená veľkej písanej abecedy) a to s vpisovaním každého písmena do nového riadku; po napísaní celej abecedy žiak ku každému písmenu vymyslí a pripíše slovo/slová začínajúce na príslušné písmeno; písmeno so zriedkavým výskytom na začiatku slova možno použiť aj vo vnútri slova – žiakovi je potrebné túto výnimku dostatočne vopred vysvetliť – odporúča sa takto vyčleniť písmená ä, ô, x, y.

- vodorovná čiara – v smere zľava doprava – prerušovaná,
- kružnica – proti smeru hodinových ručičiek,
- kružnica – v smere hodinových ručičiek,
- spojenie dvojice bodov čiarou,
- spojenie niekoľkých bodov čiarou,
- imitovať kreslenie prekrížených čiar (predkreslených, neskôr iba podľa predlohy) v tvare veľkého znamienka „plus“, neskôr v tvare písmena „X“.

Vyfarbovanie jednoduchých geometrických tvarov (s toleranciou presahovania okrajov), jednoduchých obrázkov členených na časti – minimálne dvomi farbami.

Sledovanie predkreslených priamych čiar písacím nástrojom s vytváraním vlastnej, farebne odlišnej stopy.

Niekoľkonásobné obkresľovanie veľkých tvarov a čiar v tvare oblúka, vlnovky (výška 10 cm a viac).

Niekoľkonásobné obkresľovanie obrysov jednoduchých plošných geometrických tvarov – štvorec, obdĺžnik, rôzne tvary trojuholníkov, kruh, elipsa.

Zakresľovanie šikmých čiar smerujúcich zhora nadol do riadkov podľa predlohy predpísanej na začiatku každého riadka (štyri riadky vytvorené preložením papiera po šírke formátu A4).

Postupný nácvik horného oblúka, dolného oblúka, vlnovky, elipsy, slučky – systematicky zoradených do riadkov vo veľkosti

Obkresľovanie veľkých tlačенých tvarov písmen v poradí, v ktorom sa začnú preberať v predmete čítanie.

Písanie písmena preberaného na slovenskom jazyku – vychádzanie z predpísaného bodu, v prípade nutnosti spájaním pripravených oporných bodov.

Napísanie príslušného písmena napodobnením (podľa predlohy).

Nácvik napísania príslušného písmena na požiadanie bez predlohy a opory, možno využiť ako dopisovanie vynechaného písmena do slova preberaného na slovenskom jazyku.

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie pre 3. ročník

1. Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie sa bude realizovať 1 hodina týždenne.

Pri zaraďovaní a vykonávaní spevňovacích cvičení a uvoľňujúceho čmárania používať postup uvedený v procese vyučovania v 2. ročníku.

Zrýchľovanie písania možno nacvičovať opakovaným zápisom toho istého slova do jedného až troch riadkov.

Zmenšovanie písma možno nacvičovať tak, že žiak najskôr napíše text svojou obvyklou veľkosťou písma, pričom píše do každého druhého riadku. Následne do vynechaného riadku napíše text z predchádzajúceho riadku písmom, pri ktorom dbá, aby bolo menšie. Ak to nezvláda, vo vynechaných riadkoch sa riadi narysovanou pomocnou linajkou určujúcou veľkosť písmen. V prípade, že žiak bežne používa písmeňá písanej abecedy, riadi sa tromi pomocnými linajkami, t. j. ohraničujúcimi dve vzdialenosti nad hlavnou linajkou a jednu pod hlavnou linajkou.

Pri odpisovaní, resp. prepisovaní textu s odlišnou grafickou úpravou (riekanky, básne) je potrebné dbať na dodržiavanie určeného odstupu od ľavého okraja, ktorý môže byť väčší ako 41 pri bežnom písaní do zošita, pri ktorom je žiak vedený k tzv. úspornému spôsobu zápisu. K dodržiavaniu ukončenia riadku slovom, ktorým je riadok ukončený v predlohe: v prípade, ak je potrebné slová z jedného riadku predlohy vpísať do ďalšieho riadku, začiatok nasledujúceho riadku z predlohy začne rovnako, ako je v predlohe, čím sa sleduje odbúravanie ul'pievania na dôslednom využívaní plochy na písanie v prospech prehľadnosti.

Na rozvíjanie jemnej motoriky a grafomotoriky spojenej s tvorivým písaním slúži striedanie činnosti – vystrihovanie obrázkov alebo fotografií z nepotrebných časopisov, pracovných listov, ich nalepovanie na podložku a tvorenie a dopisovanie nadpisov k vystrihnutým obrázkom.

3. Ciele a obsah vzdelávania

3. ROČNÍK

CIELE

- Zlepšiť úhľadnosť písomného prejavu,
- optimalizovať veľkosť písma,
- zrýchliť tempo písania,
- vedieť dodržať určenú grafickú úpravu písaného textu,
- dbať na úhľadnosť rozloženia písaného textu.

OBSAH VZDELÁVANIA

Spevňovacie a uvoľňovacie cviky prstov a rúk, vrátane celého tela, zaradované po určitom čase písania s frekvenciou podľa dispozície k unaviteľnosti žiaka (psychickej alebo/a fyzickej).

Uvoľňujúce riadené čmáranie veľkých tvarov na vertikálnej a horizontálnej podložke.

Odpisovanie slov do riadku.

Odpisovanie súvislého textu – na seba nadväzujúce vety, krátky príbeh.

Prepis textu: z tzv. tlačenej písmo do písaného, ak žiak používa pripísané písmená písanej abecedy. V opačnom prípade, t. j. ak žiak bežne pri písaní používa písmená tlačenej abecedy, prepisuje text s použitím písmen tlačenej abecedy (tzv. paličkové písmo alebo písmená veľkej tlačenej abecedy) z predlohy napísanej písaným písmom.

Odpisovanie a prepis textu účelne členeného do riadkov (rýmované riekanky).

Odpisovanie slov z tabule, resp. z individuálnej predlohy, s dodržaním vyučujúcim určenou veľkosťou písmen (primeranou pre žiakov tretieho ročníka), medzier medzi slovami a proporcií jednotlivých písmen.

Vpisovanie vynechaného slova do vymedzených medzier v texte podľa zmyslu vety s možnosťou výberu z alternatívnych slov alebo zo súboru slov pripravených na ich správne zaradenie do textu.

Tvorenie a písanie nadpisu k obrázkom vlastnoručne vystrihnutým a nalepeným na podložku – využitie rôznych druhov písma, farieb (pastelky, fixky...).

Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie pre 4. ročník

1.Charakteristika predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvíjanie grafomotorických zručností a písanie sa bude realizovať 1 hodina týždenne.

Pri rozvíjaní grafomotorických zručností a písania je potrebné zamerať sa na upevňovanie úhladnosti písma a grafickej úpravy pri zvýšenej rýchlosti odpisovania textu; na pestovanie estetického cítenia a dodržiavanie grafickej úpravy dbať aj pri voľne písanom texte, napr. nepoužívať škrtenie, ale využívať zátvorky, nevyužívať každý riadok až do jeho konca, ale dokázať členiť text a pod.

Postupne zaraďovať činnosti zamerané na vytváranie zručností a rozvíjanie schopností, ktoré žiak potrebuje pri písomnej interpersonálnej komunikácii a ktoré sú súčasťou bežných sociálnych zručností. Vzhľadom na to, že príslušnú časť tohto obsahu vyučovania predmetu môže každý žiak zvládať na rôznej úrovni, žiakom, ktorí potrebujú na jej osvojenie si viac časového priestoru, je potrebné určiť väčšiu časovú dotáciu ako iným, ktorým je možné viac času určiť na rozvíjanie tvorivého/kreatívneho písania.

Pri vyplňaní formulárov je dôležité naučiť žiaka podľa dispozícií formulára vopred odhadnúť veľkosť písma, možnosť použitia skratiek a pod.

Počas vyučovacej hodiny aspoň jedenkrát zaraďiť telovýchovnú chvíľku – strečingové cviky na uvoľnenie svalstva rúk a prstov, cviky vedúce k zlepšovaniu držania tela, a to v časti hodiny podľa vlastného uváženia.

3. Ciele a obsah vzdelávania

4.ROČNÍK

CIELE

- Zlepšiť úhladnosť písma,
- zvýšiť rýchlosť písania dobre čitateľného, žiakom preferovaného typu písma – písaného, tlačeného alebo paličkového,
- vedieť pri písaní využívať rôzne štruktúry textu podľa účelu,
- rozvinúť schopnosť tvorivého/kreatívneho písania,
- vedieť využiť písanie ako prostriedok sociálnej komunikácie.

OBSAH VZDELÁVANIA

Upevňovanie tvarov písmen, ktoré zaručia čitateľnosť písma.

Dodržiavanie rovnakej veľkosti písmen počas písania uceleného textu.

Upriamovanie žiakovej pozornosti na dodržiavanie rovnomernej primeranej vzdialenosti medzi slovami pri ich písaní do riadku.

Odpisovanie slov do dvoch stĺpcov pri ich triedení podľa určeného kľúča, ktorým môže byť spoločný vonkajší znak (napr. prvý stĺpec majú tvoriť slová začínajúce samohláskou, do druhého stĺpca spoluhláskou a pod.), alebo vnútorný znak (triedenie

slov podľa toho, či označujú osobu alebo vec, resp. triedenie slov podľa určenej gramatickej kategórie a pod.).

Zapisovanie dátumu.

Písanie adres na pohľadnicu, obálku so správnym odhadom veľkosti príslušného miesta vo vzťahu k voľbe veľkosti písma.

Písanie textu na pohľadnicu, do listu pri rôznych príležitostiach – blahoželaní k meninám, narodeninám, sviatkom, z výletov atď.

Vypíňanie jednoduchého formuláru s menom, priezviskom, adresou bydliska, dátumom narodenia, menami rodičov a pod. ...

Zaznamenávanie informácií na osobné účely s cieľom zachovania informácie, alebo plánovania s využitím diára, kalendára alebo záznamníka zriadeného na tento účel.

Zapisovanie postupov činností určených slovne, alebo s vizuálnou podporou – obrázkami so zaznamenaným postupom príslušnej činnosti.

Zapisovanie udalostí týkajúcich sa samotného žiaka, s využitím priamej reči s úvodzovkami.

Písanie e-mailov na sprostredkovanie zaslania odkazu, informácie, alebo v rámci uskutočňovania písomnej komunikácie.

Písanie krátkych správ prostredníctvom mobilného telefónu s postupným skracovaním textu pri zachovaní pôvodného významu.

Nácvik písania tlačeneho alebo paličkového písma.

Vpisovanie údajov do formulárov tlačným alebo paličkovým písmom.

Slovenský jazyk a literatúra

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Obsahuje charakteristiku a kompetencie, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov – učebných požiadaviek. Tieto základné požiadavky môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa zložiek predmetu a jednotlivých predmetových kompetencií. Učiteľ môže tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí, zručností a spôsobilostí.

1. Charakteristika predmetu

Podstatou predmetu slovenský jazyk a literatúra je viesť žiakov k uvedomeniu si jazykovej a kultúrnej pestrosti nielen v rámci Európy a sveta, ale aj v rámci jednotlivých sociálnych prostredí. Cez pochopenie významu jazyka pre národnú kultúru by mali žiaci dospieť k chápaniu odlišností, tolerancii a orientácii v multikultúrnom prostredí.

Predmet slovenský jazyk a literatúra ako súčasť vzdelávacej oblasti Jazyk a komunikácia je jedným z kľúčových všeobecno-vzdelávacích predmetov, obsahom ktorého sú dve vzájomne sa dopĺňajúce zložky – jazyk a literatúra, pričom odporúčané vnútorné delenie predmetu je v pomere zložiek 3:2 a 2:2 alebo integrácia oboch zložiek.

Jazyková zložka

Jazyková časť predmetu sa zaoberá problematikou jazyka ako nástroja myslenia a komunikácie medzi ľuďmi. Jazyk je vnímaný ako potenciálny zdroj osobného a kultúrneho obohatenia človeka. Vo vyučovaní jazyka je v popredí analýza a interpretácia textov/prejavov a tvorba vlastných textov/prejavov, ktoré sú adekvátne konkrétnej komunikačnej situácii.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – jazyková zložka – si zachoval tabuľkovú formu, ktorá sa delí podľa komunikačných jazykových kompetencií – čítanie s porozumením, písanie a hovorenie (počúvanie je integrovanou súčasťou hovorenia). Komunikačné jazykové kompetencie členia obsah učiva a výkon do uzavretých celkov na základe predmetových kompetencií. Kompetencie – čítanie s porozumením, písanie, hovorenie – je možné rozvíjať samostatne alebo ich vzájomne kombinovať. Postupnosť rozvíjania uvedených kompetencií je v právomoci učiteľa.

Vzdelávací štandard pre jazykovú zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- **riadky:** kontext, kľúčové kompetencie,
- **stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie majú nadpredmetový charakter. Sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie sú špecifické pre konkrétny predmet. Majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria **aplikačný kontext** a kľúčové **pojmy**.

Aplikačný kontext sa stal v inovovanom vzdelávacom štandarde dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé slohové útvary/žánre stanovené v obsahovom štandarde. V rámci **kompetencie čítanie s porozumením** predstavuje textová zložka priestor na analýzu, t. j. priestor na vyvodzovanie, utvrdzovanie jednotlivých pojmov a nadobúdanie predmetových kompetencií. Pri **kompetenciách písanie a hovorenie** žiak deklaruje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie formou tvorby konkrétneho slohového útvaru/žánru. Jednotlivé slohové útvary/žánre tak predstavujú priestor, v ktorom žiak aplikuje svoje nadobudnuté vedomosti a kompetencie z jednotlivých jazykových rovín a slohu.

Pojmy tvoria druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné pojmy z oblasti jazykovedy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **pojmy**, ktoré sa v danom ročníku zavádzajú a obsahovo súvisia s predmetovou kompetenciou uvedenou v príslušnom riadku tabuľky. V niektorých ročníkoch nie je uvedený nový pojem, pretože príslušná kompetencia si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom.

Napríklad: predmetová kompetencia **V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov**.

PÍSANIE		
APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis atď.		
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie atď.		
Predmetové kompetencie	Výkon	Obsah
V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov 1. Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.	Optimálny V. Žiak 1.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom vlastného textu a použiť ich. 1.2 si dokáže systematicky a prehľadne tvoriť poznámky, zaznamenávať kľúčové slová a uplatniť ich vo vlastnom texte.	6. ročník: Učiteľ napíňa stanovené výkony 1.1 a 1.2 bez zavádzania nových pojmov. 7. ročník: • tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec

Výkon je definovaný dvoma úrovňami, a to optimálnou (najvyššou – výborný) a minimálnou (najnižšou akceptovateľnou – dostatočný) úrovňou. Inštitucionálne (školskou inšpekciou, národnými testami a pod.) je merateľný na konci piateho, siedmeho a deviateho ročníka.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Poznávacie (kognitívne) kompetencie	Komunikačné kompetencie	Interpersonálne (sociálne) kompetencie	Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie
Kompetencia: používať kognitívne operácie	Kompetencia: tvoriť, prijať a spracovať informácie	Kompetencia: akceptovať skupinové hodnoty	Kompetencia: vytvárať a reflektovať vlastnú identitu
Kompetencia: učiť sa sám aj v skupine	Kompetencia: vyhľadávať a sprostredkovať informácie	Kompetencia: tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Kompetencia: vytvárať vlastný hodnotový systém
Kompetencia: kriticky myslieť	Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať	Kompetencia: spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami	
Kompetencia: formulovať a riešiť problémy Kompetencia: tvorivo myslieť	Kompetencia: verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konania inej osoby	Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život

Tabuľka 1 Komunikačné jazykové kompetencie ¹		
Čítanie s porozumením	Písanie	Hovorenie
Predmetové kompetencie		
I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.	I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.
II. Pochopiť obsah textu.		II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.
III. Pochopiť kompozíciu textu.	II. Organizovať text z hľadiska kompozície.	III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.
	III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.	IV. Štylizovať text.
IV. Pochopiť gramatickú formu textu.	IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.	V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.
	V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.	
	VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.	
	VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.	

Inštrukcia

¹⁾ Jednotlivé tabuľky jazykových komunikačných kompetencií (čítanie s porozumením, písanie, hovorenie) sú v dokumente zaradené pod sebou, čo však neznamená, že učiteľ je povinný preberať ich v tej postupnosti, ako ich udáva pedagogický dokument. V právomoci učiteľa je rozhodnúť o postupe preberania jednotlivých komunikačných jazykových kompetencií a ich možnej kombinácii.

Tabuľka 2 Čítanie s porozumením	
I. Zamerať svoje čítanie podľa potreby.	Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie.
	Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.
II. Pochopiť obsah textu.	Vyvodiť explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.
	Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch.
	Overiť si význam slova.
	Porozumieť štruktúre slova a jeho častiam.
III. Pochopiť kompozíciu textu.	Prerozprávať obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.
	Rozoznať a pomenovať časti vonkajšej kompozície textu.
IV. Pochopiť gramatickú formu textu.	Rozoznať a pomenovať časti vnútornej kompozície umeleckého textu.
	Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.
	Určiť syntaktické zloženie viet.
	Pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.

Tabuľka 3		Písanie	
I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.	Sformulovať cieľ a tému písomného prejavu.		
	Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.		
II. Organizovať text z hľadiska kompozície.	Zostaviť osnovu, koncept.		
	Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.		
	Zoradiť motívy podľa fáz vnútornej kompozície umeleckého a vecného textu.		
	Prispôsobiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.		
III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.	Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané stylistické prostriedky.		
	Využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka.		
	Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.		
IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.	Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.		
	Utvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.		
V. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.	Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.		
	Vybrať a použiť údaje z grafov a tabuliek.		
	Vytvoriť graf a tabuľku.		
VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.	Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.		
	Vytvoriť modifikovaný text.		
VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.	Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.		
	Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.		
	Vytvoriť čistopis.		
	Skontrolovať a zhodnotiť spolužiakov text.		

Tabuľka 4		Hovorenie	
I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.	Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť.		
	Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii.		
	Zosúladiť jazykové a mimojazykové prostriedky s cieľom komunikácie.		
	Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.		
	Začať a ukončiť komunikáciu na určitú tému.		
	Zistiť pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu.		
	Analyzovať a zhodnotiť kvalitu ústneho prejavu.		
	Rešpektovať jazykové pravidlá.		
II. Používať informácie a textové pasáže z iných zdrojov.	Vybrať slová, vety a textové pasáže a použiť ich vo vlastnom prejave.		
III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.	Využívať v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.		
	Rešpektovať jazykové pravidlá.		
IV. Štylizovať text.	Utvoriť jednoduché vety a súvetia.		
	Využívať vo vetách správne gramatické tvary slov.		
	Uplatňovať logickú nadväznosť vytvoreného textu.		
	Rešpektovať v ústnom prejave znaky slohových žánrov/útvarov.		
	Rešpektovať jazykové pravidlá.		
V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.	Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu.		
	Využívať gestikuláciu a mimiku.		

ČÍTANIE S POROZUMENÍM		
APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata		
KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>I. Zameriť svoje čítanie podľa potreby.</p> <p>1. Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie.</p> <p>2. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.</p>	<p>Optimálny I.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže z obsahového i formálneho hľadiska správne vybrať text a odôvodniť správnosť vybraného textu v konkrétnej situácii.</p> <p>1.2 dokáže na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch.</p> <p>2.1 dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie.</p> <p>2.2 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.</p>	<p>5. ročník¹</p> <ul style="list-style-type: none"> • splývavá/viazaná výslovnosť • znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky • prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk • rozprávanie s prvkami opisu • opis pracovného postupu • interview
	<p>Minimálny I.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže podľa zadaných kritérií vybrať text a odôvodniť správnosť výberu na základe subjektívnych pocitov.</p> <p>1.2 dokáže reprodukovať definície slohových útvarov/žánrov.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.</p> <p>2.2 dokáže reprodukovať definície daných pojmov.</p>	

¹ **Piaty ročník** základnej školy má v predmete slovenský jazyk a literatúra zabezpečiť plynulý prechod medzi prvým a druhým stupňom základnej školy. Obsahový štandard je z tohto dôvodu v 5. ročníku minimalizovaný. Dôraz sa kladie na skvalitňovanie a upevňovanie získaných vedomostí a nadobudnutých kompetencií z primárneho vzdelávania.

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>II. Pochopiť obsah textu.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vyvodit' explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu. 2. Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch. 3. Overiť si význam slova. 4. Prerozprávať obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti. 	<p><u>Optimálny II.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže vyhľadať v texte explicitne a implicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému a správne spojiť jednotlivé údaje do komplexnej informácie.</p> <p>1.2 dokáže na základe explicitných a implicitných informácií v umeleckom texte analyzovať dej a vyvodit' pointu.</p> <p>1.3 dokáže vybrať zaujímavú myšlienku z textu a odôvodniť svoj výber.</p> <p>1.4 dokáže obhájiť svoje stanovisko a ako argumenty použiť niektoré poznatky získané analýzou textu.</p> <p>2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.</p> <p>2.2 dokáže na základe kontextu alebo pri jazykovej a štylistickej analýze textu odhadnúť významy lexikálnych jednotiek.</p> <p>3.1 si dokáže vybrať jazykovú príručku a overiť v nej význam neznámych lexikálnych jednotiek.</p> <p>4.1 dokáže prerozprávať obsah umeleckého textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti.</p> <p>4.2 dokáže vyjadriť názor na prečítaný text, jasne sformulovať svoj čitateľský zážitok.</p> <hr/> <p><u>Minimálny II.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať v texte explicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému.</p> <p>1.2 dokáže s pomocou učiteľa zo známeho umeleckého textu vyvodit' hlavnú myšlienku.</p> <p>2.1 dokáže reprodukovat' definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.</p> <p>2.2 dokáže s pomocou učiteľa vysvetliť význam známych lexikálnych jednotiek v texte.</p> <p>3.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať význam neznámych lexikálnych jednotiek v jazykových slovníkoch.</p> <p>4.1 dokáže s pomocou učiteľa prerozprávať obsah známeho umeleckého textu so zachovaním časovej postupnosti.</p> <p>4.2 dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.</p>	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • slovná zásoba • spisovný jazyk – nárečia • jednovýznamové a viacvýznamové slová • príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie • hlavná myšlienka • téma • poznámky/konspekt

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>III. Pochopiť kompozíciu textu.</p> <p>1. <u>Rozoznať a pomenovať</u> časti vonkajšej kompozície textu.</p> <p>2. <u>Rozoznať</u> časti vnútornej kompozície textu.</p>	<p><u>Optimálny III.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže rozlíšiť jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu a vyjadriť ich pri hlasnom čítaní.</p> <p>1.2 dokáže identifikovať znaky vonkajšej kompozície jednotlivých slohových útvarov/žánrov.</p> <p>2.1 dokáže posúdiť časovú a logickú nadväznosť udalostí v príbehu, resp. informácií v texte.</p> <hr/> <p><u>Minimálny III.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa pri čítaní rozlíšiť jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu.</p>	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • splývavá/viazaná výslovnosť • prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk
<p>IV. Pochopiť gramatickú formu textu.</p> <p>1. <u>Vyhľadať</u> prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.</p> <p>2. <u>Pochopiť a vysvetliť</u> funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.</p>	<p><u>Optimálny IV.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 pri hlasnom čítaní rešpektuje prostriedky nadväznosti: prestávka, dôraz, interpunkčné znamienka a typ písma (napr. kurzíva, tučné).</p> <p>2.1 dokáže určiť vzory podstatných a prídavných mien a svoje tvrdenie zdôvodniť.</p> <p>2.2 dokáže samostatne roztriediť podstatné a prídavné mená podľa gramatického rodu.</p> <p>2.3 dokáže vysvetliť úlohu slovíec v rozprávaní, prídavných a podstatných mien v opise.</p> <p>2.4 dokáže vysvetliť dôležitosť gramatickej zhody medzi prídavnými a podstatnými menami pre porozumenie textu.</p> <p>2.5 dokáže vysvetliť význam jednotlivých stupňov prídavných mien v texte.</p> <hr/> <p><u>Minimálny IV.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 po predchádzajúcej príprave a s pomocou učiteľa rešpektuje pri hlasnom čítaní niektoré prostriedky nadväznosti.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa vymenovať jednotlivé vzory podstatných a prídavných mien.</p> <p>2.2 dokáže s pomocou učiteľa roztriediť podstatné mená podľa gramatického rodu.</p> <p>2.3 dokáže s pomocou učiteľa v známom texte vysvetliť vysokú frekvenciu slovíec v rozprávaní.</p> <p>2.4 dokáže s pomocou učiteľa stupňovať akostné prídavné mená.</p>	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk podstatné mená – ohybný slovný druh • vzor: chlap, hrdina, dub, stroj • životné – neživotné • vzor: žena, ulica, dlaň, kosť • vzor: mesto, srdce, vysvedčenie, dievča • prídavné mená • akostné, vzťahové • stupňovanie • vzor: pekný, cudzí

PISANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview

KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.</p> <p>1. Sformulovať cieľ a tému písomného prejavu.</p> <p>2. Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.</p>	<p>Optimálny I.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže navrhnúť tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania.</p> <p>2.1 dokáže na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner, ktorý zosúladí s témou písania a svoje rozhodnutie vie zdôvodniť.</p> <hr/> <p>Minimálny I.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 si dokáže z navrhovaného súboru tém vybrať tú, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania.</p> <p>2.1 dokáže z navrhnutého súboru žánrov s pomocou učiteľa vybrať ten, ktorý zodpovedá téme.</p>	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozprávanie s prvkami opisu • opis pracovného postupu • interview
<p>II. Organizovať text z hľadiska kompozície.</p> <p>1. Zostaviť osnovu, koncept.</p> <p>2. Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti</p> <p>3. Prispôbiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.</p>	<p>Optimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže urobiť poznámky/konspekt v súlade s logikou východiskového textu.</p> <p>2.1 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému rozprávanie s prvkami opisu a dodržaním časovej postupnosti.</p> <p>2.2 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému opis pracovného postupu s dodržaním časovej a logickej postupnosti.</p> <p>2.3 dokáže rozlíšiť interview od bežného rozhovoru.</p> <p>2.4 dokáže vytvoriť, uskutočniť a zaznamenať interview na zadanú alebo voľnú tému.</p> <p>2.5 dokáže samostatne vytvoriť otázky v súlade s témou interview a logicky ich zoradiť.</p> <p>3.1 dokáže charakterizovať formálnu úpravu jednotlivých slohových útvarov/žánrov a uplatňuje ju pri písaní vlastných textov.</p> <hr/> <p>Minimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa urobiť poznámky zo zadaného textu.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť jednoduché rozprávanie s prvkami opisu.</p> <p>2.2 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť jednoduchý opis pracovného postupu.</p> <p>2.3 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť text interview na zadanú tému, pokiaľ má dostatočný čas na prípravu.</p> <p>3.1 dokáže s pomocou učiteľa vo vlastných textoch uplatniť formálnu úpravu jednotlivých slohových útvarov/žánrov.</p>	<p>5. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznámky /konspekt

PÍSANIE		
APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview		
KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania. 1. Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané stylistické prostriedky. 2. Využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka. 3. Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.	<u>Optimálny III.</u> Žiak 1.1 dokáže prispôbiť lexiku textu cieľu písania a komunikačnej situácii a pri tvorbe vlastného textu využíva čo najširšiu slovnú zásobu s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie. 2.1 dokáže rozlíšiť príslovie, porekadlo, pranostiku, prirovnanie a použiť ich vo vlastnom texte. 2.2 dokáže rozlíšiť spisovné a nárečové slová a použiť ich vo vlastnom texte. 2.3 dokáže rozlíšiť jednovýznamové a viacvýznamové slová a použiť ich vo vlastnom texte. 3.1 pozná funkciu jednotlivých jazykových príručiek a vie si vybrať a používať vhodnú jazykovú príručku.	<u>5. ročník</u> <ul style="list-style-type: none"> • slovná zásoba • spisovný jazyk – nárečie • jednovýznamové, viacvýznamové slová • príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie
	<u>Minimálny výkon III.</u> Žiak 1.1 pri tvorbe textu využíva obmedzenú lexiku, často nevhodne opakuje slová v rámci textu. 2.1 dokáže reprodukovat' definície pojmov príslovie, pranostika, prirovnanie. 2.2 dokáže reprodukovat' definície pojmov spisovný jazyk a nárečie. 2.3 dokáže reprodukovat' definície jednovýznamových a viacvýznamových slov. 3.1 dokáže na základe odporúčania učiteľa vybrať vhodnú jazykovú príručku a skontrolovať správnosť a význam slov použitých v texte.	
IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia. 1. Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.	<u>Optimálny IV.</u> Žiak 1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety, pričom dodržiava správny slovosled a interpunkciu.	<u>5. ročník</u> <ul style="list-style-type: none"> • slovosled
	<u>Minimálny IV</u> Žiak 1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché holé a jednoduché rozvité vety.	

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.</p> <p>1. <u>Vybrať</u> a <u>použiť</u> slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.</p>	<p><u>Optimálny V.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať vhodné informácie, zapísať si ich a využiť vo vlastnom texte.</p> <p>1.2 dokáže zdôvodniť výber a použitie rozličných informácií z iných zdrojov vo svojom texte.</p> <hr/> <p><u>Minimálny V.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže využiť zadanú informáciu alebo časť textu vo vlastnom texte.</p>	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznámky /konspekt
<p>VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.</p> <p>1. <u>Určiť</u> rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov.</p> <p>2. <u>Vytvoriť</u> modifikovaný text.</p>	<p><u>Optimálny VI.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže odlíšiť a porovnať slohové útvary/žánre.</p> <p>2.1 dokáže samostatne aplikovať svoje vedomosti o jednotlivých žánroch/útvoroch pri transformácii z jedného žánru do druhého.</p> <hr/> <p><u>Minimálny VI</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa a podľa vopred stanovených kritérií porovnať slohové útvary/žánre.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa doplniť do rozprávania jednoduchý opis.</p>	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • poznámky /konspekt

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview

KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.</p> <p>1. Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.</p> <p>2. Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.</p> <p>3. Vytvoriť čistopis.</p>	<p><u>Optimálny VII.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom pri oprave aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu.</p> <p>2.1 dokáže nahlas plynulo prečítať svoj text, pričom správne artikuluje, intonuje, prispôbuje tempo svojho prejavu poslucháčom.</p> <p>2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa), opraviť obsahové a formálne chyby s cieľom zlepšiť organizáciu a nadväznosť myšlienok v texte.</p> <p>3.1 dokáže napísať čistopis.</p> <hr/> <p><u>Minimálny VII.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže na podnet a s pomocou učiteľa identifikovať chyby vo svojom texte.</p> <p>2.1 dokáže po príprave nahlas prečítať svoj text.</p> <p>2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých a s pomocou učiteľa dokáže opraviť identifikované chyby.</p>	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • splývavá/viazaná výslovnosť • prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk • znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky • prestávka, sila hlasu • dôraz • slovná zásoba • spisovný jazyk – nárečie • jednovýznamové, viacvýznamové slová • príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie • podstatné mená – ohybný slovný druh • vzory: chlap, hrdina, dub, stroj • životné – neživotné • vzory: žena, ulica, dlaň, kosť • vzory: mesto, srdce, vysvedčenie, dievča • prídavné mená: akostné, vzťahové • stupňovanie • vzory: pekný, cudzí • predložková väzba • slovosled

HOVORENIE

APLIKÁČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť. 2. Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii. 3. Zosúladiť jazykové prostriedky s cieľom komunikácie. 4. Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím. 5. Zistiť pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu. 6. Rešpektovať jazykové pravidlá. 	<p><u>Optimálny I.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže sformulovať vlastný názor a použiť presvedčivé argumenty.</p> <p>2.1 dokáže samostatne zvoliť a sformulovať tému komunikácie.</p> <p>2.2 dokáže samostatne a pohotovo sformulovať základné myšlienky na tému komunikácie a zrozumiteľne ich vysloviť.</p> <p>2.3 dokáže samostatne sformulovať súvislý text na určenú tému.</p> <p>2.4 dokáže podľa logickej postupnosti usporiadať svoju výpoveď.</p> <p>3.1 dokáže použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou.</p> <p>4.1 dokáže v danej komunikačnej situácii použiť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje.</p> <p>4.2 v komunikácii vhodne využíva zvukovú stránku prejavu.</p> <p>5.1 dokáže správne a spoločensky vhodne sformulovať otázky, aby zistil, ako poslucháči porozumeli jeho prejavu.</p> <p><u>Minimálny I.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže jednoduchým spôsobom vyjadriť vlastný názor na určitú tému a predovšetkým použiť subjektívne argumenty.</p> <p>2.1 si dokáže vybrať jednu z ponúknutých komunikačných tém.</p> <p>2.2 dokáže po príprave sformulovať myšlienky na určenú tému.</p> <p>2.3 dokáže vytvoriť krátky prejav na určenú tému.</p> <p>2.4 dokáže s pomocou učiteľa opraviť chyby v logickom usporiadaní svojej výpovede.</p> <p>3.1 dokáže vo vlastnom prejave použiť obmedzenú lexiku a často opakuje slová.</p> <p>4.1 po vyzvaní učiteľom dokáže zmeniť silu hlasu.</p> <p>5.1 dokáže po príprave sformulovať jednoduché otázky, aby si preveril, či poslucháči porozumeli jeho prejavu.</p>	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • splývavá/viazaná výslovnosť • znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky • prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk • slovná zásoba • spisovný jazyk – nárečie • jednovýznamové, viacvýznamové slová • príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie • argument, dokazovanie

HOVORENIE

APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata

KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
II. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov. 1. <u>Vybrať</u> slová, vety a textové pasáže a <u>použiť</u> ich vo vlastnom prejave.	<u>Optimálny II.</u> Žiak 1.1 dokáže vo vlastnom prejave vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.	<u>5. ročník</u> <ul style="list-style-type: none"> • poznámky/konspekt
	<u>Minimálny II.</u> Žiak 1.1 dokáže vo vlastnom prejave s pomocou učiteľa vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.	
III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku. 1. <u>Využívať</u> v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov. 2. <u>Rešpektovať</u> jazykové pravidlá.	<u>Optimálny III.</u> Žiak 1.1 dokáže v danej komunikačnej situácii využívať vhodné jazykové prostriedky s ohľadom na cieľ, obsah a adresáta komunikácie.	<u>5. ročník</u> <ul style="list-style-type: none"> • splývavá/viazaná výslovnosť • znelé, neznelé a znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky • prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk • slovná zásoba • spisovný jazyk – nárečie • jednovýznamové, viacvýznamové slová • príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie • slovosled
	<u>Minimálny III.</u> Žiak 1.1 dokáže po upozornení nahradiť nespisovné jazykové prostriedky spisovnými.	
IV. Štylizovať text. 1. <u>Utvoriť</u> jednoduché vety. 2. <u>Využívať</u> vo vetách správne gramatické tvary slov. 3. <u>Uplatňovať</u> logickú nadväznosť vytvoreného textu. 4. <u>Rešpektovať</u> jazykové pravidlá.	<u>Optimálny IV.</u> Žiak 1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety, pričom dodržiava správny slovosled a intonáciu. 2.1 dokáže počas komunikácie opraviť alebo preformulovať vety vo svojej výpovedi. 2.2 dokáže vo svojom prejave používať správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov. 3.1 dokáže samostatne utvoriť logicky usporiadaný súvislý text.	
	<u>Minimálny IV.</u> Žiak 1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety. 2.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť krátky text.	

HOVORENIE		
APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozprávanie s prvkami opisu; opis pracovného postupu; interview; diskusia; debata		
KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky. 1. Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu. 2. Využívať gestikuláciu a mimiku.	<u>Optimálny V.</u> Žiak 1.1 sa dokáže v danej komunikačnej situácii plynule a zrozumiteľne vyjadrovať. 2.1 dokáže v komunikačnej situácii primerane gestikulovať a používať vhodnú mimiku. <u>Minimálny V.</u> Žiak 1.1 dokáže po upozornení zmeniť silu hlasu. 2.1 dokáže po upozornení vo svojom prejave upraviť gestikuláciu a mimiku.	5. ročník <ul style="list-style-type: none"> • splývavá/viazaná výslovnosť • znelé a neznelé, znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky • prestávka, sila hlasu, dôraz • hlavný slovný prízvuk

ČÍTANIE S POROZUMENÍM		
APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia		
KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; vyhľadať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
III. Pochopiť kompozíciu textu. <u>Rozoznať a pomenovať</u> časti vonkajšej kompozície textu. <u>Rozoznať a pomenovať</u> časti vnútornej kompozície umeleckého textu.	<u>Optimálny III.</u> Žiak 1.1 dokáže rozlíšiť jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu a dokáže ich vyjadriť pri hlasnom čítaní. 1.2 dokáže vysvetliť pojmy: tabuľka, názov, hlavička, riadok, stĺpec. 1.3 dokáže určiť jednotlivé časti tabuľky, pomenovať ich a objasniť vzťahy medzi nimi. 2.1 dokáže určiť všetky časti vnútornej kompozície rozprávania (úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie). <u>Minimálny III.</u> Žiak 1.1 dokáže s pomocou učiteľa rozlíšiť niektoré časti vonkajšej kompozície textu. 1.2 dokáže označiť v tabuľke riadok a stĺpec. 2.1 dokáže určiť úvod v príbehu.	6. ročník vnútorná kompozícia: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie 7. ročník tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec graf spisovná výslovnosť v slovách cudzieho pôvodu

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>I. Zamerat' svoje čítanie podľa potreby.</p> <p>1. Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámery a podľa danej situácie.</p> <p>2. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.</p>	<p>Optimálny I.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže z obsahového i formálneho hľadiska správne vybrať text a odôvodniť výber textu v konkrétnej situácii.</p> <p>1.2 dokáže na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch.</p> <p>2.1 dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty (vrátane tabuliek), ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam a dokáže prispôsobiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie.</p> <p>2.2 dokáže správne v domácich a cudzích slovách artikulovať a spisovne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li; dodržiavať správnu dĺžku slabík a pravidielá spodobovania.</p> <hr/> <p>Minimálny I.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže podľa zadaných kritérií vybrať text a odôvodniť správnosť výberu na základe subjektívnych pocitov.</p> <p>1.2 dokáže z navrhovaného súboru slohových útvarov/žánrov s pomocou učiteľa vybrať žáner/útvár zodpovedajúci téme.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam.</p> <p>2.2 dokáže po príprave a s pomocou učiteľa správne vyslovovať slabiky de, te, ne, le, di, ti, ni, li domácich a cudzích slovách a dodržiavať správnu dĺžku slabík.</p>	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • priama reč, uvádzacia veta • statický opis • dynamický opis • charakteristika • rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) ústne a písomné • projekt <p>7. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spisovná výslovnosť v slovách cudzieho pôvodu • umelecký opis • slávnostný príhovor (prívet)

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; vyhľadať, prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>II. Pochopiť obsah textu.</p> <p>1. Vyvodit' explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.</p> <p>2. Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch.</p> <p>3. Overiť si význam slova.</p> <p>4. Porozumieť štruktúre slova a jeho častiam.</p> <p>5. Prerozprávať obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.</p>	<p>Optimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže vyhľadať v texte explicitne a implicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému a správne spojiť jednotlivé údaje do komplexnej informácie.</p> <p>1.2 dokáže na základe explicitných a implicitných informácií v umeleckom texte analyzovať dej a vyvodit' pointu.</p> <p>2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.</p> <p>2.2 dokáže vyhľadať určené lexikálne prostriedky v texte a posúdiť ich štylistický význam.</p> <p>2.3 dokáže v prečítanom texte vysvetliť význam slov, ktoré pozná.</p> <p>3.1 dokáže na základe kontextu alebo pri jazykovej a štylistickej analýze textu odhadnúť význam slov, ktoré nepozná a overiť si ich v jazykových slovníkoch.</p> <p>4.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.</p> <p>4.2 dokáže určiť v slove slovotvorný základ, predponu a príponu a vysvetliť ich využitie na zmenu lexikálneho významu.</p> <p>4.3 dokáže v texte priradiť základové slovo k odvodenému slovu a naopak.</p> <p>4.4 dokáže určiť slová, z ktorých vzniklo zložené slovo.</p> <p>5.1 dokáže prerozprávať obsah textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti.</p> <p>5.2 dokáže vyjadriť názor na prečítaný text, obhajovať svoje stanovisko a ako argumenty, resp. protiargumenty použiť niektoré poznatky získané analýzou textu.</p> <p>Minimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať v texte explicitne vyjadrené informácie vzťahujúce sa na danú tému.</p> <p>1.2 dokáže s pomocou učiteľa vyvodit' jednoduchý záver príbehu.</p> <p>2.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich určiť v texte.</p> <p>2.2 dokáže vysvetliť štylistickú funkciu citovo zafarbených slov v texte.</p> <p>2.3 dokáže v prečítanom texte s pomocou učiteľa vysvetliť význam slov, ktoré pozná.</p> <p>3.1 dokáže identifikovať neznáme slová v texte a s pomocou učiteľa vyhľadať ich význam v jazykových slovníkoch.</p> <p>4.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov.</p> <p>4.2 dokáže s pomocou učiteľa určiť slová, z ktorých vzniklo zložené slovo.</p> <p>5.1 dokáže prerozprávať obsah známeho umeleckého textu so zachovaním časovej postupnosti. dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.</p>	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová • slovník: výkladový, cudzích slov • tvorenie slov odvodením: prípona, slovotvorný základ, základové slovo, odvodené slovo • tvorenie slov skladaním, zložené slová • argument, protiargument • dokazovanie, dôkaz <p>7. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spisovné slová – nespisovné slová • domáce slová – slová cudzieho pôvodu • nové slová • zastarané slová, historizmy, archaizmy • slangové slová • nárečové slová • skratky • pointa

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; vyhľadať, prijať a spracovať informácie

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>IV. Pochopiť gramatickú formu textu.</p> <p>1. Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami výpovedí.</p> <p>2. Určiť syntaktické zloženie viet.</p> <p>3. Pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.</p>	<p>Optimálny IV.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 pri hlasnom čítaní rešpektuje prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkciu.</p> <p>2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.</p> <p>2.2 dokáže v jednoduchých vetách určiť hlavné vetné členy a zdôvodniť ich funkciu.</p> <p>2.3 dokáže na základe analýzy rozlíšiť jednotlivé typy viet.</p> <p>3.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.</p> <p>3.2 dokáže určiť prídavné mená, ktoré sa skloňujú podľa vzoru páví, matkin, otcov a svoje tvrdenie zdôvodniť.</p> <p>3.3 dokáže vysvetliť štylistickú funkciu stupňovania prísloviak v texte.</p> <p>Minimálny IV.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 po predchádzajúcej príprave a s pomocou učiteľa rešpektuje pri hlasnom čítaní prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkciu.</p> <p>2.1 dokáže reprodukovat' definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.</p> <p>2.2 dokáže s pomocou učiteľa určiť holú a rozvitú vetu.</p> <p>3.1 dokáže reprodukovat' definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.</p>	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstatné mená: konkrétne, abstraktné • vokatív • prídavné mená: privlastňovacie, druhové • vzory: páví, matkin, otcov • zámená: skloňovanie • slovesá: zvrätané, nezvrätané; plnovýznamové, neplnovýznamové • slovesný spôsob: oznamovací, rozkazovací, podmienovací • príslovky – neohybný slovný druh • druhy prísloviak: miesta, času, spôsobu, príčiny • stupňovanie prísloviak • predložky: vokalizácia • citoslovčia – neohybný slovný druh • hlavné vetné členy • podmet: vyjadrený, nevyjadrený • prísudok: slovesný, neslovesný, slovesno-menný • vetné sklady: prisudzovací sklad; zhoda • dvojčlenná veta: úplná, neúplná <p>7. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pomnožné podstatné mená: rod • číslovky – ohybný slovný druh • delenie čísloviak: určité, neurčité; násobné • skloňovanie čísloviak; rod, číslo, pád • slovesá: ohybný slovný druh • slovesá: jednoduchý – zložený tvar • vid: dokonavý, nedokonavý • spojky – neohybný slovný druh • holá veta, rozvitá veta, rozvitá s viacnásobným vetným členom • vetný základ • vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie (miesta, času, spôsobu, príčiny) • jednočlenná veta: slovesná, neslovesná

PÍSANIE		
APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor(prívet); projekt; diskusia		
KEĽÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum. 1. Sformulovať cieľ a tému písomného prejavu. 2. Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.	<u>Optimálny I.</u> Žiak 1.1 dokáže navrhnúť tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľom písania. 2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov. 2.2 dokáže na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner.	<u>6. ročník:</u> <ul style="list-style-type: none"> • statický opis • dynamický opis • charakteristika • rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) • vnútorná kompozícia: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie, • projekt <u>7. ročník:</u> <ul style="list-style-type: none"> • umelecký opis • slávnostný príhovor (prívet) • tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec graf
	<u>Minimálny I.</u> Žiak 1.1 si dokáže z navrhovaného súboru tém vybrať tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania. 2.1 dokáže reprodukovať definíciu daných pojmov. 2.2 dokáže z navrhovaného súboru žánrov s pomocou učiteľa vybrať vhodný útvar/žáner zodpovedajúci téme.	

PÍSANIE

APLIKÁČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>II. Organizovať text z hľadiska kompozície.</p> <p>1. Zostaviť osnovu, koncept.</p> <p>2. Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti.</p> <p>3. Zoradiť motívy podľa fáz vnútornej kompozície umeleckého a vecného textu.</p> <p>4. Prispôsobiť formálnu úpravu textu vybranému žánru.</p>	<p>Optimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu.</p> <p>2.1 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového útvaru/žánru.</p> <p>2.2 dokáže z východiskového textu vybrať potrebné údaje a usporiadať ich do tabuľky.</p> <p>3.1 dokáže pri tvorbe textu aplikovať svoje vedomosti o vnútornej kompozícii a vytvoriť rozprávanie, ktoré obsahuje všetky jeho fázy.</p> <p>4.1 dokáže pri písaní textu zohľadniť a odôvodniť požiadavky na formálnu úpravu slohových útvarov/žánrov.</p> <hr/> <p>Minimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť text, ktorý má niektoré znaky stanoveného žánru, ale obsahuje chyby, sťažujúce jeho porozumeniu.</p> <p>3.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť jednoduché rozprávanie.</p> <p>4.1 dokáže s pomocou učiteľa aplikovať niektoré znaky formálnej úpravy slohových útvarov/žánrov.</p>	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • statický opis • dynamický opis • charakteristika • rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) • vnútorná kompozícia: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie • projekt <p>7. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • umelecký opis • slávnostný príhovor (prívet) • tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec • graf

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijívať a spracovávať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konaní osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.</p> <p>1. Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané stylistické prostriedky.</p> <p>2. Využívať bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka.</p> <p>3. Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.</p>	<p>Optimálny III. Žiak</p> <p>1.1 dokáže prispôbiť lexiku textu vzhľadom na cieľ komunikačnej situácie.</p> <p>1.2 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.</p> <p>1.3 dokáže vysvetliť pojem skratka, vytvoriť ju a použiť v texte.</p> <p>2.1 pri tvorbe textov funkčne využíva bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka s ohľadom na žáner/slohový postup/štýl a cieľ komunikácie.</p> <p>3.1 dokáže vybrať a používať vhodnú jazykovú príručku.</p> <p>Minimálny výkon III. Žiak</p> <p>1.1 dokáže reprodukovat' definície pojmov.</p> <p>1.2 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť skratku.</p> <p>2.1 dokáže pri tvorbe textu využívať obmedzenú lexiku, často opakuje slová v rámci textu.</p> <p>3.1 dokáže s pomocou učiteľa vybrať vhodnú jazykovú príručku a skontrolovať správnosť a význam slov použitých v texte.</p>	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová • slovník: výkladový, cudzích slov <p>7. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spisovné slová – nespisovné slová • domáce slová – slová cudzieho pôvodu • nové slová • zastarané slová, historizmy, archaizmy • slangové slová • nárečové slová • skratky
<p>IV. Štylizovať jednoduché vety.</p> <p>1. Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.</p>	<p>Optimálny IV. Žiak</p> <p>1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché holé a rozvité vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.</p> <p>1.2 dokáže samostatne tvoriť jednočlenné a dvojčlenné vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.</p> <p>1.3 dokáže pri tvorbe dvojčlenných viet správne používať hlavné vetné členy, resp. pri jednočlenných vetách vetný základ.</p> <p>Minimálny IV. Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa tvoriť dvojčlenné holé a rozvité vety.</p>	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • hlavné vetné členy • podmet: vyjadrený, nevyjadrený • prísudok: slovesný, neslovesný, slovesno-menný • vetné sklady: prisudzovací, zhoda • dvojčlenná veta: úplná, neúplná <p>7. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • holá veta • rozvitá veta, rozvitá s viacnásobným vetným členom • vetný základ • vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie (miesta, času, spôsobu, príčiny) • jednočlenná veta: slovesná, neslovesná

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); slávnostný príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.</p> <p>1. Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov.</p> <p>2. Vybrať a použiť údaje z grafov a tabuliek.</p> <p>3. Vytvoriť graf a tabuľku.</p>	<p><u>Optimálny V.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu a použiť ich.</p> <p>1.2 si dokáže systematicky a prehľadne tvoriť poznámky, zaznamenávať kľúčové slová a uplatniť ich vo vlastnom texte.</p> <p>2.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie v grafoch a tabuľkách a použiť ich v rámci svojho textu.</p> <p>2.2 dokáže zdôvodniť výber a použitie rozličných informácií z grafov a tabuliek vo svojom texte.</p> <p>3.1 dokáže z dostupných údajov a informácií vytvoriť graf a tabuľku a použiť ich v texte.</p> <p><u>Minimálny V.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu a využiť ich vo svojom texte.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať informácie v tabuľkách a niektoré z nich využiť vo svojom texte.</p>	<p><u>6. ročník:</u></p> <p><u>7. ročník:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec • graf
<p>VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.</p> <p>1. Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov</p> <p>2. Vytvoriť modifikovaný text.</p>	<p><u>Optimálny VI.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže porovnať a odlíšiť jednotlivé slohové útvary/žánre.</p> <p>2.1 dokáže samostatne aplikovať svoje vedomosti o jednotlivých žánroch/útvoroch pri transformácii z jedného žánru do druhého.</p> <p><u>Minimálny VI.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa a podľa vopred stanovených kritérií porovnať slohové útvary/žánre.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa doplniť do rozprávania jednoduchú charakteristiku postavy.</p>	<p><u>6. ročník:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • statický opis • dynamický opis • charakteristika • rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) • projekt <p><u>7. ročník:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • umelecký opis • slávnostný príhovor (prívet) • tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec • graf

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.</p> <p>1. Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.</p> <p>2. Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.</p> <p>3. Vytvoriť čistopis.</p> <p>4. Skontrolovať a zhodnotiť spolužiakov text.</p>	<p><u>Optimálny VII.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu.</p> <p>1.2 dokáže opraviť texty vytvorené niekým iným.</p> <p>2.1 dokáže nahlas a plynulo prečítať svoj text, pričom správne artikuluje, intonuje, prispôsobuje tempo svojho prejavu poslucháčom.</p> <p>2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a zapracovať identifikované chyby s cieľom zlepšiť organizáciu a nadväznosť myšlienok, opraviť jednotlivé chyby a formálnu úpravu textu.</p> <p>2.3 dokáže zdôvodniť, prečo niektoré pripomienky nezpracoval vo svojom texte. Pri obhajobe svojho názoru rešpektuje spoločenské a komunikačné pravidlá.</p> <p>3.1 dokáže vytvoriť čistopis.</p> <p>4.1 dokáže zhodnotiť texty vytvorené niekým iným a svoje hodnotenie dokáže zdôvodniť.</p> <p><u>Minimálny VII.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže vyhľadať a opraviť niektoré chyby vo svojom texte.</p> <p>2.1 dokáže po príprave nahlas prečítať svoj text.</p> <p>2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a s pomocou učiteľa dokáže opraviť identifikované chyby.</p>	<p><u>6. ročník:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • statický opis • dynamický opis • charakteristika • rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) • projekt <p><u>7. ročník:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • spisovná výslovnosť v slovách cudzieho pôvodu • umelecký opis • slávnostný príhovor (prívet) • tabuľka: názov, hlavička, riadok, stĺpec • graf

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KEĽOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.</p> <p>1. Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť.</p> <p>2. Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii.</p> <p>3. Zosúladiť jazykové a mimojazykové prostriedky s cieľom komunikácie.</p> <p>4. Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím.</p> <p>5. Začať a ukončiť komunikáciu na určitú tému.</p> <p>6. Zistiť pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu.</p> <p>7. Analyzovať a zhodnotiť kvalitu ústneho prejavu.</p> <p>8. Rešpektovať jazykové pravidlá.</p>	<p>Optimálny I.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže sformulovať vlastný názor a použiť presvedčivé argumenty a vhodné výrazové prostriedky.</p> <p>2.1 si dokáže samostatne zvoliť a sformulovať tému komunikácie.</p> <p>2.2 dokáže samostatne a pohotovo sformulovať základné myšlienky na zvolenú tému a zrozumiteľne ich vysloviť.</p> <p>2.3 dokáže samostatne sformulovať text na určenú tému.</p> <p>2.4 dokáže podľa logickej postupnosti usporiadať svoju výpoveď.</p> <p>3.1 dokáže použiť vhodné jazykové i mimojazykové (mimika, gestikulácia, postoj) prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou.</p> <p>4.1 dokáže v danej komunikačnej situácii použiť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje.</p> <p>5.1 dokáže vhodne začať a ukončiť svoj prejav a použiť pritom vhodné výrazové prostriedky.</p> <p>6.1 dokáže správne a spoločensky vhodne sformulovať otázku, aby zistil, ako poslucháči porozumeli vytvorenému prejavu.</p> <p>7.1 dokáže posúdiť z hľadiska jazykovej správnosti a spoločenského tónu vyjadrenie partnerov v danej komunikácii.</p> <p>8.1 dokáže zhodnotiť obsah a kvalitu ústnych prejavov spolužiakov a reagovať na ne spoločensky vhodným spôsobom.</p> <p>Minimálny I.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže jednoduchým spôsobom vyjadriť vlastný názor na určitú tému a použiť predovšetkým subjektívne argumenty.</p> <p>2.1 si dokáže z ponúknutých komunikačných tém jednu vybrať.</p> <p>2.2 dokáže po príprave sformulovať myšlienky na určenú tému.</p> <p>2.3 dokáže vytvoriť krátky prejav na určenú tému.</p> <p>3.1 dokáže s pomocou učiteľa identifikovať vo vlastnom prejave slangové slová a nahradiť ich spisovnými slovami.</p> <p>6.1 dokáže po príprave sformulovať jednoduché otázky, aby si preveril, či poslucháči porozumeli vytvorenému textu.</p>	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová • slovník: výkladový, cudzích slov • gestikulácia, mimika, postoj • dialóg • argument, protiargument • dokazovanie, dôkaz <p>7. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu • spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu • spisovné slová – nespisovné slová • domáce slová – slová cudzieho pôvodu • nové slová • zastarané slová, historizmy, archaizmy • slangové slová • nárečové slová • skratky • komunikačná situácia: odosielateľ, prijímateľ • efektívna komunikácia • asertívna komunikácia

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): diskusia; statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť, verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>II. Používať informácie a textové pasáže z rôznych zdrojov.</p> <p>1. Vybrať slová, vety a textové pasáže a použiť ich vo vlastnom prejave.</p>	<p>Optimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže vo vlastnom prejave vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.</p>	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dialóg • argument, protiargument • dokazovanie, dôkaz • gestikulácia, mimika, postoj <p>7. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu
	<p>Minimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže vo vlastnom prejave s pomocou učiteľa vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.</p>	
<p>III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.</p> <p>1. Využívať v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.</p> <p>2. Rešpektovať jazykové pravidlá.</p>	<p>Optimálny III.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže v danej komunikačnej situácii vhodne využívať slovnú zásobu s ohľadom na cieľ, obsah a adresáta komunikácie.</p>	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová <p>7. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu • spisovné slová – nespisovné slová • slangové slová • nárečové slová • domáce slová –slová cudzieho pôvodu • nové slová • zastarané slová, historizmy, archaizmy
	<p>Minimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže po upozornení nahradiť nespisovné jazykové prostriedky spisovnými.</p>	

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): diskusia; statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>IV. Štylizovať text.</p> <p>1. Utvoriť jednoduché vety a súvetia.</p> <p>2. Využívať vo vetách správne gramatické tvary slov.</p> <p>3. Uplatňovať logickú nadväznosť vytvoreného textu.</p> <p>4. Rešpektovať v ústnom prejave znaky slohových žánrov/útvarov.</p> <p>5. Rešpektovať jazykové pravidlá.</p>	<p>Optimálny IV.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché holé vety, jednoduché rozvité vety (jednočlenné a dvojčlenné vety), pričom dodržiava správny slovosled a intonáciu.</p> <p>2.1 dokáže vo svojom prejave používať správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov.</p> <p>3.1 dokáže počas komunikácie opraviť alebo preformulovať vety vo svojej výpovedi.</p> <p>3.2 dokáže samostatne vytvoriť logicky usporiadaný súvislý text.</p> <p>4.1 dokáže na základe analýzy zhodnotiť správnosť použitého žánru/útvaru a uplatnenie časovej a logickej postupnosti v ústnom prehovore komunikačného partnera.</p> <hr/> <p>Minimálny IV.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché holé vety a jednoduché rozvité vety.</p> <p>2.1 dokáže na základe učiteľovho upozornenia opraviť konkrétnu morfológickú chybu vo svojej výpovedi.</p>	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • podstatné mená: konkrétne, abstraktné • vokatív • prídavné mená: privlastňovacie, druhové • vzory: pávi, matkin, otcov • zámená: skloňovanie • slovesá: zvrätané, nezvrätané; plnovýznamové, neplnovýznamové • slovesný spôsob: oznamovací, rozkazovací, podmieňovací • príslovky – neohybný slovný druh • druhy prísloviak: miesta, času, spôsobu, príčiny; stupňovanie prísloviak • predložky: vokalizácia • citoslovcia – neohybný slovný druh • hlavné vetné členy • podmet: vyjadrený, nevyjadrený • prísudok: slovesný, neslovesný, slovesno-menný • vetné sklady: prisudzovací sklad; zhoda • dvojčlenná veta: úplná, neúplná <p>7. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu • pomnožné podstatné mená: rod • číslovky – ohybný slovný druh • delenie čísloviak: určité, neurčité; násobné; • skloňovanie čísloviak; rod, číslo, pád • slovesá – ohybný slovný druh • slovesá: jednoduchý – zložený tvar • vid: dokonavý, nedokonavý • spojky – neohybný slovný druh • holá veta • rozvitá veta, rozvitá s viacnásobným vetným členom • vetný základ • vedľajšie vetné členy: predmet, príslovkové určenie (miesta, času, spôsobu, príčiny) • jednočlenná veta: slovesná, neslovesná

HOVORENIE

APLIKÁČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): diskusia; statický opis; dynamický opis; umelecký opis; charakteristika; rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba); príhovor (prívet); projekt; diskusia

KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijívať a spracovávať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky.</p> <p>1. Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu.</p> <p>2. Využívať gestikuláciu a mimiku.</p>	<p><u>Optimálny V.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže v komunikačnej situácii plynulo a zrozumiteľne artikulovať a uplatňovať primeranú silu hlasu.</p> <p>1.2 dokáže správne dodržiavať hlavný slovný prízvuk.</p> <p>1.3 dokáže správne vyslovovať domáce a zdomácnené cudzie slová so slabikami de, te, ne, le, di, ti, ni, li.</p> <p>2.1 dokáže primerane gestikulovať, používať vhodnú mimiku, zaujať spoločensky vhodný postoj a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim.</p>	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • dialóg • gestikulácia, mimika, postoj <p>7. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spisovná výslovnosť slov cudzieho pôvodu • sila hlasu • artikulácia • komunikačná situácia: odosielateľ, prijímateľ • efektívna komunikácia • asertívna komunikácia
	<p><u>Minimálny V.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže po usmernení učiteľom opraviť chybnú artikuláciu vo svojom prehovore.</p> <p>2.1 dokáže po upozornení učiteľom upraviť gestikuláciu a mimiku.</p>	

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KEŤUCOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>I. a Zamerat' svoje čítanie podľa potreby.</p> <p>1. Vybrať text na základe znalostí informačných prameňov, podľa komunikačného zámeru a podľa danej situácie.</p> <p>2. Nahlas, ticho a opakovane prečítať text.</p>	<p>Optimálny I.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže z obsahového i formálneho hľadiska správne vybrať text a odôvodniť výber textu v konkrétnej situácii.</p> <p>1.2 dokáže na základe analýzy jednotlivých textov identifikovať, systematizovať a zovšeobecniť poznatky o slohových útvaroch/žánroch.</p> <p>2.1 dokáže samostatne a bez prípravy správne, plynule a nahlas čítať akékoľvek texty (vrátane tabuliek), ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané úrovni žiakov daného ročníka a dokáže prispôbiť rýchlosť čítania tomu, aby mohol čo najefektívnejšie pochopiť informácie.</p>	<p>8. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • výťah • prihláška • úradný/štruktúrovaný životopis • slávnostný prejav <p>9. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • odborný opis • úradný list • jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký • slohové postupy: rozprávací, opisný, informačný, výkladový • výklad • úvaha • zvuková rovina jazyka • jazykoveda
	<p>Minimálny I.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže podľa zadaných kritérií vybrať text a odôvodniť výber na základe subjektívnych pocitov.</p> <p>1.2 dokáže z navrhovaného súboru slohových útvarov/žánrov s pomocou učiteľa vybrať žáner/útvár zodpovedajúci téme.</p> <p>1.3 dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané úrovni žiakov daného ročníka.</p>	

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávaci, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KEŤUCOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; prijať a spracovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>II. Pochopiť obsah textu.</p> <p>1. Vyvodit' explicitné a implicitné informácie z vecného aj umeleckého textu.</p> <p>2. Porozumieť významu slov v umeleckých a vecných textoch.</p> <p>3. Overiť si význam slova.</p> <p>4. Prerozprávať obsah umeleckého a vecného textu na základe chronologickej alebo logickej postupnosti.</p>	<p>Optimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže v akomkoľvek texte, ktorý je primeraný úrovni daného ročníka, vyhľadať explicitne a implicitne vyjadrené informácie a správne spojiť jednotlivé údaje do komplexnej informácie.</p> <p>1.2 dokáže na základe explicitných a implicitných informácií z umeleckého textu vyvodit' hlavnú myšlienku.</p> <p>2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov, určiť ich v texte a posúdiť ich stylistický význam.</p> <p>2.2 dokáže analyzovať text po lexikálnej stránke a vysvetliť stylistický význam jazykových prostriedkov v texte.</p> <p>3.1 dokáže vybrať vhodný jazykový slovník a overiť v ňom význam lexikálnych jednotiek.</p> <p>4.1 dokáže prerozprávať obsah umeleckého textu so zachovaním časovej a logickej postupnosti.</p> <p>4.2 dokáže vyjadriť názor na prečítaný text, obhajovať svoje stanovisko a ako argumenty, resp. protiargumenty použiť niektoré poznatky získané analýzou textu.</p>	<p>8. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • nepriame pomenovania: metafora • jednoslovné pomenovania • viacslovné pomenovania (združené pomenovania) • frazeologizmus <p>9. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • slovná zásoba – systematizácia • odborné slová • náuka o významovej rovine jazyka
	<p>Minimálny II.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať v texte explicitne vyjadrené informácie.</p> <p>1.2 dokáže s pomocou učiteľa zo známeho umeleckého textu vyvodit' hlavnú myšlienku.</p> <p>2.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.</p> <p>3.1 dokáže určiť neznáme slová v texte a s pomocou učiteľa vyhľadať ich význam v jazykových slovníkoch.</p> <p>4.1 dokáže prerozprávať obsah známeho umeleckého textu so zachovaním časovej postupnosti.</p> <p>4.2 dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.</p>	

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KEÚCOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie, prijať a spracovať informácie, formulovať svoj názor a argumentovať, regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>III. Pochopiť kompozíciu textu.</p> <p>1. Rozoznať a pomenovať časti vonkajšej kompozície textu.</p> <p>2. Rozoznať a pomenovať časti vnútornej kompozície umeleckého textu.</p>	<p><u>Optimálny III.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 rozlišuje jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu a dokáže ich vyjadriť pri hlasnom čítaní.</p> <p>1.2 rozlišuje jednotlivé časti tabuľky, dokáže ich pomenovať a chápe vzťahy medzi nimi.</p> <p>1.3 dokáže na základe porovnania textov určiť odlišné, resp. spoločné znaky vonkajšej kompozície štandardizovaných slohových útvarov/žánrov.</p> <p>2.1 dokáže identifikovať všetky časti vnútornej kompozície umeleckého textu.</p> <p>2.2 dokáže na základe porovnania textov určiť odlišné, resp. spoločné znaky vnútornej kompozície štandardizovaných slohových útvarov/žánrov.</p>	<p><u>8. ročník</u></p> <p><u>9. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký • slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový
	<p><u>Minimálny III.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa rozlíšiť pri čítaní jednotlivé časti vonkajšej kompozície textu.</p> <p>1.2 dokáže pomenovať niektoré časti tabuľky.</p> <p>1.3 dokáže s pomocou učiteľa na základe porovnania textov určiť spoločné a odlišné znaky vonkajšej kompozície štandardizovaných žánrov/útvarov.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa identifikovať úvod a rozuzlenie vo vnútornej kompozícii umeleckého textu.</p> <p>2.2 dokáže s pomocou učiteľa na základe porovnania textov určiť spoločné a odlišné znaky vnútornej kompozície štandardizovaných žánrov/útvarov.</p>	

ČÍTANIE S POROZUMENÍM

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KEUCOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie, prijať a spracovať informácie, formulovať svoj názor a argumentovať, regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>IV. Pochopiť gramatickú formu textu.</p> <p>1. Vyhľadať prvky nadväznosti medzi slovami a skupinami slov, ktoré vyjadrujú významovú a gramatickú súvislosť medzi vetami, odsekmi, časťami vypovedí.</p> <p>2. Určiť syntaktické zloženie viet.</p> <p>3. Pochopiť a vysvetliť funkciu slovných druhov a ich gramatických kategórií v umeleckom a vecnom texte.</p>	<p>Optimálny IV.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 pri hlasnom čítaní rešpektuje prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkciu.</p> <p>2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.</p> <p>2.2 dokáže v jednoduchých vetách určiť hlavné a vedľajšie vetné členy, zdôvodniť ich funkciu.</p> <p>2.3 dokáže na základe analýzy rozlíšiť jednotlivé typy viet (jednoduchá veta, jednoduché súvetie).</p> <p>3.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov a určiť ich v texte.</p> <p>3.2 dokáže určiť podstatné mená, zámená, častice v rozsahu obsahového štandardu a svoje tvrdenie zdôvodniť.</p> <p>3.3 dokáže vysvetliť stylistickú funkciu zámen a častíc v texte.</p>	<p>8. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • vsuvka, prístavok, oslovenie • podstatné mená mužského rodu zvieracie • podstatné mená mužského rodu neživotné zakončené na -r, -l • cudzie nesklonné podstatné mená • skloňovanie podstatného mena pani • zámená – ohybný slovný druh; skloňovanie; základný tvar zámen; rod, číslo, pád; delenie zámen: opytovacie, ukazovacie • častice: neohybný slovný druh • vedľajšie vetné členy: prívlastok (zhodný, nezgodný), prístavok • jednoduché súvetie • interpunkcia <p>9. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • zápor v slovenčine • súdržnosť textu • jazykové štýly: náučný, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký • slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový • morfológia/tvaroslovie • syntax/skladobná rovina jazyka
	<p>Minimálny IV.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 po predchádzajúcej príprave a s pomocou učiteľa rešpektuje pri hlasnom čítaní prostriedky nadväznosti: hlavný slovný prízvuk, typ písma, interpunkcia.</p> <p>2.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.</p> <p>3.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov a s pomocou učiteľa ich vyhľadať v texte.</p>	

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť, verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.</p> <p>1. Sformulovať cieľ a tému písomného prejavu.</p> <p>2. Vybrať vhodný slohový útvar/žáner v súlade s cieľmi písania.</p>	<p>Optimálny I.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže navrhnúť tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľom písania.</p> <p>2.1 dokáže na základe analýzy stanovenej komunikačnej situácie vybrať vhodný slohový útvar/žáner.</p>	<p>8. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • výťah • prihláška • úradný/štruktúrovaný životopis • slávnostný prejav <p>9. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • odborný opis • úradný list • jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký • slohové postupy: rozprávací, opisný, informačný, výkladový • výklad • úvaha
	<p>Minimálny I.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 si dokáže z navrhovaného súboru tém vybrať tému písania, ktorá je v súlade s komunikačnou situáciou a cieľmi písania.</p> <p>2.1 dokáže z navrhovaného súboru žánrov s pomocou učiteľa vybrať vhodný útvar/žáner zodpovedajúci téme.</p>	

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>II. Organizovať text z hľadiska kompozície.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Zostaviť osnovu, koncept. 2. Zoradiť motívy a myšlienky podľa časovej a logickej postupnosti. 3. Zoradiť motívy podľa fáz vnútornej kompozície umeleckého a vecného textu. 4. Prispôsobiť formálnu úpravu textu vybranému žánru. 	<p><u>Optimálny II.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu.</p> <p>2.1 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového postupu.</p> <p>2.2 dokáže vytvoriť na zadanú alebo voľnú tému ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu.</p> <p>2.3 dokáže vysvetliť význam daných pojmov.</p> <p>3.1 dokáže pri tvorbe umeleckého a vecného textu aplikovať svoje vedomosti o vnútornej kompozícii.</p> <p>4.1 dokáže pri písaní textu zohľadniť a odôvodniť požiadavky na formálnu úpravu slohových útvarov/žánrov.</p> <hr/> <p><u>Minimálny II.</u></p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť osnovu a koncept pripravovaného textu. 2.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového postupu.</p> <p>2.2 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu.</p> <p>2.3 dokáže reprodukovať definície daných pojmov.</p> <p>4.1 dokáže s pomocou učiteľa aplikovať niektoré znaky formálnej úpravy slohových útvarov/žánrov.</p>	<p><u>8. ročník</u></p> <p><u>9. ročník:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • jazykové štýly: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický • slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť, verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>III. Zosúladiť štýl textu s cieľom písania.</p> <p>1. Zosúladiť slovnú zásobu s cieľom komunikácie a využívať primerané stylistické prostriedky.</p> <p>2. Overiť si v jazykových príručkách vhodnosť a správnosť použitých slov.</p>	<p>Optimálny III.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže využiť pri tvorbe textov bohatstvo spisovnej a nespisovnej lexiky národného jazyka s ohľadom na žáner, slohový postup, jazykový štýl a cieľ komunikácie.</p> <p>2.1 dokáže vybrať a používať vhodnú jazykovú príručku.</p> <hr/> <p>Minimálny III.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 pri tvorbe textu využíva obmedzenú lexiku, často opakuje slová v rámci textu a nevhodne používa nespisovné slová.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa vybrať vhodnú jazykovú príručku a skontrolovať správnosť a význam slov použitých v texte.</p>	<p>8. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spôsoby obohacovania slovné zásoby: tvorenie slov, preberanie slov • nepriame pomenovanie: metafora • jednoslovné pomenovania • viacslovné pomenovania (združené pomenovania) • frazeologizmus <p>9. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • slovná zásoba – systematizácia • odborné slová • náuka o významovej rovine jazyka • národný jazyk: spisovný jazyk, nárečia • jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký • slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>IV. Štylizovať jednoduché vety a jednoduché súvetia.</p> <p>1. Utvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.</p> <p>2. Utvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou a použiť interpunkčné znamienka.</p>	<p>Optimálny IV.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.</p> <p>1.2 dokáže v jednoduchých vetách správne používať hlavné a vedľajšie vetné členy, určiť ich a zdôvodniť ich funkciu.</p> <p>1.3 dokáže správne tvoriť vety so záporom.</p> <p>2.1 dokáže samostatne tvoriť jednoduché súvetia s rôznou modalitou, pričom dodržiava správny slovosled a správne používa interpunkčné znamienka.</p> <p>2.2 dokáže pri tvorbe jednoduchých súvetí správne používať hlavné vetné členy, určiť ich a zdôvodniť funkciu.</p> <p>2.3 dokáže v texte uplatniť vsuvku, prístavok, oslovenie a použiť správnu interpunkciu.</p> <hr/> <p>Mínimálny IV.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa tvoriť jednoduché vety s rôznou modalitou.</p> <p>1.2 dokáže s pomocou učiteľa v jednoduchých vetách určiť významovú funkciu niektorých hlavných a vedľajších vetných členov.</p> <p>1.3 dokáže s pomocou učiteľa tvoriť vety so záporom.</p> <p>2.1 dokáže tvoriť jednoduché súvetia, ktoré však obsahujú logické a pravopisné chyby.</p>	<p>8. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vsuvka, prístavok, oslovenie • jednoduché súvetie • vedľajšie vetné členy • predmet • príslovkové určenie: miesta, času, spôsobu, príčiny • prívlastok: zhodný, nezhodný • prístavok • interpunkcia • <p>9. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • súdržnosť textu • zápor v slovenčine • syntax/skladobná rovina

PÍSANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť, verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>V. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.</p> <ol style="list-style-type: none"> Vybrať a použiť slová, vety, textové pasáže z rozličných informačných zdrojov. Vybrať a použiť údaje z grafov a tabuliek. Vytvoriť graf a tabuľku. 	<p>Optimálny V.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať a zaznamenať si informácie (fakty, slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu a použiť ich vo vlastnom texte.</p> <p>2.1 dokáže vyhľadať informácie v grafoch a tabuľkách a použiť ich vo vlastnom texte.</p> <p>3.1 dokáže z dostupných údajov a informácií vytvoriť graf a tabuľku a použiť ich v texte.</p> <hr/> <p>Minimálny V.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa v rozličných informačných zdrojoch vyhľadať informácie (fakty, slová, vety, textové pasáže) súvisiace s obsahom jeho textu a využiť ich vo vlastnom texte.</p> <p>2.1 dokáže s pomocou učiteľa vyhľadať informácie v tabuľkách a niektoré z nich využiť vo vlastnom texte.</p> <p>3.1 dokáže s pomocou učiteľa z dostupných údajov a informácií vytvoriť tabuľku a použiť ju v texte.</p>	<p>8. ročník</p> <p>9. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový
<p>VI. Transformovať texty z jedného žánru do druhého.</p> <ol style="list-style-type: none"> Určiť rozdielnosti jednotlivých útvarov/žánrov. Vytvoriť modifikovaný text. 	<p>Optimálny VI.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže porovnať a odlišiť texty z hľadiska slohových útvarov/žánrov.</p> <p>2.1 dokáže aplikovať vedomosti o jednotlivých žánroch/útvoroch pri transformácii z jedného žánru do druhého.</p> <hr/> <p>Minimálny VI.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže s pomocou učiteľa a podľa stanovených kritérií porovnať texty z hľadiska slohových útvarov/žánrov.</p>	<p>8. ročník</p> <p>9. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový

PISANIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, rečnícky, umelecký, publicistický; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; verbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>VII. Opakovane čítať a opravovať text so zameraním na gramatiku, interpunkciu a pravopis.</p> <p>1. Skontrolovať a upraviť text s cieľom zlepšiť štýl a opraviť gramatické chyby, pravopis a interpunkciu.</p> <p>2. Upraviť text na základe spätnej väzby od učiteľa a spolužiakov.</p> <p>3. Vytvoriť čistopis.</p> <p>4. Skontrolovať a zhodnotiť spolužiakov text.</p>	<p>Optimálny VII.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže skontrolovať svoj text s cieľom vyhľadať a opraviť chyby, pričom aplikuje nadobudnuté znalosti z pravopisu, lexikológie, morfológie, syntaxe a slohu.</p> <p>2.1 dokáže nahlas a plynulo prečítať svoj text, pričom správne artikuluje, intonuje, prispôsobuje tempo svojho prejavu poslucháčom.</p> <p>2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa), zlepšiť organizáciu a nadväznosť myšlienok, opraviť jednotlivé chyby a formálne nedostatky textu.</p> <p>2.3 dokáže zdôvodniť, prečo niektoré pripomienky nezpracoval vo svojom texte. Pri obhajobe svojho názoru rešpektuje spoločenské a komunikačné pravidlá.</p> <p>3.1 dokáže vytvoriť čistopis.</p> <p>4.1 dokáže skontrolovať texty vytvorené niekým iným.</p> <p>4.2 dokáže spoločensky vhodným spôsobom zhodnotiť texty vytvorené niekým iným a svoje hodnotenie dokáže zdôvodniť.</p> <p>Minimálny VII.</p> <p>Žiak</p> <p>1.1 dokáže vyhľadať a opraviť niektoré chyby vo svojom texte.</p> <p>2.1 dokáže po príprave nahlas prečítať svoj text.</p> <p>2.2 dokáže prijať hodnotenie druhých (spolužiakov a učiteľa) a s pomocou učiteľa dokáže opraviť identifikované chyby.</p>	<p>8. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vsuvka, prístavok, oslovenie • spôsoby obohacovania slovnej zásoby: tvorenie slov, preberanie slov • nepriame pomenovania: metafora • jednoslovné pomenovania a viacslovné pomenovania (združené pomenovania) • frazeologizmus • podstatné mená mužského rodu zvieracie • podstatné mená mužského rodu neživotné zakončené na -r, -l • cudzie nesklonné podstatné mená • skloňovanie podstatného mena pani • zámena: ohybný slovný druh; skloňovanie zámen; základný tvar zámen; rod, číslo, pád; delenie zámen: opytovacie, ukazovacie • neohybné slovné druhy – častice • jednoduché súvetie • vedľajšie vetné členy: prívlastok(zhodný, nezgodný), prístavok • interpunkcia <p>9. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • pravopis • spojovník, pomlčka • interpunkčné znamienka • zápor v slovenčine • súdržnosť textu • jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký • slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový • morfológia/tvaroslovie • syntax/skladba.

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie	Výkon – Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka ZŠ.	Pojmy
<p>I. Vyjadriť myšlienky a informácie s rôznym cieľom pre špecifické publikum.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sformulovať vlastný názor a pomocou argumentov ho obhájiť. 2. Sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii. 3. Zosúladiť jazykové prostriedky s cieľom komunikácie. 4. Zvoliť vhodný spoločenský tón komunikácie v súlade s jej cieľom a prostredím. 5. Začať a ukončiť komunikáciu na určitú tému. 6. Zistiť pomocou kontrolných otázok, či ostatní porozumeli prejavu. 7. Analyzovať a zhodnotiť kvalitu ústneho prejavu. 8. Rešpektovať jazykové pravidlá. 	<p>Optimálny I. Žiak</p> <p>1.1 dokáže sformulovať vlastný názor a použiť presvedčivé argumenty a vhodné výrazové prostriedky.</p> <p>2.1 si dokáže samostatne zvoliť alebo sformulovať tému adekvátnu komunikačnej situácii.</p> <p>2.2 dokáže samostatne pohotovo sformulovať základné myšlienky na zvolenú tému a vysloviť ich výstižne a zrozumiteľne.</p> <p>2.3 dokáže samostatne sformulovať súvislý a logicky usporiadaný text na danú tému.</p> <p>3.1 dokáže samostatne použiť vhodné jazykové prostriedky v súlade s komunikačnou situáciou.</p> <p>4.1 dokáže v danej komunikačnej situácii zvoliť vhodný spoločenský tón v súlade s cieľom komunikácie a prostredím, v ktorom sa daná komunikácia uskutočňuje.</p> <p>5.1 dokáže pohotovo a bez prípravy začať a ukončiť komunikáciu a dokáže použiť správne prostriedky.</p> <p>6.1 dokáže správne a spoločensky vhodne sformulovať otázky, aby zistil, ako poslucháči porozumeli jeho prejavu.</p> <p>7.1 dokáže zhodnotiť prejav spolužiakov z hľadiska obsahu, jazykovej správnosti a spoločenského tónu a reagovať naň spoločensky vhodným spôsobom.</p> <p>Minimálny I.</p> <p>1.1 dokáže jednoduchým spôsobom vyjadriť vlastný názor na určitú tému a použiť predovšetkým subjektívne argumenty.</p> <p>2.1 si dokáže vybrať jednu z ponúknutých tém.</p> <p>2.2 dokáže po príprave sformulovať myšlienky na určenú tému.</p> <p>2.3 dokáže podľa pokynov a s pomocou učiteľa sformulovať krátky text na danú tému.</p> <p>3.1 dokáže s pomocou učiteľa určiť vo vlastnom prejave nespisovné prostriedky a nahradiť ich spisovnými.</p> <p>5.1 dokáže začať a ukončiť komunikáciu v súlade s témou a rečníckym žánrom.</p> <p>6.1 dokáže po príprave sformulovať jednoduché otázky, aby si preveril, či poslucháči porozumeli vytvorenému textu.</p> <p>7.1 dokáže spoločensky vhodne vyjadriť svoj nesúhlas s obsahom komunikácie.</p>	<p>8. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • vsuvka, oslovenie, prístavok • nepriame pomenovanie: metafora • jednoslovné pomenovania a viacslovné pomenovania (združené pomenovania) • frazeologizmus • slávnostný prejav <p>9. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • rétorika • jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký • slohové postupy: rozprávací, výkladový, informačný, opisný • výklad • úvaha • národný jazyk: spisovný jazyk, nárečia

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>II. Používať informácie a textové pasáže z rozličných zdrojov.</p> <p>1. Vybrať slová, vety a textové pasáže a použiť ich vo vlastnom prejave.</p>	<p><u>Optimálny II.</u></p> <p>Žiak 1.1 dokáže vo vlastnom prejave vhodne využiť informácie alebo jazykové prostriedky získané z rôznych informačných zdrojov.</p>	<p>8. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • spôsoby obohacovania slovnej zásoby: tvorenie slov, preberanie slov • nepriame pomenovania: metafora • jednoslovné pomenovania a viacslovné pomenovania (združené pomenovania) • frazeologizmus
	<p><u>Minimálny II.</u></p> <p>Žiak 1.1 dokáže vo vlastnom prejave s pomocou učiteľa vhodne využiť informácie získané z rôznych informačných zdrojov.</p>	
<p>III. Používať slovnú zásobu primeranú určitému cieľu komunikácie a publiku.</p> <p>1. Využívať v jazykovom prejave diferencovanú slovnú zásobu s ohľadom na komunikačnú situáciu a komunikačných partnerov.</p> <p>2. Rešpektovať jazykové pravidlá.</p>	<p><u>Optimálny III.</u></p> <p>Žiak 1.1 dokáže v danej komunikačnej situácii vhodne využívať slovnú zásobu s ohľadom na cieľ, obsah a adresáta komunikácie.</p>	
	<p><u>Minimálny III.</u></p> <p>Žiak 1.1 dokáže po upozornení nahradiť nespisovné jazykové prostriedky spisovnými.</p>	
		<p>9. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • slovná zásoba – systematizácia • odborné slová • náuka o významovej rovine jazyka • jazykové štýly: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, umelecký • slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový • národný jazyk: spisovný jazyk, nárečia

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný príhovor; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad; komunikačná situácia

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
IV. Štylizovať text. 1. Utvoriť jednoduché vety a súvetia. 2. Využívať vo vetách správne gramatické tvary slov. 3. Uplatňovať logickú nadväznosť vytvoreného textu. 4. Rešpektovať v ústnom prejave znaky slohových žánrov/útvarov. 5. Rešpektovať jazykové pravidlá.	<p style="text-align: center;"><u>Optimálny IV.</u></p> <p>Žiak 1.1 dokáže tvoriť jednoduché vety a jednoduché súvetia, pričom dodržiava správny slovosled a intonáciu. 2.1 dokáže vo svojom prejave používať správne tvary ohybných a neohybných slovných druhov. 2.2 dokáže vysvetliť význam daných pojmov. 3.1 dokáže počas komunikácie opraviť alebo preformulovať vety vo svojej výpovedi. 4.1 dokáže vytvoriť s ohľadom na komunikačnú situáciu ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového postupu. 4.2 dokáže vytvoriť s ohľadom na komunikačnú situáciu ucelený text, ktorý spĺňa znaky konkrétneho slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu. 4.3 dokáže zhodnotiť správnosť použitého žánru/útvaru a uplatnenie logickej postupnosti v ústnom prehovore komunikačného partnera.</p>	<p style="text-align: center;"><u>8. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • vsuvka, prístavok, oslovenie • podstatné mená mužského rodu zvieracie • podstatné mená mužského rodu neživotné zakončené na -r, -l • cudzie nesklonné podstatné mená • skloňovanie podstatného mena pani • zámená – ohybný slovný druh; skloňovanie; základný tvar zámen; rod, číslo, pád; delenie zámen: opytovacie, ukazovacie • častice: neohybný slovný druh • jednoduché súvetie
	<p style="text-align: center;"><u>Minimálny IV.</u></p> <p>Žiak 1.1 dokáže tvoriť jednoduché vety a jednoduché súvetia. 2.1 dokáže na základe učiteľovho upozornenia opraviť konkrétnu syntaktickú a konkrétnu morfológickú chybu vo svojej výpovedi. 2.2 dokáže reprodukovat' definície daných pojmov. 4.1 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového postupu. 4.2 dokáže s pomocou učiteľa vytvoriť na zadanú tému krátky text, ktorý spĺňa niektoré znaky slohového útvaru/žánru a vhodného jazykového štýlu.</p>	<p style="text-align: center;"><u>9. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • zápor v slovenčine • súdržnosť textu • jazykové štýly: náučný, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký • slohové postupy: informačný, rozprávací, opisný, výkladový • morfológia/tvaroslovie • syntax/skladobná rovina jazyka

HOVORENIE

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): výťah; odborný opis; prihláška; úradný list; úradný/štruktúrovaný životopis; slávnostný prejav; texty jednotlivých jazykových štýlov: náučný, administratívny, publicistický, rečnícky, hovorový, umelecký; texty jednotlivých slohových postupov: informačný, rozprávací, opisný, výkladový; úvaha; výklad

KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov a skupín; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; formulovať svoj názor a argumentovať; regulovať svoje konanie

Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Pojmy
V. Využívať pri komunikácii mimojazykové prostriedky. 1. Uplatňovať plynulosť, tempo a zrozumiteľnosť prejavu. 2. Využívať gestikuláciu a mimiku.	<u>Optimálny V.</u> Žiak 1.1 dokáže v komunikačnej situácii plynulo a zrozumiteľne artikulovať. 1.2 dokáže funkčne využívať tempo reči vo výpovedi. 2.1 dokáže vysvetliť význam daných pojmov. 2.2 dokáže primerane gestikulovať, používať vhodnú mimiku, zaujať spoločensky vhodný postoj a dodržiavať vhodnú vzdialenosť s komunikujúcim.	<u>8. ročník</u> <u>9. ročník</u> <ul style="list-style-type: none"> • rétorika
	<u>Minimálny V.</u> Žiak 1.1 dokáže opraviť artikulačné chyby vo svojom prehovore. 1.2 po usmernení učiteľom dokáže upraviť tempo reči. 2.1 dokáže reprodukovať definície daných pojmov. 2.2 dokáže po upozornení učiteľom upraviť gestikuláciu a mimiku.	

Literárna zložka

Cieľom vyučovania literárnej výchovy je sústavne rozvíjať čitateľské a interpretačné zručnosti žiakov.

Základným princípom osvojovania obsahu je rozvoj čítania ako všestranného osvojovania umeleckého textu. Dôraz sa kladie na postupné rozvíjanie čitateľa od naivnej úrovne (charakteristickej hlavne pre 1. stupeň ZŠ) cez schopnosť analyzovať sémantiku umeleckého textu (analytické čítanie), porozumieť jej a prenikať do znakovkej podstaty textu, až po schopnosť pracovať s jeho významom na vyššej individuálnej úrovni spracovania, t.j. syntetizovať ho, interpretovať a hodnotiť zo všetkých jeho stránok (syntetické, hodnotiace čítanie).

Tento princíp usporiadania obsahu smeruje k rozvíjaniu čitateľských kompetencií, resp. súboru vedomostí, zručností, hodnôt a postojov zameraných na príjem umeleckého textu, jeho analýzu a hodnotenie.

Základnou úlohou literárnej výchovy na 2. stupni ZŠ je postupný prechod jednotlivými fázami čítania:

- čítanie so simultánnym porozumením;
- analýza štruktúry textu a identifikácia jeho významu;
- hodnotenie textu.

Nová štruktúra dokumentu

Inovovaný vzdelávací štandard zo slovenského jazyka a literatúry – **literárna zložka** – si zachoval tabuľkovú formu. Inovovaná forma neobsahuje popis procesualnej stránky nadobúdania vzdelávacieho obsahu.

Vzdelávací štandard pre literárnu zložku predmetu tvoria časti usporiadané do riadkov a stĺpcov v nasledujúcom poradí:

- **riadky:** kontext, kľúčové kompetencie;
- **stĺpce:** predmetové kompetencie, výkon, pojmy.

Kľúčové kompetencie nie sú charakteristické pre literárnu zložku predmetu, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti súvisiace s učením sa.

Predmetové kompetencie majú činnostný charakter a sú napĺňané výkonom a obsahovým vymedzením učiva.

Obsah predmetu tvoria **kontext a pojmy**.

Kontext v inovovanom vzdelávacom štandarde sa stal dominantným prvkom. Ide o **textovú zložku** vzdelávacieho štandardu, ktorú tvoria jednotlivé literárne žánre stanovené v obsahovom štandarde. Kontext predstavuje priestor pre rozvoj čitateľských a interpretačných kompetencií, ktoré sú spojené s osvojovaním si základných teoretických poznatkov o literatúre.

Pojmy predstavujú druhú časť obsahového štandardu. Ide o základné literárnovedné pojmy, ktoré sú rozdelené do príslušných ročníkov a spojené s kontextom. V každom ročníku sú uvádzané len **novozavedené pojmy**, ktoré obsahovo súvisia s predmetovými kompetenciami. V niektorých ročníkoch nie je

uvádzaný novozavedený pojem, pretože funkcia príslušnej kompetencie si nevyžaduje vyvodzovanie nového pojmu v danom ročníku, ale vyžaduje si naplnenie konkrétneho výkonu, ktorý je vymedzený kontextom, prípadne v konkrétnom ročníku daného dvojročného obdobia sa nové pojmy nezavádzajú z toho dôvodu, aby vznikol priestor na opakovanie už zavedených pojmov v textoch s analogickou štruktúrou.

Výkon je definovaný dvoma úrovňami, a to optimálnou (najvyššou – výborný) a minimálnou (najnižšou akceptovateľnou – dostatočný) úrovňou. Inštitucionálne (školskou inšpekciou, národnými testami a pod.) je merateľný na konci piateho, siedmeho a deviateho ročníka.

KLÚČOVÉ KOMPETENCIE

Poznávacie (kognitívne) kompetencie	Komunikačné kompetencie	Interpersonálne (sociálne) kompetencie	Intrapersonálne (osobnostné) kompetencie
Kompetencia: používať kognitívne operácie	Kompetencia: tvoriť, prijať a spracovať informácie	Kompetencia: akceptovať skupinové hodnoty	Kompetencia: vytvárať a reflektovať vlastnú identitu
Kompetencia: učiť sa sám aj v skupine	Kompetencia: vyhľadávať a sprostredkovať informácie	Kompetencia: tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín	Kompetencia: vytvárať vlastný hodnotový systém
Kompetencia: kriticky myslieť	Kompetencia: formulovať svoj názor a argumentovať	Kompetencia: spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami	
Kompetencia: formulovať a riešiť problémy	Kompetencia: verbálne a neverbálne vyjadriť vôľu a city	Kompetencia: vžiť sa do pocitov a konania inej osoby	Kompetencia: regulovať svoje konanie a chrániť vlastný život
Kompetencia: tvorivo myslieť			

POZNÁVACIE A ČITATEĽSKÉ KOMPETENCIE

1. Recitovať spamäti prozaické a básnické diela.
2. Nahlas a plynule čítať umelecký alebo náučný text.
3. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.
4. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.
5. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.
6. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.
7. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.
8. Usporiadať známe javy do tried.
9. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.
10. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.
11. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.
12. Transformovať literárny text.
13. Vytvoriť krátky umelecký alebo náučný text.
14. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici.
15. Vedieť získať informácie z knižných a elektronických zdrojov.

APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): báseň, pieseň		
KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>1. Recitovať spamäti prozaické a básnické diela.</p> <p>2. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.</p> <p>3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.</p> <p>4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.</p> <p>5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.</p> <p>6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.</p> <p>7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela.</p>	<p><u>Optimálny:</u></p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže recitovať báseň tak, aby vyjadril rytmickú usporiadanosť básnického textu, správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť. • dokáže vysvetliť pojem rytmus v básni. • dokáže vysvetliť pojem personifikácia, epiteton a vyhľadať ich v neznámom texte. • dokáže vysvetliť pojem refrén a vyhľadať ho v neznámom texte. • dokáže vytvoriť personifikáciu, epiteton. • dokáže analyzovať báseň z hľadiska témy, kompozície, štylizácie a metriky. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. <p><u>Minimálny:</u></p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže po predchádzajúcej príprave plynulo prečítať text známej básne. • dokáže reprodukovať definíciu pojmu rytmus. • dokáže reprodukovať definíciu pojmu personifikácia, epiteton. • dokáže v texte, ktorý sa už štylisticky analyzoval, určiť refrén. • dokáže v texte, ktorý sa už štylisticky analyzoval, určiť personifikáciu, epiteton. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • pieseň • rytmus • personifikácia/zosobnenie • epiteton • refrén • téma

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): báseň, prozaický text		
KĽÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; tvorivo myslieť		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.</p> <p>2. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu.</p> <p>3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.</p> <p>4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.</p> <p>5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.</p> <p>6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.</p> <p>7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela.</p>	<p><u>Optimálny:</u></p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť. dokáže predniesť báseň tak, aby vyjadril rytmickú usporiadanosť básnického textu. dokáže vysvetliť pojem nonsens. dokáže na konkrétnej ukážke vysvetliť podstatu nonsensu. dokáže vytvoriť krátky text s prvkami nonsensu. dokáže analyzovať úryvok alebo celé dielo z hľadiska témy, kompozície, štylizácie a metriky. dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. <p><u>Minimálny:</u></p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam. dokáže reprodukovať definíciu nonsensu. dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> nonsens

APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): filmová/televízna rozprávka		
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať a reflektovať vlastnú identitu; vytvárať vlastný hodnotový systém		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>1. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.</p> <p>2. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.</p> <p>3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.</p> <p>4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.</p> <p>5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.</p> <p>6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.</p> <p>7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela.</p> <p>8. Transformovať literárny text.</p>	<p><u>Optimálny:</u></p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže plynulo čítať dramatický text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť. • dokáže výrazne prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatického textu v súlade s ich charakterom. • dokáže vysvetliť rozdiel medzi rozprávkou ako literárnym žánrom a filmovou/televíznou rozprávkou. • dokáže vysvetliť pojem scenár a úlohu scenáristu. • dokáže vysvetliť funkciu herca a režiséra pri realizácii dramatického diela. • dokáže na základe analýzy vytvoriť dejovú osnovu literárneho/audiovizuálneho diela. • dokáže na základe analýzy prerozprávať obsah literárneho/audiovizuálneho diela. • dokáže na základe analýzy určiť hlavné a vedľajšie postavy diela. • dokáže na základe analýzy sformulovať hlavnú myšlienku literárneho/audiovizuálneho diela. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský/divácky zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. • dokáže zdramatizovať literárny text do podoby jednoduchého scenára. <p><u>Minimálny:</u></p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať dramatický text. • dokáže reprodukovať definíciu filmovej/televíznej rozprávky. • dokáže reprodukovať definície pojmov scenár a scenárista. • dokáže zreprodukovať definície pojmov herec a režisér. • dokáže s pomocou učiteľa prerozprávať obsah literárneho/audiovizuálneho diela. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský/divácky zážitok. 	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • filmová/televízna rozprávka • téma • scenár • scenárista • režisér • herec • dramaturg • dialóg

APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): ľudová povesť; autorská povesť; legenda		
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vytvárať a reflektovať vlastnú identitu; vytvárať vlastný hodnotový systém		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<p>1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.</p> <p>2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.</p> <p>3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.</p> <p>4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.</p> <p>5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.</p> <p>6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela.</p> <p>7. Vytvoriť krátky umelecký text.</p>	<p><u>Optimálny:</u></p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť. • dokáže vysvetliť pojmy ľudová povesť, autorská povesť a legenda. • dokáže vysvetliť rozdiely medzi ľudovou povesťou a autorskou povesťou. • dokáže vysvetliť rozdiely medzi povesťou a legendou. • dokáže vyhľadať reálne a fantastické prvky v legende. • dokáže na základe analýzy vytvoriť dejovú osnovu literárneho diela. • dokáže na základe analýzy prerozprávať obsah literárneho diela. • dokáže na základe analýzy určiť hlavné a vedľajšie postavy diela. • dokáže na základe analýzy sformulovať hlavnú myšlienku literárneho diela. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. • dokáže vymyslieť povesť viažucu sa na konkrétne miesto v regióne, historickú udalosť alebo postavu. <p><u>Minimálny:</u></p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať umelecký text. • dokáže reprodukovať definície pojmov ľudová povesť, autorská povesť a legenda. • dokáže s pomocou učiteľa prerozprávať obsah literárneho diela. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • ľudová povesť • autorská povesť • legenda • téma • rozprávač

APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): náučná literatúra; encyklopédia		
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; formulovať a riešiť problémy; tvorivo myslieť; tvoriť, prijať a spracovať informácie; vyhľadávať a sprostredkovať informácie; formulovať svoj názor a argumentovať; vytvárať vlastný hodnotový systém.		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 5. ročníka základnej školy.	Pojmy
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nahlas a plynulo čítať náučný text. 2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. 3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi. 4. Vytvoriť krátky náučný text. 5. Orientovať sa v školskej a verejnej knižnici. 6. Vedieť získať informácie z knižných a elektronických zdrojov. 	<p><u>Optimálny:</u></p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže plynulo čítať súvislý náučný text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť. • dokáže vysvetliť pojmy náučná literatúra a encyklopédia. • dokáže na základe analýzy odlíšiť náučný text od umeleckého textu a svoj názor odôvodniť. • dokáže vysvetliť, ako sú zoradené informácie v encyklopédii. • dokáže vytvoriť encyklopedické heslo. • dokáže v encyklopédii vyhľadať informácie podľa hesiel. • dokáže získať potrebné informácie v príslušnej encyklopédii a použiť ich. 	<p><u>5. ročník</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • náučná literatúra • encyklopédia
	<p><u>Minimálny:</u></p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať náučný text. • dokáže reprodukovať definície pojmov náučná literatúra a encyklopédia. • dokáže v encyklopédii vyhľadať požadované heslo. 	

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): báseň; prozaický text		
KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; formulovať svoj názor a argumentovať; akceptovať skupinové hodnoty; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vytvárať vlastný hodnotový systém; regulovať svoje správanie		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text. 2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. 3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi. 4. Usporiadať známe javy do tried. 5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou. 6. Analyzovať umelecký text po stylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela. 7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi. 8. Transformovať literárny text. 9. Vytvoriť krátky umelecký text. 	<p>Optimálny výkon:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť. • dokáže vysvetliť a rozlíšiť pojmy príslovie, porekadlo, pranostika, anekdota a uviesť príklad. • dokáže vysvetliť význam konkrétneho príslovia, porekadla a pranostiky. • dokáže vysvetliť podstatu humoru v anekdote z hľadiska deja, charakteristiky postavy a štýlu. • dokáže funkčne využiť príslovie, porekadlo, pranostiku, anekdotu vo svojom texte. • dokáže vytvoriť krátky vtipný príbeh. Pri jeho tvorbe aplikuje svoje znalosti o anekdote. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. 	<p>6. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • príslovie • porekadlo • pranostika • anekdota <p>7. ročník</p>
		<p>Minimálny výkon:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam. • dokáže zreprodukovať definície pojmov príslovie, porekadlo, pranostika, anekdota. • dokáže s pomocou učiteľa vysvetliť význam známych prísloví. • dokáže zreprodukovať obsah anekdoty. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): bájka		
KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; formulovať svoj názor a argumentovať; akceptovať skupinové hodnoty; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; regulovať svoje správanie		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Pojmy
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text. 2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. 3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi. 4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou. 5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela. 6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi. 7. Transformovať literárny text. 	<p>Optimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť. • dokáže vysvetliť pojem bájka. • dokáže vyvodiť z bájky mravné ponaučenie. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. <hr/> <p>Minimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam. • dokáže reprodukovať pojem bájka. • dokáže zreprodukovať obsah bájky. • dokáže s pomocou učiteľa vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	<p>6. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • bájka <p>7. ročník</p>

APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): báj; poviedka; balada		
KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; formulovať svoj názor a argumentovať; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Obsah
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text. 2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. 3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi. 4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou. 5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela. 6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi. 7. Zdramatizovať prozaický text. 8. Napísať kratší prozaický útvar. 	<p>Optimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť. • dokáže vysvetliť podstatu jednotlivých literárnych pojmov. • dokáže v texte identifikovať žánrové znaky prečítaného literárneho diela. • dokáže vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie podložiť argumentmi. • dokáže transformovať prozaický text na dramatický, výrazne ho prečítať a prezentovať ho v dramatizovanom čítaní. • dokáže na základe analýzy literárneho diela identifikovať jeho vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie zdôvodniť. • dokáže vytvoriť príbeh, v ktorom sú obsiahnuté všetky fázy vnútornej kompozície. • dokáže rozpoznať jednotlivé spôsoby rozprávania. • dokáže transformovať spôsoby rozprávania – z ja-rozprávania do on-rozprávania a naopak. • dokáže analyzovať umelecký text z hľadiska témy, kompozície a štylizácie. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. 	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • báj • poviedka • balada • kompozícia literárneho diela • vnútorná kompozícia literárneho diela: úvod, zápleтка, vyvrcholenie, obrat, rozuzlenie • spôsob rozprávania: ja-rozprávanie, on-rozprávanie • anekdota • humor <p>7. ročník</p>
	<p>Minimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam. • dokáže reprodukovať definície jednotlivých pojmov. • dokáže s pomocou učiteľa v literárnom diele vyhľadať hlavné postavy. • dokáže s pomocou učiteľa v známom literárnom texte určiť časť vnútornej kompozície – zápletku. • dokáže s pomocou učiteľa vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): dobrodružná literatúra		
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor a argumentovať		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Obsah
<p>1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text.</p> <p>2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.</p> <p>3. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.</p> <p>4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.</p> <p>5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.</p> <p>6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.</p>	<p>Optimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť. dokáže vysvetliť pojmy dobrodružná literatúra, umelecká literatúra. dokáže nájsť jazykové prostriedky, ktorými autor dosahuje dramatické napätie v texte a svoje tvrdenie vie zdôvodniť. dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. 	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> dobrodružná literatúra <p>7. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> umelecká literatúra
	<p>Minimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam. dokáže reprodukovat' definície pojmov dobrodružná literatúra, umelecká literatúra. dokáže s pomocou učiteľa vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	

APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): rozhlasová rozprávka		
KEÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city, spolupracovať s jednotlivcami aj skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Obsah
<p>1. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatizovanom čítaní.</p> <p>2. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.</p> <p>3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.</p> <p>4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.</p> <p>5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.</p> <p>6. Analyzovať umelecký text po stylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.</p> <p>7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.</p> <p>8. Transformovať literárny text.</p>	<p>Optimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže plynulo čítať dramatický text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť. dokáže výrazne prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatického textu v súlade s ich charakterom. dokáže vysvetliť rozdiel medzi rozprávkou ako literárnym žánrom a rozhlasovou rozprávkou. dokáže na základe analýzy vytvoriť dejovú osnovu literárnej/rozhlasovej rozprávky. dokáže na základe analýzy prerozprávať obsah literárnej/rozhlasovej rozprávky. dokáže určiť na základe analýzy rozhlasovej rozprávky hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy a svoje tvrdenie podložiť argumentmi. dokáže transformovať dramatický literárny text na prozaický. dokáže vytvoriť jednoduchý scenár pre rozhlasovú podobu rozprávky. dokáže vyjadriť svoj zážitok z rozhlasovej hry a uviesť, čo ho vyvolalo. <p>Minimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať dramatický text. dokáže reprodukovať definíciu rozhlasovej rozprávky. dokáže s pomocou učiteľa prerozprávať obsah rozhlasovej rozprávky. dokáže určiť hlavnú postavu. dokáže vyjadriť svoj zážitok z rozhlasovej hry. 	<p>6. ročník:</p> <p>7. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> rozhlasová hra monológ

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): básň; populárna pieseň		
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; kriticky myslieť; tvorivo myslieť; formulovať svoj názor a argumentovať; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 7. ročníka základnej školy.	Obsah
<ol style="list-style-type: none"> 1. Recitovať spamäti básnické diela. 2. Rešpektovať rytmickú usporiadanosť básnického textu. 3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. 4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi. 5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou. 6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela. 7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela. 	<p>Optimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže recitovať básň tak, aby vyjadril rytmickú usporiadanosť básnického textu, správne dýcha, artikuluje a dodržiava spisovnú výslovnosť. • dokáže vysvetliť rozdiel medzi striedavým a združeným rýmom. • dokáže vyhľadať striedavý, združený, obkročný a prerývaný rým v neznámom texte. • dokáže vytvoriť jednoduchý básnický text, v ktorom uplatní striedavý alebo združený rým. • dokáže analyzovať text populárnej piesne z hľadiska témy, štylizácie a metriky. • dokáže vyjadriť svoj zážitok z textu piesne a uviesť, čo ho vyvolalo. <p>Minimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže spamäti zarecitovať známu básň. • dokáže v známej básni s pomocou učiteľa určiť striedavý a združený rým. • dokáže vyjadriť svoj zážitok z textu piesne. 	<p>6. ročník:</p> <ul style="list-style-type: none"> • populárna pieseň • verš • rým: striedavý, združený, <p>7. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • rým: prerývaný, obkročný • voľný verš

APLIKAČNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): báseň, lyrika: lyrické dielo, ľúbostná lyrika, prírodná lyrika, spoločenská lyrika, reflexívna lyrika; modlitba		
KLÚČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; reflektovať vlastnú identitu		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Obsah
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text. 2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. 3. Usporiadať známe javy do tried. 4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou. 5. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela. 6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi. 7. Vytvoriť krátky umelecký text. 	<p>Optimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť. • dokáže analyzovať báseň z hľadiska témy, kompozície, štylizácie a metriky. • dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov. • dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru. • dokáže určiť v texte básnickú otázku, metaforu a vytvoriť vlastné príklady. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. <p>Minimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam. • dokáže zreprodukovať definície daných pojmov. • dokáže v texte, ktorý sa už štylisticky analyzoval, určiť básnickú otázku. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	<p>8. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • lyrika: ľúbostná lyrika, prírodná lyrika • modlitba • básnická otázka • metafora <p>9. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • spoločenská lyrika • reflexívna lyrika

APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHY TEXTOV): epika: epické dielo; detektívny román; biografický román; dievčenský román; historický román; dobrodružný román, román vo forme denníka; vedecko-fantastická literatúra; literatúra faktu; populárno-vedecká literatúra		
KEŤOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; reflektovať vlastnú identitu		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Obsah
<ol style="list-style-type: none"> 1. Nahlas a plynulo čítať umelecký text. 2. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť. 3. Usporiadať známe javy do tried. 4. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou. 5. Analyzovať umelecký text po stylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela. 6. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi. 7. Vytvoriť krátky umelecký text. 8. Transformovať literárny text. 	<p>Optimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže plynulo čítať súvislý umelecký text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť. • dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov. • dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru. • dokáže určiť text ako aforizmus a svoje tvrdenie odôvodniť. • dokáže vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie podložiť argumentmi. • dokáže transformovať prozaický text na dramatický, výrazne ho prečítať a prezentovať v dramatizovanom čítaní. • dokáže na základe analýzy literárneho diela identifikovať jeho vonkajšiu a vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie zdôvodniť. • dokáže vytvoriť príbeh, v ktorom sú obsiahnuté všetky fázy vnútornej kompozície a uplatnené znaky vonkajšej kompozície. • dokáže analyzovať umelecký text z hľadiska témy, vonkajšej a vnútornej kompozície a štylizácie. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. 	<p>8.ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • epika: román: detektívny román, biografický román, dievčenský román, historický román, dobrodružný román, román vo forme denníka • diel • vedecko-fantastická literatúra • literatúra faktu • vedecko-populárna literatúra <p>9. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> • epika: aforizmus • vonkajšia kompozícia literárneho diela
		<p>Minimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať akékoľvek texty, ktorých obsah, štýl a jazyk sú primerané jeho jazykovej úrovni a skúsenostiam. • dokáže zreprodukovať definície daných pojmov. • dokáže s pomocou učiteľa v literárnom diele vyhľadať hlavné postavy. • dokáže v známom literárnom texte určiť tému, zápletku, rozuzlenie a s pomocou učiteľa určiť v ňom stylistické prostriedky. • dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok.

APLIKACNÝ KONTEXT (DRUHÝ TEXTOV): dráma: dramatické dielo; tragédia, komédia, činohra		
KEJČOVÉ KOMPETENCIE: používať kognitívne operácie; formulovať svoj názor; verbálne vyjadriť city; vžiť sa do pocitov a konania inej osoby; vytvárať vlastný hodnotový systém; spolupracovať s jednotlivcami a skupinami; tolerovať odlišnosti jednotlivcov i skupín; reflektovať vlastnú identitu		
Predmetové kompetencie	Výkon Žiak dosiahne požadovaný výkon po absolvovaní 9. ročníka základnej školy.	Obsah
<p>1. Čítať text postavy dramatického diela pri spoločnom dramatisovanom čítaní.</p> <p>2. Modulovať hlas podľa zmyslu textu.</p> <p>3. Zapamätať si potrebné fakty a definície a vedieť demonštrovať ich znalosť.</p> <p>4. Vysvetliť podstatu osvojených javov a vzťahov medzi nimi.</p> <p>5. Aplikovať literárnovedné vedomosti na literárne texty s analogickou štruktúrou.</p> <p>6. Analyzovať umelecký text po štylisticko-lexikálnej a kompozičnej stránke a určiť funkciu jednotlivých prvkov pre celkové vyznenie diela.</p> <p>7. Sformulovať vlastné hodnotenie diela a podložiť svoje stanovisko argumentmi.</p> <p>8. Transformovať literárny text.</p>	<p>Optimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže plynulo čítať dramatický text, pri hlasnom čítaní správne dýcha, artikuluje a dodržiava správnu výslovnosť. dokáže výrazne prečítať prehovory jednotlivých postáv dramatického textu v súlade s ich charakterom. dokáže vytvoriť a vysvetliť definície daných pojmov. dokáže určiť dielo z hľadiska literárneho druhu, resp. žánru. dokáže vyhľadať v literárnom diele hlavné a vedľajšie postavy, dokáže charakterizovať hlavné postavy z čitateľského hľadiska a svoje tvrdenie dokáže podložiť argumentmi. dokáže transformovať dramatický literárny text na prozaický. dokáže vytvoriť krátky dramatický text. dokáže na základe analýzy literárneho diela identifikovať jeho vonkajšiu a vnútornú kompozíciu a svoje tvrdenie zdôvodniť. dokáže analyzovať umelecký text z hľadiska témy, vonkajšej a vnútornej kompozície a štylizácie. dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok a uviesť, čo ho vyvolalo. 	<p>8. ročník</p> <p>9. ročník</p> <ul style="list-style-type: none"> dráma: tragédia, komédia, činohra dejstvo
	<p>Minimálny:</p> <p>Žiak</p> <ul style="list-style-type: none"> dokáže s pomocou učiteľa a po predchádzajúcej príprave nahlas čítať dramatický text. dokáže zreprodukovať definície daných pojmov. dokáže s pomocou učiteľa v literárnom diele vyhľadať hlavné postavy a charakterizovať ich. dokáže s pomocou učiteľa transformovať dramatický literárny text na prozaický. dokáže v známom literárnom texte určiť tému, zápletku, rozuzlenie a s pomocou učiteľa určiť v ňom štylistické prostriedky. dokáže vyjadriť svoj čitateľský zážitok. 	

KRITÉRIÁ KONTROLY A HODNOTENIA ŽIAKOV					
DIKTÁTY				PÍSOBNÉ PRÁCE	
Ročník	Počet	Zameranie	Rozsah	Počet	Zameranie
5. ročník	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ opakovanie zo 4. ročníka ✓ podstatné mená ✓ prídavné mená ✓ slovesá 	50 – 60 plnovýznamových slov	1	<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozprávanie s prvkami opisu
6. ročník	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ opakovanie učiva z 5. ročníka ✓ prídavné mená ✓ slovesné spôsoby ✓ opakovanie učiva zo 6. ročníka 	61 – 70 plnovýznamových slov	2	<ul style="list-style-type: none"> ✓ statický opis ✓ rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba)
7. ročník	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ opakovanie učiva zo 6. ročníka ✓ cudzie slová ✓ číslovky ✓ záverečné opakovanie učiva zo 7. ročníka 	71 – 80 plnovýznamových slov	2	<ul style="list-style-type: none"> ✓ umelecký opis ✓ charakteristika osoby
8. ročník	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ opakovanie učiva zo 7. ročníka ✓ podstatné mená mužského rodu: zvieracie ✓ neživotné zakončené na -r, -l ✓ opakovanie učiva z 8. ročníka 	81 – 90 plnovýznamových slov	2	<ul style="list-style-type: none"> ✓ slávnostný prejav ✓ životopis
9. ročník	4	<ul style="list-style-type: none"> ✓ opakovanie učiva z 8. ročníka ✓ interpunkcia ✓ jednoduché súvetie ✓ záverečné opakovanie 5. – 9. ročníka 	91 – 100 plnovýznamových slov	2	<ul style="list-style-type: none"> ✓ výklad ✓ úvaha

Slohové práce hodnotiť podľa týchto kritérií:

1. Vonkajšia forma (max. 4 body)

Celková úprava	
Čitateľnosť	Zreteľné rozlíšenie veľkých a malých písmen, dôsledné dodržanie diakritických znamienok. Každé písmeno musí byť jasne identifikovateľné tak, aby nemohlo prísť k jeho zámene za iné písmeno.
Zreteľné grafické členenie odsekov	Na začiatku každého odseku treba začať písať asi 1,5 – 2 cm od začiatku daného riadka.
Prepísanie práce z konceptu do čistopisu	Práca musí byť za daný časový limit kompletne prepísaná z konceptu do čistopisu; v inom prípade sa nemôže prideliť maximálny počet bodov za vonkajšiu formu. Pre potreby hodnotenia vnútornej formy a celkového dojmu sa však pokračuje v hodnotení práce v koncepte na tom mieste, kde sa končí neúplný čistopis.
Čistota textu	Bez škrtenia. V čistopise žiaci nemajú škrtať, v nevyhnutnom prípade majú dať chybné napísané slovo do okrúhlych zátvoriek a prečiarknuť ho vodorovnou čiarou.
Dodržiavanie okrajov	Dodržiavanie okrajov: vnútorných aj vonkajších; v prípade potreby slová na konci riadkov rozdeľovať.
Dodržanie predpísaného rozsahu	Ak žiaci napíšu menej alebo viac ako je predpísaný rozsah, t.j. zákonite nezískajú maximálny počet bodov za vonkajšiu formu.

2. Vnútna forma (max. 20 bodov)

Obsah (max. 4 body)	
Dodržanie témy	Práca musí reagovať na všetky kľúčové slová v zadaní, v názve.
Myšlienkové vyústenie	Zakončenie práce, záver. Rozprávanie – príbeh s pointou. Úvaha – primeranosť vyjadrovania sa veku žiakov. Výklad – vysvetlenie problému.

Kompozícia (max. 4 body)	
Uplatnenie zodpovedajúceho slohového postupu	Dodržanie žánrovej formy.
Vnútna stavba, členenie textu	Členenie do myšlienkových celkov – odsekov, vyváženosť jednotlivých častí. Rozprávanie – zápleтка, zauzľovanie deja, vyvrcholenie deja, nečakaný obrat v deji, rozuzlenie; jednoduché rozprávanie – úvod, jadro, záver; časový sled; pásmo rozprávača, pásmo postáv.
Nadväznosť a logickosť textu	Úvaha – citáty, umelecké prostriedky, vlastné myšlienky a hodnotenie problému. Výklad – vyváženosť argumentácie a sprievodných vysvetlení.

Jazyk (max. 4 body)	
Správne využitie slovných druhov	Slovné druhy typické pre daný slohový postup a útvar/žáner.
Morfologická správnosť jazykových prostriedkov	Správne väzby slovies, správne pádové koncovky a pod.
Syntaktická správnosť jazykových prostriedkov	Správne postavenia prívlastkov, slovosled a pod.
Rôznorodosť, variabilnosť	Rôznorodé syntaktické prostriedky i slovné druhy. Neopakovanie slov. Šírka slovnej zásoby. Rozprávanie – použitie častíc, citoslovieč. Úvaha – umelecké prostriedky. Výklad – vedeckosť jazyka, pravdivosť uvedených faktov. Opis – primeranosť jazyka – prirovnania, neutrálnosť.

Pravopis (max. 4 body)	
4 body	0 – 4 chyby
3 body	5 – 8 chýb
2 body	9 – 12 chýb
1 bod	13 – 16 chýb
0 bodov	17 a viac chýb
Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. (Např.: <u>Ríchlý</u> chlapec mal <u>ríchlý</u> krok. = 1 chyba) Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb.	

Štýl (max. 4 body)	
Správna štylizácia viet	Zrozumiteľnosť textu ako celku.
Tvorivosť	Tvorivá lexika.
Pútavosť	Podanie zaujímavou, nezvyčajnou formou, ktorá vyvoláva v čitateľovi zvedavosť.

Celkový dojem (max. 4 body)	
Celkové vyznenie práce po jej prvom prečítaní.	
Práca by nemala obsahovať	Nelogické názory, protispoločenské postoje, protihumánne a neetické názory, názory propagujúce poškodzovanie ľudského zdravia, iné.

Hodnotiaca stupnica			
DIKÁTY		PÍSOMNÉ PRÁCE	
Známka	Chyby v diktáte	Známka	Body
1	0 – 1 chyba	1	28 – 26 bodov
2	2 – 3 chyby	2	25 – 21 bodov
3	4 – 7 chýb	3	20 – 14 bodov
4	8 – 10 chýb	4	13 – 9 bodov
5	11 a viac chýb	5	8 – 0 bodov
Poznámka:			
<ul style="list-style-type: none"> • Rovnaké chyby v tom istom slove sa pokladajú za 1 chybu. Napr.: <u>Rýchly</u> chlapec mal <u>rýchly</u> krok. = 1 chyba • Ak je v texte napísané rovnaké slovo v rovnakom tvare s tou istou pravopisnou chybou, táto chyba sa počíta len raz. Každá chyba v interpunkcii sa počíta ako osobitná chyba toľkokrát, koľkokrát sa vyskytne v texte. Všetky chyby majú rovnakú hodnotu. Javy, ktoré sa žiaci ešte neučili, sa nezarátavajú do chýb. 			

**Obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy
1. – 4. ročník gymnázií s osemročným vzdelávacím programom**

Slovenský jazyk a literatúra

Časť: slovenský jazyk

Poznámka:

- ⊗ označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- ✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku.
- 👉 označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje súbor *jazykovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmto vzdelávacím štandardom musia byť **povinne zaradené** do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike.

Súbor jazykovedných termínov obsahuje aj všetky jazykovedné pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Tieto pojmy sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Zvuková rovina jazyka a pravopis	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
abeceda	👍	👍	👍	👍	👍
písmená: malé, veľké, písané, tlačené	👍	👍	👍	👍	👍
hlásky, slabiky, slová	👍	👍	👍	👍	👍
delenie hlások: samohlásky – spoluhlásky – dvojhlásky	👍	👍	👍	👍	👍
samohlásky: krátke – dlhé	👍	👍	👍	👍	👍
spoluhlásky: tvrdé – mäkké	👍	👍	👍	👍	👍
dĺžeň, mäkčeň, vokáň	👍	👍	👍	👍	👍
bodka, otáznik, výkričník, čiarka, zátvorka, dvojbodka	👍	👍	👍	👍	👍
spojovník, pomlčka	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
melódia vety (oznamovacia, opytovacia, rozkazovacia, zvolacia, želacia)	👍	👍	👍	👍	👍
pravopis	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
bodkočiarka	👍	👍	👍	👍	👍
úvodzovky	👍	👍	👍	👍	👍
priama reč, uvádzacia veta	👍	✓	👍	👍	👍
slabikotvorné hlásky -l, -ĺ, -r, -ř	👍	👍	👍	👍	👍
výslovnosť	👍	👍	👍	👍	👍
splývavá/viazaná výslovnosť	✓	👍	👍	👍	👍
výslovnosť a výskyt ä	👍	👍	👍	👍	👍
výslovnosť slabík de/di, te/ti, ne/ni, le/li v cudzích slovách	⊗	👍	✓	👍	👍
spodobovanie	👍	👍	👍	👍	👍
znelé – neznelé; znelé nepárové (zvučné) spoluhlásky	✓	👍	👍	👍	👍
obojaké spoluhlásky	👍	👍	👍	👍	👍
vybrané slová	👍	👍	👍	👍	👍
rozdeľovanie slov na slabiky	👍	👍	👍	👍	👍
rozdeľovanie predponových slov	👍	👍	👍	👍	👍
slabičné a neslabičné predpony	👍	👍	👍	👍	👍
prestávka, sila hlasu, tempo	✓	👍	👍	👍	👍
hlavný slovný prízvuk	✓	👍	👍	👍	👍
dôraz	✓	👍	👍	👍	👍
vsuvka, oslovenie	⊗	⊗	⊗	✓	👍
prístavok	⊗	⊗	⊗	✓	👍
pravidlo o rytmickej krátení	👍	👍	👍	👍	👍
interpunkčné znamienka	⊗	⊗	⊗	⊗	✓

Významová/lexikálna rovina	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
slovo	👍	👍	👍	👍	👍
slovná zásoba	✓	👍	👍	👍	👍
spisovný jazyk – nárečia	✓	👍	👍	👍	👍
spisovné slová – nespisovné slová	⊗	⊗	✓	👍	👍
slangové slová	⊗	⊗	✓	👍	👍
nárečové slová	⊗	⊗	✓	👍	👍
neutrálne slová – citovo zafarbené (expresívne) slová	⊗	✓	👍	👍	👍
domáce slová – slová cudzieho pôvodu	⊗	⊗	✓	👍	👍
nové slová	⊗	⊗	✓	👍	👍
zastarané slová, historizmy, archaizmy	⊗	⊗	✓	👍	👍
odborné slová	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
jednovýznamové a viacvýznamové slová	✓	👍	👍	👍	👍
synonymá	👍	👍	👍	👍	👍
antonymá	👍	👍	👍	👍	👍
slovníky	👍	👍	👍	👍	👍
pravopisný, synonymický	👍	👍	👍	👍	👍
výkladový, cudzích slov	⊗	✓	👍	👍	👍
frazeologický	👍	👍	👍	👍	👍
tvorenie slov odvodzovaním	⊗	✓	👍	👍	👍
predpona	👍	👍	👍	👍	👍
prípona	⊗	✓	👍	👍	👍
slovtvorný základ	⊗	✓	👍	👍	👍
základové slovo	⊗	✓	👍	👍	👍
odvodené slovo	👍	✓	👍	👍	👍
tvorenie slov skladaním	⊗	✓	👍	👍	👍
zložené slová	⊗	✓	👍	👍	👍
spôsoby obohacovania slovnej zásoby	⊗	⊗	⊗	✓	👍
tvorenie slov	⊗	⊗	⊗	✓	👍
preberanie slov	⊗	⊗	⊗	✓	👍
skratky	⊗	⊗	✓	👍	👍
nepriame pomenovania (metafora)	⊗	⊗	⊗	✓	👍
jednoslovné a viacslovné pomenovania (združené pomenovania)	⊗	⊗	⊗	✓	👍
ustálené slovné spojenie/frazeologizmus	👍	👍	👍	✓	👍
príslovie, porekadlo, pranostika, prirovnanie	✓	👍	👍	👍	👍
slovná zásoba – systematizácia	⊗	⊗	⊗	⊗	✓

Tvarová/morfologická rovina jazyka	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
skloňovanie	👍	👍	👍	👍	👍
pád – pádové otázky	👍	👍	👍	👍	👍
podstatné mená	👍	✓	👍	👍	👍
ohybný slovný druh	⊗	✓	👍	👍	👍
všeobecné – vlastné	👍	👍	👍	👍	👍
konkrétne – abstraktné	⊗	✓	👍	👍	👍
životné – neživotné	✓	👍	👍	👍	👍
rod	👍	👍	👍	👍	👍
mužský, ženský, stredný	👍	👍	👍	👍	👍
číslo	👍	👍	👍	👍	👍
jednotné, množné	👍	👍	👍		👍
pád	👍	👍	👍	👍	👍
nominatív, genitív, datív, akuzatív, lokál, inštrumentál	👍	👍	👍	👍	👍
vokatív	⊗	✓	👍	👍	👍
vzor	✓	👍	👍	👍	👍
chlap, hrdina dub, stroj	✓	👍	👍	👍	👍
žena, ulica, dlaň, kosť	✓	👍	👍	👍	👍
mesto, srdce, vysvedčenie, dievča	✓	👍	👍	👍	👍
pomnožné	⊗	⊗	✓	👍	👍
rod pomnožných podstatných mien	⊗	⊗	✓	👍	👍
podstatné mená mužského rodu	⊗	⊗	⊗	✓	👍
zvieracie	⊗	⊗	⊗	✓	👍
neživotné zakončené na -r, -l	⊗	⊗	⊗	✓	👍
cudzie nesklonné podstatné mená	⊗	⊗	⊗	✓	👍
skloňovanie podstatného mena pani	⊗	⊗	⊗	✓	👍
prídavné mená	✓	👍	👍	👍	👍
ohybný slovný druh	✓	👍	👍	👍	👍
akostné	✓	👍	👍	👍	👍
stupňovanie	✓	👍	👍	👍	👍
vzťahové	✓	👍	👍	👍	👍
privlastňovacie	⊗	✓	👍	👍	👍
privlastňovacie: druhové	⊗	✓	👍	👍	👍
rod, číslo, pád	👍	👍	👍	👍	👍
vzor	✓	👍	👍	👍	👍
pekný, cudzí	✓	👍	👍	👍	👍
pávi	⊗	✓	👍	👍	👍
matkin, otcov	⊗	✓	👍	👍	👍

Tvarová/morfologická rovina jazyka		5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
zámená		👍	👍	👍	✓	👍
	ohybný slovný druh	⊗	⊗	⊗	✓	👍
	skloňovanie	⊗	✓	⊗	✓	👍
	základný tvar	⊗	⊗	⊗	✓	👍
	rod, číslo, pád	⊗	⊗	⊗	✓	👍
	delenie zámen	👍	👍	👍	✓	👍
	osobné – základné, privlastňovacie	👍	👍	👍	👍	👍
opytovacie	⊗	⊗	⊗	✓	👍	
ukazovacie	⊗	⊗	⊗	✓	👍	
číslovky		👍	👍	✓	👍	👍
	ohybný slovný druh	⊗	⊗	✓	👍	👍
	skloňovanie	⊗	⊗	✓	👍	👍
	rod, číslo, pád	⊗	⊗	✓	👍	👍
	delenie čísloviek	⊗	⊗	✓	👍	👍
	určité	⊗	⊗	✓	👍	👍
	neurčité	⊗	⊗	✓	👍	👍
	základné	👍	👍	👍	👍	👍
	radové	👍	👍	👍	👍	👍
	násobné	⊗	⊗	✓	👍	👍
slovesá		👍	✓	👍	👍	👍
	ohybný slovný druh	⊗	⊗	✓	👍	👍
	tykanie/vykanie	👍	👍	👍	👍	👍
	časovanie	👍	👍	👍	👍	👍
	osoba 1., 2., 3.	👍	👍	👍	👍	👍
	číslo	👍	👍	👍	👍	👍
	čas	👍	👍	👍	👍	👍
	minulý, prítomný, budúci	👍	👍	👍	👍	👍
	zvrtné, nezvrtné	⊗	✓	👍	👍	👍
	neurčitok	👍	👍	👍	👍	👍
	sloveso byť	👍	👍	👍	👍	👍
	jednoduchý a zložený tvar	⊗	👍	✓	👍	👍
	plnovýznamové – neplnovýznamové	⊗	✓	👍	👍	👍
	spôsob	⊗	✓	👍	👍	👍
	oznamovací, rozkazovací, podmieňovací	⊗	✓	👍	👍	👍
	vid	⊗	⊗	✓	👍	👍
	dokonavý, nedokonavý	⊗	⊗	✓	👍	👍

Tvarová/morfologická rovina jazyka		5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
príslovky		👉	✓	👉	👉	👉
	neohybný slovný druh	⊗	✓	👉	👉	👉
	druhy prísloviek	⊗	✓	👉	👉	👉
	miesta, času, spôsobu, príčiny	⊗	✓	👉	👉	👉
	stupňovanie prísloviek	⊗	✓	👉	👉	👉
predložky		👉	✓	👉	👉	👉
	neohybný slovný druh	⊗	✓	👉	👉	👉
	väzba s pádom	✓	👉	👉	👉	👉
	vokalizácia	⊗	✓	👉	👉	👉
spojky		⊗	⊗	✓	👉	👉
	neohybný slovný druh	⊗	⊗	✓	👉	👉
častice	neohybný slovný druh	⊗	⊗	⊗	✓	👉
citoslovčia		⊗	✓	👉	👉	👉
	neohybný slovný druh	⊗	✓	👉	👉	👉

Syntaktická/skladobná rovina	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
veta	☺	☺	☺	☺	☺
jednoduchá veta	☺	☺	☺	☺	☺
holá	⊗	⊗	✓	☺	☺
rozvitá	⊗	⊗	✓	☺	☺
rozvitá s viacnásobným vetným členom	⊗	⊗	✓	☺	☺
vety podľa obsahu	☺	☺	☺	☺	☺
oznamovacia	☺	☺	☺	☺	☺
opytovacia	☺	☺	☺	☺	☺
rozkazovacia	☺	☺	☺	☺	☺
želacia	☺	☺	☺	☺	☺
zvolacia	☺	☺	☺	☺	☺
slovosled	✓	☺	☺	☺	☺
hlavné vetné členy	⊗	✓	☺	☺	☺
podmet	⊗	✓	☺	☺	☺
vyjadrený	⊗	✓	☺	☺	☺
nevyjadrený	⊗	✓	☺	☺	☺
prísudok	⊗	✓	☺	☺	☺
slovesný	⊗	✓	☺	☺	☺
neslovesný; slovesno- menný	⊗	✓	☺	☺	☺
vetný základ	⊗	⊗	✓	☺	☺
vedľajšie vetné členy	⊗	⊗	✓	☺	☺
predmet	⊗	⊗	✓	☺	☺
príslovkové určenie	⊗	⊗	✓	☺	☺
miesta	⊗	⊗	✓	☺	☺
času	⊗	⊗	✓	☺	☺
spôsobu	⊗	⊗	✓	☺	☺
príčiny	⊗	⊗	✓	☺	☺
prívlastok	⊗	⊗	⊗	✓	☺
zhodný	⊗	⊗	⊗	✓	☺
nezhodný	⊗	⊗	⊗	✓	☺
prístavok	⊗	⊗	⊗	✓	☺
zhoda	⊗	✓	☺	☺	☺
vetné sklady	⊗	✓	☺	☺	☺
prísudzovací	⊗	✓	☺	☺	☺
jednočlenná veta	⊗	⊗	✓	☺	☺
slovesná	⊗	⊗	✓	☺	☺
neslovesná	⊗	⊗	✓	☺	☺
dvojčlenná	⊗	✓	☺	☺	☺
úplná	⊗	✓	☺	☺	☺
neúplná	⊗	✓	☺	☺	☺
jednoduché súvetie	⊗	⊗	⊗	✓	☺
zápor v slovenčine	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
súdržnosť textu	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
interpunkcia	⊗	⊗	⊗	✓	☺

Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
pozdrav	👍	👍	👍	👍	👍
oslovenie	👍	👍	👍	👍	👍
predstavenie sa	👍	👍	👍	👍	👍
privítanie	👍	👍	👍	👍	👍
rozlúčenie	👍	👍	👍	👍	👍
prosba/želanie	👍	👍	👍	👍	👍
poďakovanie	👍	👍	👍	👍	👍
ospravedlnenie – ústne	👍	👍	👍	👍	👍
ospravedlnenie s vysvetlením	👍	👍	👍	👍	👍
vyjadriť súhlas/nesúhlas	👍	👍	👍	👍	👍
blahoželanie – ústne/písomne	👍	👍	👍	👍	👍
adresa	👍	👍	👍	👍	👍
adresa odosielateľa	👍	👍	👍	👍	👍
adresát	👍	👍	👍	👍	👍
pohľadnica	👍	👍	👍	👍	👍
súkromný list – ústne/písomne	👍	👍	👍	👍	👍
tvorba otázok (žiadost' o informáciu)	👍	👍	👍	👍	👍
rozhovor	👍	👍	👍	👍	👍
začiatok a koniec telefonického rozhovoru	👍	👍	👍	👍	👍
osnova	👍	👍	👍	👍	👍
nápis	👍	👍	👍	👍	👍
nadpis	👍	👍	👍	👍	👍
odsek	👍	👍	👍	👍	👍
rozprávanie – ústne	👍	👍	👍	👍	👍
jednoduché rozprávanie – ústne/písomne	👍	👍	👍	👍	👍
úvod, jadro, záver	👍	👍	👍	👍	👍
časová postupnosť v rozprávaní	👍	👍	👍	👍	👍
rozprávanie s prvkami opisu – ústne/písomne	✓	👍	👍	👍	👍
rozprávanie s využitím priamej reči (1. osoba, 3. osoba) ústne a písomne	⊗	✓	👍	👍	👍
vnútorná kompozícia	⊗	✓	👍	👍	👍
úvod	⊗	✓	👍	👍	👍
zápleтка	⊗	✓	👍	👍	👍
vyvrcholenie	⊗	✓	👍	👍	👍
obrat	⊗	✓	👍	👍	👍
rozuzlenie	⊗	✓	👍	👍	👍
opis – ústne/písomne	👍	👍	👍	👍	👍
predmetu	👍	👍	👍	👍	👍
obrázka/ilustrácie	👍	👍	👍	👍	👍
osoby	👍	👍	👍	👍	👍
pracovného postupu	✓	👍	👍	👍	👍
statický opis	⊗	✓	👍	👍	👍
dynamický opis	⊗	✓	👍	👍	👍
umelecký opis	⊗	⊗	✓	👍	👍
odborný opis	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
charakteristika	⊗	✓	✓	👍	👍

Sloh	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
umelecký a vecný text	👍	👍	👍	👍	👍
krátke správy	👍	👍	👍	👍	👍
SMS, e-mail	👍	👍	👍	👍	👍
oznámenie	👍	👍	👍	👍	👍
správa	👍	👍	👍	👍	👍
pozvánka	👍	👍	👍	👍	👍
plagát	👍	👍	👍	👍	👍
vizitka	👍	👍	👍	👍	👍
kľúčové slová	👍	👍	👍	👍	👍
poznámky/konspekt	👍	👍	👍	👍	👍
výťah	⊗	⊗	⊗	✓	👍
koncept	👍	👍	👍	👍	👍
reprodukcia ústna	👍	👍	👍	👍	👍
inzerát	👍	👍	👍	👍	👍
reklama	👍	👍	👍	👍	👍
rétorika	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
artikulácia	⊗	⊗	✓	👍	👍
sila hlasu	⊗	⊗	✓	👍	👍
gestikulácia	⊗	✓	👍	👍	👍
mimika	⊗	✓	👍	👍	👍
postoj	⊗	✓	👍	👍	👍
cieľový rozhovor (interview)	✓	👍	👍	👍	👍
hlavná myšlienka	✓	👍	👍	👍	👍
téma	✓	👍	👍	👍	👍
pointa	⊗	⊗	✓	👍	👍
prihláška	⊗	⊗	⊗	✓	👍
úradný list	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
úradný/štruktúrovaný životopis	⊗	⊗	⊗	✓	👍
slávnostný príhovor (prívet)	⊗	⊗	✓	👍	👍
slávnostný prejav	⊗	⊗	⊗	✓	👍
jazykové štýly	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
náučný štýl	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
administratívny štýl	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
publicistický štýl	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
rečnicky štýl	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
hovorový štýl	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
umelecký štýl	⊗	⊗	⊗	⊗	✓

Sloh		5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
slohové postupy		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	informačný	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	rozprávací	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	opisný	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	výkladový	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
úvaha		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
výklad		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
diskusia		✓	👍	👍	👍	👍
	argument, dokazovanie	⊗	✓	👍	👍	👍
	protiargument	⊗	✓	👍	👍	👍
dôkaz		⊗	✓	👍	👍	👍
debata		✓	👍	👍	👍	👍
názor		👍	👍	👍	👍	👍
odosielateľ/vysielateľ		⊗	⊗	✓	👍	👍
prijímateľ		⊗	⊗	✓	👍	👍
komunikačná situácia		⊗	⊗	✓	👍	👍
efektívna komunikácia		⊗	⊗	✓	👍	👍
asertívna komunikácia		⊗	⊗	✓	👍	👍
dialóg		⊗	✓	👍	👍	👍
projekt		⊗	✓	👍	👍	👍
tabuľka		⊗	⊗	✓	👍	👍
	názov, hlavička, riadok, stĺpec	⊗	⊗	✓	👍	👍
graf		⊗	⊗	✓	👍	👍

Jazykoveda a národný jazyk		5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
národný jazyk		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	spisovný jazyk	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	nárečia	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
jazykoveda		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	náuka o zvukovej rovine jazyka	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	náuka o významovej/lexikálnej rovine jazyka	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	náuka o tvarovej/morfologickej rovine jazyka	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
	náuka o skladobnej/syntaktickej rovine jazyka	⊗	⊗	⊗	⊗	✓

Obsahový vzdelávací štandard pre 2. stupeň základnej školy 1.– 4. ročník gymnázií s osemročným vzdelávacím štúdiom

Slovenský jazyk a literatúra

Časť: literárna výchova

Poznámka:

- ⊗ označuje pojem, ktorý bude zavedený až v nasledujúcich ročníkoch.
- ✓ označuje pojem, ktorý sa zavádza v danom ročníku.
- 👉 označuje pojem, ktorý bol už zavedený a ďalej sa s ním pracuje.

Tučné písmo – pojmy už boli zavedené na 1. stupni.

Úvod

Obsahový vzdelávací štandard vymedzuje sústavu *poznávacích a čitateľských kompetencií* a súbor *literárnovedných termínov*, ktoré v časovom úseku vymedzenom týmito vzdelávacími štandardmi musia byť *povinne zaradené* do obsahu vzdelávania na každej škole tohto typu v Slovenskej republike.

Súbor literárnovedných termínov obsahuje aj všetky literárnoteoretické pojmy, ktoré boli štandardizované pre 1. stupeň základnej školy (sú zvýraznené osobitným typom písma). Sú už trvalou zložkou obsahu vzdelávania, a preto sa pri nich neuvádza nijaká časová hranica, na zaradenie do obsahu vyučovania na 2. stupni. Sú len informáciou pre učiteľov tohto stupňa základnej školy.

Všeobecné pojmy	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
autor – spisovateľ – poslucháč	👍	👍	👍	👍	👍
čitateľ – divák	👍	👍	👍	👍	👍
herec	✓	👍	👍	👍	👍
režisér	✓	👍	👍	👍	👍
scenárista	✓	👍	👍	👍	👍
dramaturg	✓	👍	👍	👍	👍
kniha	👍	👍	👍	👍	👍
knižnica	👍	👍	👍	👍	👍
časopis	👍	👍	👍	👍	👍
noviny	👍	👍	👍	👍	👍
rozhlas	👍	👍	👍	👍	👍
televízia	👍	👍	👍	👍	👍
film	👍	👍	👍	👍	👍
text	👍	👍	👍	👍	👍
ilustrácia	👍	👍	👍	👍	👍
scenár	✓	👍	👍	👍	👍
poézia	👍	👍	👍	👍	👍
próza	👍	👍	👍	👍	👍
divadelná hra	👍	👍	👍	👍	👍
bábkové divadlo	👍	👍	👍	👍	👍
bábka	👍	👍	👍	👍	👍
literatúra pre deti	👍	👍	👍	👍	👍
náučná literatúra	✓	👍	👍	👍	👍
encyklopédia	✓	👍	👍	👍	👍
umelecká literatúra	⊗	⊗	✓	👍	👍
dobrodružná literatúra	⊗	✓	👍	👍	👍
literatúra faktu	⊗	⊗	⊗	✓	👍
vedecko-fantastická literatúra	⊗	⊗	⊗	✓	👍
vedecko-populárna literatúra	⊗	⊗	⊗	✓	👍
humor	⊗	✓	👍	👍	👍

Literárne druhy	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
epika	⊗	⊗	⊗	✓	👍
dráma	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
lyrika	⊗	⊗	⊗	✓	👍
prírodná lyrika	⊗	⊗	⊗	✓	👍
ľúbostná lyrika	⊗	⊗	⊗	✓	👍
spoločenská lyrika	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
reflexívna lyrika	⊗	⊗	⊗	⊗	✓

Literárne žánre		5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
komiks		👍	👍	👍	👍	👍
bájka		👍	✓	👍	👍	👍
báseň		👍	✓	👍	👍	👍
pieseň		✓	👍	👍	👍	👍
	ľudová pieseň	👍	👍	👍	👍	👍
	populárna pieseň	⊗	✓	👍	👍	👍
hádanka		👍	👍	👍	👍	👍
vyčítanka		👍	👍	👍	👍	👍
príslovie		👍	✓	👍	👍	👍
porekadlo		👍	✓	👍	👍	👍
pranostika		👍	✓	👍	👍	👍
rozprávka		👍	👍	👍	👍	👍
	ľudová rozprávka	👍	👍	👍	👍	👍
	autorská rozprávka	👍	👍	👍	👍	👍
	televízna rozprávka	✓	👍	👍	👍	👍
	filmová rozprávka	✓	👍	👍	👍	👍
rozhlasová hra		⊗	⊗	✓	👍	👍
báj		⊗	✓	👍	👍	👍
legenda		✓	👍	👍	👍	👍
poviedka		⊗	✓	👍	👍	👍
modlitba		⊗	⊗	⊗	✓	👍
román		⊗	⊗	⊗	✓	👍
	detektívny román	⊗	⊗	⊗	✓	👍
	dobrodružný román	⊗	⊗	⊗	✓	👍
	biografický román	⊗	⊗	⊗	✓	👍
	historický román	⊗	⊗	⊗	✓	👍
	dievčenský román	⊗	⊗	⊗	✓	👍
	román vo forme denníka	⊗	⊗	⊗	✓	👍
povešť		👍	👍	👍	👍	👍
	ľudová povesť	✓	👍	👍	👍	👍
	autorská povesť	✓	👍	👍	👍	👍
balada		⊗	✓	👍	👍	👍
anekdota		⊗	✓	👍	👍	👍
aforizmus		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
tragédia		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
komédia		⊗	⊗	⊗	⊗	✓
činohra		⊗	⊗	⊗	⊗	✓

Štruktúra diela	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
dej	👍	👍	👍	👍	👍
hlavná myšlienka	👍	👍	👍	👍	👍
téma	✓	👍	👍	👍	👍
literárna postava	👍	👍	👍	👍	👍
hlavná literárna postava	👍	👍	👍	👍	👍
vedľajšia literárna postava	👍	👍	👍	👍	👍
rozprávač	✓	👍	👍	👍	👍
spôsob rozprávania ja- rozprávania – on-rozprávania	⊗	✓	👍	👍	👍
kompozícia literárneho diela	⊗	✓	👍	👍	👍
vonkajšia kompozícia literárneho diela	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
nadpis	👍	👍	👍	👍	👍
odsek	👍	👍	👍	👍	👍
kapitola	👍	👍	👍	👍	👍
diel	⊗	⊗	⊗	✓	👍
verš	👍	👍	👍	👍	👍
strofa	👍	👍	👍	👍	👍
dejstvo	⊗	⊗	⊗	⊗	✓
vnútorná kompozícia literárneho diela	⊗	✓	👍	👍	👍
úvod	⊗	✓	👍	👍	👍
zápletká	⊗	✓	👍	👍	👍
vyvrcholenie	⊗	✓	👍	👍	👍
obrat	⊗	✓	👍	👍	👍
rozuzlenie	⊗	✓	👍	👍	👍

Štylizácia textu	5. ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
dialóg	✓	👍	👍	👍	👍
monológ	⊗	⊗	✓	👍	👍
prírovnanie	👍	👍	👍	👍	👍
zdrobnenina	👍	👍	👍	👍	👍
personifikácia/zosobnenie	✓	👍	👍	👍	👍
metafora	⊗	⊗	👍	✓	👍
epiteton	✓	👍	👍	👍	👍
básnická otázka	⊗	⊗	⊗	✓	👍
nonsens	✓	👍	👍	👍	👍

Metrika	5 ročník	6. ročník	7. ročník	8. ročník	9. ročník
rým	👍	👍	👍	👍	👍
zdužený	⊗	✓	👍	👍	👍
striedavý	⊗	✓	👍	👍	👍
obkročný	⊗	⊗	✓	👍	👍
prerývaný	⊗	⊗	✓	👍	👍
rytmus	✓	👍	👍	👍	👍
verš	⊗	✓	👍	👍	👍
voľný verš	⊗	⊗	✓	👍	👍
refrén	✓	👍	👍	👍	👍

Anglický jazyk

Vzdelávací štandard z anglického jazyka pre nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A1 svojou štruktúrou, obsahom aj rozsahom korešponduje s pôvodným vzdelávacím programom z roku 2008. Zahŕňa výkonový a obsahový štandard, ktorý je východiskom školského vzdelávacieho programu pre príslušný vyučovací predmet. Zároveň obsahuje odporúčané časti, ktoré dotvárajú plastický obraz o používaní a ovládaní jazyka na úrovni A1.

Úpravy pôvodného dokumentu spočívali v doplnení charakteristiky predmetu a cieľov, precizovaní jednotlivých častí obsahového štandardu a citátov podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. V aktuálnej verzii sa používa namiesto pojmu *sociolingvistická kompetencia* pojem sociolingválna kompetencia, *komunikačné zručnosti* sa uvádzajú ako komunikačné jazykové činnosti a stratégie, *spôsobilosti* v obsahovom štandarde sú označené ako kompetencie.

Požiadavky z výkonového štandardu môžu učitelia konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh a otázok. K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú kompetencie a funkcie jazyka ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Kompetencie a funkcie jazyka sú základom vymedzeného učebného obsahu, to však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard predstavuje rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií a ich realizáciu v rôznych komunikačných kontextoch. Zároveň poskytuje priestor na vytváranie množstva komunikačných situácií a podporuje činnostne zameraný prístup. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať. Vzdelávací štandard je programom rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

1. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet anglický jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SERR) označenie úrovne A1 je používateľ základného jazyka. Komunikačnú úroveň A1 žiaci dosiahnu v prvom cudzom jazyku, t. j. v anglickom jazyku na konci 5. ročníka ZŠ. Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A1 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie známym každodenným výrazom a najzákladnejším vetám, ktorých účelom je uspokojenie konkrétnych potrieb, a tieto výrazy a vety dokáže používať. Dokáže predstaviť seba aj iných a dokáže klásť a odpovedať na otázky o osobných údajoch, ako napríklad kde žije, o ľuďoch, ktorých pozná, a o veciach, ktoré vlastní. Dokáže sa dohovoriť jednoduchým spôsobom za predpokladu, že partner v komunikácii rozpráva pomaly a jasne a je pripravený mu pomôcť (SERR, 2013, s.

2. Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- využívať komunikačné jazykové kompetencie, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

3. Kompetencie

„Používatelia jazyka a učiaci sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam, a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR, 2013, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,

- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu,
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov,
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

3.1 Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností (SERR, 2013, s.12).

Žiak dokáže:

- uvedomelo získavať nové vedomosti a spôsobilosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať ich,
- uvedomovať si a používať stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať komunikačné jazykové činnosti a stratégie, prepájať ich s poznaným, systematizovať ich a využívať pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní poskytovaných informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk,
- využívať dostupné materiály pri samostatnom štúdiu,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

3.2 Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa konať s použitím konkrétnych jazykových prostriedkov (SERR, 2013, s. 12). Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je

primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí anglickým jazykom.

Komunikačné kompetencie sa skladajú z týchto zložiek:

- jazykové kompetencie,
- sociolingválne kompetencie,
- pragmatické kompetencie.

Jazykové kompetencie

Žiak dokáže:

- používať iba základný rozsah jednoduchých výrazov týkajúcich sa osobných údajov a potrieb konkrétneho typu,
- používať základný repertoár slovnej zásoby izolovaných slov a slovných spojení vzťahujúcich sa na dané konkrétne situácie,
- používať iba obmedzené ovládanie základných gramatických štruktúr a typov viet, ktoré sú súčasťou osvojeného repertoáru,
- ovládať výslovnosť obmedzeného repertoáru naučených slov a slovných spojení, zrozumiteľnú pre rodených hovoriacich, ktorí sú zvyknutí komunikovať s hovoriacimi pochádzajúcimi z jazykovej skupiny daného učiaceho sa,
- odpísať známe slová a krátke slovné spojenia, napríklad jednoduché pokyny alebo inštrukcie, názvy každodenných predmetov, názvy obchodov a bežne používané ustálené spojenia,
- vyhláskovať svoju adresu, štátnu príslušnosť a ostatné osobné údaje (SERR, 2013, s. 111 – 119).

Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- nadviazať základnú spoločenskú konverzáciu tak, že používa najjednoduchšie spôsoby vyjadrenia zdvorilosti: pozdraviť sa, rozlúčiť sa, predstaviť sa, poďakovať sa, ospravedlniť sa atď. (SERR, 2013, s. 123).

Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- spájať slová alebo skupiny slov pomocou najzákladnejších lineárnych spojovacích výrazov, napríklad „a“ alebo „potom“,
- zvládnuť veľmi krátke izolované a väčšinou vopred naučené jazykové prejavy, s mnohými pauzami, ktoré sú nevyhnutné na hľadanie výrazových prostriedkov, na artikuláciu menej známych slov a na pokusy o vhodnejšiu formuláciu (SERR, 2013, s. 127, 131).

4. Výkonový štandard - komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak povinne dosiahnuť na konci 5. ročníka ZŠ.

Jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t.j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka ZŠ dokáže:

- sledovať reč, ktorá je veľmi pomalá a starostlivo artikulovaná, aby mohol pochopiť význam,
- porozumieť jednoduchým pokynom, ktoré sú pomaly a zreteľne adresované a riadiť sa jednoduchými orientačnými pokynmi,
- porozumieť každodenným výrazom týkajúcim sa uspokojovania jednoduchých, konkrétnych potrieb (SERR, 2013, s. 68, 69, 77).

Čítanie s porozumením - výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka ZŠ dokáže:

- porozumieť veľmi krátkym jednoduchým textom a samostatným slovným spojeniam, vyhľadať známe mená, slová a základné slovné spojenia, podľa potreby sa v čítaní vrátiť späť,
- porozumieť krátkym jednoduchým správam na pohľadniciach,
- rozoznať známe mená, slová a najzákladnejšie slovné spojenia v jednoduchých nápisoch,
- získať približnú predstavu o obsahu jednoduchších informačných materiálov a krátkych jednoduchých opisov, najmä ak má vizuálnu oporu,
- riadiť sa krátkymi, jednoducho napísanými orientačnými pokynmi (SERR, 2013, s. 71 – 73).

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak na konci 5. ročníka ZŠ dokáže:

- napísať krátky osobný list alebo pohľadnicu, napríklad pozdrav z dovolenky,
- vyplniť jednoduché registračné formuláre s osobnými údajmi ako meno, štátna príslušnosť, adresa, telefón a podobne,
- napísať jednoduché slovné spojenia a vety o sebe a iných ľuďoch, o tom, kde žijú a čo robia, v písomnej forme požiadať o osobné údaje alebo ich poskytnúť (upravené SERR, 2013, s. 85, 86, 64).

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Žiak na konci 5. ročníka ZŠ dokáže:

- dohovoriť sa jednoduchým spôsobom, ale komunikácia je úplne závislá od pomalšieho opakovania reči, preformulovania a spresnení,
- porozumieť otázkam a pokynom, ktoré sú mu adresované a ktoré sú vyslovované dôsledne a pomaly,
- používať jednoduché zdvorilostné formulácie ako pozdrav, lúčenie, opýtať sa niekoho, ako sa má,
- predstaviť seba a iných a reagovať, keď ho predstavujú,
- rozumieť každodenným jednoduchým slovným spojeniam a vedieť reagovať na jednoduché informácie (upravené SERR, 2013, s. 76 – 83).

Ústny prejav – monológ

Žiak na konci 5. ročníka ZŠ dokáže:

- vytvoriť jednoduché, väčšinou izolované slovné spojenia o ľuďoch a miestach,
- opísať seba, čo robí, kde žije (SERR, 2013, s. 60).

Kompetencie a funkcie jazyka

V rámci 5. ročníka sa v anglickom jazyku rozvíjajú tie kompetencie a funkcie jazyka, ktoré sú špecifikované v časti Obsahový štandard – úroveň A1. Každá kompetencia v obsahovom štandarde sa člení na šesť komponentov, ktoré sú všetky súčasťou komunikačnej kompetencie a bez ktorých sa komunikácia nemôže uskutočňovať. V rámci obsahového štandardu jednotlivé kompetencie na seba nenadväzujú, môžu sa navzájom kombinovať a neustále vytvárať nové komunikačné kontexty.

Kompetencie súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom a písomnom prejave a zahŕňajú reakcie účastníkov komunikácie. **Funkcie** sú chápané ako základné časti komunikácie. Žiaci ich musia ovládať, aby sa mohla komunikácia v cudzom jazyku uskutočniť, pričom s niektorými z nich sa stretnú až na vyšších úrovniach. **Interakčné schémy** sú časťou, ktorá vyjadruje pragmatické kompetencie, nie je uzavretá a charakterizuje jednotlivé úrovne. Poskytuje učiteľovi základný rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií v súlade s príslušnou úrovňou, pričom platí, že čím je úroveň vyššia, tým sa možnosti jazykového prejavu rozširujú. **Jazyková dimenzia** dokresľuje uvedené funkcie a jej ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne vyjadrenie jednotlivých funkcií jazyka.

Diskurzívna dimenzia opisuje formu realizácie komunikačného kontextu, funkčné štýly a typy textov. Zameriava sa na rozvíjanie schopnosti žiakov usporiadať vety v takom poradí, aby vedeli vytvoriť koherentný jazykový celok a prispôsobili svoj jazykový prejav prijímateľovi. Rozvíjanie **Interkultúrnej dimenzie** umožňuje žiakovi, aby sa dokázali prispôsobiť zásadám sociálnej kohézie v cieľových krajinách. Do tejto dimenzie zároveň patria interkultúrne kompetencie, t. j. znalosti a povedomie o rôznych etnických,

kultúrnych a sociálnych skupinách, akceptácia ľudí z iných kultúr s ich rozdielnym správaním a hodnotami, schopnosť interpretovať, kriticky vnímať a hodnotiť udalosti, dokumenty a produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

Časti **Diskurzna dimenzia a Interkultúrna dimenzia** v obsahovom štandarde sú iba odporúčané a dotvárajú kontext na využitie funkcií jazyka a interakčných schém. **Diskurzna dimenzia a Interkultúrna dimenzia** sú pre učiteľa východiskom a poskytujú mu priestor, aby ich dopĺňal podľa špecifických potrieb vo svojej škole.

Prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2

Tabuľka uvádza prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2. Kompetencie a funkcie relevantné pre komunikačnú úroveň A1 sú zvýraznené.

Kompetencie	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Podakovať sa a vyjadriť uznanie Rozlúčiť sa
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
4. Vyjadriť názor	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupne istoty
5. Vyjadriť vôľu	Vyjadriť želania Vyjadriť plány
6. Vyjadriť schopnosť	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vyjadriť pocity	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcít Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, poťažovať sa Zistiť spokojnosť/nespokojnosť

9. Predstaviť záľuby a vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, zlú náladu niekoho iného
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam	Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dat' súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností	Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/Poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť	Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť že ma niekto/niečo neprekvapil/-lo Vyjadriť nezáujem
14. Dat' ponuku a reagovať na ňu	Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti	Varovať pred niekým/niečím Poradiť Povzbudiť Vyjadriť želanie
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti	Spomenúť si na niečo/niekoho Vyjadriť, že som na niečo/niekoho zabudol Pripomenúť niekomu niečo Kondolovať Blahoželať
17. Reagovať pri prvom stretnutí	Predstaviť niekoho Predstaviť sa Reagovať na predstavenie niekoho Privítať Predniesť prípitok
18. Korešpondovať	Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list

19. Telefonovať	Začať rozhovor Udržiavať rozhovor Ukončiť rozhovor
20. Komunikovať	Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
23. Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať	Navrhnuť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie
24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadať o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo Hľadať slovo/slovné spojenie Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
25. Porozprávať príbeh	Rozprávať Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť

Prehľad výskytu kompetencií na jednotlivých úrovniach SERR:

Kompetencie	Úroveň A1	Úroveň A2	Úroveň B1	Úroveň B2
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou				
2. Vypočuť si a podať informácie				
3. Vybrať si z ponúkaných možností				
4. Vyjadriť názor				
5. Vyjadriť vôľu				
6. Vyjadriť schopnosť				
7. Vyjadriť pocity				
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne				
9. Predstaviť záľuby a vkus				
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii				
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam				
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nespĺnenie povinností				
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť				
14. Dať ponuku a reagovať na ňu				
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti				
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti				
17. Reagovať pri prvom stretnutí				
18. Korešpondovať				
19. Telefonovať				
20. Komunikovať				
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu				
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu				
23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať				
24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené				
25. Porozprávať príbeh				

5. Obsahový štandard pre 5. ročník

Obsahový štandard pre komunikačnú úroveň A1 pozostáva z kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového štandardu. Obsahový štandard je koncipovaný tak, aby nadväzoval na kompetencie žiakov, ktorí sa začali učiť anglický jazyk v rámci primárneho vzdelávania. Obsahový štandard je vymedzený pre 5. ročník, jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Ďalšou povinnou súčasťou obsahového štandardu je Jazyková dimenzia, ktorá je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy. Javy, ktoré si žiak osvojil pri určitej kompetencii, používa aj v rámci iných kompetencií vymedzených v tomto obsahovom štandarde.

Časti Diskurzna dimenzia a Interkultúrna dimenzia v obsahovom štandarde sú nepovinné a dotvárajú kontext na rozvíjanie kompetencií a využívanie funkcií jazyka.

COMPETENCE 1: « RELATING WITH OTHERS IN A COMMUNICATIVE SITUATION » LEVEL A1

Kompetencia č.1: „Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Relating with others in a communicative situation <i>Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</i>	Getting someone's attention <i>Upútať pozornosť</i>	Excuse me, please. Sorry.	Slovosled vo vetách v prítomnom jednoduchom a priebehovom čase, tvorba otázky, odpovede, záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: dialóg, - neverbálna komunikácia s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: úryvky a dramatizácie rozprávok, riekanky, pesničky, básničky, komiksy a pod.	Pravidlá slušnosti v komunikácii. Interkultúrne rozdiely pri nadviazaní rozhovoru a neverbálnej komunikácii.
	Greeting sb <i>Pozdraviť</i>	Hello. Hi, how are you today? Good morning, how are you doing?			
	Responding to a greeting <i>Odpovedať na pozdrav</i>	Fine, thanks. I am well, and you?			
	Expressing thanks and appreciation <i>Podakovať sa a vyjadriť uznanie</i>	That's very kind of you. You are welcome. Not at all. No problem.			
	Parting <i>Rozlúčiť sa</i>	See you. Have a nice day/weekend.			

COMPETENCE 2: « LISTENING TO AND GIVING INFORMATION » LEVEL A1

Kompetencia č. 2: „Vypočuť si a podať informácie“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
<p>Listening to and giving information</p> <p><i>Vypočuť si a podať informácie</i></p>	<p>Asking for information <i>Informovať sa</i></p>	<p>Are you a student? Is there a bank near here? How many brothers have you got? How can I get to the bank, please? Where is the bank? How much does it cost? Were you at the cinema yesterday? What's the time?</p>	<p>Časovanie pomocného slovesa <i>to be</i>, <i>have got</i> a základných plnovýznamových slovíčok v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázok, odpovede a záporu.</p>	<p>Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché rozprávanie, plagáty, krátke telegramy, jednoduché telefonické rozhovory, pohľadnice, blahoželaná, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky a pod.</p>	<p>Služby: pošta, miestne úrady, polícia atď.</p>
	<p>Confirming and insisting on sth <i>Potvrdiť a trvať na niečom</i></p>	<p>Yes, I do. No, I don't. Yes, I am. No, I am not. Yes, there is/there are. No, there are not/there is not. I want/I don't want.</p>	<p>Opytovacie zámená <i>who</i>, <i>where</i>, <i>why</i>, <i>what</i>, <i>when</i>, <i>which</i>, <i>how</i>, <i>how much/how many</i>.</p>		
	<p>Classifying information <i>Začleniť informáciu</i></p>	<p>Martin is my brother. It is not mine. I live in Bratislava. She lives in that street. My sister's name is Audrey.</p>	<p>Privlastňovacie prídavné mená a zámená.</p>		
	<p>Replying to requests <i>Odpovedať na požiadavky</i></p>	<p>Yes, of course. No, I am sorry. Yes, I do. No, I don't. The bus leaves at ten o'clock.</p>			

COMPETENCE 3: « CHOOSING FROM GIVEN OPTIONS» LEVEL A1

Kompetencia č. 3: „Vybrať si z ponúkaných možností“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Choosing from given options <i>Vybrať si z ponúkaných možností</i>	Identifying <i>Identifikovať</i>	John's working in France now. It's raining again. The train ticket is 30 pounds. The school is on the left.	Neurčitý a určitý člen. Základné číslovky 30 - 100. Intenzifikátory <i>really, very</i> . Prítomný priebehový čas základných plnovýznamových slovík, tvorba otázky, odpovede, záporu a rozkazu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ, - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché rozprávanie, pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky, reklamy a pod.	Základné pravidlá a interkultúrne rozdiely pri nákupoch.
	Describing <i>Opísať</i>	She's tall. She's very friendly. She's got long hair. She's wearing a blue dress. Edwin is a really good friend. It's got a long tail.			

COMPETENCE 4: « EXPRESSING AN OPINION » LEVEL A1

Kompetencia č. 4: „Vyjadriť názor“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	This house is bigger than our house. That dress is nice.	Pravidelné stupňovanie krátkych prídavných mien.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: rozprávanie, pozvánky, pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky a pod.	Špecifiká komunikácie pri vyjadrovaní prekvapenia a svojho názoru v neformálnom, styku.
	Expressing agreement <i>Vyjadriť súhlas</i>	Yes. That's a good idea.			
	Expressing disagreement <i>Vyjadriť nesúhlas</i>	No, I don't. No, I don't like it.			

COMPETENCE 5: « EXPRESSING WILLINGNESS » LEVEL A1

Kompetencia č. 5 „Vyjadriť vôľu“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing willingness <i>Vyjadriť vôľu</i>	Expressing wishes <i>Vyjadriť želania</i>	I want to live with my parents. I need a large room.	Sloveso <i>want + neurčitok.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: ilustrované opisy, pozvánky, pohľadnice, jednoduché telefonické rozhovory a pod.	Základné spoločenské normy pri vyjadrení želaní a túžob, napr. eliminácia direktívneho tónu, ktorý môže byť v cieľovej krajine považovaný za neslušný.
	Expressing plans <i>Vyjadriť plány</i>	What are your plans? Are you going out tonight? We are meeting on Sunday. We are going to sing.	Sloveso <i>need + podstatné meno.</i> Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>to be going to.</i>		

COMPETENCE 6: « EXPRESSING ABILITY » LEVEL A1

Kompetencia č. 6: „Vyjadriť schopnosť“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing ability <i>Vyjadriť schopnosť</i>	Expressing knowledge <i>Vyjadriť vedomosti</i>	I can speak French.	Časovanie modálneho slovesa <i>can, could</i> , tvorba otázky, odpovede a záporu. Spojky <i>and, but, because</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché telefonické rozhovory, pozvánky, pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky a pod.	Zájmy a záľuby mládeže (šport, hudba a pod.) v cieľovej krajine.
	Expressing lack of knowledge <i>Vyjadriť neznalosť</i>	I can't speak German.			
	Expressing ability to do sth <i>Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť</i>	He can swim very well. I can swim, but not very well. He plays football and his sister goes dancing.			

COMPETENCE 7: « EXPRESSING FEELINGS » LEVEL A1

Kompetencia č. 7: „Vyjadriť pocity“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing feelings <i>Vyjadriť pocity</i>	Expressing joy, happiness, satisfaction <i>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie</i>	I'm really happy. I'm glad. It's wonderful! Great! Fantastic! She likes her new red bike. You're lucky.	Prídavné mená miery, farby a kvality v základnom tvare.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: krátke oznámenia, jednoduché telefonické rozhovory, krátke blahoželania, pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky a pod.	Rozdielne formy prejavu citov/pocitov (radosť, nadšenie, smútok, žiaľ, bolesť, zlosť a pod.) s prihliadnutím na kultúrne aspekty krajiny.
	Expressing sadness, dejection <i>Vyjadriť smútok, sklúčenosť</i>	It is very sad. What a pity!			

**COMPETENCE 8: « EXPRESSING AND RESPONDING TO EXPECTATIONS »
LEVEL A1**

Kompetencia č. 8: „Vyjadriť očakávania a reagovať na ne“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
<p>Expressing and responding to expectations</p> <p><i>Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</i></p>	<p>Ascertaining satisfaction/dissatisfaction <i>Zistiť spokojnosť/nespokojnosť</i></p>	<p>What's the matter? What happened? Do you like the food? Did you like the party?</p>	<p>Jednoduchý minulý čas pravidelných slovies, tvorba otázky, odpovede a záporu.</p> <p><i>Wh-</i> otázky.</p>	<p>Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: pozvánka, jednoduché telefonické rozhovory, pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky a pod.</p>	<p>Medziľudské vzťahy a vhodnosť výberu komunikačných prostriedkov na vyjadrenie očakávania, spokojnosti, nespokojnosti.</p>

COMPETENCE 9: « EXPRESSING INTERESTS AND TASTES » LEVEL A1

Kompetencia č. 9: „Predstaviť záľuby a vkus“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
<p>Expressing interests and tastes</p> <p><i>Predstaviť záľuby a vkus</i></p>	<p>Expressing likes and respects <i>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam</i></p> <p>Expressing dislikes about sb/sth <i>Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád</i></p>	<p>What do you like (doing)? I love/like English. I like reading because it's interesting. My brother plays computer games. I always go shopping on Saturdays. I'd like a cake. I don't like it (very much).</p>	<p><i>Like/love/hate + sloveso + ing.</i></p> <p>Príslovky <i>sometimes, never, always, yeasterday.</i></p> <p>Väzba <i>I'd like.</i></p>	<p>Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ, - dialóg. Typy textov: jednoduché osobné listy, reklamné materiály, brožúry a prospekty, plagáty.</p>	<p>Voľnočasové aktivity, rôzne druhy športov a činností voľného času v rámci Slovenska a krajín cieľového jazyka.</p>

COMPETENCE 11: « SETTING, STATING, TAKING A STANCE TOWARDS RULES AND OBLIGATIONS» LEVEL A1

Kompetencia č. 11: „Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam“ Úroveň 1

Kompetencia	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Setting, stating, taking a stance towards rules and obligations <i>Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</i>	Expressing commands/prohibitions <i>Vyjadriť príkaz/zákaz</i>	Go home. Go away! Don't talk to the driver.	Modálne slovesá <i>can, could</i> , tvorba otázky a záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: plagáty, recepty, odkazy, verejné značenia a nápisy.	Rozdielnosti v spôsobe vyjadrenia a prijatia základných pravidiel a povinností medzi Slovenskom a cieľovou krajinou. Rozdielnosti vo vyjadrení nesúhlasu, odmietnutia, sľubov a zákazov.
	Asking for permission <i>Žiadať o povolenie a súhlas</i>	Could/Can I go now? Could I use your phone.			
	Granting permission <i>Dať súhlas</i>	Yes, OK. Sure, no problem.			

COMPETENCE 12: « RESPONDING TO BROKEN RULES OR OBLIGATIONS » LEVEL A1

Kompetencia č. 12: „Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Responding to broken rules or obligations <i>Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</i>	Apologizing <i>Ospravedlniť (sa)</i>	I'm sorry. I was ill yesterday. I couldn't come to school. Sorry for/about that. Excuse me.	Minulý jednoduchý čas sloves <i>to be, to have</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s použitím základných fráz a základnej slovnej zásoby danej témy s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: pohľadnice, osobné listy.	Základné rozdiely a zvláštnosti vo vyjadrení ospravedlnenia, ľútosti, obvinenia a kritiky v slovenskom jazyku a v cieľovom jazyku. Rozdielnosti v špecifických výrazoch a formulovaní viet danej problematiky medzi slovenským jazykom a cieľovým jazykom.

COMPETENCE 14: « MAKING AND RESPONDING TO AN OFFER » LEVEL A1

Kompetencia č. 14: „Dať ponuku a reagovať na ňu“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Making and responding to an offer <i>Dať ponuku a reagovať na ňu</i>	Asking sb for sth <i>Žiadať niekoho o niečo</i>	Give me some coins, please. Speak slowly, please. Can you repeat that?	Vyjadrenie množstva pomocou <i>any, some, a lot of.</i> Zdvorilé ponuky s pomocou <i>can/could.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky.	Rozdiely a zvláštnosti pri zdvorilom ponúkaní pomoci.
	Responding to a request <i>Odpoved' na žiadosť</i>	Oh, yes. Of course. No, I'm sorry. I'm afraid can't because...			
	Offering help <i>Ponúknuť pomoc</i>	Can I help you with your bag?			
	Responding to a suggestion <i>Odpovedať na návrh</i>	OK. Oh, thank you. Yes, please. That's very kind of you. No, thanks very much.			

COMPETENCE 17: « REACTING AT THE FIRST MEETING» LEVEL A1

Kompetencia č. 17: „Reagovať pri prvom stretnutí“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Reacting at the first meeting <i>Reagovať pri prvom stretnutí</i>	Introducing sb <i>Predstaviť niekoho</i>	This is my very good friend Jane. She's English. Can I introduce you to my mother?	Prítomný jednoduchý čas plnovýznamových slovies, tvorba otázky, odpovede, rozkazu a záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: pohľadnice, plagáty, ilustrované opisy, katalógy, ilustrované rozprávky.	Spoločenské normy a zdvorilostné frázy pri zoznámení, napr. Angličania si pri stretnutí podávajú ruky, Francúzi si vymenia bozk na líce atď.
	Introducing oneself <i>Predstaviť sa</i>	My name's Tina Jones. I'm from the USA. I'm American.			
	Responding to introductions <i>Reagovať na predstavenie niekoho</i>	How do you do? Nice to meet you. How are you? Fine, thanks. And you?			
	Expressing welcome <i>Privítať</i>	Come in.			

COMPETENCE 18: « CORRESPONDENCE » LEVEL A1

Kompetencia č. 18: „Korešpondovať“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Correspondence <i>Korešpondovať</i>	Beginning a letter <i>Začať list</i>	Dear Mary, Hello/Hi, Mary. How are you? Thank you for your letter. Did you like your holiday?	Minulý jednoduchý čas nepravidelných plnovýznamových slovies, tvorba otázky, odpovede, záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - písomná forma s uplatnením neformálneho štýlu. Typy textov: jednoduché osobné listy, pohľadnice.	Dodržiavanie zdvorilosti v písomnom prejave. Príklady jednoduchej korešpondencie.
	Closing a letter <i>Ukončiť list</i>	Bye, Love, See you soon, All the best,			

COMPETENCE 19: « MAKING A PHONE CALL » LEVEL A1

Kompetencia č. 19: „Telefonovať“ Úroveň A1

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Making a phone call <i>Telefonovať</i>	Beginning a phone call <i>Začať rozhovor</i>	Hello. Hi, Mr. King, it's Mary. Hold on... Is that Liz? Can I speak to Jo, please?	Nepravidelné stupňovanie prídavných mien <i>good, bad</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg. Typy textov: telefónny zoznam, brožúry, prospekty.	Základné pravidlá pri používaní tiesňových liniek (polícia, požiarna služba, rýchla zdravotná pomoc a pod.).
	Keeping a phone call going <i>Udržiavať rozhovor</i>	Just a minute/a moment. It's better to call tomorrow.			
	Ending a phone call <i>Ukončiť rozhovor</i>	See you on Sunday. Bye. All right. Goodbye.			

6. Tematické okruhy a slovná zásoba

Slovná zásoba patrí k základným prvkom tvorby zmysluplného jazykového prejavu, preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť. Slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých komunikačných témach prelína, najmä pri menej špecifickej, všeobecnej lexike.

Predložený dokument uvádza základné tematické okruhy, ku ktorým boli pričlenené podtémy bližšie špecifikujúce základné tematické okruhy. Tematické okruhy a podtémy sú v zásade spoločné pre všetky cudzie jazyky, ktoré sa vyučujú na našich školách. Naplnenie tematických okruhov konkrétnou slovnou zásobou, prípadne formulácia podtém, je špecifické pre každý jazyk. Nižšia úroveň vždy tvorí základ pre navrhnutie lexiky na vyššej úrovni (až po úroveň B2).

Uvedené tematické okruhy a vybraná slovná zásoba sú odporúčané, nie povinné.
Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť

Osobné údaje
Rodina - vzťahy v rodine
Národnosť/štátna príslušnosť
Tlačivá/dokumenty
Vzťahy medzi ľuďmi
Náboženstvo

Náš domov

Môj dom/byt
Zariadenie bytu
Domov a jeho okolie
Bývanie v meste a na dedine
Spoločnosť a životné prostredie
Spoločnosť a jej životný štýl

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

Ľudské telo
Fyzické charakteristiky
Charakterové vlastnosti človeka
Choroby a nehody
Hygiena a starostlivosť o telo
Zdravý spôsob života
Nemocnica a klinika, lekárne a lieky, poistenie

Človek na cestách

Dopravné prostriedky
Osobná doprava
Príprava na cestu a cestovanie
Turistika a cestovný ruch
Problémy cestných, železničných a leteckých sietí

Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie
Učebné predmety
Pracovné činnosti a profesie
Školský systém
Celoživotné vzdelávanie
Pracovné podmienky

Človek a príroda

Zvieratá/fauna
Počasie
Rastliny/flóra
Klíma
Človek a jeho životné prostredie
Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

Voľný čas a záľuby

Záľuby
Literatúra, divadlo a film
Rozhlas, televízia a internet
Výstavy a veľtrhy

Výživa a zdravie

Mäso a mäsové výrobky
Zelenina a ovocie
Nápoje
Mliečne výrobky
Cestoviny a múčne výrobky
Stravovacie návyky
Stravovacie zariadenia
Príprava jedál
Kultúra stolovania Zdravá výživa

Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Cudzie jazyky
Rodinné sviatky
Štátne a cirkevné sviatky
Zvyky a tradície v rôznych krajinách
Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

Odievanie a móda

Základné druhy oblečenia
Odevné doplnky
Výber oblečenia na rôzne príležitosti
Druhy a vzory odevných materiálov
Móda a jej trendy

Šport nám, my športu

Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne
Športové disciplíny
Význam športu pre rozvoj osobnosti
Nové smerovania v športe
Čestnosť športového zápolenia

Obchod a služby

Nákupné zariadenia
Pošta a telekomunikácie
Nakupovanie a platby
Hotelové a reštauračné služby
Centrá krásy a zdravia
Kultúra nakupovania a služieb

Krajiny, mestá a miesta

Krajiny a svetadiely
Moja krajina a moje mesto
Geografický opis krajiny
Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest

Kultúra a umenie

Druhy umenia
Kultúra a jej formy
Spoločnosť – kultúra – umenie
Kultúrny život
Kultúra a jej vplyv na človeka
Umenia a rozvoj osobnosti

Človek a spoločnosť; komunikácia

Jazyk ako dorozumievací prostriedok
Formy komunikácie
Kultúra komunikácie

Mládež a jej svet

Aktivity mládeže
Vzťahy medzi rovesníkmi
Generačné vzťahy
Predstavy mládeže o svete
Konflikty predstáv a reality

Profesia a pracovný život

Výber profesie
Zamestnania
Pracovné pomery a kariéra
Platové ohodnotenie
Nezamestnanosť

Veda a technika v službách ľudstva

Technické vynálezy
Vedecký pokrok

Vzory a ideály

Človek, jeho vzory a ideály
Pozitívne a negatívne vzory
Individuálne priority a hodnoty

Slovensko

Geografické údaje
História
Turistické miesta a kultúrne pamiatky
Zvyky a tradície

Krajina, ktorej jazyk sa učím

Geografické údaje
História
Turistické miesta a kultúrne pamiatky
Zvyky a tradície
O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím

Vybraná odporúčaná lexika

Tematické okruhy	Nižšie stredné vzdelávanie
<p>1. Rodina a spoločnosť</p> <p>Osobné údaje Rodina - vzťahy v rodine Národnosť/štátna príslušnosť Tlačivá/dokumenty Vzťahy medzi ľuďmi Náboženstvo</p>	<p>name, address, age, birthday, street, country, boy, girl, family, daughter, son, mother, father, brother, sister, parents, grandmother, grandfather, baby, child, family tree, student, date</p>
<p>2. Naš domov</p> <p>Môj dom/byt Zariadenie bytu Domov a jeho okolie Bývanie v meste a na dedine Spoločnosť a životné prostredie Spoločnosť a jej životný štýl</p>	<p>town, village, farm, garden, floor, door, window, wall, room, living room, dining room, bathroom, bedroom, kitchen, toilet, live, paint, table, desk, chair, bed, lamp, sofa, bath, picture, shower, cup, fruit tree, plant, tired</p>
<p>3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie</p> <p>Ľudské telo Fyzické charakteristiky Charakterové vlastnosti človeka Choroby a nehody Hygiena a starostlivosť o telo Zdravý spôsob života Nemocnica a klinika, lekárne a lieky, poistenie</p>	<p>head, face, nose, eye, ear, mouth, tooth, teeth, body, back, arm, hand, leg, foot, feet, tired, cold, doctor, tall, short, young, old, hair, long, beautiful, slim, fat, beard</p>

<p>4. Človek na cestách</p> <p>Dopravné prostriedky Osobná doprava Príprava na cestu a cestovanie Turistika a cestovný ruch Problémy cestných, železničných a leteckých sietí</p>	<p>car, bus, boat, plane, taxi, train, go by car, take a taxi, leave, fly, drive, ride, catch, ticket, driver, come, get home/to school, here, there, get a bus/train, road, street, station, travel, visit</p>
<p>5. Vzdelávanie a práca</p> <p>Škola a jej zariadenie Učebné predmety Pracovné činnosti a profesie Školský systém Celoživotné vzdelávanie Pracovné podmienky</p>	<p>teacher, school, classroom, board, chair, desk, schoolbag, pencil, pen, book, homework, popular, important, favourite, learn, write, read, start, finish lesson, subject, English, Slovak, Maths, Geography, History, Science, Music, Art, P.E., R.E., student, holiday, good, teach, study, waiter, driver, clever, take</p>
<p>6. Človek a príroda</p> <p>Zvieratá/fauna Počasie Rastliny/flóra Klíma Človek a jeho životné prostredie Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia</p>	<p>animal, bird, pet, cow, pig, dog, mouse, horse, chick, summer, winter, hot, cold, weather, sun, rain, fog, cloud, wind, snow, snow, flower, tree, grass, farm, zoo, sun, fruit, beach, factory, water, river, sea, plant</p>
<p>7. Voľný čas a záľuby</p> <p>Záľuby Literatúra, divadlo, film Rozhlas, televízia a internet Výstavy a veľtrhy</p>	<p>free time, hobby, photo, drawing, reading, plastic/paper model, poster, playing, computer game, show, do sport, page, e-mail, newspaper</p>
<p>8. Výživa a zdravie</p> <p>Mäso a mäsové výrobky Zelenina a ovocie Nápoje Mliečne výrobky Cestoviny a múčne výrobky Stravovacie návyky Stravovacie zariadenia Príprava jedál Kultúra stolovania Zdravá výživa</p>	<p>food, meat, egg, chicken, fish, hot dog, hamburger, fruit, apple, orange, lemon, banana, vegetable, tomato, potato, drink, milk, tea, coffee, fruit juice, meals, breakfast, lunch, dinner, restaurant, be hungry, have a drink, eat, drink, cook, cold, hot, school, box, sandwich, pizza, bread, wash, put</p>

<p>9. Uprostred multikultúrnej spoločnosti</p> <p>Cudzie jazyky Rodinné sviatky Štátne a cirkevné sviatky Zvyky a tradície v rôznych krajinách Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií</p>	<p>language, food, Easter, Christmas, carol, stocking, tree, family, birthday, meet, visit, buy/give/get a present, party, picnic, invite, music, phone</p>
<p>10. Odievanie a móda</p> <p>Základné druhy oblečenia Odevné doplnky Výber oblečenia na rôzne príležitosti Druhy a vzory odevných Materiálov Móda a jej trendy</p>	<p>clothes, T-shirt, shirt, jeans, trousers, skirt, cap, sock, dress, jacket, coat, costume, hat, shoe, put on, wear, watch, blouse</p>
<p>11. Šport nám, my športu</p> <p>Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne Športové disciplíny Význam športu pre rozvoj osobnosti Nové smerovania v športe Čestnosť športového zápolenia</p>	<p>sport, game, football, basketball, play football, ball, summer/winter sports, kick, run, player, tennis, horse-riding, team, summer, winter, expensive</p>
<p>12. Obchod a služby</p> <p>Nákupné zariadenia Pošta a telekomunikácie Nakupovanie a platby Hotelové a reštauračné služby Centrá krásy a zdravia Kultúra nakupovania a služieb</p>	<p>cinema, hotel, shop, supermarket, letter, bank, pay, card, buy, close, bag, cheap, expensive, get, shop, go shopping, open, closed, send</p>

<p>13. Krajiny, mestá a miesta Krajiny a svetadiely Moja krajina a moje mesto Geografický opis krajiny Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest</p>	<p>world, country, town, village, city, flat, family house, in the country, street, park, live, like, river, sea, beach, nice, old, new, big, small, sea, road</p>
<p>14. Kultúra a umenie Druhy umenia Kultúra a jej formy Spoločnosť – kultúra – umenie</p>	<p>cinema, dance, sing, read, book, film, band, group, play an instrument, recorder, guitar, music, song, picture, paint watch, ticket, learn, CD player, draw</p>
<p>15. Človek a spoločnosť; Komunikácia Jazyk ako dorozumievací prostriedok Formy komunikácie Kultúra komunikácie</p>	<p>language, speak, talk, listen, read, write, phone call, e-mail, SMS, internet, telephone number, well, friend, party, present, understand, little, question, visit, ask, love, letter, say, tell, word</p>
<p>16. Mládež a jej svet Aktivity mládeže Vzťahy medzi rovesníkmi Generačné vzťahy Predstavy mládeže o svete Konflikty predstáv a reality</p>	<p>play, study, computer, film, music, past, school, happy, sad, good, well, like, favourite, fine, birthday, birthday party, class, lesson, meet friends</p>
<p>17. Profesia a pracovný život Výber profesie Zamestnania Pracovné pomery a kariéra Platové ohodnotenie Nezamestnanosť</p>	<p>hospital, factory, school, shop, farm, driver, teacher, farmer, cook, footballer, computer, teacher, doctor, holiday, work as, job, teach, buy, money</p>
<p>18. Veda a technika v službách ľudstva Technické vynálezy Vedecký pokrok</p>	<p>internet, mobile, tablet, CD, DVD, game, machine, modern, phone, use, make, photo, CD player</p>

<p>19. Vzory a ideály</p> <p>Človek, jeho vzory a ideály Pozitívne a negatívne vzory Individuálne priority a hodnoty</p>	<p>friend, favourite, famous, happy, important, difficult, boring, interesting, kind, nice, good, example, fun, clever</p>
<p>20. Slovensko</p> <p>Geografické údaje História Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície</p>	<p>Slovakia, Slovak, town, city, village, go on holiday, river, zoo, near, to be from, beautiful, bus, train</p>
<p>21. Krajina, ktorej jazyk sa učím</p> <p>Geografické údaje História Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím</p>	<p>England, Great Britain, the USA, English, American, London, Washington, New York, English, visit, holiday, beach, travel, travelling, carry, end, cross, wall, interesting, river, sea</p>

Literatúra

BEACCO, J.-C.: *Les Dimensions culturelles des enseignements de langue*, Paris : Hachette éducation 2000.

BEACCO, J.-C., BOUQUET, S., PORQUIER, R.: *Niveau B2 pour le français (utilisateur / apprenant indépendant) – Un Référentiel*. Paris: Didier 2004.

BEACCO, J.-C., DE FERRARI, M., LHOÏTE, G.: *Niveau A1.1 pour le français (Publics adultes peu francophones, scolarisés, peu ou non scolarisés) – Référentiel et certification (dilf) pour les premiers acquis en français*. Paris: Didier 2005.

BELZ, H., SIEGRIST, M.: *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení v praxi*. Praha: Portál 2001, ISBN 80-7178-479-6.

BÉRARD, É.: *Grammaire du français comprendre, réfléchir, communiquer (Niveaux A1/A2 du Cadre européen)*. Paris: Didier 2005.

BUTAŠOVÁ, A a kol.: *Jazyková politika v Slovenskej republike 2004. Jej východiská a smerovanie*, ŠPÚ 2006, ISBN 80-89225-04-07, (vsunuté kapitoly v publikácii: 1.1, s. 12 – 35), publikovanie čiastkových výstupov v rámci projektu ESF *Prehĺbenie efektívnosti vyučovania cudzích jazykov v súvislosti so vstupom Slovenska do EÚ*

BUTAŠ, J., BUTAŠOVÁ, A.: Kontinuita vo vzdelávaní v cudzích jazykoch pri prechode zo základnej na strednú školu, *Pedagogická revue*, 57, 2005, 2, s. 139-161.

BUTAŠ, J., BUTAŠOVÁ, A.: Úroveň niektorých cudzojazyčných kompetencií žiakov 9. ročníka základných škôl, *Pedagogická revue*, 58, 2006, 2, s. 156-176.

BUTAŠ, J., BUTAŠOVÁ, A.: Zloženie vyučujúcich a klíma vyučovania cudzích jazykov, *Pedagogická revue*, 58, 2006, 3, s. 292-311.

Cadre européen commun de référence pour les langues: Apprendre, Enseigner, Evaluer. Paris: Didier 2001.

COMMISSION EUROPÉENNE, 2002. *Compétences clés*. Eurydice.

CONSEIL DE L'EUROPE, 1997. *Key competencies for Europe*. Report of the Symposium in Berne 27-30 March 1996. Strasbourg.

English Profile. Introducing the CEFR for English. Cambridge, 2011. ISBN 978-1-907870-45-3.

Európsky Referenčný Rámec. Európske spoločenstvá, 2007. [cit. 2012.11.05] Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/ll-learning/keycomp_sk.pdf.

English Vocabulary Profile. English Profile Programme, registered with the Council of Europe. [cit. 2013.06.04] Dostupné na internete: <http://vocabulary.englishprofile.org/>.

GADUŠOVÁ, Z. a kol.: *Pedagogická dokumentácia z anglického jazyka. Úroveň A1*.

Bratislava: Štátny pedagogický ústav 2009. ISBN:978-80-89225-67-5.

GOULLIER, F.: *Cadre européen commun et Portfolios*. Paris: Didier 2005.

NORTH, B. - ORTEGA, A. – SHEEHAN, S.: *Core Inventory for General English*. British Council/EAQUALS, 2010. [cit. 2012.10.04] Dostupné na internete: http://clients.squareeye.net/uploads/eaquals2011/documents/EAQUALS_British_Council_Core_Curriculum_April2011.pdf. ISBN 978-086355-653-1.

Slovensko-anglicko-francúzsko-nemecký slovník termínov k Spoločnému európskemu referenčnému rámcu pre jazyky. Vydanie 2. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2009. ISBN 978-80-89225-71-2.

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie a hodnotenie (Franko, Š: slovenský preklad). Bratislava: ŠPÚ 2006. Revidované vydanie 2013.

Anglický jazyk

Vzdelávací štandard z anglického jazyka pre nižšie stredné vzdelávanie, úroveň A2 svojou štruktúrou, obsahom aj rozsahom korešponduje s pôvodným vzdelávacím programom z roku 2008. Zahŕňa výkonový a obsahový štandard, ktorý je východiskom školského vzdelávacieho programu pre príslušný vyučovací predmet a daný stupeň vzdelávania. Zároveň obsahuje odporúčané časti, ktoré dotvárajú plastický obraz o používaní a ovládaní jazyka na úrovni A2.

Úpravy pôvodného dokumentu spočívali v doplnení charakteristiky predmetu a cieľov, precizovaní jednotlivých častí obsahového štandardu a citátov podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky. V aktuálnej verzii sa používa namiesto pojmu *sociolingvistická kompetencia* pojem sociolingválna kompetencia, *komunikačné zručnosti* sa uvádzajú ako komunikačné jazykové činnosti a stratégie, *spôsobilosti* v obsahovom štandarde sú označené ako kompetencie.

Požiadavky z výkonového štandardu môžu učitelia konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh a otázok. K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú kompetencie a funkcie jazyka ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Kompetencie a funkcie jazyka sú základom vymedzeného učebného obsahu, to však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Vzdelávací štandard predstavuje rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií a ich realizáciu v rôznych komunikačných kontextoch. Zároveň poskytuje priestor na vytváranie množstva komunikačných situácií a podporuje činnostne zameraný prístup. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať. Vzdelávací štandard je programom rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

1. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet anglický jazyk patrí medzi všeobecnovzdelávacie predmety a spoločne s vyučovacím predmetom slovenský jazyk a literatúra, resp. jazyk národnostnej menšiny a literatúra vytvára vzdelávaciu oblasť Jazyk a komunikácia.

Vzhľadom na široké využitie cudzích jazykov v súkromnej a profesijnej oblasti života, či už pri ďalšom štúdiu, cestovaní, spoznávaní kultúr aj v práci, sa dôraz pri vyučovaní cudzích jazykov kladie na praktické využitie osvojených kompetencií, efektívnu komunikáciu a činnostne zameraný prístup. Komunikácia v cudzích jazykoch je podľa Európskeho referenčného rámca (ES, 2007, s. 5) založená na schopnosti porozumieť, vyjadrovať myšlienky, pocity, fakty a názory ústnou a písomnou formou v primeranej škále spoločenských a kultúrnych súvislostí podľa želaní a potrieb jednotlivca.

Výučba prvého cudzieho jazyka, t. j. anglického jazyka smeruje k dosiahnutiu komunikačnej úrovne A2 podľa Spoločného európskeho referenčného rámca pre jazyky (SEERR) na konci nižšieho stredného vzdelávania. Označenie úrovne A2 je používateľ základného jazyka.

Charakteristika ovládania anglického jazyka na úrovni A2 podľa SERR je nasledujúca:

Rozumie vetám a často používaným výrazom vzťahujúcim sa na oblasti, ktoré sa ho bezprostredne týkajú (napríklad najzákladnejšie informácie o sebe, o rodine, nakupovaní, miestnom zemepise a o zamestnaní). Dokáže komunikovať v jednoduchých a rutinných úlohách vyžadujúcich si jednoduchú a priamu výmenu informácií o známych a bežných záležitostiach. Dokáže jednoduchými slovami opísať svoje rodinné zázemie, bezprostredné okolie a záležitosti v oblastiach nevyhnutných potrieb (SERR, 2013, s. 26).

2. Ciele predmetu

Všeobecné ciele vyučovacieho predmetu anglický jazyk vychádzajú z modelu všeobecných kompetencií a komunikačných jazykových kompetencií, ako ich uvádza Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky (ŠPÚ, 2013). Pri formulácii cieľov vyučovacieho predmetu sa zdôrazňuje činnostne zameraný prístup - na splnenie komunikačných úloh sa žiaci musia zapájať do komunikačných činností a ovládať komunikačné stratégie.

Cieľom vyučovacieho predmetu anglický jazyk je umožniť žiakom:

- efektívne používať všeobecné kompetencie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností,
- využívať komunikačné jazykové kompetencie tak, aby sa komunikačný zámer realizoval vymedzeným spôsobom,
- v receptívnych jazykových činnostiach a stratégiách (počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením) spracovať hovorený alebo napísaný text ako poslucháč alebo čitateľ,
- v produktívnych a interaktívnych jazykových činnostiach a stratégiách (ústny prejav, písomný prejav) vytvoriť ústny alebo písomný text,
- používať hovorené a písané texty v komunikačných situáciách na konkrétne funkčné ciele.

3. Kompetencie

„Používatelia jazyka a učitelia sa jazyk využívajú mnoho kompetencií, ktoré získali vďaka svojim predchádzajúcim skúsenostiam, a ktoré môžu aktivovať tak, aby mohli plniť vzdelávacie úlohy a aktivity v komunikačných situáciách, v ktorých sa nachádzajú. Kompetencie sú súhrnom vedomostí, zručností a vlastností, ktoré umožňujú jednotlivcovi konať“ (SERR, s. 12, 103).

Podstatou jazykového vzdelávania je, aby žiak dokázal:

- riešiť každodenné životné situácie v cudzej krajine a v ich riešení pomáhať cudzincom, ktorí sú v jeho vlastnej krajine,
- vymieňať si informácie a nápady s mladými ľuďmi a dospelými, ktorí hovoria daným jazykom a sprostredkovať im svoje myšlienky a pocity,
- lepšie chápať spôsob života a myslenia iných národov a ich kultúrne dedičstvo.

Dôležité kompetencie pri vytváraní a udržovaní interaktívneho učebného prostredia v škole sú:

- kritické myslenie, t. j. schopnosť nachádzať a vyberať informácie s využívaním rozmanitých zručností a kritického prístupu,
- tvorivé myslenie, t. j. schopnosť nachádzať nové spôsoby spájania faktov v procese riešenia problémov,
- prosociálne a prospoločenské myslenie, t. j. schopnosť analyzovať fakty a problémy v súvislosti s potrebami iných a spoločnosti ako celku.

3.1 Všeobecné kompetencie

Všeobecné kompetencie sú tie, ktoré nie sú charakteristické pre jazyk, ale ktoré sú nevyhnutné pre rôzne činnosti, vrátane jazykových činností (SERR, 2013, s.12).

Žiak dokáže:

- vedome získavať nové vedomosti a zručnosti,
- opakovať si osvojené vedomosti a dopĺňať si ich,
- uvedomovať si stratégie učenia sa pri osvojovaní si cudzieho jazyka,
- opísať rôzne stratégie učenia sa s cieľom pochopiť ich a používať,
- chápať potrebu vzdelávania sa v cudzom jazyku,
- dopĺňať si vedomosti a rozvíjať zručnosti, prepájať ich s už osvojeným učivom, systematizovať ich a využívať ich pre svoj ďalší rozvoj a reálny život,
- kriticky hodnotiť svoj pokrok, prijímať spätnú väzbu a uvedomovať si možnosti svojho rozvoja,
- udržať pozornosť pri prijímaní informácií,
- pochopiť zámer zadanej úlohy,
- účinne spolupracovať vo dvojiciach i v pracovných skupinách,
- aktívne a často využívať doteraz osvojený cudzí jazyk,
- pri samostatnom štúdiu využívať dostupné materiály,
- byť otvorený kultúrnej a etnickej rôznorodosti.

3.2 Komunikačné jazykové kompetencie

Komunikačné jazykové kompetencie sú tie, ktoré umožňujú učiacemu sa používať konkrétne jazykové prostriedky v komunikácii.

Na uskutočnenie komunikačného zámeru a potrieb sa vyžaduje komunikačné správanie, ktoré je primerané danej situácii a bežné vo vybraných krajinách, kde sa hovorí anglickým jazykom.

Komunikačné kompetencie zahŕňajú nasledovné zložky:

- jazykové kompetencie,
- sociolingválne kompetencie,
- pragmatické kompetencie.

3.3 Jazykové kompetencie

Žiak dokáže používať:

- bežné slová a slovné spojenia nevyhnutné pre uspokojovanie jednoduchých komunikačných potrieb obmedzeného charakteru,
- základné vetné modely a komunikovať o osvojených témach prostredníctvom naučených slovných spojení a skupín niekoľkých slov a výrazov,
- obmedzený repertoár naučených krátkych slovných spojení, ktoré sa týkajú predvídateľných základných jazykových situácií,
- osvojenú slovnú zásobu tak, aby si dokázal poradiť v každodennom konaní, ktoré sa týka známych situácií a tém,
- niektoré jednoduché gramatické štruktúry cudzieho jazyka, aj keď sa systematicky dopúšťa základných chýb, ale je mu rozumieť (upravené SERR, 2013, s. 111 – 119).

3.4 Sociolingválne kompetencie

Žiak dokáže:

- komunikovať v bežných spoločenských situáciách,
- jednoducho sa vyjadrovať pomocou základných funkcií jazyka, akými sú napr. výmena informácií, žiadosť, vyjadrenie vlastných názorov a postojov, pozvanie, ospravedlnenie atď.,
- udržať a rozvinúť spoločenskú konverzáciu prostredníctvom najjednoduchších bežných výrazov (upravené SERR, 2013, s. 123).

3.5 Pragmatické kompetencie

Žiak dokáže:

- usporiadať vety v takom poradí, aby vytvorili koherentný jazykový celok (tematická organizácia, logické usporiadani slov, príčina/následok),
- využívať základné funkcie jazyka s cieľom poskytnúť a vyhľadať faktografické informácie, vyjadriť a zistiť postoj, vyjadriť presvedčenie, nadviazať kontakt s ľuďmi,
- používať jednoduché spôsoby na začatie, udržanie a ukončenie krátkeho

- rozhovoru,
- používať najčastejšie sa vyskytujúce spojovacie výrazy na prepojenie jednoduchých viet potrebných na vyrozprávanie alebo opis príbehu v logickom časovom slede (upravené SERR, 2013, s. 124 – 132).

4. Výkonový štandard – komunikačné jazykové činnosti a stratégie

Výkonový štandard určuje požiadavky na komunikačné jazykové činnosti a stratégie: počúvanie s porozumením, čítanie s porozumením, písomný prejav a ústny prejav, ktoré má žiak dosiahnuť na konci každého ročníka. Navrhované delenie výkonových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Jazykové činnosti a stratégie sa rozvíjajú väčšinou integrovane, t.j. viaceré súčasne. Dôraz na konkrétne jazykové činnosti sa odvíja od komunikačnej situácie, v ktorej sa účastníci komunikácie nachádzajú.

Výkonový štandard nadväzuje na výkony stanovené pre 5. ročník ZŠ, t.j. na komunikačnú úroveň A1.

Počúvanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka dokáže:

- porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný spĺňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná,
- porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach.
- pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú,
- porozumieť základným bodom v rečovom prejave na témy, ktoré sú mu známe.

Žiak na konci 7. ročníka dokáže:

- porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný spĺňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná,
- porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach.
- pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú,
- porozumieť základným bodom v rečovom prejave na témy, ktoré sú mu známe.

Žiak na konci 8. ročníka dokáže:

- porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný spĺňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná,
- porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- rozumieť jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú,
- identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumieť základným bodom v rečovom prejave na témy, ktoré sú mu známe.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- porozumieť podstate počutého natoľko, aby bol schopný spĺňať konkrétne potreby za predpokladu, že reč je jasne formulovaná a pomaly artikulovaná,
- porozumieť slovným spojeniam a vetám vzťahujúcim sa na bežné oblasti každodenného života,
- porozumieť základným informáciám v krátkych zvukových záznamoch, v ktorých sa hovorí o predvídateľných každodenných záležitostiach,
- rozumieť jednoduchým pokynom informatívneho charakteru,
- pochopiť vety, výrazy a slová, ktoré sa ho priamo týkajú
- identifikovať tému vypočutej diskusie,
- porozumieť základným bodom v rečovom prejave na témy, ktoré sú mu známe (upravené SERR, 2013, s. 68, 69).

Čítanie s porozumením – výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu,
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach,
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty,
- porozumieť jednoduchým osobným listom,
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov.

Žiak na konci 7. ročníka dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu,
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach,
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty,
- porozumieť jednoduchým osobným listom,
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov.

Žiak na konci 8. ročníka dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu,
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach,
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty,
- porozumieť jednoduchým osobným listom,
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- porozumieť krátkym jednoduchým textom, ktoré obsahujú veľmi frekventovanú slovnú zásobu,
- rozumieť označeniam a nápisom na verejných miestach,
- pochopiť konkrétne informácie v jednoduchších písaných materiáloch, s ktorými prichádza do styku, akými sú napríklad listy, brožúry a krátke texty,
- porozumieť jednoduchým osobným listom,
- vyhľadať konkrétne informácie v jednoduchých každodenných materiáloch, akými sú napríklad prospekty, jedálne lístky, programy a časové harmonogramy,
- vyhľadať špecifické informácie v zoznamoch a vybrať z nich potrebné informácie,
- z kontextu krátkeho prečítaného textu pochopiť význam niektorých neznámych slov (upravené SERR, 2013, s. 71 – 74).

Písomný prejav – výkonový štandard

Žiak na konci 6. ročníka dokáže:

- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa - miesto, škola, rodina, záujmy.

Žiak na konci 7. ročníka dokáže:

- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa - miesto, škola, rodina.

Žiak na konci 8. ročníka dokáže:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi,
- jednoducho opísať aspekty všedného dňa - miesto, škola, rodina, záujmy.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- napísať krátke jednoduché poznámky z okruhu jeho záujmov,
- napísať jednoduché osobné listy,
- zaznamenať krátky jednoduchý odkaz za predpokladu, že môže požiadať o jeho zopakovanie a preformulovanie,
- stručne a krátkymi vetami predstaviť a charakterizovať osoby a veci,
- napísať jednoduché vety a spojiť ich najčastejšie sa vyskytujúcimi spojovacími výrazmi,

- jednoducho opísať aspekty všedného dňa - miesto, škola, rodina, záujmy (upravené SERR, 2013, s. 85 – 86, 127).

Ústny prejav – výkonový štandard

Ústny prejav – dialóg

Žiak na konci 6. ročníka dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy,
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny,
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť.

Žiak na konci 7. ročníka dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy,
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny,
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť.

Žiak na konci 8. ročníka dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy,
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny,
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia a reagovať na ne,
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- komunikovať v jednoduchých a bežných situáciách, ktoré vyžadujú jednoduchú a priamu výmenu informácií na známe a bežné témy,
- zvládnuť krátke spoločenské konverzačné výmeny,
- zapojiť sa do krátkych rozhovorov na známe a bežné témy,
- používať jednoduché zdvorilostné formy oslovení,
- sformulovať pozvania, návrhy a ospravedlnenia a reagovať na ne,
- vyjadriť, čo sa mu páči a čo nie,
- požiadať o rôzne jednoduché informácie, služby a veci, alebo ich poskytnúť (upravené SERR, 2013, s. 76 – 83).

Ústny prejav – monológ

Žiak na konci 6. ročníka dokáže:

- opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto,
- opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok,
- podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

Žiak na konci 7. ročníka dokáže:

- opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto,
- opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok,
- podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

Žiak na konci 8. ročníka dokáže:

- opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto,
- opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok,
- podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti.

Žiak na konci príslušného stupňa vzdelávania dokáže:

- opísať každodenné skutočnosti zo svojho prostredia, napríklad ľudí, školu a miesto,
- opísať niečo ako jednoduchý sled myšlienok,
- podať krátky jednoduchý opis udalostí a činností, opísať svoje plány a osobné skúsenosti (upravené SERR, 2013, s. 60).

Kompetencie a funkcie jazyka

V rámci 6. až 9. ročníka ZŠ sa v anglickom jazyku rozvíjajú tie kompetencie a funkcie jazyka, ktoré sú špecifikované v časti Obsahový štandard – úroveň A2. Každá kompetencia v obsahovom štandarde sa člení na šesť komponentov, ktoré sú všetky súčasťou komunikačnej kompetencie a bez ktorých sa komunikácia nemôže uskutočňovať. V rámci obsahového štandardu jednotlivé kompetencie na seba nenadväzujú, môžu sa navzájom kombinovať a neustále vytvárať nové komunikačné kontexty.

Kompetencie súvisia s komunikačnými situáciami v ústnom a písomnom prejave a zahŕňajú reakcie účastníkov komunikácie. **Funkcie** sú chápané ako základné časti komunikácie. Žiaci ich musia ovládať, aby sa mohla komunikácia v cudzom jazyku uskutočniť, pričom s niektorými z nich sa stretnú až na vyšších úrovniach. **Interakčné schémy** sú časťou, ktorá vyjadruje pragmatické kompetencie, nie je uzavretá a charakterizuje jednotlivé úrovne. Poskytuje učiteľovi základný rámec pre rozvoj komunikačných jazykových činností a stratégií v súlade s príslušnou úrovňou, pričom platí, že čím je úroveň vyššia, tým sa možnosti jazykového prejavu rozširujú. **Jazyková dimenzia** dokresľuje uvedené funkcie a jej ovládanie by nemalo byť samostatným cieľom, ale prostriedkom na správne vyjadrenie jednotlivých funkcií jazyka.

Diskurzna dimenzia opisuje formu realizácie komunikačného kontextu, funkčné štýly a typy textov. Zameriava sa na rozvíjanie schopnosti žiakov usporiadať vety v takom poradí, aby vedeli vytvoriť koherentný jazykový celok a prispôbili svoj jazykový prejav prijímateľovi. Rozvíjanie **Interkultúrnej dimenzie** umožňuje žiakom, aby sa dokázali prispôbiť zásadám sociálnej kohézie v cieľových krajinách. Do tejto dimenzie zároveň patria interkultúrne kompetencie, t. j. znalosti a povedomie o rôznych etnických, kultúrnych a sociálnych skupinách, akceptácia ľudí z iných kultúr s ich rozdielnym správaním a hodnotami, schopnosť interpretovať, kriticky vnímať a hodnotiť udalosti, dokumenty a produkty vlastnej kultúry aj iných kultúr.

Časti **Diskurzna dimenzia a Interkultúrna dimenzia** v obsahovom štandarde sú iba **odporúčané** a dotvárajú kontext na využitie funkcií jazyka a interakčných schém. **Diskurzna dimenzia a Interkultúrna dimenzia** sú pre učiteľa východiskom a poskytujú mu priestor, aby ich dopĺňal podľa špecifických potrieb vo svojej škole.

Prehľad spôsobilostí a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2

Tabuľka uvádza prehľad kompetencií a funkcií stanovených pre úrovne A1 až B2.

Kompetencie a funkcie relevantné pre komunikačnú úroveň A2 sú zvýraznené.

Kompetencie	Funkcie
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou	Upútať pozornosť Pozdraviť Odpovedať na pozdrav Poďakovať sa a vyjadriť uznanie Rozlúčiť sa
2. Vypočuť si a podať informácie	Informovať sa Potvrdiť a trvať na niečom Začleniť informáciu Odpovedať na požiadavky
3. Vybrať si z ponúkaných možností	Identifikovať Opísať Potvrdiť/Odmietnuť Opraviť
4. Vyjadriť názor	Vyjadriť názor Vyjadriť súhlas Vyjadriť nesúhlas Vyjadriť presvedčenie Vyjadriť vzdor Protestovať Vyjadriť stupne istoty
5. Vyjadriť vôľu	Vyjadriť želania Vyjadriť plány
6. Vyjadriť schopnosť	Vyjadriť vedomosti Vyjadriť neznalosť Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť
7. Vyjadriť pocity	Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie Vyjadriť smútok, sklúčenosť Vyjadriť súcit Vyjadriť fyzickú bolesť Utešiť, podporiť, dodať odvalu
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne	Vyjadriť nádej Vyjadriť sklamanie Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť Ubezpečiť Vyjadriť úľavu Vyjadriť spokojnosť Vyjadriť nespokojnosť, post'ažovať sa Zistiť spokojnosť/nespokojnosť
9. Predstaviť záľuby a vkus	Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád Vyjadriť, čo uprednostňujem
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii	Vyjadriť hnev, zlú náladu Reagovať na hnev, zlú náladu niekoho iného

<p>11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</p>	<p>Vyjadriť príkaz/zákaz Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu Žiadať o povolenie a súhlas Dat' súhlas Odmietnuť Zakázať Reagovať na zákaz Vyhrážať sa Sľúbiť</p>
<p>12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</p>	<p>Obviniť (sa), priznať (sa) Ospravedlniť (sa) Odmietnuť/ poprieť obvinenie Vyčítať/Kritizovať</p>
<p>13. Reagovať na príbeh alebo udalosť</p>	<p>Vyjadriť záujem o niečo Vyjadriť záujem o to, čo niekto rozpráva Vyjadriť prekvapenie Vyjadriť, že ma niekto/ niečo neprekvapilo/-lo Vyjadriť nezáujem</p>
<p>14. Dat' ponuku a reagovať na ňu</p>	<p>Žiadať niekoho o niečo Odpovedať na žiadosť Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili Ponúknuť pomoc Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem Odpovedať na návrh</p>
<p>15. Reagovať na niečo, čo sa má udiat' v budúcnosti</p>	<p>Varovať pred niekým/niečím Poradiť Povzbudiť Vyjadriť želanie</p>
<p>16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</p>	<p>Spomenúť si na niečo/nieкого Vyjadriť, že som na niečo/nieкого zabudol Pripomenúť niekomu niečo Kondolovať Blahoželať</p>
<p>17. Reagovať pri prvom stretnutí</p>	<p>Predstaviť nieкого Predstaviť sa Reagovať na predstavenie nieкого Privítať Predniesť prípitok</p>
<p>18. Korešpondovať</p>	<p>Začať list Rozvinúť obsah listu Ukončiť list</p>
<p>19. Telefonovať</p>	<p>Začať rozhovor Udržiavať rozhovor Ukončiť rozhovor</p>
<p>20. Komunikovať</p>	<p>Začať rozhovor Ujať sa slova v rozhovore Vypýtať si slovo Vrátiť sa k nedopovedanému, keď ma prerušili Zabrániť niekomu v rozhovore</p>

21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu	Uviesť tému, hlavnú myšlienku Oboznámiť s obsahom a osnovou Rozviesť tému a hlavnú myšlienku Prejsť z jedného bodu na iný Ukončiť výklad
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu	Zdôrazniť, dať do pozornosti Odbočiť od témy Vrátiť sa k pôvodnej téme Uviesť príklad Citovať Parafrázovať
23. Zúčastniť sa diskusie/ Argumentovať	Navrhnuť novú tému/bod diskusie Odmietnuť diskutovať na ponúkanú tému/bod diskusie Vrátiť sa k téme/k bodu diskusie
24. Uistiť sa, že slová/ výklad/ argument boli pochopené	Uistiť sa, že účastník komunikácie pochopil moje vyjadrenia Uistiť sa, že som dobre pochopil to, čo bolo povedané Požiadať o pomoc pri vyjadrení slova/slovného spojenia Nahradiť zabudnuté/neznáme slovo Hľadať slovo/slovné spojenie Opraviť sa, vrátiť sa k rozhovoru
25. Porozprávať príbeh	Rozprávať Začať príbeh, historku, anekdotu Zhrnúť

Prehľad výskytu kompetencií na jednotlivých úrovniach SERR

Kompetencie	Úroveň A1	Úroveň A2	Úroveň B1	Úroveň B2
1. Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou				
2. Vypočítať si a podať informácie				
3. Vybrať si z ponúkaných možností				
4. Vyjadriť názor				
5. Vyjadriť vôľu				
6. Vyjadriť schopnosť				
7. Vyjadriť pocity				
8. Vyjadriť očakávania a reagovať na ne				
9. Predstaviť záľuby a vkus				
10. Reagovať vo vyhrotenej situácii				
11. Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam				
12. Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností				
13. Reagovať na príbeh alebo udalosť				
14. Dať ponuku a reagovať na ňu				
15. Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti				
16. Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti				
17. Reagovať pri prvom stretnutí				
18. Korešpondovať				
19. Telefonovať				
20. Komunikovať				
21. Vypracovať štruktúrovanú prezentáciu				
22. Doplniť štruktúrovanú prezentáciu				
23. Zúčastniť sa diskusie/Argumentovať				
24. Uistiť sa, že slová/výklad/argument boli pochopené				
25. Porozprávať príbeh				

5. Obsahový štandard

Obsahový štandard pre komunikačnú úroveň A2 pozostáva z kompetencií, ktoré sú bližšie špecifikované funkciami jazyka. Obsahový štandard je koncipovaný tak, aby nadväzoval na kompetencie žiakov, ktorí sa učia anglický jazyk od primárneho vzdelávania a dosiahli úroveň A1. Všetky vymedzené kompetencie a funkcie jazyka sú povinnou súčasťou obsahového štandardu. Obsahový štandard je vymedzený úrovňovo/ročníkovo, jednotlivé kompetencie a funkcie jazyka sa môžu kombinovať a rozvíjať v ľubovoľnom poradí. Navrhované delenie obsahových štandardov do ročníkov je iba odporúčané (nie povinné), pričom žiak musí na konci nižšieho stredného vzdelávania dosiahnuť úroveň A 2.

Ďalšou povinnou súčasťou obsahového štandardu je Jazyková dimenzia, ktorá je špecifikovaná príkladmi použitia daného javu v časti Interakčné schémy. Javy, ktoré si žiak osvojil pri určitej kompetencii, používa aj v rámci iných kompetencií vymedzených v tomto obsahovom štandarde.

Časti Diskurzívna dimenzia a Interkultúrna dimenzia v obsahovom štandarde sú nepovinné a dotvárajú kontext na rozvíjanie kompetencií a využívanie funkcií jazyka.

Odporúčané rozdelenie kompetencií z obsahového štandardu do ročníkov:

Ročník	Čísla kompetencií
6. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 17, 18, 19
7. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 17, 18, 19
8. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
9. ročník	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 25

COMPETENCE 1: « RELATING WITH OTHERS IN A COMMUNICATIVE SITUATION » LEVEL A2

Kompetencia č. 1: „Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Relating with others in a communicative situation <i>Nadviazať kontakt v súlade s komunikačnou situáciou</i>	Getting someone's attention <i>Upútať pozornosť</i>	Can I help you? What's the matter? Beautiful day, isn't it?	Slovosled vo vetách v prítomnom a minulom jednoducho m čase, tvorba otázky, odpovede, záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - neverbálna komunikácia s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: úryvky a dramatizácie rozprávok, riekanky, pesničky, básničky, komiksy a pod.	Pravidlá slušnosti v komunikácii. Interkultúrne rozdiely pri nadviazaní rozhovoru a neverbálnej komunikácii.
	Greeting sb <i>Pozdraviť</i>	Hello. How's your day. Good to see you.			
	Responding to a greeting <i>Odpovedať na pozdrav</i>	Great, thanks. What about you?	Krátka prídavná otázka so slovesom <i>to be</i> .		
	Expressing thanks and appreciation <i>Podakovať sa a vyjadriť uznanie</i>	Many thanks! Thank you so much. Thank you very much.	Zdvorilá otázka so slovesom <i>can</i> .		
	Parting <i>Rozlúčiť sa</i>	It was lovely to see you. Thanks. The same to you. I'll be in touch. Take care.			

COMPETENCE 2: « LISTENING TO AND GIVING INFORMATION » LEVEL A2

Kompetencia č. 2: „Vypočuť si a podať informácie“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
<p>Listening to and giving information</p> <p><i>Vypočuť si a podať informácie</i></p>	<p>Asking for information <i>Informovať sa</i></p>	<p>Whose luggage is this? Have you got a bigger one? What is 6 plus 4?</p>	<p>Časovanie plnovýznamových slovies v jednoduchom prítomnom čase, tvorba otázky, odpovede a záporu.</p>	<p>Komunikačný kontext sa realizuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoduchý dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. <p>Typy textov: krátke interview, jednoduché správy, inzeráty, krátke oznámenia, opisy, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávky, komiksy, poznámky a odkazy, letáky a pod.</p>	<p>Špecifiká komunikácie pri využívaní základných služieb (pošta, informačná kancelária a pod.) a v masmédiách.</p>
	<p>Confirming and insisting on sth <i>Potvrdiť a trvať na niečom</i></p>	<p>Sure. 36 divided by 12 equals 3, not 4.</p>	<p>Opytovacie zámeno <i>whose</i>.</p> <p>Číslovky nad 100.</p> <p>Počtové výrazy <i>plus, minus, times, multiplied by, divided by</i>.</p>		
	<p>Classifying information <i>Začleniť informáciu</i></p>	<p>The capital city of Australia is Canberra . Whose face is in this picture?</p>			
	<p>Replying to requests <i>Odpovedať na požiadavky</i></p>	<p>Yes, of course. No, I am sorry. I'm afraid, I can't.</p>			

COMPETENCE 3: « CHOOSING FROM GIVEN OPTIONS» LEVEL A2

Kompetencia č. 3: „Vybrať si z ponúkaných možností“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Choosing from given options <i>Vybrať si z ponúkaných možností</i>	Identifying <i>Identifikovať</i>	The fastest animal in the world is the cheetah. The next train to Prague leaves at 4.	Budúci dej vyjadrený pomocou <i>will</i> , tvorba otázky, odpovede a záporu.	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - súvislý monológ - komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: rozprávanie, opisy udalostí a činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál, jedálny lístok a pod.	Životný štýl a interkultúrne rozdiely v jednotlivých regiónoch krajín, v mestách a na vidieku.
	Describing <i>Opísať</i>	Put some potatoes in a saucepan and boil them.	Určitý a neurčitý člen. Tvorba množného čísla nepravidelných podstatných mien.		
	Confirming/ Refusing <i>Potvrdiť/ Odmietnuť</i>	So I'll meet you at 2 p.m.			

COMPETENCE 4: « EXPRESSING AN OPINION » LEVEL A2

Kompetencia č. 4: „Vyjadriť názor“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Expressing an opinion <i>Vyjadriť názor</i>	Well, the show was really interesting. Her story was really amusing. The food was excellent. I was bored. In my opinion, London is a very beautiful city.	Prídavné mená s koncovkou -ed, -ing. Intenzifikátory very, really, quite, quite so, a bit.	Komunikačný kontext sa realizuje: <ul style="list-style-type: none"> - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: rozprávanie príbehov, opisy udalostí a činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z článkov, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál a pod. 	Špecifiká komunikácie pri vyjadrovaní ospravedlnenia a nesúhlasu.
	Expressing agreement <i>Vyjadriť súhlas</i>	I think you're (probably) right. I agree with you. Not a bad idea.	Jednoduchý minulý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu.		
	Expressing disagreement <i>Vyjadriť nesúhlas</i>	I'm afraid I don't agree with you. That can't be true. That's nonsense. No, you're wrong! Are you sure about that?	Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>will</i> .		
	Expressing conviction <i>Vyjadriť presvedčenie</i>	I hope you understand.			
	Expressing degrees of certainty <i>Vyjadriť stupne istoty</i>	I don't think I'll be at home at seven. Life will be different in 10 years.			

COMPETENCE 5: « EXPRESSING WILLINGNESS » LEVEL A2

Kompetencia č. 5: „Vyjadriť vôľu“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing willingness <i>Vyjadriť vôľu</i>	Expressing wishes <i>Vyjadriť želania</i>	The flat must have central heating. The room can be very large. The rent must be higher. I enjoy dancing.	Modálne slovesá <i>can, could, may, must.</i> Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>to be going to.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché osobné listy, brožúry, inzeráty, príbehy, opisy udalostí a činností, úryvky z článkov, komiksy, letáky, reklamný materiál a pod.	Kultúrne/interkultúrne špecifiká komunikácie pri frekventovaných témach, ako sú škola, ekológia, predstavy o budúcnosti atď.
	Expressing plans <i>Vyjadriť plány</i>	When are they going to move to Dublin? Donna is flying to London tonight. I think I'll see you tomorrow. She'll definitely have lunch with her boyfriend. I won't be here tomorrow.	Vyjadrenie budúceho deja pomocou <i>will.</i> Vyjadrenie budúceho deja pomocou prítomného príslovného času.		

COMPETENCE 6: « EXPRESSING ABILITY » LEVEL A2

Kompetencia č. 6: „Vyjadriť schopnosť“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing ability <i>Vyjadriť schopnosť</i>	Expressing knowledge <i>Vyjadriť vedomosti</i>	He may know the answer to your question. He never does his homework.	Príslovky frekvencie <i>often, usually, hardly ever, ever.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: stručné komentáre, príbehy, oznámenia, opisy udalostí a činností, jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávky, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál a pod.	Vyhľadanie a porovnanie informácií o školských systémoch vlastnej a cieľovej krajiny.
	Expressing lack of knowledge <i>Vyjadriť neznalosť</i>	I think I don't know the answer. They hardly know anything about it.	Pozícia prísloviak frekvencie vo vete. Príslovky miesta, spôsobu a času <i>everywhere, quickly, tomorrow.</i>		
	Expressing ability to do sth <i>Vyjadriť schopnosť vykonať nejakú činnosť</i>	Peter can run very quickly.			

COMPETENCE 7: « EXPRESSING FEELINGS » LEVEL A2

Kompetencia č. 7: „Vyjadriť pocity“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing feelings <i>Vyjadriť pocity</i>	Expressing joy, happiness, satisfaction <i>Vyjadriť radosť, šťastie, uspokojenie</i>	I am happy to hear that. I am glad to know. That would be great. That sounds nice. What a wonderful day! They hope to finish it on time. It's a great pleasure. I go jogging to get fit. It's mine/his.	Samostatné prívlastňovacie zámená <i>mine, yours, his, hers, its, ours, theirs.</i> Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. <i>Sloveso + neurčitok.</i> <i>Sloveso + ing.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy, blahoželanania, brožúry, príbehy, opisy udalostí a činností, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, jednoduché oznámenia, krátke žiadosti, poďakovania, pozvánky a pod.	Spôsob komunikácie pri dôležitých udalostiach v živote ľudí, zdieľanie pocitov s iným človekom.
	Expressing sadness, dejection <i>Vyjadriť smútok, sklúčenosť</i>	I am upset. How terrible! What a shame!			
	Expressing comfort, support and encouragement <i>Utešiť, podporiť, dodať odvahu</i>	No problem. Well done!			

COMPETENCE 8: « EXPRESSING AND RESPONDING TO EXPECTATIONS » LEVEL A2

Kompetencia č. 8: „Vyjadriť očakávania a reagovať na ne“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
<p>Expressing and responding to expectations</p> <p><i>Vyjadriť očakávania a reagovať na ne</i></p>	Expressing hope <i>Vyjadriť nádej</i>	I hope the weather will be good tomorrow.	Sloveso <i>hope</i> + <i>vyjadrenie budúceho deja</i> .	<p>Komunikačný kontext sa realizuje: dialóg, monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: krátke oznámenia, inzeráty, príbehy, opisy udalostí a činností, osobné listy, telefonické rozhovory, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky reklamný materiál a pod.</p>	<p>Medziľudské vzťahy a vhodnosť výberu komunikačných prostriedkov na vyjadrenie očakávania, spokojnosti, nespokojnosti.</p>
	Expressing disappointment <i>Vyjadriť sklamanie</i>	What a shame!	Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená.		
	Expressing fear, worry, anxiety <i>Vyjadriť strach, znepokojenie, úzkosť</i>	I'm (so) worried.	Väzba <i>I'd like to + sloveso</i> .		
	Expressing assurance <i>Ubezpečiť</i>	He must be there by nine o'clock/at nine o'clock.	Neurčité zámená <i>some, any, no</i> a ich zloženiny.		
	Expressing satisfaction <i>Vyjadriť spokojnosť</i>	What a lovely sweater! What super photos!			
	Expressing dissatisfaction, complaining <i>Vyjadriť nespokojnosť, postťažovať sa</i> Ascertaining satisfaction/dissatisfaction <i>Zistiť spokojnosť/nespokojnosť</i>	Excuse me, I'd like to complain about the food. I'm not happy with this. I really must complain about the heating in my room. Somebody stole my bike!			

COMPETENCE 9: « EXPRESSING INTERESTS AND TASTES » LEVEL A2

Kompetencia č. 9: „Predstaviť záľuby a vkus“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Expressing interests and tastes <i>Predstaviť záľuby a vkus</i>	Expressing likes and respects <i>Vyjadriť, čo mám rád, čo sa mi páči, čo uznávam</i>	I enjoy/like/love/ don't mind sightseeing. He likes to go to the cinema.	Predprítomný čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Pravidelné stupňovanie krátkych a viacslabičných prídavných mien.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ, - dialóg. Typy textov: súvislé texty opisujúce záľuby alebo postoje voči prostrediu, opisy, osobné listy, jedálne lístky, jednoduché recepty, poznámky, brožúry a prospekty, obaly a nálepky na tovare.	Zásady správania sa v reštaurácii, porovnanie stravovacích zvyklostí.
	Expressing dislikes about sb/sth <i>Vyjadriť, že niekoho/niečo nemám rád</i>	She hates/dislikes washing up. I don't wear shoes that don't fit well. She has never liked him.	Jednoduché určujúce vzťažné vety s použitím <i>who, which, that, where</i> .		
	Expressing preferences <i>Vyjadriť, čo uprednostňujem</i>	It's the best job I've ever had. It's my first choice.	Nepravidelné stupňovanie prídavných mien. Radové číslovky.		

COMPETENCE 11: « SETTING, STATING, TAKING A STANCE TOWARDS RULES AND OBLIGATIONS » LEVEL A2

**Kompetencia č. 11: „Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam“
Úroveň A2**

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Setting, stating, taking a stance towards rules and obligations <i>Stanoviť, oznámiť a zaujať postoj k pravidlám alebo povinnostiam</i>	Expressing a command/prohibition <i>Vyjadriť príkaz/zákaz</i>	Drive carefully. Look at the time – you must hurry!	Tvorenie prísloviak príponou <i>-ly</i> . Slovesá s predložkovými väzbami <i>listen to, look at, smile at</i> . Modálne slovesá <i>might, mustn't, have to, should</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ. Typy textov: informačné tabule, nápisy na verejných priestranstvách, jednoduché osobné listy, krátke formálne listy, brožúry, reklamný materiál.	Zákazy a predpisy - nápisy a obrázky na verejných priestranstvách, v reštauráciách, na autobusových a vlakových staniciach, na letiskách, v parkoch, v múzeách, v galériách, v obchodných domoch atď.
	Expressing a moral or social norm <i>Vyjadriť morálnu alebo sociálnu normu</i>	You mustn't cheat. Children should listen to their parents.			
	Asking for permission <i>Žiadať o povolenie a súhlas</i>	May/Could/Can I join you?			
	Granting permission <i>Dať súhlas</i>	You can take one piece of hand luggage.			
	Refusing permission <i>Odmietnuť</i>	No, of course not. No, thanks. No, thanks, not really.			
	Making a promise <i>Sľúbiť</i>	I'll help you. I'll call you.			

**COMPETENCE 12: « RESPONDING TO BROKEN RULES OR OBLIGATIONS »
LEVEL A2**

**Kompetencia č. 12: „Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností“
Úroveň A2**

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
<p>Responding to broken rules or obligations</p> <p><i>Reagovať na porušenie pravidiel alebo nesplnenie povinností</i></p>	<p>Apologising <i>Ospravedlniť (sa)</i></p>	<p>I'm afraid I've broken your hairdryer. There's nothing I can do about it, I'm afraid. I'm sorry to hear that. He is sorry, but he won't be able to come.</p>	<p>Opisné tvary <i>to be able to, to have to, to be allowed to.</i></p> <p>Predprítomný jednoduchý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu.</p>	<p>Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ. Typy textov: listy, komiksy, data bázy, referáty, verejné značenia a nápisy, poznámky.</p>	<p>Rozdielnosti, špecifiká a pravidlá písania formálnych listov v jazyku cieľovej krajiny a slovenskom jazyku za účelom ospravedlnenia, kritiky, reakcie na nedodržanie vopred dohodnutých pravidiel a povinností.</p> <p>Špecifiká písania osobných listov.</p>

COMPETENCE 13: « RESPONDING TO A STORY OR EVENT » LEVEL A2

Kompetencia č. 13: „Reagovať na príbeh alebo udalosť“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Responding to a story or event <i>Reagovať na príbeh alebo udalosť</i>	Expressing interest <i>Vyjadriť záujem o niečo</i>	I see. How nice! That's interesting.	Vyjadrenie modality pomocou <i>possibly, probably, perhaps.</i> Krátke prídavné otázky v prítomnom a minulom čase.	Komunikačný kontext sa realizuje: dialóg, monológ, stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, príbehy, opisy udalostí a činností.	Rozdielne formy reagovania v emocionálne zafarbených situáciách na Slovensku a v cieľovej krajine.
	Expressing surprise <i>Vyjadriť prekvapenie</i>	You're joking! What a surprise! No, really?! She probably did it, didn't she. Charlie hasn't got a problem with Steve, has he?			
	Expressing indifference <i>Vyjadriť nezáujem</i>	I'm bored. Perhaps it's interesting, I don't know.			

COMPETENCE 14: « MAKING AND RESPONDING TO AN OFFER » LEVEL A2

Kompetencia č. 14: „Dať ponuku a reagovať na ňu“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
<p>Making and responding to an offer</p> <p><i>Dať ponuku a reagovať na ňu</i></p>	Asking sb for sth <i>Žiadať niekoho o niečo</i>	Can I have some water/a cup of coffee, please? I need some help.	<p>Počítateľné a nepočítateľné podstatné mená.</p> <p>Väzba <i>I'd love to/I want to + sloveso</i>.</p> <p>Vyjadrenie množstva pomocou <i>any, some, a lot of, all, none, not (any), enough, (a) few</i>.</p> <p>Rozkazovací spôsob.</p> <p>Nulový a prvý kondicionál.</p>	<p>Komunikačný kontext a realizuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jednoduchý dialóg, - súvislý monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. <p>Typy textov: osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, príbehy, opisy.</p>	<p>Rôzne formy a spôsoby reakcií na ponuku a odmietnutie v domácom a zahraničnom prostredí.</p>
	Responding to a request <i>Odpovedať na žiadosť</i>	Sure, why not? I don't really want to go to the cinema. I'd love to come/go. I can manage. None of my friends are coming.			
	Suggesting sb do sth <i>Navrhnuť niekomu, aby niečo urobil</i>	Why don't you see the doctor? Would you like to come and visit me in summer?			
	Suggesting sb do sth together <i>Navrhnuť niekomu, aby sme spoločne niečo urobili</i>	Let's buy some souvenirs from other cities. Why don't we go to England?			
	Offering help <i>Ponúknuť pomoc</i> Suggesting lending or giving something <i>Navrhnuť, že niečo požičiam/darujem</i>	May/Can I help you? Are you looking for something? Do you need some help? What can I do for you? I will lend you the book if you need it.			
	Responding to a suggestion <i>Odpovedať na návrh</i>	It will be fantastic.			

COMPETENCE 15: « RESPONDING TO FUTURE EVENTS » LEVEL A2
Kompetencia č. 15: „Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Responding to future events <i>Reagovať na niečo, čo sa má udiť v budúcnosti</i>	Warning against sb/sth <i>Varovať pred niekým/niečím</i>	Be careful. Don't talk during the class. It's probably not a good idea to go by train. This won't last. If you do that one more time, I shall be very angry.	Modálne slovesá <i>should, shall, would, needn't, will, won't.</i>	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - súvislý monológ, - stručné komentáre s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: jednoduché osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál, príbehy, opisy.	Paralely v spôsobe trávenia voľného času detí v Európe.
	Giving advice <i>Poradiť</i>	Never take a lot of money with you. Always keep your money safe. You should talk to somebody. You needn't worry. Go along this street. He went outside, he isn't here.			

COMPETENCE 16: « RESPONDING TO PAST EVENTS » LEVEL A2
Kompetencia č. 16: „Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti“ Uroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Responding to past events <i>Reagovať na niečo, čo sa udialo v minulosti</i>	Recalling sth/sb <i>Spomenúť si na niečo/niekoho</i>	I used to live there. I didn't use to like mushrooms but I like them now.	Vyjadrenie minulosti pomocou <i>used to</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - jednoduchý dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, listy, letáky, reklamný materiál, príbehy, opisy.	Zaužívané pravidlá pri špecifických udalostiach, napr. prijatie pozvania, písomné poďakovanie za oslavu, gratulácie.
	Reminding others of sth <i>Pripomenúť niekomu niečo</i>	Don't forget/Remember to bring your umbrella. Don't forget to lock the door.	Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku.		
	Expressing congratulations <i>Blahoželať</i>	Congratulations! Happy New Year!	Určitý a neurčitý člen, nulový člen.		

COMPETENCE 17: « REACTING AT THE FIRST MEETING» LEVEL A2

Kompetencia č. 17: „Reagovať pri prvom stretnutí“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Reacting at the first meeting <i>Reagovať pri prvom stretnutí</i>	Introducing sb <i>Predstaviť niekoho</i>	That's my brother, Peter. You know my sister Mia, don't you.	Krátka prídavná otázka.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg, - monológ s uplatnením hovorového štýlu. Typy textov: príbehy, opisy, osobné listy, brožúry, úryvky z rozprávok, komiksy, poznámky a odkazy, letáky, reklamný materiál.	Pretrvávajúce stereotypy o Slovákoch a obyvateľoch cieľovej krajiny.
	Introducing oneself <i>Predstaviť sa</i>	My name's John.			
	Responding to an introduction <i>Reagovať na predstavenie niekoho</i>	Pleased to meet you. How do you do.			
	Welcoming <i>Privítať</i>	Welcome to Slovakia!			

COMPETENCE 18: « CORRESPONDENCE » LEVEL A2**Kompetencia č. 18: „Korešpondovať“ Úroveň A2**

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Correspondence <i>Korešpondovať</i>	Beginning a letter <i>Začať list</i>	Dear Mr/Mrs/Ms Hill, I am writing to you about my holiday.	Bežné frázové slovesá.	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ. Typy textov: osobné listy, pohľadnice, poznámky, správy, odkazy.	Dodržiavanie zdvorilosti v písomnom prejave. Príklady jednoduchej korešpondencie.
	Developing a subject-matter of a letter <i>Rozvinúť obsah listu</i>	I've got some very important news.			
	Closing a letter <i>Ukončiť list</i>	I look forward to hearing from you soon. Yours sincerely,			

COMPETENCE 19: « MAKING A PHONE CALL » LEVEL A2

Kompetencia č. 19: „Telefonovať“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Interkultúrna dimenzia
Making a phone call <i>Telefonovať</i>	Beginning a phone call <i>Začať rozhovor</i>	Hello, this is Bruce Johnson. Can I speak to Mrs Evans. Hello, Mr Johnson speaking. I'm ringing/calling about the project.	Bežné frázové slovesá. Nepravideľné stupňovanie prídavných mien.	Komunikačný kontext sa realizuje: - dialóg. Typy textov: telefónny zoznam, brožúry, prospekty.	Pravidlá pri používaní tiesňových liniek (polícia, požiarna služba, rýchla zdravotná pomoc a pod.).
	Keeping a phone call going <i>Udržiavať rozhovor</i>	Hold the line, please. I'll put you through. Can I take the message, please?			
	Ending a phone call <i>Ukončiť rozhovor</i>	Can you call back later? Thanks. Please ask him to ring/call me around/at 7.			

COMPETENCE 25: « NARRATING A STORY » LEVEL A2

Kompetencia č. 25: „Porozprávať príbeh“ Úroveň A2

Kompetencie	Funkcie	Interakčné schémy	Jazyková dimenzia	Diskurzívna dimenzia	Jazyková a interkultúrna dimenzia
Narrating a story <i>Porozprávať príbeh</i>	Narrating <i>Rozprávať</i>	A few minutes later... Then... It happened while I was watching TV yesterday. I was coming home when the car in front of me suddenly stopped. I used to have a really nice bike, but I broke it. My father cut himself when he was building a bookshelf.	Jednoduchý a príbehový minulý čas, tvorba otázky, odpovede a záporu. Súvetia s použitím <i>when</i> a <i>while</i> . Vyjadrenie minulosti pomocou <i>used to</i> .	Komunikačný kontext sa realizuje: - monológ doplnený jednoduchým dialógom. Typy textov: denníky, príbehy, opisy, listy, úryvky príbehov a rozprávok.	Známe príbehy z domácej literatúry a literatúry cieľových krajín.
	Beginning a story, tale, anecdote <i>Začať príbeh, historku, anekdotu</i>	Once... Once upon a time there...	Prvý kondicionál.		
	Summarising <i>Zhrnúť</i>	And they lived happily ever after.	Vyjadrenie účelu pomocou neurčitku. Zvratné zámená.		

6. Tematické okruhy a slovná zásoba

Slovná zásoba patrí k základným prvkom tvorby zmysluplného jazykového prejavu, preto aj pri vyučovaní a učení sa cudzieho jazyka je potrebné venovať jej výberu a osvojovaniu si náležitú pozornosť. Slovná zásoba má istú tematickú príslušnosť, ktorá sa prirodzene vo viacerých komunikačných témach prelína, najmä pri menej špecifickej, všeobecnej lexike.

Predložený dokument uvádza základné tematické okruhy, ku ktorým boli pričlenené podtémy bližšie špecifikujúce základné témy. Tematické okruhy a podtémy sú v zásade spoločné pre všetky cudzie jazyky, ktoré sa vyučujú na našich školách. Naplnenie tematických okruhov konkrétnou slovnou zásobou, prípadne formulácia podtém, je špecifické pre každý jazyk. Nižšia úroveň vždy tvorí základ pre navýšenie lexiky na vyššej úrovni (až po úroveň B2).

Uvedené tematické okruhy a vybraná slovná zásoba sú odporúčané, nie povinné.

Tematické okruhy

Rodina a spoločnosť

Osobné údaje
Rodina - vzťahy v rodine
Národnosť/štátna príslušnosť
Tlačivá/dokumenty
Vzťahy medzi ľuďmi
Náboženstvo

Náš domov

Môj dom/byt
Zariadenie bytu
Domov a jeho okolie
Bývanie v meste a na dedine
Spoločnosť a životné prostredie
Spoločnosť a jej životný štýl

Ľudské telo, starostlivosť o zdravie

Ľudské telo
Fyzické charakteristiky
Charakterové vlastnosti človeka
Choroby a nehody
Hygiena a starostlivosť o telo
Zdravý spôsob života
Nemocnica a klinika, lekárne a lieky, poistenie

Človek na cestách

Dopravné prostriedky
Osobná doprava
Príprava na cestu a cestovanie
Turistika a cestovný ruch
Problémy cestných, železničných a leteckých sietí

Vzdelávanie a práca

Škola a jej zariadenie Učebné predmety
Pracovné činnosti a profesie
Školský systém
Celoživotné vzdelávanie
Pracovné podmienky

Človek a príroda Zvieratá/fauna

Počasié
Rastliny/flóra Klíma
Človek a jeho životné prostredie
Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia

Voľný čas a záľuby

Záľuby
Literatúra, divadlo a film
Rozhlas, televízia a internet
Výstavy a veľtrhy

Výživa a zdravie

Mäso a mäsové výrobky
Zelenina a ovocie
Nápoje
Mliečne výrobky
Cestoviny a múčne výrobky
Stravovacie návyky
Stravovacie zariadenia
Príprava jedál
Kultúra stolovania
Zdravá výživa

Uprostred multikultúrnej spoločnosti

Cudzie jazyky
Rodinné sviatky
Štátne a cirkevné sviatky
Zvyky a tradície v rôznych krajinách
Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií

Odievanie a móda

Základné druhy oblečenia
Odevné doplnky
Výber oblečenia na rôzne príležitosti
Druhy a vzory odevných materiálov
Móda a jej trendy

Šport nám, my športu

Druhy športu: zimné a letné,
individuálne a kolektívne
Športové disciplíny
Význam športu pre rozvoj osobnosti
Nové smerovania v športe
Čestnosť športového zápolenia

Obchod a služby

Nákupné zariadenia
Pošta a telekomunikácie
Nakupovanie a platby
Hotelové a reštauračné služby
Centrá krásy a zdravia
Kultúra nakupovania a služieb

Krajiny, mestá a miesta

Krajiny a svetadiely
Moja krajina a moje mesto
Geografický opis krajiny
Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest

Kultúra a umenie

Druhy umenia
Kultúra a jej formy
Spoločnosť – kultúra – umenie
Kultúra a jej vplyv na človeka
Umenie a rozvoj osobnosti
Kultúrny život

Človek a spoločnosť; komunikácia

Jazyk ako dorozumievací prostriedok
Formy komunikácie
Kultúra komunikácie

Mládež a jej svet

Aktivity mládeže
Vzťahy medzi rovesníkmi
Generačné vzťahy
Predstavy mládeže o svete
Konflikty predstáv a reality

Profesia a pracovný život

Výber profesie
Zamestnania
Pracovné pomery a kariéra
Platové ohodnotenie
Nezamestnanosť

Veda a technika v službách ľudstva

Technické vynálezy
Vedecký pokrok

Vzory a ideály

Človek, jeho vzory a ideály
Pozitívne a negatívne vzory
Individuálne priority a hodnoty

Slovensko

Geografické údaje
História
Turistické miesta a kultúrne pamiatky
Zvyky a tradície

Krajina, ktorej jazyk sa učím

Geografické údaje
História
Turistické miesta a kultúrne pamiatky
Zvyky a tradície
O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím

Vybraná odporúčaná lexika

Tematické okruhy	Nižšie stredné vzdelávanie	
<p>1. Rodina a spoločnosť</p> <p>Osobné údaje Rodina - vzťahy v rodine Národnosť/štátna príslušnosť Tlačivá/dokumenty Vzťahy medzi ľuďmi Náboženstvo</p>	<p>name, address, age, birthday, street, country, boy, girl, family, daughter, son, mother, father, brother, sister, parents, grandmother, grandfather, baby, child, family tree, student, date</p>	<p>first name, surname, schoolboy, schoolgirl, pupil, member, only child, girlfriend, boyfriend, aunt, uncle, cousin, husband, wife, teenager, great grandfather, church, telephone number, go out, Britain, British, Canada, Canadian, Poland, Polish, Greece, Greek, Italy, Italian, Germany, German, Russia, Russian, Spain, Spanish, Hungary, Hungarian, France, French, Brazil, Brazilian, Sweden, Swedish, China, Chinese, form, information, hometown, postcode, passport, identity card/ID, fill in, spell, complete, adult, single, married, be crazy about, colleague, room/flatmate, neighbour</p>
<p>2. Naš domov</p> <p>Môj dom/byt Zariadenie bytu Domov a jeho okolie Bývanie v meste a na dedine Spoločnosť a životné prostredie Spoločnosť a jej životný štýl</p>	<p>town, village, farm, garden, floor, door, window, wall, room, living room, dining room, bathroom, bedroom, kitchen, toilet, live, paint, table, desk, chair, bed, lamp, sofa, bath, picture, shower, cup, fruit tree, plant, tired</p>	<p>mirror, fridge, cooker, washbasin, carpet, light, cupboard, drawer, armchair, repair, move, stay, build, hall, building, downstairs, upstairs, stairs, house, sitting room, flat, castle, countryside, ceiling, roof, gate, guest room, garage, playground, rent, make the bed, tidy up, coffee table, curtain, letter box, bookcase, stove, path, petrol, worried</p>
<p>3. Ľudské telo, starostlivosť o zdravie</p> <p>Ľudské telo Fyzické charakteristiky Charakterové vlastnosti človeka Choroby a nehody Hygiena a starostlivosť o telo Zdravý spôsob života Nemocnica a klinika, lekárne a lieky, poistenie</p>	<p>head, face, nose, eye, ear, mouth, tooth, teeth, body, back, arm, hand, leg, foot, feet, tired, cold, doctor, tall, short, young, old, hair, long, beautiful, slim, fat, beard</p>	<p>straight, dentist, nurse, cold, temperature, pain, heart, finger, stomach, neck, brain, thin, good looking, fit, intelligent, running nose, break, clean/brush teeth, have/take a shower/bath, toothbrush, toothpaste, comb, soap, shampoo, accident, pharmacy, take medicine, feel fit, get upset (with sb/about sth), blood, make-up, perfume, sick</p>

<p>4. Človek na cestách</p> <p>Dopravné prostriedky Osobná doprava Príprava na cestu a cestovanie Turistika a cestovný ruch Problémy cestných, železničných a leteckých sietí</p>	<p>car, bus, boat, plane, taxi, train, go by car, take a taxi, leave, fly, drive, ride, catch, ticket, driver, come, get home/to school, here, there, get a bus/train, road, street, station, travel, visit</p>	<p>arrive, helicopter, bike, rocket, ship, liner, underground, motorcycle, ambulance, railway carriage, get on/in/off/out, miss, go on a trip/journey, zebra crossing, motorway, traffic lights, steward, stewardess, bus stop/station, railway station, coach, tram, airport, platform, waiting room, fare, driving licence, mechanic, petrol station, timetable, passport control, travel guide, map, sightseeing, tourist, visitor, book a holiday, change planes/trains, take off, rent, stay in, spend, get lost, car park, pack sb's luggage, receptionist, guest, tour, crowded, pay a bill, roundabout</p>
<p>5. Vzdelávanie a práca</p> <p>Škola a jej zariadenie Učebné predmety Pracovné činnosti a profesie Školský systém Celoživotné vzdelávanie Pracovné podmienky</p>	<p>teacher, school, classroom, board, chair, desk, schoolbag, pencil, pen, book, homework, popular, important, favourite, learn, write, read, start, finish lesson, subject, English, Slovak, Maths, Geography, History, Science, Music, Art, P.E., R.E., student, holiday, good, teach, study, waiter, driver, clever, take</p>	<p>break, timetable, exercise book, map, ruler, pupil, blackboard, classmate, marks, playground, chalk, sponge, duster, to be good at, interested in, practice, Computer Science, Craft, Drama, Humanities, Handwriting, Chemistry, Biology, Physics, foreign languages, German, French, Spanish, Russian, factory worker, shop-assistant, policeman, postman, cook, actress, actor, taxi-driver, gardener, artist, teaching staff, file, pass, fail, library card, mechanic, prepare, department</p>
<p>6. Človek a príroda</p> <p>Zvieratá/fauna Počasie Rastliny/flóra Klíma Človek a jeho životné prostredie Príroda okolo nás – ochrana životného prostredia</p>	<p>animal, bird, pet, cow, pig, dog, mouse, horse, chick, summer, winter, hot, cold, weather, sun, rain, fog, cloud, wind, snow, snow, flower, tree, grass, farm, zoo, sun, fruit, beach, factory, water, river, sea, plant</p>	<p>sky, kid, rainbow, sunny, rainy, foggy, cloudy, windy, dry, wet, spring, autumn, frog, elephant, puppy, kitten, lamb, types of animals, wild, insects, tail, wing, paw, cool, rainstorm, temperature, degrees, Indian summer, meteorologist, evacuate, country, island, mountain, hill, lake, ocean, wood, forest, grow, nature, desert, storm</p>

<p>7. Voľný čas a záľuby</p> <p>Záľuby Literatúra, divadlo, film Rozhlas, televízia a internet Výstavy a veľtrhy</p>	<p>free time, hobby, photo, drawing, reading, plastic/paper model, poster, playing, computer game, show, do sport, page, e-mail, newspaper</p>	<p>keeping pets, a musical instrument, chess, join a club, collect, stamps, hockey cards, collecting, building, photography, spare time, board game, hiking, doing crosswords, school club, visiting theme parks, be crazy about, interested in, sci-fi, fairy tale, writer, lend, borrow, news, cartoon, surf the Internet, magazine, photographer, newsagent, page, advertisement, copy, daily, weekly, show, print, public library, dog show, file, cartoon, print out</p>
<p>8. Výživa a zdravie</p> <p>Mäso a mäsové výrobky Zelenina a ovocie Nápoje Mliečne výrobky Cestoviny a múčne výrobky Stravovacie návyky Stravovacie zariadenia Príprava jedál Kultúra stolovania Zdravá výživa</p>	<p>food, meat, egg, chicken, fish, hot dog, hamburger, fruit, apple, orange, lemon, banana, vegetable, tomato, potato, drink, milk, tea, coffee, fruit juice, meals, breakfast, lunch, dinner, restaurant, be hungry, have a drink, eat, drink, cook, cold, hot, school, box, sandwich, pizza, bread, wash, put</p>	<p>be thirsty, supper, fast food, lemonade, iced tea, soft drink, mineral water, pepper, onion, pea, bean, carrot, peach, pear, sausage, soup, starter, main dish, a snack, dessert, wash the dishes, have a meal, ham, strawberry, grapes, grapefruit, plum, apricot, melon, mushroom, syrup, alcohol, beer, wine, milkshake, bottle, mix, pasta, spaghetti, margarine, piece of cake, healthy, use, cut, make, boil, bake, roast, grill, barbecue, pub, cornflakes, add, cover, cafeteria, types of food, slice, cereal, mango, garlic, duck, steak, order, serve, enjoy one's meal, light meal</p>
<p>9. Uprostred multikultúrnej spoločnosti</p> <p>Cudzie jazyky Rodinné sviatky Štátne a cirkevné sviatky Zvyky a tradície v rôznych krajinách Zbližovanie kultúr a rešpektovanie tradícií</p>	<p>language, food, Easter, Christmas, carol, stocking, tree, family, birthday, meet, visit, buy/give/get a present, party, picnic, invite, music, phone</p>	<p>holiday, reindeer, congratulation, card, star, church, grammar, spelling, vocabulary, Thanksgiving, Christmas Day, Christmas Eve, Christmas dinner, Boxing Day, New Year's Eve, New Year's Day, chocolate egg, Easter egg, invitation, polite, spend, married couple, history, potato salad, difference</p>
<p>10. Odievanie a móda</p> <p>Základné druhy oblečenia Odevné doplnky Výber oblečenia na rôzne príležitosti Druhy a vzory odevných materiálov Móda a jej trendy</p>	<p>clothes, T-shirt, shirt, jeans, trousers, skirt, cap, sock, dress, jacket, coat, costume, hat, shoe, put on, wear, watch, blouse</p>	<p>go with night shirt, anorak, pullover, get dressed, take off, boot, trainers, sandals, slippers, pyjamas, shorts, sweater, jumper, raincoat, sweatshirt, uniform, swimsuit, swimming costume, knickers, underpants, underwear, tights, gloves, scarf, button, pocket, try on, comfortable, jewellery, necklace, earring, ring, belt, handbag, tie, sunglasses, purse, umbrella, perfume, be in/out of fashion, trendy</p>

<p>11. Šport nám, my športu</p> <p>Druhy športu: zimné a letné, individuálne a kolektívne Športové disciplíny Význam športu pre rozvoj osobnosti Nové smerovana v športe Čestnosť športového zápolenia</p>	<p>sport, game, football, basketball, play football, ball, summer/winter sports, kick, run, player, tennis, horse-riding, team, summer, winter, expensive</p>	<p>table tennis, jump, team, race, badminton, bicycle, golf, swimming, skiing, skating, playground, volleyball, ice hockey, field, individual/team, gym, field, match, net, basket, darts, do exercise, go jogging, windsurfing, be interested in, give up, win, lose, throw, run quickly/fast/slowly, prize, trophy, amazing, changing room, fishing, pool, time out, club, break, relax, safe, competition, bat, danger, dangerous, rugby</p>
<p>12. Obchod a služby</p> <p>Nákupné zariadenia Pošta a telekomunikácie Nakupovanie a platby Hotelové a reštauračné služby Centrá krásy a zdravia Kultúra nakupovania a služieb</p>	<p>cinema, hotel, shop, supermarket, letter, bank, pay, card, buy, close, bag, cheap, expensive, get, shop, go shopping, open, closed, send</p>	<p>postcard, post office, stamp, envelope, postman, postcode, air-mail, pound, euro, cent, spend, receipt, sale, change, cheque, cash, lose, price, cost, bill, shopping centre, sell, post box, phone box, online shopping, gift shop, cheque, return, congratulations, pay in cash/by credit card, single room, double room, book, fill in the registration form, stay, stamp, fill in, price, fitness centre</p>
<p>13. Krajiny, mestá a miesta</p> <p>Krajiny a svetadiely Moja krajina a moje mesto Geografický opis krajiny Kultúrne a historické pamiatky krajín a miest</p>	<p>world, country, town, village, city, flat, family house, in the country, street, park, live, like, river, sea, beach, nice, old, new, big, small, sea, road</p>	<p>hill, mountain, lake, city centre, America, Europe, Africa, Australasia, Antarctica, Asia, the North Pole, the Equator, the southern hemisphere, subtropical, arctic, island, jungle, ocean, pond, hill, canal, direction, east, in the north, in the centre, town hall, home town, square, go sightseeing, walk back in time, tour, forest, channel, crowded</p>
<p>14. Kultúra a umenie</p> <p>Druhy umenia Kultúra a jej formy Spoločnosť – kultúra – umenie</p>	<p>cinema, dance, sing, read, book, film, band, group, play an instrument, recorder, guitar, music, song, picture, paint watch, ticket, learn, CD player, draw</p>	<p>listen to, piano, drums, programme, stage, star, instrument, message, concert, theatre, opera, play, show, rock, MP3 player, disco, star, take a photograph, painting, brush, cartoon, art, fan, album, actor, channel, classical music, hip-hop, pop, musical, player, singer, record, poster, stage, video, see on TV</p>

<p>15. Človek a spoločnosť; komunikácia</p> <p>Jazyk ako dorozumievací prostriedok Formy komunikácie Kultúra komunikácie</p>	<p>language, speak, talk, listen, read, write, phone call, e-mail, SMS, internet, telephone number, well, friend, party, present, understand, little, question, visit, ask, love, letter, say, tell, word</p>	<p>text message, clear, explain, mistake, Slovak, English, French, Spanish, German, Russian, Italian, Chinese, Czech, clear, colleague, foreign, slowly, quickly, by post, chat, website, beginner, advanced, call back, shout, answer, contact, meeting, describe, discuss, invitation, document, offer, repeat, spell</p>
<p>16. Mládež a jej svet</p> <p>Aktivity mládeže Vzťahy medzi rovesníkmi Generačné vzťahy Predstavy mládeže o svete Konflikty predstáv a reality</p>	<p>play, study, computer, film, music, past, school, happy, sad, good, well, like, favourite, fine, birthday, birthday party, class, lesson, meet friends</p>	<p>guitar lesson, dream, future, teenager, kid, win, lose, boyfriend, girlfriend, football practice, yoga, ballet class, lunch break, go out with friends, have fun, family language/music school, weekend job, team, be popular with, colleague, friendly, miss, prefer, upset, lazy, hate, cry, believe, hope, worried, polite</p>
<p>17. Profesia a pracovný život</p> <p>Výber profesie Zamestnania Pracovné pomery a kariéra Platové ohodnotenie Nezamestnanosť</p>	<p>hospital, factory, school, shop, farm, driver, teacher, farmer, cook, footballer, computer, teacher, doctor, holiday, work as, job, teach, buy, money</p>	<p>builder, occupation, office, earn, sell, boss, manager, worker, actor, actress, singer, shop-assistant, waiter, waitress, cleaner, mechanic, pilot, policeman, secretary, chef, dancer, detective, staff, uniform, busy, spare time, boss, advertisement, order, job centre</p>
<p>18. Veda a technika v službách ľudstva</p> <p>Technické vynálezy Vedecký pokrok</p>	<p>internet, mobile, tablet, CD, DVD, game, machine, modern, phone, use, make, photo, CD player</p>	<p>space, spaceship, laptop, science, screen, projector, patent, electric, engineer, surfing the internet, chatting online, MP3 player, speaker, camera, download, electricity, improve, turn on/off, compete, engine, printer, explain, digital, digital camera, enter, file, keyboard</p>
<p>19. Vzory a ideály</p> <p>Človek, jeho vzory a ideály Pozitívne a negatívne vzory</p>	<p>friend, favourite, famous, happy, important, difficult, boring, interesting, kind, nice, good, example, fun, clever</p>	<p>interested, rich, strange, have a great time, lots of fun, have a terrible time, lazy, brave, strong, lovely, positive, negative, exciting, bored, friendly, difference, decide, share, gift, talent fan, miss, member, copy, collect, follow, join, improve, repeat, attractive, brilliant, amazing, horrible, pleasant, special, wonderful</p>

<p>20. Slovensko</p> <p>Geografické údaje História Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície</p>	<p>Slovakia, Slovak, town, city, village, river, go on holiday, zoo, near, to be from, beautiful, bus, train</p>	<p>far, lake, bus stop, train station, Hungary, Austria, the Czech Republic, Poland, Ukraine, airport, forest, mountains, go sightseeing, luggage, trip, passport, guidebook, sunny, area, castle, offer, mix, capital</p>
<p>21. Krajina, ktorej jazyk sa učím</p> <p>Geografické údaje História Turistické miesta a kultúrne pamiatky Zvyky a tradície O človeku v krajine, ktorej jazyk sa učím</p>	<p>England, Great Britain, the USA, English, American, London, Washington, New York, English, visit, holiday, beach, travel, travelling, carry, end, cross, wall, interesting, river, sea</p>	<p>the Republic of Ireland, Australia, New Zealand, Canada, Malta, Scotland, Wales, Republic of South Africa, India, castle, city walls, skyscraper, river, ocean, market, build, century, journey, passenger, foreign, tourist, airport, well-known, fantastic, motorway, king, queen, last, well-known, desert, bill</p>

Literatúra

BEACCO, J.-C.: *Les Dimensions culturelles des enseignements de langue*, Paris: Hachette éducation 2000.

BEACCO, J.-C., BOUQUET, S., PORQUIER, R.: *Niveau B2 pour le français (utilisateur / apprenant indépendant) – Un Référentiel*. Paris: Didier 2004.

BELZ, H., SIEGRIST, M.: *Klíčové kompetence a jejich rozvíjení v praxi*. Praha: Portál 2001, ISBN 80-7178-479-6.

BÉRARD, É.: *Grammaire du français comprendre, réfléchir, communiquer (Niveaux A1/A2 du Cadre européen)*. Paris : Didier 2005.

BUTAŠOVÁ, A a kol.: *Jazyková politika v Slovenskej republike 2004. Jej východiská a smerovanie*, ŠPÚ 2006, ISBN 80-89225-04-07, (vsunuté kapitoly v publikácii: 1.1, s. 12 – 35), publikovanie čiastkových výstupov v rámci projektu ESF *Prehĺbenie efektívnosti vyučovania cudzích jazykov v súvislosti so vstupom Slovenska do EÚ*

BUTAŠ, J., BUTAŠOVÁ, A.: Kontinuita vo vzdelávaní v cudzích jazykoch pri prechode zo základnej na strednú školu, *Pedagogická revue*, 57, 2005, 2, s. 139-161.

BUTAŠ, J., BUTAŠOVÁ, A.: Úroveň niektorých cudzojazyčných kompetencií žiakov 9. ročníka základných škôl, *Pedagogická revue*, 58, 2006, 2, s. 156-176.

BUTAŠ, J., BUTAŠOVÁ, A.: Zloženie vyučujúcich a klíma vyučovania cudzích jazykov, *Pedagogická revue*, 58, 2006, 3, s. 292-311.

Cadre européen commun de référence pour les langues: Apprendre, Enseigner, Evaluer. Paris: Didier 2001.

English Profile. Introducing the CEFR for English. Cambridge, 2011. ISBN 978-1-907870-45-3.

Európsky Referenčný Rámec. Európske spoločenstvá, 2007. [cit. 2012.11.05] Dostupné na internete: http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/ll-learning/keycomp_sk.pdf.

English Vocabulary Profile. English Profile Programme, registered with the Council of Europe. [cit. 2013.06.04] Dostupné na internete: <http://vocabulary.englishprofile.org/>.

COMMISSION EUROPÉENNE, 2002. *Compétences clés*. Eurydice.

CONSEIL DE L'EUROPE, 1997. *Key competencies for Europe*. Report of the Symposium in Berne 27-30 March 1996. Strasbourg.

GADUŠOVÁ, Z. a kol.: *Pedagogická dokumentácia z anglického jazyka Úroveň A2: Štátny pedagogický ústav*, Bratislava 2009. ISBN: 978-80-89225-77-4.

GOULLIER, F. *Cadre européen commun et Portfolios*. Paris: Didier 2005.

NORTH, B. - ORTEGA, A. – SHEEHAN, S. : *Core Inventory for General English*. British Council/EAQUALS, 2010. [cit. 2012.10.04] Dostupné na internete: [http://clients.squareeye.net/uploads/eaquals2011/documents/EAQUALS British Council Core Curriculum April2011.pdf](http://clients.squareeye.net/uploads/eaquals2011/documents/EAQUALS_British_Council_Core_Curriculum_April2011.pdf). ISBN 978-086355-653-1.

Slovensko-anglicko-francúzsko-nemecký slovník termínov k Spoločnému európskemu referenčnému rámcu pre jazyky. Vydanie 2. Bratislava: Štátny pedagogický ústav, 2009. ISBN 978-80-89225-71-2.

Spoločný európsky referenčný rámec pre jazyky: učenie sa, vyučovanie a hodnotenie (Franko, Š: slovenský preklad). Bratislava: ŠPÚ 2006, revidované vydanie 2013.

Matematika

Vzdelávací štandard pre učebný predmet matematika nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard učebného predmetu matematika ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

1. Charakteristika predmetu

Predmet matematika v nižšom strednom vzdelávaní je prioritne zameraný na budovanie základov matematickej gramotnosti a na rozvíjanie kognitívnych oblastí – vedomosti (ovládanie faktov, postupov), aplikácie (používanie získaných vedomostí na riešenie problémov reálneho života), zdôvodňovanie (riešenie zložitejších problémov, ktoré vyžadujú širšie chápanie súvislostí a vzťahov).

Vyučovanie matematiky musí byť vedené snahou umožniť žiakom, aby získavali nové vedomosti špirálovite, vrátane opakovania učiva na začiatku školského roku, s **výrazným zastúpením propedeutiky**, prostredníctvom riešenia úloh s rôznorodým kontextom, aby tvorili jednoduché hypotézy a skúmali ich pravdivosť, vedeli používať rôzne spôsoby reprezentácie matematického obsahu (text, tabuľky, grafy, diagramy), rozvíjali svoju schopnosť orientácie v rovine a priestore. Má napomôcť rozvoju ich algoritmického myslenia, schopnosti pracovať s návodmi a tvoriť ich. Vyučovanie by malo viesť k budovaniu vzťahu medzi matematikou a realitou, k získavaniu skúseností s matematizáciou reálnej situácie a tvorbou matematických modelov. Matematika na 2. stupni ZŠ sa podieľa na rozvíjaní schopností žiakov používať prostriedky IKT na vyhľadávanie, spracovanie, uloženie a prezentáciu informácií. Použitie vhodného softvéru by malo uľahčiť niektoré namáhavé výpočty alebo postupy a umožniť tak sústredenie sa na podstatu riešeného problému. Obsah vzdelávania je spracovaný na kompetenčnom základe. Pri objavovaní a prezentácii nových matematických poznatkov sa vychádza z predchádzajúceho matematického vzdelania žiakov, z ich skúseností s aplikáciou už osvojených poznatkov. Výučba sa prioritne zameriava na rozvoj žiackych schopností, predovšetkým väčšou aktivizáciou žiakov.

Vzhľadom na charakter predmetu je potrebné prispôbiť schopnostiam žiakov rýchlosť preberania tematických celkov rovnako ako ich poradie, prípadné rozdelenie na časti a

presuny v rámci ročníkov. V porovnaní s predchádzajúcim vzdelávacím štandardom sú v tomto štandarde upravené a presunuté niektoré tematické celky. Preto je nutné na každej škole prispôbiť poradie tematických celkov a ich rozloženie do ročníkov tak, aby všetci žiaci do skončenia ZŠ absolvovali celý vzdelávací štandard uvedený v tomto dokumente. Poradie tematických celkov v ročníku nie je týmto dokumentom určené. Podľa potrieb žiakov je vhodné sa k učivu viackrát vracieť. Žiaci daného ročníka by mali ovládať výkonový a obsahový štandard školského vzdelávacieho programu predchádzajúcich ročníkov, preto je tiež potrebné minimálne na úvod každého ročníka a vždy, keď je to podľa učiteľa potrebné, zaradiť primerané opakovanie učiva.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- získajú schopnosť používať matematiku v svojom budúcom živote,
- rozvíjajú svoje logické a kritické myslenie,
- argumentujú, komunikujú a spolupracujú v skupine pri riešení problému,
- spoznajú matematiku ako súčasť ľudskej kultúry a dôležitý nástroj pre spoločenský pokrok,
- čítajú s porozumením primerané súvislé texty obsahujúce čísla, závislosti a vzťahy a nesúvislé texty obsahujúce tabuľky, grafy a diagramy,
- využívajú pochopené a osvojené postupy a algoritmy pri riešení úloh, vedia matematizovať reálnu situáciu a interpretovať výsledok,
- vyhľadávajú, získavajú a spracúvajú informácie z primerane náročne spracovaných zdrojov vrátane samostatnej práce s učebnicou a ďalšími textami,
- osvoja si základné primerané matematické pojmy, poznatky, znalosti a postupy uvedené vo vzdelávacom štandarde,
- rozvíjajú zručnosti, ktoré súvisia s procesom učenia sa, s aktivitou na vyučovaní a s racionálnym a samostatným učením sa.

3. Vzdelávací štandard

Vytvorenie oboru prirodzených čísel do a nad milión

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ prečítať a zapísať prirodzené čísla,✓ rozložiť prirodzené číslo na jednotky rôzneho rádu,✓ zložiť prirodzené číslo z jednotiek rôzneho rádu,✓ rozlíšiť párne a nepárne čísla,✓ porovnať a usporiadať prirodzené čísla aj nad milión,✓ zaokrúhliť prirodzené čísla aj nad milión nadol, nahor, na desiatky, stovky, ...,✓ zobrazíť prirodzené číslo na číselnej osi – k danému číslu priradiť jeho obraz a opačne,✓ doplniť čísla do danej neúplne označenej číselnej osi,✓ vysvetliť vlastnými slovami, že vzdialenosť obrazov za sebou idúcich čísel na číselnej osi je rovnaká,✓ poznať základné rímske číslice a čísla,✓ prečítať letopočet zapísaný rímskymi číslicami,✓ vyriešiť jednoduché slovné úlohy, v ktorých sa vyskytujú ako podnet dáta (tabuľky, diagramy, mapy, schémy).	<p>prirodzené číslo, cifra, číslica</p> <p>rád číslice, zápis prirodzeného čísla, stovky, tisíce, desaťtisíce, ..., susedné čísla, párne, nepárne čísla</p> <p>číselná os, vzdialenosť na číselnej osi</p> <p>znaky $<$, $>$, $=$, usporiadanie vzostupné a zostupné, zaokrúhľovanie nadol, nahor a zaokrúhľovanie na jednotky, desiatky, ...</p> <p>rímske číslice I, V, X, L, C, D, M</p> <p>tabuľka, diagram, graf</p> <p>propedeutika desatinných čísel (napr. model eurá a centy):</p> <ul style="list-style-type: none">- porovnávanie a usporiadanie desatinných čísel,- zaokrúhľovanie nadol na..., zaokrúhľovanie nahor na... zaokrúhľovanie na...,- sčítanie a odčítanie desatinných čísel (ako navzájom opačné operácie)- násobenie desatinného čísla číslom 10, 100, 1000,- súvis s prirodzenými číslami <p>propedeutika zlomkov (zlomok ako časť celku)</p>

Počtové výkony s prirodzenými číslami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ spamäti a písomne sčítať a odčítať primerane veľké prirodzené čísla, ✓ zmenšiť alebo zväčšiť o daný počet prirodzené číslo, ✓ porovnať čísla rozdielom, ✓ písomne aj pomocou kalkulačky sčítať aj viac sčítancov, ✓ pohotovo použiť kalkulačku pri sčítaní a odčítaní, ✓ že čísla sa dajú sčítať v ľubovoľnom poradí, ✓ že od daného čísla sa dajú čísla odčítať v ľubovoľnom poradí, ✓ spamäti vynásobiť a vydeliť primerané prirodzené čísla mocninou čísla 10, v obore malej násobilky číslami ukončenými nulami (napr. $70 \cdot 800$, $72\,000 : 9$ a pod.), ✓ písomne vynásobiť a vydeliť prirodzené čísla jednociferným číslom (aj so zvyškom), ✓ písomne vynásobiť prirodzené číslo dvojciferným alebo trojciferným číslom, ✓ písomne vydeliť dvojciferným číslom, ✓ zmenšiť alebo zväčšiť prirodzené číslo daný počet krát, ✓ porovnať čísla podielom, ✓ pohotovo použiť kalkulačku pri násobení a delení prirodzených čísel (aj so zvyškom), ✓ že čísla sa dajú násobiť v ľubovoľnom poradí, 	<p>počtové výkony (operácie) – sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie sčítanec, súčet, menšenec, menšiteľ, rozdiel</p> <p>činiteľ, súčin, delenec, deliteľ, podiel, zvyšok pri delení viac, menej, rovnako, polovica, tretina, štvrtina, ...</p> <p>poradie počtových výkonov, úloha zátvoriek</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vynásobiť pomocou sčítania a vydeliť pomocou postupného odčítania a rozdeľovaním na rovnaké časti, ✓ správne určiť poradie početných výkonov v úlohách s prirodzenými číslami, ✓ počítat správne so zátvorkami, ✓ použiť prirodzené čísla pri opise reálnej situácie, ✓ vyriešiť jednoduché slovné úlohy s prirodzenými číslami, ✓ vyriešiť aplikačné úlohy a úlohy rozvíjajúce špecifické myslenie s využitím početných operácií (aj ako propedeutika zlomkov, pomeru a priamej a nepriamej úmernosti). 	<p>propedeutika záporných čísel (napr. model farebné čísla)</p> <p>propedeutika pomeru, priamej a nepriamej úmernosti (slovné úlohy)</p> <p>propedeutika distributívnosti</p>
---	---

Geometria a meranie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť a načrtnúť rovinné útvary – bod, úsečka, priamka, kružnica, trojuholník, štvoruholník, ✓ narysovať úsečku danej dĺžky a trojuholník, štvorec, obdĺžnik, ak poznajú dĺžky ich strán ✓ zostrojiť kružnicu s daným polomerom, ✓ rozlíšiť priestorové útvary – kocka, kváder, valec, kužeľ, ihlan, guľa, ✓ poznať niektoré základné vlastnosti trojuholníka, štvoruholníka, štvorca, obdĺžnika, kružnice a kruhu, ✓ narysovať pomocou dvojice pravítok alebo pravítka s ryskou rovnobežné a kolmé priamky (úsečky), ✓ narysovať trojuholník, štvoruholník, štvorec, obdĺžnik vo štvorcovej sieti, ✓ odmerať dĺžku úsečky s presnosťou na milimetre, ✓ odhadnúť vzdialenosť na metre, 	<p>priamka, bod, úsečka, trojuholník a jeho vrcholy a strany, štvoruholník a jeho vrcholy, strany a uhlopriečky, štvorec, obdĺžnik, kružnica (kruh) – stred, polomer a priemer</p> <p>kocka, kváder, valec, kužeľ, ihlan, guľa</p> <p>pravítko, kružidlo, rovnobežky, kolmica, päta kolmice, rovnobežník, susedné strany, protilahlé strany, vodováha, olovnica</p> <p>dĺžka úsečky, dĺžka strany trojuholníka, štvorca, obdĺžnika, obvod, jednotky dĺžky – m, dm, cm, mm, km</p> <p>kocka, kváder, stena, vrchol a hrana kocky a kvádra náčrt, nákres, plán, kódovanie</p> <p>štvorcová sieť, obsah, propedeutika jednotiek obsahu cm^2, mm^2 v štvorcovej sieti</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ premeniť jednotky dĺžky v obore prirodzených čísel, ✓ vyriešiť slovné úlohy s premenou jednotiek dĺžky a úlohy vyžadujúce základné poznatky o trojuholníku, štvorci a obdĺžniku, ✓ vypočítať obvod trojuholníka, štvorca, obdĺžnika, ✓ vypočítať obsah štvorca a obdĺžnika s celočíselnými rozmermi ako počet štvorcov, z ktorých sa skladá, ✓ zväčšiť a zmenšiť útvary vo štvorcovej sieti podľa návodu alebo pomocou inej siete, ✓ postaviť jednoduchú stavbu z kociek podľa návodu (náčrtu, nákresu, kódovania) a naopak, ✓ určiť počet jednotkových (rovnakých) kociek, z ktorých sa skladá kocka a kváder (propedeutika objemu). 	
---	--

Súmernosť v rovine (osová a stredová)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pre daný bod nájsť (nakresliť/zostrojíť) bod, s ktorým je osovo súmerný podľa danej osi, ✓ identifikovať rovinné geometrické útvary súmerné podľa osi, ✓ nájsť (nakresliť/zostrojíť) os súmernosti dvojice bodov, úsečky, ✓ nájsť (nakresliť/zostrojíť) osi súmernosti osovo súmerného útvaru, ✓ pre daný bod nájsť (nakresliť/zostrojíť) bod, s ktorým je stredovo súmerný podľa daného stredu, ✓ identifikovať rovinné geometrické útvary súmerné podľa stredu, ✓ nájsť (nakresliť/zostrojíť) stred súmernosti dvojice bodov, ✓ nájsť stred súmernosti stredovo 	<p>súmernosť a zhodnosť geometrických útvarov, stred súmernosti, stredová súmernosť, os súmernosti, osová súmernosť, útvary osovo a stredovo súmerné, vzor, obraz</p> <p>konštrukcia rovinného geometrického útvaru v osovej a stredovej súmernosti</p>

<p>súmerných rovinných útvarov,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zostrojiť obraz bodu, úsečky, priamky, kružnice alebo jednoduchého útvaru (obrazca) zloženého z úsečiek a častí kružnice v osovej a v stredovej súmernosti, ✓ pracovať s osovo a stredovo súmernými útvarmi vo štvorcovej sieti, dokresliť, opraviť ich. 	
---	--

Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prečítať údaje z jednoduchej tabuľky, ✓ zhromaždiť, roztriediť, usporiadať dáta (údaje), ✓ znázorniť dáta (údaje) jednoduchým diagramom, ✓ rozlíšiť väčšiu a menšiu pravdepodobnosť, ✓ zvoliť stratégiu riešenia úloh z bežného života, ✓ zistiť počet vypisovaním všetkých možností, ✓ pracovať podľa zvoleného (vlastného, vypracovaného) návodu alebo postupu, ✓ analyzovať jednoduché úlohy na propedeutiku desatinných čísel, zlomkov a priamej úmernosti. 	<p>dáta, údaje, triedenie, usporiadanie, systém, tabuľka, jednoduchý diagram, štatistika</p> <p>možnosť, počet možností, zisťovanie počtu možností zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov hry, pokusy a pozorovania, stratégia riešenia</p> <p>získavanie skúseností s prácou a organizáciou súborov predmetov</p>

Počtové výkony s prirodzenými číslami, deliteľnosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ovládať základné operácie v obore prirodzených čísel, ✓ rozložiť zložené číslo na súčin menších čísel v obore malej a veľkej násobilky, ✓ zistiť podľa dodaného návodu, či je dané číslo deliteľné číslami 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 100, ✓ rozhodnúť o správnom poradí početných operácií pri riešení úloh, ✓ vyriešiť úlohy, v ktorých sa nachádza viac operácií, napr. $2 \cdot 6 + 20 : 4$ (aj na kalkulačke). 	<p>objav deliteľnosti dvoma, piatimi, desiatimi a stomi</p> <p>práca podľa návodu – kritériá deliteľnosti číslami 2, 3, 4, 5, 6, 9, 10, 100</p> <p>propedeutika počítania s približnými (zaokrúhlenými) číslami</p> <p>sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie a ich využitie pri riešení jednoduchých slovných úloh (propedeutika rovníc)</p> <p>propedeutika výpočtu objemu kvádra a kocky ako súčin príslušných celočíselných rozmerov – prirodzených čísel, propedeutika jednotiek objemu: mm^3, cm^3, dm^3, m^3</p>

Desatinné čísla, počtové výkony (operácie) s desatinnými číslami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prečítať a zapísať desatinné čísla a určiť rád číslice v zápise desatinného čísla, ✓ uviesť príklady použitia desatinných čísel v bežnom živote a pracovať s nimi v uvedenom kontexte, ✓ správne zobrazíť desatinné číslo na číselnej osi, ✓ zistiť vzájomnú vzdialenosť desatinných čísel na číselnej osi, ✓ porovnať, usporiadať podľa predpisu (zostupne, vzostupne) a zaokrúhliť podľa zadania desatinné číslo na celé číslo, na desatiny, na stotiny, na tisíciny, ..., nahor, nadol aj aritmeticky, ✓ sčítať, odčítať, vynásobiť a vydeliť primerané desatinné čísla spamäti, 	<p>desatinné číslo, celá časť desatinného čísla, desatinná časť desatinného čísla, desatinná čiarka, desatiny, stotiny, tisíciny, ..., rád číslice v desatinnom čísle, číselná os, vzdialenosť čísel na číselnej osi</p> <p>porovnávanie, usporiadanie desatinných čísel znaky =, >, <</p> <p>zaokrúhľovanie nadol na ..., zaokrúhľovanie nahor na ..., zaokrúhľovanie na ...</p> <p>aritmetický priemer</p> <p>objav periodickosti pri delení dvoch prirodzených čísel, perióda, periodické čísla</p> <p>sčítanie a odčítanie, resp. násobenie a delenie ako navzájom opačné operácie (propedeutika rovníc)</p> <p>jednotky dĺžky (km, m, dm, cm, mm), hmotnosti (t, kg, dag, g, mg) a ich premena</p>

<p>ostatné písomne alebo pomocou kalkulačky,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vynásobiť a vydeliť kladné desatinné čísla mocninami čísla 10 spamäti, ✓ desatinné číslo vydeliť prirodzeným a správne zapísať zvyšok (aj na kalkulačke), ✓ vypočítať jednoduchý aritmetický priemer desatinných čísel, ✓ vyriešiť slovné úlohy s desatinnými číslami, ✓ využiť vlastnosti desatinných čísiel pri premene jednotiek dĺžky a hmotnosti, ✓ porovnať veľkosti vyjadrené jednotkami a usporiadať ich podľa veľkosti vzostupne a zostupne. 	<p>v obore desatinných čísel</p> <p>propedeutika zlomkov na rôznorodých kontextoch: celok, časť celku,</p> <p>zlomok ako časť celku, znázornenie zlomkovej časti celku (aj vhodným diagramom) propedeutika nepriamej úmernosti (riešenie slovných úloh)</p>
---	---

Obsah obdĺžnika, štvorca a pravouhlého trojuholníka v desatinných číslach, jednotky obsahu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť približný obsah rovinného útvaru v štvorcovej sieti, ✓ vypočítať obvod a obsah štvorca a obdĺžnika v obore desatinných čísel, ✓ vypočítať obsah pravouhlého trojuholníka ako polovicu obsahu obdĺžnika, ✓ premeniť základné jednotky obsahu s využívaním vlastností desatinných čísel, ✓ zanalyzovať útvary zložené zo štvorcov a obdĺžnikov z hľadiska možností výpočtu ich obsahu a obvodu, ✓ vypočítať obvod a obsah obrazcov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov, ✓ vyriešiť úlohy z praxe na výpočet obvodov a obsahov útvarov zložených zo štvorcov a obdĺžnikov. 	<p>rovinné útvary, štvorec, obdĺžnik, mnohoúhelník, obsah, výmera, plocha, jednotka štvorcovej siete</p> <p>jednotky obsahu, premena jednotiek obsahu: hektár, ár, kilometer štvorcový, meter štvorcový, decimeter štvorcový, centimeter štvorcový a milimeter štvorcový (ha, a, km², m², dm², cm², mm²)</p> <p>slovné vzorce pre výpočet obvodu a obsahu štvorca, obdĺžnika a pravouhlého trojuholníka</p>

Uhol a jeho veľkosť, operácie s uhlami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ odmerať veľkosť narysovaného uhla v stupňoch, ✓ narysovať pomocou uhlomera uhol s danou veľkosťou, ✓ primerane odhadnúť veľkosť uhla, ✓ premeniť stupne na minúty a naopak, ✓ zostrojiť os uhla pomocou uhlomera, ✓ porovnať uhly podľa ich veľkosti numericky, ✓ pomenovať trojuholník podľa veľkosti jeho vnútorných uhlov, ✓ vypočítať veľkosť tretieho vnútorného uhla trojuholníka, ak pozná veľkosť jeho dvoch vnútorných uhlov v stupňoch, ✓ rozlíšiť vrcholové uhly a susedné uhly, ✓ vypočítať veľkosť vrcholového a susedného uhla k danému uhlu, ✓ sčítať a odčítať veľkosti uhlov (v stupňoch), ✓ využiť vlastnosti uhlov pri riešení kontextových úloh. 	<p>uhol, veľkosť uhla, jednotky stupeň a minúta, uhlomer ramená uhla, vrchol uhla</p> <p>os uhla a jej vlastnosti</p> <p>porovnávanie uhlov</p> <p>priamy, pravý, ostrý a tupý uhol, uhol väčší ako priamy uhol</p> <p>vnútorné uhly trojuholníka, objav vzťahu pre súčet vnútorných uhlov trojuholníka</p> <p>pravouhlý, ostrouhlý a tupouhlý trojuholník vrcholový uhol, susedný uhol</p> <p>sčítanie a odčítanie veľkostí uhlov</p>

Trojuholník, zhodnosť trojuholníkov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť základné prvky trojuholníka, ✓ vypočítať veľkosť vonkajších uhlov trojuholníka, ✓ vyriešiť úlohy s využitím vlastností vnútorných a vonkajších uhlov trojuholníka, ✓ rozhodnúť o zhodnosti dvoch trojuholníkov v rovine, ✓ zostrojiť trojuholník podľa slovného postupu konštrukcie s využitím vety sss, sus a usu, ✓ opísať slovne postup konštrukcie trojuholníka, ✓ narysovať pravidelný šesťuholník, ✓ vetu o trojuholníkovej nerovnosti, ✓ na základe vety o trojuholníkovej nerovnosti rozhodnúť o možnosti zostrojenia trojuholníka z troch úsečiek, ✓ opísať rovnostranný a rovnoramenný trojuholník a ich základné vlastnosti (veľkosti strán a uhlov, súmernosť), ✓ presne a čisto narysovať rovnostranný a rovnoramenný trojuholník, ✓ zostrojiť výšky trojuholníka (v ostrohľom, tupohľom a pravohľom) a ich priesečník. 	<p>trojuholník, základné prvky trojuholníka (vrcholy, strany, vnútorné a vonkajšie uhly)</p> <p>ostrouhlý, pravouhlý a tupouhlý trojuholník náčrt, konštrukcia zhodnosť dvoch trojuholníkov, veta sss, sus, usu konštrukcia trojuholníka podľa vety sss, sus, usu trojuholníková nerovnosť, $a + b > c$, $a + c > b$, $b + c > a$ rovnoramenný a rovnostranný trojuholník, ramená, základňa, hlavný vrchol rovnoramenného trojuholníka</p> <p>objav základných vlastností rovnoramenného a rovnostranného trojuholníka (veľkosť strán, veľkosť uhlov); pravidelný šesťuholník</p> <p>výška trojuholníka (priamka, úsečka, dĺžka úsečky), päta výšky, priesečník výšok trojuholníka</p>

Kombinatorika v kontextových úlohách

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ systematicky usporiadať daný malý počet prvkov podľa predpisu, ✓ z daných prvkov vybrať skupinu prvkov s danou vlastnosťou a určiť počet týchto prvkov, ✓ pokračovať v danom systéme usporiadania/vypisovania, ✓ zvoliť stratégiu riešenia kombinatorickej úlohy, ✓ zvoliť optimálny spôsob zápisu riešenia tabuľkou a diagramom. 	<p>usporiadanie prvkov (s opakovaním, bez opakovania) dáta, údaje, tabuľka, diagram</p> <p>kontextové úlohy s kombinatorickou motiváciou</p> <p>propedeutika štatistiky, pravdepodobnosti a kombinatoriky (zhromažďovanie, usporiadanie a grafické znázornenie údajov)</p>

Zlomky, početové výkony so zlomkami, kladné racionálne čísla

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ správne chápať, prečítať a zapísať zlomok, ✓ chápať, že každé racionálne číslo môžeme vyjadriť nekonečným množstvom zlomkov, ✓ v rámci toho istého celku uviesť príklad rovnakého zlomku v inom tvare, ✓ kedy sa zlomok rovná jednej celej, kedy sa rovná nule a kedy nemá zmysel, ✓ graficky znázorniť a zapísať zlomkovú časť z celku, ✓ správne znázorniť zlomok na číselnej osi, ✓ porovnať a usporiadať zlomky s rovnakým menovateľom (čitateľom) a výsledok porovnávania zapísať znakmi $>$, $<$, $=$, ✓ vykrátiť a rozšíriť zlomok daným číslom, 	<p>celok, zlomok ako časť z celku</p> <p>znázornenie zlomkovej časti celku (aj vhodným diagramom) znázornenie zlomkov na číselnej osi</p> <p>zlomok ako číslo</p> <p>zlomková čiara, čitateľ a menovateľ</p> <p>zlomku rovnosť zlomkov</p> <p>krátenie (zjednodušovanie) zlomkov, rozširovanie zlomkov základný tvar zlomku</p> <p>zmiešané číslo</p> <p>porovnávanie zlomkov ($>$, $<$, $=$)</p> <p>sčítovanie zlomkov, odčítovanie zlomkov, rovnaký a nerovnaký menovateľ</p> <p>zlomkov, spoločný menovateľ, spoločný násobok, krížové pravidlo</p> <p>násobenie zlomkov, delenie zlomkov</p> <p>zlomková časť z celku</p> <p>prevrátený zlomok</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ krátením upraviť zlomok na základný tvar, ✓ sčítať a odčítať zlomky s rovnakými aj nerovnakými menovateľmi, ✓ nájsť niektorého spoločného menovateľa zlomkov (upraviť zlomky na rovnakého menovateľa), ✓ pri počítaní dodržať dohodnuté poradie operácií, správne používať zátvorky, ✓ písomne vynásobiť a vydeliť zlomok prirodzeným číslom a zlomkom, ✓ vypočítať zlomkovú časť z celku, pomocou kalkulačky prevodom na desatinné čísla s danou presnosťou počítať so zlomkami, ✓ prečítať a zapísať desatinné zlomky, ✓ previesť zlomok na desatinné číslo, ✓ zapísať zlomok v tvare desatinného čísla (alebo periodickým číslom) s požadovanou presnosťou (na požadovaný počet miest), ✓ určiť pri prevode zlomku na desatinné číslo periódu v zápise výsledku, ✓ zmiešané číslo previesť na zlomok, zlomok, kde je čitateľ väčší ako menovateľ, zapísať v tvare zmiešaného čísla, ✓ vyriešiť jednoduché slovné úlohy so zlomkami. 	<p>desatinný zlomok, periodické číslo, perióda, periodický rozvoj (kladné) racionálne číslo</p> <p>propedeutika kladných a záporných čísel riešením úloh: číselná os, kladné a záporné číslo, navzájom opačné čísla, usporiadanie čísel</p>
---	---

Percentá, promile

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vypočítať 1 percento (%) ako stotinu základu, ✓ rozlíšiť, určiť a vypočítať základ, ✓ rozlíšiť, určiť a vypočítať hodnotu časti prislúchajúcej k počtu percent, ✓ vypočítať počet percent, ak je daný základ a časť prislúchajúca k počtu percent, ✓ vypočítať základ, keď poznajú počet percent a hodnotu prislúchajúcu k tomuto počtu percent, ✓ uplatniť vedomosti o percentách pri riešení jednoduchých slovných úloh z praktického života, ✓ že ak je rôzny základ, rovnakej časti zodpovedajú rôzne počty percent (napr.: číslo 50 je o 25 % väčšie ako číslo 40, ale číslo 40 je o 20 % menšie ako číslo 50 a pod.), ✓ vypočítať 1 promile (‰) ako tisícinu základu, ✓ vzťah medzi zlomkami, percentami a desatinnými číslami, ✓ vypočítať 10 %, 20 %, 25 %, 50 % bez prechodu cez 1 %, ✓ prečítať údaje súvisiace s počtom percent / promile z diagramov (grafov), ✓ zapísať znázornenú časť celku počtom percent /promile, ✓ znázorniť na základe odhadu (počtu percent /promile) časť celku v kruhovom diagrame, porovnať viaceru častí z jedného celku a porovnanie zobrazíť vhodným stĺpcovým aj kruhovým diagramom, ✓ zostrojiť kruhový alebo stĺpcový diagram na základe údajov z tabuľky, ✓ vypočítať úrok z danej istiny za určité obdobie pri danej úrokovej miere, 	<p>percento (%), základ, časť prislúchajúca k počtu percent, počet percent</p> <p>promile (‰)</p> <p>kruhový diagram, stĺpcový diagram</p> <p>istina, úrok, jednoduché úrokovanie, úroková miera, pôžička, úver, vklad</p> <p>štatistické údaje, tabuľka, graf, diagram</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vypočítať hľadanú istinu, ✓ vyriešiť primerané slovné (podnetové, kontextové) úlohy z oblasti bankovníctva a finančníctva, v ktorých sa vyskytujú ako podnet štatistické dáta (v tabuľkách, diagramoch, ...). 	
--	--

Kváder a kocka, ich povrch a objem v desatinných číslach, premieňanie jednotiek objemu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ načrtnúť a narysovať obraz kvádra a kocky vo voľnom rovnobežnom premietaní, ✓ vyznačiť na náčrte kvádra a kocky ich viditeľné a neviditeľné hrany a ich základné prvky, ✓ načrtnúť a narysovať sieť kvádra a kocky, ✓ zostaviť na základe náčrtu alebo opisu teleso skladajúce sa z kociek a kvádrov, ✓ zhotoviť náčrt telies skladajúcich sa z kvádrov a kociek, ✓ nakresliť nárys, bokorys a pôdorys telies zostavených z kvádrov a kociek, ✓ vzťah $1 \text{ liter} = 1 \text{ dm}^3$, ✓ premeniť základné jednotky objemu, ✓ vypočítať povrch a objem kvádra a kocky, ak pozná dĺžky ich hrán, ✓ vyriešiť primerané slovné úlohy na výpočet povrchu / objemu kvádra a kocky aj s využitím premeny jednotiek obsahu / objemu. 	<p>priestor, vzor, obraz, náčrt</p> <p>voľné rovnobežné premietanie, perspektíva kocka, kváder, viditeľné a neviditeľné hrany teleso, jednoduché a zložené teleso</p> <p>nárys, bokorys, pôdorys sieť kvádra, sieť kocky, ...</p> <p>povrch kocky a kvádra, jednotky povrchu</p> <p>objem kocky a kvádra, jednotky objemu: meter kubický, decimeter kubický, centimeter kubický, milimeter kubický, kilometer kubický, liter, deciliter, centiliter, mililiter, hektoliter (m^3, dm^3, cm^3, mm^3, km^3, l, dl, cl, ml, hl), premena jednotiek</p> <p>priestorová predstavivosť a úlohy na jej rozvoj</p>

Pomer, priama a nepriama úmernosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ zapísať a upraviť daný pomer a postupný pomer,✓ rozdeliť dané číslo (množstvo) v danom pomere,✓ zväčšiť / zmenšiť dané číslo v danom pomere,✓ vyriešiť primerané slovné úlohy na pomer rôzneho typu a praktické úlohy s použitím mierky plánu a mapy,✓ rozhodnúť, či daný vzťah je alebo nie je priamou / nepriamou úmernosťou ,✓ vyriešiť úlohy (aj z praxe) s využitím priamej a nepriamej úmernosti (aj pomocou jednoduchej alebo zloženej trojčlenky).	<p>pomer, prevrátený pomer, postupný pomer ako skrátenejší zápis jednoduchých pomerov, rozdeľovanie celku v danom pomere</p> <p>plán, mapa, mierka plánu a mapy priama a nepriama úmernosť trojčlenka (jednoduchá, zložená) tabuľka priamej a nepriamej úmernosti</p> <p>kontextové úlohy na priamu a nepriamu úmernosť, pomer a mierku</p>

Kombinatorika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ vypísať (všetky) možnosti podľa určitého systému,✓ vytvoriť systém (napr. strom možností) na vypisovanie možností,✓ systematicky usporiadať daný počet predmetov (prvkov, údajov),✓ vyriešiť primerané kombinatorické úlohy, vrátane intuitívneho použitia pravidla súčtu a súčinu.	<p>objav podstaty daného systému vo vypisovaní možností</p> <p>systematické vypisovanie možností, rôzne spôsoby vypisovania možností</p> <p>počet usporiadaní, počet možností</p> <p>úlohy na tvorbu skupín predmetov a ich počet z oblasti hier, športu a z rôznych oblastí života (propedeutika variácií)</p> <p>propedeutika základných modelov kombinatoriky</p>

Kladné a záporné čísla, početné výkony s celými a desatinnými číslami, racionálne čísla

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť príklady využitia kladných a záporných celých čísel v praxi, ✓ prečítať a zapísať celé čísla (aj z rôznych tabuliek a grafov), ✓ určiť k danému číslu číslo opačné, ✓ vymenovať a vypísať dvojice navzájom opačných celých čísel (aj z číselnej osi), ✓ porovnať celé a racionálne čísla a usporiadať ich podľa veľkosti, ✓ správne zobrazíť celé čísla na číselnej osi, ✓ priradiť k celému číslu obraz na číselnej osi, ✓ zobrazíť kladné a záporné desatinné čísla na číselnej osi, ✓ určiť absolútnu hodnotu celého, desatinného čísla a racionálneho čísla, ✓ sčítať a odčítať celé a desatinné čísla, ✓ vyriešiť primerané slovné úlohy na sčítanie a odčítanie celých a desatinných čísel (kladných a záporných), ✓ jednoducho zapísať postup riešenia slovnej úlohy, výpočet a odpoveď, ✓ spamäti, písomne a na kalkulačke vynásobiť a vydeliť záporné číslo kladným číslom, ✓ vyriešiť primerané slovné úlohy na násobenie a delenie celých čísel. 	<p>číselná os</p> <p>kladné a záporné číslo, celé číslo navzájom opačné čísla</p> <p>kladné a záporné desatinné číslo</p> <p>absolútna hodnota čísla</p> <p>usporiadanie čísel</p> <p>porovnanie čísel</p> <p>pojmem racionálneho čísla</p> <p>súčet, rozdiel, súčin a podiel celých, desatinných a racionálnych čísel</p>

Premenná, výraz

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ sčítať, odčítať, vynásobiť a vydeliť primerané číselné výrazy, ✓ rozhodnúť o rovnosti dvoch číselných výrazov, ✓ vyriešiť jednoduché slovné úlohy vedúce k lineárnej rovnici bez formalizácie do podoby rovnice, ✓ zapísať postup riešenia slovnej úlohy, ✓ overiť skúškou správnosti, či dané číslo je riešením slovnej úlohy, ✓ rozlíšiť číselný výraz a výraz s premennou, ✓ zostaviť podľa slovného opisu jednoduchý výraz s premennou, ✓ určiť vo výraze s premennou členy s premennou a členy bez premennej, ✓ určiť hodnotu výrazu, keď je daná hodnota premennej, ✓ sčítať a odčítať výrazy s premennou, ✓ vynásobiť a vydeliť primerané výrazy s premennou číslom rôznym od nuly, ✓ vyjadriť neznámu z jednoduchých vzorcov (napr. $o = 4 \cdot a$), ✓ zvoliť vhodnú pravouhlú sústavu súradníc v rovine, ✓ vyznačiť body v pravouhle sústave súradníc v rovine podľa súradníc, ✓ určiť súradnice daného bodu zobrazeného v pravouhle sústave súradníc. 	<p>číselný výraz, rovnosť a nerovnosť číselných výrazov nerovná sa, je rôzne od, znaky =, ≠ hodnota číselného výrazu</p> <p>výraz s premennou (algebraický výraz) dosadzovanie čísel za jednotlivé premenné rovnica dopočítavanie chýbajúcich údajov v jednoduchých vzorcoch koeficient, premenná, člen s premennou, číslo (člen bez premennej) neznáma veličina vo vzorci vzorec (skrátенý zápis vzťahov), vzorce na výpočet obvodu a obsahu štvorca, obdĺžnika</p> <p>vyjadrenie a výpočet neznámej z jednoduchého vzorca vynímanie pred zátvorku riešenie jednoduchých úloh vedúcich na lineárne rovnice bez formalizácie do podoby rovnice: úvahou, metódou pokus – omyl, znázornením</p> <p>priama a nepriama úmernosť ako príklady závislosti veličín</p> <p>pravouhlá sústava súradníc v rovine, bod v sústave súradníc, súradnice bodu, graf</p> <p>propedeutika riešenia lineárnych rovníc s jedným výskytom neznámej</p> <p>propedeutika riešenia lineárnych rovníc s viacnásobným výskytom neznámej</p> <p>propedeutika znázornenia priamej a nepriamej úmernosti grafom</p>

Rovnobežník, lichobežník, obvod a obsah rovnobežníka, lichobežníka a trojuholníka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zostrojiť dve rovnobežné priamky (rovnobežky), ktoré sú preťaté priečkou, ✓ určiť súhlasné a striedavé uhly pri dvoch rovnobežných priamkach preťatých priečkou, ✓ vyriešiť úlohy s využitím vlastností súhlasných a striedavých uhlov, ✓ načrtnúť a pomenovať rovnobežníky: štvorec, kosoštvorec, obdĺžnik, kosodĺžnik, ✓ rozlíšiť a vysvetliť rozdiel medzi pravouhlými a kosouhlými rovnobežníkmi, ✓ narysovať štvorec, kosoštvorec, obdĺžnik, kosodĺžnik a správne označiť všetky ich základné prvky, ✓ zostrojiť a odmerať v rovnobežníku (štvorci, kosoštvorci, obdĺžniku, kosodĺžniku) jeho dve rôzne výšky, ✓ načrtnúť lichobežník, pomenovať a opísať jeho základné prvky, ✓ zostrojiť ľubovoľný lichobežník (všeobecný, pravouhlý, rovnoramenný) podľa daných prvkov a na základe daného konštrukčného postupu, ✓ vyriešiť primerané konštrukčné úlohy pre štvoruholníky s využitím vlastností konštrukcie trojuholníka a s využitím poznatkov o rovnobežníkoch a lichobežníkoch, ✓ vypočítať obvod a obsah štvorca, kosoštvorca, obdĺžnika, kosodĺžnika, lichobežníka a trojuholníka, ✓ vyriešiť slovné (kontextové a podnetové) úlohy z reálneho života s využitím poznatkov o obsahu a obvode rovnobežníka, lichobežníka a trojuholníka a s využitím premeny jednotiek dĺžky a obsahu. 	<p>rovnobežnosť, rovnobežné priamky (rovnobežky), rôznobežky, priečka, rovnobežky preťaté priečkou</p> <p>súhlasné a striedavé uhly a ich vlastnosti</p> <p>štvoruholníky, rovnobežníky, štvorec, kosoštvorec, obdĺžnik, kosodĺžnik, lichobežník a ich základné vlastnosti (o stranách, vnútorných uhloch, uhlopriečkach a ich priesečníku)</p> <p>strany, veľkosti strán, vnútorné uhly rovnobežníka (štvoruholníka), dve výšky rovnobežníka, uhlopriečky, priesečník uhlopriečok rovnobežníka, vlastnosti rovnobežníka</p> <p>súčet vnútorných uhlov štvoruholníka ($\alpha + \beta + \gamma + \delta = 360^\circ$)</p> <p>základňa lichobežníka, rameno lichobežníka, výška lichobežníka, všeobecný lichobežník, pravouhlý lichobežník, rovnoramenný lichobežník</p> <p>obvod a obsah rovnobežníka (kosoštvorca, kosodĺžnika), lichobežníka a trojuholníka (objavovanie výpočtu obsahu týchto útvarov)</p>

Kruh, kružnica

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zostrojiť kružnicu s daným polomerom alebo s daným priemerom, ✓ vysvetliť vzťah medzi polomerom a priemerom kružnice, ✓ určiť vzájomnú polohu kružnice a priamky, ✓ zostrojiť dotyčnicu ku kružnici v určenom bode ležiacom na tejto kružnici, ✓ zostrojiť dotyčnicu ku kružnici z daného bodu, ktorý leží mimo tejto kružnice, ✓ slovne opísať postup konštrukcie dotyčnice ku kružnici približnou metódou aj pomocou Tálesovej kružnice, ✓ vyznačiť na kružnici kružnicový oblúk a kružnicový oblúk prislúchajúci danému stredovému uhlu, ✓ vyznačiť v kruhu kruhový výsek a kruhový výsek prislúchajúci danému stredovému uhlu, ✓ vyznačiť v kruhu kruhový odsek, ✓ určiť a odmerať stredový uhol prislúchajúci k danému kružnicovému oblúku alebo kruhovému výseku, ✓ vypočítať obsah a obvod kruhu a dĺžku kružnice, ✓ vyriešiť slovné úlohy, ktoré využívajú výpočet obsahu alebo obvodu kruhu, alebo dĺžku kružnice. 	<p>kružnica, kruh, medzikružie stred kruhu (kružnice) polomer a priemer kruhu (kružnice) a ich vzťah vzájomná poloha kružnice a priamky sečnica, nesečnica, dotyčnica ku kružnici, tetiva, ich vlastnosti, vzdialenosť stredu kružnice od tetivy Tálesova kružnica</p> <p>kružnicový oblúk, stredový uhol, kruhový výsek, kruhový odsek</p> <p>Ludolfovo číslo a jeho približné hodnoty</p> $\pi = 3,14 \text{ (resp. } \pi \approx \frac{22}{7} \text{)}$ <p>obsah a obvod kruhu, dĺžka kružnice,</p> $S = \pi \cdot r \cdot r ; o = 2\pi r = \pi d$

Hranol

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ načrtnúť kocku, kváder a hranol (trojboký, štvorboký) vo voľnom rovnobežnom premietaní, ✓ opísať hranol a identifikovať jeho základné prvky, ✓ určiť počet hrán, stien a vrcholov hranola, ✓ zostrojiť sieť kolmého hranola, ✓ použiť príslušné vzorce na výpočet objemu a povrchu (kocky, kvádra, hranola), ✓ vypočítať objem a povrch kocky, kvádra, hranola, ✓ vyriešiť slovné úlohy s využitím objemu alebo povrchu kocky, kvádra a hranola. 	<p>teleso, kocka, kváder, vrcholy, hrany, steny</p> <p>hranol (kolmý, pravidelný, trojboký, štvorboký, šesťboký, ...)</p> <p>sieť, podstava, plášť a ich vlastnosti</p> <p>povrch, objem, vzorce na ich výpočet</p> <p>jednotky povrchu (mm^2, cm^2, dm^2, m^2, ...) a objemu (mm^3, cm^3, dm^3, m^3, ...)</p>

Pravdepodobnosť, štatistika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uskutočniť primerané pravdepodobnostné experimenty, ✓ posúdiť a rozlíšiť možné a nemožné udalosti (javy), ✓ rozhodnúť o pravdepodobnosti jednoduchej udalosti, ✓ vypočítať relatívnu početnosť udalosti, ✓ spracovať, zhromaždiť a roztriediť údaje v experimente, ✓ vytvoriť zo zhromaždených údajov štatistický súbor, ✓ vypočítať aritmetický priemer z údajov v tabuľke alebo grafe, ✓ zaznamenať a usporiadať údaje do tabuľky, ✓ prečítať a interpretovať údaje z tabuľky, z kruhového a stĺpcového diagramu, ✓ znázorniť údaje z tabuľky kruhovým a stĺpcovým diagramom a naopak. 	<p>udalosť, pravdepodobnosť</p> <p>pokus, početnosť, relatívna početnosť možné a nemožné udalosti</p> <p>porovnanie rôznych udalostí vzhľadom na mieru ich pravdepodobnosti</p> <p>štatistika, štatistický súbor, štatistické zisťovanie jednotka a znak, početnosť javu, aritmetický priemer tabuľka, kruhový diagram, stĺpcový diagram</p>

Mocniny a odmocniny, zápis veľkých čísel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ prečítať správne zápis druhej a tretej mocniny ľubovoľného racionálneho čísla a určiť v ňom mocnenca (základ) a mocniteľa (exponent), ✓ zapísať druhú a tretiu mocninu ľubovoľného racionálneho čísla ako súčin rovnakých činiteľov, ✓ zapísať súčin konkrétneho väčšieho počtu rovnakých činiteľov v tvare mocniny a opačne, ✓ vysvetliť vzťahy $x^2 = (-x)^2$ a $x^3 \neq (-x)^3$ ✓ prečítať správne zápis druhej odmocniny ľubovoľného kladného racionálneho čísla a tretej odmocniny ľubovoľného racionálneho čísla a určiť v ňom stupeň odmocnenia a odmocnenca (základ), ✓ zapísať druhú odmocninu ľubovoľného kladného racionálneho čísla a tretiu odmocninu ľubovoľného racionálneho čísla, ✓ vypočítať na kalkulačke druhú a tretiu mocninu ľubovoľného racionálneho čísla, druhú odmocninu kladného racionálneho čísla a tretiu odmocninu ľubovoľného racionálneho čísla, ✓ vypočítať spamäti hodnotu druhej a tretej mocniny malých prirodzených čísel (1, ..., 5) a hodnotu druhej odmocniny z čísel 4, 9, 16, 25, ..., 100, ✓ zapísať ako mocninu 10 čísla 100, 1 000, 10 000..., ✓ zapísať čísla v tvare $a \cdot 10^n$ (pre $1 \leq a < 10$) – vedecký zápis čísla, ✓ vyriešiť primerané numerické a slovné úlohy s veľkými číslami s využitím zručností odhadu a zaokrúhľovania, ✓ použiť zaokrúhľovanie a odhad pri riešení praktických úloh. 	<p>súčin rovnakých činiteľov, jeho zápis pomocou mocniny</p> <p>druhá mocnina, druhá mocnina ako obsah štvorca, zápis druhej mocniny reálneho čísla</p> <p>tretia mocnina, tretia mocnina ako objem kocky, zápis tretej mocniny základ mocniny (mocnenec), exponent (mocniteľ)</p> <p>druhá odmocnina, znak odmocnenia ($\sqrt{\quad}$), základ odmocniny (odmocnenec), zápis druhej odmocniny</p> <p>tretia odmocnina, znak odmocnenia ($\sqrt[3]{\quad}$), zápis tretej odmocniny</p> <p>mocniny čísla 10, predpony a ich súvis s mocninami</p> <p>zápis čísla, vedecký zápis čísla, zápis čísla v tvare $a \cdot 10^n$ (pre $1 \leq a < 10$), a práca s takýmito číslami na kalkulačke</p> <p>veľmi veľké a veľmi malé čísla, vytváranie predstavy o nich odhad, odhad výsledku, zaokrúhľovanie</p>

Pytagorova veta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenovať základné prvky a vlastnosti pravouhlého trojuholníka, ✓ formuláciu Pytagorovej vety aj jej význam, ✓ zapísať Pytagorovu vetu v pravouhlom trojuholníku ABC s pravým uhlom pri vrchole C vzťahom $c^2 = a^2 + b^2$, ale aj vzťahom pri inom označení strán pravouhlého trojuholníka, ✓ vyjadriť a zapísať zo základného vzťahu Pytagorovej vety obsah štvorca nad odvesnami ($a^2 = c^2 - b^2$, $b^2 = c^2 - a^2$), podobne aj pri inom označení strán trojuholníka, ✓ vyjadriť vzťah pre výpočet dĺžky odvesien pomocou odmocnín ✓ ($a = \sqrt{c^2 - b^2}$, $b = \sqrt{c^2 - a^2}$), podobne aj pri inom označení strán trojuholníka, ✓ vypočítať dĺžku tretej strany pravouhlého trojuholníka, ak sú známe dĺžky jeho dvoch zvyšných strán, ✓ samostatne použiť Pytagorovu vetu na riešenie kontextových úloh z reálneho praktického života. 	<p>pravouhlý trojuholník, základné prvky a vlastnosti pravouhlého trojuholníka – pravý uhol, odvesny, prepona, súčet dvoch ostrých uhlov je 90 stupňov</p> <p>Pytagorova veta pre pravouhlý trojuholník vzťahy</p> $c^2 = a^2 + b^2, a^2 = c^2 - b^2, b^2 = c^2 - a^2,$ $a = \sqrt{c^2 - b^2}, b = \sqrt{c^2 - a^2}, c = \sqrt{a^2 + b^2}$ <p>význam a využitie Pytagorovej vety vyjadrenie neznámej zo vzorca</p>

Ihlan, valec, kužeľ, guľa, ich objem a povrch

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ načrtnúť ihlan, valec a kužeľ vo voľnom rovnobežnom premietaní,✓ opísať ihlan, valec, kužeľ a guľu a pomenovať ich základné prvky,✓ určiť počet hrán, stien a vrcholov ihlana,✓ zostrojiť sieť ihlana, valca a kužeľa,✓ dosadením do vzorcov vypočítať objem a povrch ihlana, valca, kužeľa a gule,✓ vyriešiť primerané slovné úlohy na výpočet objemu a povrchu ihlana, valca, kužeľa a gule.	<p>(rotačný) valec, (rotačný) kužeľ, guľa, guľová plocha ihlan (pravidelný, trojboký, štvorboký, ...)</p> <p>sieť, podstava (horná, dolná), plášť, výška, vrchol strana kužeľa</p> <p>stred gule, polomer a priemer gule</p> <p>objem, povrch</p>

Riešenie lineárnych rovníc a nerovníc s jednou neznámou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozhodnúť o rovnosti (nerovnosti) dvoch číselných (algebraických) výrazov, ✓ rozlíšiť zápisy rovnosti, nerovnosti, rovnice, nerovnice, ✓ vyriešiť jednoduchú lineárnu rovnicu s jedným výskytom neznámej, ✓ vyriešiť jednoduchými úpravami lineárnu rovnicu s viacnásobným výskytom neznámej (napr. $2x + 3 = 3x - 4$), ✓ význam skúšky správnosti a rozumie tomu, prečo nie je pri niektorých rovniciach nutná, ✓ vyriešiť jednoduché lineárne nerovnice s jedným výskytom neznámej (napr.: $2(x + 8) > 42$), ✓ vyriešiť jednoduché rovnice s jedným výskytom neznámej v menovateli (napr.: $\frac{2}{x+3} = 4$), ✓ urobiť skúšku správnosti riešenia jednoduchej rovnice s neznámou v menovateli, ✓ určiť podmienky riešenia rovnice s neznámou v menovateli, ✓ vyjadriť neznámu zo vzorca (z primeraných matematických a fyzikálnych vzorcov), ✓ vybrať vhodnú stratégiu riešenia slovnej úlohy (rovnica, nerovnicou, tipovaním, ...), ✓ vyriešiť slovné (kontextové) úlohy vedúce k lineárnej rovnici (nerovnici), ✓ overiť správnosť riešenia slovnej úlohy. 	<p>rovnosť a nerovnosť dvoch algebraických výrazov lineárna rovnica s jednou neznámou lineárna nerovnica s jednou neznámou ľavá a pravá strana rovnice (nerovnice), riešenie (koreň) rovnice a nerovnice znamienka rovnosti (nerovnosti), znaky nerovnosti, ostré a neostré nerovnosti skúška správnosti výraz, lomený výraz, výraz s neznámou v menovateli rovnica s jednou neznámou podmienky pre riešenie rovnice (s neznámou v menovateli), skúška správnosti slovná (kontextová) úloha, zápis, matematizácia textu úlohy postup riešenia, zostavenie lineárnej rovnice (nerovnice), skúška, odpoveď vyjadrenie neznámej zo vzorca</p>

Podobnosť trojuholníkov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť podstatu podobnosti dvoch geometrických útvarov, ✓ rozhodnúť o podobnosti dvojice trojuholníkov v rovine, ✓ vypočítať pomer podobnosti dvoch podobných trojuholníkov, ✓ na základe viet o podobnosti trojuholníkov vyriešiť primerané výpočtové a konštrukčné úlohy, ✓ využiť vlastnosti podobnosti trojuholníkov pri riešení praktických úloh zo života pri meraní (odhadovaní) vzdialeností a výšok, ✓ určiť skutočnú vzdialenosť (mierka mapy) a skutočné rozmery predmetov (mierka plánu). 	<p>geometrické útvary v rovine zhodnosť geometrických útvarov podobnosť geometrických útvarov, podstata podobnosti pomer podobnosti dvoch geometrických útvarov podobnosť trojuholníkov vety o podobnosti trojuholníkov (sss, sus, uu) podobnosť trojuholníkov v praxi</p>

Štatistika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zrealizovať primeraný štatistický prieskum, ✓ pripraviť a spracovať jednoduchý vlastný projekt zameraný na štatistický prieskum určitej udalosti s vyjadrením početnosti určitého javu, ✓ vyriešiť primerané úlohy zo štatistiky s využitím výpočtu aritmetického priemeru, ✓ spracovať získané hodnoty – údaje z vlastného štatistického prieskumu do tabuľky, ✓ interpretovať údaje z tabuľky, ✓ prostredníctvom viacerých druhov diagramov – grafov znázorniť hodnoty – údaje. 	<p>štatistický prieskum, štatistický súbor, rozsah štatistického súboru, štatistický znak, triedenie absolútna početnosť, početnosť a relatívna početnosť javu tabuľka, graf – diagram, prechod od jedného typu znázornenia k inému hodnoty – údaje, ich znázornenie a interpretácia využitie IKT v štatistike, prieskum</p>

Grafické znázorňovanie závislostí

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie / dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať a zostrojiť pravouhlý súradnicový systém, ✓ zobrazíť bod (úsečku, trojuholník, atď.) v pravouhlom súradnicovom systéme (napr. $A[3 ; 2]$; úsečka XY, ak $X[2 ; -4]$ a $Y[-3 ; 3]$, atď.), ✓ zostrojiť graf priamej úmernosti a lineárnej závislosti podľa údajov z tabuľky, ✓ určiť k danej prvej súradnici druhú súradnicu bodu, ktorý leží na danom grafe, ✓ prečítať údaje z grafu priamej a nepriamej úmernosti a použiť ich pri výpočte, ✓ vyriešiť slovné úlohy na využitie grafov priamej a nepriamej úmernosti. 	<p>pravouhlý systém súradníc, sústava súradníc v rovine súradnicové osi, priesečník súradnicových osí súradnice bodu graf, hodnota hodnoty v tabuľke, najmenšia hodnota, nulová hodnota, najväčšia hodnota závislosť dvoch hodnôt, nezávislá a závislá premenná graf priamej úmernosti, graf nepriamej úmernosti lineárna závislosť, lineárna funkcia graf lineárnej funkcie</p>

Informatika

Vzdelávací štandard stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Výkonový štandard predstavuje ucelený systém všeobecne formulovaných kognitívne odstupňovaných výkonov. Tieto výkony môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Stanovený učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôsobí počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

1. Charakteristika predmetu

V predmete informatika sa prelínajú dve zložky. Jedna zložka je zameraná na získanie konkrétnych skúseností a zručností pri práci s počítačom i aplikáciami – na prácu s digitálnymi technológiami. Druhá zložka je zameraná na budovanie základov informatiky. Hlavne na riešenie problémov pomocou počítačov. Prvá zložka tvorí základ vyučovania informatiky v rámci primárneho vzdelávania a z väčšej časti sa prelína i celým nižším stredným vzdelávaním. Skúsenosti získané praktickou činnosťou v tejto oblasti sú potom dobrým predpokladom pre zvládnutie druhej zložky, ktorá má dominantné postavenie pri výučbe informatiky na strednej škole. Zároveň sa však druhá zložka objavuje už i v primárnom vzdelávaní, aj keď iba vo veľmi jednoduchej forme. Informatika zároveň pripravuje žiakov na to, aby korektne využívali takto nadobudnuté zručnosti a poznatky i v iných predmetoch.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- uvažujú o informáciách a rôznych reprezentáciách, používajú vhodné nástroje na ich spracovanie,
- uvažujú o algoritmoch, hľadajú a nachádzajú algoritmické riešenia problémov, vytvárajú návody, programy podľa daných pravidiel,
- logicky uvažujú, argumentujú, hodnotia, konajú zdôvodnené rozhodnutia,

- poznajú princípy softvéru a hardvéru a využívajú ich pri riešení infromatických problémov,
- komunikujú a spolupracujú prostredníctvom digitálnych technológií, získavajú informácie na webe,
- poznajú, ako informatika ovplyvnila spoločnosť,
- rozumejú rizikám na internete, dokážu sa im brániť a riešiť problémy, ktoré sa vyskytnú
- rešpektujú intelektuálneho vlastníctvo.

3. Vzdelávací štandard

5. – 6. ročník

Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ použiť konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu obrázkov a animácií, ✓ hľadať, odhaľovať a opraviť chyby pri úprave obrázkov aj animácií, ✓ kombinovať rôzne typy zdrojov grafiky, ✓ skúmať nové nástroje v konkrétnom editore. 	<p><i>Pojmy:</i> oblasť, animácia</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> obrázok ako štvorcová mriežka, priehľadnosť, obrázok v rasti, animácia ako postupnosť obrázkov, dĺžka trvania (dĺžka zobrazenia obrázkov na obrazovke)</p> <p><i>Procesy:</i> kreslenie základných geometrických tvarov, používanie nástrojov na kreslenie, otáčanie, preklápanie a zmena veľkosti oblasti, zmena veľkosti papiera, spustenie a zastavenie animácie, krokovanie a prepínanie medzi obrázkami animácie, kreslenie obrázkov animácie, zmena poradia, vloženie a odstránenie obrázka z animácie</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s prezentáciami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ používať konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu prezentácií, ✓ skúmať nové nástroje v konkrétnom editore. 	<p><i>Pojmy:</i> snímka, prezentácia, rozmiestnenie, pozadie, prechod medzi snímkami</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> snímky a ich poradie – prezentácia</p> <p><i>Procesy:</i> vytváranie prezentácie, vloženie novej snímky, vloženie textu, vloženie obrázku, spustenie a zastavenie prezentácie</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s textom

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ používať konkrétne nástroje editora na tvorbu a úpravu textu, ✓ voliť vhodný nástroj na prácu s textom, ✓ používať nástroje na vyhľadanie a nahradenie textu, ✓ posudzovať vplyv formátovacích nástrojov a skrytých znakov na výsledný text a operácie s textom, ✓ skúmať nové nástroje v konkrétnom editore. 	<p><i>Pojmy:</i> schránka, odrážky a číslovanie, tabuľka</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> slovo ako skupina písmen, veta ako skupina slov, odsek ako skupina viet, medzery a oddeľovače, obrázok a text, formátovanie textu, písmo + typ, veľkosť, hrúbka a farba písma (t. j. zvýraznenia), zarovnanie odseku, obrázok ako súčasť textu, skryté značky ako súčasť textového dokumentu, obrázok ako súčasť textu, vplyv skrytých znakov na štruktúru aj výsledný vzhľad textu, znaky ako písmená, číslice, špeciálne znaky a symboly, text a hypertext (napr. na internete, v encyklopédii)</p> <p><i>Procesy:</i> presúvanie, kopírovanie a vkladanie textu, vkladanie obrázkov zo súboru, kontrola pravopisu</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s tabuľkami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ používať konkrétne nástroje na prácu s tabuľkami. 	<p><i>Pojmy:</i> tabuľka, riadok, stĺpec, bunka, adresa bunky</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> adresa bunky ako pozícia bunky v tabuľke, vlastnosti bunky a k o zarovnanie, farba, veľkosť, okraje bunky</p> <p><i>Procesy:</i> pohyb (navigácia) v tabuľke (šípkami, klikaním), vpisovanie údajov, ich upravovanie a zvýrazňovanie</p>

Reprezentácie a nástroje – informácie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ kódovať informáciu podľa pokynov do konkrétnej reprezentácie, ✓ dekódovať informáciu z jednoduchých reprezentácií, ✓ vyhľadávať a získavať informácie v informačnom systéme a databáze (knížnica, elektronicky obchod, rezervácie lístkov...), ✓ získavať informácie rôznych typov pomocou konkrétnych nástrojov (napr. zoskenovaním, odfotením, nahraním zvuku, videa, ...), ✓ vyberať vhodné nástroje na spracovanie informácií (na vyhľadávanie a získavanie, spracovanie informácií a komunikovanie pomocou nástrojov). 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> vzťahy medzi jednotlivými typmi informácie (grafika, text, čísla, zvuk)</p>

Reprezentácie a nástroje – štruktúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadávať a získať informácie zo štruktúry podľa zadaných kritérií, ✓ organizovať informácie do štruktúr – vytvárať a manipulovať so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a jednoduché vzťahy (tabuľky, grafy, postupnosti obrázkov, čísel, ...), ✓ interpretovať údaje zo štruktúr – vyvodíť existujúce vzťahy zo zadaných údajov v štruktúre, prerozprávať informácie uložené v štruktúre vlastnými slovami. 	<p><i>Pojmy:</i> postupnosť, tabuľka (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka), riadok, stípec</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> poradie objektov a ich pozícia v postupnosti, význam postupnosti, pozícia objektov v tabuľke, predchodca, nasledovník, sused, význam tabuľky</p> <p><i>Procesy:</i> práca s grafovými štruktúrami (s mapou, labyrintom, sieťou), práca so stromovými štruktúrami (strom rozhodnutí, stratégií, turnajov, rodokmeň), zapisovanie a vyhľadávanie v jednoduchej štruktúre, zostavovanie štruktúry</p>

Komunikácia a spolupráca – práca s webovou stránkou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ získať informácie z webových stránok a použiť ich vo svojich produktoch (rešpektuje autorské práva), ✓ posúdiť účel webovej stránky. 	

Komunikácia a spolupráca – vyhľadávanie na webe

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ diskutovať o výsledkoch vyhľadávania (či spĺňajú naše očakávania), ✓ posúdiť správnosť vyhladaných informácií (výstup vyhľadávania), ✓ vyhľadávať a získať textovú a grafickú informáciu podľa zadanej frázy na webe, ✓ získať z konkrétneho zdroja požadované výstupy, prostredníctvom presne zadaných inštrukcií ✓ vyhľadávať rôzne typy informácií na webe. 	<p><i>Pojmy:</i> vyhľadávač</p> <p><i>Procesy:</i> vyhľadávanie textov, stránok, obrázkov, videa, vyhľadávanie v mapách na internete</p>

Komunikácia a spolupráca – práca s nástrojmi na komunikáciu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zostaviť a poslať správu danému príjemcovi prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja, ✓ hľadať a zobraziť prijatú správu od konkrétneho odosielateľa prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja, ✓ pripojiť prílohu správy, zobraziť prijatú prílohu prostredníctvom konkrétneho e-mailového nástroja, ✓ zhodnotiť správnosť e-mailovej adresy. 	<p><i>Pojmy:</i> príloha, adresár</p> <p><i>Procesy:</i> dodržiavanie netikety, preposlanie e-mailu, priloženie prílohy, odoslanie e-mailu viacerým adresátom naraz</p>

Algoritmické riešenie problémov – analýza problému

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uvažovať o obmedzeniach, ktoré súvisia s riešením úlohy, ✓ identifikovať opakujúce sa vzory, ✓ uvažovať o hraničných prípadoch (na úrovni cyklov), ✓ rozhodnúť o pravdivosti/neppravdivosti tvrdenia (výroku), ✓ vybrať prvky alebo možnosti podľa pravdivosti tvrdenia, ✓ popísať vzťahy medzi informáciami vlastnými slovami, ✓ uvádzať kontra príklad, v ktorom niečo neplatí, nefunguje, ✓ uvažovať o rôznych riešeniach. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne)</p> <p><i>Procesy:</i> krokovanie sekvencie a opakovania, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia</p>

Algoritmické riešenie problémov – jazyk na zápis riešenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ použiť jazyk na popis riešenia problému – aplikovať pravidlá, konštrukcie jazyka. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> chybný zápis, konštrukcie jazyka ako postupnosti príkazov</p> <p><i>Procesy:</i> zostavovanie programu v jazyku na zápis algoritmov, spustenie programu</p>

Algoritmické riešenie problémov – pomocou postupnosti príkazov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ riešiť problém skladaním príkazov do postupnosti, ✓ aplikovať pravidlá konštrukcie jazyka pre zostavenie postupnosti príkazov, ✓ interpretovať postupnosť príkazov, ✓ hľadať chybu v postupnosti príkazov a opraviť ju. 	<p><i>Pojmy:</i> príkaz, parameter príkazu, postupnosť príkazov</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> ako súvisia príkazy, poradie príkazov a výsledok, pravidlá jazyka pre zostavenie sekvencie príkazov</p> <p><i>Procesy:</i> zostavenie a upravenie príkazu/príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov, úprava sekvencie príkazov (pridanie, odstránenie príkazu, zmena poradia príkazov)</p>

Algoritmické riešenie problémov – pomocou cyklov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať opakujúce sa vzory pri riešení zadaného problému, ✓ rozpoznať, aká časť algoritmu sa má vykonať pred, počas a po skončení cyklu, ✓ stanoviť počet opakovaní pomocou hodnoty, ✓ riešiť problémy, ktoré vyžadujú známy počet opakovaní, ✓ zapísať riešenie problému s cyklom pomocou jazyka, ✓ interpretovať algoritmy s cyklami. 	<p><i>Pojmy:</i> opakovanie, počet opakovaní, telo cyklu</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> ako súvisí počet opakovaní s výsledkom</p> <p><i>Procesy:</i> zostavovanie, upravovanie tela cyklu, nastavenie počtu opakovaní</p>

Algoritmické riešenie problémov – interpretácia zápisu riešenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ realizovať návod, postup, algoritmus riešenia úlohy – interpretovať ho, krokovat' riešenie, simulovať činnosť vykonávateľa. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> jazyk – vykonanie programu</p> <p><i>Procesy:</i> krokovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe</p>

Algoritmické riešenie problémov – hľadanie, opravovanie chýb

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať, že program pracuje nesprávne, ✓ hľadať chybu vo vlastnom nesprávne pracujúcom programe a opraviť ju, ✓ interpretovať návod, v ktorom je chyba, ✓ diskutovať a argumentovať o správnosti riešenia (svojho aj cudzieho), ✓ diskutovať o rôznych postupoch a výstupoch riešenia (porovnať riešenia konkrétneho problému od rôznych žiakov z hľadiska dĺžky výsledku, trvania, veľkosti kódu/zápisu), ✓ doplniť, dokončiť, modifikovať rozpracované riešenie, ✓ navrhnúť vylepšenie riešenia. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> chyba v postupnosti príkazov (zlý príkaz, chýbajúci príkaz, vymenený príkaz alebo príkaz navyše), riešenie, ktoré lepšie spĺňa stanovené kritérium v zadanom probléme</p> <p><i>Procesy:</i> hľadanie chyby</p>

Softvér a hardvér – práca so súbormi a priečkami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ ukladať produkt do súboru, ✓ otvoriť rozpracovaný produkt zo súboru, ✓ orientovať sa v konkrétnej štruktúre priečinkov, ✓ použiť nástroj na manipuláciu so súbormi a priečkami, ✓ presúvať, mazať, premenúvať súbory. 	<p><i>Pojmy:</i> súbor, priečinok</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> v súbore je uložený nejaký obsah, rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií (súbor s obrázkom, súbor s textom, súbor s tabuľkou), odpadkový kôš</p> <p><i>Procesy:</i> vytvorenie, ukladanie dokumentov</p>

Softvér a hardvér – práca v operačnom systéme

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ použiť rôzny aplikačný softvér, ktorý je primeraný veku. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> schránka ako miesto na krátkodobé uchovávanie alebo prenášanie údajov</p> <p><i>Procesy:</i> používanie školského vzdelávacieho softvéru, práca s digitálnou učebnicou a encyklopédiou</p>

Softvér a hardvér – počítač a prídavné zariadenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pracovať s pamäťovými zariadeniami – prenášať, ukladať, kopírovať informácie. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> programy spracovávajú údaje a pomáhajú nám riešiť problémy (program ako nástroj na kreslenie, písanie, počítanie, evidovanie údajov, ktorý vie pracovať iba s určitými typmi údajov, určitými typmi súborov), klávesnica, myš a obrazovka ako zariadenia na komunikáciu s počítačom, pamäťové zariadenia (napr. CD, HD, USB kľúč) ako médiá/zariadenia na prenos a uchovanie informácií</p>

Softvér a hardvér – práca v počítačovej sieti a na internete

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v konkrétnych miestach v sieti, ✓ použiť nástroje na zdieľanie (kopírovanie, prenášanie) súborov v rámci počítačovej siete, ✓ rozlíšiť súbory, ktoré sú uložené na sieti a súbory vo vlastnom počítači, ✓ ukladať súbory do svojho počítača z internetu, zo sieťového disku, ✓ nahrávať súbory na sieťový disk, ✓ rozlíšiť e-mailovú a webovú adresu. 	<p><i>Pojmy:</i> sieť</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> lokálne súbory vo vlastnom počítači a súbory na sieti, sieťovom disku, cesta (adresa) ako zápis, ktorý identifikuje počítač, počítačová sieť ako prepojenie počítačov a zariadení, internet ako celosvetová počítačová sieť</p> <p><i>Procesy:</i> sťahovanie a posielanie súborov</p>

Softvér a hardvér – práca proti vírusom a špehovaniu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ akceptovať, že nemajú sťahovať a spúšťať neznáme, pochybné aplikácie. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> vírus ako škodlivý softvér, špehovanie ako nepovo- lená aktivita softvéru alebo webových stránok</p>

Informačná spoločnosť – bezpečnosť a riziká

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ diskutovať o rizikách na internete, ✓ aplikovať pravidlá pre zabezpečenie údajov, aplikácii (aj e-mailu) proti neoprávnenému použitiu, ✓ diskutovať o počítačovej kriminalite, ✓ diskutovať o dôveryhodnosti informácií na webe. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> vírus ako škodlivý softvér, dôveryhodnosť získaných informácií, riziká na internete a sociálnych sieťach</p> <p><i>Procesy:</i> šírenie počítačových vírusov a spamov, bezpečné a etické správanie sa na internete, činnosť hackerov</p>

Informačná spoločnosť – digitálne technológie v spoločnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ diskutovať o využití konkrétnych nástrojov digitálnych technológií pri učení sa iných predmetov, ✓ diskutovať taktiež o tom, ako pomáhajú učiteľovi – ako pomáhajú žiakovi. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> spoločnosť a sociálne siete, digitálne technológie okolo nás, digitálne technológie ako nástroje pre výpočet, komunikáciu, navigáciu, doma, v škole, v práci rodičov, v obchode, digitálne technológie a hry, film, hudba</p> <p><i>Procesy:</i> používanie nástrojov na vlastné učenie sa, zábavu</p> <p>a spoznávanie</p>

Informačná spoločnosť – legálnosť používania softvéru

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ diskutovať o princípoch dodržiavania základných autorských práv. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> autorské právo a jeho vzťah k autorovi, dielu a použitiu, legálnosť a nelegálnosť používania softvéru a informácií (texty, obrázky, hudba, filmy, ...)</p>

7. – 8. ročník

Reprezentácie a nástroje – práca s grafikou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ digitalizovať grafickú informáciu,✓ zvoliť vhodný formát súboru pre uloženie obrázkov rôznych typov,✓ zakódovať a rozkódovať podľa pokynov rastrový obrázok,✓ navrhnuť postupnosť daných grafických operácií pre dosiahnutie stanoveného výsledku.	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> obrázok v rastri, formáty súborov a ich vzťah k uloženému obrázku</p> <p><i>Procesy:</i> kreslenie ako postupnosť príkazov pre vykonávateľa</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s textom

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ zvoliť vhodný nástroj na prácu s textom,✓ použiť nástroje na vyhľadanie a nahradenie textu,✓ rozlíšiť neformátovaný a formátovaný text,✓ posúdiť vlastnosti textovej informácie podľa stanovených kritérií.	<p><i>Pojmy:</i> odrážky a číslovanie, tabuľka</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> skryté značky ako súčasť textového dokumentu, obrázok ako súčasť textu, vplyv skrytých znakov na štruktúru aj výsledný vzhľad textu, znaky ako písmená, číslice, špeciálne znaky a symboly, neformátovaný a formátovaný text (t.j., obsahuje aj informácie o zvýrazneniach, písme, odsekoch, zarovnaniach)</p> <p><i>Procesy:</i> vkladanie tabuľky</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s prezentáciami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ používajú nástroje editora na tvorbu a úpravu prezentácií.	<p><i>Procesy:</i> manipulácia s poradím snímok, vloženie prepojenia</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s multimédiami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ použiť konkrétne nástroje editora na skombinovanie videa, zvuku a textu, ✓ rozhodnúť sa pre správne zariadenie pre zaznamenanie zvuku a obrazu, ✓ skúmať nové nástroje v konkrétnom editore. 	<p><i>Pojmy:</i> klip, efekt, prechod, strihanie, časová os</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> video ako postupnosť klipov, efektov, prechodov, klip ako zvuk, obrázok, titulok, vzťah medzi rozložením prvkov na časovej osi a výsledkom</p> <p><i>Procesy:</i> vytvorenie a uloženie záznamu, orezanie, vystrihnutie, umiestnenie klipu</p>

Reprezentácie a nástroje – práca s tabuľkami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ použiť konkrétne nástroje na prácu s tabuľkami, ✓ zvoliť a používať funkcie pre jednoduché výpočty, ✓ skúmať nové nástroje v konkrétnom editore. 	<p><i>Pojmy:</i> tabuľka, riadok, stĺpec, bunka, adresa bunky</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> adresa bunky ako pozícia bunky v tabuľke, bunky a typy údajov (číslo, text), vlastnosti bunky ako zarovnanie, farba, veľkosť, okraje bunky, bunky so vzorcami</p> <p><i>Procesy:</i> pohyb (navigácia) v tabuľke (šípkami, klikaním), vpisovanie údajov, ich upravovanie a zvýrazňovanie, jednoduché výpočty s operáciami sčítania, odčítania, násobenia a delenia, vloženie jednoduchej funkcie</p>

Reprezentácie a nástroje – informácie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ diskutovať o vlastnostiach jednoduchej informácie rôzneho typu,✓ voliť vhodnú reprezentáciu reálnej informácie,✓ zakódovať informáciu podľa pokynov do konkrétnej reprezentácie,✓ dekódovať informáciu z jednoduchých reprezentácií,✓ posúdiť kvalitu informácie rôzneho typu na jednoduchej úrovni,✓ posúdiť vlastnosti súborov rôznych typov (rôzne typy textov, rôzna grafika, zvuk, video),✓ vyhľadať a získať informácie v informačnom systéme a databáze (knižnica, el. obchod, rezervácie lístkov...),✓ získať informácie rôznych typov pomocou konkrétnych nástrojov (napr. zoskenovaním, odfotením, nahraním zvuku, videa, ...),✓ rozhodnúť sa pre nástroje na spracovanie informácií (na vyhľadávanie a získavanie, spracovanie informácií a komunikovanie pomocou nástrojov),✓ vyhľadať informácie (v texte, v encyklopédií, v slovníku, v tabuľke).	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> vzťahy medzi jednotlivými typmi informácie (grafika, text, čísla, zvuk), text a hypertext (napr. na internete, v encyklopédii), možnosť vyhľadávať reťazce (napr. dá sa v texte, a nie v grafike)</p>

Reprezentácie a nástroje – štruktúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v jednoduchej štruktúre – vyhľadávať a získať informácie zo štruktúry podľa zadaných kritérií, ✓ organizovať informácie do štruktúr – vytvárať a manipulovať so štruktúrami, ktoré obsahujú údaje a jednoduché vzťahy (tabuľky, grafy, postupnosti obrázkov, čísel,...), ✓ interpretovať údaje zo štruktúr – vyvodiť existujúce vzťahy zo zadaných údajov v štruktúre, prerozprávať informácie uložené v štruktúre vlastnými slovami. 	<p><i>Pojmy:</i> postupnosť, tabuľka (v zmysle frekvenčná, kódovacia, slovník, mriežka)</p> <p><i>Procesy:</i> práca s grafovými štruktúrami (s mapou, labyrintom, sieťou), práca so stromovými štruktúrami (strom rozhodnutí, stratégií, turnajov, rodokmeň), zapisovanie a vyhľadávanie v jednoduchej štruktúre, zostavovanie štruktúry</p>

Komunikácia a spolupráca – práca s webovou stránkou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ získať informácie z webových stránok a použiť ich vo svojich produktoch (rešpektovať autorské práva). 	

Komunikácia a spolupráca – vyhľadávanie na webe

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyhľadať rôzne typy informácií na webe, ✓ posúdiť správnosť a kvalitu vyhľadaných informácií (výstup vyhľadávania). 	

Komunikácia a spolupráca – práca s nástrojmi na komunikáciu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ komunikovať prostredníctvom konkrétneho nástroja i aplikácie na neinteraktívnu komunikáciu, ✓ porovnať klady i zápory komunikácie prostredníctvom chatu a e-mailu. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> chat ako internetový rozhovor, je to iný typ komunikácie ako e-mail</p> <p><i>Procesy:</i> prijatie a odoslanie správy, výber adresáta, odoslanie viacerým adresátom naraz</p>

Algoritmické riešenie problémov – analýza problému

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať opakujúce sa vzory, ✓ rozpoznávať miesta, kde sa treba rozhodovať, ✓ vlastnými slovami sformulovať plán riešenia, ✓ rozhodnúť sa o pravdivosti/nepravdivosti tvrdenia/výroku, ✓ uviesť kontra príklad, keď niečo neplatí, nefunguje, ✓ uvažovať o rôznych riešeniach. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> aký informatický problém je v zadaní úlohy, platí – neplatí, a/alebo/nie (neformálne)</p> <p><i>Procesy:</i> idea sekvencie, opakovania, vetvenia, manipulovania s údajmi, rozhodovanie o pravdivosti tvrdenia</p>

Algoritmické riešenie problémov – jazyk na zápis riešenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ použiť jazyk na popis riešenia problému – aplikujú pravidlá, konštrukcie jazyka, ✓ použiť matematické výrazy v jazyku na zápis algoritmov. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> algoritmus – programovací jazyk, vstup – algoritmus – výsledok, chybný zápis, konštrukcie jazyka ako: postupnosť príkazov, cyklus s pevným počtom opakovaní, podmienený príkaz, pomenovaná postupnosť príkazov</p> <p><i>Procesy:</i> zostavovanie programu v jazyku na zápis algoritmov, spustenie programu</p>

Algoritmické riešenie problémov – pomocou postupnosti príkazov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyriešiť problém skladaním príkazov do postupnosti, ✓ aplikovať pravidlá, konštrukcie jazyka pre zostavenie postupnosti príkazov, ✓ interpretovať postupnosť príkazov, ✓ vyhľadať chybu v postupnosti príkazov a opraviť ju. 	<p><i>Pojmy:</i> parameter príkazu, postupnosť príkazov</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> ako súvisí príkaz, poradie príkazov a výsledok, pravidlá jazyka pre zostavenie sekvencie príkazov</p> <p><i>Procesy:</i> zostavenie a úprava príkazov, vyhodnotenie postupnosti príkazov, úprava sekvencie príkazov (pridanie, odstránenie príkazu, zmena poradia príkazov)</p>

Algoritmické riešenie problémov – pomocou cyklov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať opakujúce sa vzory pri riešení zadaného problému, ✓ rozpoznať, aká časť algoritmu sa má vykonať pred, počas a po skončení cyklu, ✓ stanoviť počet opakovaní pomocou hodnoty, ✓ riešiť problémy, ktoré vyžadujú známy počet opakovaní, ✓ zapísať riešenie problému s cyklom pomocou jazyka, ✓ interpretovať algoritmy s cyklami. 	<p><i>Pojmy:</i> opakovanie, počet opakovaní, telo cyklu</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> ako súvisí počet opakovaní s výsledkom</p> <p><i>Procesy:</i> zostavovanie, upravovanie tela cyklu, nastavenie počtu opakovaní</p>

Algoritmické riešenie problémov – pomocou vetvenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať situácie a podmienky, keď treba použiť vetvenie, ✓ rozpoznať, aká časť algoritmu sa má vykonať pred, v rámci a po skončení vetvenia, ✓ zostaviť a zapísať podmienku, ✓ vyriešiť problémy, ktoré vyžadujú vetvenie s jednoduchou podmienkou (bez logických spojok), ✓ zapísať riešenie problému s vetvením pomocou jazyka, ✓ interpretovať algoritmy s vetvením. 	<p><i>Pojmy:</i> vetvenie, podmienka</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> konštrukcia vetvenia s jednoduchou podmienkou, pravda, nepravda – splnená a nesplnená podmienka</p> <p><i>Procesy:</i> zostavovanie, upravovanie vetvenia, vytvorenie podmienky, vyhodnotenie podmienky</p>

Algoritmické riešenie problémov – pomocou premenných

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať údaje zo zadania úlohy, ktoré musia byť zapamätané, resp. sa menia, a vyžadujú si použitie premenných, ✓ aplikovať pravidlá, konštrukcie jazyka pre nastavenie a použitie premennej, ✓ vyriešia problémy, v ktorých si treba zapamätať a neskôr použiť zapamätané hodnoty, ✓ zovšeobecniť riešenie tak, aby fungovalo nielen s konštantami, ✓ interpretovať algoritmy s výrazmi a premennými. 	<p><i>Pojmy:</i> premenná, meno (pomenovanie) premennej, hodnota premennej, operácia (+, -, *, /)</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> pravidlá jazyka pre použitie premennej, meno premennej – hodnota premennej</p> <p><i>Procesy:</i> nastavenie hodnoty (priradenie), zistenie hodnoty (použitie premennej), zmena hodnoty premennej, vyhodnocovanie výrazu s premennými, číslami a operáciami</p>

Algoritmické riešenie problémov – pomocou nástrojov na interakciu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať situácie, keď treba čakať na vstup, ✓ zapísať algoritmus, ktorý reaguje na vstup, ✓ interpretovať zapísané riešenie, ✓ vytvoriť hypotézu, ako neznámy algoritmus spracuje zadaný vstup. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> prostriedky jazyka pre: získanie vstupu, spracovanie vstupu a zobrazenie výstupu</p> <p><i>Procesy:</i> čakanie na neznámy vstup – vykonanie akcie – výstup, následný efekt</p>

Algoritmické riešenie problémov – interpretácia zápisu riešenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ realizovať návod, postup, algoritmus riešenia úlohy – interpretovať ho, krokovať riešenie, simulovať činnosť vykonávateľa, ✓ vyjadriť princíp fungovania návodu – objaviť a popísať vlastnými slovami princíp fungovania jednoduchého algoritmu, ✓ vyhľadať vzťah medzi vstupom, algoritmom a výsledkom. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> jazyk – vykonanie programu</p> <p><i>Procesy:</i> krokovanie, čo sa deje v počítači v prípade chyby v programe</p>

Algoritmické riešenie problémov – hľadanie a opravovanie chýb

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať, že program pracuje nesprávne, ✓ hľadať chybu vo vlastnom, nesprávne pracujúcom programe a opraviť ju, ✓ zistiť, pre aké vstupy, v ktorých prípadoch, situáciách program pracuje nesprávne, ✓ diskutovať a argumentovať o správnosti riešenia (svojho aj cudzieho), ✓ rozlíšiť chybu pri realizácii od chyby v zápise, ✓ doplniť, dokončiť, modifikovať rozpracované riešenie, ✓ navrhnuť vylepšenie. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> chyba v postupnosti príkazov (zlý príkaz, chýbajúci príkaz, vymenený príkaz alebo príkaz navyše), chyba v algoritmoch s cyklami, s vetvením a s premennými, chyba pri realizácii (logická chyba), chyba v zápise (syntaktická chyba)</p> <p><i>Procesy:</i> hľadanie chyby</p>

Softvér a hardvér – práca so súbormi a priečkami

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v štruktúre priečinkov počítača, ✓ presúvať, mazať, premenúvať priečinky, ✓ vyhľadať súbor alebo priečinok, ✓ navrhnuť štruktúru priečinkov, ✓ preorganizovať súbory do danej štruktúry priečinkov, ✓ zistiť parametre súborov, priečinkov. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> rôzne typy súborov pre rôzne typy informácií (súbor s obrázkom, súbor s textom, súbor s tabuľkou), cesta k súboru a priečinku ako zápis, ktorý určuje umiestnenie súboru a priečinku v štruktúre priečinkov</p>

Softvér a hardvér – práca v operačnom systéme

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vypnúť nereagujúcu alebo chybnú aplikáciu, ✓ ovládať operačný systém na používateľskej úrovni, ✓ preniesť informácie medzi spustenými aplikáciami pomocou schránky, ✓ použiť nástroje na prispôsobenie si (pracovného) prostredia v počítači, ✓ skúmať nové možnosti operačného systému, ✓ použiť rôzny aplikačný softvér, ktorý je primeraný veku. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> schránka ako miesto na krátkodobé uchovávanie alebo prenášanie údajov, operačný systém ako softvér, aplikácia ako softvér</p> <p><i>Procesy:</i> nastavenie zvuku, pracovnej plochy, klávesnice, používanie nástrojov na simulovanie, modelovanie</p>

Softvér a hardvér – počítač a prídavné zariadenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pracovať s pamäťovými a prídavnými zariadeniami: prenášať, ukladať, kopírovať informácie, ✓ pracovať s prídavnými zariadeniami (napr. naskenovať, vytlačiť dokument, nahráť zvuk, zosnímať obraz fotoaparátom alebo kamerou), ✓ skúmať nové možnosti použitia konkrétneho hardvéru, ✓ porovnať klady a zápory počítačov rôznych typov (napr. stolný počítač, notebook, tablet), ✓ rozlíšiť vstupné a výstupné zariadenia. 	<p><i>Pojmy:</i> program, procesor, pamäť</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> počítač ako zariadenie s procesorom a pamäťou, pamäť si pamätá programy a údaje, pamäť v počítači ako zariadenie na (krátkodobé) uchovanie informácií, disk v počítači ako zariadenie na dlhodobé uchovanie informácií, procesor vykonáva programy (program ako návod pre procesor), tlačiareň, reproduktor/slúchadlá ako za- riadenia sprostredkovanie výstupu, skener, digitálny fotoaparát, kamera, mikrofón ako zariadenia na digitalizáciu údajov, rozdiel medzi hardvérom a softvérom</p>

Softvér a hardvér – práca v počítačovej sieti a na internete

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v lokálnej počítačovej sieti, ✓ pracovať so sieťovými zariadeniami (napr. tlačiareň, skener), ✓ diskutovať o výhodách a nevýhodách práce v počítačovej sieti. 	<p><i>Pojmy:</i> sieť, doména</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> cesta (adresa) ako zápis, ktorý identifikuje počítač, zariadenie alebo údaje v sieti, vlastnosti priečinkov a prístupové práva v sieti, počítačová sieť ako prepojenie počítačov a zariadení, internet ako celosvetová počítačová sieť, štruktúra webovej adresy, štruktúra mailovej adresy</p>

Softvér a hardvér – programy proti vírusom a špehovaniu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ akceptovať, že nemá sťahovať a spúšťať neznáme, pochybné aplikácie, ✓ pracovať s mechanizmami na odhaľovanie a odstraňovanie vírusov. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> vírus ako škodlivý softvér, špehovanie ako nepovolená aktivita softvéru alebo webových stránok, antivírus ako softvér na zisťovanie a odstraňovanie škodlivého softvéru a blokovanie škodlivých činností, obmedzenia antivírusových programov (antivírus je tiež iba program, a nemusí odhaliť najnovší nebezpečný softvér)</p> <p><i>Procesy:</i> v počítači môže bežať antivírusová ochrana a môže kontrolovať (takmer) všetko, čo robíme</p>

Informačná spoločnosť - digitálne technológie v spoločnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ diskutovať o vzťahu digitálnych technológií k povolaniam, ✓ diskutovať o digitálnych technológiách v spoločnosti. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> informatika ako povolanie, informatika v povolaniach (napr. aj v dizajne a v architektúre, v obchode, vo financiách)</p>

Informačná spoločnosť – bezpečnosť a riziká

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ diskutovať o rizikách na internete, ✓ zhodnotiť, ktoré informácie musia byť chránené pred zneužitím, ✓ aplikovať pravidlá pre zabezpečenie prístupu do e-mailu, do komunity, do počítača a proti neoprávnenému použitiu, ✓ posúdiť riziká práce na počítači so škodlivým softvérom, ✓ diskutovať o počítačovej kriminalite, ✓ diskutovať o dôveryhodnosti informácií na webe, ✓ diskutovať o rizikách kriminálneho a nelegálneho obsahu. 	<p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> vírus ako škodlivý softvér, spam ako nevyžiadaná správa, antivírusový program ako nástroj na obranu proti vírusom, kvalita hesla ako mechanizmus zabezpečenia, dôveryhodnosť získaných informácií, riziká na internete a sociálnych sieťach</p> <p><i>Procesy:</i> šírenie počítačových vírusov a spamov, bezpečné a etické správanie sa na internete, činnosť hackerov</p>

Informačná spoločnosť – legálnosť používania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ diskutovať o dodržiavaní základných princípov autorských práv, ✓ diskutovať, či bolo dielo legálne nadobudnuté, a o tom, ako sa dá ďalej používať, ✓ diskutovať o právnych dôsledkoch nelegálne používaného diela, ✓ diskutovať o právnych dôsledkoch publikovania kriminálneho a nelegálneho obsahu. 	<p><i>Pojmy:</i> texty, obrázky, hudba, filmy, ...)</p> <p><i>Vlastnosti a vzťahy:</i> autorské právo a jeho vzťah k autorovi, dielu a jeho použitiu, bezplatný softvér a platený softvér</p> <p><i>Procesy:</i> legálnosť a nelegálnosť používania softvéru a informácií</p>

FYZIKA

Vzdelávací štandard je pedagogický dokument, ktorý stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky a cieľov predmetu, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Výkonový štandard predstavuje ucelený systém kognitívne odstupňovaných výkonov. Tieto výkony môže učiteľ bližšie špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek s prihliadnutím na aktuálne kognitívne schopnosti žiakov.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, experimentovať, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

1. Charakteristika predmetu

Výučba fyziky sa spolu s biológiou a chémiou podieľa na rozvíjaní prírodovednej gramotnosti žiaka tak, aby využíval nadobudnuté vedomosti, bol schopný klásť otázky a na základe dôkazov vyvodzoval závery, ktoré vedú k porozumeniu obsahu výučby prírodných vied.

Obsah výučby fyziky je postavený na overenej konštruktivistickej pedagogickej teórii, ktorá kladie pri budovaní fyzikálnych poznatkov dôraz na vlastnú žiacku skúsenosť s fyzikálnymi javmi a objektmi. Umožňujú to žiacke pokusy, reálne demonštrácie, priame merania a ich spracovanie. Postupne sa žiak vedie k formalizácii poznávaného obsahu, prípadne k matematickým vzťahom a k zovšeobecneniam v podobe teoretických pojmov. Aj keď má učiteľ možnosť prispôbiť si obsah výučby vlastným predstavám, túto koncepcionálnu myšlienku by mal zachovať.

Prostredníctvom tvorby vybraných fyzikálnych (často aj prírodovedných) pojmov sa rozvíjajú žiacke bádateľské spôsobilosti, najmä pozorovať, merať, experimentovať, spracovať namerané údaje vo forme tabuliek a grafov. Súčasťou týchto spôsobilostí sú aj manuálne a technické zručnosti žiaka, schopnosť formulovať hypotézy, tvoriť závery a zovšeobecnenia, interpretovať údaje a opísať ich vzájomné vzťahy.

Proces fyzikálneho vzdelávania uprednostňuje metódy a formy, ktoré sa podobajú prirodzenému postupu vedeckého poznávania. Vzhľadom na vek žiakov je to najmä už spomenutý empirický postup, pre ktorý je charakteristické riešenie problémov experimentálnou metódou aj s využitím informačno-komunikačných prostriedkov. Aktívna účasť žiaka sa zabezpečuje najmä riešením problémov a prácou v skupinách.

Žiak prostredníctvom fyzikálneho vzdelávania získa vedomosti potrebné aj k osobným rozhodnutiam v občianskych a kultúrnych záležitostiach, ktoré súvisia s lokálnymi aj globálnymi problémami ako sú zdravie, životné prostredie, technický pokrok a podobne. Rovnako dôležité je, aby pochopil kultúrne, spoločenské a historické vplyvy na rozvoj vedy a techniky.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- aplikujú empirické metódy práce – pozorovanie, experimentovanie, meranie a spracovanie nameraných hodnôt fyzikálnych veličín pri skúmaní fyzikálnych javov,
- vysvetľujú vybrané fyzikálne javy v bezprostrednom okolí a navrhujú metódy overenia svojich vysvetlení,
- prezentujú a obhajujú svoje postupy a tvrdenia logickou argumentáciou založenou na dôkazoch,
- komunikujú verbálnou aj písomnou formou, ovládajú symbolickú, tabelárnu, grafickú komunikáciu,
- aplikujú pri riešení fyzikálnych úloh a problémov znalosť fyzikálnych pojmov, zákonov, faktov, nadobudnutý matematický aparát aj odborné informácie získané z rôznych vhodných informačných zdrojov,
- rozlišujú spoľahlivé informácie od nespoľahlivých – kriticky myslia,
- riešia problémy, v ktorých sa integrujú poznatky z viacerých prírodovedných, prípadne humanitných predmetov,
- rozumejú historickému vývoju poznania vo fyzike ako vede a vplyvu technického vývoja na rozvoj poznania a spoločnosti,
- posudzujú užitočnosť vedeckých poznatkov a technických vynálezov pre rozvoj spoločnosti a tiež problémy spojené s ich využitím pre človeka a životné prostredie,
- pracujú v tíme, vedia kooperovať a diskutovať, sú zodpovední za výsledky svojej práce a zverené pomôcky,
- získajú záujem o prírodu a svet techniky,
- nadobudnú otvorenosť k novým objavom vo fyzike a technike,
- získajú pozitívny vzťah k ochrane svojho zdravia a životného prostredia.

3. Vzdelávací štandard

Skúmanie vlastností kvapalín, plynov, tuhých látok a telies

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ opísať pozorované javy pri skúmaní vlastností látok a telies,✓ overiť jednoduchým experimentom vybrané vlastnosti kvapalín, plynov a tuhých telies,✓ rozlíšiť merateľné a nemerateľné vlastnosti látok a telies,✓ odmerať hmotnosť, dĺžku, objem telesa vhodne vybraným meradlom, spresňovať merania opakovaním merania a vypočítaním priemeru z nameraných hodnôt,✓ zaznamenať namerané údaje správnym zápisom,✓ prezentovať výsledky pozorovania a merania pred spolužiakmi,✓ rozlíšiť termíny fyzikálna veličina, značka fyzikálnej veličiny, jednotka, značka jednotky,✓ zostrojiť graf lineárnej závislosti a zistiť hodnoty z grafu,✓ použiť postup riešenia problémov: predpoklad – experiment – potvrdenie/nepotvrdenie predpokladu,✓ rozlíšiť termíny látka a teleso,✓ porovnať a určiť spoločné a rozdielne vlastnosti kvapalín, plynov, tuhých látok a telies,✓ vytvoriť a prezentovať projekt primeraný obsahu vyučovania.	<p>vlastnosti kvapalín: nestlačiteľnosť, tekutosť, deliteľnosť</p> <p>účinky pôsobenia vonkajšej sily na hladinu kvapaliny v uzavretej nádobe, Pascalov zákon</p> <p>využitie vlastností kvapalín</p> <p>meranie objemu kvapalného telesa odmerným valcom, kalibrácia objem, značka V, jednotky objemu ml, l</p> <p>vlastnosti plynov: stlačiteľnosť, tekutosť, rozpínavosť, deliteľnosť využitie vlastností plynov</p> <p>tekutosť ako spoločná vlastnosť kvapalín a plynov</p> <p>fyzikálna veličina, značka fyzikálnej veličiny, jednotka fyzikálnej veličiny, značka jednotky látka a teleso, vlastnosti tuhých látok a telies: krehkosť, tvrdosť, pružnosť, deliteľnosť</p> <p>meranie hmotnosti tuhých, kvapalných a plyných telies hmotnosť, značka m, jednotky hmotnosti g, kg, t</p> <p>odhad dĺžky, meradlo, stupnica meradla (najmenší dielik, rozsah) dĺžka, značka d, jednotky dĺžky mm, cm, dm, m, km</p> <p>objem tuhých telies, jednotky objemu cm^3, dm^3, m^3, určenie objemu pravidelných telies (kocka, kváder) výpočtom, určenie objemu nepravidelných telies pomocou odmerného valca</p> <p>rozdielne a spoločné vlastnosti kvapalín, plynov a tuhých telies</p>

Správanie telies v kvapalinách a plynoch

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ riešiť problémy postupom: formulovanie problému – vyslovenie hypotézy – realizácia pokusov a meraní – spracovanie, posúdenie a interpretovanie výsledkov pokusov a meraní, ✓ prezentovať výsledky pozorovania a merania pred spolužiakmi, ✓ určiť hustotu tuhých telies a kvapalín z nameraných hodnôt ich hmotnosti a objemu, ✓ zostrojiť graf závislosti hmotnosti od objemu pre telesá z homogénnej látky, ✓ vyhľadať hodnoty hustoty látok v tabuľkách, ✓ riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet hustoty, ✓ vysvetliť vybrané javy správania sa telies v kvapalinách a plynoch pomocou hustoty, ✓ vytvoriť a prezentovať projekt, v ktorom tvorivo využije získané poznatky. 	<p>plávajúce, vznášajúce a potápajúce sa telesá vo vode, meranie ich hmotnosti a objemu hustota, značka ρ, jednotka hustoty g/cm^3, vzťah $\rho = m / V$</p> <p>vzťah medzi objemom a hmotnosťou telies zhotovených z rovnakej látky hustota kvapalín</p> <p>vytlačený objem kvapaliny plávajúcimi telesami a potápajúcimi sa telesami porovnanie hmotnosti telies plávajúcich v kvapaline s hmotnosťou telesami vytlačenej kvapaliny porovnanie hmotnosti potápajúcich sa telies s hmotnosťou telesami vytlačenej kvapaliny vplyv teploty na hustotu</p> <p>správanie sa telies (bubliniek) vo vzduchu a v plyne s väčšou hustotou ako má vzduch hustota plynov</p>

Teplota. Skúmanie premen skupenstva látok

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať pozorované javy pri skúmaní premen skupenstva látok, ✓ navrhnúť k meraniam tabuľku, ✓ zaznamenať časový priebeh teploty pri premenách skupenstva látok do tabuľky a grafu, analyzovať záznamy z meraní, ✓ objaviť z výsledkov experimentu faktory ovplyvňujúce vyparovanie (počiatočná teplota, veľkosť voľného povrchu kvapaliny, prúdenie vzduchu), ✓ objaviť z výsledkov experimentu rozdiel medzi vyparovaním a varom, charakteristiky varu, ✓ modelovať experimentom zostrojenie teplomera, vznik dažďa, ✓ vyhľadať hodnoty teploty varu, teploty topenia (tuhnutia) látok v tabuľkách, ✓ zrealizovať a vyhodnotiť meteorologické pozorovania a merania, ✓ prezentovať výsledky aktivít pred spolužiakmi. 	<p>meranie teploty, modelovanie zostrojenia Celsiovho teplomera, kalibrácia teplomera teplota, značka t, jednotka teploty $^{\circ}\text{C}$</p> <p>meranie času, meranie teploty v priebehu času, graf závislosti teploty od času, využitie PC pri zostrojovaní grafov čas, značka t, jednotky času s, min, h</p> <p>premena kvapaliny na plyn, vyparovanie, podmienky vyparovania, vlhkomer var, teplota varu, graf závislosti teploty od času pri vare vody, tlak vzduchu a teplota varu</p> <p>premena vodnej pary na vodu, kondenzácia, teplota rosného bodu destilácia, modelovanie dažďa</p> <p>premena tuhej látky na kvapalnú, kvapalnej látky na tuhú, topenie tuhnutie, teplota topenia a tuhnutia pre kryštalické a amorfné látky, graf závislosti teploty od času pri topení a tuhnutí</p> <p>meteorologické pozorovania</p>

Teplo

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať historický prístup k chápaniu pojmu teplo, ✓ overiť experimentom fyzikálnu vlastnosť látok – tepelná vodivosť, ✓ opísať šírenie tepla vedením, prúdením, žiarením, ✓ opísať využitie tepelných vodičov a tepelných izolantov v praxi, ✓ dodržať podmienky experimentu, ✓ odhadnúť výslednú teplotu pri výmene tepla medzi horúcou a studenou vodou, ✓ overiť experimentom odovzdávanie tepla kovmi vode, ✓ objaviť z výsledkov experimentu faktory ovplyvňujúce veľkosť prijatého a odovzdaného tepla, ✓ vyhľadať hodnoty hmotnostnej tepelnej kapacity látok v tabuľkách, ✓ riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet tepla, ✓ overiť postup stanovenia energetickej hodnoty potravín (napríklad spaľovaním), ✓ získať informácie o energetickej hodnote potravín, ✓ posúdiť negatívne vplyvy spaľovacích motorov na životné prostredie a spôsoby eliminácie týchto vplyvov. 	<p>historické aspekty chápania pojmu teplo, staršia jednotka tepla cal teplo a pohyb častíc látky, teplota šírenie tepla vedením, prúdením a žiarením tepelné vodiče a tepelné izolanty odovzdávanie a prijímanie tepla telesom, kalorimeter</p> <p>výsledná teplota pri výmene tepla medzi horúcou a studenou vodou</p> <p>výsledná teplota pri odovzdávaní tepla horúcimi kovmi (Cu, Al, Fe) vode, rozdiel dvoch teplôt (Δt) tepelná rovnováha</p> <p>hmotnostná tepelná kapacita, značka c, jednotka $J/kg^{\circ}C$ teplo, značka Q, jednotka tepla J, vzťah $Q = c \cdot m \cdot \Delta t$</p> <p>teplo a premeny skupenstva energetická hodnota potravín</p>

Svetlo

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ overiť experimentom premenu svetla na teplo a vypočítať vzniknuté teplo,✓ porovnať zdroje svetla – Slnko a žiarovku z hľadiska šírenia svetelných lúčov,✓ overiť experimentom priamočiare šírenie svetla,✓ rozlíšiť termíny – odrazené, prepustené a absorbované svetlo,✓ overiť experimentom rozklad svetla na spektrum,✓ overiť experimentom skladanie farebných svetelných lúčov,✓ navrhnuť a zrealizovať experiment na dôkaz platnosti zákona odrazu svetla,✓ overiť experimentom lom svetla,✓ znázorniť obraz predmetu vytvorený spojkou a rozptylkou,✓ vysvetliť princíp použitia okuliarov pri korekcii chýb oka,✓ určiť aplikácie základných zákonov optiky v technickej praxi,✓ tvoriť nové informácie z pozorovaní a zovšeobecniť závery,✓ vytvoriť a prezentovať projekt, v ktorom tvorivo využije získané informácie a správne cituje zdroje informácií.	<p>svetelná energia a jej premena na teplo, výpočet tepla svetelný lúč, rovnobežné a rozbiehavé svetelné lúče zdroj svetla, Slnko a žiarovka ako zdroje svetla dôkazy priamočiareho šírenia svetla odrazené, prepustené a absorbované svetlo, rozklad svetla, farby spektra absorbovanie a odraz farieb spektra povrchmi rôznej farby, svetlo a fotosyntéza skladanie farebných svetelných lúčov odraz svetla, zákon odrazu lom svetla, vznik dúhy zobrazovanie šošovkami optické prístroje – lupa, fotoaparát chyby oka, okuliare svetelné znečistenie</p>

Sila a pohyb. Práca. Energia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť silu ako mieru vzájomného pôsobenia telies, ✓ odmerať silu vhodne vybraným silomerom, určiť jeho rozsah a chybu merania, ✓ znázorniť sily v konkrétnej situácii a určiť telesá, na ktoré tieto sily pôsobia, ✓ skladať sily pôsobiace na teleso v jednej priamke, ✓ objaviť praktickou činnosťou rovnováhu na páke, ✓ určiť ťažisko vybraných telies a chápať jeho význam, ✓ rozlíšiť termíny tlaková sila a tlak, ✓ riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet tlaku, ✓ riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet hydrostatického tlaku, ✓ analyzovať situácie, v ktorých sa prejavujú účinky trenia, ✓ zmerať silomerom veľkosť trecej sily vo vybraných situáciách, ✓ zostrojiť graf závislosti dráhy od času pre rovnomerný pohyb, ✓ zostrojiť graf závislosti rýchlosti od času pre rovnomerný pohyb, ✓ zistiť hodnoty (rýchlosť, čas, dráha) z grafu, interpretovať grafické závislosti rýchlosti od času a dráhy od času pre rôzne pohyby, ✓ riešiť úlohy s využitím vzťahov pre rovnomerný pohyb, ✓ riešiť úlohy s využitím vzťahu pre výpočet mechanickej práce. 	<p>vzájomné pôsobenie telies, sila, značka F, jednotka sily N</p> <p>gravitačná sila, značka F_g, vzťah na výpočet sily, ktorou Zem priťahuje telesá pri svojom povrchu $F_g = g \cdot m$, gravitačné zrýchlenie, značka g, gravitačné pole</p> <p>meranie sily, silomer, kalibrácia silomera, chyba merania skladanie síl, rovnováha síl, otáčavé účinky sily</p> <p>ťažisko telesa a jeho určenie</p> <p>tlaková sila, tlak, značka p, jednotky tlaku Pa, hPa, kPa, MPa, vzťah</p> $p = F / S$ <p>hydrostatický tlak, značka p_h,</p> <p>vzťah $p_h = h \cdot \rho_k \cdot g$</p> <p>atmosférický tlak, barometer, normálny atmosférický tlak trenie, trecia sila, meranie veľkosti trecej sily</p> <p>pohyb telesa, pohyb rovnomerný a nerovnomerný</p> <p>rýchlosť rovnomerného pohybu, značka v, jednotky rýchlosti m/s, km/h, km/s;</p> <p>vzťah $v = s / t$, priemerná rýchlosť v_p</p> <p>dráha rovnomerného pohybu, značka s, vzťah $s = v \cdot t$</p> <p>grafické znázornenie rýchlosti a dráhy pohybu v čase mechanickej práca, značka W, jednotka práce J, vzťah $W = F \cdot s$ výkon, značka P, jednotky výkonu W, kW, MW</p>

Sila a pohyb. Práca. Energia – pokračovanie tabuľky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť na príkladoch vzťah medzi mechanickou prácou a teplom, medzi mechanickou prácou a polohovou alebo pohybovou energiou telesa, ✓ vysvetliť na jednoduchých príkladoch vzájomnú premenu foriem energie a zákon zachovania energie, ✓ vytvoriť a prezentovať projekt, v ktorom tvorivo využije získané informácie a správne cituje zdroje informácií. 	<p>pohybová energia telesa, značka E_k, jednotky pohybovej energie J, kJ, MJ</p> <p>polohová energia telesa, značka E_p, jednotky polohovej energie J, kJ, MJ, vzťah $E_p = m \cdot g \cdot h$</p> <p>vzájomná premena pohybovej a polohovej energie telesa, zákon zachovania mechanickej energie</p> <p>energia v prírode</p>

Magnetické a elektrické javy. Elektrický obvod

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zovšeobecniť na základe experimentálnej skúsenosti vlastnosti magnetu, ✓ vysvetliť princíp určovania svetových strán kompasom, ✓ zovšeobecniť na základe experimentálnej skúsenosti elektrické vlastnosti látok, ✓ vysvetliť prenos elektrického náboja na elektroskope, ✓ overiť experimentom, či je látka vodičom elektrického prúdu, ✓ zakresliť elektrický obvod pomocou schematických značiek, ✓ zapojiť elektrický obvod podľa schémy. 	<p>magnet a jeho vlastnosti, magnetické pole</p> <p>Zem ako magnet, kompas</p> <p>stavba atómu – jadro a obal atómu, protón, neutrón, elektrón</p> <p>zelektrozovanie telies, elektrický náboj kladný a záporný</p> <p>elektrické pole elektroskop, elektrometer</p> <p>elektrický obvod, časti elektrického obvodu, znázornenie elektrického obvodu schematickými značkami</p> <p>elektrické vodiče a elektrické izolanty z tuhých látok</p> <p>elektrický prúd v kovovom vodiči, tepelné účinky prúdu</p>

Magnetické a elektrické javy. Elektrický obvod – pokračovanie tabuľky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť na základe časticovej stavby látok vedenie elektrického prúdu v kovoch, ✓ odmerať veľkosť elektrického prúdu a elektrického napätia v elektrickom obvode, ✓ zostrojiť z nameraných hodnôt graf závislosti prúdu od napätia pre rezistor, ✓ riešiť úlohy s využitím Ohmovho zákona, ✓ navrhnuť a zrealizovať meranie na dôkaz závislosti elektrického odporu od vlastností vodiča, ✓ riešiť kvalitatívne úlohy týkajúce sa elektrických obvodov so spotrebičmi zapojenými za sebou a vedľa seba, ✓ rozlíšiť termíny elektrická práca, elektrický výkon a pozná ich praktické využitie, ✓ navrhnuť a zrealizovať experiment na dôkaz magnetického poľa v okolí vodiča (cievky) s prúdom, pozná využitie tohto javu, ✓ vysvetliť na základe časticovej stavby látok vedenie elektrického prúdu v kvapalinách a plynch, pozná praktické využitie tohto vedenia, ✓ rešpektovať pravidlá bezpečnosti pri práci s elektrickými spotrebičmi a pravidlá ochrany pred bleskom, ✓ vytvoriť a prezentovať projekt, v ktorom tvorivo využije získané poznatky. 	<p>žiarovka a história jej vynálezu</p> <p>elektrický prúd, značka I, jednotky elektrického prúdu A, mA, μA meranie elektrického prúdu, ampérmeter</p> <p>elektrické sily a elektrické pole vo vodiči</p> <p>elektrické napätie, značka U, jednotky elektrického napätia V, kV</p> <p>meranie elektrického napätia, voltmeter</p> <p>Ohmov zákon $I = U / R$, elektrický odpor vodiča, značka R, jednotky elektrického odporu Ω, kΩ, MΩ</p> <p>meranie elektrického odporu rezistora</p> <p>graf závislosti elektrického prúdu od elektrického napätia závislosť elektrického odporu od vlastností vodiča, reostat</p> <p>zapojenie spotrebičov v elektrickom obvode za sebou zapojenie spotrebičov v elektrickom obvode vedľa seba</p> <p>elektrická práca, značka W, jednotky elektrickej práce J, kWh</p> <p>elektrický príkon, značka P, jednotky elektrického príkonu W, kW, MW</p> <p>magnetické pole v okolí vodiča a cievky s prúdom, elektromagnet vedenie elektrického prúdu v kvapalinách, zdroje elektrického napätia vedenie elektrického prúdu v plynch</p> <p>bezpečnosť pri práci s elektrickými zariadeniami elektrická energia a jej premeny</p>

Chémia

Vzdelávací štandard bližšie špecifikuje a rozvíja ciele Štátneho vzdelávacieho programu s dôrazom na rozvoj prírodovednej gramotnosti. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia výučby prispôsobí počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

1. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet chémia má bádateľský a činnostný charakter, to znamená, že žiaci vlastnou činnosťou objavujú vlastnosti látok, zákonitosti ich správania a vzájomného pôsobenia. Obsah vychádza zo situácií, javov a činností, ktoré majú chemickú podstatu, sú blízke žiakovi a sú dôležité v živote každého človeka. Tvorí ho nielen chemické poznatky, ale aj činnosti, ktoré vyúsťujú do zvládnutia viacerých prvkov vedeckej činnosti, z ktorých najdôležitejší je experiment. Vykonávaním vlastných „vedeckých“ činností si žiaci osvojujú dôležité spôsobilosti, predovšetkým spôsobilosť objektívne a spoľahlivo pozorovať a opísať pozorované. Žiaci merajú, zaznamenávajú, triedia, analyzujú a interpretujú získané údaje, vytvárajú a overujú predpoklady a tvoria závery.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- sa zoznámia so základnými poznatkami o látkach dôležitých pre život,
- porozumejú chemickým javom a procesom,
- používajú odbornú terminológiu na opísanie chemických javov a procesov,
- rozumejú pokynom na realizáciu praktických činností a dokážu ich podľa návodu uskutočniť,
- plánujú a realizujú pozorovania, merania a experimenty,

- spracúvajú a vyhodnocujú údaje získané pri pozorovaní, meraní a experimentovaní,
- získavajú manuálne zručnosti, intelektové a sociálne spôsobilosti pri realizácii žiackych experimentov,
- osvojujú si a uplatňujú zásady bezpečnej práce s látkami,
- vyhľadávajú v dostupných zdrojoch poznatky o použití rôznych látok v priemysle, poľnohospodárstve a v živote z hľadiska významu pre človeka, vplyvu na životné prostredie a ľudské zdravie,
- využívajú poznatky a skúsenosti získané v predmete chémie pri ochrane zdravia a životného prostredia.

3. Vzdelávací štandard

Látky a ich vlastnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ získať návyky systematického pozorovania vlastností látok, ✓ určiť spoločné a rozdielne vlastnosti látok, ✓ rozlíšiť základné piktogramy označujúce nebezpečné látky, ✓ roztriediť príklady látok na zmesi a chemicky čisté látky, ✓ uviesť príklady rovnorodých a rôznorodých zmesí, ✓ rozlíšiť pojmy roztok, rozpustená látka, rozpúšťadlo, ✓ vypočítať hmotnostný zlomok zložky v roztoku; ✓ pripraviť roztoky daného zloženia podľa daného návodu, ✓ pripraviť (jednoducho, bez výpočtu) nasýtený roztok, ✓ dodržiavať zásady správneho a bezpečného zaobchádzania s laboratórnymi pomôckami, ✓ realizovať postupy na oddelovanie zložiek zmesí podľa návodu (usadzovaním, odparovaním, filtráciou, kryštalizáciou), 	<p>pozorovanie vlastností látok: skupenstvo, farba, zápach, rozpustnosť, horľavosť na modelovej skupine látok (cukor, kuchynská soľ, piesok, modrá skalica, sklo, parafín, plast, voda, etanol – lieh, ocot)</p> <p>príklady chemicky čistých látok a zmesí rovnorodé a rôznorodé zmesi</p> <p>roztoky: rozpúšťadlo, rozpustená látka vodný roztok, nasýtený roztok plynné a kvapalné roztoky, tuhé roztoky (zliatiny) hmotnostný zlomok zložky v roztoku základné laboratórne pomôcky a zariadenia</p> <p>spôsoby oddelovania zložiek zmesí: odparovanie, usadzovanie, kryštalizácia, filtrácia, destilácia voda ako chemicky čistá látka (destilovaná voda)</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť rozdiely medzi rôznymi druhmi vôd, ✓ uviesť príklady rôznych druhov vôd, posúdiť význam vody pre život z hľadiska príčin a dôsledkov ich znečistenia, ✓ vysvetliť rozdiel medzi čistením odpadových vôd a úpravou pitnej vody, ✓ skúmať vlastnosti rôznych druhov vôd, ✓ modelovať jednoduchými pokusmi postupy čistenia vôd, ✓ vymenovať základné zložky vzduchu, chápať význam vzduchu pre život. 	<p>voda ako zmes látok (minerálna, pitná, úžitková, odpadová) úprava pitnej vody čistenie odpadových vôd</p> <p>vzduch ako zmes látok</p> <p>zdroje znečistenia vzduchu: prach, výfukové plyny, splodiny horenia a priemyselné splodiny</p>
--	---

Premeny látok

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť príklady prakticky dôležitých chemických reakcií, ✓ rozlíšiť reaktanty a produkty v chemických reakciách, ✓ uskutočniť podľa návodu jednoduché pokusy na chemické zlučovanie a chemický rozklad, ✓ vymenovať príklady exotermických a endotermických reakcií známych zo života, ✓ uskutočniť pokusy na meranie tepelných zmien pri chemických reakciách, ✓ zaznamenať výsledky pokusov do tabuliek a interpretovať ich, ✓ zdôvodniť zásady hasenia látok na modelových príkladoch zo života, ✓ dodržiavať zásady bezpečnej práce s horľavinami, ✓ navrhnuť s pomocou učiteľa modelový pokus na hasenie, ✓ rozlíšiť pomalé a rýchle reakcie, ✓ uskutočniť a vyhodnotiť experimenty o vplyve rôznych faktorov na rýchlosť chemickej reakcie. 	<p>pozorovanie chemických dejov (chemická reakcia, reaktant, produkt) zákon zachovania hmotnosti chemické zlučovanie, chemický rozklad</p> <p>tepelné zmeny pri chemických reakciách (exotermické a endotermické reakcie)</p> <p>zápalná teplota horľavina požiar hasenie látok rýchlosť chemických reakcií príklady pomalých a rýchlych reakcií faktory ovplyvňujúce rýchlosť chemických reakcií</p>

Zloženie látok

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť pojmy chemický prvok a chemická zlúčenina, ✓ rozlíšiť pojmy atóm, molekula a ión, ✓ vysvetliť pozorované zmeny sprevádzajúce rozpúšťanie látok na základe poznania ich časticového zloženia, ✓ pozorovať vlastnosti látok. 	<p>makroskopický pohľad na chemicky čisté mikroskopický pohľad na látky: časticový model látky (atóm, ión, molekula) stavba atómu a jeho model (elektrónový obal, jadro atómu, protón, neutrón, elektrón) symbolické vyjadrenie zloženia látok (značky a vzorce)</p> <p>pozorovanie vlastností iónových, kovalentných a kovových látok (lesk, tvrdosť, kujnosť, elektrická a tepelná vodivosť, magnetizmus) chemické väzby v niektorých látkach (kovalentná a iónová väzba)</p>

Významné chemické prvky a zlúčeniny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v periodickej tabuľke prvkov (ďalej len PTP), vyvodiť možné vlastnosti prvkov a ich zlúčenín podľa ich umiestnenia v PTP, ✓ uplatniť základné pravidlá názvoslovia halogenidov a oxidov s využitím PTP, ✓ porovnať vlastnosti vybraných oxidov, hydroxidov, kyselín a solí, ✓ posúdiť vplyv vybraných oxidov, hydroxidov, kyselín a solí na životné prostredie, ✓ uviesť príklady použitia vybraných oxidov, hydroxidov, kyselín a solí, ✓ vysvetliť vznik skleníkového efektu a kyslých dažďov a ich vplyv na životné prostredie, ✓ orientovať sa v stupnici pH, ✓ určiť pomocou indikátora pH roztoku, ✓ uviesť príklady využitia neutralizácie, ✓ overiť prakticky priebeh, prejavy a výsledky neutralizačných a oxidačno-redukčných reakcií. 	<p>opis periodickej tabuľky prvkov (ďalej len PTP) vlastnosti látok a ich súvislosti s PTP vodík, kyslík (ozón)</p> <p>železo</p> <p>alkalické kovy (sodík, draslík) halogény (fluór, chlór, bróm, jód) vzácne plyny oxidy (oxid uhoľnatý, oxid uhličitý, oxid siričitý, oxid sírový, oxid vápenatý, oxid kremičitý, oxidy dusíka) kyseliny (kyselina chlorovodíková, kyselina dusičná, kyselina uhličitá, kyselina sírová) hydroxidy (hydroxid sodný, hydroxid draselný, hydroxid vápenatý) soli (chlorid sodný, chlorid draselný, síran vápenatý, síran meďnatý, uhličitan sodný, uhličitan vápenatý, hydrogenuhličitan sodný) pozorovanie kyslých a zásaditých vlastností látok (indikátor, kyselina, zásada, neutralizácia, pH stupnica) pozorovanie oxidačných a redukčných vlastností látok (oxidačno-redukčné reakcie)</p>

Zlúčeniny uhlíka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť anorganické a organické látky, ✓ realizovať jednoduché pokusy na rozlíšenie a identifikáciu anorganických a organických látok, ✓ rozlíšiť najjednoduchšie uhľovodíky, ✓ vymenovať prírodné zdroje uhľovodíkov, spôsob ich vzniku, získavania, spracovania a využitia, ✓ vymenovať alternatívne zdroje ✓ rozlíšiť uhľovodíky a deriváty uhľovodíkov, ✓ uviesť vlastnosti a použitie derivátov, ✓ zdôvodniť negatívny vplyv a dôsledky pôsobenia metanolu, etanolu a acetónu na ľudský organizmus, ✓ uviesť zdroje a význam prírodných látok, ✓ vymenovať reaktanty a produkty fotosyntézy, ✓ charakterizovať význam plastov, syntetických vlákien, čistiacich a pracích prostriedkov, ✓ zrealizovať podľa vlastného návrhu pokusy na demonštrovanie pracích účinkov mydla, ✓ uplatniť v praxi poznatky o látkach nebezpečných pre človeka a životné prostredie. 	<p>pozorovanie vlastností organických látok: správanie sa pri zahrievaní, rozpustnosť vo vode a v organických rozpúšťadlách, horľavosť, zloženie organických látok (najdôležitejšie prvky organických zlúčenín)</p> <p>stavba organických látok (štvorväzbovosť atómu uhlíka, uhlíkový reťazec, otvorený a uzavretý reťazec, jednoduchá, dvojité a trojitá väzba)</p> <p>vlastnosti a použitie najjednoduchších organických látok: nasýtené a nenasýtené uhľovodíky alkány (metán, etán, propán, bután) alkény (etén) alkíny (etín)</p> <p>prírodné zdroje uhľovodíkov uhľovodíky ako palivo deriváty uhľovodíkov (kyselina octová, metanol, etanol, acetón) vlastnosti a použitie prírodných látok (sacharidy, tuky, bielkoviny) vlastnosti a použitie polymérov, polymerizácia (polyetylén), plasty, syntetické vlákna čistiace a pracie prostriedky vplyv látok na chemické procesy v živých organizmoch (vitamíny, liečivá, jedy, drogy)</p>

Biológia

Vzdelávací štandard predmetu stanovuje nielen výkon a obsah, ale umožňuje aj rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov. Pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom je učivo štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov.

Stanovený učebný obsah môže učiteľ tvorivo modifikovať v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard je koncipovaný tak, aby učiteľ nepredkladal žiakom len hotové poznatky, ale vytváral im primerané podmienky na aktívne osvojovanie vedomostí. Vytvára priestor, ktorý umožňuje žiakom manipulovať s konkrétnymi predmetmi, pozorovať javy, merať, vykonávať experimenty, vzájomne diskutovať, riešiť otvorené úlohy, praktické a teoretické problémy. Žiacke objavovanie, bádanie, skúmanie sú základnými prístupmi, ktoré umožňujú nielen osvojiť si nové vedomosti, ale aj základy spôsobilostí vedeckej práce a vytvárajú pozitívne postoje k vedeckému spôsobu poznávania sveta.

Vzhľadom na charakter a ciele predmetu sa organizácia vyučovania prispôsobí počtu žiakov v triede. Tým sa garantujú vonkajšie podmienky na adekvátnu realizáciu výučby a splnenie výkonového a obsahového štandardu.

1. Charakteristika predmetu

Vyučovací predmet biológia je na základnej škole zameraný na poznávanie javov a procesov prebiehajúcich v prírode vo vzájomných súvislostiach a vedie žiakov k chápaniu prírody ako celku. Sústreďuje sa najmä na tie javy, ktoré bezprostredne ovplyvňujú život človeka. Ich poznanie je východiskom pre formovanie pozitívneho vzťahu k živej prírode, rozvíjanie schopnosti ekologicky myslieť a konať, ako aj pre upevňovanie návykov dôležitých pre zachovanie zdravia.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- získajú základnú predstavu o prírode ako výsledku vzájomného pôsobenia jej zložiek,
- pochopia prírodné javy, procesy a objekty vo vzájomných súvislostiach,
- získajú informácie o prírode pozorovaním, pátraním, skúmaním a využitím rôznych zdrojov,
- analyzujú, interpretujú, triedia a hodnotia informácie o organizmoch a prírode,
- používajú správnu terminológiu na opísanie procesov a javov v živej a neživej prírode,
- plánujú, uskutočňujú, zaznamenávajú a vyhodnocujú jednoduché biologické

- pozorovania a pokusy,
- diskutujú o význame a praktických dôsledkoch vybraných vedeckých objavov,
 - aplikujú osvojené spôsobilosti a vedomosti na podporu svojho zdravia,
 - chránia prírodu a šetria prírodné zdroje,
 - plánujú a realizujú jednoduché projekty v oblasti biológie,
 - prezentujú a obhajujú výsledky svojej práce.

3. Vzdelávací štandard

Príroda a život

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť na príklade živé a neživé časti prírody, ✓ rozhodnúť, ktoré informácie ✓ vybrať vhodnú pomôcku na pozorovanie konkrétnej prírodniny, ✓ pozorovať prírodniny mikroskopom, lupou. 	<p>príroda, živé a neživé časti prírody, organizmy pozorovanie, pokus lupa, mikroskop, ďalekohľad</p> <p>mikroskopický preparát, podložné sklo, krycie sklíčko, pinzeta, preparačná ihla</p>

Spoločenstvá organizmov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť spoločenstvá podľa zastúpenia organizmov, ✓ rozhodnúť ✓ rozlíšiť organizmy podľa vonkajšej stavby, ✓ pozorovaním ✓ vysvetliť prispôsobenie sa organizmov danému prostrediu, ✓ zdôvodniť 	<p>spoločenstvo lesa, vody, poľa, lúky, vysokohorské baktérie, huby, rastliny, živočíchy potravový reťazec</p> <p>dreviny, stromy, kry, byliny</p> <p>vonkajšia stavba tela rastlín a húb (drevín, bylín, húb s plodnicou) vrstvy lesa dreviny ihličnaté a listnaté machy, paprade, prasličky rastliny chránené, liečivé, jedovaté</p> <p>podzemné zásobné orgány</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zostaviť jednoduchý potravný reťazec pre každé spoločenstvo, ✓ zhodnotiť význam organizmov v prírode a pre človeka, ✓ argumentovať, prečo musia byť niektoré rastliny a živočíchy chránené, ✓ vyhľadať informácie, ktoré rastliny alebo živočíchy v ich regióne sú chránené, ✓ nájsť príklady poškodzovania prírody nevhodnou činnosťou človeka v okolí školy, ✓ rozhodnúť, ktoré zásady správania sa v prírode sú bezpečné z hľadiska ochrany vlastného zdravia, ✓ akceptovať zásady zberu húb a liečivých rastlín z prírody, ✓ zhodnotiť význam kyslíka rozpusteného vo vode pre život vodných organizmov, ✓ zdôvodniť škodlivosť a príčiny premnoženia niektorých druhov organizmov pre lesné a poľné spoločenstvo, ✓ zhotoviť záznam z pozorovania (náčrt a popis), ✓ vyhľadať neznáme organizmy pomocou atlasu, ✓ spracovať doplňujúce informácie o jednotlivých spoločenstvách vyhľadané z rôznych zdrojov, ✓ prezentovať vlastné práce (plagáty, modely, prezentácie). 	<p>huby jedlé, jedovaté lišajníky, spolužitie vonkajšia stavba tela živočíchov (bezstavovce, stavovce) parazity, inštinkt</p> <p>ryby, obojživelníky, plazy, vtáky, cicavce koža, šupiny, perie, srst'</p> <p>bylinožravce, mäsožravce, všežravce</p> <p>vtáky stále, sťahovavé, dravce, sovy, spevavce</p> <p>voda stojatá, tečúca, kyslík, teplota vody</p> <p>planktón, riasy jednobunkové, mnohobunkové, sinice živočíchy jednobunkové, mnohobunkové</p> <p>plávacie blany, masťné perie, vtáky kŕmivé, nekŕmivé hustá srst', silný chvost, hľadavé zuby, hľadavce</p> <p>lúka, pasienok, pole, medza, remízka trávnaté porasty, hospodárske plodiny</p> <p>obilniny, krmoviny, okopaniny, olejiny pohlavná dvojtvarosť, hniezdenie</p>
---	---

Život s človekom a v ľudských sídlach

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť špecifiká spoločenstva vznikajúceho v ľudských sídlach a v ich okolí, ✓ zhodnotiť vplyv človeka na prostredie organizmov, ✓ vysvetliť, aký význam majú pre človeka mikroorganizmy, pestované rastliny a živočíchy žijúce v ľudských sídlach a v ich okolí, ✓ navrhnúť a realizovať projekt na poznávanie organizmov žijúcich v okolí svojho bydliska alebo školy, ✓ prezentovať výsledky z projektu. 	<p>ľudské sídlo, zdomácnovanie, šľachtenie, odroda, plemeno mikroorganizmy (baktérie, plesne, kvasinky)</p> <p>zelenina cibuľová, hlúbová, koreňová, plodová, strukoviny rastliny hospodárske, ovocné</p> <p>včela, včelstvo, včelárstvo, ryby, rybárstvo, rybnikárstvo zvieratá hospodárske, domáce škodcovia, parazity vonkajšie, vnútorné, prenášače nákazy, prevencia, premnoženie hlodavcov, hmyzu</p> <p>dezinfekcia, dezinfekcia, deratizácia</p> <p>biologická ochrana, spevavce</p>

Živé organizmy a ich stavba

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť rastlinnú a živočíšnu bunku podľa stavby, ✓ vymenovať základné funkcie častí bunky, ✓ pozorovať bunky mikroskopom, ✓ pripraviť prezentáciu o vírusových a bakteriálnych ochoreniach a ich prevencii, ✓ zostaviť schému všeobecnej stavby a organizácie tela mnohobunkovej rastliny a živočicha, ✓ porovnať časti tela machu a kvitnúcej rastliny na ukážke, ✓ vysvetliť základné funkcie orgánov tela kvitnúcej rastliny, ✓ porovnať stavbu tela húb s plodnicami a bez plodníc, ✓ pozorovaním zistiť odlišnosti vonkajšej stavby tela jednotlivých 	<p>bunka, bunkové organely vírusy, baktérie</p> <p>organizmus jednobunkový, mnohobunkový</p> <p>pletivo, tkanivo, orgán, orgánová sústava, organizmus</p> <p>stavba rastlín vonkajšia, vnútorná (koreň, stonka, list, kvet, plod, semeno)</p> <p>vlákno, podhubie, výtrusnica</p> <p>životný cyklus parazitov</p> <p>stavba tela bezstavovcov vonkajšia, vnútorná (sústava tráviaca, obehová, dýchacia, nervová, zmysly)</p> <p>rozmnožovanie a vývin bezstavovcov</p>

<p>skupín bezstavovcov,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ kategorizovať zástupcov prhlivcov, ploskavcov, hlístovcov, mäkkýšov, obrúčkavcov a článkonožcov na ukážke, ✓ navrhnúť a zaznamenať pozorovanie vybraného bezstavovca, ✓ spracovať a prezentovať výsledky pozorovania rôznymi formami. 	
---	--

Stavba a funkcie tela stavovcov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť pojmy orgán a orgánová sústava, ✓ identifikovať jednotlivé orgánové sústavy stavovcov pomocou obrázkov, ✓ pomenovať základné orgány orgánových sústav stavovcov pomocou obrázkov, ✓ vysvetliť význam orgánových sústav pre život stavovca, ✓ zdôvodniť adaptáciu orgánov opornej, dýchacej a obehovej sústavy stavovca vzhľadom na jeho prirodzené prostredie a spôsob života, ✓ zdôvodniť odlišnosti orgánov tráviacej sústavy v závislosti od potravy, ✓ porovnať vonkajšie a vnútorné oplodnenie, ✓ analyzovať rozdiely vo vývine jedinca rýb, obojživelníkov, plazov, vtákov a cicavcov, ✓ naplánovať a uskutočniť sledovanie správania stavovcov, ✓ prezentovať svoje zistenia rôznymi formami, ✓ pozorovať kožné útvary stavovcov a zhodnotiť ich význam, ✓ vytvoriť prezentáciu o význame vybranej orgánovej sústavy stavovcov. 	<p>stavovce</p> <p>orgán, orgánová sústava</p> <p>orgánové sústavy stavovcov, sústava krycia, oporná, pohybová, tráviaca, dýchacia, obehová, vylučovacia, nervová, zmysly rozmnožovanie a vývin stavovcov oplodnenie vonkajšie, vnútorné, vývin jedinca mimo tela samice, v tele samice životné prejavy a správanie stavovcov</p>

Človek a jeho telo

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ porovnať spoločné a odlišné znaky ľudského a živočíšneho organizmu, ✓ pomenovať na ukážke orgány ľudského tela, ✓ vysvetliť význam procesov a štruktúr v ľudskom tele, ✓ objasniť prepojenie orgánových sústav, ✓ zistiť, čo sa odohráva v ľudskom tele pri aktívnom pohybe (namáhavej práci), ✓ demonštrovať jednoduché zručnosti potrebné k poskytnutiu prvej pomoci, ✓ aplikovať osvojené spôsoby boja proti nákazlivým ochoreniam, ✓ zhotoviť plán pozorovania a skúmania ľudského tela, ✓ orientovať sa v informáciách súvisiacich so zdravým životným štýlom a ochranou zdravia, ✓ naplánovať a uskutočniť projekt v súvislosti so zdravím alebo zdravým životným štýlom človeka. 	<p>znaky ľudského organizmu, ľudské spoločenstvo rasizmus stavba a funkcia orgánových sústav: koža, oporná, pohybová, tráviaca, dýchacia, obehová, vylučovacia, rozmnožovacia, regulačné sústavy výživa, zložky potravy, potravinová pyramída, stravovacie návyky krvné skupiny, darcovstvo krvi, transfúzia vývin jedinca, starostlivosť o dieťa antikoncepcia, plánované rodičovstvo ochorenia orgánových sústav, úrazy zásady predlekárskej prvej pomoci infekčná choroba, choroboplodné mikroorganizmy, inkubačná doba prevencia, imunita, očkovanie zdravie, zdravý životný štýl, režim dňa, stres, hygienické zásady, intímna hygiena, alkoholizmus, obezita, hladovanie, fajčenie psychoaktívne látky (legálne a nelegálne drogy), závislosť</p>

Základné životné procesy organizmov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť odlišnosť stavby a funkcie rastlinnej a živočíšnej bunky, ✓ zhodnotiť význam jednotlivých životných procesov pre život organizmov, ✓ vytvoriť pojmovú mapu vzťahov orgánových sústav živočíchov, ✓ porovnať životné procesy rastlín a živočíchov, ✓ naplánovať pozorovanie základných znakov a procesov organizmov rôznymi zmyslami a rôznymi spôsobmi, ✓ uskutočniť jednoduchý pokus alebo pozorovanie na skúmanie životných procesov organizmov, ✓ formulovať závery z uskutočneného pozorovania alebo pokusu. 	<p>bunka rastlinná a živočíšna bunkové organely a ich funkcie výživa organizmov, živiny organizmy parazitické, saprofytické, symbiotické baktérie rozkladné, kvasné, mliečne, hľuzkové výživa rastlín, fotosyntéza výživa živočíchov, trávenie, vstrebávanie</p> <p>dýchanie organizmov, rozklad organických látok, uvoľnenie energie vylučovanie živočíchov dráždivosť, citlivosť a pohyb rastlín a živočíchov</p> <p>regulácia hormonálna, nervová</p> <p>delenie bunky rozmnožovanie organizmov pohlavné a nepohlavné rast, vývin, životný cyklus organizmov</p>

Dedičnosť a premenlivosť organizmov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ lokalizovať uloženie genetickej informácie v bunke,✓ opísať stavbu chromozómu,✓ monitorovať dedične podmienené znaky svojej rodiny,✓ vysvetliť príčinu tvorby kópie nukleovej kyseliny a význam zníženia počtu chromozómov pri vzniku pohlavných buniek,✓ schematicky znázorniť prenos určitého znaku z rodičov na potomkov,✓ rozlíšiť na príklade dedičnú a nededičnú premenlivosť,✓ zhodnotiť význam dedičnosti a premenlivosti,✓ zdôvodniť podstatu šľachtenia,✓ diskutovať o dedičných chorobách, ich vplyve na život človeka a možnosti využitia genetického poradenstva,✓ posúdiť využitie vedeckých poznatkov genetiky.	<p>genetika</p> <p>dedičnosť, premenlivosť, potomstvo genetická informácia jadro, chromozóm, nukleová kyselina, DNA, dvojzávitnica gén, znak, vlastnosť kópia DNA</p> <p>alela dominantná, recesívna</p> <p>bunka telová, pohlavná, oplodnená kríženie, schéma kríženia premenlivosť nededičná, dedičná šľachtenie, odroda, plemeno dedičná choroba genetické poradenstvo</p>

Životné prostredie organizmov a človeka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zistiť, ako pozitívne a negatívne človek zasahuje do zložiek životného prostredia, ✓ monitorovať znečistenie ovzdušia, vody, pôdy v okolí školy a bydliska, ✓ zdôvodniť príčiny negatívneho vplyvu človeka na životné prostredie, ✓ zhodnotiť dôsledky znečisťovania ovzdušia, vody a pôdy na život, ✓ argumentovať o pozitívach a negatívach priemyslu, dopravy, energetiky, poľnohospodárstva, ťažby nerastných surovín, ✓ určiť chránené rastliny, živočíchy a chránené územia Slovenska, ✓ analyzovať možnosti zabránenia vzniku smogu, skleníkového efektu, kyslých dažďov, ozónovej diery, hromadenia odpadov, ✓ zhodnotiť význam recyklácie druhotných surovín a alternatívnych zdrojov energie, ✓ dodržiavať osvojené návyky na šetrenie energie a pitnej vody, ✓ zorganizovať aktivity na šetrenie vody alebo energie vo svojom okolí, ✓ vytvoriť pojmovú mapu vzájomných vzťahov ✓ navrhnuť jednoduchý projekt zameraný na riešenie environmentálnych problémov v okolí. 	<p>životné prostredie</p> <p>zložky životného prostredia človeka ekológia, environmentalistika podmienky života priemysel, doprava, energetika, poľnohospodárstvo znečistenie vzduchu, vody, pôdy</p> <p>globálne environmentálne problémy odpad, skládky, spaľovanie, recyklácia starostlivosť o prírodné a životné prostredie človeka</p> <p>ochrana prírody, zákon o ochrane prírody, chránené druhy, chránené územia obnoviteľné zdroje energie</p>

Neživá príroda a jej poznávanie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť závislosť organizmov od neživej prírody a vplyv organizmov na neživú prírodu na príkladoch, ✓ diskutovať o význame nerastných surovín pre život človeka, ✓ vytvoriť model stavby zemského telesa, ✓ porovnať sféry zemského telesa podľa zloženia a významu, ✓ pozorovaním zistiť odlišnosti medzi minerálmi a horninami, ✓ identifikovať vybrané minerály a horniny, ✓ zdokumentovať výskyt minerálov alebo hornín v okolí školy, bydliska, ✓ navrhnúť spôsob na zistenie fyzikálnych a chemických vlastností minerálov, ✓ zrealizovať pozorovanie alebo pokus na zistenie fyzikálnych a chemických vlastností minerálov, ✓ vyhodnotiť pozorovanie alebo pokus na zistenie fyzikálnych a chemických vlastností minerálov, ✓ vyhľadať informácie o praktickom využití minerálov a hornín a ich výskyt na Slovensku, ✓ kategorizovať horniny podľa znakov, ✓ zdôvodniť vplyv geologických procesov na tvary zemského povrchu, na život organizmov, ✓ zdokumentovať katastrofické geologické procesy vo svete i na Slovensku a ich následky, ✓ navrhnúť projekt na poznávanie zaujímavostí neživej prírody na území Slovenska, ✓ vysvetliť vznik a výskyt krasu a krasových útvarov. 	<p>neživá a živá príroda</p> <p>nerastné suroviny, rudy, nerudy</p> <p>zemská kôra pevninská a oceánska, zemský plášť, zemské jadro minerál, hornina kryštál, kryštalizácia</p> <p>vlastnosti minerálov, tvrdosť, hustota, farba, lesk chránené minerály</p> <p>horniny vyvreté, usadené, premenené</p> <p>geologické procesy vnútorné, vonkajšie zdroje energie geologických procesov</p> <p>činnosť magmatická, sopečná, zemetrasenie, premena hornín zvetrávanie mechanické, chemické</p> <p>geologické činitele, činnosť rušivá, tvorivá</p> <p>rozrušovanie, prenášanie, usadzovanie, spevňovanie kras, krasové útvary povrchové, podzemné</p>

Dejiny Zeme

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ modelovať proces vzniku skameneliny, ✓ usporiadať skameneliny na ukážke podľa geologických ér, ✓ zhodnotiť významné geologické procesy, ktoré prebiehali v jednotlivých geologických érach, ✓ zostaviť tabuľku jednotlivých etáp vývoja prírody Slovenska s významnými geologickými procesmi a organizmami z konkrétneho obdobia, ✓ zistiť informácie o vývoji prírody svojho okolia. 	<p>vek hornín, pomerný, skutočný skameneliny, vedúce skameneliny geologické éry vývoj života, zmena zemskej kôry, klimatické zmeny</p>

Ekologické podmienky života

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ demonštrovať na príklade prispôsobenie organizmov prostrediu, ✓ porovnať rozsah nárokov organizmov na faktory prostredia na príkladoch, ✓ identifikovať vonkajšie a vnútorné vzťahy populácií na príklade, ✓ vytvoriť pojmovú mapu vzájomných vzťahov medzi populáciami, ✓ zhotoviť jednoduchú koláž ľubovoľného spoločenstva, ✓ zdokumentovať výskyt spoločenstiev rastlín a živočíchov v okolí školy alebo bydliska, ✓ analyzovať umelý a prírodný ekosystém z hľadiska druhovej rozmanitosti, ✓ zhodnotiť dôsledky narušenia biologickej rovnováhy, ✓ vytvoriť pojmovú mapu vzťahov a ✓ závislostí zložiek ekosystému. 	<p>druh, prostredie, biotop biogénne prvky, faktory abiotické, biotické prispôsobivosť, znášateľnosť jedinec, populácia vlastnosti populácie spoločenstvo, druhová rozmanitosť, štruktúra spoločenstva producent, konzument, reducent ekosystém prírodný, umelý potravná sieť, pyramída rovnováha biologická, ekologická ekologické hospodárenie</p>

Dejepis

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov a v chronologickom usporiadaní. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z dejepisu ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia minulosti. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

1. Charakteristika predmetu

Hlavnou funkciou dejepisu je kultivovanie historického vedomia žiakov ako celistvých osobností a uchovávanie kontinuity historickej pamäti v zmysle odovzdávania historických skúseností či už z miestnej, regionálnej, celoslovenskej, európskej alebo svetovej perspektívy. Súčasťou jej odovzdávania je predovšetkým postupné poznávanie takých historických udalostí, javov a procesov v čase a priestore, ktoré zásadným spôsobom ovplyvnili vývoj slovenskej i celosvetovej spoločnosti a premietli sa do obrazu našej prítomnosti. Žiaci si prostredníctvom dejepisu postupne osvojujú kultúru spoločenskej komunikácie a demokratické spôsoby svojho konania, lebo chápanie, vnímanie a porozumenie historických procesov predstavuje jeden zo základných predpokladov komplexného poznávania ľudskej spoločnosti.

V procese výučby dejepisu na základnej škole sa kladie osobitný dôraz na dejiny 19. a 20. storočia preto, lebo v nich môžeme nájsť z väčšej časti korene súčasných spoločenských javov i problémov. Dejepis vedie žiakov k vzťahu k vlastnej minulosti cez prizmu prítomnosti ako súčasť rozvíjania, korigovania, kultivovania a zachovávaní ich historického vedomia, v ktorom rezonuje i vzťah k minulosti iných národov a etníc. Rovnako tak k pochopeniu a rešpektovaniu kultúrnych a iných odlišností ľudí, rôznych diverzifikovaných skupín a spoločenských skupín. Má tiež prispievať k rozvíjaniu hodnotovej škály demokratickej spoločnosti. Dejepis pripisuje dôležitosť aj demokratickým hodnotám európskej civilizácie.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom čase,
- nadobudnú spôsobilosť orientovať sa v historickom priestore,
- naučia sa čítať a používať dejepisnú mapu,
- získajú základné vedomosti a spôsobilosti z oblasti vybraných historických udalostí, javov, procesov z národných a svetových dejín,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť príčiny, priebeh a dôsledky historických udalostí,
- získajú schopnosti poznávať históriu na základe analýzy primeraných školských historických písomných, obrazových, hmotných a grafických prameňov a sú schopní týmto prameňom klásť primerane adekvátne otázky,
- rozvinú si komplex kompetencií – spôsobilostí, schopností rozvíjať a kultivovať kultúrny dialóg a otvorenú diskusiu ako základný princíp fungovania histórie i školského dejepisu v demokratickej spoločnosti.
- osvoja si postupne spôsobilosť historickej kultúry ako schopnosti orientovať sa v mnohosti kultúrnych situácií, v ktorých sa stretávame s históriou.

3. Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiaci si kladú otázky a použijú ich na osvojovanie daných významov, ktoré súvisia s riešením základných operácií:

➤ s historickým časom:

- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti chronologicky,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti synchronne,
- rozpoznať postupne nerovnomernosť historického vývoja,
- využívať medzníky ako prostriedok orientácie v minulosti,

➤ s historickým priestorom:

- rozlišovať miestny, regionálny, národný, globálny historický priestor,
- zaraďovať historické udalosti, javy, procesy a osobnosti v historickom priestore,
- rozpoznať podmienenosť medzi historickým priestorom a spôsobom života a obživy človeka, spoločnosti,

➤ **s historickými faktami, udalosťami, javmi a procesmi a ich hodnotiacim posudzovaním:**

- vymedziť jednotlivú historickú udalosť, jav, proces, osobnosť,
- popísať jednotlivé historické udalosti, javy, procesy, osobnosti na základe určujúcich znakov,
- rekonštruovať konanie a postoje ľudí v minulosti,
- skúmať konanie ľudí v daných podmienkach a vysvetľovať ho,
- určiť príčiny jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- vymedziť dôsledky jednotlivých historických udalostí, javov, procesov,
- rozpoznať charakteristické znaky jednotlivých historických období,
- rozpoznať základné faktory, ktoré ovplyvňovali historický vývoj.

Žiaci aplikujú svoje otázky v nových situáciách, v skúmateľských postojoch a pracovných postupoch pri vyšetrovaní, pátraní v školských historických písomných, obrazových, grafických a hmotných prameňoch:

➤ **stopách po minulosti**

- pri vymedzovaní predmetu skúmania, napríklad **písomného úryvku z prameňa, mapy, grafu, diagramu,**
- pri vytvorení plánu skúmania, napríklad **fotografie, historického obrazu,**
- pri komunikácii v tíme o výsledkoch skúmania, napríklad **pästného klinu, nástroja pomocou zmyslov, v múzeu, archíve,**
- pri vytvorení záznamu zo skúmania, napríklad **o ľuďoch,**

➤ **predmetoch a veciach na karikatúre, verbálneho textu. pri vyhľadávaní relevantných informácií**

- z rôznych zdrojov–textov verbálnych, obrazových, grafických, i z textov kombinovaných,
- z učebníc, cvičebníc, pracovných zošitov, slovníka cudzích slov, atlasov, novín, časopisov, z webových stránok,
- z populárno-vedeckej literatúry a historickej beletrie.

➤ **pri využívaní týchto informácií a verifikovaní ich hodnoty**

- vyberaní informácií, napríklad z úryvku písomného prameňa, z učebnice, z internetu,
- organizovaní informácií, napríklad prostredníctvom poznámok, kľúčových pojmov, pamäťových máp, obrazového materiálu,
- porovnávaní informácií, napríklad podobnosti a odlišnosti, porovnať staré a nové, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo,
- rozlišovaní a triedení informácií, napríklad rozlíšiť fakt, fikciu prostredníctvom karikatúry, legendy, povesti, spomienky,
- zaraďovaní informácií, napríklad na časovú priamku historické udalosti, do tabuľky, grafu, diagramu,
- kritickým zhodnotením rôznych zdrojov informácií, napríklad zhodnotením viacerých webových stránok na jednu tému.

➤ **pri štruktúrovaní výsledkov, výstupov a potvrdení vybraného postupu**

- zoradení výsledkov, napríklad na časovú priamku, do Vennovho diagramu, do tabuľky, do schém, rozpoznaní podstatného od nepodstatného, napríklad určovaním kľúčových pojmov, postupným vymedzovaním, historických pojmov v texte, zostavovaním pojmov do pamäťovej mapy,
- integrovaní výsledkov do chronologického a historického rámca, napríklad prostredníctvom chronologickej tabuľky,
- vyhodnocovaní správnosti postupu, napríklad overovaním historických faktov,
- tvorbe súboru vlastných prác, produktov (portfólio), napríklad obrazového materiálu, plagátu, letáku, nákresu, kresby.

„Učenie o histórii začína vtedy, keď žiak zameria svoju pozornosť, napríklad na základe otázky, záujmu či vonkajšieho podnetu vo vzťahu k histórii ako celku a vníma z nej vybrané primerané materiály z minulosti. S týmto materiálom potom pracuje pomocou vecnej analýzy. Ďalším jeho krokom je interpretácia popísaného a hľadanie vzťahov k iným historickým svedectvám. Následne žiak hľadá historický i osobný význam, vytvára hodnotový súd. Ten sa potom stáva východiskovým bodom pre proces komunikácie s ostatnými a podnecuje ďalšie otázky vo vzťahu k minulosti, prítomnosti a budúcnosti. Môže rovnako tak viesť ku konaniu, vytváraniu produktov žiakovej činnosti, k vlastnému zobrazeniu a výkladu histórie, čo možno tiež chápať ako určité rozšírenie histórie ako celku. Všetky tieto naznačené kroky možno zhrnúť do nasledujúcich špecifických kompetencií učenia sa o histórii. **1. pozorovanie 2. analýza 3. interpretácia 4. hodnotenie 5. produkcia.**“

Uvedený komplex predmetových kompetencií sa konkretizuje vo vzdelávacom štandarde.

4. Vzdelávací štandard

Človek v premenách času a priestoru

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ použiť správne pojmy, ktoré súvisia s tokom času,✓ zakresliť na časovú priamku časové kategórie od blízkych po vzdialené,✓ preskúmať okolie svojho bydliska,✓ rozpoznať staré od nového✓ rozpoznať, čo sa zmenilo za posledný rok jeho života,✓ zaznamenať rozprávanie rodinných príslušníkov o minulosti,✓ rozlíšiť jednotlivé generácie vo svojej rodine,✓ rozlíšiť jednotlivé druhy historických prameňov,✓ rozpoznať rozdiel medzi zemepisnou a dejepisnou mapou,✓ zostaviť obrazový materiál o pohybe ľudí v minulosti a prítomnosti,✓ pracovať so školskými historickými prameňmi, ktoré približujú danú tematiku.	<p>minulosť, prítomnosť, budúcnosť deň, mesiac, rok, dátum, letopočet kalendár</p> <p>desaťročie, storočie, tisícročie bydlisko, obec, región, Slovensko rodinný album, fotografia generácia, rodostrom</p> <p>historické pramene (písomné, obrazové, hmotné) múzeum, knižnica, archív, školská kronika</p> <p>mapa</p> <p>vystaňhovalectvo, pristaňhovalectvo, stretávanie kultúr základné analytické otázky:</p> <p>Kto je autorom prameňa? Kedy bol napísaný prameň? Čo je obsahom prameňa? Komu bol prameň určený? Aký bol zámer autora prameňa?</p>

Človek a komunikácia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť jednotlivé druhy komunikácie medzi ľuďmi, ✓ prerozprávať príbeh z minulosti svojho regiónu, ✓ identifikovať dôsledky konfliktov a prostredie, v ktorom žije, ✓ zdôvodniť stálu prítomnosť vojen v minulosti a prítomnosti, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi, ktoré približujú danú tematiku. 	<p>jazyk, písmo, kniha, noviny, rozhlas, televízia, internet</p> <p>náboženstvo</p> <p>legendy, mýty, povesti</p> <p>konflikt, vojna, detský vojak, mier, obeť</p> <p>detská práca</p>

Obrazy pravekého sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať rozdiely v spôsobe obživy a života pravekých zberačov, lovcov a roľníkov, ✓ porovnať výhody a nevýhody kamenných a kovových nástrojov, resp. zbraní, ✓ zdôvodniť oddelenie remeselníkov od roľníkov, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<p>zberač, lovec, roľník</p> <p>kameň, meď, bronz, železo, oppidum</p>

Obrazy starovekého sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ odhaliť vzťah medzi prírodnými podmienkami údolí veľkých riek a vznikom prvých štátov, ✓ rozlíšiť jednotlivé vrstvy spoločnosti v mestskom štáte, ✓ identifikovať poznatky obyvateľov najstarších štátov, ktoré nám slúžia dodnes, ✓ určiť hlavné znaky aténskej demokracie, ✓ vymedziť hlavné znaky rímskej republiky, ✓ zdôvodniť premenu rímskej republiky na ríšu, ✓ rozpoznať príčiny budovania rímskej hranice pozdĺž Dunaja, ✓ zhromaždiť informácie o prítomnosti Rimanov na našom území, ✓ zhrnúť príčiny zániku Rímskej ríše, ✓ zhodnotiť prínos antickej kultúry pre našu prítomnosť, ✓ zostaviť turistického sprievodcu o divoch starovekého sveta, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<p>riečne civilizácie, deľba práce</p> <p>mestský štát</p> <p>polis</p> <p>aténska demokracia, olympijské hry</p> <p>republika, cisárstvo</p> <p>Limes Romanus,</p> <p>judaizmus, kresťanstvo, Biblia</p> <p>islam, Korán</p>

Predkovia Slovákov v Karpatskej kotline

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť kľúčové udalosti z obdobia Veľkej Moravy, ✓ rozpoznať kultúrny odkaz Veľkej Moravy, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<p>Samova ríša, Franská ríša, Byzantská ríša</p> <p>Veľká Morava</p> <p>byzantská misia</p>

Obrazy stredovekého sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ objasniť fungovanie stredovekej spoločnosti na základe vazalských vzťahov,✓ identifikovať spôsob života a obživy jednotlivých sociálnych vrstiev stredovekej spoločnosti,✓ vysvetliť fungovanie stredovekého mesta,✓ zdôvodniť význam kláštora pre hospodárstvo a kultúru,✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	<p>kráľ, léno, vazal, lénny systém, šľachta, duchovenstvo poddaní, mestské obyvateľstvo hrad, dedina, mesto, kláštor, univerzita</p>

Slováci v Uhorskom kráľovstve

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ rozlíšiť kľúčové udalosti stredovekého Uhorska,✓ rozpoznať mnohonárodnostný charakter Uhorska,✓ zdôvodniť politický a hospodársky rozmach Uhorska,✓ vytvoriť turistického sprievodcu po banských mestách,✓ pracovať so školskými historickými historického obdobia.	<p>Uhorsko dynastie kolonizácia banské mestá</p>

Obrazy novovekého sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať dôsledky vynálezu kníhtlače na človeka a spoločnosť, ✓ vymedziť hlavné príčiny a dôsledky zámorských objavov, ✓ porovnať proces výroby v cechu a manufaktúre, ✓ zovšeobecniť hlavné myšlienky reformácie, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<p>mešťan, humanizmus a renesancia kolónie, kolonializmus</p> <p>remeselník, cech, manufaktúra reformácia, protestant, katolík</p>

Habsburská monarchia na prahu novoveku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať hlavné zmeny v Uhorsku po roku 1526, ✓ vystihnúť spoločné znaky protihabsburských povstaní v Uhorsku, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<p>Moháč, Turci Bratislava Habsburgovci protireformácia</p>

Zrod modernej doby

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zhrnúť základné myšlienky osvietenstva, ✓ rozpoznať viedenský kongres ako medzník vo vývoji európskych ✓ porovnať proces výroby v cechu, manufaktúre a továrni, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<p>osvietenstvo</p> <p>Veľká francúzska revolúcia</p> <p>priemyselná revolúcia</p> <p>továreň, podnikateľ, robotník</p> <p>národný štát, nacionalizmus, militarizácia</p>

Moderný slovenský národ

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zhodnotiť význam osvietenských reforiem, ✓ rozpoznať ciele slovenského národného hnutia, ✓ vystihnúť, čo sa zmenilo a čo sa nezmenilo v postavení Slovákov po revolúcii, ✓ určiť príčiny a dôsledky vysťahovalectva z Rakúsko– Uhorska, ✓ pracovať so školskými historickými historického obdobia. 	<p>tereziánske a jozefínske reformy spisovný jazyk</p> <p>revolučný rok 1848/49</p> <p>Slovenská národná rada, Matica slovenská</p> <p>rakúsko – uhorské vyrovnanie</p> <p>modernizácia, industrializácia maďarizácia</p>

Obrazy prvej svetovej vojny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ porovnať ciele štátov Dohody a Trojspolku, ✓ rozpoznať útrapy ľudí na fronte a v zázemí počas prvej svetovej vojny, ✓ identifikovať ciele domáceho a zahraničného odboja, ✓ zdokumentovať pomocou mapy zmeny po zániku Rakúsko – Uhorska, ✓ vyhľadať svedectvá týkajúce sa prvej svetovej vojny, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<p>Dohoda, Trojspolok</p> <p>front, zázemie</p> <p>československé légie</p> <p>Parížska mierová konferencia</p> <p>nástupnícke štáty po prvej svetovej vojne</p> <p>Československá republika</p>

Európa v medzivojnovom období

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ objasniť základné znaky parlamentnej demokracie,✓ rozlíšiť demokratický a nedemokratický charakter štátu,✓ rekonštruovať každodenný život v diktatúrach,✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	parlamentná demokracia komunizmus, fašizmus, nacizmus

Československo v medzivojnovom období (1918 - 1939)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ identifikovať politický systém ČSR,✓ rozpoznať mnohonárodnostný charakter ČSR,✓ porovnať hospodársku situáciu v Čechách a na Slovensku,✓ rozpoznať dôsledky rozbitia ČSR,✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	Česi, Slováci, národnostné menšiny kultúra, spolky, školstvo centralizmus, autonómia

Obrazy druhej svetovej vojny

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ vymedziť kľúčové medzníky druhej svetovej vojny,✓ vyhľadať svedectvá o útrapách ľudí na fronte a v zázemí počas druhej svetovej vojny,✓ spracovať holokaust na konkrétnom príbehu,✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia.	fašistická os protihitlerovská koalícia totálna vojna protifašistický odboj holokaust, koncentračné tábory

Slovenský štát (1939-1945)

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ porovnať politický systém Slovenského štátu s politickým systémom ČSR, ✓ rozpoznať vzťahy medzi Nemeckom a Slovenským štátom, ✓ zhodnotiť hospodársky a kultúrny rozvoj Slovenského štátu ✓ konkretizovať postupné obmedzovanie práv a slobôd židovských spoluobčanov, ✓ zhodnotiť význam Slovenského národného povstania, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<p>totalitný režim</p> <p>židovský kódex</p> <p>deportácie</p> <p>odboj</p> <p>Slovenské národné povstanie</p>

Rozdelený svet

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať vplyv bipolárneho sveta na každodenný život, ✓ nájsť prejavy odporu obyvateľstva vo východnom bloku, ✓ vystihnúť základné medzníky procesu európskej integrácie, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<p>OSN</p> <p>superveľmoci: USA, ZSSR</p> <p>železná opona, studená vojna</p> <p>hospodárske a vojenské bloky</p> <p>hrozba jadrovej vojny</p> <p>dekolonizácia,</p> <p>svet ako „globálna dedina“</p>

Československo za železnou oponou

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať dôsledky februárového prevratu, ✓ zdokumentovať prejavy totality, ✓ identifikovať premeny vidieka a mesta, ✓ spracovať spomienky svedka augustových udalostí, ✓ zistiť konkrétne prejavy „normalizácie“ v každodennom živote, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia, 	<p>Február, politické procesy</p> <p>znárodnenie, kolektivizácia, industrializácia</p> <p>Pražská jar</p> <p>„normalizácia“</p> <p>Charta 77, disident</p> <p>sviečková manifestácia, nežná revolúcia</p>

Slovensko po roku 1989

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať hlavné zmeny v Československu po roku 1989, ✓ určiť príčiny rozdelenia Českej a Slovenskej republiky, ✓ rozpoznať podoby spolužitia Čechov a Slovákov v 20. storočí, ✓ určiť výhody a nevýhody voľného pohybu osôb a tovaru v Európskej únii, ✓ pracovať so školskými historickými prameňmi z daného historického obdobia. 	<p>parlamentná demokracia</p> <p>rozdelenie</p> <p>Československa, vznik</p> <p>Slovenskej republiky vstup</p> <p>Slovenskej republiky do</p> <p>NATO a Európskej únie</p>

Geografia

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkych učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard pre predmet geografia ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie o výnimočnosti a jedinečnosti planéty Zem. Pomáha správne pochopiť podstatu javov a procesov, ktoré na Zemi prebiehajú a uvedomiť si princípy, na ktorých je postavená existencia života. Štúdium geografie umožňuje žiakom spoznávať krajinu v celej svojej komplexnosti a zložitosti. Podporuje snahu porozumieť vzťahom medzi jednotlivými zložkami a prvkami krajiny a chápať ich silnú vzájomnú previazanosť.

Základnou zručnosťou, rozvíjanou v geografii, je práca s mapovými podkladmi v tlačenej a digitálnej podobe. Vedieť mapu vyhľadať, čítať, pracovať s ňou, analyzovať jej obsah a interpretovať ho, orientovať sa v nej a podľa nej v neznámom prostredí, tvoria základ geografického myslenia a vzdelávania.

Dôkladné poznanie Zeme je nevyhnutnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je osobité. Od iných sa odlišuje typickým podnebím, rastlinstvom, živočíštvom, ale aj obyvateľmi s vlastným jazykom, kultúrou a spôsobom života. Tolerancia žiakov k inakosti predpokladá pochopenie podstaty príčin rôznorodosti a rozmanitosti jednotlivých krajín. Vyžaduje úctu k princípom demokracie a občianskej slobody, ktorých nerešpektovanie môže viesť k vojnovým konfliktom a globálnym katastrofám. Geografia zohráva v tomto smere nezastupiteľnú úlohu. Zdôrazňuje súvislosti a nie vždy jasnú prepojenosť príčin s dôsledkami. Formuje osobnosť mladého človeka upozorňovaním na podobnosť, ale aj zvláštnosti popisovaných regiónov, ktoré porovnáva so Slovenskom, pričom poukazuje na jeho jedinečnosť v kontexte Európy, či sveta.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- vyhľadajú, porovnajú, posúdia pravdivosť a zhodnotia dostupné informácie o krajine z rôznych informačných zdrojov,
- prezentujú informácie o krajine v rôznych podobách (grafy, tabuľky, schémy, diagramy, fotografie, filmy a pod.),
- interpretujú mapy rôzneho druhu v digitálnej aj tlačenej podobe,
- zdôvodnia rôznorodosť prírodných podmienok na Zemi a ich vplyv na život človeka,
- zaujmú postoj k najväčším problémom ľudstva a ponúknu vhodné riešenia,
- pochopia zložitosť krajiny a silnú vzájomnú previazanosť jej prírodných a socioekonomických zložiek.

3. Vzdelávací štandard

Planéta Zem

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ rozpoznať základné prvky slnečnej sústavy na jednoduchom náčrte,✓ opísať zdanlivú dráhu Slnka a Mesiaca na oblohe (obrázokoch, náčrtoch),✓ vysvetliť príčiny striedania dňa a noci na Zemi,✓ určiť podľa mapy časových pásem, kde na Zemi je viac hodín ako na Slovensku a kde menej,✓ uviesť dôvody vzniku teplotných pásem na Zemi,✓ vysvetliť striedanie ročných období,✓ rozpoznať na glóbose (mape) svetadiely a oceány na Zemi.	vesmír, slnečná sústava (Slnko a osem planét, Mesiac) guľatý tvar Zeme dopad slnečných lúčov otáčanie Zeme sklon zemskej osi severná a južná pologuľa, východná a západná pologuľa obeh Zeme okolo Slnka priklonenie severnej a južnej pologule časové pásma svetadiely, svetový oceán

Zobrazovanie Zeme

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť na glóbose jednotlivé zemské poglobule, ✓ určiť vybrané miesto na mape pomocou geografických súradníc, ✓ porovnať na mapách rôznych grafických mierok vzdialenosti, ✓ identifikovať na mape základné objekty v krajine (vie „čítať“ obsah mapy), ✓ vyhľadať konkrétne miesta na digitálnych mapách. 	<p>glóbus nultý poludník, poludníky, rovník, rovnobežky východná a západná poglobula geografická sieť mapa, obsah mapy (mapové znaky, grafická mierka mapy) GPS</p>

Cestujeme po Zemi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Porozprávať podľa mapy a obrázkov o cestovaní vybraným pohorím: <ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť (vlastnými slovami) príčiny vzniku pohorí, – vymenovať činitele, ktoré sa podieľajú na zarovnávaní pohorí, – zhodnotiť podľa mapy (glóbusu) rizikové zemetrasné oblasti na Zemi, – zdôvodniť usporiadanie rastlínstva a živočíšstva podľa nadmorskej výšky (výškovú stupňovitosť), ✓ Porozprávať podľa mapy a obrázkov o cestovaní popri rieke od jej prameňa k ústiu: <ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť vznik riek a jazier, – opísať, ako sa vytvárajú doliny (kaňony) a vodopády, ✓ Porozprávať o cestovaní balónom od rovníka do polárnych krajín: <ul style="list-style-type: none"> – zosumarizovať zmeny v ovzduší so stúpajúcou výškou, 	<p>pohoria, nížiny sopky, zemetrasenia doliny (kaňony), rieky, vodopády, jazerá podnebné pásma (teplé, mierne, studené), ovzdušie, oblaky výšková stupňovitosť, šírková pásmovitosť typy krajín (tropické dažďové lesy, savany, púšte, subtropická krajina, stepi, listnaté lesy mierneho pásma, ihličnaté lesy mierneho pásma, tundra, polárna krajina, vysokohorská krajina) ochrana prírody</p>

<ul style="list-style-type: none"> – vysvetliť vznik usporiadania rastlinstva a živočíšstva na Zemi do pásiem (šírkovú pásmovitosť), – priradiť k jednotlivým šírkovým – na dvoch príkladoch zhodnotiť význam ochrany prírodných – pamiatok zapísaných v Zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape (glóbusu). <p>✓ Porozprávať o cestovaní mestom a vidiekom:</p> <ul style="list-style-type: none"> – porovnať životné podmienky ľudí žijúcich v meste a na vidieku, – zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na rozmiestnenie obyvateľstva, – na dvoch príkladoch zhodnotiť význam ochrany kultúrnych pamiatok zapísaných v Zozname kultúrneho dedičstva UNESCO 	
--	--

Geografické exkurzie a vychádzky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vytýčiť trasu geografickej exkurzie (vychádzky) a slovne opísať jej priebeh, ✓ odhadnúť vzdialenosti k zaujímavým bodom na mape (vrcholy, kultúrno-historické a prírodné pamiatky) a náročnosť prístupu k nim, ✓ pomocou prístroja GPS (mobilu) nájsť zaujímavé miesto. 	<p>turistické vybavenie, turistická mapa orientácia mapy, kompas členitosť terénu, nadmorská výška, záujmové body, vrcholy s výhľadom, turistické značky, smerovník Geocaching, GPS</p>

Afrika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť polohu a opísať pobrežie Afriky z mapy (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány) („čítanie“ mapy), ✓ zdôvodniť vplyv pasátov na vznik afrických púští a polopúští, ✓ vysvetliť príčiny rovnomerného rozloženia podnebných pásem vo vzťahu k rozšíreniu rastlinstva a živočíšstva v Afrike, ✓ porovnať prírodné podmienky v štyroch podnebných pásmach Afriky, ✓ uviesť dva príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých krajinných pásmach Afriky, ✓ zhrnúť dôvody rozdielov v zaľudnení najbližšieho okolia najväčších riek Afriky, ✓ zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Afriky, ✓ uviesť príčiny častých národnostných a náboženských sporov a konfliktov medzi národmi žijúcimi v Afrike, ✓ vysvetliť dôvody nízkeho podielu obyvateľov žijúcich v mestách, v obsahu tematickej mapy identifikovať štyri najzaľudnenejšie oblasti Afriky a mestá s viac ako 5 miliónom obyvateľov („čítanie“ mapy), ✓ zhodnotiť hospodársku vyspelosť jednotlivých oblastí Afriky, ✓ uviesť tri závažné problémy znižujúce životnú úroveň obyvateľov v jednotlivých regiónoch Afriky, ✓ zdôvodniť zaradenie jednej z pamiatok Afriky do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ju na mape. 	<p>Afrika</p> <p>Madagaskar, Somálsky polostrov</p> <p>Guinejský záliv, Stredozemné more, Červené more, Gibraltársky prieliv</p> <p>rovník, obratníky</p> <p>panvy, pohoria, plošiny, púšte</p> <p>Sahara, Namib, Atlas, Kilimandžáro</p> <p>pasáty</p> <p>Níl, Kongo, Niger</p> <p>rastlinné pásma, živočíchy</p> <p>oblasti Afriky</p> <p>Káhira, Lagos, Johannesburg, Kinshasa</p> <p>Juhoafrická republika</p> <p>Keňa</p> <p>Egypt</p> <p>Nigéria</p> <p>rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia</p> <p>národnostné zloženie</p> <p>hospodárstvo a nerastné suroviny</p> <p>problémy obyvateľstva Afriky</p> <p>pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Ázie, ✓ pomocou tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najväčších miest Ázie („čítanie“ mapy), ✓ zdôvodniť veľké rozdiely v hospodárskej vyspelosti štátov Ázie a jej regiónov, ✓ uviesť dve najvýznamnejšie hospodárske odvetvia v rozvinutých a dve v menej rozvinutých štátoch Ázie, ✓ popísať dôsledky vysokej závislosti štátov z oblasti Perzského zálivu od ťažby a vývozu ropy, ✓ uviesť príčiny náboženských sporov a dlhodobých konfliktov medzi štátmi v juhozápadnej Ázii, ✓ zdôvodniť výnimočnosť postavenia Číny, Indie a Japonska v Ázii aj vo svete, ✓ uviesť tri závažné problémy znižujúce životnú úroveň obyvateľov jednotlivých regiónov Ázie, ✓ odôvodniť zaradenie troch pamiatok Ázie do Zoznamu kultúrneho dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape. 	<p>Turecko Izrael</p> <p>ázijské tigre, elektronika, ropa</p> <p>pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>
--	---

Európa

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť polohu a opísať pobrežie Európy z mapy (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány) („čítanie“ mapy), ✓ identifikovať na mape najväčšie pohoria a nížiny Európy, ✓ vysvetliť vplyv Severoatlantického prúdu a prevládajúceho západného prúdenia vzduchu na vznik podnebných pásem Európy, ✓ vymedziť podľa mapy povodia najväčších európskych riek a zaradiť ich do úmorí, 	<p>Škandinávsky polostrov, Pyrenejský polostrov, Apeninský polostrov, Balkánsky polostrov Britské ostrovy, Island, Sicília, Korzika, Sardínia</p> <p>Stredozemné more, Severné more, Čierne more, Baltské more, Kaspické more Lamanšský prieliv, Gibraltársky prieliv, Atlantický oceán nultý poludník, severný polárny kruh Alpy, Pyreneje, Karpaty, Apeniny, Škandinávske vrchy, Ural, Mont Blanc, Etna Východoeurópska nížina, Panónska panva</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť rozmiestnenie jednotlivých typov krajín na území Európy, ✓ vysvetliť výrazný vplyv ľadovcov na formovaní povrchu Európy, ✓ porovnať prírodné podmienky východnej Európy s ostatnými európskymi regiónmi, ✓ vysvetliť dôsledky dlhodobého vplyvu človeka na pôvodnú prírodnú krajinu v Európe, ✓ uviesť dva príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých krajinných pásmach Európy, ✓ zhrnúť dôvody starnutia obyvateľov Európy, ✓ zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Európy, ✓ zdôvodniť náboženskú a národnostnú rôznorodosť obyvateľov Európy, ✓ vysvetliť pojem štruktúra obyvateľstva, ✓ zdôvodniť nízky podiel obyvateľov zamestnaných v poľnohospodárstve, ✓ vysvetliť príčiny vysokého stupňa urbanizácie Európy, ✓ v obsahu tematickej mapy rozlíšiť štyri najľudnatejšie oblasti Európy a všetky mestá s viac ako miliónom obyvateľov („čítanie“ mapy), ✓ porovnať hospodársku vyspelosť a štruktúru priemyslu piatich rozlohou najväčších štátov Európy, ✓ na konkrétnych príkladoch vysvetliť význam EÚ, ✓ zaujať postoj k dvom závažným problémom Európy, ✓ zdôvodniť zaradenie štyroch pamiatok Európy do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape, ✓ zhodnotiť výnimočnosť postavenia Nemecka (Francúzska, Spojeného kráľovstva, Ruska) v Európe a vo svete, ✓ rozlíšiť na mape jednotlivé oblasti Európy a uviesť dôvody ich vyčlenenia, 	<p>povodie, úmorie, rozvodie Volga, Odra, Dunaj, Rýn, Labe kontinentalita ľadovec podnebné pásma typy krajín</p> <p>Moskva, Paríž, Londýn, Berlín, Rím rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia</p> <p>štruktúra obyvateľstva, národnostné zloženie, náboženské zloženie hospodárstvo, nerastné suroviny problémy Európy oblasti Európy Česko Poľsko Nemecko Francúzsko Spojené kráľovstvo Švédsko Taliansko Rusko</p> <p>pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ usporiadať podľa rozlohy a počtu obyvateľov tri najväčšie štáty Európy, ✓ vystihnúť tri spoločné a tri rozdielne črty štátov v jednotlivých oblastiach Európy. 	
---	--

Slovensko

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zhodnotiť polohu Slovenska v rámci Európy a sveta z mapy (hranice, susedné štáty, horské celky, nížiny, podnebné pásma) („čítanie“ mapy), ✓ identifikovať na mape najväčšie pohoria, nížiny a kotliny Slovenska, ✓ vysvetliť vplyv oceánu a prevládajúceho západného prúdenia vzduchu na podnebie Slovenska, ✓ zdôvodniť vznik troch klimatických oblastí na území Slovenska, ✓ vymedziť a porovnať podľa mapy povodia najväčších slovenských riek, ✓ vysvetliť príčiny rozdielov v množstve vody počas roka v najväčších riekach Slovenska, ✓ v tematickej mape rozlíšiť oblasti s vysokým výskytom zdrojov podzemnej vody, ✓ odôvodniť pomocou nákresu usporiadanie vegetačných (rastlinných) stupňov na Slovensku, ✓ uviesť päť typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v jednotlivých vegetačných stupňoch, ✓ v tematickej mape ohraničiť veľkoplošné chránené územia na Slovensku („čítanie“ mapy), ✓ v časovej postupnosti zaradiť tri najdôležitejšie historické udalosti v dejinách Slovenska, ✓ vysvetliť príčiny zmien v počte obyvateľov Slovenska za posledných 50 rokov, 	<p>Karpaty</p> <p>Tatry, Nízke Tatry, Slovenské rudohorie, Štiavnické vrchy, Slovenský raj, Slovenský kras, Muránska planina, Veľká Fatra, Malá Fatra, Poľana, Pieniny, Vihorlat, Slanské vrchy, Nízke Beskydy</p> <p>Podunajská nížina, Záhorská nížina, Hornonitrianska kotlina, Považské podolie, Žilinská kotlina, Juhoslovenská kotlina, Košická kotlina, Východoslovenská nížina</p> <p>Dunaj, Váh, Hron, Orava, Hornád, Poprad, Ondava jazerá, plesá, umelé vodné nádrže</p> <p>minerálne a termálne pramene</p> <p>klimatické oblasti</p> <p>vegetačné (rastlinné) stupne</p> <p>chránené oblasti</p> <p>história</p> <p>obyvateľstvo</p> <p>mestá, vidiecke sídla</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Slovenska, ✓ zdôvodniť rozmiestnenie národností na území Slovenska, ✓ na základe tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najľudnatejších miest Slovenska, ✓ zdôvodniť výnimočnosť postavenia Bratislavy a Košíc na Slovensku a v Európe, ✓ vysvetliť príčiny zmien v hospodárstve Slovenska po roku 1989, ✓ porovnať hospodárstvo a odvetvovú štruktúru priemyslu v jednotlivých regiónoch Slovenska, ✓ v obsah tematickej mapy rozlíšiť najznečistenejšie oblasti Slovenska („čítanie“ mapy), ✓ zhodnotiť možnosti Slovenska z pohľadu rozvoja cestovného ruchu, ✓ zaujať postoj k trom závažným problémom Slovenska, ✓ zdôvodniť zaradenie piatich pamiatok do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape, ✓ vymedziť na mape administratívneho členenia Slovenska hranice jednotlivých krajov (VÚC) a určiť ich hlavné mestá, ✓ porovnať prírodné podmienky krajov na západnom, strednom a východnom Slovensku, ✓ usporiadať podľa rozlohy a počtu obyvateľov tri najväčšie kraje Slovenska, ✓ porovnať jednotlivé kraje navzájom a vystihnúť tri spoločné a tri rozdielne črty v ich hospodárstve. 	<p>Bratislava, Trnava, Košice, Prešov, Banská Bystrica, Žilina, Nitra, Trenčín, Poprad, Martin</p> <p>hospodárstvo a nerastné suroviny</p> <p>administratívne členenie</p> <p>cestovný ruch</p> <p>problémy Slovenska</p> <p>regióny Slovenska</p> <p>pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>
--	--

Austrália a Oceánia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať polohu a pobrežie Austrálie z mapy (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány) („čítanie“ mapy), ✓ vysvetliť príčiny vzniku suchých oblastí v centrálnej a západnej časti Austrálie a celkový nedostatok vlhky a pitnej vody na území svetadielu, ✓ zdôvodniť jedinečnosť rastlinných a živočíšnych spoločenstiev v Austrálii, ✓ uviesť dva príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v Austrálii, ✓ rozlíšiť pevninské, sopečné a koralové ostrovy Oceánie, ✓ porovnať životné podmienky obyvateľov Austrálie a Nového Zélandu, ✓ zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Austrálie, ✓ vysvetliť dôvody vysokého stupňa urbanizácie Austrálie, ✓ zostaviť tabuľku 5 najväčších miest Austrálie podľa tematickej mapy („čítanie“ mapy), ✓ rozlíšiť základné odvetvia hospodárstva, ✓ identifikovať najdôležitejšie odvetvia hospodárstva Austrálie, ✓ posúdiť možnosti hospodárskeho využitia najväčších ostrovov Oceánie, ✓ zdôvodniť zaradenie jednej z pamiatok Austrálie do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ju na mape. 	<p>Austrália Tasmánia obratník Kozorožca Veľká koralová bariéra Veľké predelové vrchy, Austrálske Alpy, plošiny, nížiny, púšte, Uluru Eyrovo jazero, Murray, Darling, podzemná voda rastlinné pásma, živočíchy</p> <p>Tichý oceán, Tasmanove more Polynézia, Melanézia, Mikronézia Nový Zéland, Havajské ostrovy Austrálsky zväz</p> <p>Sydney, Melbourne, Perth, Canberra</p> <p>rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia, prisťahovalectvo, pôvodní obyvatelia Austrálie (aborigénci), hospodárstvo a sídla,</p> <p>pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p>

Polárne oblasti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať polohu Antarktídy voči ostatnými kontinentom a oceánom („čítanie“ mapy), ✓ zdôvodniť pokrytie územia Antarktídy najväčším pevninským ľadovcom, ✓ vysvetliť striedanie polárneho dňa a noci v polárnych oblastiach, ✓ zhodnotiť ekologické riziká hospodárskeho využitia polárnych oblastí. 	<p>Antarktída, Arktída Grónsko Severný ľadový oceán, Južný oceán severný polárny kruh, južný polárny kruh pevninské ľadovce polárne stanice, hrozba znečistenia, globálne otepľovanie</p>

Amerika – Nový svet

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť polohu Ameriky voči ostatným kontinentom a oceánom (čítanie mapy), ✓ opísať z mapy pobrežie Ameriky (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány). („čítanie“ mapy), ✓ vysvetliť vznik najdlhšieho pásma pohorí na svete na západe Ameriky, ✓ zdôvodniť veľký počet sopiek a seizmicky aktívnych oblastí v Amerike, ✓ popísať oblasti ohrozené činnosťou tornád a hurikánov, ✓ zdôvodniť rozdiely v podnebí západných a východných oblastí Ameriky, ✓ porovnať typy krajiny v Amerike a Austrálii, ✓ uviesť tri príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov v Amerike, ✓ zdôvodniť jedinečnosť a unikátnosť Amazonského dažďového pralesa, 	<p>Amerika rovník, obratníky Severná Amerika, Stredná Amerika, Južná Amerika Malé Antily, Veľké Antily Kordillery, Andy, Apalačské vrchy, Brazílska vysočina sopky, zemetrasenia Mississippská nížina, Atlantická nížina, Orinocká nížina, Laplatská nížina hurikány, tornáda Mississippi, Missouri, Veľké kanadské jazerá, Amazonka, Orinoco, Uruguaj, Parana, Titicaca typy krajiny</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ odôvodniť zaradenie dvoch pamiatok Ameriky do Zoznamu prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape, ✓ opísať priebeh objavovania a osídľovanie Ameriky, ✓ vysvetliť dôvody veľkej kultúrnej rôznorodosti obyvateľstva Ameriky, ✓ popísať proces urbanizácie a uviesť jej príklady, ✓ popísať príčiny vysokej urbanizácie Ameriky, ✓ z obsahu tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najväčších miest Ameriky („čítanie“ mapy), ✓ zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Ameriky, ✓ určiť dve najdôležitejšie odvetvia hospodárstva štátov Severnej Ameriky, ✓ uviesť najvýznamnejšiu poľnohospodársku plodinu, ktorá sa pestuje v rôznych regiónoch Ameriky, ✓ zdôvodniť výnimočnosť postavenia USA v Amerike aj vo svete, ✓ porovnať hospodársku vyspelosť štátov Ameriky, ✓ uviesť dva problémy, ktorým v súčasnosti čelí hospodárstvo USA. 	<p>prírodné pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO</p> <p>obyvateľstvo Ameriky, pôvodní obyvatelia, prisťahovalci (Angličania, Francúzi, Španieli, Portugalci, Afričania), miešanci, kresťanstvo Mexiko, Sao Paulo, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Lima, New York, Chicago, Los Angeles, Toronto, Rio de Janeiro, Atlanta, Miami, Montreal, Washington, Ottawa hospodárstvo Ameriky</p> <p>USA</p> <p>Kanada</p> <p>Mexiko a štáty Strednej Ameriky</p> <p>Južná Amerika</p> <p>Latinská Amerika</p> <p>Brazília</p> <p>Argentína</p>
--	--

Občianska náuka

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard z občianskej náuky ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti aj na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia prítomnosti. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú len zapamätať a následne zreprodukovať.

1. Charakteristika predmetu

Predmet prispieva k vytváraniu a rozvoju sociálneho a občianskeho vedomia žiakov. Prostredníctvom vymedzených pojmov a výkonov sprostredkuje potrebné vedomosti, zručnosti a nadobudnutie spôsobilostí, ktoré im umožnia orientovať sa v sociálnom prostredí a v bežných životných situáciách. Umožňuje žiakom pochopiť seba samých a pomáha im v ich socializačnom procese. Vede ich k poznávaniu svojej rodiny, školy, obce, regiónu, Slovenska a Európskej únie. Učí ich demokraticky myslieť a konať, poznávať svoje práva a povinnosti a obhajovať práva druhých. Poskytuje žiakom základné vedomosti z oblasti štátu a práva, umožňuje im pochopiť ekonomický život spoločnosti a vede ich k aktívnej občianskej angažovanosti, ktorej jedným z dôležitých predpokladov je kritické myslenie.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- získajú vedomie jedinečnosti a neopakovateľnosti každého človeka v spoločnosti,
- realisticky sa spoznávajú, hodnotia seba samých,
- osvoja si pravidlá a normy spoločenského spolunažívania,
- uvedomujú si práva a povinnosti a primerane svoje práva obhajujú,
- preberajú zodpovednosť za vlastné názory, postoje a dôsledky konania,

- uznávajú základné princípy demokracie,
- budujú si tolerantný prístup k iným názorom, postojom, hodnotám a kultúram,
- učia sa aktívnemu občianstvu a osobnej angažovanosti,
- získajú základné vedomosti o sociálnoekonomickom a právnom fungovaní spoločnosti.

3. Vzdelávací štandard

Moja rodina

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť typy spoločenstiev, v ktorých žije, ✓ uviesť typy spoločenských rolí, ktoré vo svojom živote zohráva/bude zohrávať, ✓ vysvetliť pomocou príkladov päť základných funkcií rodiny, ✓ charakterizovať základné znaky rodiny, ✓ porovnať rozdiely vo fungovaní harmonickej a rozvrátenej rodiny, ✓ uviesť na príkladoch fungovanie pravidiel v rodine, ✓ zostaviť rebríček práv a povinností detí v rodine, ✓ navrhnuť zoznam piatich práv a povinností rodičov v rodine, ✓ určiť vzťahy medzi členmi svojej širšej rodiny, ✓ uviesť na príkladoch fungovanie vzťahov medzi príbuznými, priateľmi, susedmi. 	<p>rodina, poslanie a funkcie rodiny vzťahy v rodine normy a pravidlá</p> <p>práva a povinnosti (detí a rodičov) medziľudské vzťahy viacgeneračné spolunažívanie príbuzní, priatelia, susedia</p>

Moja trieda, moja škola

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vypracovať individuálny návrh práv a povinností žiaka v školskej triede/škole, ✓ zdôvodniť vybrané práva a povinnosti žiaka zo školského poriadku, ✓ vysvetliť na príkladoch pozitívne a negatívne vzory pre život v triede/v škole, ✓ zdôvodniť úlohu a význam fungovania žiackej školskej rady, ✓ vytvoriť prehľad mimovyučovacej a mimoškolskej činnosti/aktivity v škole, obci a okolí. 	<p>školská trieda triedna samospráva</p> <p>školská samospráva</p> <p>mimovyučovacia činnosť mimoškolská činnosť</p>

Moja vlasť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť vlastnými slovami význam občianstva pre človeka, ✓ vytvoriť na základe získaných informácií prezentáciu obce, mesta, regiónu, ✓ predstaviť činnosť vybraných významných osobností obce/regiónu, ✓ prezentovať pozitívne tradície svojho regiónu, ✓ vysvetliť spôsoby používania štátnych symbolov Slovenskej republiky, ✓ rozlíšiť na príkladoch štátne sviatky, dni pracovného pokoja a pamätné dni v SR, ✓ prezentovať vyhladané základné informácie o vzniku, význame a základných inštitúciách EÚ. 	<p>občan obec región</p> <p>Slovenská republika štátne symboly</p> <p>Európska únia</p>

Postavenie jednotlivca v spoločnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ simulovať v rolových hrách základné typy osobnosti podľa temperamentu, ✓ rozpoznať prejavy kladných a záporných charakterových vlastností konkrétneho človeka, ✓ porovnať rôzne spôsoby učenia sa, ✓ zhodnotiť prínos spolupráce a súťaženía v sociálnej skupine, ✓ rozpoznať pozície a roly jednotlivcov v sociálnych skupinách, ✓ identifikovať jednotlivé životné štýly, ✓ zdôvodniť svoj výber vhodných a nevhodných spôsobov trávenia voľného času. 	<p>osobnosť človeka socializácia jednotlivca sociálna komunikácia</p> <p>učenie</p> <p>sociálne skupiny</p> <p>sociálne vzťahy</p> <p>zdravý životný štýl</p>

Sociálne vzťahy v spoločnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ analyzovať štruktúru spoločnosti podľa veku, pohlavia, náboženstva, vzdelania, národnosti, ✓ určiť hlavné príčiny sociálnych zmien v spoločnosti a ich dôsledky, ✓ uviesť príklady rozmanitosti kultúr v Slovenskej republike, ✓ rozpoznať prejavy šikanovania, extrémizmu, vandalizmu, ✓ vysvetliť príčiny rôznych konfliktov v spoločnosti, ✓ navrhnuť konkrétne formy pomoci pre zdravotne postihnutých a starých ľudí v okolí. 	<p>spoločnosť</p> <p>sociálne zmeny v spoločnosti sociálne a politické napätia – konflikty, vojny, extrémizmus tolerancia dobrovoľníctvo charitatívna činnosť</p>

Štát a právo

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ analyzovať články Ústavy SR, týkajúce sa znakov štátu a štátnej moci,✓ zhodnotiť význam Ústavy SR pre občana,✓ vysvetliť na príkladoch vybraných štátov funkcie štátu,✓ porovnať na príkladoch vybraných štátov rôzne formy vlády,✓ zdôvodniť potrebu deľby štátnej moci,✓ vystihnúť rozdiely medzi priamou a nepriamou demokraciou,✓ rozlíšiť parlamentné, prezidentské a komunálne voľby,✓ vytvoriť hierarchiu právnych predpisov,✓ rozpoznať na príkladoch znaky protiprávneho konania.	<p>Ústava Slovenskej republiky štát, jeho znaky a funkcie forma vlády deľba štátnej moci demokracia voľby právo právne normy právna spôsobilosť spôsobilosť na právne úkony trestná zodpovednosť prezumpcia neviny</p>

Ludské práva a slobody

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ orientovať sa v texte Druhej hlavy Ústavy SR a Dohovoru o právach dieťaťa,✓ rozpoznať v konkrétnych situáciách prejavy diskriminácie,✓ identifikovať rodové stereotypy v okolí a médiách,✓ prezentovať výsledky samostatne najčastejšieho porušovania práv dieťaťa v rodine, škole, na Slovensku, vo svete.	<p>ľudské práva a slobody</p> <p>predsudky</p> <p>diskriminácia práva dieťaťa</p> <p>Dohovor o právach dieťaťa</p>

Voľba povolania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ zdôvodniť opodstatnenosť vzdelania a vzdelávania ako hodnoty,✓ vytvoriť schému školského systému SR,✓ orientovať sa pri výbere povolania v rôznych zdrojoch informácií,✓ prezentovať plán budovania svojej kariéry.	<p>vzdelanie ako hodnota</p> <p>voľba povolania</p> <p>spôsobilosť na povolanie</p> <p>profesijná orientácia</p>

Ekonomický život v spoločnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ rozlíšiť pojmy ekonómia a ekonomika,✓ konkretizovať na príkladoch spôsoby riešenie troch základných ekonomických otázok,✓ uviesť základné rozdiely medzi trhovou, príkazovou a zmiešanou ekonomikou,✓ demonštrovať vzťahy medzi kupujúcimi a predávajúcimi na trhu,✓ simulovať postup pri reklamácií tovarov alebo služieb.	<p>ekonómia a ekonomika základné ekonomické otázky typy ekonomík trh trhový mechanizmus základné formy podnikania spotreba spotrebiteľ ochrana spotrebiteľa</p>

Finančná gramotnosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ zostaviť modelový osobný/rodinný rozpočet,✓ ilustrovať na príklade vybraný problém z oblasti finančnej gramotnosti,✓ zhodnotiť mieru rizika pri využití služieb bankových a nebankových inštitúcií.	<p>rozpočet finančné inštitúcie</p>

Etická výchova

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací program pre predmet etická výchova má svoje špecifiká. Jedným z nich je rozvíjanie komunikačných a sociálnych spôsobilostí, ktoré sa orientujú na postoje k životným situáciám a ku konkrétnym prejavom prosociálneho správania. Nadobudnuté vedomosti, spôsobilosti a zručnosti sú predpokladom kritického myslenia, diskusie a hodnotiacich postojov. V etickej výchove sa stávajú prostriedkom, od ktorého sa odvíja požadované správanie.

1. Charakteristika predmetu

Hlavnou funkciou povinne voliteľného predmetu etická výchova v nižšom strednom vzdelávaní je osobnostný a sociálny rozvoj žiakov s vlastnou identitou a hodnotovou orientáciou, v ktorej významné miesto zaujíma prosociálne správanie. Pri plnení tohto cieľa sa primárne využíva zážitkové učenie, riadený rozhovor, diskusia, simulačné hry, ktoré popri informáciách účinne rozvíjajú mravný úsudok, rozlišovanie dobra od zla, orientáciu v etických dilemách dnešnej spoločnosti. Jej súčasťou je rozvoj sociálnych spôsobilostí ako napr. otvorená komunikácia, empatia, asertivita, pozitívne hodnotenie iných a pod. Podieľa sa na primárnej prevencii porúch správania a učenia. Žiaci sú vedení k harmonickým a stabilným vzťahom v rodine, v kolektíve spolužiakov i v iných sociálnych skupinách.

V nižšom strednom vzdelávaní vedieme žiakov k reflexii a prehodnocovaniu svojho správania i správania iných, vzhľadom na cieľovú rovinu etickej výchovy, ktorou je sociálne rozvinutý človek a spolupracujúce spoločenstvo. Preto sa etická výchova javí ako predmet, ktorý pripravuje pôdu pre ostatné výchovy, ktoré súvisia s uplatnením sa nielen v konkrétnych osobných vzťahoch žiaka, ale aj v jeho pripravenosti žiť pre spoločné dobro s inými ľuďmi a pre iných.

2. Ciele predmetu

Žiaci:

- osvoja si základné postoje, ktoré podmieňujú kultivované medziľudské vzťahy,
- nadobudnú spôsobilosť na pochopenie a rešpektovanie najvyššej hodnoty, ktorou je život človeka a všetko, čo vedie k jeho rozvoju,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia sebaúctu a hodnotenie iných,
- získajú spôsobilosti pri vyjadrovaní svojich citov a nadobudnú úctu k citovému životu iných,
- naučia sa participovať na živote spoločnosti (triedy, školy, regiónu, klubu, mesta),
- zdôvodnia dôležitosť nezávislosti od vecí, drog, médií,
- naučia sa kriticky myslieť, kultivovane diskutovať a akceptovať názory iných,
- ocenia prvky prosociálneho správania v rodine, v žiackom kolektíve i v iných sociálnych skupinách,
- nadobudnú spôsobilosť pochopiť svoju sexuálnu identitu, hodnotu priateľstva, lásky, manželstva a rodiny,
- osvoja si pozitívny postoj k postihnutým, chorým a iným ľuďom, ktorí potrebujú zvýšené porozumenie a pomoc,
- zdôvodnia dôležitosť stanovenia si životných cieľov, etických hodnôt a zachovávanía spoločensky uznávaných noriem.

3. Vzdelávací štandard

Otvorená komunikácia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ objasniť pravidlá otvorenej komunikácie,✓ identifikovať na príkladoch prejavy neverbálnej komunikácie,✓ ovládať základné komunikačné zručnosti,✓ identifikovať komunikačné šumy a prekážky,✓ diskutovať o problémoch komunikácie v triede,	komunikácia, druhy a úrovne verbálna a neverbálna komunikácia úrovne komunikácie komunikačné zručnosti komunikačné šumy a prekážky

Poznanie a pozitívne hodnotenie seba

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť pojmy – sebaúcta, sebahodnotenie, sebaovládanie,✓ identifikovať prvky podporujúce sebaúctu,✓ zhodnotiť svoje silné a slabé stránky,✓ vysvetliť vzťah medzi sebaúctou a sebaovládaním,	sebapoznanie a sebaúcta prvky podporujúce sebaúctu sebaovládanie, sebahodnotenie, sebapoznanie a osobnostný rozvoj akceptácia slabých stránok a rozvoj silných stránok

Poznanie a pozitívne hodnotenie druhých

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ zdôvodniť potrebu poznania pre pozitívne hodnotenie iných,✓ vyjadriť formy a príklady pozitívneho hodnotenia iných,✓ napísať list osobe, v ktorom vyjadrí obdiv a poďakovanie,✓ vyjadriť pochvalu,	pozitívne hodnotenie iných formy pochvaly a uznania pozitívne hodnotenie v záťažových situáciách renatalizácia

Tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vymedziť faktory podporujúce tvorivosť,✓ vysvetliť miesto tvorivosti v medziľudských vzťahoch,✓ vymyslieť spôsoby riešenia problémových situácií v triede,✓ určiť znaky tvorivého človeka,	tvorivosť a iniciatíva faktory tvorivosti tvorivosť v medziľudských vzťahoch

Etické aspekty ochrany prírody

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ zdôvodniť osobnú zodpovednosť každého človeka za životné prostredie,✓ napísať úvahu o svojom vzťahu k prírode,✓ vytvoriť projekt ochrany prírody v miestnej lokalite,✓ realizovať konkrétne žiacke ochranárske aktivity.	ekosystém vnímanie prírody ľudská činnosť a životné prostredie zodpovednosť za prírodu

Identifikácia a vyjadrovanie citov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ pomenovať city zodpovedajúce prežívaniu pohody a nepohody,✓ uviesť príklady vplyvu citov na zdravie človeka,✓ zahrať scénu s vyjadrením rôznych emocionálnych stavov,✓ rozlíšiť kultivovanosť a nekultivovanosť vo vyjadrovaní citov,✓ zahrať formou scény spôsob vyjadrenia citov spojených s nepohodou,	city základné delenie citov city a zdravie city a výkonnosť kultivované vyjadrovanie citov

Kognitívna a emocionálna empatia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť pojem empatia a jej dôležitosť v medziľudských vzťahoch,✓ vysvetliť, čo ovplyvňuje empatiu,✓ používať prvky aktívneho počúvania v komunikácii,✓ diskutovať o dôvodoch empatie pri riešení problémov,	empatia faktory ovplyvňujúce empatiu empatia v modelových situáciách počúvanie a empatia

Asertívne správanie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ rozlíšiť pasívne, agresívne a asertívne správanie,✓ predviesť v scénoch ukážky jednotlivých druhov správania,✓ použiť asertívne techniky v modelových situáciách,✓ vysvetliť podstatu asertívnych práv,✓ použiť v bežnej komunikácii prvky asertívneho správania,	asertivita typy správania: pasívne, agresívne a asertívne, ich výhody a nevýhody asertívne techniky a ich použitie asertívne práva a ich použitie

Pozitívne vzory správania v histórii a v literatúre

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť pojmy: vzor, model, idol, ideál,✓ rozlíšiť pozitívne a negatívne vzory historických postáv,✓ analyzovať vlastnosti zobrazených vzorov,✓ posúdiť, ktoré vlastnosti vzoru je vhodné si osvojiť,✓ diskutovať o morálnych dilemách,	vzor, model, idol, ideál vzory správania v histórii literárne vzory, filmoví hrdinovia dobro a zlo

Pozitívne vzory v každodennom živote

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ uviesť rozdiel medzi reálnymi a zobrazenými vzormi,✓ vysvetliť dôležitosť prosociálnych vzorov,✓ identifikovať pozitívne vzory vo svojom okolí,✓ zhodnotiť dôležitosť prítomnosti vzorov vo svojom živote,✓ posúdiť dôsledok vlastného správania pre iných, najmä mladších,	reálne vzory správania verejné vzory správania anonymné prosociálne vzory

Prosociálne správanie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť prosociálne správanie a jeho druhy,✓ uviesť príklady prosociálnych ľudí vo svojom okolí,✓ vysvetliť vzťah empatie a prosociálneho správania,✓ prejaviť konkrétnu pomoc spolužiakom,✓ zhodnotiť, v akých sociálnych projektoch by mohol participovať.	prosociálne správanie a jeho druhy (pomoc, darovanie, delenie sa, spolupráca) fyzická a psychická pomoc empatia v prosociálnom správaní spolupráca na sociálnych projektoch

Objavovanie vlastnej jedinečnosti a identity

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ zdôvodniť význam poznania silných a slabých stránok osobnosti,✓ vystihnúť svoje silné a slabé stránky,✓ dokázať vyjadriť svoj názor,✓ prejaviť sebaúctu a zdravé sebavedomie,	dôstojnosť ľudskej osoby sebaúcta, zdravé sebavedomie sebaaprijatie úcta k iným

Byť sám sebou, vedieť obhájiť svoje práva a názory

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ zdôvodniť význam asertivity v každodennom živote,✓ charakterizovať asertívne techniky,✓ vysvetliť pojem manipulácia a asertívne právo,✓ simulovať príklady presadenia sa v rôznych situáciách,✓ prezentovať príklady riešenia konfliktov,	asertivita asertívne techniky, asertívne práva, manipulačné poverby manipulácia a tlak skupiny

Prosociálnosť ako zložka vlastnej identity

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ formulovať zásady prosociálneho správania, ✓ vysvetliť vzťah asertivity a prosociálneho správania, ✓ opísať pojmy: vlastná identita, rešpekt, nezávislosť, ponúkanie a prijímanie slobody, vernosť záväzkom, ✓ zdôvodniť potrebu zodpovednej slobody v živote jednotlivca, ✓ diskutovať o prosociálnom správaní v triednom kolektíve, ✓ konkretizovať rôzne prejavy rešpektu, 	<p>nezávislosť a rešpekt</p> <p>identita osobnosti a jej rozvoj</p> <p>sloboda, zodpovednosť, vernosť – vytrvalosť prijatie záväzkov tolerancia a rešpekt</p>

Etické aspekty vzťahu vo vlastnej rodine

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť vlastné práva a povinnosti v rodine, ✓ vysvetliť potrebu pozitívneho hodnotenia, empatie, asertivity a tvorivosti v rodinnom prostredí, ✓ realizovať projekt – „jeden deň v mojej rodine“, ✓ diskutovať o možnostiach prosociálneho správania v rodine, ✓ naplánovať si konkrétnu iniciatívu na budovanie vzťahov v rodine, 	<p>rodina, v ktorej žijem</p> <p>komunikačné zručnosti v rodine</p> <p>sociálne zručnosti v rodine</p> <p>tolerancia a rešpektovanie autority</p> <p>súrodenecké vzťahy</p>

Etické aspekty integrovania sexuálnej zrelosti do kontextu osobnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť potrebu vnímania sexuality ako hodnoty, ✓ diskutovať o otázkach sexuality slobodne a s úctou, ✓ prejaviť pozornosť a empatiu voči opačnému pohlaviu, ✓ vysvetliť počatie a prenatálny život človeka, ✓ rozlíšiť medzi pohlavnou zrelosťou a pripravenosťou stať sa rodičom, ✓ zhodnotiť význam priateľstva a lásky medzi mužom a ženou, ✓ vysvetliť príčiny a riziká predčasného sexu, ✓ opísať prejavy, príčiny a dôsledky pohlavných chorôb a AIDS, ✓ poukázať na dôležitosť osobného 	<p>sexuálna identita</p> <p>vzťahy medzi chlapcami a dievčatami priateľstvo a láska počatie a prenatálny život človeka</p> <p>pohlavná zrelosť a pripravenosť na rodičovstvo predčasný sex pohlavné choroby a AIDS sexualita – súčasť integrity človeka</p>

Vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným ľuďom

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ prejaviť pochopenie pre starých a chorých ľudí, ✓ zdôvodniť potrebu komunikácie s nimi, ✓ diskutovať o prínose starých, chorých a postihnutých ľudí pre spoločnosť, ✓ navrhnúť projekt osobnej účasti ľuďom odkázaným na pomoc. 	<p>sociálna empatia</p> <p>vzťah k chorým, starým, zdravotne a sociálne znevýhodneným</p> <p>obmedzenia a prednosti v chorobe a v starobe</p> <p>odlišnosti a generačné rozdiely</p>

Zdroje etického poznania ľudstva

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uviesť hlavné zdroje etiky, ✓ vymenovať niektoré mravné hodnoty, ✓ vysvetliť, na čo slúžia mravné normy, ✓ vysvetliť význam svedomia, ✓ vymenovať príklady pozitívnych vzorov z dejín a literatúry, ✓ porovnať etický odkaz náboženstiev, ✓ diskutovať o aktuálnych etických problémoch v spoločnosti, 	<p>zdroje etiky</p> <p>mravné hodnoty a mravné normy hodnotová orientácia, rebríček hodnôt svedomie etika a náboženstvá</p> <p>aktuálne etické problémy v spoločnosti</p>

Život, telesné a duševné zdravie ako etická hodnota

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť spôsoby starostlivosti o zdravie svoje a iných, ✓ identifikovať prejavy zdravého životného štýlu, ✓ vysvetliť dôsledky nesprávnej životosprávy, ✓ diskutovať o etických problémoch súčasnosti, ✓ rozlíšiť medzi etickým a neetickým konaním človeka, 	<p>Život a zdravie ako hodnota</p> <p>starostlivosť o zdravie, psychohygiena</p> <p>zdravý životný štýl profesijná etika</p> <p>etika a rozvoj technológií etika a ekológia etické problémy doby – eutanázia, génová manipulácia, trest smrti, interrupcia</p>

Ekonomické hodnoty a etika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ určiť formy vlastníctva,✓ diskutovať o vzťahu k peniazom,✓ vysvetliť pojem konzumizmus,✓ analyzovať prejavy a dôsledky sociálnej nerovnosti,✓ zhodnotiť význam solidarity,✓ posúdiť potrebu pomoci slabším,✓ vystihnúť negatívne prvky reklamy,✓ vysvetliť zásady ochrany spotrebiteľa na konkrétnych príkladoch zo života,	<p>vlastníctvo</p> <p>peniaze – „cieľ, alebo prostriedok?“</p> <p>materiálne a nemateriálne hodnoty</p> <p>konzumná spoločnosť</p> <p>sociálna nerovnosť ekonomické cnosti</p> <p>solidarita, dobrovoľníctvo, charita reklama a manipulácia zákazníkov</p> <p>ochrana spotrebiteľa</p>

Dobré meno a pravda ako etické hodnoty

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ zdôvodniť potrebu pravdy v živote človeka,✓ vysvetliť význam tajomstva a utajovaných skutočností,✓ pomenovať význam poznania a poznávania v živote človeka,✓ zdôvodniť význam rešpektovania cti a dobrého mena,✓ diskutovať o dôležitosti vzdelávania,✓ zostaviť si konkrétny plán efektívneho zvládnutia	<p>poznanie</p> <p>pravda ako etická hodnota</p> <p>kritické myslenie, argumentácia pravda a lož, etické dilemy tajomstvo</p> <p>dobré meno jednotlivca i spoločnosti</p> <p>poznanie a úsilie poznávať</p>

Závislosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ identifikovať typy závislostí,✓ diskutovať o škodlivosti siekt,✓ objasniť dôležitosť zodpovednosti pri ochrane pred závislosťami,	<p>závislosti sekty a kulty</p> <p>sloboda od závislostí a zdravý životný štýl</p>

Prehľadovanie komunikačných spôsobilostí

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zdôvodniť dôležitosť počúvania pri efektívnej komunikácii, ✓ vymedziť zásady dialógu, ✓ uviesť príklad vyjadrenia a spôsob prijatia komplimentu, ✓ objasniť efektívne riešenie konfliktov, ✓ vyjadriť dôležitosť kompromisu pri riešení problémov, 	<p>počúvanie</p> <p>dialógu, diskusia, hodnotiace postoje vyjadrenie a prijatie komplimentu riešenie konfliktov asertívne správanie</p> <p>kompromis</p>

Zdravý životný štýl

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať znaky zdravého životného štýlu, ✓ posúdiť potrebu rovnováhy medzi zábavou a povinnosťami, ✓ rozlíšiť prejavy konvenčného a nekonvenčného správania, ✓ uznávať potrebu ochrany svojho zdravia a zdravia iných, ✓ vysvetliť miesto prosociálneho správania v zdravom životnom štýle, 	<p>ochrana života</p> <p>zdravie psychické a fyzické práca, voľný čas zdravý životný štýl v konzumnej spoločnosti</p> <p>vzťahy medzi chlapcom a dievčaťom, zodpovedný sex ostych, intimita, hygiena otvorenosť pre vzťahy ako súčasť zdravého životného štýlu</p> <p>cieľavedomosť, prosociálnosť</p>

Masmediálne vplyvy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ diskutovať o zámeroch tvorcov televíznych programov, ✓ analyzovať prvky mediálneho produktu, ✓ vystihnúť rozdiel medzi správou a komentárom, ✓ zostaviť zoznam zásad kritického diváka, zhodnotiť prínos médií v živote človeka, ✓ vytvoriť návrh vlastného mediálneho produktu, diskutovať o výhodách a nevýhodách používania internetu. 	<p>masmédiá a ich poslanstvo typy mediálnych produktov kritický divák užívanie internetu sociálne siete</p>

Náboženská výchova/Náboženstvo

Katolícka cirkev

Vzdelávací štandard predmetu náboženská výchova/náboženstvo Katolíckej cirkvi nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah daného predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe konkrétnych učebných cieľov, učebných úloh a otázok.

K vymedzeným výkonom je priradený učebný obsah, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu.

Požadované vedomosti, spôsobilosti a zručnosti v náboženskej výchove/náboženstve slúžia rozvoju náboženskej dimenzie, ktorá je súčasťou kultúry a prispieva k celkovému formovaniu osobnosti žiakov.

1. Charakteristika predmetu

Predmet náboženská výchova/náboženstvo v nižšom strednom vzdelávaní odovzdáva základné náukové predpoklady kresťanských životných postojov a konania žiakov. Ponúka im pomoc pri orientácii v súčasnom svete z biblického hľadiska, kresťanskej tradície a vedie k oboznámeniu a ponuke kresťanského štýlu života. Umožňuje konfrontovať sa s veľkými existenčnými otázkami človeka a hľadať na ne odpovede. Zároveň je aj službou spoločnosti, kde napomáha výchove detí a mladých ľudí najmä svojim preventívnym systémom. Ovplyvňuje hodnotovú orientáciu žiakov, ktorá im pomáha byť prospešnými rodine, spoločnosti a Cirkvi. Je výchovou k zodpovednosti za vlastné konanie, učí žiakov kriticky myslieť, nenechať sa manipulovať ani nebyť manipulátormi, chápať vlastné konanie i konanie druhých ľudí v kontexte rôznych životných situácií.

2. Ciele predmetu

Žiaci

- získajú povedomie úcty k jedinečnosti a neopakovateľnosti každej živej bytosti, zvlášť človeka ako originálneho Božieho stvorenia,
- prehľadujú si vedomosti o existencii a pôsobení Boha podľa učenia Katolíckej cirkvi,
- získajú vedomosti o dôležitom poslaní Panny Márie v dejinách spásy,

- naučia sa vnímať v životoch svätých Božie pôsobenie a výzvu nasledovať ich,
- získajú vedomosti o vzniku a účinkovaní Cirkvi v dejinách i v dnešnom svete,
- nadobudnú orientáciu v morálnych hodnotách, ktoré vyplývajú z Desatora a patria ku kresťanskému životnému štýlu,
- zorientujú sa v otázkach, ktoré prináša dnešná spoločnosť a v kresťanskom postoji voči nim,
- uplatnia vhodné komunikačné zručnosti k vyjadrovaniu vlastných myšlienok, citov, názorov a postojov,
- objavia potrebu modlitby a sviatostného života pre svoj vzťah s Bohom a ľuďmi,
- získajú poznatky o iných náboženstvách, čo ich vedie k vzájomnej tolerancii,
- nadobudnú vzťah oddanosti k Trojjedinému Bohu, jeho zákonom a výzve k budovaniu jeho kráľovstva,
- získajú spôsobilosti, ktorými posilnia a uchovajú svoju vieru v Ježiša Krista ako Pána a Spasiteľa,
- uplatnia v živote výzvu byť Ježišovými učeníkmi a odovzdávať jeho poslanstvo vo svojom okolí.

3. Vzdelávací štandard

Boh hovorí človeku

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v pojmoch: Biblia, Sväté písmo, Starý zákon, Nový zákon, ✓ vymenovať základné delenie SZ a NZ, ✓ vymenovať evanjeliá, ✓ hľadať podľa súradníc daný text vo Svätom Písme, ✓ reprodukovať tri výroky Ježiša Krista, ✓ opísať najdôležitejšie udalosti zo života sv. Cyrila a Metoda, ✓ vysvetliť prínos misie sv. Cyrila a Metoda pre Slovensko, 	<p>Sväté písmo – posvätná kniha</p> <p>Byzantská misia na území Veľkej Moravy</p> <p>Žiaci vierozvestov – sv. Gorazd a sv. Bystrík</p>

Dialóg Boha a človeka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť formy modlitby, ✓ prerozprávať časti biblického príbehu zo života kráľa Dávida a Šalamúna, ✓ charakterizovať stručne jednotlivé prosby modlitby Otče náš, ✓ zdôvodniť potrebu modlitby pre svoj život, ✓ vymenovať tri vlastnosti (charakteristiky) dobrej modlitby, 	<p>modlitba ako dialóg</p> <p>modlitba ako prosba, nárek, chvála, vďaka</p> <p>tanec, spev, slávenie, mlčanie ako modlitba</p> <p>miesto a čas modlitby v živote človeka</p>

Náš dialóg s Bohom

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť úlohu a zmysel symbolov, ✓ vymenovať základné časti liturgického roka, ✓ priradiť správnu farbu k liturgickému obdobiu, ✓ uviesť päť prikázaných sviatkov, ✓ u r č i ť základné časti chrámu, ✓ vymenovať päť liturgických úkonov a predmetov, 	<p>komunikácia prostredníctvom symbolu</p> <p>náboženské symboly</p> <p>potreba slávenia v živote človeka</p> <p>liturgický rok</p> <p>miesto slávenia – posvätné miesta</p>

Obeta Božieho ľudu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať prostredníctvom príkladu zo života zmysel obety, ✓ uviesť príklady obety druhých ľudí, ✓ vysvetliť jednoduchým spôsobom sprítomnenie Ježišovej obety pri sv. omši a potrebu sa jej zúčastniť, ✓ nájsť analógiu medzi baránkom v SZ a Božím baránkom v NZ, ✓ rozlíšiť časti sv. omše, charakterizovať symbolický význam obetných darov chleba a vína pri sv. omši, 	<p>obeta, obetavosť, jej zmysel v živote človeka</p> <p>náboženský význam slova obeta</p> <p>židovský a kresťanský obetný kult</p> <p>obeta Ježiša Krista</p> <p style="text-align: center;">sv. omša osobná obeta</p>

Dialóg cez službu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenovať formy pomoci Cirkvi ✓ vymenovať troch svätcov, ktorí zasvätili svoj život pomoci iným, ✓ porovnať možnosti angažovanosti chlapcov a dievčat v službe rodine a spoločstvu, ✓ oceniť službu rodičov pre rodinu, ✓ poukázať na úlohu kňaza ako Božieho služobníka, ✓ vysvetliť potrebu sviatosti manželstva, kňazstva a zasväteného života z pohľadu služby. 	<p>Cirkev slabých (etika chudoby a milosrdenstva v Cirkvi, kláštorná starostlivosť o chudobných a chorých)</p> <p>starostlivosť o chudobných a chorých v súčasnej farnosti (charita, paliatívna starostlivosť)</p> <p>služba chorým, služba ľudskej rodine a služba Cirkvi a spoločnosti sviatosti</p> <p>služby spoločstvu (sviatosť manželstva a kňazstva)</p>

Pravda ako hodnota

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť príbeh o Jakubovi a Ezauovi (vzhľadom na klamstvo), ✓ rozlíšiť v konkrétnej situácii pravdu od klamstva, ✓ posúdiť pravdu v masmédiách na základe novinových článkov, ✓ sformulovať zásady pre správne fungovanie medziľudských vzťahov, 	<p>potreba pravdy</p> <p>Jakub a Ezau,</p> <p>sila slova – šírenie informácií (pravda v etike, v médiách, zachovanie tajomstva, posudzovanie, čestnosť, ohováranie, osočovanie)</p> <p>8. Božie prikázanie</p>

Hľadanie pravdy o svete

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none"> ✓ charakterizovať inšpiráciu a pravdivosť Svätého písma, ✓ porovnať biblický príbeh o stvorení sveta s vedeckým pohľadom a starovekými mýtmi, ✓ zhodnotiť potrebu hľadania pravdy v súvislosti so stvorením sveta, 	<p>cesty hľadania pravdy v dávnej minulosti</p> <p>mýtický obraz sveta</p> <p>vedecké hľadanie pravdy</p> <p>stvorenia sveta – biblický príbeh stvorenia</p>

Hľadanie pravdy o sebe

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť biblický príbeh o stvorení človeka,✓ vysvetliť hodnotu človeka stvoreného na Boží obraz a potrebu úcty,✓ vyjadriť pravdy vyplývajúce z biblického príbehu o páde človeka,✓ diskutovať o dôsledkoch prvotného hriechu, hriechu a slabosti človeka v dnešnej dobe,✓ vnímať svoje vlastné hranice,✓ vysvetliť pojem svedomie (mravný zákon),	<p>pôvod človeka</p> <p>biblický obraz stvorenia človeka (Boží obraz, hodnota každej ľudskej osoby)</p> <p>pád človeka (prvotný hriech, hriech)</p> <p>hranice človeka (svedomie, pocit viny, mravný zákon) sviatosť zmierenia – kresťanská nádej</p>

Ohlasovatelia pravdy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť význam ohlasovania pravdy,✓ opísať povolanie proroka Ezechiela a Izaiáša ako ohlasovateľov pravdy,✓ vysvetliť výrok Ježiša: „Vaše áno, nech je áno a vaše nie, nech je nie“ (Mt 5, 37),✓ vyjadriť potrebu prítomnosti Ducha Svätého pri ohlasovaní pravdy (sviatosť birmovania),✓ opísať poslanie sv. Petra, sv. Štefana, sv. Pavla,✓ uviesť príklad ohlasovateľov v dnešnej dobe,	<p>proroci Ezechiel, Izaiáš</p> <p>Ježiš Kristus – učiteľ pravdy, ohlasovanie pravdy v podobenstvách apoštolí, ohlasovatelia pravdy (sv. Peter, sv. Štefan, sv. Pavol)</p>

Konať v pravde

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť význam „Zlatého pravidla“ (Mt 7,12),✓ oceniť prínos Ježišovho príkazu lásky,✓ porovnať ho s podobnými pravidlami v iných náboženstvách,✓ sformulovať príklady skutkov telesného i duchovného milosrdenstva,✓ posúdiť na konkrétnych situáciách postoj spoločnosti k pravde, láske a spravodlivosti,✓ vysvetliť pojem sociálneho hriechu.	<p>zodpovednosť za druhých z pohľadu prirodzenej morálky („zlaté pravidlo“) Ježišov príkaz lásky (morálky)</p> <p>skutky lásky (skutky telesného a duchovného milosrdenstva) spravodlivosť a pravda v spoločnosti sociálny hriech</p>

Sloboda človeka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ opísať exodus Hebrejov z otroctva v Egypte,✓ porovnať na konkrétnej životnej situácii život v slobode a v otroctve hriechu,✓ posúdiť potrebu Božieho zákona a jeho vplyv na slobodu človeka,✓ opísať pojem slobody a jej zneužitie,✓ uviesť príklady závislostí a ich nebezpečenstvá,✓ rozlíšiť rôzne spôsoby chápania slobody človeka v zmysle Desatora,	<p>chápanie slobody a povolanie k nej Exodus – cesta k slobode hranice slobody – Desatoro práva človeka otroctvo človeka (druhy závislostí ako prejav hriechu)</p>

Sloboda a rozhodnutie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ posúdiť niektoré biblické príbehy o slobodnej voľbe človeka a jej dôsledky,✓ poukázať na dopad rozhodnutí človeka na jeho osobný život, život spoločnosti i na večný život,✓ uviesť príklady, ktoré ilustrujú heteronómnu a autonómnu morálku,✓ oceniť pravidlá v osobnom i spoločenskom živote,	slobodné rozhodnutie (nutnosť voľby a jej pravidlá) sloboda a zodpovednosť princípy rozhodovania (autonómna a heteronómna morálka)

Boh oslobodzuje človeka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ opísať vinu a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky,✓ sformulovať biblický pohľad na vinu a odpustenie,✓ uviesť príklady odpustenia v rodine a škole,✓ vysvetliť sviatosť pokánia a zmierenia a spôsob jej prijímania,✓ uviesť príklady sviatostných i mimo sviatostných foriem pokánia,	вина a odpustenie vo svetle prirodzenej morálky kresťanský pohľad na vinu a odpustenie chápanie viny v iných kultúrach a náboženstvách Kristus oslobodzuje (formy pokánia – sviatostné a mimo sviatostné)

Rešpektovanie vierovyznaní

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ rozlíšiť medzi náboženstvom a sektou,✓ vysvetliť pôvod kresťanstva ako zjaveného náboženstva,✓ rozpoznať rozdielne a spoločné prvky jednotlivých svetových náboženstiev,✓ opísať svetové náboženstvá a ich prínos pre život v spoločnosti,✓ zhodnotiť prínos kresťanstva,	rozdielne cesty hľadania Boha – hinduizmus, budhizmus, islam, judaizmus náboženstvo, sekta kresťanstvo – zjavené náboženstvo putovanie po ceste predkov - kresťanské korene

Láska ako princíp slobody

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vyjadriť dôležitosť príslušnosti k Cirkvi,✓ zdôvodniť dôležitosť autority v spoločnosti i Cirkvi,✓ vysvetliť, kto patrí do hierarchie Cirkvi,✓ rozpoznať hranice osobnej slobody,✓ uviesť diecézy Katolíckej cirkvi na Slovensku,✓ interpretovať blahoslavenstvá.	sloboda a vzťah k autoritám (hierarchia, anarchia, nezávislosť) láska ako cesta k slobode - blahoslavenstvá hierarchia Cirkvi (autorita – služba) sloboda a prosociálne správanie (angažovanosť v rodine, v Cirkvi)

Kto som?

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť pojmy: sebaúcta, sebaaprijatie, pocit menejcennosti,✓ uviesť biblické súvislosti na túto tému,✓ vymenovať vlastné talenty a dary a poukázať na zodpovednosť za ich využívanie,✓ sformulovať modlitbu vďaka za prijaté dary,	sebaopoznanie a sebaúcta (jedinečnosť, objavenie svojej veľkosti) zodpovednosť za prijaté dary a talenty sebaaprijatie, komplexy menejcennosti

Kto je človek?

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ poukázať na dôstojnosť človeka vo svetle viery a Svätého písma,✓ opísať vnímanie muža a ženy v rôznych kultúrach a porovnať ho s kresťanským učením,✓ oceniť napĺňanie sociálnych rolí muža a ženy z pohľadu kresťanského ideálu vyjadreného v Desatore,	byť človekom dôstojnosť človeka stvoreného na Boží obraz človek ako muž a žena (dôstojnosť muža a ženy) rozdiely medzi mužom a ženou pre vzájomné dopĺňanie sa

Ľudskosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ diskutovať o príčinách a zmysle ľudského utrpenia,✓ uviesť príklady o neľudskom konaní človeka,✓ skúmať možnosti objavenia Boha ukrytého v biede sveta,✓ poukázať na význam prijatia sviatosti pomazania chorých,✓ posúdiť nebezpečenstvo náboženského fundamentalizmu, intolerancie a odsudzovania,✓ naplánovať si pomoc núdznym,	odvrátená tvár ľudskosti (konflikty, zneužívanie a zločiny proti ľudskosti) človek sa pýta „prečo“ (hľadanie odpovedí na otázku utrpenia v Starom zákone) ľudskosť (búranie predsudkov, tolerancia, Ježišov postoj k ľuďom na okraji spoločnosti) zmysel utrpenia (Boh ukrytý v biede sveta) objavenie ľudskosti (vykúpenie – pozdvihnutie človeka)

Dôstojnosť a výkon človeka

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vymenovať dôsledky posudzovania hodnoty človeka na základe iba jeho výkonu,✓ porovnať Ježišov zákon lásky so sociálnymi zákonmi modernej spoločnosti,✓ diskutovať o zachovávaní a nerešpektovaní 7. a 10. Božieho prikázania,✓ oceniť pozitívne vzory z dejín Cirkvi, ktoré vynikali milosrdenstvom,✓ poukázať na význam prijatia sviatosti pomazania chorých,	„mať“, alebo „byť“ hodnota ľudskej práce a dôstojnosť človeka, Cirkev slabých (etika chudoby a milosrdenstva, základné princípy sociálnej náuky Cirkvi) utrpenie – sviatosť pomazania chorých

Kultúra života

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ zdôvodniť hodnotu každého človeka od počatia až po prirodzenú smrť,✓ podporiť prínos kresťanských hodnôt pre súčasnú kultúru,✓ poukázať na význam 5. Božieho prikázania pre celú spoločnosť,✓ diskutovať o dôležitosti spoločného dobra a solidarity.	kultúra – rozvoj človeka a ľudskej spoločnosti hodnoty kultúry života a kultúry smrti ľudskosť – kresťanský postoj ku kultúre života

Zodpovednosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť etymológiu pojmu „zodpovednosť“,✓ dať do súvislosti podobenstvo o talentoch s pojmom zodpovednosť,✓ formulovať dôvody osobnej zodpovednosti za svoj život,	<p>zodpovednosť</p> <p>život – pozvanie k zodpovednosti (podobenstvo o talentoch)</p>

Zodpovednosť za seba

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ konfrontovať sa s potrebou životných vzorov,✓ analyzovať kriticky mediálne ponuky,✓ analyzovať pozitívne a negatívne vzory a ich vplyv na svoj život,✓ vnímať seba prijatie a sebaocenenie ako podmienku osobnostného rozvoja,✓ oceniť ponuku nasledovania Ježiša Krista ako životného vzoru,✓ diskutovať o súčasných kresťanských vzoroch,	<p>osobnostný rozvoj (sebaocenenie a prijatie) potreba životných vzorov korekcia mediálnych vzorov (imitovanie vzorov) výzva k hľadaniu a odkrývanie životného zmyslu Ježiš ako vzor (Ježiš ako človek, Ježiš ako Boží Syn) ponuka kresťanských vzorov (Jn1,35-39)</p>

Zodpovednosť za svoju vieru

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť dôvody svojho kresťanského presvedčenia,✓ vyjadriť význam religiozity človeka ako prejavu po Bohu a zmysle života,✓ reprodukovať Vyznanie viery,✓ charakterizovať sekty a ich nebezpečenstvá,✓ vysvetliť pojmy: dogma, Učiteľský úrad cirkvi a ich význam,✓ zdôvodniť potrebu novej reči Cirkvi v súčasnej spoločnosti,	<p>prečo veriť (dôvody pre vieru, dôvody pre neveru) poverčivosť – nesprávna forma religiozity nebezpečenstvo siekt a ich aktuálna ponuka vyznanie viery - rozhodnutie pre vieru reč Cirkvi – metaforická reč dogiem nová reč Cirkvi – Druhý vatikánsky koncil kresťanská zrelosť (sviatostný život)</p>

Zodpovednosť za budovanie vzťahov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ objasniť ontologickú potrebu lásky človeka k človeku a človeka k Bohu,✓ charakterizovať priateľskú, manželskú, rodičovskú lásku a lásku k Bohu,✓ rozlíšiť rôzne formy spolužitia dvoch ľudí v súčasnosti,✓ uznávať kresťanské manželstvo ako spoločenstvo lásky pochádzajúce od Boha,✓ zdôvodniť jednoduchým spôsobom nerozlučnosť manželstva,✓ vymenovať základné riziká vyplývajúce zo zneužitia a nepochopenia lásky,✓ vyjadriť niekoľko základných zásad slušnej komunikácie v rodine aj mimo nej,✓ vyjadriť v modelových situáciách alternatívy efektívneho riešenia rodinných konfliktov,✓ obhájiť potrebu zdravej rodiny pre zrelosť človeka a pre odovzdávanie viery,	túžba po presiahnutí seba (ontologická potreba lásky človeka k človeku a človeka k Bohu) priateľstvo a láska vzťah muž a žena ideál rodiny a pseudorodina medzigeneračné vzťahy

Zodpovednosť človeka za svet, v ktorom žije

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<ul style="list-style-type: none">✓ zdôvodniť dôležitosť ekologického myslenia v celospoločenskom kontexte,✓ aplikovať kresťanské hodnoty na ekologické myslenie,✓ zdôvodniť potrebu angažovanosti kresťanov v politike a vo verejnom živote,✓ vysvetliť historické dôvody rozdelenia kresťanov,✓ akceptovať nevyhnutnosť úcty a tolerancie voči ľuďom iného vierovyznania,✓ charakterizovať jednotlivé kresťanské denominácie na Slovensku,✓ vysvetliť pojem ekumenizmus.	ekológia a zodpovednosť (globálne problémy) angažovanosť kresťana v spoločnosti úloha Cirkvi v spoločnosti kresťanskej denominácie na Slovensku ekumenizmus

Technika

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde.

Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami.

Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, manipulovanie s predmetmi, experimentovanie, konštruovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad rozvíjania ich praktických zručností.

1. Charakteristika predmetu

Učebný predmet vedie žiakov k získaniu základných užívateľských zručností v rôznych oblastiach ľudskej činnosti a prispieva k poznaniu trhu práce, vytváraniu životnej i profesijnej orientácie žiakov. Koncepcia predmetu vychádza z konkrétnych životných situácií, v ktorých človek prichádza do priameho kontaktu s ľudskou činnosťou a technikou v jej rozmanitých podobách a širších súvislostiach a prostredníctvom technických vymožeností chráni svet a kultúrne pamiatky.

Predmet musí byť založený predovšetkým na praktickej činnosti. Jeho náplň sa cielene zameriava na zručnosti a návyky pre uplatnenie žiakov v ďalšom živote a spoločnosti. Je založený na tvorivej myšlienkovvej spoluúčasti a spolupráci žiakov.

Náplň učebného predmetu je určená všetkým žiakom bez rozdielu pohlavia. Žiaci sa učia pracovať s rôznymi materiálmi a pomôckami a osvojujú si základné pracovné zručnosti a návyky, rozvíjajú tvorivé technické myslenie. Pri navrhovaní výrobkov v oblasti dizajnu a pracovných postupov spájajú praktické zručnosti s tvorivým myslením. Základné vzdelávanie obohacuje o dôležitú zložku tým, že kladie základy z oblasti techniky, ktoré sú nevyhnutné pre ďalšie štúdium a uplatnenie človeka v reálnom živote. Žiaci sa učia plánovať, organizovať a hodnotiť pracovnú činnosť samostatne i v skupine. Sú vedení k dodržiavaniu zásad bezpečnosti a hygieny pri práci. V závislosti na veku žiakov sa postupne buduje systém, ktorý žiakom poskytuje dôležité informácie z pracovnej oblasti a pomáha im pri zodpovednom rozhodovaní o ďalšom profesijnom zameraní i rozhodovaní v živote.

2. Ciele

Žiaci

- rozlíšia a bezpečne použijú prírodné a technické materiály, nástroje, náradie a zariadenia;
- si osvoja dodržiavanie stanovených pravidiel a adaptujú sa na zmenené alebo nové úlohy a pracovné podmienky;
- experimentujú s nápadmi, materiálmi, technológiami a technikami;
- si vytvoria vhodné návyky pre rodinný život;
- pociťujú zodpovednosť za svoje zdravie, ľudské vzťahy a financie ako aj za pohodlie a bezpečnosť v ich bezprostrednom okolí;
- cítia zodpovednosť za kvalitu svojich i spoločných výsledkov práce;
- zamerania si osvoja základné pracovné zručnosti a návyky z rôznych pracovných oblastí, organizujú a plánujú prácu a používajú vhodné nástroje, náradie a pomôcky pri práci i v bežnom živote;
- vytrvalo a sústavne plnia základné úlohy, uplatňujú tvorivosť a vlastné nápady pri pracovnej činnosti a pri vynakladaní úsilia na dosiahnutie kvalitného výsledku;
- si vytvoria nový postoj a hodnoty vo vzťahu k práci človeka a životnému prostrediu;
- chápu prácu a pracovné činnosti ako príležitosti na sebarealizáciu, sebaaktualizáciu a na rozvíjanie podnikateľského myslenia;
- sa orientujú v rôznych odboroch ľudskej činnosti, formách fyzickej i duševnej práce, osvoja si potrebné poznatky a zručnosti významné na možnosti uplatnenia, na voľbu vlastného profesijného a na ďalšiu profesijnú a životnú orientáciu.

3. Vzdelávací štandard

Vzdelávací štandard učebného predmetu *technika* sa člení na dva tematické okruhy *technika a ekonomika domácnosti*, pričom každý z nich sa ďalej člení na jednotlivé tematické celky. Dôraz sa kladie na tematický okruh *technika*. Škola je povinná odučiť z tematického okruhu *technika* najmenej dve tretiny z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v každom školskom roku a najviac jednu tretinu z celkovej časovej dotácie vyučovacieho predmetu v školskom roku z tematického okruhu *ekonomika domácnosti* podľa svojich materiálno-technických a personálnych podmienok.

TECHNIKA

Človek a technika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ dodržiavať pravidlá BOZP, hygieny a správania sa,✓ vysvetliť pojem technika v užšom a širšom zmysle slova,✓ uviesť príklady pozitívnych a negatívnych vplyvov techniky na človeka, prírodu a spoločnosť,✓ zdôvodniť na príkladoch potrebu pozitívneho prístupu človeka k tvorbe techniky,✓ vypracovať projekt na tému z ochrany prírody.	<p>školský poriadok, pracovný poriadok v školskej dielni technika prostredie technické – prírodné – spoločenské, vzťahy medzi nimi ochrana, príroda, negatívne vplyvy techniky</p>

Človek a výroba v praxi

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ porovnať profesie remeselníkov v minulosti a v súčasnosti,✓ vysvetliť pojem výrobok,✓ opísať proces vzniku jednoduchého výrobku,✓ vyhľadať príklady výrobkov, pracovných nástrojov a pracovného náradia remeselníkov v minulosti a v súčasnosti,✓ vyhodnotiť priebeh tematickej exkurzie z výroby,✓ prezentovať návrh a zhotovenie vlastného jednoduchého výrobku z dostupných prírodných materiálov v danom regióne.	<p>remeslo, remeselník, pracovný nástroj, pracovné náradie, remeslá v minulosti a v súčasnosti výrobok, vznik výrobku: myšlienka – proces výroby – výrobok návrh výrobku človeku spríjemňujúceho život</p>

Úžitkové a darčkové predmety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ vytvoriť náčrt jednoduchého výrobku,✓ vybrať technické materiály a nástroje na zhotovenie výrobku,✓ navrhnuť postup práce pri zhotovení výrobku,✓ zhotoviť navrhnutý výrobok,✓ prezentovať výsledky svojej práce.	<p>surovina, materiál, polotovary, darčkový a úžitkový predmet myšlienka, návrh, náčrt, rozmery, náradie a nástroje, postup práce</p> <p>materiál: špajdlia, vetvička, gaštan, plastelína, kôra, latka, tenký drôt, alobal, kartón a pod.</p> <p>výrobky: náhrdelník; náušnice; náramok; zvieratko;</p> <p>počítadlo; svietnik; kvet; stojan na pero; stojan na „mobil“ a pod.</p>

Človek a technika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť vlastnými slovami rozdiely medzi vynálezom, patentom a objavom,✓ opísať proces vzniku výrobku.	<p>školský poriadok, pracovný poriadok v školskej dielni</p> <p>významné etapy v dejinách vývoja techniky v Európe a vo svete vynález, patent, objav a ich spoločenský význam</p> <p>proces vzniku výrobku: myšlienka – konštruovanie – výroba – použitie</p> <p>výrobkov – likvidácia a recyklácia</p>

Grafická komunikácia v technike

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ poukázať na základné rozdiely medzi technickým zobrazovaním a kresbou,✓ uviesť príklady uplatnenia piktogramov,✓ vytvoriť vlastný návrh piktogramu,✓ vybrať vhodný pohľad na zobrazenie telesa,✓ uviesť príklad zobrazenia telesa na jednu priemetňu – nárysňu,	<p>zobrazovanie v technike</p> <p>návrh, náčrt, technický náčrt, piktogram, technický výkres kóta, kótovanie, druhy čiar, mierka</p> <p>zobrazovanie telies na jednu priemetňu – nárysňu čítanie jednoduchého technického výkresu vlastný jednoduchý výrobok</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ porovnať význam základných druhov čiar na technickom náčrte a výkrese, ✓ určiť z technického výkresu rozmery zobrazeného telesa, ✓ narysovať zobrazenie jednoduchého telesa v jednej priemetni, ✓ priradiť kóty k zobrazenému jednoduchému telesu, ✓ vypracovať projekt na porovnanie rôznych druhov zobrazení. 	<p>odporúčané výrobky: sú uvedené v rámci nasledujúceho tematického celku</p>
---	---

Technické materiály a pracovné postupy ich spracovania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ porovnať vlastnosti rôznych drevín, ✓ zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného obrábania dreva podľa technického výkresu, ✓ rozlíšiť základné druhy kovov, ✓ porovnať vlastnosti kovov, ✓ vysvetliť princíp spracovania kovov na polotovary, ✓ uviesť príklady využitia kovov v praxi v závislosti od ich vlastností, ✓ zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného obrábania plechu a drôtu podľa technického výkresu, ✓ rozlíšiť základné druhy plastov, ✓ uviesť príklady použitia plastov v praxi, ✓ zrealizovať na výrobku vybrané pracovné postupy ručného obrábania plastov podľa technického výkresu. 	<p>drevo – stavba, štruktúra, rozdelenie, vlastnosti, drevo – ťažba, surovina, spracovanie, druhy reziva, polotovary, použitie, pracovné postupy: meranie a obrysovanie, rezanie, rašpľovanie, pilovanie, brúsenie, vŕtanie, lepenie, spájanie klincami a skrutkami, povrchová úprava, výrobok z dreva výrobky: kfmidlo pre vtáčikov (do kletky; do exteriéru); stojan na varešky; počítadlo; rámik na obraz; krabička na šperky; stojan na „mobil“ výroba železa a ocele, surovina</p> <p>kovy – rozdelenie, vlastnosti, polotovary, použitie</p> <p>pracovné postupy: meranie a obrysovanie, vyrovnávanie, strihanie, štikanie, ohýbanie, pilovanie, prebíjanie, vysekávanie, povrchová úprava, samostatná práca, výrobok z kovu</p> <p>výrobky: ozdobná brošňa alebo retiazka; kvet; košík;</p> <p>stojan na písacie potreby; oplietané vajíčko; zvonkohra a pod. plasty – rozdelenie, vlastnosti, druhy, výroba plastov, surovina, použitie, likvidácia a recyklácia</p> <p>pracovné postupy: meranie a obrysovanie, rezanie, pilovanie, vŕtanie, leštenie a matovanie, lepenie, spoj skrutkou, samostatná práca, výrobok z plastu</p> <p>výrobky: privesok na kľúče; stierka na cestu; kvet; hodiny; škrabka na okno; pokladnička; ozdoba na vianočný stromček; veľkonočný svietnik a pod.</p>

Elektrická energia, elektrické obvody

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť✓ znázorniť prvky jednoduchých elektrických obvodov,✓ zapojiť jednoduchý elektrický obvod na stavebnici,✓ zdôvodniť zber nebezpečného odpadu,✓ opísať hlavné zásady postupu poskytnutia prvej pomoci pri úraze elektrickým prúdom,✓ zapojiť samostatne ďalšie elektrické obvody na el. stavebnici podľa schémy.	<p>elektrická energia, výroba – premena energií, zdroje, využitie</p> <p>v priemysle a v domácnosti, šetrenie elektrickou energiou elektrické obvody prvky a schematické značky, schémy elektrických obvodov elektrotechnická stavebnica</p> <p>nebezpečný odpad – jeho zber a separovanie (monočlánky, batérie, akumulátory)</p> <p>účinky elektrického prúdu</p> <p>prvá pomoc pri úraze elektrickým prúdom</p>

Jednoduché stroje a mechanizmy

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ uviesť príklady využitia jednoduchých strojov, mechanizmov a prevodov v praxi,✓ porovnať niektoré druhy prevodov v mechanických hračkách.	<p>jednoduché stroje, mechanizmy</p> <p>prevody – druhy a princípy, využitie (mechanické hračky, mechanické prístroje a zariadenia v domácnosti a v praxi)</p>

Grafická komunikácia v technike

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ určiť jednotlivé priemety na technickom výkrese, ✓ doplniť chýbajúci priemet telesa na technickom výkrese, ✓ uviesť príklady reálnych predmetov, ktoré je potrebné zobrazit' viacerými priemetmi, ✓ narysovať jednoduchý technický výkres výrobku v troch priemetoch, ✓ vysvetliť rozdiel medzi technickým výkresom a technickou dokumentáciou, ✓ naprojektovať tvar, rozmery, materiál a pracovný postup na vlastný jednoduchý výrobok. 	<p>školský poriadok, pracovný poriadok v školskej dielni</p> <p>zobrazovanie telies na tri priemety, technická dokumentácia výrobku návrh, technický výkres vlastného jednoduchého výrobku z dreva (kombinovaného výrobku)</p> <p>výrobky: sú uvedené v rámci nasledujúceho tematického celku; návrh výrobku (polotovár, pracovné postupy... usmerňuje učiteľ) má byť realizovateľný v rámci nasledujúceho tematického celku</p>

Technické materiály a pracovné postupy ich spracovania

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ porovnať vlastnosti vybraných druhov technických materiálov, ✓ vykonať jednoduchý experiment na ✓ uviesť príklady využitia vybraných ✓ navrhnuť technologický postup zhotovenia vlastného výrobku, ✓ zrealizovať na výrobkoch vybrané pracovné postupy ručného obrábania podľa technického výkresu. 	<p>technické materiály – kovy, drevo, plasty, keramické materiály, sklo, guma, textil, kompozitné materiály, vlastnosti a využitie</p> <p>pracovné postupy obrábania dreva: rezanie, dlabanie, vŕtanie, lepenie, spájanie skrutkami, spájanie dreva plátovaním, povrchová úprava</p> <p>pracovné postupy obrábania kovov: rezanie, pilovanie, vŕtanie, nitovanie, ohýbanie</p> <p>pracovné postupy obrábania plastov: vŕtanie, lepenie, ohýbanie, tvárnenie, spájanie skrutkami</p> <p>samostatná práca, výrobok kombináciou materiálov</p> <p>výrobky: otvárač na veká fliaš; vianočný svietnik; značkovač záhradného záhonu; hviezdicová miska pod kvetináč; dopravná značka; netradičný prívesok; forma na odlievanie panáčika /autíčka; kyprič pôdy a pod.</p>

Stroje a zariadenia v domácnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ charakterizovať stroje a zariadenia používané v domácnosti, ✓ zdôvodniť výhody a nevýhody využitia strojov a zariadení na rôznych pohonoch, ✓ vyhľadať na internete návod na obsluhu a základnú údržbu strojov a zariadení, ✓ identifikovať nebezpečenstvo pri práci so strojmi a zariadeniami, ✓ prezentovať bezpečné postupy používania vybraných mechanických strojov a zariadení v domácnosti, ✓ vypracovať projekt natému obsluhy a údržby vybraného domáceho stroja (zariadenia). 	<p>stroje a zariadenia – mechanické, plynové, benzínové, elektrické</p> <p>stroje a zariadenia – charakteristika, návody na obsluhu a údržbu, bezpečné používanie</p>

Svet práce

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v pracovných činnostiach vybraných profesií. 	<p>trh práce – povolanie ľudí, druhy pracovísk, pracovných prostriedkov, pracovných objektov, charakter a druhy pracovných činností, kvalifikačné, zdravotné a osobnostné požiadavky, rovnosť príležitostí na trhu práce</p> <p>možnosti vzdelávania – náplň učebných a študijných odborov, prijímacie skúšky, informácie a poradenské služby</p> <p>zamestnanie – pracovné príležitosti v obci (regióny), spôsoby hľadania zamestnania, písanie životopisu, motivačného listu, pohovor u zamestnávateľa, problémy nezamestnanosti, úrady práce, práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov</p>

Elektrické spotrebiče v domácnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ opísať princípy činnosti vybraných elektrických spotrebičov,✓ ovládať pravidlá použitia vybraných elektrických spotrebičov v domácnosti,✓ vypočítať spotrebu elektrickej energie vybraných spotrebičov v domácnosti s využitím energetického štítku✓ porovnať finančné náklady na prevádzku niektorých elektrických spotrebičov v domácnosti,✓ zdôvodniť zber, triedenie a likvidáciu vyradených elektrických spotrebičov,✓ zrealizovať prieskum projekt na kúpu elektrického spotrebiča do domácnosti.	<p>školský poriadok, pracovný poriadok v školskej dielni, BOZP</p> <p>elektrické spotrebiče v domácnosti, druhy elektrických spotrebičov princíp činnosti elektrických spotrebičov pravidlá bezpečného používania a obsluhy</p> <p>ekonomika domácnosti, energetický štítok (energetická trieda) elektrických spotrebičov spotreba elektrickej energie</p>

Technická elektronika

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ zapojiť diódu v priepustnom a nepriepustnom smere,✓ vysvetliť využitie diódy a tranzistora v elektrickom obvode,✓ vyhľadať na internete príklady využitia snímačov v bežnom živote,✓ uviesť spôsoby regulácie elektrických prístrojov a zariadení v domácnosti,✓ pracovať samostatne s virtuálnou elektronickou stavebnicou,✓ opísať princíp prenosu telekomunikačných signálov.	<p>dióda, tranzistor, integrovaný obvod, mikročip logické obvody snímače a regulačné prvky</p> <p>prenos signálov, telekomunikačná technika virtuálna elektronická stavebnica (Edison)</p>

Technická tvorba

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vytvoriť technickú dokumentáciu k vlastnému jednoduchému výrobku v elektronickej podobe, ✓ vytvoriť reklamný leták s cenovou ponukou na predaj vlastného výrobku, ✓ navrhnuť vlastný výrobok, ✓ zrealizovať na svojom výrobku pracovné postupy ručného obrábania materiálov s využitím zapájania elektrických obvodov, ✓ vypracovať projekt vlastného jednoduchého kombinovaného výrobku. 	<p>konštruktér, technológ, konštruovanie, technológia výroby návrh a tvorba technickej dokumentácie, dizajn marketing</p> <p>PC, kresliace programy</p> <p>výrobky: stolový ventilátor na solárny pohon; solárne osvetlenie záhradného chodníka; ochranca bytu/domu – pohybový snímač so zvukovým signálom; štedrovečerný stolový blikajúci (LED) stromček; z nefunkčného „mobilu“ autíčko; netradičný šach a pod.</p>

Svet práce

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ posúdiť svoje možnosti pri rozhodovaní o voľbe vhodného povolania a profesijnej prípravy, ✓ využiť profesijné informácie a poradenské služby pre výber vhodného vzdelania, ✓ navrhnuť plán a časový rozvrh pre dosiahnutie kariérnych cieľov, vrátane požiadaviek na vzdelanie a odbornú prípravu, náklady a možné zadĺženie, ✓ vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá), ✓ uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda (napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátna sociálna podpora), ✓ použiť internetovú kalkulačku na výpočet výšky čistej mzdy. 	<p>voľba profesijnej orientácie – základné princípy, sebapoznávanie, osobné záujmy a ciele, telesný a zdravotný stav, osobné vlastnosti a schopnosti, sebahodnotenie, vplyvy na voľbu profesijnej orientácie, informační základňa pre voľbu povolania, práca s profesijnými informáciami a využívanie poradenských služieb</p>

Bytové inštalácie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť príčiny možných porúch elektrickej inštalácie a z nich vyplývajúce nebezpečenstvá pre človeka, ✓ vysvetliť pravidlá správania sa pri poruchách plynoinštalácie, ✓ uviesť najčastejšie poruchy vodoinštalácie a kanalizácie, ✓ vyhľadať informácie o možnosti využitia solárnej a geotermálnej energie pri vykurovaní, ✓ vysvetliť niektoré poruchy vykurovacích systémov a základné pravidlá správania sa pri poruchách, ✓ uviesť príklady možností šetrenia energiami. 	<p>školský poriadok, pracovný poriadok v školskej dielni</p> <p>elektroinštalácia, silnoprúdová, slaboprúdová, základné prvky bytovej (domovej) inštalácie, elektroinštalčný materiál, spotreba elektrickej energie v domácnosti</p> <p>plynoinštalácia, základné prvky a ich funkcia, poruchy, plynové spotrebiče</p> <p>vodoinštalácia a kanalizácia, základné prvky a ich funkcia, regulácia spotreby v domácnosti</p> <p>kúrenie a klimatizácia v domácnosti, druhy kúrenia a vykurovania, regulácia spotreby tepla, poruchy, klimatizačné zariadenia,</p> <p>formy energie, výpočet spotreby energií v domácnosti</p> <p>revízia a údržba bytových inštalácií</p>

Strojové opracovanie materiálov

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť podľa princípu obrábania (tvary obrábaných plôch – nástroj – obrábací stroj) metódu obrábania (vrtanie, brúsenie, sústruženie, frézovanie, lisovanie), ✓ zdôvodniť význam vybraných technológií pre výrobnú prax, ✓ prezentovať výsledky pozorovanie s exkurzie zameranej na strojové obrábanie technických materiálov. 	<p>metódy strojového opracovania dreva, kovov a plastov</p> <p>obrábací stroj, obrobok – výrobok, nástroj, pohyby, obrábané plochy CNC stroje (aj modely)</p> <p>progresívne vybrané metódy obrábania materiálov: laser, vodný lúč, elektroerozívne obrábanie a pod.</p>

Tvorivá činnosť

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ navrhnuť technologický postup zhotovenia výrobku, ✓ zhotoviť výrobok s využitím aj ďalších pracovných postupov, ✓ zdôvodniť potrebu použitia ďalších pracovných postupov ručného spracovania vybraných materiálov pri zhotovení výrobku, ✓ aplikovať jednoduchý elektrický obvod na vlastnom výrobku, ✓ zhotoviť vlastný zložitejší kombinovaný výrobok podľa nimi navrhnutého projektu. 	<p>praktické činnosti zamerané na zhotovovanie navrhnutých výrobkov kombinované pracovné námety ďalšie dostupné pracovné postupy z oblasti opracovania dreva, kovov, plastov a z oblasti elektrotechniky návrh a technický výkres vlastného zložitejšieho kombinovaného výrobku, dizajn</p> <p>výrobky: výber z výrobkov z 8. ročníka, t.j. stolový ventilátor na solárny pohon; solárne osvetlenie záhradného chodníka; ochrana bytu/domu – pohybový snímač so zvukovým signálom; štedrovečerný stolový blikajúci (LED) stromček; z nefunkčného „mobilu“ autíčko; netradičný šach;</p> <p>návrh ďalších výrobkov: blikajúci robot – hračka; pohybový spínač osvetlenia domácej posilňovne; domáci hlásič požiaru; „čistotný“ a bezpečný mechanický drvič vlašských orechov; hlásič krádeže bicykla/kočíka/kufra/tašky; ťažidlo – reprezentačná plaketa školy a pod.</p>

Svet práce

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ preukázať v modelových situáciách schopnosť prezentovať sa pri vstupe na trh práce, ✓ identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní, ✓ stanoviť si kariérne ciele. 	<p>voľba profesijnej orientácie – základné princípy, sebazpoznávanie, osobné záujmy a ciele, telesný a zdravotný stav, osobné vlastnosti a schopnosti, sebahodnotenie, vplyvy na voľbu profesijnej orientácie, informační základňa pre voľbu povolania, práca s profesijnými informáciami a využívanie poradenských služieb</p> <p>podnikanie – druhy a štruktúra organizácií, najčastejšie formy podnikania, malé a stredné podnikanie</p>

EKONOMIKA DOMÁCNOSTI

Plánovanie a vedenie domácnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak počas štúdia základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ vysvetliť na konkrétnych príkladoch funkciu peňazí ako prostriedku na zabezpečenie životných potrieb,✓ uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec),✓ zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti,✓ vysvetliť vzájomné vzťahy medzi životnými potrebami jednotlivca a rodiny,✓ prijímať finančné rozhodnutia na základe svojich reálnych možností,✓ zhodnotiť dôsledky finančného rozhodnutia,✓ stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele zoradené podľa priority a kroky na ich dosiahnutie,✓ vysvetliť dôležitosť komunikácie o finančne významných záležitostiach s finančnou inštitúciou (predchádzanie konfliktom, krízové situácie),✓ vyhľadať informácie o právach spotrebiteľov vrátane nároku na reklamáciu,✓ vysvetliť, kedy sporiť a kedy si požičiavať (rozdiel medzi úsporami a pôžičkou),✓ viesť domáce účtovníctvo,✓ roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti,✓ vypracovať denník osobných príjmov a výdavkov,✓ rozlíšiť pravidelné a nepravidelné príjmy a výdavky,	<p>súlad osobných želaní s potrebami človeka vzťah ľudská práca – peniaze finančné informácie, finančné inštitúcie (bankové a nebankové subjekty, dcérske spoločnosti a pobočky zahraničných bánk)</p> <p>hotovostný a bezhotovostný platobný styk</p> <p>príjmy a výdavky, rozpočet domácnosti, ekonomika domácnosti</p> <p>archivácia dôležitých dokumentov (záručné listy, úhrady platieb a pod.)</p> <p>úspory, sporenie, možnosti sporenia úvery, kreditná karta úverová história a jej význam</p> <p>spôsoby, ako znížiť riziko v domácnosti (požiar, krádež a pod.) poistenie poistenie motorových vozidiel (PZP) – porovnanie ponúk poistenie stavby a domácnosti spotrebiteľská gramotnosť (kritický spotrebiteľ)</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať spôsob rozdelenia finančnej čiastky pripadajúcej na týždeň medzi jednotlivé finančné ciele - mýňanie, sporenie a spoluúčasť, ✓ zostaviť rozpočet domácnosti, ✓ vysvetliť, ako používať rozpočet na kontrolu vynakladania prostriedkov na dosahovanie finančných cieľov, ✓ vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí), ✓ porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch, ✓ uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe, ✓ zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu, ✓ kriticky zhodnotiť informácie poskytované reklamou, ✓ analyzovať možnosti účasti na charitatívnych aktivitách v súlade s osobným rozpočtom, ✓ vysvetliť, prečo je používanie kreditnej karty určitou formou pôžičky, ✓ vysvetliť rozdiel medzi bankovými a nebankovými subjektmi, ✓ uviesť príklady, ako sporenie môže zlepšiť finančnú prosperitu, ✓ vysvetliť hodnotu a význam tvorby finančnej rezervy v domácnosti, ✓ uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti, na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje, ✓ diskutovať o vzťahu medzi rizikom a poistením. 	
--	--

Svet práce

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v pracovných činnostiach vybraných profesií, ✓ posúdiť svoje možnosti pri rozhodovaní o voľbe vhodného povolania a profesijnej prípravy, ✓ využiť profesijné informácie a poradenské služby pre výber vhodného vzdelania, ✓ preukázať v modelových situáciách schopnosť prezentovať sa pri vstupe na trh práce, ✓ navrhnuť plán a časový rozvrh pre dosiahnutie kariérnych cieľov, vrátane požiadaviek na vzdelanie a odbornú prípravu, ✓ vysvetliť pojem mzda (hrubá, čistá), ✓ uviesť príklady zdrojov príjmu iných než mzda, napr. dar, provízia a zisk, peňažný príjem domácnosti, štátna sociálna podpora, náklady a možné zadlženie, ✓ použiť internetovú kalkulačku na výpočet výšky čistej mzdy, ✓ identifikovať internetové a tlačové zdroje informácií o pracovných miestach, kariére a podnikaní, ✓ stanoviť si kariérne ciele. 	<p>trh práce – povolanie ľudí, druhy pracovísk, pracovných prostriedkov, pracovných objektov, charakter a druhy pracovných činností, kvalifikačné, zdravotné a osobnostné požiadavky, rovnosť príležitostí na trhu práce</p> <p>možnosti vzdelávania – náplň učebných a študijných odborov, prijímacie skúšky, informácie a poradenské služby</p> <p>zamestnanie – pracovné príležitosti v obci (regióne), spôsoby hľadania zamestnania, písanie životopisu, motivačného listu, pohovor u zamestnávateľa, problémy nezamestnanosti, úrady práce, práva a povinnosti zamestnancov a zamestnávateľov</p> <p>voľba profesijnej orientácie – základné princípy, sebapoznávanie, osobné záujmy a ciele, telesný a zdravotný stav, osobné vlastnosti a schopnosti, sebahodnotenie, vplyvy na voľbu profesijnej orientácie, informační základňa pre voľbu povolania, práca s profesijnými informáciami a využívanie poradenských služieb</p> <p>podnikanie – druhy a štruktúra organizácií, najčastejšie formy podnikania, malé a stredné podnikanie</p> <p>sústava povolaní - národná sústava povolaní, národné štandardy zamestnaní, register zamestnaní, karta zamestnania</p> <p>plán profesijného rozvoja</p>

Domáce práce a údržba domácnosti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ zostaviť podľa návodu, náčrtu, plánu daný model, ✓ overiť funkčnosť, stabilitu a nosnosť daného modelu, ✓ urobiť montáž, demontáž a údržbu jednoduchých predmetov a zariadení, ✓ zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti, ✓ ovládať jednoduché pracovné postupy pri základných činnostiach v domácnosti, ✓ orientovať sa v návodoch na obsluhu bežných domácich spotrebičov, ✓ správne zaobchádzať s pomôckami, nástrojmi, náradím a zariadením vrátane údržby, ✓ urobiť drobnú domácu údržbu, ✓ dodržiavať základné hygienické a bezpečnostné pravidlá a predpisy, ✓ poskytnúť prvú pomoc pri úraze, vrátane úraze elektrickým prúdom, ✓ skontrolovať a zabezpečiť domácnosť pri odchode. 	<p>stavebnice (konštrukčné, elektrotechnické, elektronické) zostavovanie modelov tvorba konštrukčných prvkov montáž a demontáž údržba odevov a textílií</p> <p>upratovanie domácnosti, organizácia upratovania, postupy, prostriedky a ich dopad na životné prostredie</p> <p>odpad a jeho ekologická likvidácia spotrebiče v domácnosti a ich údržba elektrotechnika v domácnosti nebezpečenstvo úrazu elektrickým prúdom zavesenie police, obrazu založenie ohňa, príprava dreva, uskladnenie dreva oprava omietok, maľovanie, tapetovanie tepelné a vodné zdroje, hlavný uzáver prívodu vody, plynu, elektrickej energie</p>

Príprava jedál a výživa

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ orientovať sa v základnom vybavení kuchyne, ✓ používať základný kuchynský inventár a bezpečne obsluhovať základné spotrebiče, ✓ pri zostavovaní jedálneho lístka zohľadniť finančné náklady naň, ✓ vytvoriť kalkulačný list a vypočítať cenu jedla, ✓ pripraviť jednoduché jedlá v súlade so zásadami zdravej výživy, ✓ pripraviť vybrané tradičné slovenské jedlo a typické jedlo inej kultúry, ✓ opísať vplyv technologickej úpravy na kvalitu jedla, ✓ dodržiavať základné princípy stolovania, spoločenského správania sa a obsluhy pri stole v spoločnosti, ✓ udržiavať poriadok a čistotu pracovných plôch, dodržiavať základy hygieny a bezpečnosti práce, ✓ poskytnúť prvú pomoc pri úrazoch v kuchyni. 	<p>kuchyňa (základné vybavenie, udržiavanie poriadku a čistoty, bezpečnosť a hygiena prevádzky)</p> <p>potraviny (výber, nákup, skladovanie, skupiny potravín, zásady zostavovania jedálneho lístka)</p> <p>základné zložky potravy</p> <p>príprava jedál (úprava jedál v studenej kuchyni, základné spôsoby tepelnej úpravy, základné postupy pri príprave jedál a nápojov)</p> <p>základné znalosti o konzervovaných a trvanlivých (chladených, mrazených, sušených, kondenzovaných, solených a iných potravinách), vrátane skladovania</p> <p>uchovávanie a podávanie hotových pokrmov</p> <p>úprava stola a stolovanie (jednoduché prestieranie, obsluha a správanie sa pri stole, slávnostné stolovanie v rodine, dekorácie a kvety na stole)</p> <p>denný režim – rozloženie a zloženie potravy v priebehu dňa význam bielkovín, tukov a sacharidov pre zdravie človeka význam vitamínov a minerálov pre zdravie človeka</p> <p>pitný režim</p> <p>racionálne jedlá, diétne jedlá, jedlá pre deti</p> <p>tradičné jedlá, typické jedlá iných kultúr</p> <p>stravovanie v rôznych kultúrach</p>

Ručné práce

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ oboznámiť sa s pomôckami a nástrojmi pre ručné práce, ✓ rozoznať rôzne druhy tkanín, ✓ šiť rôznymi stehmi, ✓ robiť drobné opravy odevov, ✓ oboznámiť sa so strihom na najjednoduchších príkladoch, ✓ háčkovať s vlnou, ✓ ručne pliesť, ✓ oboznámiť sa s ďalšími netradičnými (menej rozšírenými) ručnými prácami. 	<p>základné pomôcky a nástroje na ručné práce, šijací stroj tkaniny – bavlnené, hodvábné, vlnené, syntetické</p> <p>základné stehy, pomocné stehy, obnitkovacie stehy, spojovacie stehy, ozdobné stehy</p> <p>prišívanie zapínadiel prišitie pútka navlečenie gummy a šnúry strih a jeho základné využitie</p> <p>háčkovanie (krátky a dlhý stĺpik, retiazkové očka)</p> <p>pletenie (hladké a obrátené očka, začínanie a ukončenie pletenia, pridávanie a uberanie očiek)</p> <p>práca s netradičným materiálom (napr. šúpolie, drotárstvo, gumičkovanie)</p> <p>kultúra odievania</p>

Rodinná príprava

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ identifikovať predpoklady pre založenie rodiny, ✓ analyzovať a diskutovať o faktoroch ohrozujúcich rodinu, ✓ efektívne komunikovať v rodine, ✓ diskutovať o roliach v rodine, ✓ vyhľadať inštitúcie, ktorým je povinnosť nahlásiť narodenie dieťaťa, ✓ demonštrovať starostlivosť o dieťa (dojča), ✓ odmerať telesnú teplotu rôznymi spôsobmi. ✓ oboznámiť sa so starostlivosťou o chorých a starých ľudí. 	<p>predpoklady pre založenie rodiny (fyzická, duševná a spoločenská zrelosť človeka)</p> <p>význam vzťahov, hodnotová orientácia, zodpovednosť, tolerancia, význam rodinného zázemia, zodpovednosť za deti, člena rodiny, rodičov, starých rodičov</p> <p>byt a jeho funkcia – kultúra racionálneho bývania</p> <p>komunikácia medzi členmi rodiny, rodinné súžitie (rodičia a deti, spolužitie viacerých generácií)</p> <p>nebezpečné zlozvyky a ich následky (napr. fajčenie, závislosť na hrách), šikanovanie, domáce násilie</p> <p>svadba, rôzne tradície, obrady a zvyky, multikultúrna výchova úplná a neúplná rodina</p> <p>úloha a ciele manželstva (povinnosti a práva manželov)</p> <p>tehotenstvo (základy hygieny, povinné lekárske vyšetrenia, príprava na materstvo)</p>

	<p>rodičovstvo (povinnosti voči úradom v súvislosti s narodením dieťaťa, rola matky a otca)</p> <p>starostlivosť o dieťa (detská výbavička, príprava mlieka a iných pokrmov, denný režim dieťaťa)</p> <p>starostlivosť o rodinných príslušníkov, starších a chorých (napr. rôzne spôsoby merania telesnej teploty, prikladanie obkladov, podávanie liekov, stravovanie, základné lekárske vyšetrenia, spoločné trávenie času - komunikácia)</p> <p>zdravý životný štýl, význam starostlivosti o zdravie a o sebarozvoj</p>
--	--

Pestovateľské práce a chovateľstvo

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak počas štúdia na základnej škole vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vykonávať jednoduché pestovateľské činnosti, ✓ zvoliť vhodné pracovné postupy pri pestovaní vybraných rastlín, ✓ využívať kvety pre výzdobu, ✓ zvoliť podľa druhu pestovateľských činností správne pomôcky, nástroje a náradie a urobiť ich údržbu, ✓ dodržiavať technologické postupy, ✓ preukázať základnú znalosť chovu drobných zvierat a zásad bezpečného kontaktu so zvieratami, ✓ dodržiavať zásady hygieny a bezpečnosti, ✓ poskytnúť prvú pomoc pri úraze vrátane úrazu spôsobeného zvieratami. 	<p>základné podmienky pre pestovanie (pôda a jej spracovanie – rýľovanie, hrabanie, úprava hriadok; zvyšovanie úrodnosti – hnojenie, striedanie plodín; výživa rastlín, ochrana rastlín a pôdy)</p> <p>zelenina (osivo, výsadba, priesady, jednotenie zeleniny, podmienky a zásady pestovania, pestovanie vybraných druhov zeleniny)</p> <p>okrasné rastliny (zásady ošetrovania izbových rastlín, rozmnožovanie izbových rastlín stonkovými odrezkami, pestovanie vybraných okrasných drevín a kvetov, kvety v interiéri a exteriéri)</p> <p>rez, jednoduchá úprava kvetov, jednoduché aranžovanie a viazanie kytíc</p> <p>ovocné dreviny (druhy, spôsob pestovania, uskladnenie a spracovanie)</p> <p>liečivé rastliny (pestovanie vybraných druhov rastlín, rastliny a zdravie človeka, liečivé účinky rastlín, jedovaté rastliny, rastliny ako drogy a ich zneužívanie, alergie)</p> <p>poznávanie škodcov, ochrana zeleniny...</p> <p>chovateľstvo (chov zvierat v domácnosti, podmienky, hygiena a bezpečnosť, kontakt so známymi i neznámymi zvieratami)</p>

Hudobná výchova

Vzdelávací štandard nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh, otázok, či testových položiek.

K vymedzeným výkonom sa priradzuje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevyklučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard hudobnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia hudobného umenia.

1. Charakteristika predmetu

Hudobná edukácia v nižšom strednom vzdelávaní predstavuje kontinuálne, systémové a cieľavedomé pokračovanie hudobnej edukácie primárneho stupňa.

Hudobnú edukáciu možno vymedziť troma prvkami: hudobné umenie – obsah, hudobné schopnosti (zručnosti, návyky) – cieľ a hudobné činnosti – metóda, prostriedok rozvoja hudobných schopností, pochopenia princípov hudby, realizácia hudobného umenia. Sekundárnym obsahom predmetu je umenie, estetika, kreativita, sekundárnym cieľom rozvoj kľúčových kompetencií – komplexný rozvoj osobnosti, všeobecných ľudských kvalít.

Hudobná výchova v základnej škole je predmetom umelecko-výchovným a činnostným, na nižšom strednom stupni sa rozširuje o kognitívny rozmer – uvedomelé prenikanie do štruktúry hudobného diela, hudobno-teoretický a hudobno-historický rozmer, ako konklúzia predchádzajúcej hudobnej činnosti, praktickej hudobnej skúsenosti.

2. Ciele predmetu

Ciele predmetu možno rozdeliť na špecifické hudobné ciele, špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity a sekundárne ciele. Špecifické hudobné ciele:

Žiaci:

- získajú hudobné schopnosti prostredníctvom hudobných činností,
- realizujú hudobné činnosti na základe nadobudnutých hudobných schopností,
- na základe vlastnej skúsenosti si osvoja konkrétne poznatky z oblasti hudobnej teórie a histórie, Špecifické ciele z oblasti umenia, estetiky a kreativity:
- pochopia podstatu umenia, vytvoria si vzťah k umeniu, majú priamu skúsenosť v oblasti špecifických umeleckých, estetických a psychologických

kategórií – emocionalita, prežívanie, zážitok, vnímanie krásy, vlastná tvorivosť (improvizácia, kompozícia), na základe čoho dokážu reflektovať umenie, vnímať krásu, rozpoznať hodnotu, vyjadriť sa prostredníctvom umenia,

Sekundárne ciele:

- nadobudnú (prehľbia) kľúčové kompetencie prostredníctvom hudobného umenia.

3. Vzdelávací štandard

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym speváckym držaním tela, technikou správneho speváckeho dýchania, zreteľnou artikuláciou s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra, ✓ hlasom improvizovať a komponovať: melodizovať krátke texty, otextovať krátke melódie, improvizovať krátke dialógy i monológy recitatívneho charakteru, hlasom tvoriť zvukomaľbu k rôznym príbehom a situáciám, ✓ intonovať, rytmizovať, zapisovať a čítať výšku a dĺžku tónu v obmedzených tónových okruhoch, ✓ rozoznať elementárne hudobné nástroje podľa ich zvuku, vzhľadu i názvu, ✓ technicky správne hrať na elementárnych hudobných nástrojoch, 	<p>Hlasové činnosti</p> <p>ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikulačné cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, hry s hlasom pomocné rytmické a intonačné prostriedky</p> <p>cvičenia zamerané na správne držanie tela, dychové cvičenia, artikulačné cvičenia, hlasové cvičenia</p> <p>metricky viazané i metricky neviazané texty a melódie</p> <p>ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov, solmizácia, fonogestika, ručné znaky na vyjadrenie rytmu, grafická notácia, klasická notácia tónové okruhy napr. <i>s-m; l-s-m; l-s-m-d; d'-l-s-m-d; m-r-d; s-f-m-r-d;</i> <i>d'-t-l-s-f-m-r-d; a i..;</i> rytmické slabiky (<i>tá; ti-ti; tá-ja; tá-ja-ja-ja; ti-ri- ti-ri; a i.</i>)</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ reprodukovať a produkovať hudbu na nástrojoch, ✓ vlastnoručne zhotoviť elementárne nástroje a hrať na nich, ✓ počúvať sústredene a pozorne, ✓ vnímať okolité zvuky, opísať ich účinky, ✓ poznať riziká poškodenia sluchu, ✓ vedome počúvať ticho, ✓ z okolitých zvukov komponovať zmysluplné celky, (zvukové koláže), 	<p>Inštrumentálne činnosti</p> <p>elementárne hudobné nástroje a zdroje zvuku, ktoré sú k dispozícii:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) ľudské telo (tlieskanie, plieskanie, dupanie, lúskanie) b) okolité predmety a prírodné materiály vydávajúce zvuk c) vlastnoručne zhotovené nástroje d) Orffove nástroje rytmické (chrastidlo/hrkálka/rumba gule, marakas, ozvučné drevka/claves/drevené paličky, drevený blok, rúrový bubienok, drhlo/škrabadlo/reco-reco/guiro) e) Orffove nástroje melodické (zvonkohra, xylofón, metalofón, zobcová flauta) f) slovenské ľudové nástroje (napr. píšťalka, píšťalka-dvojačka, fujara, gajdy, korýtkové husličky, citara, cimbal, ozembuch) g) dostupné nástroje iných kultúr (napr. bicie nástroje z Afriky, Južnej Ameriky – kongo, bongo) <p>držanie nástrojov, tvorba tónu</p> <p>skladby iných autorov</p> <p>vlastná elementárna improvizácia a elementárna kompozícia:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) inštrumentálny sprievod k piesni na princípe burdonu b) ostinata, základných harmonických funkcií c) b) predohra, medzihra, dohra k piesni d) c)zvukomalebna a scénická hudba <p>jednoduché modely idiofónov, membranofónov, chordofónov, aerofónov a mirlitónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrovať konštrukčné princípy nástrojov i princípy vzniku zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť základné vyjadrovacie prostriedky hudby, ✓ aktívne počúvať hudbu, rozpoznať emocionálno-výrazový potenciál hudby, ✓ verbalizovať atmosféru (charakter) hudby, <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť hudbu pohybom, ✓ identifikovať základné estetické kategórie v hudbe, ✓ pohybovo improvizovať, <ul style="list-style-type: none"> ✓ syntetizovať svoje hudobné schopnosti, zručnosti a vedomosti do dramatického celku, <p>nájsť atraktívnu tému, pripraviť scenár, samostatne tvoriť, alebo vyberať z učiteľovej ponuky hudbu, pohyb, tanec, scénu, kostýmy, rekvizity,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ koncentrovane a s porozumením sledovať profesionálne hudobno-pohybové predstavenie, opísať ho vlastnými slovami i odbornou terminológiou, diskutovať o ňom. 	<p>Aktívne počúvanie hudby zvuky, šumy, ruchy, hluky, tóny, súzvuky okolitého sveta vyjadrovacie prostriedky hudby: pulz, metrum, rytmus, tempo melódia, harmónia, agogika, dynamika, farba, hudobná forma skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov</p> <p>hudba krásna, vznešená, smutná, veselá a ďalšie estetické kategórie blízke životnej skúsenosti žiakov</p> <p>Hudobno-pohybové činnosti kultivovaný pohyb, držanie tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby improvizácia pohybová spontánnosť, uvoľnenosť</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika materiál s dramatickým potenciálom: hudobno-pohybové hry, básne, príbehy, piesne, inštrumentálne skladby, herecké etudy, krátke sekvencie, dialógy a scény rôzne dramatické žánre, napr. divadlo s hercom, bábkové divadlo, tieňové divadlo, divadlo v maskách návšteva hudobného divadla, opery, operety, muzikálu a pod., alebo sledovanie predstavenia z videozáznamu</p>
---	---

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym držaním tela, technikou správneho dýchania, zreteľnej artikulácie, s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra ✓ tvorivo pracovať s hlasom – textom, rečou, zvukmi, ✓ hlasom realizovať rytmické a melodické modely, ✓ spievať piesne spamäti, ale i s podpornými pamäťovými prostriedkami (gestá tzv. „ukazovačky“, obrázky, grafická notácia, klasická notácia), ✓ správne používať elementárne hudobné nástroje so správnym použitím hracieho aparátu s dôrazom na kvalitu tónu, ✓ hrať na klasickom melodickom, alebo harmonickom hudobnom nástroji, ✓ na nástroji zahrať tóny podľa notového zápisu, ✓ vlastnoručne zhotoviť elementárny nástroj a hrať na ňom, 	<p>Hlasové činnosti</p> <p>ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikuláčnej cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom</p> <p>metódy na rozvoj sluchovo-intonačných schopností obrázky, grafický i notový záznam piesne</p> <p>Inštrumentálne činnosti</p> <p>elementárne hudobné nástroje</p> <p>hra na jednom klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.) – začiatočnícka úroveň</p> <p>jednočiarková oktáva, motívy, jednoduché piesne</p> <p>jednoduché modely idiofónov, membranofónov, chordofónov, aerofónov a mirlitónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrovať konštrukčné princípy nástrojov i princípy vzniku zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ aktívne počúvať hudbu, rozpoznať emocionálno–výrazový potenciál hudby, ✓ pri počúvaní hudby spoznať charakteristické prvky konkrétneho štýlového obdobia dejín hudby, ✓ podľa počutia skladby slovne vyjadriť odlišnosti dvoch štýlových období dejín hudby, ✓ verbalizovať atmosféru hudby, ✓ hudbu vyjadriť pohybom, ✓ identifikovať, pomenovať a charakterizovať hudobno-vyjadrovacie prostriedky a základné formotvorné prvky podľa počutia, ✓ rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v tzv. klasickej hudbe, ľudovej hudbe i v tzv. populárnej hudbe, ✓ poznať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, ich názvy, mená autorov v kontexte iných druhov umenia a všeobecných dejín, ✓ pohybom reagovať na počutú hudbu, ✓ zapamätať si jednoduché choreografie, ✓ pohybovo improvizovať, ✓ realizovať hudobno-dramatické činnosti, ✓ realizovať hudobno-dramatický projekt podľa princípov tvorivej dramatiky s vkladom vlastnej tvorivosti, fantázie, imaginácie, ✓ improvizácie v skupinovej spolupráci. 	<p>Aktívne počúvanie hudby</p> <p>skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov</p> <p>skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti)</p> <p>skladby aspoň z dvoch rozličných štýlových období dejín hudby</p> <p>tempo, dynamika, kantiléna, harmónia, kontrast, opakovanie dielov formy</p> <p>napr. sláčikové kvarteto, dychové kvinteto, komorný orchester, symfonický orchester, cimbalovka, dychovka, rôzne nástrojové zoskupenia v tzv. populárnej hudbe</p> <p>vybrané skladby významných skladateľov s ukázkami hudobných štýlov v ich typickej podobe, integrácia s literatúrou, výtvarnou výchovou, dejepisom</p> <p>zoznam vypočutých skladieb v triede napr. na nástenke</p> <p>Hudobno-pohybové činnosti</p> <p>kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby</p> <p>zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku pohybová spontánnosť, uvoľnenosť</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika</p>
---	--

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: Hlasové činnosti</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ hovoriť a spievať podľa zásad hlasovej hygieny v súlade so správnym držaním tela, technikou správneho dýchania, zreteľnej artikulácie, s mäkkým hlasovým začiatkom a použitím vhodného hlasového registra, ✓ spievať rytmicky a intonačne čisto v hlasovom rozsahu primeranom veku, ✓ tvorivo pracovať s textom, rečou, ✓ tvorivo pracovať s hlasom, ✓ hlasom realizovať rytmické a melodické modely, ✓ hlasom realizovať rytmickú polyfóniu, ✓ ovládať jednohlasný spev i elementárne formy viachlasného spevu, ✓ improvizovať a komponovať: melodizovať krátke texty, otextovať krátke melódie, improvizovať krátke dialógy i monológy recitatívneho charakteru, hlasom tvoriť zvukomaľbu k rôznym príbehom a situáciám, ✓ správne používať elementárne hudobné nástroje, správne používať hrací aparát, ✓ hrať na tzv. klasickom jednom melodickom, alebo harmonickom hudobnom nástroji, ✓ dodržať správny spôsob hry na nástroji, 	<p>Hlasové činnosti</p> <p>ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované texty, artikuláčnej cvičenia, dychové a hlasové cvičenia, intonačné cvičenia, hry s hlasom</p> <p>deklamácia, artikulácia</p> <p>rozšírená hlasová technika – tóny, ruchy, zvuky, efekty</p> <p>súčasný znenie rozličných rytmických modelov a celkov napr. kánon, quodlibet, burdon, ostinato, spievanie v terciách, v sextách)</p> <p>improvizácia, elementárna kompozícia, metricky viazané i metricky neviazané texty a melódie</p> <p>Inštrumentálne činnosti</p> <p>elementárne hudobné nástroje</p> <p>hra na jednom tzv. klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.)</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zahrať na nástroji tóny, motívy, frázy, piesne podľa notového zápisu, ✓ tvorivo pracovať s hudobnými nástrojmi (so zvukom), ✓ zaradiť hudobné nástroje do základnej klasifikácie, ✓ vlastnoručne zhotoviť elementárne ✓ aktívne počúvať hudbu, ✓ pri počúvaní hudby rozpoznať charakteristické prvky konkrétneho štýlového obdobia dejín hudby, ✓ z počutej skladby odvodiť a slovne vyjadriť hudobné špecifiká konkrétneho štýlového obdobia, ✓ pri počúvaní hudby odlíšiť od seba dve rozličné štýlové obdobia, ✓ vymenovať koncertné sály, výstavné a muzeálne priestory venované hudbe vo svojom regióne, ✓ vymenovať niektorých významných umelcov a hudobné telesá vo svojom regióne, ✓ pohybom reagovať na počutú hudbu, 	<p>jednočiarková oktáva, motívy, jednoduché piesne elementárna improvizácia, kompozícia</p> <p>Sachsova-Hornbostelova klasifikácia, nástrojové skupiny symfonického orchestra</p> <p>jednoduché modely idiofónov, membranofónov, chordofónov, aerofónov a mirlitónov z prírodných i odpadových materiálov, na ktorých možno demonštrovať konštrukčné princípy nástrojov i princípy vzniku zvuku v jednotlivých nástrojových skupinách</p> <p>Aktívne počúvanie hudby</p> <p>skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov</p> <p>skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti)</p> <p>identifikačné znaky konkrétneho štýlového obdobia budovanie triednej databázy odpočutých skladieb – aspoň tri štýlové obdobia</p> <p>návšteva koncertov a iných hudobných podujatí kritické myslenie, vkus, hodnoty</p> <p>stretnutia s umelcami domáceho regiónu</p> <p>Hudobno-pohybové činnosti kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela pohybové stvárnenie hudobno-vyjadrovacích prostriedkov hudby: pulz, metrum, rytmus, tempo melódia, harmónia, agogika, dynamika, farba, hudobná forma</p>
---	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zapamätať si jednoduché choreografie, ✓ navrhnuť pohyb k hudbe, ✓ navrhnuť jednoduché choreografie, ✓ pohybovo improvizovať, ✓ podľa vlastných návrhov vytvárať hudobno-dramatické celky, ✓ tvorivou dramatikou zobrazovať charakteristické prvky konkrétneho štýlového a historického obdobia. 	<p>zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku</p> <p>pohybová spontánnosť, uvoľnenosť</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti, tvorivá dramatika, integrácia s výtvarnou výchovou, literatúrou, príp. inými predmetmi</p> <p>integrácia s dejepisom</p>
--	---

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ spievať intonačne čisto, ✓ tvorivo pracovať s hlasom, ✓ správne používať elementárne hudobné nástroje, správne používať hrací aparát, ✓ hrať na jednom klasickom štandardizovanom hudobnom nástroji, ✓ podľa sluchu a podľa notového zápisu zahrať melodickú líniu, ✓ tvorivo pracovať s hudobnými nástrojmi (so zvukom), ✓ prezentovať výsledky svojej práce ako sólový hráč, alebo v rôznych inštrumentálnych zoskupeniach, ✓ aktívne počúvať hudbu, ✓ rozoznať podľa farby zvuku ľudské hlasy, ✓ rozoznať podľa farby zvuku, vzhľadu i názvu klasické hudobné nástroje, 	<p>Hlasové činnosti</p> <p>ľudové piesne, autorské piesne, rytmizované syntéza zručností, vedomostí a návykov z ročníkov 5 – 7</p> <p>Inštrumentálne činnosti</p> <p>hra na elementárnych hudobných nástrojoch</p> <p>hra na klasickom hudobnom nástroji (zobcová flauta, keyboard, klavír, gitara a pod.)</p> <p>elementárna improvizácia, kompozícia</p> <p>vystúpenie pred obecnstvom (pred spolužiakmi, rodičmi) školské hudobné teleso, kapela (school band)</p> <p>Aktívne počúvanie hudby</p> <p>skladby slovenských a zahraničných hudobných skladateľov</p> <p>soprán alt, tenor, bas, detský hlas, ženský zbor, mužský zbor, zmiešaný zbor, detský zbor</p> <p>nástroje relatívne bežne používané v stredoeurópskej kultúre: napr. flauta, hoboj, klarinet, fagot, trúbka, lesný roh, pozauna, tuba, husle, viola, violončelo, kontrabas, klavír, organ, gitara, harfa, cimbál, bežné bicie nástroje</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozoznať podľa zvuku, vzhľadu i názvu bežné nástrojové zoskupenia v klasickej hudbe, ľudovej hudbe i v populárnej hudbe, ✓ identifikovať niektoré významné diela alebo úryvky z nich, určiť ich názov, meno autora, ✓ sluchom rozoznať a slovne vyjadriť najdôležitejšie štýlové odlišnosti stredovekej, renesančnej, barokovej, klasicistickej, romantickej hudby a hudby 20. storočia, ✓ rámcovo poznať periodizáciu dejín európskej hudby, ✓ sledovať plynutie znejúcej hudby v notovom zázname, ✓ orientovať sa v ponuke koncertov a hudobných podujatí vo svojom regióne i na Slovensku, <p>vymenovať koncertné sály, výstavné a muzeálne priestory venované hudbe vo svojom regióne i na Slovensku,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymenovať niektorých významných umelcov a hudobné telesá slovenskej a svetovej hudobnej kultúry, ✓ pohybom reagovať na počutú hudbu, 	<p>napr. sláčikové kvarteto, dychové kvinteto, komorný orchester, symfonický orchester, cimbalovka, dychovka, rôzne nástrojové zoskupenia v tzv. populárnej hudbe</p> <p>skladby svetových a slovenských skladateľov – reprezentantov jednotlivých štýlových období dejín hudby podľa voľného výberu učiteľa (bez chronologickej súvislosti), podľa triedneho zoznamu vypočítaných diel z 5. – 8. ročníka</p> <p>identifikačné znaky konkrétneho štýlového obdobia</p> <p>notové záznamy skladieb pre sólo, pre rôzne komorné zoskupenia i ukážka jednoduchej partitúry pre orchester</p> <p>názvy štýlových období – gotika, renesancia, barok, klasicizmus, romantizmus, hudba 20. storočia, súčasná hudba</p> <p>meno jedného skladateľa z obdobia baroka, klasicizmu, romantizmu a žijúceho skladateľa</p> <p>Hudobno-pohybové činnosti</p> <p>kultivovaný pohyb, držanie tela, koordinácia častí tela, rytmicky korektné pohyby, pohyby vyjadrujúce emocionálno-výrazové charakteristiky hudby</p>
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ✓ zapamätať si jednoduché choreografie, ✓ navrhnuť pohyb k hudbe, ✓ navrhnuť hudbu k pohybu, ✓ navrhnuť jednoduché choreografie, ✓ pohybovo improvizovať, ✓ zatancovať základné krokové schémy štandardných tancov, ✓ podľa vlastných návrhov vytvárať hudobno-dramatické celky, ✓ príp. zhotoviť a spracovať videozáznam projektu, ✓ diskutovať o vlastnom hudobno-dramatickom projekte, ✓ koncentrovane a s porozumením sledovať profesionálne hudobno-pohybové predstavenie, opísať ho vlastnými slovami i odbornou terminológiou, diskutovať o ňom. 	<p>zmena pohybu v súlade so zmenou formotvorného prvku</p> <p>pohybová spontánnosť, uvoľnenosť</p> <p>valčík, polka, tango, príp. niektoré ľudové párové tance</p> <p>Hudobno-dramatické činnosti</p> <p>syntéza hlasových, inštrumentálnych, hudobno-pohybových a hudobno-vizuálnych činností</p> <p>kamera, mikrofón, zvukové reproduktory, počítač, projekcia kritické myslenie</p> <p>návšteva hudobného divadla, opery, operety, muzikálu a pod. v profesionálnom divadle, alebo sledovanie predstavenia z videozáznamu</p>
--	---

Výtvarná výchova

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy nepredstavuje iba súhrn katalógov, ktoré stanovujú výkony a obsah vyučovacieho predmetu, ale je to predovšetkým program rôznych činností a otvorených príležitostí na rozvíjanie individuálnych učebných možností žiakov.

Vzdelávací štandard pozostáva z charakteristiky predmetu a základných učebných cieľov, ktoré sa konkretizujú vo výkonovom štandarde. Je to ucelený systém výkonov, ktoré sú vyjadrené kognitívne odstupňovanými konkretizovanými cieľmi – učebnými požiadavkami. Tieto základné požiadavky môžu učitelia ešte viac špecifikovať, konkretizovať a rozvíjať v podobe ďalších blízkyh učebných cieľov, učebných úloh – výtvarných zadaní.

K vymedzeným výkonom sa priraduje obsahový štandard, v ktorom sa zdôrazňujú pojmy ako kľúčový prvok vnútornej štruktúry učebného obsahu. Učivo je v ňom štruktúrované podľa jednotlivých tematických celkov. Je to základ vymedzeného učebného obsahu. To však nevylučuje možnosť učiteľov tvorivo modifikovať stanovený učebný obsah v rámci školského vzdelávacieho programu podľa jednotlivých ročníkov.

Vzdelávací štandard výtvarnej výchovy ako program aktivity žiakov je koncipovaný tak, aby vytváral možnosti na tie kognitívne činnosti žiakov, ktoré operujú s pojmami, akými sú, hľadanie, pátranie, skúmanie, objavovanie, lebo v nich spočíva základný predpoklad poznávania a porozumenia vo výtvarnej výchove. V tomto zmysle nemajú byť žiaci len pasívnymi aktérmi výučby a konzumentmi hotových poznatkov, ktoré si majú zapamätať a následne zreprodukovať.

1. Charakteristika predmetu

Výtvarná výchova je predmet, na ktorom žiaci prostredníctvom výtvarných činností spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení (kresby, maľby, plastiky, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu). Všetky ostatné didaktické formy ako používanie učebnice, edukačných materiálov, premietanie filmov a podobne sú len doplnkovými aktivitami (v rámci motivácie alebo následných ukážok, diskusií).

Ťažiskom je práca žiakov s výtvarnými materiálmi, technikami a nástrojmi (od ceruzky až po fotoaparát a počítač). Zahŕňa tvorbu od vymyslenia nápadu (čo chcú žiaci vytvoriť), cez nachádzanie formy (ako to vyjadriť), až po realizáciu (schopnosť previesť nápad a formu v materiáli prostredníctvom výtvarnej techniky). Prostredníctvom tohto procesu sa jednak zvyšuje gramotnosť žiakov – schopnosť rozumieť vizuálnym znakom na základe vlastnej skúsenosti, jednak sú uvádzaní do znalosti rôznych foriem súčasnej vizuálnej kultúry i kultúrnej tradície. Žiaci touto formou získavajú dôležité kompetencie porozumenia reklame, filmu a videu, dizajnu, architektúre; fotografiám obrazom a objektom, ktoré ich obklopujú a vytvárajú ich „obraz sveta“.

2. Ciele predmetu

Hlavný cieľ predmetu

Žiaci sú prostredníctvom aktívnych činností uvádzaní do vizuálnej kultúry a komunikácie – na úrovni poznania i vlastného vyjadrovania.

Ciele predmetu

Žiaci

- spoznávajú vyjadrovacie prostriedky vizuálnych umení – výtvarného umenia, fotografie, dizajnu, architektúry, videa a filmu, rozumejú im a získavajú základnú gramotnosť v ich používaní,
- rozvíjajú si pozorovacie schopnosti, schopnosti reagovať na vizuálne podnety a výtvarne ich spracovávať,
- rozvíjajú tvorbu vlastných myšlienkových konceptov a ich formálnu a technickú realizáciu,
- spoznajú a slovne pomenujú (výraz), formu, námet umeleckých diel a svoj zážitok z nich výtvarne interpretujú,
- poznávajú vybrané typické diela vizuálnej kultúry, reprezentujúce smery moderného a súčasného umenia a historické slohy,
- osvojujú si primerané kultúrne postoje, názory a hodnotové kritériá; cez zážitky aktívneho vyjadrovania a vnímania umeleckých diel sú uvádzaní do poznávania hodnôt umenia a kultúry – vo vzťahu k tradícií a na úrovni aktuálneho myslenia a interpretácie.

3. Vzdelávací štandard

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ použiť výrazové možnosti rôznych kvalít čiar, tvarov, plôch – povrchov, farieb a farebných kombinácií,✓ usporiadať rôzne prvky do kompozície.	pozitív a negatív na ploche – šablóny z obrysového tvaru (figúra, predmet) dynamické zobrazenie pohybu opakovaním obrysového tvaru pozitív a negatív v priestorovom tvare: otláčanie predmetov do mäkkej modelovacej hmoty (figuratívna alebo abstraktná kompozícia) – odlievanie do sadry

Možnosti zobrazovania videného sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ nakresliť približné tvary a proporcie pozorovaných predmetov, ✓ vymodelovať približný tvar videného predmetu. 	<p>základné proporcie predmetov</p> <p>analytické pozorovanie predmetov (celok a časti)</p> <p>kreslenie predmetu podľa videnej skutočnosti (základy geometrickej výstavby proporcií); vyjadrenie približného tvaru a modelácie tieňovaním, šrafovaním, lavírovaním</p> <p>modelovanie tvaru predmetu podľa videnej skutočnosti s dôrazom na základy výstavby proporcií (budovaných od geometrických tvarov k približnej modelácii predmetu), viacpohľadovosť plastického tvaru</p>

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ použiť geometrizáciu tvarov (v maľbe, alt. v kresbe zátišia, krajiny alebo portrétu), ✓ vytvoriť fantastickú kompozíciu skladaním rozmanitých tvarov, ✓ slovne opísať kubistické dielo, ✓ slovne opísať surrealistické dielo. 	<p>geometrizácia tvarov predmetov (napr. zátišie)</p> <p>kompozícia (obraz) z takto „rozložených“ predmetov – kubistický princíp</p> <p>fantastické kombinácie tvarov (napr. častí predmetov, ľudských a zvieracích postáv ...)</p> <p>surrealistické umenie kubistické umenie</p> <p>porovnanie zobrazujúceho a nezobrazujúceho (abstraktného) umenia</p>

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ pomenovať typické prvky mozaiky, ✓ tvorivo použiť (transformovať) princíp mozaiky. 	<p>mozaika (z papiera alebo rôznych materiálov) alebo maľba (vlastný motív žiaka, formálna inšpirácia z dejín umenia)</p> <p>umenie neskorej antiky – mozaiky</p> <p>byzantské umenie – ikony</p> <p>uviedenie do dobovej situácie – príbeh umelca neskorej antiky</p> <p>(Byzancie), ranokresťanské umenie</p>

Škola v galérii

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ vymenovať typické znaky vybraných druhov umenia,✓ vymenovať druhy výtvarného umenia.	<p>výtvarná interpretácia vybraného umeleckého diela podľa videnej reprodukcie (alebo diela v galérii) výtvarné dielo (o rozmeroch, autorovi, dobe vzniku, technike, námete) orientácia v galérii (príp. virtuálnej galérii) – vyhľadávanie diel, ich slovná interpretácia možnosti prezentácie umenia: galéria, múzeum, výstava, vernisáž, knihy a časopisy o umení druhy výtvarného prejavu: obraz, socha, grafika, objekt, inštalácia</p>

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ charakterizovať exteriér a interiér v architektúre,✓ výtvarne vyjadriť vlastnú predstavu ľubovoľného architektonického priestoru.	<p>odvodzovanie priestoru od postavy človeka a jeho pohybov v ňom – tvorba priestorových modelov odrážajúcich tvar alebo funkciu napr. proporcií postavy, pohybov, polôh tela pri rôznych činnostiach modely „schránok“ na bývanie, na pohyb pre človeka alebo pre živočíchov návrh zariadenia vlastného priestoru (napr. brlôžtek, jaskyňa, hniezdo, nora, detská izba, karavan, trieda, spálňa) exteriér a interiér</p>

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ poznať základné úkony fotografovania s digitálnym fotoaparátom (záber – rámovanie, približovanie – vzdiaľovanie, uloženie fotografie),✓ využiť poznatky o výtvarných vyjadrovacích prostriedkoch pri fotografovaní.	<p>základy práce s digitálnym fotoaparátom fotografia (digitálna) hľadanie záberu – výsek (rámovanie) pohľadu na skutočnosť, rôzne výseky rovnakého námety v hľadáčiku (napr. drobné predmety) rôzne možnosti pohľadu na predmet (motív) - celok a detail hry s približovaním (zoomom) rovnaký námet s rôznou expozíciou režim makro uloženie a základné operácie s fotografiou v počítači, vznik fotografie.</p>

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ poznať základné úkony pri nakrúcaní videa. 	<p>záber (kompaktný digitálny fotoaparát alebo mobilný telefón, videokamera)</p> <p>veľkosť, kompozícia a dĺžka záberu, uhol pohľadu, osvetlenie, farebné naladenie</p> <p>voľba témy, výber/príprava scény a aktérov, vyjadrenie miesta</p> <p>spájanie záberov a obrazov (sekvencia, statický záber), plynutie času</p> <p>základné pojmy a ich praktické ozrejenie, prostredníctvom výtvarných činností</p> <p>informácie o vzniku filmu (ukážky prvých filmov)</p>

Elektronické médiá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vytvoriť jednoduchú animáciu pomocou pečiatok alebo vlastnej kresby, ✓ naskenovať vlastnú kresbu (maľbu) predmet, alebo časť tela. 	<p>animácia (digitálne pečiatky, nástroj priesvitka, fázy animácie pomocou digitálnej pečiatky, vytváranie a úprava fáz animácie, kompozícia v animácii, čas v animácii, uloženie animácie)</p> <p>pohyby a procesy v animovanej kresbe (lineárna animovaná kresba, kolorovaná lineárna animovaná kresba)</p> <p>skenovanie a uloženie naskenovaného obrázka</p> <p>nástroje v počítačovom programe</p>

Podnety dizajnu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vytvoriť jednoduché znaky, ✓ slovne opísať významy použitých znakov. 	<p>zásady tvorby, znaku a značky</p> <p>návrh loga, značky, (pre udalosť, firmu, klub, obec, výrobok), alebo návrh ex libris pre svoje knihy (možnosti zapojenia písmena, ornamentu, geometrického tvaru, vymysleného znaku)</p> <p>alternatívne návrh obalu (škatule) na konkrétny predmet s použitím loga, značky.</p>

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ modelovať nádoby podľa vlastného návrhu, ✓ vytvoriť ornamente s tradičnými prvkami, ✓ navrhnuť svojské ornamente. 	<p>výtvarné reakcie (inšpirácie, interpretácie, kombinácie) na rôzne typy regionálnych ornamentov alebo ornamentov rôznych kultúr</p> <p>aplikácia a aktualizácia navrhnutého ornamentu (napr. na súčasný úžitkový predmet, časť odevu, žiakom vymodelovaný predmet) podnety hrnčiarstva</p> <p>návrh a modelovanie nádoby (príp. novotvaru), z mäkkej modelovacej hmoty</p> <p>použitie rôznych spôsobov povrchovej úpravy (napr. vlys, špagátová technika, vryp)</p> <p>možnosti farebnej úpravy a aplikácie dekoru/ornamentu</p> <p>možnosti odrôtovania tvaru mäkkým drôtom</p> <p>stručná história hrnčiarstva a drotárstva</p>

Synestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vytvoriť svojský zápis hudby. 	<p>grafická partitúra: zápis hudby (do notovej osnovy alebo do vlastného vymysleného systému) prostredníctvom zobrazovacích znakov, vlastných grafických symbolov, geometrických tvarov, koláže, asambláže z predmetov... (dôraz na význam, tvar znakov, ich farbu, ich umiestnenie)</p> <p>pokus o zvukovú interpretáciu</p>

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 5. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ výtvarne zareagovať na témy dejepisu alebo zemepisu. 	<p>výtvarné hry s problematikou dejepisu a /alebo zemepisu (napr. mapa/cestovný poriadok/orientačná schéma svojej biografie – dejepisu svojho života alebo života predkov, symboly pre jednotlivé udalosti; alebo trojrozmerné zobrazenie historickej udalosti – možnosť kolektívnej práce)</p> <p>reflexia dobového dizajnu, módy, dopravných prostriedkov (napr. doby mladosti svojich rodičov, starých rodičov, prastarých rodičov – podľa ukážok)</p>

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ kresbou vyjadriť základné vzťahy predmetov v priestore, ✓ vyjadriť vzťahy farieb v priestore pri zobrazovaní exteriéru (krajiny). 	<p>mierka a proporčné vzťahy</p> <p>operácie s mierkou zobrazovania: zmenšovanie – zväčšovanie, vzdďalovanie – približovanie</p> <p>pozorovanie vzťahov podľa skutočnosti</p> <p>operácie s proporciami: približný pomer častí videnej a kreslenej predlohy</p> <p>farebné budovanie priestoru v obraze: blízkosť a vzdialenosť</p>

Možnosti zobrazovania videného sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť približné proporcie pri kreslení postavy, ✓ vyjadriť približné proporcie pri modelovaní postavy. 	<p>proporcie postavy (človek, zviera)</p> <p>analytické pozorovanie postavy</p> <p>kreslenie postavy podľa videnej skutočnosti (základy geometrickej výstavby proporcií, pohybu)</p> <p>modelovanie postavy podľa videnej skutočnosti (základy geometrickej výstavby proporcií, častí vo vzťahu k celku, pohybu)</p>

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať princípy op-artu a kinetického umenia, ✓ nachádzať súvislosti a rozdiely medzi rôznymi umeleckými štýlmi. 	<p>op-art: inšpirácia vybraným princípom op-artovej tvorby (mihotavý efekt, ilúzia priestorovosti, svetelný a farebný kontrast, séria, mriežka...)</p> <p>kinetické umenie: jednoduchý kinetický objekt</p> <p>optické klamy, ilúzie a dvojznačné zobrazenia</p>

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať typické znaky gotického umenia a architektúry, ✓ tvorivo použiť (transformovať) historický motív. 	<p>gotické umenie a architektúra (katedrála, hrad, odev) uvedenie do dobovej situácie – hra na umelca gotiky</p> <p>výtvarná interpretácia dobovej výtvarnej formy (napr. vitráž z papiera alebo rôznych materiálov – vlastný motív žiaka, alebo knižná iluminácia, návrh gotického rytierskeho brnenia, odevu a pod.)</p>

Škola v galérii

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ slovne interpretovať subjektívny dojem zo zmyslového (synestetického) vnímania umeleckého diela. 	<p>vnímanie výtvarného diela (v galérii alebo podľa reprodukcie) – reakcie rôznych zmyslových modalít; obraz pre päť zmyslov (vcítanie sa do diela na základe jeho pozorovania; priradovanie chuti, vône, zvuku a hmatového pocitu – farbe, tvaru, povrchu, svetlosti, motívu)</p> <p>interpretácia vybraného výtvarného diela na základe synestetického vnímania (napr. čo zobrazuje abstraktné umenie?)</p>

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ rozlíšiť prvky a funkcie častí zástavby mesta alebo dediny,✓ vytvoriť jednoduchý plán usporiadania urbánneho celku (mesto, dedina, osada, časť) podľa svojej predstavy.	<p>urbanizmus: nadhľad, pôdorys, plán</p> <p>plán mesta (dediny), štruktúra zón, doprava, uzly; vzájomné vzťahy, vzťah ku krajine</p> <p>porovnanie: mesto a dedina</p> <p>fantastické priestory, fantastické funkcie, utópia</p>

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ nafotografovať inscenovanú situáciu,✓ využiť poznatky o výtvarných vyjadrovacích prostriedkoch pri fotografovaní.	<p>inscenovaná fotografia</p> <p>práca s materiálmi – príprava inscenovaného prostredia (inštalácie), fotogenického terénu (napr. z papiera, plastelíny, rôznych priehľadných a polopriehľadných materiálov), využitie povrchov (textúr), umiestnenie predmetu v inscenácii</p> <p>osvetlenie, nasvietenie s farebným svetlom</p> <p>fotografovanie s rôznymi uhlov pohľadu – celok, detail</p>

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ pomenovať vzťah obrazu a zvuku vo videu alebo vo filme z hľadiska výrazu.	<p>vzťah obrazu a zvuku vo videu a filme</p> <p>ozvučenie krátkej ukážky (experimentovanie s ozvučením s použitím vybraného obrazu a zvuku v počítačovom programe)</p> <p>hudba, hlas a ruchy</p>

Elektronické médiá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ vytvoriť koláže z vlastných digitálnych kresieb, fotografií, malieb, alebo písma,✓ vytvoriť varianty digitálneho obrazu v počítačovom programe.	digitálna úprava farieb obrazu digitálna úprava svetlosti, sýtosti, kontrastu farieb; rozostrenie, zaostrenie, voľná transformácia digitálne filtre, farebné filtre, krivky farieb digitálna obrazová koláž/koláž z obrazu a písma

Podnety dizajnu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ navrhnuť odevy alebo doplnky podľa svojich predstáv.	odevný dizajn odev, časť odevu, doplnok história odievania odevný dizajn

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ tvorivo variovať tradičnú techniku.	podnety košíkárstva pletenie objektu z prútov (napr. papier, kartón, bužírka, drôt, drevo...) výtvarné reakcie na tradičné formy (architektúry odevov, jedál, zvykov...)

Synestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ použiť zvukové vlastnosti materiálov a objektov.	objekt vydávajúci zvuk – hudobno-vizuálny nástroj, ozvučené povrchy (textúry: napr. vrúbkovaný papier, plech ...) zvuková performancia s vlastnými zvukovými objektmi (nástrojmi vydávajúcimi zvuky, ruchy, šumy) zvukové objekty, autorské a hudobné nástroje

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 6. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ výtvarne reagovať na témy biológie.	podnety biológie: výtvarné interpretácie prírodných štruktúr (napr. makrosnímky rastlinných a živočíšnych tkanív, minerálov, pozorovanie mikroskopom, röntgenové snímky, snímky geologických vrstiev, kryštálov, tepelné snímky povrchu Zeme, kozmické snímky, pozorovaná štruktúra listov ...)

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ vytvoriť rôzne typy kompozície zo zvolených prvkov.	poriadok a chaos – usporadúvanie prvkov v kompozícii náhodná a konštruovaná zostava kompozícia symetrické – asymetrické usporiadanie, rytmus – arytmia, zámerná – náhodná kompozícia (automatizmus, improvizácia, neporiadok), geometrická a lyrická abstrakcia, akčná maľba

Možnosti zobrazovania videného sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ zobrazí jednoduché priestorové vzťahy v perspektíve.	zobrazovanie priestoru lineárna perspektíva pozorovanie a konštrukcia interiéru zobrazenie architektonického tvaru v krajine – exteriér lineárna kresba kolorovanie renesančné zobrazenia perspektívy (F. Brunelleschi, Massacio, P. della Francesca, L. da Vinci...)

Podnety výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať podstatné znaky umenia pop-artu, ✓ pomenovať súvislosti a rozdiely medzi vybranými umeleckými štýlmi. 	<p>dadaizmus a pop-art (obrazy, objekty, asambláže) dadaistický text, dadaistický objekt</p> <p>ready-made - kompozícia z nájdeného predmetu</p> <p>pop-art – výtvarné hry s reklamou (ikonografia každodennosti, masmédií, reklamy), zväčšeninou, zmnožením, materiálovou zmenou (napríklad mäkká plastika)</p> <p>nový realizmus (dekoláž, konkrétna poézia, kompresia, akumulácia...)</p>

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ poznať typické znaky renesančného ✓ rozpoznať typické prvky vybraných umeleckých slohov – ich súvislosti a rozdiely. 	<p>renesančné umenie (maliarstvo, sochárstvo, technické návrhy, architektúra)</p> <p>výtvarné reakcie žiakov (napr. renesančná móda, doplnky, stroje, stavby...)</p> <p>uvedenie do dobovej situácie – príbeh renesančného umelca</p>

Škola v galérii

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ slovne a výtvarne interpretovať videné výtvarné dielo. 	<p>slovo a obraz (porovnanie slovného opisu a zobrazenia toho istého motívu)</p> <p>výtvarná interpretácia umeleckého diela podľa slovného opisu inej osoby a podľa vlastného videnia diela v galérii (alebo reprodukcie)</p> <p>vlastný opis (námetu, témy, príbehu výtvarného diela v galérii – na reprodukcii)</p>

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ rozlíšiť charakteristické funkcie architektonického priestoru,✓ rozlíšiť výraz architektonického priestoru,✓ nakresliť návrh architektúry vybraného typu.	<p>návrhy architektúr s rôznou funkciou a účelom charakteristika členenia, tvaru a výrazu</p> <p>funkcie architektonického priestoru: priestor pre sústredenie, učenie sa, výtvarné činnosti, pohyb, odpočinok ...; spoločný a súkromný priestor, sviatočný (posvätný) a všedný priestor, vonkajší a vnútorný priestor</p> <p>výraz architektonického priestoru:(napr. stiesnený, smutný, chladný, intímny, príjemný, veľkolepý, slávnostný, veselý...) typy architektonických priestorov</p>

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ použiť pri fotografovaní vhodnú expozíciu a režim.	<p>fotografovanie krajiny, premeny denného svetla</p> <p>formát, výrez, približovanie, detail a celok ukážky krajinárskej fotografie</p>

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ pripraviť krátky scenár a storybord videa.	<p>scenár, príprava videa, klipu (námet, akcia, dej) rozkreslenie kľúčových scén – storybord</p> <p>návrh postáv (výzor, kostým)</p> <p>návrh filmovej scény, kostýmu ku scenáru</p>

Elektronické médiá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ nakresliť telesá v 3D programe, vytvoriť vlastnú kompozíciu spájaním 3D telies v grafickom programe.	<p>telesá v 3D programe (nástroje, Rectangle, Circle, Move, Copy, Push/Pull, Select, Line, Arc, Eraser, Zoom, PaintBucket)</p> <p>kompozície z kvádrov, kociek a valcov, alebo architektúra kopírovanie, spájanie, telies</p> <p>vyfarbovanie telies a priradovanie textúr</p> <p>ukladanie modelov do formátu skp export do formátu jpg</p>

Podnety dizajnu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ navrhnuť tvar úžitkového predmetu.	návrh dizajnu výrobku (napr. automobil, bicykel, domáci spotrebič, počítač, športové náradie ...) tvar vo vzťahu k funkčnosti a vizuálnej zaujímavosti dizajn výrobkov a transportdizajn (dizajn dopravných prostriedkov)

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ výtvarne interpretovať vybrané typické zvyky alebo pamiatky svojho regiónu.	legendy a história regiónu (obce, sociálnej skupiny) pamiatky regiónu a ich príbehy miestne zvyky miestne remeselné tradície, ich história výtvarná interpretácia regionálnych legend, histórie, pamiatok, remeselných tradícií

Synestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ výtvarne vyjadriť subjektívnu vizuálnu predstavu chuťového vnemu.	vyjadrenie chutí výtvarnými prostriedkami (zobrazujúcim alebo abstraktným spôsobom) koreniny, bylinky, čaje, jedlá a ich farebné (tvarové, materiálové, gestické ...) vyjadrenie

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 7. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ vytvoriť grafické znázornenie gramatických pojmov alebo vzťahov, ✓ porovnávať súvislosti, vzájomné vzťahy medzi výtvarnými znakmi (zobrazeniami) a slovami.	výtvarné interpretácie gramatických tvarov (napr. slovných druhov, vetných členov, homoným, synonym, opozít ...) priradovanie výtvarných znakov ku slovám vizuálna poézia (náhrada slov grafickými <i>pozn. téma súvisí s tematickými celkami: podnety výtvarného umenia (dadaizmus)</i>)

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ štylizovať motív.	transformácia vybraného motívu do niekoľkých tvarových štýlov (napr. geometrizácia, znejasnenie, vyskladanie z iných tvarov, redukcia na obrys, vyjadrenie linkou, bodmi, vyjadrenie plasticity ...)

Možnosti zobrazovania videného sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ zobraziť charakteristický výraz rôznych emócií prostredníctvom portrétu (karikatúry).	zobrazovanie výrazu tváre karikatúra podľa fotografických portrétov (prepojené s tematickým radom podnety fotografie) subjektívne transformovanie videnej reality, nadsadenie a štylizácia foriem umocňujúca výraz expresionistické portréty, výrazové hlavy

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ vymenovať podstatné znaky umenia inštalácie, ✓ predviesť performanciu na vlastnú tému.	umenie inštalácie: inštalácia (alebo: pre konkrétny priestor/z konkrétnych predmetov/z vytvorených rekvizít/z prírodnín...), fotodokumentácia umenie performancie a happeningu : performancia (samostatná – symbolika gesta, postoja, pohybu); happening (skupinový; napr. zorganizovaný nevšedný zážitok)

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: ✓ rozpoznať typické znaky barokového maliarstva, sochárstva a architektúry.	barokové umenie (barokové maliarstvo, sochárstvo, architektúra, odievanie, typografia ...) výtvarné reakcie žiakov na vybraný barokový artefakt

Škola v galérii

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ diskutovať o videnej výstave, alebo prehliadke virtuálneho múzea na internete.	umenie v galérii, rozdiel medzi múzeom umenia a výstavou krátka slovná (písomná) reflexia („recenzia“) výstavy alebo virtuálnej galérie časopisy o súčasnom umení/dizajne/architektúre

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ rozlíšiť funkcie a výraz interiéru a exteriéru,✓ navrhnuť vonkajší a vnútorný priestor ľubovoľnej stavby.	interiér a exteriér (špecifiká a vzájomné vzťahy) výraz a funkcie vnútorného a vonkajšieho priestoru tvaroslovie a materiály návrh vnútorného a vonkajšieho usporiadania vybraného typu architektúry

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ rozlišovať rôzne spôsoby komponovania portrétnu.	fotografovanie portrétnu (osvetlenie, výraz, formát, výrez, profil, trištvrtina profil, en face, pohľad, nadhľad) portrétna fotografia <i>pozn. prepojenie s tematickým celkom: zobrazovanie skutočnosti</i>

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ rozlišovať základné filmové žánre.	video a film – spoločné znaky a rozdiely žánre filmu (dokument, komédia, horor, detektívka, sci-fi, seriál ...) charakteristické znaky jednotlivých žánrov napodobnenie vybraného žánru (napr. na úrovni scenára, storybordu, krátkeho videa), alebo zostrih klipu z ukážky vybraných žánrov <i>pozn.: možnosť prepojenia s tematickým celkom: elektronické médiá</i>

Elektronické médiá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ poznať zásady strihania videa.	<p>zostrih – montáž z častí (krátkych ukážok) filmov (napr. stiahnutých z portálu youtube) alebo z vlastných videozáberov</p> <p>strihanie, výber častí, spájanie, inštalácia zvuku</p> <p>výber hudby/zvuku, ruchu k danej scéne (napr. z internetových zdrojov)</p> <p>– spájanie obrazu a zvuku v počítačovom programe</p> <p><i>pozn. možnosť prepojenia s tematickým celkom: podnety filmu a videa</i></p>

Podnety dizajnu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none">✓ zhotoviť jednoduchý reklamný produkt,✓ objasniť zámery reklamy.	<p>reklama</p> <p>vybraná forma reklamného dizajnu: návrh(plagát, reklamný nápis, banner, billboard, svetelná reklama, reklamný predmet...)</p> <p>návrh a zalomenie reklamného sloganu, textu, plagátu (bilboardu) – vzťah obrazu a textu</p> <p>reklama na vlastný produkt (napríklad výrobok, dizajn...) alebo akciu/event/koncert/športové podujatie/školský večierok...</p> <p>tvorba reklamnej kampane reklamný dizajn</p> <p><i>pozn. možnosť prepojiť s predmetom informatika</i></p>

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ poznať tradície svojho prostredia, ✓ výtvarne interpretovať typický podnet svojho sociálneho (rodinného) prostredia. 	<p>tradície a súčasnosť</p> <p>charakteristické prvky (tradície, zvyky, slávnosti, jedlá ...) vlastnej rodiny (sociálnej skupiny)</p> <p>charakteristické znaky svojho domova</p> <p>rodinné rituály, náboženské rituály, rituály vekových skupín, školské a triedne rituály subkultúry</p> <p><i>pozn.: možnosť prepojiť s tematickým celkom: podnety moderného a súčasného výtvarného umenia – performancia, happenig</i></p>

Synestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ výtvarne interpretovať hmatové pocity. 	<p>hmatové pocity</p> <p>vnímanie kvality povrchu: teplo – chlad, hladkosť – drsnosť, vlhkosť – suchosť, mäkkosť – tvrdosť, slizkosť...</p> <p>vnímanie tvaru: hranatý – zaoblený, tupý – ostrý, jednoduchý – zložitý...</p> <p>vnímanie váhy, veľkosti, dotyku, bolesti, pohybu...</p> <p>vyjadrenie hmatového pocitu (perfomačné, farebné, prostredníctvom symbolu, motívu alebo subjektívne abstraktného zobrazenia)</p>

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 8. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ nachádzať analógie medzi matematikou a výtvarným vyjadrovaním, kompozíciou. 	<p>výtvarné vyjadrenie matematických úkonov (sčítanie, odčítanie, násobenie delenie...), náhrada čísel tvarmi, farbami, grafickými prvkami, zobrazeniami motívov</p> <p>variácie, kombinácie, transformácie, rady a série vybraných prvkov</p> <p>plynulé a pretržité, rastúce a klesajúce ...</p>

Výtvarné vyjadrovacie prostriedky

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ kombinovať rôzne vybrané štýly výtvarného vyjadrovania v jednom obraze. 	<p>konfrontácia rôznych štýlov moderného alebo predmoderného umenia (obraz maľovaný rôznymi štýlmi a rukopismi zvolenými podľa ukážok) vybrané „- izmy“ moderného umenia</p> <p>maľba vybraných predmoderných slohov výber, kombinácia, syntéza, komponovanie a porovnanie formálnych a výrazových vlastností rôznych štýlov</p>

Možnosti zobrazovania videného sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ výtvarne rekonštruovať časť neúplného obrazu. 	<p>doplnenie časti reprodukcie (fotografie) kresbou (maľbou)</p> <p>dôraz na približné napodobenie štýlu, výrazu a proporcií v doplnenej časti „rekonštrukcia“ – tónovanie plasticity (reštaurovanie chýbajúcej časti)</p>

Podnety moderného a súčasného výtvarného umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vyjadriť (nahradia, parafrázujú) podstatné prvky svojho obrazu (výtvarného diela) slovami (textom). 	<p>konceptuálne umenie</p> <p>nahradenie obrazu (predstavy) slovným výrazom, vystihujúcim jej podstatné prvky, alebo: parafráza, interpretácia) zvoleného konceptuálneho diela; text vyjadrujúci v jednoduchej forme podstatu „zobrazenej“ skutočnosti; slovo ako náhrada obrazu(sochy, akcie...) text a písmo vo výtvarnom umení, konceptuálny text, obraz z písma, textu - lettrizmus text umiestnený v konkrétnom prostredí (kontexte), na objekte, alebo na časti obrazu</p>

Výtvarné činnosti inšpirované dejinami umenia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ rozpoznať typické znaky secesného umenia a architektúry, ✓ rozlíšiť typické prvky rôznych umeleckých slohov – ich súvislosti a rozdiely. 	<p>secesné umenie (secesné maliarstvo, grafika, architektúra, odievanie, dizajn, šperk ...)</p> <p>výtvarné reakcie žiakov na vybraný secesný artefakt, využitie organického ornamentu</p>

Škola v galérii

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ diskutovať o súčasných výtvarných dielach (o výstave, dizajne, architektúre, filme). 	<p>komentovanie rôznych (vybraných) druhov médií, žánrov, štýlov, období a rôznych autorských prístupov v rámci jedného média, žánru, obdobia (podľa diel v galérii, virtuálnej galérii alebo podľa reprodukcí)</p> <p>knihy o modernom umení/dizajne/architektúre časopisy o súčasnom umení</p> <p><i>pozn.: možnosť prepojenia s tematickým celkom: výtvarné vyjadrovacie prostriedky</i></p>

Podnety architektúry

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vytvoriť jednoduchý model architektúry podľa svojho návrhu. 	<p>návrh a model vybraného typu architektúry (budovy, urbanizmu, krajinej architektúry...)</p> <p>práca architekta – tvorba architektonického návrhu</p>

Podnety fotografie

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ upraviť fotografiu v počítači. 	<p>digitálna postprodukcia fotografie</p> <p>montáže, filtre, zmeny farebnosti, proporcií; výber časti obrazu, fotomontáž. digitálnej fotografie</p> <p><i>pozn.: prepojenie s tematickým celkom: elektronické médiá</i></p>

Podnety videa a filmu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ poznať hlavné fázy procesu vzniku audiovizuálneho diela. 	<p>krátky príbeh – video (klip) film a videoumenie hra na „filmový štáb“ – rôzne úlohy pri príprave a realizácii filmu</p> <p><i>pozn.: prepojenie s tematickým celkom: elektronické médiá</i></p>

Elektronické médiá

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ upraviť videoklip v počítači. 	<p>postprodukcia obrazovej a zvukovej časti videoklipu, fotografie</p> <p>prenos dát (z kamery, fotoaparátu alebo mobilného telefónu do počítača) uloženie dát, videoformát</p> <p>výber, úpravy, strihanie a spájanie zvuku a obrazu prezentácia videoklipu</p> <p><i>poz.: prepojenie s tematickými celkami: podnety fotografie a podnety videa</i></p>

Podnety dizajnu

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ uplatniť výtvarné kritériá pri úprave svojho zovňajšku. 	<p>telový dizajn – úprava tváre (make up), účesu, očí, nechtov; optické korekcie tvaru a výrazu tváre, líčenie kaderníctvo, maskovanie, líčenie, kamufláž (televízne, divadelné, fantazijné, historické...) experimentovanie so svojim zovňajškom body art</p> <p><i>pozn.: možnosť prepojiť s tematickými celkami: možnosti zobrazovania videného sveta a podnety fotografie</i></p>

Tradície a podnety remesiel

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ poznať najdôležitejšie tradičné (ľudové) remeslá.	tradičné (ľudové, historické) remeslá (techniky a výrobky) výtvarná interpretácia vybranej tradičnej techniky

Synestetické podnety

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ rozpoznať vzťahy, podobnosti a rozdielnosti medzi hudobným a výtvarným umením.	výrazne odlišné hudobné formy (napríklad: symfónia, sonáta, fuga, ária...) vyjadrenie vizuálnych analógií prostredníctvom výtvarných prostriedkov

Podnety poznávania sveta

Výkonový štandard	Obsahový štandard
Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže: <ul style="list-style-type: none">✓ rozpoznať vizuálno-estetické hodnoty v procesoch v prírode,✓ výtvarne interpretovať vybraný proces.	výtvarné vyjadrenie alebo využitie vybraných fyzikálnych / chemických / biologických procesov dielo (objekt, obraz), ktoré využíva výtvarné vlastnosti fyzikálneho / chemického / biologického / procesu alebo zobrazuje samotný proces - procesuálne umenie

Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností

1. Charakteristika predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností.

Z oblastí, ktoré sú pri autizme a ďalších pervazívnych vývinových poruchách poškodené, je najmarkantnejšie poškodenie v oblasti komunikačných schopností a sociálnych zručností. Nakoľko skutočná komunikácia predstavuje vždy sociálnu interakciu, nemožno od poškodenia sociálnych zručností komunikáciu oddeliť.

Rozvíjanie schopností komunikovať je preto jedným zo základných cieľov výchovno-vzdelávacieho procesu žiakov s autizmom alebo ďalšími pervazívnymi vývinovými poruchami bez mentálneho postihnutia (ďalej len dieťa/žiak s AU alebo PVP) v závislosti od miery ich „autistického“ poškodenia, resp. aktuálne používanej formy komunikácie je cieľom predmetu rozvíjanie komunikačných schopností a sociálnych zručností vytvorenie, resp. rozvíjanie komunikačných schopností s atribútmi prostriedku vyjadrovania *potrieb*, nadväzovania *kontaktov*, ako aj *výmeny* informácií a vo vyšších ročníkoch, resp. v prípade menšej miery autizmu, aj vyjadrovanie vlastných emocionálnych stavov a ich „čítanie“ zo správania iných ľudí (a najmä následná schopnosť prispôsobenia vlastného správania vnímaným informáciám verbálneho aj neverbálneho charakteru).

Na každom stupni vyučovania predmetu, nezávisle od spôsobu komunikácie dieťaťa, je potrebné rozvíjanie jestvujúcich schopností komunikácie v zmysle sociálnej komunikácie, ich posúvanie na vyššiu vývinovú úroveň a generalizácia naučených schopností na nové situácie, nový kontext. prvoradým cieľom je sociálne správanie zodpovedajúce veku dieťaťa, úrovni jeho schopností, resp. rozvíjanie a učenie základných predpokladov týchto zručností. všetky naučené schopnosti je potrebné za úzkej spolupráce s rodinou generalizovať na prirodzené, domáce prostredie, inak vzdelávanie stráca zmysel.

Neoddeliteľnou súčasťou sociálneho správania sú schopnosti, ktoré napomáhajú sociálnej integrácii, tzv. integračné zručnosti (nadväzovanie a udržanie vzťahov, trávenie voľného času atď.), vrátane „zamestnaní“, ktoré pre bežné deti nie sú atraktívne: pomoc pedagógom cez prestávku, zodpovednosť za čistotu v jasne určenom priestore, zodpovednosť za poriadok na jasnom mieste a pod.

Aby sa dieťa s AU alebo PVP stalo členom skupiny, resp. malo vzťah s iným dieťaťom alebo s členom rodiny, musí mať schopnosti nevyhnutné k nadväzovaniu interakcií. Členovia skupiny iniciujú kontakty, reagujú jeden na druhého a podieľajú sa na ovplyvňovaní štruktúry interakcie. Inými slovami deti sa samy rozhodujú, kedy a ako prebieha interakcia, nereagujú len na inštrukcie vonkajšieho vodcu. Deti sú aktívne, pretože aktivita sama je pre ne odmenou (aspoň čiastočne).

U malých detí, ktoré nemajú AU alebo PVP, sa sociálne kontakty prejavujú rôznymi formami sociálnych hier. Avšak základy sociálnej hry sú väčšinou naučené v izolácii od iných detí. (Dieťa sa naučí hádzať loptu, stavať vežu, bicyklovať atď. samo, resp. bez asistencie iných detí.) To znamená, že dieťa naučené zručnosti nezačne automaticky využívať aj v aktivitách s inými deťmi. V ranom sociálnom vývine dieťa potrebuje zažiť rôznorodé sociálne interakcie, až potom ich začne samo vyhľadávať. Sociálny vývin dieťaťa s AU alebo PVP je od tejto prirodzenej cesty výrazne odlišný. Problémy, vyplývajúce z autizmu a ďalších pervazívnych vývinových porúch, neumožňujú deťom, aby sociálne zručnosti nadobúdali spontánne, intuitívne, vyplývajúce zo sociálneho pochopenia. z hľadiska používaných metód majú preto dominantnú úlohu kognitívne postupy a postupy terapie správania. z rovnakého

dôvodu deti naučené schopnosti neaplikujú spontánne v domácom prostredí. Je nevyhnutné nepretržite rodinu informovať o dosiahnutých pokrokoch detí a metódach ako ich preniesť domov - v oblasti komunikácie, sociálneho správania i integračných zručností.

Všeobecným cieľom predmetu, ktorý sa prelína každým ročníkom je rozširovanie funkčnej komunikácie v kategóriách:

- žiadanie osobných potrieb,
- reakcie na správanie iných ľudí,
- komentovanie,
- žiadanie informácií,
- vyjadrovanie pocitov,
- vyjadrovanie prosociálnych postojov.

Vhodným východiskom je tzv. Laheyovej model vývinu reči, ktorý sa orientuje na jazykové schopnosti detí, komunikačné správanie, ako aj nerečové komunikačné správanie. Vychádza zo zákonitostí normálneho vývinu, pričom rešpektuje kognitívne a sociálne aspekty vývinu konkrétneho dieťaťa. Pri voľbe cieľov na najbližšie obdobie, vychádzame z dosiahnutej úrovne troch základných dimenzií jazyka: obsahu, formy a pragmatiky.

Obsah – o čom sa hovorí, alebo čo v reči rozumieme. Predstavuje sémantiku reprezentovanú vo vyjadrovaní. Vyvíja sa spontánne počas celého života. Existujú tri hlavné kategórie obsahu: *predmety, vzťahy medzi predmetmi a vzťahy medzi dejmi.*

Forma – cesta ako prebieha prenos informácií. Môže prebiehať prostredníctvom zvukov, pohybmi alebo postavením rúk, používaním komunikačných symbolov a rôznych komunikačných prostriedkov, ktoré plnia rolu náhradnej a/alebo podpornej komunikácie.

Pragmatika – prečo dochádza ku komunikácii a ako prebieha komunikácia.

Rozlišujeme tri základné aspekty pragmatiky:

Ciele – prečo dochádza ku komunikácii, t. j.: interakcia, regulácia a kontrola medzi partnermi komunikácie, dosiahnutie osobných cieľov, vzbudenie pozornosti.

Výber foriem na dosiahnutie cieľa – ako sa vyberajú formy vyjadrovania, aby slúžili potrebnej funkcii v danom kontexte. Časť správy je vždy nejazyková: predmety, deje, vzťahy atď.

Interakcia medzi ľuďmi – ako upútať pozornosť, ako reagovať na prehovor inej osoby, ako ukončiť rozhovor, vedieť sa správať v roli počúvajúceho aj hovoriaceho, resp. toho, kto sa nejakou formou vyjadruje.

Sekundárnym cieľom predmetu je zmierňovanie prejavov problémového správania.

Ciele možno dosiahnuť používaním správnych *foriem* komunikácie (verbálnej a/alebo alternatívnej a/alebo augmentatívnej).

Pri výbere správnych spôsobov komunikácie treba zohľadniť: aký je stupeň motivácie dieťaťa komunikovať, aký je repertoár neverbálneho komunikačného správania dieťaťa, aká je kognitívna úroveň dieťaťa, aké má dieťa problémové správanie - ktoré je potrebné brať do úvahy pri výbere komunikačného systému.

Ciele možno dosiahnuť používaním vhodných *foriem* a *stupňov* pomoci: prompt (fyzický, vizuálny, iný - nešpecifický), tvarovanie (jestvujúceho správania do inej, želanej formy), reťazenie (vybudovanie nového správania kombináciou jednoduchých prvkov správania).

Vzhľadom na fakt, že narušenie sociálnych a komunikačných schopností (zručností) je pre autizmus a ďalšie pervazívne vývinové poruchy symptomatické, ako aj fakt, že autistický vývin je charakterizovaný svojou nerovnomernosťou, je takmer nepravdepodobné, aby žiak mohol postupovať rovnomerne, resp. že každý nový školský rok sa automaticky prechádza v obsahu vzdelávania do cieľov ďalšieho ročníka. (Inými slovami ciele treba voliť na základe dosiahnutej vývinovej úrovne, t. j. vybrať si najbližší dosiahnuteľný ročník. Môže to znamenať, že žiak je viacero školských rokov vzdelávaný podľa obsahu vzdelávania rovnakého ročníka, príp. nepostupuje vzhľadom na ročník. Súvisí to s možnosťami žiaka dosiahnuť v tejto oblasti viac, s kapacitami konkrétneho žiaka, podmienené mierou autizmu alebo ďalších pervazívnych vývinových porúch, mentálnou úrovňou, príp. pridruženými postihnutiami a pod.).

Cieľom nie je za jeden školský rok zvládnuť ciele jedného ročníka, ale zvoliť ciele takého ročníka v tomto predmete, ktoré žiak môže dosiahnuť (na ktoré má vývinové predpoklady) v jeho vlastnom, individuálnom tempe, sprostredkované špecifickými formami, metódami a prostriedkami, ktoré sú jedinečné pre každého žiaka s AU alebo PVP.

Ciele jednotlivých ročníkov je potrebné vždy adaptovať vzhľadom na zvolené formy komunikácie (pozri proces vyššie). Dieťa, ktoré je verbálne, nie automaticky využíva svoju verbalitu na sociálnu komunikáciu, či vyjadrovanie potrieb. Rovnako nie je pre autistický vývin prirodzené, že verbalizujúce dieťa má osvojené a pragmaticky využíva preverbálne formy komunikácie. Pre optimálnu voľbu správnych cieľov prejdeme cieľmi od najnižšieho ročníka, čím vlastne diagnostikujeme stupeň dosiahnutej vývinovej úrovne. Hneď ako sú niektoré ciele dieťaťom len naznačované, ale nie zvládnuté v rôznych kontextoch a spontánne využívané (pragmatika), to sú tie správne ciele a správna úroveň, z ktorej sa v danom školskom roku vychádza (aj keď sa začne učiť polovica cieľov jedného ročníka a v rámci školského roka sa prechádza do ďalšieho ročníka). Ciele sa prispôsobujú aktuálnej forme komunikácie dieťaťa. (verbálnej, neverbálnej).

Poznámka k alternatívnej a/alebo augmentatívnej komunikácii (AAK)

Väčšina detí, ktoré sú neúspešné v dosiahnutí optimálnej verbálnej komunikácie, resp. ich schopnosti sú obmedzené, môžu rozširovať svoje komunikačné schopnosti používaním AAK. Neexistuje najefektívnejšia forma pre deti s AU alebo PVP. Výber vhodnej AAK je zložitý. Najdôležitejšia je správna voľba AAK vzhľadom na konkrétne dieťa. Úspešná komunikácia vyžaduje, aby dieťa bolo schopné používať určité komunikačné prostriedky. Vždy je potrebné zvážiť silné a slabé stránky dieťaťa a vyberať s ohľadom na výhody a nevýhody AAK.

Najpoužívanejšia forma komunikácie je reč, predovšetkým pre jej zrozumiteľnosť, ako aj schopnosť posilňovať verbálny prejav detí bez špecifického tréningu. Reč je vždy poruke, možno ju rýchlo a úspešne využiť. Napriek uvedenému je pre dieťa s AU alebo PVP reč mimoriadne náročná forma komunikácie (z rôznych dôvodov). Čím neskôr začne dieťa s AU alebo PVP „hovoriť“, tým je pravdepodobnejšie, že sa verbálna komunikácia bude rozvíjať obmedzene, čo je potrebné brať do úvahy pri vzdelávaní žiaka s AU alebo PVP.

Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností pre 5. ročník

- 1. Charakteristika predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností. (vid'. v úvode predmetu)**
- 2. Proces vyučovania** predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností sa bude realizovať 3 hodiny týždenne. Ciele dosahujeme rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít, vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.
- 3. Ciele a obsah vzdelávania**

5. ROČNÍK

CIELE

- Budovať schopností empatie,
- vytvárať kognitívnu bázu na rozvíjanie primeraného správania, odrážajúceho očakávania okolia,
- vyjadrovať sa primerane v obchode,
- byť schopný pýtať sa (dávať otázky),
- primerane sa vyjadrovať o počasí,
- chápať, čo znamená: koniec- začiatok,
- dokázať si zvoliť televízny program.

OBSAH

Identifikácia pocitov, ich možných príčin a správania, ktoré redukuje/ mení vyjadrované pocity (predvedieme rôzne emócie, s cieľom identifikovať ich dieťaťom, ako aj určiť ich možné príčiny a spôsoby ako zmeniť situáciu. je dôležité, aby emócie boli veku primerané).

Demonštrácia emócií, rozoznávanie emócií naživo (hra „Ako sa cítim?“, s následným predvedením a identifikáciou možných príčin takéhoto emocionálneho stavu/ nálady, pomenovanie vlastných emócií, pocitov a nálad.),

identifikovať či nás druhá osoba počuje,

identifikovať či nás druhá osoba vidí,

identifikovať či druhá osoba vie určitú informáciu (ak asistent videl, že sa učiteľ so žiakom o niečom rozprávajú, ešte neznamená, že to počul).

Vytvorenie schopnosti zaujať interaktívnu rolu iniciátora rozhovoru, aj reagujúceho v rozhovore.

Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností pre 6. ročník

- 1. Charakteristika predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností. (viď. v úvode predmetu)**
- 2. Proces vyučovania** predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností sa bude realizovať 3 hodiny týždenne.
- 3. Ciele a obsah vzdelávania**

6. ROČNÍK

CIELE

- Učiť sa vyjadriť čo mám rád – nemám rád,
- učiť sa vyjadriť špecifické pocity,
- učiť sa uvedomovať si svoje vonkajšie znaky,
- učiť sa vnímať rovesnícke trendy v úprave zovňajšku,
- učiť sa udržať tajomstvo, resp. zamlčať niektoré informácie,
- rozširovať vedomosti a praktické zručnosti z oblasti dodržiavania osobnej hygieny.

OBSAH

V rôznych situáciách, ktoré sa viažu predovšetkým na voľnočasové aktivity (a žiak sa s nimi môže stretnúť najmä v školskom klube detí), nacvičovať rôzne spôsoby adekvátneho vyjadrovania vzťahu žiaka k činnosti („to mám rád, to sa mi páči, túto hru sa nerád hrám, radšej by som si zahrал...“ a pod.).

V situáciách, ktoré sú príjemné, učiť žiaka pomenovať prežívané emócie („je mi fajn, cítim sa dobre, je mi príjemne“), v opačných situáciách vyjadrovať opačné emócie. Hranie rôznych hier na precvičovanie rozpoznávania a správneho pomenovania prežívaného emocionálneho stavu (v malých skupinách rovesníkov predvádzať rôzne životné situácie, analyzovať pocity, ktoré ich môžu sprevádzať, ich príčiny a precvičovať adekvátne reakcie na ne, vrátane mimiky, gestikulácie, očného kontaktu a pod.).

Okrem bežných vonkajších znakov (farba vlasov, očí, svetlosť pleti atď.) upozorňovať na prvky zovňajšku, ktoré sú bežné pre rovesníkov a ktoré súvisia s trendmi (módou, sledovanými televíznymi seriálmi, uznávanou hudbou a pod.) - hranie rôznych hier na postreh a primeranosť úpravy zovňajšku vzhľadom na rôzne situácie (priradovanie oblečenia k situáciám, k ľuďom, k pohlaviu a pod.).

Precvičovanie situácií, v ktorých sa zdôrazní dôvernoscť nejakej informácie a potreba zamlčať ju („resp. nepovedať všetko“, čo neznamená, že je to klamstvo – rozpoznávanie situácií, v ktorých je potrebné niečo zamlčať, aby sme sa vyhli ublíženiu niekomu a pod.).

V rámci medzipredmetových vzťahov do obsahu vzdelávania žiaka zaraďovať informácie o udržiavaní osobnej hygieny a konkrétnom postupe a zásadách (učiť na základe týždenného harmonogramu povinností – ak je to potrebné, vizualizovať a rozkrokovat' jednotlivé postupy). Dávať do súvislosti udržiavanie osobnej hygieny s reakciami rovesníkov na žiaka.

Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností pre 7. ročník

1. Charakteristika predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností. (vid'. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností sa bude realizovať 3 hodiny týždenne.

V rôznych situáciách, ktoré sa viažu predovšetkým na voľnočasové aktivity, naďalej nacvičovať rôzne spôsoby adekvátneho vyjadrovania vzťahu žiaka k činnosti, napr.: „To mám rád, to sa mi páči, túto hru sa nerád hrám, radšej by som si zahral...“ a podobne. V situáciách, ktoré sú príjemné, učíme žiaka pomenovať prežívané emócie („Je mi fajn, cítim sa dobre, je mi príjemne.“), v opačných situáciách vyjadrovať opačné emócie. Okrem bežných vonkajších znakov ako je farba vlasov, očí, svetlosť pleti a iné, upozorňujeme žiakov na prvky zovňajšku, ktoré sú bežné pre ich rovesníkov a ktoré súvisia s trendmi v móde, sledovanými televíznymi seriálmi, uznávanou hudbou apod. Zaraďujeme hranie rôznych hier na postreh a primeranosť úpravy zovňajšku -vzhľadom na rôzne bežné a aj slávnostné situácie (priradovanie oblečenia k situáciám, k ľuďom, k pohlaviu apod.). V rámci medzipredmetových vzťahov do obsahu vzdelávania žiaka zaraďovať informácie o udržiavaní osobnej hygieny, o konkrétnom postupe a zásadách pri jej dodržiavaní na základe týždenného harmonogramu povinností. Ak je to potrebné, odporúčame vizualizovať a rozkrokovat' jednotlivé postupy dodržiavania osobnej hygieny.

3. Ciele a obsah vzdelávania

7. ROČNÍK

CIELE

- Vedieť vyjadriť svoje bežné pocity a želania,
- učiť sa vyjadriť špecifické pocity a potreby,
- učiť sa rozlišovať dôležitosť informácií a ich rozširovanie, napr. vedieť udržať tajomstvo, súkromnú informáciu a pod.,
- učiť sa vnímať rovesnícke trendy v úprave zovňajšku,
- rozširovať vedomosti a praktické zručnosti z oblasti dodržiavania osobnej hygieny.

OBSAH

Nacvičovanie rôznych spôsobov adekvátneho vyjadrovania vzťahu žiaka k činnosti. Vyjadrenie, pomenovanie, komentovanie prežívaných pozitívnych, aj negatívnych emócií.

Hry na precvičovanie rozpoznávania a správneho pomenovania prežívaného emocionálneho stavu žiaka v malých skupinách rovesníkov.

Predvádzať rôzne životné situácie, analyzovať pocity, ktoré ich môžu sprevádzať, analyzovať ich príčiny a precvičovať adekvátne reakcie na ne (vrátane mimiky, gestikulácie, očného kontaktu a pod.).

Precvičovanie situácií, v ktorých sa zdôrazní dôvernosť nejakej informácie a potreba zamlčať ju, resp. „nepovedať všetko“, čo neznamena, že je to klamstvo (rozpoznávanie situácií, v ktorých je potrebné niečo zamlčať, aby sme sa vyhli ublíženiu niekomu apod.).

Upriamenie pozornosti žiakov na rozličné prvky zovňajšku, ktoré sú bežné pre rovesníkov a ktoré súvisia s trendmi v móde, umení. Dodržiavanie osobnej hygieny, zásady jej dodržiavania. Dávať do súvislosti udržiavanie osobnej hygieny s reakciami rovesníkov na žiaka

Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností pre 8. ročník

1. Charakteristika predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností. (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností sa bude realizovať 2 hodiny týždenne. Ciele dosahovať rozmanitými spôsobmi, podľa individuálnych kapacít dieťaťa, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

3. Ciele a obsah vzdelávania

8. ROČNÍK

CIELE

- Rozvíjať pozornosť na vonkajšie prejavy emócií ľudí,
- akceptovať osobný priestor učiteľov a spolužiakov,
- dokázať sa podeliť s dospelými,
- dokázať sa podeliť s rovesníkmi,
- identifikovať a rozlišovať medzi priateľmi/známymi a rodinou,
- povedať len primerané/ vhodné poznámky/ informácie iným podľa vzťahu k nim,
- rozoznať čo je nevhodné zo strany iných ľudí,
- dokázať sa spriatelíť na základe spoločných záujmov,
- dokázať vyjadriť realistické postoje: „Môžem“, „Som“,
- prijímať pochvalu s hrdosťou,
- akceptovať kritiku bez mrzutostí a nevhodných reakcií,
- vedieť sa vyrovnáť s primeranou formou odmietnutia.

OBSAH

Receptívne porozumenie vonkajším prejavom emócií (napr. nácvik porozumenia na fotografiách tvárí rôznych ľudí -vyjadrujúcich rôzne emócie, analýza sledovaných audiovizuálnych nahrávok).

Receptívne porozumenie emóciám naživo (identifikácia a pomenovávanie emocionálnych prejavov pri reálnom predstieraní apod.).Vnímanie, pomenovávanie a predstieranie emocionálnych prejavov (kreslených, fotografických, statických, aj dynamických).

Poskytovanie vzoru vhodného sociálneho správania v situáciách keď sa očakáva, že sa človek o niečo s niekým podelí (formou kreslených, fotografických, hraných sociálnych príbehov).

Nacvičovanie vhodných foriem odmietnutia v situáciách, ktoré sú pre žiaka sociálne nepríjemné (slušne niečo alebo niekoho odmietnuť, rozlišovanie rodiny, blízkych a cudzích osôb v týchto súvislostiach).

Nácvik rôznych foriem sociálne prijateľného odmietnutia vzhľadom na kvalitu vzťahu s osobou a pod.

Vyhľadávanie skutočných atribútov priateľstva na základe odpozorovaných vzťahov z blízkeho sociálneho prostredia žiaka, motivovanie k vytváraniu priateľstiev na základe spoločných záujmov (a zároveň učenie obranných – sociálne prijateľných spôsobov ako odmietnuť prípadne neprimerané nároky „priateľa“ na žiaka).

Prijímanie kritiky a odmietnutia, rovnako ako aj pochvaly v určitých situáciách (pozor na silné sklony k perfekcionizmu niektorých žiakov s autizmom a neschopnosť vyrovnáť sa s neúspechom) –poskytovaním vzorov, podmieňovaním správania, ktoré nasleduje po vynesení kritiky, odmietnutí či pochvale žiaka.

Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností pre 9. ročník

1. Charakteristika predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností. (viď. v úvode predmetu)

2. Proces vyučovania predmetu Rozvoj komunikačných schopností a sociálnych zručností sa bude realizovať 4 hodiny týždenne. Ako primárnu formu dosahovania cieľov používať stanovenie jasných pravidiel (viazaných na určité prostredie, určité osoby), vizualizáciu dôsledkov porušovania pravidiel a noriem, ako aj výhod, ktoré plynú z ich dodržiavania.

Postupovať podľa individuálnych kapacít žiaka, ním preferovaných aktivít a vychádzajúc z tvorivosti učiteľa a prirodzených možností sociálneho a komunikačného prostredia školy.

3. Ciele a obsah vzdelávania

9. ROČNÍK

CIELE

- Identifikovať emocionálne potreby iných ľudí a vyjadriť vlastné emocionálne potreby,
- uvažovať o pocitoch iných ľudí,
- uvedomovať si, že nemožno byť fyzicky a verbálne ohrozovaný,
- uvedomovať si, že „moje“ veci nemôže zobrať druhá osoba,
- uvedomovať si právo na svoj osobný priestor, v ktorom nemožno byť v ohrození,
- uvedomovať si právo vyjadriť svoj vlastný názor na čokoľvek,
- uvedomovať si právo na určitú mieru súkromia, ktorá súvisí s mierou samostatnosti,
- uvedomovať si, že bez dovolenia sa nemôže nikto dotýkať častí tela druhého človeka,
- uvedomovať si, že rodičia a učitelia majú právo usmerňovať deti a robiť rozhodnutia v ich prospech,
- uvedomovať si, že zodpovední dospelí alebo skupiny zvolených ľudí, majú právo stanovovať pravidlá, ktoré musia ostatní rešpektovať.

OBSAH

Na základe analýzy prejavov a identifikácie emocionálnych stavov iných ľudí určovanie spôsobov uspokojenia ich emocionálnych potrieb.

Pomenovávanie vlastných emocionálnych stavov (napr. vedenie denníka nálad), ich racionálna analýza a vyjadrovanie potrieb.

Poskytovanie rôznych zdrojov informácií o fyzickom a verbálnom zneužívaní (sociálne príbehy, „katalógy“ nevhodného správania apod.).

Poskytovanie správneho vzoru správania pri obhajovaní vlastných práv (právo na osobný priestor, používanie vecí niekoho iného, intimita vlastného tela a vhodné dotyky voči inej osobe v závislosti od jej veku, postavenia, sociálnej situácie).

Poskytovanie rôznych vzorov adekvátneho sociálneho spôsobu vyjadrovania vlastného názoru na čokoľvek (návrik spoločensky prijateľného zahajovania, prerušovania a ukončovania vyjadrovania vlastného názoru).

Poskytovanie vecných informácií o sociálnej hierarchii v rámci rodiny, školy, spoločnosti.

Prezentácia vhodných vzorov správania voči rodičom, súrodencom, učiteľom atď., ako aj vhodných foriem vyjadrovania vlastných názorov (ktoré môžu byť v silnom rozpore s vlastným presvedčením žiaka).

Motivovanie k akceptácii stanovených pravidiel (v rodine, škole, spoločnosti) – nie sociálne, ale racionálne (podľa aktuálnych záujmov, preferencií a motivačnej bázy žiaka. Nespoliehať sa na jeho sociálny úsudok, ale racionálne, logické postupy.)